

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

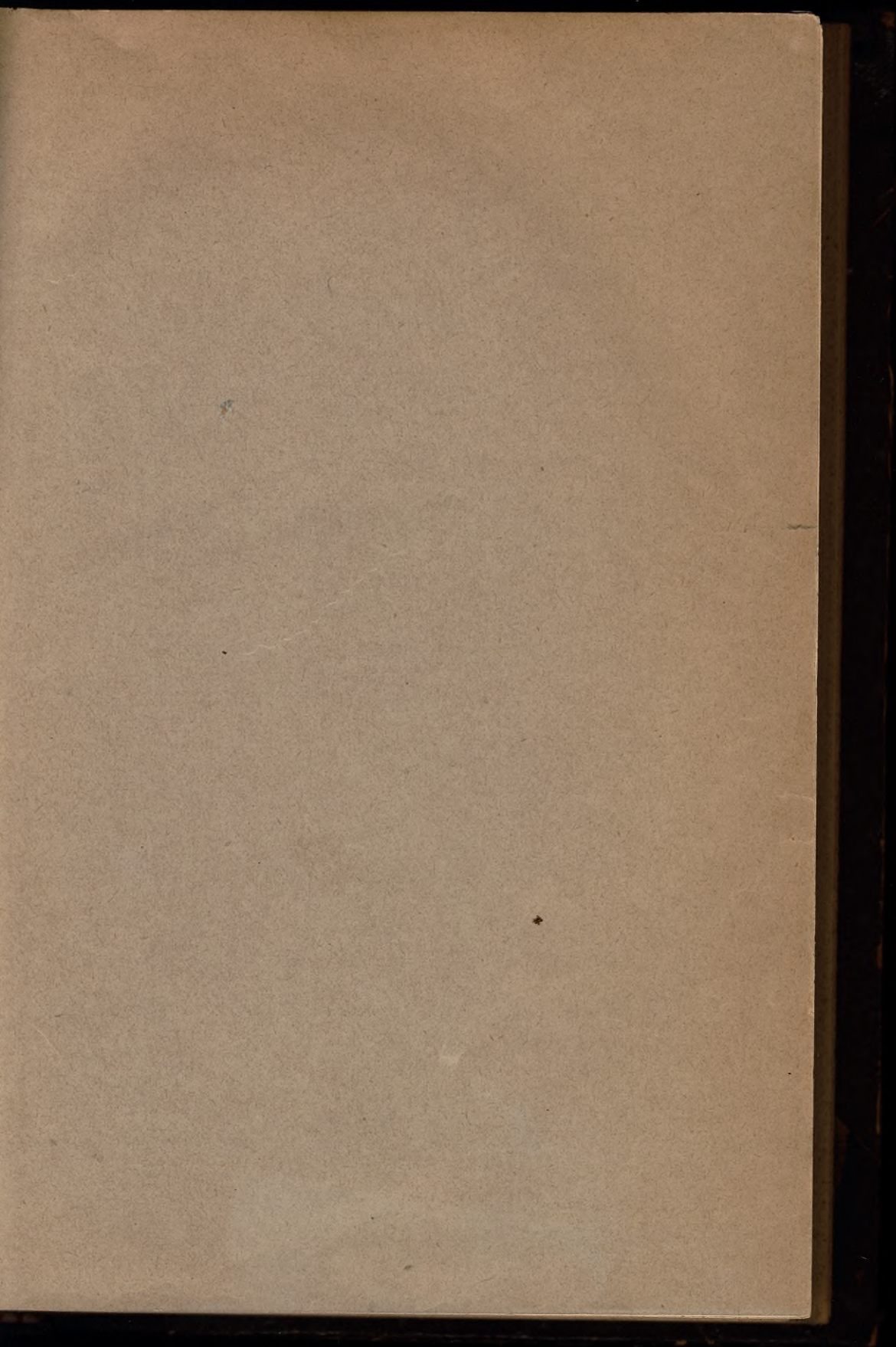

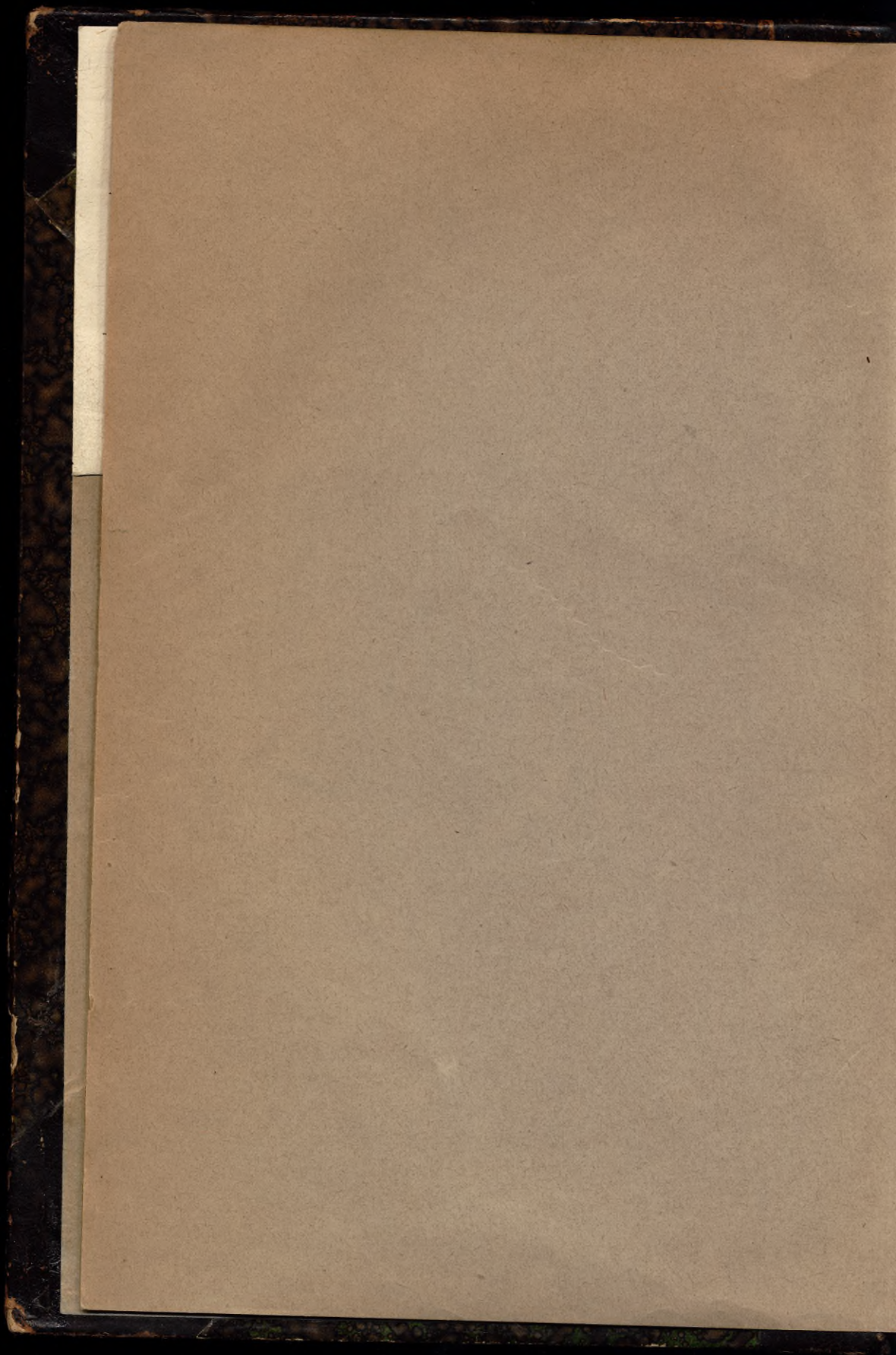

Allmänna Sektionen

Hist.
Sv.
Saml.

HANDLINGAR

RÖRANDE

SVERIGES HISTORIA.

MED UNDERSTÖD AF STATSMEDEL I TRYCK UTGIFNA
AF KONGL. RIKS-ARCHIVET.

Första serien.

STOCKHOLM, 1885.
KONGL. BOKTRYCKERIET.
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

FÖRSTEN

GESAMT DER FÖRSTEN

REGISTRAR

VERLAG VON ...

EDUARD ...

IN ...

IK

1821

VERLAG ...

KONUNG
GUSTAF DEN FÖRSTES
REGISTRATUR.

MED UNDERSTÖD AF STATSMEDEL I TRYCK UTGIFVET

AF

KONGL. RIKS-ARCHIVET

GENOM

VICTOR GRANLUND.

IX.

1534.

STOCKHOLM, 1885.
KONGL. BOKTRYCKERIET.
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

1534.

Skepptuna prestgård den 1 Januarii.

Collationsbref för hr Andreas Mathei.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 274.

Aff Skeptuna prestegård die Circumcisionis 34

Jtem literas Collacionis for her Andreas Matthej på Skeptuna prestegieldt, Doch skall for:ne her Anders wara pligtig till ath beholla for:ne her Eric hoss siig, och föda honum till döderdaga, och haffua honum i wordning som tilbörlligit är

Danmarks prestgård (i början af Januarii).

Collationsbref för hr Hans Laurentii.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 274.

Aff Danmarcz prestegård

Jtem Literas Collacionis for her Hans Laurentij på Danmarcis prestegieldt och wnder szådana Condition och wilkor som her Anders i Skeptwna haffuer

Upsala omkring den 6 Januarii.

Till Peder Svenske i Kalmar om befästningar i Kalmar sund, utfodringen af hästar inom länet, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 164.

Till Peder Swenske aff Vpsale Tempore Trium Regum 34

Wår gunst tilforenne etc Som tw skriffuer Peder vm Grimskär, attu wilt leggja tig win vm, ath ther skall komma eth blochuss opa etc Szå skall tw wetha,

ath Marquard scriffuere haffuer giffuit oss tilkenne, atth ther skulle wara tilfelle twert offuer grimskeer, på grundet, ath senckie ther en stenkiste nid, och latha sedan gå i frå same stenkisto, och jn tiil grimskeer, med en god starck boom, beslagen med goda starka Jernbomer och sedan befestad i stenkistan, och i Grimskeer med starke Jernkedior Thet oss ecke heller tycker olijckt wara, huar tw ther kunne finna råd och lempa tiil, sage wij thet helst, så giordis ecke behoff att göra then bekostnat på thett blochuset. Och om thet skulle haffuas förhänder mett same stenkisto, thå wore nw tiid, medan vintren är for handen, ath senkia stenkistan nid, ther wtijnnan tw wilt wara fortentkt, Huad best kunne finnes til råde, och haffuer Marquard giffuit oss tilkenne, attu wilt giffua tig hiit wp tiil oss, huar oss så synes giffuandis oss all legligheter tilkenne, äre wij och ther till friidz med attu komber hiit wp, Yttermere är wor willie attu besteller så ther på Kalmara, ath ther kunne stå femtije hestar i Borgelege i sommer, Wij ackte at forskicka ther hedan nw emott wåren xxx hestar, til the xx ther löpa i fodringen tilforende i Calmara Län, så wele wij haffue the L ther stondandis i Borgelege i sommer, ther tu må bereda tig vppå Framdelis är och wår willie attu wilt tenckie till szamfelt med Eric scriffuere, så att en hop aff then spannemåle kunne bliffue forytrad som ther ligger, besynnerlige then som är kommin aff Öland, then må well sälias, epter som tunnan går och gälder ther, Dog formoder oss, ath then Wplenska spannemåll skall ther wel gielda någet mere Therwtinnan må tw och Eric scriffuere ramma wortt betzsta, Tesligis haffue wij forståt att bönderne på Öland äre begerendis lösa theris skatte wid, Szå huar tu får så mikin wijd aff länet som tu kant holla slotthet med, Dog äre wij tilfrijdz athe få giffua peninga for theris skatte vedt

Upsala omkring den 6 Januarii.

Till fogden i Sunnerbo, Lasse Bröms, anmärkningar och föreskrifter rörande hans förhållande.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 165.

Aff Vpsale Anno 34 Tempore Trium Regum

Tiil Lasse Brymps

Wår etc Wij haffue forstått wtaff thin scriffuile Lasse the tidender och legenheter, som ther wanker i then landzenden, etc Szå haffue wij och nw nyligen aff wårt egit wisse bud fornummet någre andre tidender, mett i blandt Huruledis then menigeman, ther i småland, grunkar fast ther vm (som och wäll sant är) attu haffuer aff oss ecke alenest thin fougte gestning, och annet mere slikt, vtan Jemuell then legge rog ther faller i heradom, och gester än thå vnderstundom, for wår fodring, Lichauell holler tu szå ganske få och arme Hestar, som neppelige äre werde, att holles eller nempnes för Hoffmandz hestar, Huilkit oss ecke aleneste storlige forundrar, vtan then menigeman ther hoss tig holla thet fasth sielsinth, att, epter slik vpbyrd och väsend, som tu haffuer, skall ecke mere på synes, synnerlige epter som legligheten sig nw begiffuer, atuj ecke aldelis äre fullelige trygge på alle sijder, Och skulle wäll therfore formoda oss aff tig, och flere them wij slikt fordell wnth haffue, ett gott bijstond mett gode hestar och harsk, ther aff dog nw fögo hooss tigh forhåndene är, Mån endog almogen ecke saken ther tiil, så wäll, merkia kunne, Dog är lichauell saken ther tiil, ath tijne hestar få alt for god fodring eller for mikin skiutzferd til Danmarck, ecke tess mijne attu pleger vnderstundom swäria m eder therfore Lichauell haffuer tw thet ecke fordrag Huarföre formane wij tig attu

steller sådana aff, och sender ecke alt for monga hestar
 tiil Danmarck, oss giörs så well behoff her i landet
 goda hestar som them i Danmarck, attu så wille laga
 tijne stycker, att oss kunne skee någon skell for then
 dell wij tig wnth haffue, ther hade tw bade heder och
 gangn vtaff Tig her mett gud befalendis

Upsala omkring den 6 Januarii.

Till danska riksrådet hr Johan Urne om Göstaf Finke, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 165 v.

Aff Vpsale Tempore Epiphanie 34

Tiil Her Johan Vrne: Secundario om Götzstaff
 Finkis sack

Tesligis ath han komber tiil wor nådigiste Frwes
 Kirkegong om han thet nagerlunda bekoma kan .

Kalffwenn

Framdelis käre her Johan är oss och wnderuisth
 Huruledis en hoop aff the landzknecter som haffue
 warith her i wor tjäniste, äre kompne tiith till Damarckz
 ther the mikit haffue brukat theris fånyttige mwn opå
 oss, endog (gud kenne) Wij thet aff them icke forskullat
 haffue, Therföre bedie wij eder kerlige, thet oss och
 ecke heller tuiffler, ath huar i sadana seller fornimma
 kunne, som så bruka theris onda mwn, atj ecke wele
 lathe höra opå wortt fortall, vtan finna råd till, ath
 the motte therföre tilbörlige straffade bliffua Thet wele
 wij med eder, och flere Danmarkz jnbiggere vdj slike
 och större motte altid kerligen forskulla Eder her med
 gud befalendis

Upsala omkring den 6 Januarii.

*Salubref till Per Jonsson i Hanestad på en träbod
i Upsala.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 165 v.

Aff Vpsale Tempore Epiphanie 34

Kiöpte Peder Jonson i Hånestada en trebod
aff vor nadigiste herre vt sequitur

Wij etc Göre witterligit Ath epter thet ath thenne
oss elskelig tro vndersåte Per Jonsson i Hanestada
haffuer thet skälige bewijst, ath han är rett byrdeman
till then träbod, som ligger nest hörnboden på Clöster
gatwna, her i wor stad Vpsale när man går i frå torgith
och till Clostrett, Huilken bod for:ne Per Jonsons
framlidne slectninger haffua giffuit till Gråbrödra Closter
i for:ne Vpsale, och han nw epter Vesterårs Recess [oss]
tilfallenn är, Therföre haffue wij aff synnerlig gunst och
nåde wndt såldt och vplatiid, som wij och nw med
thetta wort öpne breff vnne sälia och vplate for:ne Per
Jonson sama bod, for l marcer örtuger Huilke peninga
wij bekennes oss tilföllijst vpburet haffua så atuj oss
aldelis well åthnöija lathe, Huarföre tilegna Wij for:ne
Per Jonson i Hånesta och hans ärfvinger same bod tiil
ewerdeligo ägo, Forbiudendis her med alle som fore
wore skull wele och skole göra och lathe ath the for:ne
Per Jonson her emott någett hinder eller forfång ath
göra i någon motthe Tess till wisso

Upsala omkring den 6 Januarii.

*Utdrag af bref till åtskilliga socknar om uppbyggande af
en lada på Mora äng.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 166.

Aff Vpsale Tempore Epiphanie 34

Jtem Skreffz thenne epter:na Sockner till Eedbo herat Harg, Vale, Lösta och Hollenässz ath the skulle Byggia en Ladw på Mora engh, eller Huar man Hielper ther en öra peninga till

Upsala omkring den 6 Januarii.

Utdrag af utgångna skrivelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 274.

Aff Vpsale Tempore Epiphanie 34

Jtem forsuarilse breff for her Anders i Röck

Jtem til her Eskiill ath han vplater Swen Skute i Vadzstena the Stenhuss som hans nåd honum vndt haffuer i Stocholm

Jtem till Bålingx heratt ath the göra epter thenne dag gestning vtaff theris wth Jorder

Jtem finge bönderne i Wiist och Tweta leya for then ene foringen i thetta år

Upsala omkring den 6 Januarii.

Utdrag af åtskilliga skrivelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 274 v.

Aff Vpsale Tempore Trium Regum

Jtem finge bönderne i Sunnerbo oc Vesbo leya for then ena foringen hoc Anno Tije huite for hestan

Jtem Literas Collacionis for her Niels i Bollenäss

Jtem fougte breff for Marcus Andersson på Angermanneland och Medelpadh

Jtem forsuarilse breff for hustrv Karin Tornmestarens och at vår nådigiste herre gaff henne frij for sijne sack som hon hade med Gregis Skinnaris Swäre

Jtem till Tiärpen och Norunda att the giffua v: n: herre torkat Rog for theris gestning

Jtem thet same till Trögden

Jtem forsuarilse breff for Olaff Starck

Jtem Literas Collacionis för her Joan i Offuansiöö

Jtem vnthe v. n. herre her Peder i Alta votum Olauj

Arnö den 10 Januarii.

Bref för Helgeandshuset i Upsala på jord.)*

Samtidig afskrift i kongl. Riks-Archivet, bland kon. G. I:s bref. — En kort anteckning härom finnes i Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 274 v.

Gustaff med gudz nade Suerigis och götis etc konungh Waar gunsth til forende etc Wij haffue fornummedh Staffan Oc i flere gode men Atj haffue olagliga dömpth nogen Jord vndan Helgandzhused ther j vpsale Swa forundrar oss storliga huj j thet göre Epter thet wij vele gerne ath the fatiga moghe och swa vel som i och flere beholla then del wij thom vnth haffuom Therefore er war Endeliga vilie ath j lothe samma jord komma vnder helgandzhused igen, wij vele ath huarken j eller nogen skal ryckia eller kippa vndan the fatighe forlamadhe som ther liggie ok orka ecke tiena sine berningh, Thetta i jngelunde forsuma swa framt j vele göre thet oss liufth är Eder her med gud befalendis Aff war gard arnö lögerdagen nest efter Epiphanie Anno etc 1534 vndher wort Secret

Oss Elskelighe trogne vndersaater borgemestere och Rad vdj wor stad vpsala etc gunstelige

*) I öfre venstra hörnet står antecknad: Copia literarum Domini regis ad consulatum Vpsalie

Enköping (den 10—19 Januarii).*Utdrag af tvenne collationsbref.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 274 v.

Aff Eneköpfung

Jtem Literas Collacionis for Olaff Staffanson på
S: Ylians oc S: Olaffz kyrkior ther i Eneköpfung

Jtem Literas Collacionis for her Lars Skalm på
gamble Vpsale prestegieldt

Stockholm den 19 Januarii.

*Till Severin Kiil om skeppar Clemet och underhandlingar
med hofvet i Burgund, m. m.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 166 v.

Aff Stocholm Tempore Henricj 34**Tiil Söffuerin Kiill**

Wår gunst tilforende etc Som tw skriffuer Söffuerin
attu haffuer waret till tals mett Skeper Clemett, och
ath han haffuer loffuat for wora skull wele fortöffua
på en måned tiil görendis, om wij wille haffue någet
yttermere bud wtöffuer till Vesterlanden etc Szå haffwe
wij nw scriffuit någre breff ther hen, till Hoffuet i
Burgundien, Är Therföre wor willie och begären att
fliteliga wilt forhandla mett honum, så ath han wille
forfordra oss same breff them tilhender, som the til-
scriffne äre, Huad omack han i then motte for wora
skull haffuer, skall well bliffua forskullat, Och är wor
willie, attu wilt giffua honum wårt sinne tilkenne, Doch
så ecke annerlunda än aff tin egin persone, så ath thet
ecke i någon motte bekomber oss, epter her wanker for
wisse tidender, ath the Lubske flux forarbete egenom

the andre Hensze städerss midell, ath the wele gerna komma sig i Key:ge Ma:tz gunst och wenskap igen Och huar thet så skeer, ath thet komber tiil frijd och fordragt emellan Key:ge Ma:t och them, är thå wor begären, ath Skeper Clemett wille thå forarbete oc beflita sig mett Key:ge Ma:t eller hans Ma:tz råd i Burgundien, atuj ecke wthlycta bliffue aff same frijd och handling, anseendis wor gode willie som wij Key:ge Ma:t och hans nådz vndersäter bewijst haffue, och må tw tesligis munneliga giffua honum fore wår mening dog alt som aff tin egin persone wijd thetta epter:na seett, så ath honum ecke owitterligit är, huad Hoffmod och skade the Lubske haffue bedriffuit emott oss och hurv the än nw daglige stå epter wårt argesta, thett dog ecke wtaff annet komett är, än atuj ecke wille tråda i then fegde med thom, emott Key:ge Ma:t, ther dog theris geskicte, som her wåre i wåres, lade sig all flith oc win om Och huar tiläuentijrs wij hade trådt jn med them i then motte, kunde well skee, ath flere hade och waredt yttermere benegne tiil ath tråda jn med them, än nw skedde Dog wore wij tess alrig till sijtnes, eij heller än nw äre, ath bewisa Key:ge Ma:t annett än thet hans Ma:t kan wara tiil äro och gott behag, hans Ma:tz vndersäter Land och riker tiil godo nytto och gangn, epter wår ytterste formåge, attu sådana snack wille holle Skeper Clemett fore, Dog så atuj i then motto ecke formerckte bliffua, Yttermere som tu skriffuer vm wij wille sende Raguall Jönsson vtöffuer med Skeper Clemett, Szå äre wij ther vm tilfrijdz, huar tig så synes lijckt wara, och wij kunde få ther mett nagen beskeid om wårt smör, som tw och berörer vm thet köpsuens godz, så må tw therwtijnnann rama wortt betzsta Gud tig her mett befalendis

Stockholm den 19 Januarii.

*Till skeppar Clemet om bref eller budskap till hofvet i
Burgund, m. m.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 167.

Aff Stocholm Tempore Henricj 34

Tiil Skeper Clemett vt Sequitur Ex Holmia

Wår synnerlig etc Wij haffue forstått Skeper Clemett attu haffuer warett till tals mett wor tro Man Söffuerin Kiill på Elffzborg, och haffuer loffuat honum på wore wegna, attu wilt fortöffua på iij eller iiij wikur til görendis om wij något ytterligare scriffue wille, eller haffue bud jn till Hoffuidt i Burgundien etc for huilkin tin gode willie wij tig kerlige betacke, och wele thet mett tig altiid gerna forskulla, Szå giffue wij tig tilkenne, atuj ecke än nw annerlunda än altiid tilforenne äre tiil synnes, än ath i huad motte wij kunne göre Key:ge Ma:t tiil äro och wolgefall hans Ma:tz land, och vndersåter till godo och gangn, ther äre wij altiid willige och benegne tiil, Och haffue wij nw for then skull screffuit några breff tiil Högborne Forstinne Frue Marien Drothning tiil Vngeren och Behemen Ertzhertuginne till Österrige, Key:ge Ma:tz i the Nederlanden Öffuerste Regentin, wår käre Frue, och tesligis tiil hennes kerlighetz råd i Burgundien, Huilke breff oss forhoppas hennes kerlighett ecke skall wara wbehagelige, och sende wij same breff tig tiil hände kerlige begerendis, som wij och ganslig forsee oss, attu wilt beflita tig ath same breff kunne komma tilståde then godeman Popias Otto i hender, Huem them haffua skall warder han well sedan thet fornimmandis aff offuerskrifften på breffuen, Huad omack tw haffuer i then eller andre motte for wore skull, skall tw jnthet twiffla, atuj thet mett tig

vdj all gunst och goduillie gerna forskulla wele Gud
tig her mettt befalendis

Stockholm den 19 Januarii.

Utdrag af utfärdade skrifvelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 274 v.

Aff Stocholm Henricj 34

Jtem Almogen på Dall legie for foringen hoc Anno
oc giffua så mikit for huar hest som the i Vestergötland

Jtem Seuerin Kiill alt thet korn ther faller i skatt
i Mark vndan tagendis the xx t:r som Anders ydson
skall haffua

Jtem öpit breff for bönderne i Lexand, att the
måge köpe silff tiil en kalk eller ij

Jtem Literas Collacionis for her Håkon Torbernj
på itt prestegieldt wijd Lijdeköpfung, Tesligis willie oc
venskap aff wor nådigiste herre

Jtem itt öpit bleff for the fatiga i Schara Spetall
vppå Spetals delen aff Vallaheratt, med sådana wilkor,
att forstandaren skall giffua wor nådigiste herre årliga
ther aff itt gott par oxar,

Stockholm den 2 Februarii.

*Contract mellan konungen och klerkeriet i Skara stad om
årliga afgiften till kronan af prebenden och canonier.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 168. — Tryckt af Thyselius, Handl. t. Sv. Reform.
o. Kyrkohist. und. kon. G. I, 2: 56.

Aff Stocholm Tempore purificationis

En Contract mettt Klerkeriit i Schara stad,
ock emellan vår nadigiste herre

Wij Götstaff etc Göre witterligit ath epter thett
någre prebender och Canonier i Schara stad ära oss

epter Vesterårs Recess tilfalne, haffue wij for then skull slagit aff then Taxe som same prebendor wore Taxerade fore, så ath the godemen Clerkeriit i Schara stad her effter oss årliga giffua skole aff theris prebender, och Domkirkennes renthe sextan tynner smör, wtgiffuandis same smör i Lödisze tempore Laurentij i landgilles wickt Och ther mett skole the godemen sittia frij for all twnga gestning och borgeleije, mett mijndre wij sielffue drage her egenom, eller och wortt folk i stora hopar, som wår forre breff the aff ossz fått haffua yttermere formelle, Huilkit wora fogtar och embetzmnen måge siig epter retta Tess till wisso

Stockholm den 2 Februarii.

Contract mellan konungen och biskop Sven i Skara rörande inkomster af prebenden och canonier.

Riks-Registr. B, 1531—1534 fol. 168. — Tryckt af Thyselius l. c. 2: 57.

Aff Stocholm Tempore purificationis

En Contract emellom Biscopz (!) Swen i Schara och wor nådigiste Herre

Wij Gustaff etc Gore witterligit attuj haffue giordt sadana Contract mett oss elskelig werdig Fader her Swen mett gudz nåde Biscop tiil Schara, ath han beholla skall thenne epter:na Prebender och Canonier i thetta år, och giffua oss ther sadana Taxer aff huar Prebende Först skall han niwtha och beholla Preposituram mett all tess rentho och rettughett, mett biscopz gestningen aff same prouesterijdz landboor som then gestning ecke lösa mett någen then dell som jnreknat är i then vpbyrd han haffuer giortt Rekenskap fore, Giffuandis oss ther aff trij hundrade marcer dansca, Prebendam Salabij öffre, for xx marcer iiij sk:r, Prebendam Sancti Petrij Ludo-

siensis for xlv marcer vj sk:r, Prebendam Jersysla nedre for xxx marc dansca Prebendam vnnarijd for xxx marc dansca Och prebendam Lagmanstorp for xij marc dansca wtgiffuandis same peninga her i Stochholm när förste förett bliffuer thå Taxen aff Stijcktett och skatten aff Schara stad wtföres, Och huar någon Stedzlöre faller i bland Landborna som lyda till for:ne Prebender skal thå ther besynnerliga göras Rekenskap fore, huad sedan rentan mere drager antingen mett tiend eller annett, skal thå ther hollas korprest aff, som gamall plegseedt warith haffuer, Biudhendis her mett alle som före wore skull wele och skole göra och lathe, ath the for:ne Bisp Swen jnthet hinder eller forfang göra på forbe:da Prebender eller Canonier, eller thess rentho i någon motte wijd wår ogunst, och tesse epter:ne Canonier Tess Tiil wisso lathe wij tryckia wort Secret

Stockholm den 2 Februarii.

Utdrag af qvitto- och förläningsbref.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 275.

Aff Stocholm purificacionis

Jtem en Quittencie for Gudmund persson på ij^o xlvj [196] marc dansca thett är i ortug tall j^o xlvij marc ortuger Jtem än xliij skeder woge tilhope ix lodig marc iij lott j quintin

Jtem Jören Hansson Biscopz gestningen i Häboherat oc i Erlinge hundrat i thetta år 34

Jtem Konunglige saker for frw Birgitta på Akröö mett hennes egne Landboor

(Stockholm den 2 Februarii!*)

Svar på de framställningar, som gjorts af danska rådet's sändebud.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 173 v. — Tryckt af Tegel, G. Is hist., 2: 11.

Svar på the werff oc articler som Werdigaste werdige Fäder Strengre Riddere oc Erlige godemen Danmarcz Riikis råd haffue giffuit Welbördige men oc Strengre Ritther Her Truidt Wulffztand, Niels Lunge, oc Axell Jull i Befalning att handle oc werffue mett Stormectigiste Herre oc Förste Her Gustaff med gudz nåde Suerigis oc Gottis etc Konung Wår käriste Nadigiste Herre vt Sequitur

Först betacker kon:ge Ma:t tiil Swerige werdigiste werdige Fäder, Strengre Riddere, oc Erlige godemen Danmarcis rigis råd for theris venlige Erbedinge, oc wnsker H: n: the gode herrer thet same altiid igen

Ther nest ther the gode herrer Danmarkz rigis råd beröre at Kon:ge Ma:t tiil Suerige wor käriste nådigiste herre haffuer scrifftelige anlangat någre aff Danmarkis rigis råd, och begerat wethe hurvledis legligheten sig begiffuit haffuer emellam Danmarcis rige oc the Lubske etc

Ther swarar H: n: Högmectighet så till, att hans nåde bekenner och består thet, att H: n: haffuer scriffuit någre aff the gode herrer i Danmark ther vm till, besynnerlige her Jachim Rönnow Electum till Roskiil, Her Måns Göije oc någre flere, thet hans nåde ecke heller vdi någon annen ackt oc meningh giort haffuer, än att h: n: gerne wille få foruethe sig om the Lubske wille vpueckia någon tuist oc twedreck[t] emellam h: n: oc Danmarkz rige, ath h: n: thå kunde i tijd sådana att betaga, på thet tesse riker jw motte vdi frijd oc endrectighet bliffua bestondendis

*) Den i sammanhang härmed följande tractaten är daterad d. 2 Febr.

Och haffue nv the gode herrer Danmarkz rigis råd oc giffuit Kon:ge Ma:t tiil Swerige tilkenne, huruledis Jörn Vullenweffwer, oc flere hans mett geschichte aff Lubko haffue warit ther hoss Danmarkz rigis råd, vdj nest förgångne herremöte i Köpenhaffn, oc haffue begärett, ath ware vdj eth ewickt forbund mett Danmarckz rigis råd, tiil huilkit forbund the wille wtlucke Kongelige Ma:t till Suerige w: n: herre, tesligis Högborne Förste Hertug Christiern oc Land tho Holsten

Ther swarar kon:ge Ma:t till Swerige så till, ath h: n: hög:ett haffuer thet alrig aff the godemen i Lubko anthingen mett ord eller gerninger i nagen motte forskullat eller fortijänt ath the så skulle stå epter hans nådz argasta Oc epter the i så motto wille wtlucka H: n: tesligis Högborne Forste hertug Christiern aff same forbund Oc formenthe them någett haffue att beskaffe mett kon:ge Ma:t tiil Suerige, och Högborne Förste Hertug Christiern när tijden wore Oc hans nåd ecke än nw wett, i huad motte h: n: thet aff them fortiänt haffuer Therföre begärer h: n: högmectighet atj godemen her Truidt Niels Lunge oc Axell Jull wele än nw ytterligere giffua h: n: tilkenne, huad theris vrsack ther till warit haffuer

Yttermere som the godemen Danmarckz rigis råd oc foregiffua, ath them syntis gott och nytteligit wara att Kon:ge Ma:t tiil Swerige, oc Högborne Förste Hertug Christiern bliffua vdj en forening oc gott Nåburskap mett Danmarcis rike, Oc tesligis att the gode herrer tyktis mikit nytteligere oc beständeligere wara, att forbinda sig med herrer Förster Riddere Adell oc godemen, än mett the Lubske

For huilkit Kon:ge Ma:t tiil Swerige w: n: herre högelige betacker Danmarckz rigis råd, att the H: n: i then motto ecke wtluckta wille, vtan wille heller haffue

Hans nåde mett sig i forbund, Huilkit hans nåde altiid mett them gerne forskulla will, oc gore them tesligis igen

Och som the gode herrer Danmarckz rigis råd oc giffua tilkenne, att the for same saker skull haffue, vdj the Helge trefollighetz namn, nw giffuit sig vtj eth venligit och ewigt forbund mett Högborne Förste Hertug Christiern oc hans Furstendome

Huilkit Kon:ge Ma:t till Swerige wår käriste nadigiste herre ganske behageligit är, att for:ne Högborne Förste oc the gode herrer så äre wtöffuer ens kompne oc formoder at same forbund skall oc wara hans nåde oc Suerigis riike nytteligenn oc bestandeligenn epter then blotz forwantiens oc Swågerskap, som är emellam kon:ge Ma:t till Swerige oc Högborne Förste Hertug Christiern

Yttermere som the gode herrer Danmarkz rigis råd oc tilkenne giffue, att emellam Key:ge Ma:t, the Burgundiske landen, oc Danmarkz rige är giord oc be-leffuad en ewig frijd, vm all then twedreckt som haffuer warith emellam Key:ge Ma:t, hans Ma:tz land oc vnder-sater oc Danmarkz rige etc

Huilkit hans nåd är oc så ganske behageligit, oc formoder (som the gode herrer Danmarkz rigis råd oc sielffue foregiffue) att same forenung oc forbund skall wara så wäll kon:ge Ma:t till Suerige och Swerigis riike till gangn beste oc bestond, som Danmarckis riike, ther h: n: oc så ganslige forser sig tiil, Dog hade Kon:ge Ma:t till Swerige oc wäll formodhet att the gode herrer Danmarkis rigis råd ecke skulle haffue gått på någon forenung eller forbund mett keij:ge Ma:t eller hans nadz vundersäter synnerlige i the saker, som Konung Christiern anrörendis äre, mett minne h: n: skulle ther vm oc wara åtsporrdt, epter thet hans nåde står jw så högt i the saker vm ko: Christiern som the i Danmark oc epter the gode herrer oc well fortencie, hurvledis then Malmöske

recess oc tesligis then recess, som giordis i Nylödisse thet widere oc clarlige vttryckie Therföre begärer h: n: än nw atj godemen her Truid Vulffztand, Niels Lunge, och Axell Jull, wele giffua h: n: än nw ytterligaren tilkenne, hurv same forenung oc forbund sig forluppit är

Framdelis ther the gode herrer Danmarkz rigis råd beröre att the haffue befaledt, tiltroeth oc fulmact giffuit eder godemen her Truid Vulffztand, Niels Lunge oc Axell Jull ath handle oc beslute mett kon:ge Ma:t till Suerige om huad anner wälfart oc bestond, som the sig till huar annen forsee moge etc

Ther swarar kon:ge Ma:t till Suerige v: käriste nådigiste herre så tiil, Oc begärer atj gode herrer, her Truid Vulffztand Niels Lunge oc Axell Jull wele ytterligare vpveckia fore Hans nåde, huad the gode herres sinne oc mening är ther om, sedan när hans nåd thet fornummet haffuer, will hans nåd skicka siig therwtijnnan vdj all tilbörlige motte

Till thett sista ther Danmarkz rigis råd oc beröre ath vdj huad motte the kunne wara kon:ge Ma:t till Swerige, eller H: n: vndersäter Suerigis jnbyggere tiil gangn, beste oc bestond, ther skall h: n: altid finne them weluillige oc benegne till

For huilkit kon:ge Ma:t till Suerige wår nådigiste herre them storlige betacker, oc will thet mett them vdj slick oc storre motto altijd gerna forskulla huar hans nåd kan oc formå etc

Stockholm den 2 Februarii.

Förbundsact mellan de tre nordiska rikena, afslutad af svenska rådet å ena och de danska sändebuden å den andra sidan.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 176 v. — Tryckt af Tegel, G. I:s hist. 2: 13—23, och i dansk öfversättning af Baden, Danm. Hist. III, 95—100. — En samtidig afskrift af denna och nästföljande handling finnes, betydligt skadad af fukt, bl. kon. Gust. I:s bref.

Thenne epter:ne Handell Beleffuadis i Stockholm purificationis Marie Anno etc 34 emellam tesse Trenne Konung:e Riiker Danmarck Swerige ock Norige, ock wore thenne epter:ne thå tiil Samtall mett Högmectigaste Furste ock herre, her Gustaff mett gudz nåde Swerigis ock Göttis etc Konung Wår Käriste Nådigiste Herre, Som war Erlig Wålbyrdig Män ock Strenge Riddere Her Truidt Wulffztand, Höffwidzman på Wårdberg, Niels Lunge Danmarckz Riigis rådt, ock Axell Jull Secreterer

Wij Gustaff mett gudz nåde Suerigis ock göttis etc konnung, Göre alle witterligit ock kendis Menlige mett thetta wort öpne breff, ath Åår epter gudz byrd Mdxix pa thett Fiärde Warfrue dag Purificationis, på wortt konunglige Slott Stocholm, nerwarandis oss elskelig werdug herre mett gud Her Swen Biscop tiil Schare, Her Lars Siggesson wår ock Swerigis Riigis Marsk, oc Befalningxman på wårt Slott Örebro, Her Holger Karlsson befalningsman på wårt slott Stägborg, Her Jffuar Flemming befalningxman på wortt slott Castelholm, her Johan Turesson befalningxman på wortt slott Nyköping, her Knutt Andersson tiil Norrenäss, her Peder Hård, tiil Häringe, her Karl Ericsson tiil Windztorp, Her Måns Johansson tiil Broo, Her Birge Nilsson tiil Winnäss, Riddere, Axell Andersson till Lænna Jon Olsson till

Hackelstade wepnere, wåre och Swerigis Rigis råd, Wåre wij till möthe wenlige Samtall oc fredsamlige handling mett Erlige och Wålbördige mendt her Truid Wulffztand tiil Thorup Riddere, och Höffuidzman på Wårdhberg, Niels Lunge till Atszertorp, Danmarckz rijgis råd, och Axell Jull tiil Hedtgårdh Werdugiste werduge Fadders Biscopers prelathers Ridders riddersmendz men Danmarkz riigis rååds fulmyndige oc mectuge forskijckede Ambasather Orathorer oc Sendebudth, pa Danmarkis och Norigis oc theris Jndwaningers wegne, geijsliges oc werdslikes att offueruege, forhandle, randsake och Considerere these trendhe konungelige rigers Dannemarckis, Swerigis oc Norigis lempe oc leglighett welfartt oc bijstond, Szå atuj på alle szijdor mett huar andre haffue allffuarligen randsagith, och mett Högzsta flit windskapeligen betracktedt, offuerwågit, acktett oc besinnatt, huad brijster, tuist, venighet, feygde oc fientlig handling, tesligis affuund Mord och blodz wtstörtning Som vdj forlidne tijder, these trenne konungelige riker Danmarck, Sverige och Norige, theris konunger, herrer, Adell och menuge Jnwånere (tess wer) emellam warith haffuer, Szå att Adell Riddere och riddersmendzmen, tesligis borgere oc andre, äre ther wtöffuer på alle sider formörde, forslagne, och i stoor skade kompne, Thå på thet, at slig forbe:da ewige schada och forderff, blodz wtstör[t]ning och annenn widerwårdighet, som rikerna så emellam warith haffuer, må och skall alstingis oc grundelige nederleggis, betagis, forkrenckis oc affstilles, Och theremott, frijd, enighet, Szoen willie och venskap, vptagis ock egenkome, haffue wij mett forbe:da wårtt Elskelige riikisins rådz råd, willie oc samtyckie på menuge Adels oc Suerigis Jnbyggieris wegna vdj the Helge trefallighetz namn, jngångit, giffuit oc forfogatt oss vdj en venlig handling oc Contract, ewige forbund oc Confederatz, frijd oc enighet, mett forbenempt Ver-

dugiste werduge Fädre Biscoper, Prelather, riddere, riddersmendz men Danmarckz oc Norigis rikerss råd, Adell, godemen, oc menuge Jnbyggere, oc thet alle endrecktelige mett huer andre samtyckt, bewilligett, fulbordett, oc jngångit vdj så motte som her epter formeldis oc bescriffuis

1. Först att alle, och huar alffuerligen oc mett Troscap skall wette och rame huor anders wälferdt gangn, beste oc bestond, tesligis troligen oc mett all formåge mackt oc ytterste empne fråwende aff stille tilbake holla oc forhindre huar anners brijst, skadhe oc forderff,

2. Sameledis skall oc jngen huer anners fiende, som wille arga eller fegde jn på någne tesse trenne riker, hielpe eller styrke eller någon tröst eller tilförning ath göre, Och eij heller haffue någon legde beskutning eller vpholdt vdj huerss anners riker, land, haffne ströme eller ghebete, Men foriagis fortrengis oc mett hög[s]te flitit formågo oc mackt Anfallis bekrektis oc motstond göris,

3. Tesligis ther som the Lubsker, Vendiske städer, theris forwanter eller anhäng, wille mett någre herrers och försters tilhielp, eller mett någon hemelig vndersethning, anten vdj thet ene eller vdj thet andre riikit, till ath vpueckia ther någre synnerlige personer till splijtt twedreckt oc vbestondt, eller och någre aff tesse trenne konungelige riker ordzlande eller ledemott, wille mett fegde eller fienthlig handling angripe, offuerfalle, eller i någer motte på thennem arge till land eller vatn, Thå skall thet ene riikit, strax så snart thet ther vm tilkraffdt bliffuer wara forplictugt, att kome, och ware thet annet rike till hielp, tröst och bijstond, Huilkit thet först behöffuer oc widertö[r]ffuer, vdj så motte, att ther fienderne först antaste och jnfalle vdj Suerigis riike, vdj någre the ordzlande eller ledemott, som vnder Sue-

rigis Crone nw ligger, Thå skall Danmarckis riige wara forpligtugt, på sin egin wegna, ath komma Suerigis riike tilhiälp mett Otte hundrade gott werafftigt krigxfolk till sziöös, oc Twhundrade på Norigis wegna wälferduge mett harsk oc wärge som man oc kan göra landgång mett om behoff gördis oc fienderne i land wore, oc ther till så mong Skiip som szadana tall krigxfolk kan opå att wære, forwtan Skipere, Styremen, oc batzmen, som Skepen wackte oc regera skole, Och skolle same skiip wäll wara wtflytt mett Skött, krudt, lodt och annen tilbörningar, som krigxhandell tilkräffuer

4. Tesligis ther som fienderne forst antasta och jnfalle vdj Danmarkis och Norigis riiger vdj någre the ordzlande heller ledemott, som nw vndj Danmarckis eller Norigis Crone ligger, Thå skall Swerigis riike wara forplictugt, att kome Danmarkis eller Norigis rige tilhielp tiil Siöss mett Ottehundrade gott werafftigt krigxfolk wälferdige mett goda wärior, som man och kunde göra landgong mett, om behoff görss, oc fienderne i land wore, oc ther till så mong skiip, som sadana folk kan på att wara, forwtan Skipere Styremen Bätzmen som Skipen wackte och Regera, skole same skiip wel wara wtflytt och beredt, mett Skott krudt lodt och annen tilbehörningar, som krigxhandell tilkräffuer,

5. Skall oc huert [aff] tesse konung:e riker, som så huart annett hielp görer besörge oc vppeholle siit krigxfolk tiil siöss, mett sold, kost, spisning, prophant, oc all annen omkost, all then stund fegden warar, och behoff görss,

6. Sameledis om så skeer ath thet ene rigett behöffuer oc widertörffuer aff thet annet rige, Reszetögh och fottfolk, och skiipz härer ecke behoff göris Thå skall Danmarckz riige, mett Norigis rikis tilhielp wara

forplictugt att komma Suerigis rike till vndsetning mett Twhundrade Resetyg, wäll ferdige oc wtrostade mett hest, harsk, oc glaffuinde, som thet sigh behörer, Och Ottehundrade gott werafftigt krigxfolk tiil fott, på sin egin sold omkost oc beswäring, vndantagande matt öll och hestefoder, att the ther mett besörgis oc vppehollis aff thet rige, them behoff haffuer, oc the vdj äre, som han siit egit krigzfolk vppeholler, och besörger, när the komme wtöffuer landmerckit jn vdj then annendz rige,

7. Samelunda om Danmarckis riike görs behoff hielp tiil land, thå skall Swerigis riige wara forplictugt att komma Danmarchz rige tiil vndsetning mett Twhundrade Resetyg oc Sexhundrade fott folk, på sin egin sold, omkost, oc beswäring, vndantagande matt, öll och hestefoder, att the ther mett besörgis oc vppehollis aff thet riige them behoff haffuer, oc the vdj äre, som han siit egit krigxfolk vppeholler, oc besörger när the komme vtöffuer landmerckit jn vdj then annendz rige,

8. Skall och for:ne krigxfolk tiil foott aff Swerige drage tiit vdj Danmarck som the behöffuis och thet krigxfolk aff Danmarck till häst och fott skall draga emott tiit vdj Suerige som the behöffuis kunne,

9. Ther och så skedde att Suerigis riike kunde behöffua någon hielp aff Danmarkis riige emott någenn ee huem thet helst wara kunde, som någet andfall eller fienthlig handling bedriffua wille jn på Finland, thå skall Danmarkis riige wara oc forplictugt, att komma Suerigis Crona tiil hielp, mett fott folck till siöss, welferdige mett goda wärrior, som man oc kunde göra landgong mett vm behoff giordis som for:uit står, Och skall same krigxfolk, som så någet rike till vndsetning wtskickat bliffuer, wara tiil friidz, ath lida och vndgella, epter tidzens leglighett, mett sådana kost oc taring, som thet krigxfolk

bliffuer vppehollit mett, som tilforende äre i landett, Ther höffuidzmenen skole vara forplictuge att se till mett,

10. Huar och szå skedde, att så stoor Andfall skee kunde på någre tesse trenne kon:ge riker, ath någre wtlendske mackt wilde någne aff them, på anten side, mett så stoor fientlig handling angripe eller offuerfalle, så ath mere hielp behoff giordis, än som for:uit ständer, Thå skall thet ene rige vara forplictugt att kome, oc besökie thet annett rike, mett all then störste hielp tröst oc bijstond, som thet aff stad koma kan oc thet att hielpe redde oc vndsettia tiil land oc vatn huar best behoff giörss, jngen vmkost twnge eller beswäringer sparandis therwtöffuer vdj nager motthe

11. Tesligis ther som så skedde, att anten rikerne kunde mett nagen wåld storm oc mackt jntage eller bekreckte frå fienderne någre ordzlande eller ledemott som nw äger och tilligger thet annet rike, Thå skall thet skee oc vara thett riike till betzsta och gangn, oc vnder thet igen at komme quitt oc frij som thet nw tilligger, oc mist haffuer vtan all omkost, hinder, motstond, eller yttermere beswäringer

12. Skall oc ecke någre aff tesse trenne kon:ge riker giffua sig vdj någre oppenbarlige fegde mett the Lubsker eller någre andre, the andre riker vwitterligit eller våtspordt szå att thet joo skall skee mett huer anners vitskap willie oc samtyckia doch sza att jnthet rikett setter stilla, till tess anners schada och forderff,

13. Huar oc så skeer att någre tesse konnung:ge riiker komber vdj någer fegde mett the Lubske eller någre andre theris forwanter, thå må eller skole jngen aff them late forhandle eller tale om frijd eller forlikülse vtan thet tilforende bliffuer kynt oc åtwarit thet annet rike, så [att] alle, oc huar må oc kunne sig ther-

wtijnnen foruare oc epter rette, Och thå på en tijd skee mett alle parterss samtycke oc tillatelse,

14. Skall oc tesse trenne konung:ge riker wara forplictuge, oc mett huar annet så forbundet oc tilnegit, att aldrig någne aff them må eller skole giffua sig frå huer andre, eller vdj någne forbundnis eller confederatz mett the Lubsker, städerne eller theris forwanter vtan thet skeer mett alle rikernes samtyckia willie och tillatelse,

15. Huar oc så skedde, att någre aff tesse riker kunde mett tijden forsögt*) bliffua mett vstyrige eller vrolige konungar, eller öffrighet, som thetta euige och venlige forbund, i nagen motte, öffuerträda wille, oc trenge siig jn i tess anners rike vtan tess menige rikisins rådz Adels oc jnbyggeris Ja oc samtyckia, friit oc lagligit koor oc wall, Thå skall tess beggie rigers råd, Rid-dere, Adel, oc menige jnbyggere wara tess plictuge sådana att betaga aff stilla oc formena, epter theris ytterste mackt oc formågo, så att thetta ewige forbund ecke vdj någer motte forkrenckt bliffuer

16. Sameledis ther oc så skeer, att någer venighet, eller tuist her epter hender att komme emellam någre tesse trenne riker, ee huad motto thet helst koma kan, anten om frijheter, rettughett, eller vdj nagre andre motte, thet ene rike kan finne sig att ware beswärat emott thet annett Thå skall ther tiilgiffuas vj eller xij owildige gode skedzherrer, aff the twenne riker, epter som riikisins leglighet siig begiffuer, The skole sig forsambla på eth städt, huar begge rikerne best oc legelegiste är, oc skole haffua fulla mackt oc befallning på alle sidor, att wtgranske, ransake, oc vdj gudz**) sanningen forfare, huad som rettast och sannest ther om finnas kan, Och epter the thet granskett vdtspordt och for-

*) Texten i Registraturet är här af senare hand försämrad till: "försörigt." Afskriften har den rätta läsarten.

**) Här synes ett ord vara utglömdt.

farit haffue, skole the ware forplictuge på theris christelige tro, äre oc siels salighet, ecke ther wtride, huar the forsamblade bliffua, och ey åtskylias, for än the vtan all vild, gunst oc venskap, tesligis vtan alt skotzmåll eller lengre forhalning, haffue dompt oc endelige sagdt på same saker oc skilia alle parterne åth, till minne, eller rette, epter theris beste samwitighet, skiell oc Redelighet Och hues the ther Görendis eller till minde eller rette aff sigiendis warde skole the giffua frå thennem bescreffuit, som the wele ansuara for gud, oc ware bekende for alle Christne herrer och Förster,

17. Sameledis ther som så skeer att nagen tuist trette eller venighet komber emellam någre tesse trenne Riikisins Adell, Riddere eller godemen, eller någre andre Riikisins jnbiggere om Jordagoedz eygendom Manslag eller om någen annen trette och jnsagu, then ene kan haffue emott then annen Thå skall ther til giffuas vj eller viij epter sakszens leglighet vuildige gode skedzherrer, huilke thå skule same saker och brijster åtskilia oc endelige till minne eller rette forhandle epter same motte oc wiiss som for:uit ståår,

18. Ther som oc så skeer att någre tesse trenne rikerns godemen geslige eller werdzlige, riddere eller Riddersmendezmen hender eller widerfari then olicke att han beclagis eller forföris for sin herre oc konung, oc faller therwtöffuer i hans vrede oc ogunst, oc bliffuer foriagat oc fortrengd aff siit fädernes rike, oc giffuer sig vdj eth annett [aff] tesse riker Thå skall han ther vppeholles oc giffues leygde att ware oc bliffua vndj same rikisins frijd, hegn, vern oc beskermilse att fordagtingis tiil minne eller rette, ther som hans sack är så Erlig, att han kan lida och fordraga dom och rett, thå skall han jnkomma for viij owilduge skedzherrer, iiij aff thet ene riigit, och iiij aff thet annet rigis råd, som hans sack skole forhöre oc ransake, oc then aff stille oc for-

dactinge till minde eller rette, epter som for:uit stånder, oc huad som same skeidzherrer, thå ther emellann görendis warde skall then herre, som han vnder boendis är, sig ther mett nöija lathe, oc tiil frijdz wara, Och ther som hans sack ecke findz så Erlig eller rätrådig att ware, att han någett verlige eller forrådeligen haffuer handlad eller giort scriffteligen eller muntligen, mett ordt eller gerninger, emott sin herre oc konungh, eller fäderness rike, att han ecke kann lide eller fordrage dom oc rätt, Thå skall han jngeledis vppehollis eller städis vdj någre tesse trenne riker, thet annett tiil vuilge eller fortrett vdj någre motte, vtan alle fortäckta stycker eller lösa skotzmåll,

19. Tesligis ther som någon godt mandz tiänere Hoffmandt eller annen, wiker eller Rymer aff thet ene rige i thet annett, oc ecke är aff skjldt frå then sijn Husband, han sijsth tiänt haffuer, mett willie oc venskap, oc eij haffuer hans passzburd, thå skall han jngeledis ther vpholdis, eller aff någon vtj tiänist anammis, och ther som han någon befalning hafft haffuer, oc är wd-römpt oc vnduigit mett Rekenskap oc Register, for vthen same hans Husbandz Quittans, thå skall han krefftligen vpholdis oc forwaris vdj hectelze eller Nögeactigit borgen, aff then han forekomendis warder, såå lenge någon komber ath giffue hans brijster oc skyllingher tilkenne, thå skall han stånde til rette, ath lide, och vndgielle hans for-skyllinger,

20. Samelunda haffue wij oc loffuatt, oc huer annen tilsagt, att jntheit forbud skall göres, eller vdi landet wt-ropass, på någre the warur, eller köpmannskap som falle eller gengz är, vdj rikernä, ee huad som helst thet våre eller nempnas kan, Men må oc skall wtföris aff thet ene rike, vdj thet annit huilkin thet behoff haffuer, Och epter then leglighett her i Suerige sig på thenne tijd ecke så begiffuer, oc ecke heller Riikit lideligit är, att

oxar eller hestar kunne vmbäris aff landett, Therfore skall thet forbud på nagen tiid tilgörendis bliffua bestondandis, så ath jnge oxar skole wtföris ej heller hester, större än till Tije marc ortuger, Doch ther någon riddersmandzman i Danmarck wille skicka siit bud jn i Suerige i någon godmandz gård, oc lathe köpa ther en Hoffmandz hest eller två, thå må thet tilstädis på thet the godemen aff Suerige oc må skee same wilkor i Danmarch jgen, Och vm någon god man aff Frisland Danmarckh eller annerstadz wille föra helt kubbell eller halff kubbell friser egenom Danmarck, oc jn i Suerige, thå skall thet ecke aff någon Danmarckis Jnbyggere bliffua honum i någon motto forment eller forhindratt,

21. Tesligis thet ene rigis Jnuåningere oc köpmen måge oc skole besökia oc jnfare vdj thet annett rigit, ther att handle oc köpslaga i köpstäderne alle frije Marcknader oc tess emellam mett borgerne när them synes, oc ey skole offuerfaldis eller vforrettis på persone goedz eller annat huess the haffua mett ath fara vdj någre motto, Men aff fogter oc embetzmen fordis oc främias till thet beste, tesligis forswaris och fordactingis tiil rätte, Sameledis skole the ecke beswäris mett någre nye tuller, eller Sijtze eller någre andre beswäringar, yttermere än som gammalt och fortt warith haffuer

22. Tesligis må eller skole jnge Peperszwene eller Landzkiöpere resze eller omdrage vdj Landene, att wdkiöpe köpmans werde, ther mett att forderffue borgare oc köpstäder, Hoo som her emott dierffues eller fordrister seg tiil att göra, skall haffue forbrutid hues han haffuer mett att fare, oc ther till xl marc,

23. Tesligis huilken fogte eller forläningxman bliffuer ther mett beslagen, att han sådana Landzkiöpere giffuer forloff eller tilstäder, böta dubbelt så mikit, och tagis wtt Sackören vtan alle nade

24. Skedde thet oc så, att någre forbenempde Punctar oc Articler Conditioner och wilkor ecke så fast oc vbrotzliga holdne, att någon på anthen sijdher aff forsumelse them offuerginge, eller och att thet ena Riikit finge eller wederforis ecke aff thet annet szådana hielp, tröst, oc vndsethning, som for:uit ständer (huilkit wij doch ecke formode eller mene, att skee skulle) thå skall thet ena rigit stända thet andra tiil rätta, for vuilduga goda Skeidzherrer aff både Rikerne tilgiffuende, epter som brijsten oc forsumelszen findz vtj alle motte som forbemelt är, Och dog ecke for same brijster oc saker skull, skulle thetta forbuntnis oc Confederatz ecke wære eller bliffua forkrenckt, forspiilt, bortkastatt eller magtlöss giordt Men skall fast oc vbroteliga holdis Rikerne vdj emellam, som for:uit stander tiil euig tiid, then ene then andre alrig fråätwinge, vndfalle eller forlathe vdj nagen motte wijd Christelige tro, Furstelige äre, oc siell Salighet,

25. Skall och formedelst thenne forbenempd ewige forbuntnis oc Confederatz (när then*) granskningh oc forligelse om thet Swenske goedz vdj Danmarck oc Norige liggiendis, giordt oc gången är) och tiil en endelig enda komen, effter som nw på alle sijder bewilligit och widtagen äre, Som breffuen ther på wtgiffuen klarlige och ydherligare wdtrycke och formeldhe Thå skall sedan all then twist, trette oc venighet Jndsagen oc tiltal om huad dell ther helst är, eller nempnes kan, jnthett vndentaghen, ther thet ene Rike kan haffue tiil thet annetth, altingist wære och bliffue en klar dödt och affthalenn Sack, oc tiil ewige tijd forligt och forsonett wære, Dog vndantaghen hues tiltall eller Rettighet Konung:ge Ma:t tiil Swerige oc Suerigis rike haffuer tiil Gotland,

*) Här är af senare hand tillagdt ordet ransakning, som dock saknas i förenämnda samtida afskrift.

26. Till yttermere wtnisbyrd forseckring oc bättre forwaring atuj forbenempde Götzstaff mett gudz nåde Suerigis och göttis etc konung med for:na wårtt elskelige Riikisins råd, på menuge Adels oc Rikisins Jnbyggeres geijsligis och werdzligis vegna wele och skole fast och vbrotzligen holle, oc alwarligen mene och samtycke thenne forbuntnis oc euige Confederatz langwarligen oc tiil ewige tijd att bliffue, wiid alle the ordt, punctar och Articler, som then formelder wtuiser och jneholler, Hengie wij wortt Ma:tz Secret, och wåre jncigler oc Signeter her nedan vnder Giffuit oc Screffuit Åår dagh, tiid och stædh som forescriffuit Stånder.

(Stockholm den 2 Februarii?)

Öfverenskommelse mellan de tre rikena att afgöra alla tvister rörande gods inom ett land, tillhörigt ett annat rikes undersåtar.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 182 v.

Een Contract emellam tesse trenne Riker Danmark Swerige ock Norige om thed Swenske ock Dansche godz

Wij Götzstaff mett gudz nåde etc Göre allom witterligt och kendis mett thette wårtt åpne breff, att effter thy Erlige wålbördige men och Streng Riddere her Truid Vulffztand tiil Torup Höffuidzman på Wårdberg, Niels Lunge tiil Assertorp Danmarckz riigis råd, oc Axell Jull till Hedgård Werdugiste werduge Fåders mett gud Biscoppers Prelathers Ridders oc Riddersmendezmendez Danmarkis Riigis rådz fulmyndige oc mectuge forskickade Ambasater Oratorer oc sendebud, haffue nw med theris åpne beseglit breff på for:ne Danmarckis rigis rådz wegne loffuat oc tilsagt oss oc wårtt elskelige Suerigis rigis rådt, på menuge Suerigis adels wegne, ath huilke gode-

men, Fruer eller Jomffruer, her wdj Sverige som någon tiltall kunde haffue tiil Danmarckis oc Norigis rigis Crone, Adell eller godemendh, om Jordegoedz arffue oc eygendom, ther vdj riikerne liggendis och thennem mett rätte kunde tilfalle, Thå skall ther tilgiffues nogne wuldige gode Skeidzherrer aff thesse trende rigers rådt, som skole jndride oc forsamlas vdj Wardberg war frue dag Assumptionis nw först komendis, thå skulle alle partherne ehuo som helst the äre, ther vdj så måde haffue tilltall och jnsagen tiil then andhen, jnkome for same fuldmectuge oc Mönduge skeydzherrer ath forhandlis tiil en endelig ende etc Effter som wij på alle sijdher mett huer andre beleffuit oc samtyckt haffuer, oc effter som for:ne godemendz breffue oss ther på giffne äre widere oc yttermere formeldher oc omtaler Thy haffue wij vdij lige måde mett for:ne wårtt Elskelige riikisins råadz råadh willie oc samtyckiä loffuat oc tilsagt, oc nw mett thetta wårtt öpne breffue loffue oc tilsegie for:ne her Truid Wulffztand Riddere, Niels Lunge oc Axell Jull, på menuge Danmarckis rigis rådz wegne att ehuo som helszt wår oc Suerigis rigis Adell, oc godemendh, som haffuer vdij were eller forsuar någit Jordagoedz arffue oc eygendom her vtij Suerige liggendis, ehuar eller huoss hwem thet helszt vpledis eller wdspöris kann, ther någne then Danske, eller Norske Adell Ritthere eller ritthemendz, Fruer eller Jomffruer, vtij Danmarch eller Norige boendis, kann kende sig at haffue någon retthighet jndsagen eller tiltall tiil, eller vtij någne måde kan beclage sigh ther om at wære wfforrettett, eller beswärit, thå skulle the ehuo som helst the äre, eller wære kunde, ther vtij Suerigis rige boendis, som sådant arffue och eygendom jnde hoss sig holde, were forplictuge, att jnkome for samme skedzherrer på same tijd oc stedt, mett theris breffue oc bewisning, Oc thå skulle samme skedzherrer were forplictuge oc fuldmectuge widh theris

Christelige tro oc ere, ecke ther aff byn wdride eller åtskyllis, for en the same saker oc klage haffue anammit oc till sig tagith, at wdgranske bespörie oc vtij gudz sanningenn forfare, huess sannest och rettast ther om er, oc thå effter breffue oc bewisningh oc sakens leglighett, vdhen all gunst wildt oc venskap, effter beste samwittighet endeliga döme oc sige ther påå, oc vden all lengher forhalning, hellperede, eller skudzmåll åtskille alle partherne, mett mijnne eller rette, så att jngen behöffuer at klage sig rettelöss, ther fråå at komme wtij någne måde, Oc huess the thå görendis oc tiil mijnne eller rette affsigendis wårder, skulle the giffue bescriffuit frå them på alle sidher, szom the willie anszware for gud oc were bekende for alle Christne herrer Furster oc alle andre, Oc thå skulle alle, oc huer på begge partherne nyde wndgelle, oc seg nöge lade mett huess thennem emellom, aff for:ne Skedzherrer forhandlig(!) oc giordt bliffuer Tess tiil yttermere wisso Lathe wij hengia wort Ma:tz [Secret]*)

*) Omedelbart efter förestående handling förekomma i Registraturet följande anteckningar, som angå hela den ingångna traktaten:

På for:ne breff gåffue Her Truid Wulffztand Riddere Niels Lunge oc Axell Jull, Hans nådh jtt Reuersall igen, som widere oc ytterligare wttrickar om for:ne godz, än thet the finge jgen, som Reuersalett clarliga forbemeller oc wtuiser

På then Förste Forseglingen gaffue her Truid Wulffztand Riddere Niels Lunge oc Axell Jull, wår Nådigiste herre jgen jtt Reuersall, Szå lydendis, att thessa Contract oc Forbuntnis skall mett thet alle Förste Ratificeres aff menuge Danmarkis riigis råd h oc vdhen all forhalning eller forthögringh, wille oc skole beskaffe flye oc tilhånde skijke hans nådis högmectighet same ratificatz Tesligis haffuer Danmarckis oc Norigis rigis råd så bepligtigd sjg att strax, om gudh alzmectigiste thet så forsett och forfogit haffuer att Danmarkis rigis råd seeg en herre oc konung till Rigens Regiment kesendis oc wtkorendis wårder, Thå skall for:ne Danmarkis riigis råd h fliie oc beskaffe Konunge Ma:t aff Swerige v. käriste n: herre och Suerigis rigis råd h, hans nådz Högmectighetz Ratification oc Stadfestelse på samme Forbuntnis oc Confederatz

Stockholm den 4 Februarii.

*Till allmogen församlad i Upsala vid Distingz marknad;
om rikets tillstånd, m. m.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 168 v.

Aff Stocholm 3:a post purificacionis

Tiil almogen forsamblat i distingz Marcknadt
i vpsale

Wij Gustaff mett gudz nåde Swerigis och göttis etc konung Helse eder oss elskelige tro dannemen alle som nw forsamblade äre i Distingx Marcknadhen i vpsale Ewinnerliga mett gud, Käre Dannemen, wij tacke eder alle samens kerlige och gerne for then weluillighet hulskap troskap och manskap, som i oss altiid bewist haffuer, Huilkit wij eder altiid till thet besta betenckia wele etc ytterligare käre venner epter thet wår leglighet på thenne tijd sig ecke så begiffuer atuj personelige kunne koma till orda och samtals mett eder, for monga och åtskillelige wåre och riikisins merkelige ärender skull som nw for håndene äre, eij heller haffue wij några synnerlige werff eller tidender på thenne tijd eder ath vnderuisa dog giffua wij eder thet tilkenne, atuj ecke annett wette eller fornummet haffue (gudj tess loff) än ath all ting her i riikit jw står wdj en god motto, så ath her står jngen dell tiil trengia Och forsee wij oss godemen till thet hulskap troskap och manskap, som i oss loffuad och tilsagt haffue, atj thet vbrotzlige, så her epter, som her till dagx hollendis warde, J huad motte wij åther jgen kunne wetta och rana edertt betzsta göre wij gerne, Och huar någer godman haffuer några merkelige clagemåll, som ecke kunne slitaz på heradz eller lagmandz ting, och wele nw komma hiit till oss, och

wortt elskelige riigis råd tha wele wij gerna lathe forskaffa them så mikit som lag och rätt kan tilseya Eder her mett gud befalendis

Stockholm den 4 Februarii.

Till innebyggarna i åtskilliga landskap om rätt utgörande af tionden.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 169. — Tryckt af Thyselius, l. c. 2: 58.

Aff Stocholm 3:a post purificationis

Epter thetta epter:na seett Skreffz tiil någre Landzender i Riikit om theris Tiendh rett wtgörendis

Wij Gustaff etc Helse eder oss Elskelige Friborne Frelsismen Köpstadzmen Bönder och menige almoge, som byggia [och] boo j N: Ewinnerliga mett gud, etc Käre wenner wij giffue eder tilkenne atuj haffue forstått huruledis någre i bland eder wele draga sig vndan then rettighet som i epter gudz lag [och] Swerigis lag plictuge äre att göra jn j kirkeherbergit, som är eders rette tiende, att han alrig komber i rettan tijd jn Eij heller får Clerkeriit then dell som them mett retta aff eder bör ath haffua, vtan ath j giffua så sakenne före, atuj skulle haffua thet afflyst atj ecke sådana rettigheter wtgöra skulle, Thet wij aldrig giortt haffue, oc i ecke thet mett någon skell beuisa skole, Huer wij skulle aff leggia then tiende, som i göra skole jnd i kirkeherberghen, oc then dell som i äre Clerkeriit plictuge, Szå skulle wij oc aff leggia then dell som Biscopz embethet tilkreffuer, oc then tjäniste som presterne äre eder plictuge att göra, huilkit oss eller eder ecke i någon motte nyttogt wåre, Huarfore biude wij eder Strengelige, atj epter thenne tijd vele Retta eder sielffue, i then motto, oc

wtgöra eders rette tiende jn i kirkeherbergen oc eders kirkeherrar all then dell i them plictuge äre, i rättan tiid ep̄ter lagen, mett tiende, Offer, Likstoll, Påscha altare, tiende Humbla oc all andre laglige rentho, som eder böör The skole ther emott holla eder redelige vppe all then tjäniste som them böör på Christendomsens och theris presteembetis wegna mett Messo, Predican Socknebud, oc all annen tjäniste, som the thet for gud, oc oss ansuara wele, Huar så skeer ath thenne wår formaning kan jnthet hielpa, thå skole i ecke lathe eder forundra atuj tenckia ther någet annett tiil, så atj ecke såå lettelige komma tiil eder Påscha dag her ep̄ter, som nw en tijd long skeedt är, ep̄ter thet wij fornimma atj ther vtaff tage eder mera tilfelle att vndraga eder frå eder rettighett, än att göra henne wtth Och giffua wij therföre wore fougter oc befallningsmen huar i siit fögderij ther fulla befallning opå, ath haffue ther vpseende mett, oc straffa them som herwtöffuer brita, ep̄ter Suerigis lag, vtann alla nåder, så framt the wele vnduika wor ogunste Jder her mett gud befalendis

Stockholm den 7 Februarii.

Dombref för hospitalet i Stockholm på Bromseby quarn.

Efter originalet på pergament i kongl. Riks-Archivet. Finnes äfven i Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 195 v.

Wij Götstaff medt gudz nådhe Swerigis och Göttis etc Konung, Göre witterligit Ath Årom ep̄ter gudz byrd Mdxxxiiij Lögerdagen nest ep̄ter Purificationis Marie Tå wij stadde wore j wår stadh Stocholm och hade forskickat oss elskelige tro men och råd̄h, her Lars Siggesson her Holger Karlson her Knut Anderson her Jffuar Fleming Her Johan Turson her Måns Johanson her Karl Ericsson her Pedher Hård her Byrge

Nielsson Riddere Joen Olsson Axel anderson wepnare, ath sittia for retta ther sammestedz Komo ther for them j rettan förmyndarene for the fattige j hospitalen j for:da Stocholm, och talade til Seffwed i Brömsaby qwern, clagandis at han hade olagliga gåt the fattiga for:na qwern vndan med några bönder som honum qwernen falskeliga till witnat hade emoth thet gamla Dombreff som the fattige ther vppå hade aff Konung Erick och thet j for:na förmyndares fråwäro etc Huilkit ärende for:na godhemen anammade j ransakan och epter all godh skäl fan's, at for:da Brömsaby qwern icke hade leghat vnder skatt j mong otalig år såsom for:da gamla dombreff clarliga inneholler, Therefore dömde the godhemen samma dombreff gilt och widh mact j alla sina punctar och articlar, och Qwernena for:da Seffwed och hans arffwingom j frå, och the Fattige her j Stocholm til med sin tilbehörilse huss skogh fiskewatnn och sin frija Ström til ewerdeliga ägho, Och thet herradz-höffdinge breff lydhandis huru bönderna samma qwern Seffwed falskeliga tilwitnat hade wart ogilt giort och skars sonder for retten, Huilken doom wij med thetta Wårt breff gille och stadfeste och wid mact dōme j allo motto som for:uit står, Biudhandis her med alla som for wora skul wela och skola gora och lata, Ath the icke rygge eller forkrencke for:na dom j naghon motto wid then plict laghen ther vm vthuisa Tess til yttermera wisso late wij hengia vårt Secret nedan for thetta breff, Giffuit år dagh ok stadh som forscriffuit ståår

Sigillet och sigillremsan saknas.

Stockholm den 10 Februarii.

*Contract med biskop Sven i Skara om inkomsterna af
biskopsstolen och afgäld till konungen.*

Efter orig. på papper i kongl. Riks-Archivet.

Wij Gustaff mett gudz nåde Suerigis och göttis etc konungh Göre witterligit ath wij haffue giorth sådana Contract medt oss elskelig Werdig Fadher her Swen mett gudz nåde Biscop till Schara ath han beholla skall thenna epter:na Prebender och Canonier i thetta år, och giffua oss ther sådana Taxer, aff huar Prebende, Först skall han niwtha och beholla Preposituram mett all tess rentho och rettigheett medt Biscopz gestningen aff same prouesterijdz landboor, som then gestning ecke lösa, mett någen then dell, som jureknatt är, i then vpbyrd han haffuer giortt Rekenskap före, Giffuandis oss ther aff Trij hundrade marcer dansca, Prebendam Salaby öffre för halff tiwgonde marcer iiij sk:r, Prebendam Sanctj Petrj Ludosiensis for fyretije fem marcer sex sk:r Prebendam Jersysla nedre for Trätije marcer dansca Prebendam Wnnarijdt for Tretije marcer dansca, och Prebendam Lagmandztorp, for halff fiortonde marcer dansca wthgiffuandis same peninga her i Stocholm när förste förett bliffuer, thå Taxan aff Sticktett, och skatten aff Skara stad wtföris, Och huar någen stedzlöre faller i bland landborna som lydha tiil for:na Prebender, skall thå ther besynnerlige görris Rekenskap före, huad sedan renthan mera drager antingen mett tiend eller annett, skall thå ther hollas Korprester aff, som gammall plegseedt warith haffuer Biudandis her mett alle, som fore wore skull wele och skola göra och lathe, ath the for:ne Bisp Swen inthet hinder eller forfang göra på frobe:da Prebender eller Canonier eller tess rentho i

någen motthe wijd wor ogunst, Och tesse epter:na Canonier haffue wij beleffuat, ath wara skole residentiales wijd Domkyrken, som äre Archidiaconatus, Martinj, Erasmj, Elene, Petrij, Trinitatis, Och när som the, heller någre aff them bliffue löse, må thå for:ne Biscop Swen prouidere och forsee them, epter thenne tijd, medt the personer som beqwämme äre, och oss riikit och kyrken kunne nyttoge wara, Tess till wisso lathom wij tryckia wortt Secret her nedan for thetta breff Giffuit på wortt slott Stocholm Tisdagen fore Fastelagen Anno etc 1534.

Sigillet finnes qvar.

Stockholm den 15 Februarii.

Utdrag af förläningsbref.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 275.

Aff Stocholm Fastelauent

Jtem forläningx breff for Niels Olson på Jerne på Gryte Sockn i Dagaheratt med all Crononnes rentho, som ther pleger arliga aff gå

Jtem konungxlige saker for Fru Birgitta på Reffuelstada, dog vndantagendis ther v: n: herre haffuer sine egna fougтар

Stockholm den 17 Februarii.

Dom öfver Niels Månsson på Kopparberget och andre anstiftare af upproret i Dalarne.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 189. — Förnt tryckt af Tegel och derefter i Krönings-svärd's Dipl. Dal. 2: 217 n:o 510.

Thenne effterföljende dom gück offuer Måns Nielsson aff Kopperbergit, oc alle andre, Som haffue mett Rad oc dadt warit så tiith oc offta i forredelig Handell mett monga tiil att wpweckia vbestond ock wpror, emott wor käriste nådigiste

herre, oc Swerigis Riike, oc emot thett Hulskap
Troskap oc Manskap Som the Hans nåde entijd
tilsagt hade vt Sequitur .

Tesse Erlige Herrar oc godemen Både jnnan Rådz,
oc vtan Rådz, såthe i Retten, oc i Domen på Stocholms
Rådztugo Anno etc 34 Fastelauentz Tisdag

Her Larens Siggesson Marsk	Larens Tureson
Her Holger Karlson	Jören Ericson
Her Iffwar Flemming	Gudmund Person
Her Johan Tureson	Jöns Olson
Her Knutt Anderson	Niels Krumme
Her Måns Johanson	Steen Benctson
Her Peder Hård	Iffwar Monson
Her Karll Ericsson	Åke Johanson
Her Birge Nielson	Henning Persson
Axell Andersson	Joan Olsson
Joen Olsson	Tord Persson
Peder Erlandson	Niels Aruidson
	Staffan Sasse

Ock ther tiil Borgmestere oc Rådt i Stocholm

Tesse när the hade granneliga öffuerwägit både
wår käriste nådigiste herris Clagemäll, oc Mons Nielsons
partijes breff Swar oc vrseckter, kunde the ecke annett
segie än att Måns Nielson oc hans partij wore sake tiil
Liiff oc godz, Oc gaffue the så thenne dom wtöffuer
thennem, effter Swerigis lag, som her effter følger etc

Wij effter:ne Larens Siggesson Swerigis Riikis Marsk
etc Göre witterligit oc oppenbarliga Bekennomps, Att
åår effter gudz byrdt Mdxxxiiij på Fastelauentz Tisdag,
Thå wij her i Stocholm, tiil möthe mett Högmectig
Högboren Förste och herre Her Götzstaff mett gudz
nåde Swerigis oc göttis etc konnung wår käriste nådigiste
herre forsamblade wåro Oc wij mett menige Adelen,
oc Borgmestare oc Rådher i Staden på Rådztugon
for retta sittande wore, kom for oss i Rette Erlig wel-

byrdig Swen, Måns Swensson, Forbe:de wår käriste nådigiste herris fougte på Stocholms slott Oc clagade tiil Måns Nielson aff Kopperbergit, hurvlunde han seg forredelige bewist oc handlett hade emott wår käriste Nådigiste herre, oc emot sin eigien Eedt, Breff, Segell, oc forplictelse, sedan wår Nådigiste herre honum tilforende hans hals benådit hadhe, dhå han seg emott hans kong:ge Ma:t, mett Mester knutt Her Per Cancellor, Per Grijm, oc flere forredare forsett hade Serdelis att han hade warit i handell oc Rådt oc dådt mett her Ture Jönson, vdj thet vpror, som han siig for någre åår sedan foretagit hade, som well bewisligit war, aff the her Tures breff, som på same tijd, for oss alla leszne oc Ransakade wåre, dhe oc hoss Måns Nilsson fundne wore, som han i szå long tijd fordult hade Annett att han warit hade en Capitenere for the forredare, som for trij åår sedan giorde åwerckan på for:ne wår käriste nådigiste herris fougte Lasse Ericson, oc dhe Clockor som tiil Riikisins geldz betalningh Effter riikisins rådtz then menige Adels belevuan, oc theras egne forplictelse breff i Dalarne wtgiordt war, igen rappade oc Röffuade Tridie att när han for tw åår sidan, mett flere aff Bergxlagen wart tilkraffd om hielp oc bestond emott konungh Kristiärn etc wille han vdj ingen motte sin tienist bewisa, vtan hade sin hemelige budt oc breff in i Norige till Konung Christiärn oc her Ture Jönsson, forarbetandis att jndraga Riikisins fiender i landet wår keriste n: h: oc menige Rikit tiil niderfaldt, Skada oc forderff Ther nest thalade och for:ne Måns Swenson jn för Rette tiil Anders Persson aff Ranckehytten, Ingill Hanson, Henric Henricsson, Benct Scriffuere, Mårten på Skogen, oc her Effwert aff Lexand Hurvledis the hade warit i Rådt oc dådt mett for:ne Mans Nilson vdj for:ne forredelige handill, Szerdelis vdj thet vpror, som the sig fore togo, när the öffuerfollo oc slogo wår käriste n: herris fogte,

oc Röffuade the Clockor igen etc Annat att the lothe wtgå theris åpne breff kringom hela riket, forkallendis xij men aff huart heratt tiil möthe i Arboga, hans N: Kong: M:t Rikisins råd Oloffwandis, oc platt oatsporidt Oc vtan then mene mans wilie samtyckie oc witscap, Huilke breff oc på same tijd lesszne oc offveruegne worde, Tesligis att the samelunde hade vndfallit wår Nädigiste herre oc Rikit vdj then senaste feigd mett Konung Christiern etc När saken aldelis som for:uit står, framsatt, fortaldt, bewisat oc betygat war, Eskede for:de Mans Swenson oc på kraffde atuj skulle szegia honum ther en Rett aff, oc pläga honum på wår nadigiste herris wegna, så mikit som Swerigis lagh ther om wtuisa, Huarföre Annamade wij oc for:ne saker till oss, oc såledis Ransakadom, Först atuj tilsporde Mans Nilson huad vrseckt han hade, eller huad nöd honum twingatt hade, tiil att falle szå i från thet hulskap troskap oc Manskap, han wår N: h: både loffwat, Sworit, bebreffuat, oc beseglat hade, oc bewisa seg szå Oerlige, som för:uit står, Till huilkit (än doch, att han mång ord bruka wille) Och kunde doch intid forebera thet som nagen grund eller skiell mett fölgde, Effter att gerningerna wåre openbara, oc Breffuen han fordult hade låge for oss i Rette, Oc Peder i Norit oc flere som Rettade wårde wed Falen på Koperbergit hade bekient på theris ytterste, att han oc her Effwert hade forskickett the breff oc bud till fienderna i Norige Samelunde kunde the andre ingen vrseckt eller skiellig skåtmåll forebera emott the stycker som dhem tilladis, Effter att the hade hafft Landzens Jncigell hända emellam Oc brukat thet till att vpueckia almogen offuer hela Rikit tiil vpror oc vbestond Eij heller i någon motte vnleda seg, att the hade jw warit i Rådt oc dådt mett for:ne Måns Nilson vdj then Stempling mett Riikisins Fiender i Norige, Effter att the på then tijd ecke bewiste någon

vndsetning emott them dher som dhet doch for nödhen war Effter szådana clar skiell, grundelige Ransakan, oc oppenbarlig bewiss, Funnom wij i sanningh att for:ne Måns Nilson, Anders Perszon, Jngell Hanson etc Oc alle the som mett them haffua warit i Radt oc dadt, haffua forwerkat Liff oc godz som Swerigis lagh jneholla om dhem som föra Äffwog skiöll, Stempla eller Handla, lönlige eller oppenbarliga emott theris Rette herra etc Tiil yttermere wisse ath vij oc så aff sagt oc dömp't haffue late wij alle for:ne tryckia wore jncigler oc Signeter for thetta breff Giffuit oc Scriffuit i Stocholm Åår oc dag tiid oc Städt som forscriffuit står.

Stockholm den 18 Februarii.

Contract med Esbiörn Skriffuare rörande afgälden af Vist och Tweta härad.

Rika-Registr. E, 1531—1534, fol. 187 v.

Een Contract emellam vår Nädigiste Herre,
oc Esbiörn Skriffuare

Wij Gustaff etc Göre witterligit atuj haffue giort sådana Contract med thenna vår tro man Esbiörn Skriffuare pa N: så ath han niwta oc beholla skall Wist oc Tweta heradom med all Cronennes rentho oc rettighett, ther årlige affgå pleger, tesligis oc all the biscopz godz, som Olaff Galle haffuer warit fogte wtöffuer, her tiil, oc äre wij med for:ne Esbiörn så offuer ens wordne, ath han oss for Smörs renttan giffua skall lxxvj fulwictige vngerske gyllene Men for peninge skatten, oc then andre små skatten aff for:ne heradom oc biscopzgodz, oc for sackören skall han giffua oss lx oxar, them han foryttra oc forwenda må och skall thet besta han kan, nedh i Danmarck, flyendis oss i gott rensk gull for them, wedt än ij^c xl rensk gyllen, Huilken for:ne

Taxe han årliga wtgiffua skall på Sanctj Michaelis tijd
her i Stocholm Tess tiil wisso lathe wij tryckia wortt
Secret Datum på wortt slott Stocholm Aske Onsdag
Anno 34

(Stockholm den 18 Februarii?)

*Salubref till Göstaff Jonsson, borgare i Lidköping, på
en lycka i nämnde stad.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 188.

Götzstaff Jonsson breff på en Lyckio i Lijde-
köping.

Wij Gustaff etc Göre witterligit atuj gunsteligenn
solt oc vplatid haffue, oc nw mett thetta wårtt öpne
breff sälia oc vplate, thenne wår tro vndersåte Göstaff
Jonson Borgare i wor stad Lideköpingh, ena Lyckio
beliggiendis Östan åån i for:ne Lijdeköpungh, emellam
Tord Scredderis Lyckio oc prestens Lyckio, som her
Ture Jönson tilforende kiöpt hade vndan Crononnes
skatt, vstaff Hustrv Metta, Huilkin tompt skattat wartt
for xxx marc dansca, them wij bekenne oss redelige
oc tiil godo nöije vpburit haffue, Huarfore affhende
wij oss oc Cronone for:ne Lyckio, oc tilegna henne
for:ne Göstaff Jonson oc hans epter:da erffuinger, tiil
ewerdeligo ägo, Huarföre forbiuda wij alle ee hoo the
helszt ära, eller wara kunne, ath the i någon motto
göre for:ne Göstaff Jonson heremott hinder platz for-
fång eller vforrettan wiid wora strenge nepst oc vrede
Tess tiil wisso Lathe wij

(Stockholm den 18 Februarii?)

Dombref för hr Holger Karlsson, hr Birger Nielsson och Peder Svenske att återbördas gods från erkedjeknedömet i Strengnäs.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 188. — Förut tryckt i Thyselii handl. 2: 60.

Dombreff for Her Holger Karlson oc Her Birge Nielson på nagra godz

Wij Gustaff etc Göre witterligit att oss Elskelige Erlige velbyrdige men, her Holger Karlson, oc her Birge Nielson haffue mett god skell bewiss, breff oc segell oss vnderriktett oc foregiffuit, att the äre neste ärfvinger oc rette byrdemen tiil the godz, som her Niels Booson oc hans framlidne föräldre (hues siäll gudt nåde) haffue latid fundere Erchedächene dömit opå vdj Strengnes domkirkio etc Så epter att the godz som giffne äre vndan frelsit oc tiil kirkior oc Closter, sedan konungh Karls räffst stod, måge the szom rätte neste ärfvinger äre Epter Vesterars Recess lydelse oc jnehollesze jgen byrde vnder släcten, oc tiil neste byrden igen, Therföre eptther forbe:de her Holger Karlson, oc her Birge Nielson haffue god skiell oc bewisz, att the äre ther neste byrdemen till, mett theris metärfvinger, Haffue wij vndt tillatid oc tilsagt, att the måge oc skole kennes wijd same godz igen, szom for:ne Erchedechene dömit i Strengnes opå funderat är, mett all then rentho oc rettighet, som ther nw tilligger, oc aff ålder tillegat haffuer, Doch vndantagende Erchedächene gården i Strengnäss, Huarföre biude wij alle, som före wora skull wele oc skola göra oc lathe, att the for:ne her Holger Karlson her Birge Nielson, oc theris medärfvinger her emott jnthet hinder eller forfång att göra i någon motte Tess

Jtem Dombreff for Peder Swenske på någre godz, som lydde epter same settett, meste parten vt jn precedenti

(Stockholm den 18 Februarii?)

Dombref för fru Gunnil på Benhammar och fru Karin på Lagnö att återbördas gods, som ligga under S. Sigfrids prebende i Linköping äfvensom Stångebergs gård.

Riks-Registr. E. 1531—1534, fol. 188 v. — Förut tryckt i Thyselii handl. 2: 61.

Dombreff for fru Gunnill på prebendam Sigfridj i Linköpfung

Wij Gustaff etc Göre witterligit att oss Elskelige Erlige welbyrdige Qwinne frw Gunnill på Benhammar och Frw Karin på Langnöö, haffue mett god skiell breff oc Segell oss berettat oc vnderuist, att the äre neste ärfuinger oc byrdemen tiil the godz, som ligge vndj S: Sigfridj prebenda, Huilken funderat är vtj Linköpfungx Domkirko tesligis oc tiil Stångeberge gård, oc the godz ther vnder liggia Szå epter att the godz som giffne äre vndan frelsit oc tiil kirkior oc Closter, sedan kong Karls räffzt stod, måge the som neste ärfuingerne oc byrdemen äre, epter som Vesterars Recess formelder oc jneholler, igen byrde vndj släkten oc rätte byrden igen, Therföre epter forbe:de Frw Gunnill oc Fru Karin haffue ther god oc skiell tiil, at the äre neste ärfuingerne tiil, haffue wij vndt tillatid oc tillsagt, att the mett theris mettärfuinger, måge oc skole igen byrde same godtz som vndj forbe:de prebenda liggandis äre, Tesligist oc Stångebergx gård, oc alle the godtz ther vnder liggia, mett all then rentho oc rettighett, szom ther nw tilligger oc aff ålder tillegat haffuer, Huarföre biude wij alle som före wore skull wele oc skole göra oc lathe, att the for:ne Fru Gunnill

oc Fru Karin eller theris metärffuinger her emott in-
thet hinder eller forfang att göra i någon mötte Tess
tiil wisso

Stockholm den 18 Februarii.

Utdrag af utgångna skrivelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 275 v.

Aff Stocholm die Cinerum

Jtem fougta breff for Esbiörn Scriffuere vppå all
then Befalning, som Olaff Galle haffuer hafft i Wiist oc
Tweta oc öffuer Jöneköpungx stad

Jtem en Quittencie for her Eric Flemmingh på
Taxen han haffuer latiid fram koma pro Anno 33, epter
som her Eskiils Quittencie oc Stamme Mortens lydde

Jtem konung:ge saker for Götstaff Olson på Torpa
med sijna egna landboor

Jtem breff for Esbiörn Scriffuere att han må driffua
lx eller lxx oxar tiil Danmark, på thet han tess bettre
kan draga Taxen wtt

Jtem Heradzhöffdinge breff for Eric Stensson på
Skanunghz heratt

Jtem forläninge breff for hustrv Mariett på Söderåss
på konungx foringen, som faller i Wilska herade hoc
Anno 34

Jtem forläninge breff for Per Andersson på Leckiö
på konungxforingen, som faller i Viste heratt i år 34

Jtem forläninge breff for Torsten Brunson på ko-
nung:e saker med sijne egna landbor

Jtem forsuarilse breff for Clawes Gulsmid i Schara

Stockholm den 20 Februarii.

Tractat mellan Sverige, Danmark och Norge om strandvrak, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 184.

Een Contract emellam tesse trenne Riger
Danmark Swerige oc Norige om Seglatz, oc
Strånd wragh

Wij Gustaff mett gudz nåde Suerigis ock göttis etc
konnungh Göre witterligit oc kennes mett thetta wårt
öpne breff at effter thy Erlige wälbördige män oc
Strengre Riddere her Truid Vulffztand tiil Thorup, oc
Höffuidzman på Wårdberg, Niels Lunge tiil Assertorp,
Danmarkis riigis råd, oc Axell Jull Secreterer, haffue
nw mett oss oc wårt Elskelige riikisins råd, lofflige
råadh eblandt andre tesse trenne konung:ge righers
merkelige oc dråpelige wärffue oc leylichett mett oss
på for:ne Danmarkis oc Norigis rigisins rådz wegne,
ernstligen offweruegit actitt oc befynditt huad skade oc
wliglige beswäring, thesse trenne forbenefnt Könning-
lige rigers Danmarkis Suerigis oc Norigis jnwaninger
borger oc andre, som Seglaetz Neringh oc handlingh
brughe oc forhandle wtij Öösther oc Wester Szöö wffor-
rettis oc mett beswäris, Szom oc aff vndlycke, oc wedher-
faldh bliffue Schijbbrödne eller Landdreffuene, vnder
huar anners lande, haffne eller gebede, oc thå hues
skijb oc goedz bergieth oc bereddith warder, bliffuer
thennem frätagith, formenth oc wwragh wpholden, Tes-
ligis göris them ther på behjndring och forfang, aff thåts
rigis Fogitter oc befalningxmendh, som the szå wnder
stöde, oc vtj skade komme Thy äre wij, mett for-
benempde Her Truid Vulffztand Riddere, Niels Lunge oc
Axell Jull, på menuge Danmarkis riigis rådz wegne,
ther om så offuer eens wordne, atuj mett them haffue

thet szå beleffuit samtyckt oc beuilligit at huilke tesse trenne rigerns Jndböggere Borgere eller andre ehuo som helst the äre, eller were kunde, Szom slijck skade oc forderffue hender for at komme, att the aff Storm, haffz nödt eller wweder, wijdh dag eller natt, frå ancker fordreffne eller fortrenct bliffuer, eller aff Fiende foriagat pa grundt, oc bliffuer for liiffz fare oc fröct, wijgne oc flyctig, frå same siit skiib oc godz, oc thet ther offuer aff thetz landzfogitter, eller andre Jndwaninger bliffuer beredditt oc behulpen, thå skall thet skee oc were then till beste oc gangn ther thet mijst oc vmburit haffuer, oc beredditt bliffuer wbeskorit eller formijnskat wtij någne måtthe, for een mögelige oc redelige berghelenn ath giffue och fornöge them, ther thet bergit oc redditt haffuer, vden all motstand gensegilse eller andre beswäringh wtij någenn måtte, Sameledis ther som oc så skedde, at fijenderne någne tesse trenne Rigerns Orlogx-skiib, eller andre rigisins Jndwaningers kääffardz skiib mett storm eller mact wptagendis wårder, oc thet andit rigit wdligghere eller skiibs mact kan thet igen frå fienderne bekreffthe eller jndtage, Thå skall thet skee oc were thet rige, eller rigis Jndwaninger till beste oc gangn, oc tiil then eghen at kome ther thett mijst, oc vmburet haffuer, vdhen all yttermere omkost eller beswäring, Till yttermere vitnisbyrd oc bedre forwaring, at så fast oc vbrotzliga hollis skall som for:uit stander, Hengie wij wårt Ma:tz Secret nedhen wnder thetta wårt öpne breff Giffuit vtj wår Stad Stocholm Fredagen effter Fastelauentz Sonedagh Anno 1534

Efter handlingen står följande anteckning:

Gåffue the Wår Nådigiste herre itt Reuersall oc genbreff igen Lydendis ord från ord som fore'sciffuit ständer

Stockholm den 20 Februarii.

Till danska rådet om de nu afslutade tractaterna mellan de tre nordiska rikena samt om Sveriges förhållande till Lübeck.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 185. — Tryckt af Paludan-Müller, Aktstykker til Nordens Historie i Grevefeidens Tid, 1: 48.

Tiil Dannemarkis Riigis Rååd

Wår synnerlig gunst oc kerlig helsan altiit tilforenne etc Werdugiste werduge fäder Streng Riddere oc Erlige godemen Wij haffue nw her i wår stad Stockholm, i tesse forlidne dager warit tiil orde, och wenligit handell, mett Erlige Vålbördige men oc Streng Riddere her Truid Vulffztand, Niels Lunge oc Axell Jull, ederss oc menuge Dannemarkis rigis myndiga sendningebud, Oc mett wårt elskelige rigisins råd på hela Adelens oc menige mandz rikisins jnbiggeris wegna, epter theris wenlige tilbud, oc then Credentie, i gode herrer, thom metgiffuit hade, haffua jngåt, beulligit, samtyckt oc stadfest ett wenligit oc ewigt Confederatz oc forbund emellam tesse trenne riger, mett sådana Condition wilkor tilseyelse oc forordt som thet beseglda breff, wij ther på giffuit haffue, wtttrycker oc jnneholler, Forseendis oss ganslig til eder, atj same forbund på edro sido hollendis worde, Oc begäre wij gerna, atj mett thett Första wele lathe oss tilhånde koma alles ederss wålforwarade beseglda Reuersall oc Ratificatz epter som same ederss sendebud mett theris öpna beseglda breff oss loffuat oc tilsagt haffue Tesligis formoder oss atj gode herrer endels wäll forstått haffue, hurulunde then sack emellam oss oc the Lubske sig begiffuer etc Så haffue wij giffuit for:ne eders sendebud ther wtjnnen aldellis wårtt sinne oc mening tilkenne, oc betroedt them, thet frændelis for eder att beretta, Begärendis gerna,

atj wele settia tro oc lijtt till then dell, the eder på wore wegna foregiffuandis wårde Och såge wij gerna atj gode herrer wille aff eder egin mwn scriffua the Lubske till i thenn saak, som emellam oss oc them forluppin är Szå endog i gode herrer sielffue well wetha, huad i scriffua skole oss forwtan, haffue wij dog lichauell vdj en god ackt latit wtkasta en Copia, epter then mening, som oss syntis ligast wara, oc sende eder henne till hånde mett for:ne edre sendebudt kerlige begerendis atj (mett huad mere god förbättring eder tyckis gott oc nytteligit wara) wele scriffua them ther om tiil, Oc giffua oss ther antward opa Thet wele wij mett eder vdj slick oc andre måtte gerna forskulla Eder her mett gud befalendis Fredagen fore Dominicam Inuocauit Anno etc 1534 vnder wort Secret

Verdugiste werduge fäder Streng Riddere oc Erlige godemen Danmarkis riigis rååd var s: gode venner

Stockholm den 20 Februarii.

Till biskopen i Roskilde om de ingångna tractaterna, gods i Halland, som böra tillhöra konungen genom arf, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 185 v. — Tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 50.

Till Electum Roskildensem

Wår synnerlig gunst etc Käre her Electe Frende oc besynnerlig gode wen Wij giffua eder tilkenne, atuj haffue nw warit her i wår stad Stocholm till samtals oc wenligit handell mett Erlige välbordige men oc Streng Riddere, Her Truid Wulffztand, Niels Lunge, och Axell Jull, the gode herrers Danmarkis rigis rååd fulmynduge sendningebud, Oc epter theris venlige tilbud, oc then Credentzie, them aff Danmarkis rigis rååd

metgiffuin war, haffue wij jngått beuillegett och samtyckt eth Ewigt forbund oc Confederatz thesse trenne riker emellam, mett sådana Condicioner wilkor och forord, som thet forseglada breff wij ther på giffuit haffue wttrycker och jnneholler, Huarföre bedie wij eder kerlige, atj wele beflita eder, mett the gode herrer Danmarkis rigis råd, så atuj mett thet första kunne få theris Ratificacion ther opå, Samelunda bedie wij eder kerlige (epeter slikt wenligit forbund, som nw rikerne emellam giord, och gången är,) atj wele beflita eder hoss the gode herrer Danmarkis rigis råd, så atuj wtan all ytterligare retgång eller forhalning motte koma till några godtz igen, som oss tilfaller i Halland, epeter gamla Her Sten Sture, Huilka the godzen äre, haffue wij giffuit her Truid Vulffztand be[s]kreffuen Ytterligare käre frende oss är oc tilkenne giffuit, en ganske behagelig tidende hurvledis gud alzmectig haffuer mett sina Helga nåder besögt edert hierta, i så motte, atj haffue jnfallit, oc wele bliffua hooss Christi Helga ord oc Ewangelium, huilkit oss er en gladelig tidende, Och bedie ther om then alzmectigiste gud, att han aff sin vbegripelige nåde oc barmhertighet wille befeste oc rotha same hans helga ordt, i edertt hiarta, så att thet motte hoss eder stadugt oc standafftigt at bliffua, Oc göra ther Tusent dubbelt fruct, thet giffuj then Alzmectigiste gud, then vij eder her mett Ewinnerligen befale Datum Fredagen fore Dominicam Inuocauit Anno etc 1534

Kalffwen

Käre her Electe oc frende på the werff oc befalningar som i genom Axell Jull lothe oss forståå, Haffue wij giffuit honum muntlig beskeidt oc antwordt, formodendis at han eder them wäll wnderricktendis wårder, I huad motte wij kunne wara eder till venskap willie

oc volgefäll skole i altiid befinna oss benegne oc willige tiil Och sende wij nw eder tilhånde mett for:ne Axell Jull en vulffzskindz kiorttiil, begerendis gerna atj then for godo vpannama wele, oc beran for wora skull, ecke forsmaendis sådana godz oc warur, som her falla i Riikit.

Stockholm den 20 Februarii.

Bref för Hans Persson på Surarfvets gård, som var till kronan förbruten af svärfadren Måns Nilsson.

Efter Stockholms Magazin för 1780, utg. af M. Svederus, sid. 35. Äfven aftryckt af J. R. Schultzes disp. "Specimen sistens prædium Ornäs", men med orätt datum, och derefter af Kröningsvärd i Dipl. Dalek. 2: 227, nr 517.

Wi Gustaf med Guds nåde, Swerigis och Gjötes utkorade Konung, göre witterligt, ändock at Måns Nilsson på Asbo hade förwärvat och förbrutit alt thet han åthe både löst och fast, som war tildömt Oss och Swerigis Krona för thess misshandel skull, som han med Oss och Swerigis Rike brukat och bedrifwit hade; ty hafwe Wi dock af besynnerlig gunst, nåde och mildhet undt och gifwit, som Wi ock nu med thetta Wårt öpne bref unne och gifwe thenne Brefwisare Oss älskelige Hans Persson, förnämde Måns Nilssons Måg, en gård liggande på Kopparberget benämnd Surare med allt then del thertil lyder och thertil ligger, hwilken gård förnämde Måns Nilsson åth hade; hwarföre förbjude Wi alle som för Wår skuld wela och skola gjöra och låta, särdeles våra Fogdar och Ämbetsmen at the förn:de Hans Persson härutinnan intet hinder, eller förfång gjöra i någor motto wed wår ogunst; och til wisso låta Wi tryckia vårt Secret på Ryggen på thetta bref. Gifwit på wår Stad Westerås Fredagen för St. Mathie dag A. D. 1534.

Stockholm den 21 Februarii.

*Bref för riksrådet Birger Nielsson m. fl. på slottsloffen
å Läckö.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 187.

Her Byrge Nielsons Slotzloffuen på Lecköo
slott ock län oc Lijdeköpfungx stad

Wij Götzstaff etc Göre witterligit, atuj antuordat haffue thenne oss Elskelig Tro Man oc rådher Birge Nielson, Eric Stake, Anders Hanson, Olaff Person, Niels Fub, Botuid scriffuere, Swen Kartt, Olaff Galt, Arffuid Månson, Matz Kagge, Götzstaff Knutson, Lasse Kaffle, oc Swen Sting, vårt och Cronnenes Slott Lecköo, vtj en Erlig och redelig Slotzloffuen, i så motte, att the skole holla thet oss oc jngen annen till hånda, oc åter igen vpantwarda oss samma slott, qwitt oc friit ee när wij antingen sielffue eller genom wora fulmyndoga, med vår breff oc segell paeskandis wårde, Huar oc så skedde, ath oss aff gudz forsyn forstackott wårde, skole thå for:ne wåre tro men holla for:na Lecköo slott Högboren Förstinne oc Frue Fru Katherine med gudz nåde Suerigis oc göttis etc Drotningh Hertoginna tiil Sassen Engern oc Westphalen wår kære Huszfrue till hånda, så lenge hon är till frijdz stelt, oc fyllest skett är, vm hennes Morghongåffuor oc liiffztugt epter then forsegling, som henne på same morgångåffuer oc Liiffztugt giffuin är, Oc sedan skole the holla same slott then herre tilhånde som then menigeman, oc Suerigis tro hulle jnbiggere endrecteliga med rikisins råd samtyckia vti wår stad jgen, Tess till wisso Datum Lögerdagen fore D: Inuocauit 34

Jtem gaff for:ne her Birge Nielson wår käriste nådigiste herre jtt Reuersall oc genbreff igen, som lydde

ord från ord som for:uit står, ther med han beplictar sig, wijd sin äro och redelighet, att han same slott oc län skall holla wår kärste nådigste herre till hände, vnder hans egit Signet

Stockholm den 21 Februarii.

Till allmogen församlad i Strengnäs vid Samtingsmarknad om de med Danmark och Norge afslutade tractaterna.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 186 v.

Till Almogen forsamblatt i Strengnes vm Samtingenn

Wij etc Helse eder alle andeliga oc werdzliga frijborna, Frelsismen, köpstadzmen oc menige almoge som forsamblade bliffua vdi wår stad Strengnäs nw i tilkomandis frij marknad Samtijngh kerliga mett gud, etc Käre wenner wij giffua eder tilkenna atuj haffue nw i thenne forlidna dagar, här i wår stadh Stocholm, warit tiil ordh oc samtall mett Strengne Riddere her Truid Vulffztand Höffuidzman på Wårdberg Och Erlige wälbördige män Niels Lunge oc Axell Jull, Verdugiste werduge Fäders Biscopers prelaters, Riddere oc Riddersmendezmen Danmarkis riigis rådZ Ambasiater Oratorer oc fulmynduge sendningebud, om någenn merkelig tesse trenne rikernes anrörendis ärende wälfartt och långliga bestond, Och vppå thet feygde venighet, bråndt, mordt, oc blodz wtgiutlise oc annet obestond, som i fortiden tesse trenne riker emellam margfalleliga warit haffuer, rikernes jnbiggere geysliga oc werdzliga, Edla och oedla fatige oc rike tiil land och watn, till skada, forderff, oc forswagilse på alle sidhor, matte epter thenne dag bliffua tillbaka aff sätt, oc nederlagt, Och ther emott vpreest oc vptagen frijd, enighet, wenskap oc gott Nabor-skap, Haffue wij mett wårt Elskelige rigis rådZ rådt

oc samtycke jngångit oc beleffuat ett wenliga Confederatz oc ewigt Forbund, på wåra, hela adelens oc then menige mandz rikernes jnbiggeris wegna mett forbe:de Her Truid Vulffztand Niels Lunge oc Axell Jull, på Danmarckis och Norigis riikernes råd, hele Adelens oc then menige mans begge rikernes jnbiggeris wegna, oc mett wälforwarat beseglade breff, på beggie sidor, loffuat oc tilsagt huar annen att wela oc skole epter thenne dag, vthan all argelist, wtaff en god, oc alffuarlig mening, wetha rama oc forfordra huar anners betzsta, gangn oc fordell Oc affwäriga oc fortaga then anners skada oc forderff i allé motte, Oc måge oc skole tesse trenne rikernes Jnbyggere sökia huar till annen både till land oc watn, effter theris bering, gangn nytte oc fordell, oc fordra oc fremia huar annen till thet besta, som wenner, gode nåboor oc bröder plega att göra, Huilkit forbe:de Confederatz, ewige forbund oc wenliga handell, som wij mett them, oc the mett oss, i forbenempde måtto, i the Helge Trefollighetz nampn, bewiliat, samtyckt oc beleffuat haffua oss forhoppas wara skall tesse trenne rikernes jnbyggere, som wäll effterkomandis, som nw warandis, till godo, gangn, bestånd, hugnat glädj oc wälferd näst gudz hielp Then wij eder alle beffale både till liiff oc siäll, Oc i huad motte wij ytterligare kunne besinne forhandla oc offueruäga rikisins oc alles ederss gangn nytto oc longliga bestond thet göre wij altiid gerna Datum Lögerdagen fore Dominicam Jnuocaut 34

Stockholm den 24 Februarii.

Till innebyggarna i hela riket om de med Danmark och Norge ingångna tractaterna.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 191.

Tiil alle Landzender i Riikit om then venlige oc fridsame Handell, som beleffuat är, emellam tesse trenne konunge Riiker vt Sequitur .

Wij Gustaff etc Helse eder oss Elskelige tro Dane-
men alle åndelige oc verdzlige Friborna Frelsismen oc
menige almoge som byggia oc boo i N: Ewinnerliga
med gud oc wore nåder, käre venner wij giffue eder
tilkenne, att the Erlige gode herrer Danmarkis rigis
rådз fulmynduge sendningebud, haffue nw i tesse nest
forlidne dagar warit her hoss oss, oc wart Elskelige
rigis råd, oc haffue the mett oss så wtöffuer ens kom-
mett, oc oppa menige Danmarkis rigis radz vegna offuer-
uegit någre tess[e] trenne rikers, Danmarkis, Suerigis oc
Norigis merkelige oc wordande werff oc ärende, oc på
thet feygde, venighet, brand, mordh, blotz wtgiutlise
och annet vbestond, som i forlidna tijder tesse trenne
riker emellam margfollelige warit haffuer, Rikisins jn-
byggere Åndelige oc verdzlige, Friborna Frelsismen,
fatiga oc rika, till aller största skada oc forderff, på
alle sidor måtte affleggis oc ther emott vptagis fridt,
enighet, willie oc venskap, haffue wij mett vårt Elske-
lige rigis rådз radt oc samtyckia jngångit, beleffuat oc
samtyckt eth venligit oc ewigt forbund med for:ne Dan-
markis oc Norigis rigis rådт sendningebud, på alles tesse
trenna rikisins jnbiggiaris Adels oc oadels wegna, oc
mett welforwarade oc beseglade breff, på alle sidor,
loffuat oc tilsagt huar annen, oc wele oc skola epter
thenne dag, vtan all argelist, vtaff en alffuarlig oc god
mening weta ramma oc forfordra huar anners betzsta

gangn oc fordell, oc alffuarligen att fortagha huar anners skada oc forderff i alle motte oc om gud forbiude att någon wtlenske eller jnlenske wille bedriffua någon offrijd eller fegde på någer tesse trenne riker, thå skole the andra riker wara forplictuge att komma thet tiil hielp, mett aller största mackt thet åstad koma kan, oc hielpa att vndsettia både till land och watn oc therföre måge oc skole tesse trenne rikisins jnbiggiare sökia huar annen, både till land oc watn, epter theris berning, nytta, gangn, oc fordell, oc fordra oc fremia huar annen tiil thet betzsta, som venner, Nåboor, oc gode bröder bör att göre, Oc handla oc vandla, oc byta oc sälia annen som helst for warur i thet ene eller andre rikett falla kunne dog vndantagende Oxer, att the jngelunde skole föris her vtaff landett, wijd plict som wore förre breff ther vm vtgångne formeller oc jneholle, Eij heller hester, större än till x marc dansca wijd same plict Tesligis forbiude wij, att jngen epter thenne dag dirffues att bruka någet landzköp, huilken ther mett beslagenn bliffuer, haffue forwerkatt then dell han haffuer mett att fara, oc ther tiil xl marc Oc huilkin forleningxman eller fougta sådana landzköpere tilstäder i sin forläningh skall böte dubblett(!) så mikit, vtan alle nåder, Huilkit forbe:de venligit forbund, som wij mett them, oc the mett oss i for:ne möte, vtj the helge Trefollighetz nampn, bewiligit, beleffuat oc samtyckt haffue, forhoppas oss nest gudz hielp att thet wara skall tesse trenne rikers jnbiggiare tiil gott gangn, oc bestond, hugnad, glädj oc welfard, så well the som epter oss komma, som the nw äre, både til liiff oc siäll, Oc i huad motte wij kunne ytterligare wetha oc(!) menige Suerigis jnbiggiaris nytto gangn, oc longligit bestond, göre wij altiit gerne Eder her mett gud befalendis Aff wårtt slott Stocholm Die Matthie apostolj Anno etc 1534 .

Stockholm den 24 Februarii.*Dombref för fru Birgitta på Ervalla.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 192.

Jtem jtt Dombreff for fru Birgitta på Erffuala om någre godtz .

Stockholm den 24 Februarii.*Contract med Per Olsson, om afgälden af Marks härad.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 192 v.

En Contract mett Peder Olson i Marck ock wor Nådiste herre vt Sequitur

Wij Gustaff etc Göre witterligit atuj haffue giort sådana Contract mett thenne wår tro Tiänere Per Olson i Marck så att han niwta oc beholla skall Marck mett all Cronnones rente oc rettighet, ther arliga aff gå pleger, Oc äre wij mett honum så öffuer ens wordne, att han oss for Smörs rentan årliga giffua skall ij^c xiiij fulwictige vngerske gyllene, Men for then andra skatten, ee huad helst skatt thet är, skall han giffua oss j^c xxij oxar, them han selia må i Danmarck till xxiiij marc ortuger parit att minsto oc Rensk gyllene iij marc dansca flyendis oss gott gull for them, huilken for:ne Taxe han arliga wtgiffua skall om Jule tiidh her i Stocholm Datum i Stocholm Tisdagen epter Jnuocait 34

Stockholm den 24 Februarii.

Contract med Anders Bengtsson, biskopsfogde öfver några härad i Vestergötland, om afgälden af fögderiet.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 192 v.

En Contract emellam vor Nadigiste herre
ock Anders Benctson Biscops fougten

Wij etc Göre witterligit atuj haffue giortt sådana Contract med thenne wår tro Tiänere Anders Benctson wår Biscops Fougte i Kind i Marck, Venherat, Giäsenn oc wilskeherat, Szå att han årliga oss giffua skall thenne epter:na Taxe, aff Biscops sakerna aff for:ne heradom, oc for konungx sakerne, med kirkelandboor oc Biscopz Stolszens Landboor, Oc äre wij med honum så offuer ens wordne, ath han oss giffua skall xxiiij oxar, aff siit fögderij, dhem han oc i Danmark seliya skall, for xxiiij marc parit oc taga dher gull före, Vn-gerske gyllene v marc dansca Renske gyllene iij marc Danske Huilkin Taxe han årliga wtgiffua skall her i wår stad Stocholm vt patet jn precedentj, datum vt supra

Stockholm den 24 Februarii.

Contract med Olof Galt, biskopsfogde i Vestergötland, om afgälden till kronan af fögderiet.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 192 v.

En Contract emellam Olaff Gallt oc vor nadigiste Herre vt sequitur

Wij Gustaff etc Göre witterligit atuj haffue giort sådana Contract med thenne wor Tiänere Olaff Galt, vor Biscops fougte i Wartofftaherat, Gudemsherat, Moherat, Kåkind, Ridwegh, Åszeherat, Frökindz herat, oc Walleherat, Szå att han oss arliga giffua skall Thenne

epter:ne Taxe aff Biscopz sakerna aff for:ne heradom xxxvj oxar aff siit fögderij, dhem han oc i Danmarck selia skall for xxiiij marc parit oc taga ther gott gull före, Vngerske gyllen for v marc dansca Renske gyllene iij marc dansca Huilkin Taxe han arliga wtgiffua skall i Stocholm om Jule tijd, Datum vt supra .

Stockholm den 1 Mars.

Till danska riksrådet och riddaren Trued Ulfstand på Varberg om underrättelser rörande Lübeckarne och Holländarne, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 193.

Till Her Truid Wulfftand

Wår synnerlig gunst oc kerlig helsan altiit tilforende etc Käre her Truid besynnerlig gode wen, Som eder wälfortencker, ati loffuade oc tilsade oss, senest när wij till samens wore atj stedze wille giffua oss tilkenne, huad tidender i forfarendis warde aff the Lubske, eller oc the Hollendere, hurv the wille haffuat forhender, theris(!) emellam etc Så begäre wij än nw kerlige, atj wele beflita eder, att få forwetta hurv thet sig begiffuer emellam the Lubske oc the Hollendere, vm thet endelige will koma till fegde, eller fordragt, atj thett wille offorszumeliga med eders scriffuilse giffua oss tilkenne atuj naget motte ther om få att weta i tijd oc tima Oc begäre wij, atj wele skicka Olaff Person wår fougte i marck the breff tilhonde, som i oss tilscriffue, wij haffue honum befalett oc budit, att han skall forskynda them vp tiil oss, med thet snarreste, Käre her Truid i huad motte wij kunne wara eder till willie oc venskap, skole i altiit befinna oss weluillig

tiil Eder her med gud befalendis Aff wortt slott
Stocholm Dominica Reminiscere 34

Stockholm den 1 Mars.

Utdrag af utgångna skrivelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 275 v.

Aff Stocholm Reminiscere

Jtem forsuarilse breff for Hustrv Birgitta Arend
Lambrietsons epterleffwerska

Jtem forsuarilse breff for her Olaffz Deija i Skön

Jtem forsuarilse breff for Anders Person[s] Hustrv
på Ranckhytten oc Anders person[s] dell i Ranchytten i
sin liiffz tijd oc löszören

Jtem Similiter for Jngell Hansson[s] hustrv, oc v. n.
herre haffuer vnth henne en gård igen benempd Kniffua,
hennes små barn till vppehelle i hennes liiffztiid oc
löszören igen

Jtem bönderne på Öland leya for andra foringen,
oc att the skipere måge segla huart them synes, vtan
ecke tiil Lubeck

Jtem vnte vår nådigiste herre Måns Monsson alle
Restantier aff Preposituram i Schara for thetta for-
lidne år 33

Jtem jtt öpit breff for Per Scriffuere Borgare i
Schara att v: n: herre haffuer wndt oc tilstادت att han
må föra vt aff rikit kljppare tiil x marc, som han åstad
koma kan sig till näringh

Jtem finge tesse epter:na Borgare Olaff Beltare,
Lasse Gudmundson borgare i Skäninge, Peder Monson
Borgare i Vadzstena iij^o marc ortuger på en forkoff-
ring Och gåffue the wor nådigiste herre sin breff ther

opå, beplictandis sig, epter thet sett som formeldis på thet bladett 117

Jtem literas Collationis på Erchedekene dömit i Vp-sale till prentett epter thet gamla Testamentit skall wtsettias på Swensko

Jtem en heratzzrätt for Esbiörn Jonson på Wi-folka heradt

Jtem en heratzzrätt for Niels Olson på Jerna på Dageherat

Jtem forläningxbreff för Anders Benctson på Jgelfriidz gård i Jgelfriidz sockn på nagen tijd tilgörendis friit vndan skatten oc foringen

Jtem Aåbo Borgäre måge bruka theris seglatz huart the wilia vndantagendis Lubke

Jtem forsuarilse breff for Olaff Jönson i Skelby for thett manslag Hans i Tersaby

Jtem vnte vår nådigiste herre Per Olson i Mark alle the återsteder, som ther haffue warit igen i Mark i forlidne åår

Jtem forläninge breff for Albrict Tolk, på Grönöö gård, och skall giffua wor nådigiste herre ther årliga aff xxx vngerske gyllen

Stockholm den 3 Mars.

Till hr Anders Bille att utlemna det gods, som lidit skeppsbrott under Möen, och som var afsändt till Henrik Nybur i Lübeck.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 193 v.

Tiil her Anders Bille

Wår synnerlig etc Käre her Anders besynnerlig godewen, wij giffue eder vdj en god mening tilkenne, att vdj Lubko är en god Man, wijd nampn Henric Nybur, huilkin ther på wore wegna pleger köpslaga, huess dell wij behoff haffua, Så är well santh att nw for eth åår sedan wåre wij honum plictuge eth merkeligit stycke peninger, oc hade forthenskull senth wtöffuer till Lubko wijd pass xl lester Smör, oc än mere, ther for:ne Henric Nybur skulle haffue tagit sin betalning vtaff, Huilkit Smör the godemen aff Lubko haffue wellelige antastad oc aristerat, så att for:ne Henric Nybur ecke fiik sin betalning, wtann bleff flux på wore wegna tiil ackters, Oc screff therföre opta sin nöd oc trång tiil oss, hurvunde hans skuldenärer låge honum stedze på halsen, formanendis honum om theris betalning ther han dog jngen råd tiil hade, att betala mett, Thå på thet then fatig man jw motte koma till någen wprettilse igen, lote wij jnskipe nw nest forlidne S: Martinj tijd någett sölff, Jern, oc andre warur, ock sende ther heen, formodendis att thet skulle haffue kommit honum tilhender, Nw haffue wij fåat wiss tidende att thet skip, som same godz opå war, är bliffuit ther vndj Mön, i eders forläning, oc atj skulle haffue latid berga meste parten aff godzett, Therföre (ock epter thet venlige oc ewige forbund, som tesse trenne riker emellam nw giortt ock gångin är, Begäre wij aff eder kerlige, atj wele

lathe thenne breffuisere Frederick Fredericson få same sölffuer igen på Henrick Nyburs wegna, oc annett godz ther bergat är, for ett redeligt bergelt, hwar thet ecke skeer, thå wille thet wara oss en stoor skada oc någdell, atuj annen gången skulle betala honum, forseendis oss ganzlig tiil eder, atj ecke vdj then motte wele wetta wortt argesta, Thet wele wij mett eder oc flere Danmarckis jnbiggere vdj slike oc större motte altiid gunsteligen oc gerna forskulla, Samelunda war i thenn kiston ther sölffueret war, några breff, huilka wij hade screffuit Henric Nybur tiil, vm wora werff oc legenheter, Är oc så wor kerlige begären, atj wele lathe få honum them igen kan skee the äre honum anliggende, Szå i bland andre breff formoder oss, att ther skall finnas en Copia aff en quitencia, huilkin Henric Nyburs factor eller wederlagx swen oss giffuit hade, lydandis att han sådana sölff oc warur aff oss på same Henric Nyburs wegna i sin betalning anammat haffuer, Huilkin Copia ecke i anner ackt scriffuin war, vtan på thet att när same godz skulle koma tiil Lubko, [thet] ecke skulle mett thet andra vårt godz aristeratt bliffua, så att Henrick jw skulle få thet wisselige tiil hender, Begäre wij atj ecke i then motten wele eder beswära, Her mett befale wij eder then alz:te gud Datum Holmie Tisdagen epter Reminiscere 34

Erlig Welbyrdig Man oc Streng Riddere Her
Anders Bille Hoffuidzmann på Stäck v. s. gode
ven gunsteligen

Stockholm den 6 Mars.

Till hertig Magnus af Sachsen-Lauenburg, om åtskilliga ärenden.

Ur afskrifter af kon. Gustafs och hertig Magni brevvevling 1531—1534 i kongl. Riks-Archivet.

Ame fridag na Reminiscere ahn H. Magnus
gescreuen

Vnser fruntlicher gruess vnnd was wyr mehr liebes vnd guts ffurmugen, alle tzejt myt vleys tzuuor Durchleuchtiger hochgebornher furst, lieber heer vnd fatter Ewer liebde thiener, der Erbar Gert Lamygkenn, hatt neben den vberantwortden scryfften E. l. beuehele vnd menyngge, myt allem vleis werbend angebracht, Die wyr auch jnn aller dangparheit freuntlichen annhemen, vnd sulchs kegen Ewer l. jn yedre(!) weghe freuntlichen vnd alle tzeyt gerne furdienen Vnnd wollen Ewer l. auff bewustne Lubesche sach freuntlichenn zuornhemen geben, Wyewol Ewer l. die selbe sach wolmeinend, vns zum besten, in bewustne contract vnd anstandt gebracht So tzwyuelen wyr doch gar nycht So Ewer l. vnser gelegenheit, auch anliggende vnd notturfft, welchs wyr by vnserem thiener Laurens Holm, hiebeuor ahn Eur l. scrifflichen verschickt, furnhemen vnd ansehen, Es werden Eur l. solchs absclaand, vnd sonderlix, das wyr die beschyckunge ghen Lubecke nicht thun mögen, alles aus angezeigten vrsachen, vns zur pillicheit vnd notturfft messen, Vnd vber dasselbe, desfals keynen furdrues, vnd misgefallen haben etc Vnd wiewoll wyr nu abermal, mit den Erenuesten getrauwen vnseren Retthen, der beschickyngge halben, als dye selbe noch ghen lubeck zuthun, gehandelt So haben sey doch vber alle besweringe, die grosiste, an deme, das dise instendige zeytt irer vile, der verenyngge halben, zwischen dussem

koningreichn Sweden, Thennemarken, vnd Norweghen, auffgericht, furschigt, vnd gebraucht muessen werden, Warvme wyr noch alles wie tzuuor myt fruntligsten vleis Eur l. pittenn, wie auch scrifflichen ahn die fan lubeck gelangt, Eur l. wollen vnbesweret seyn nochmales zu handelen, das die fon lubeck ire beschickinge dere halben, vnder vnserem konynglichen Cristlichem(!) geleyde, wie Eur l. inen solchs nha notturfft, vnseren wegen, vorschreiben, vnd geben mogen, ahn vns thun vnd fertigen, Wyr wollen vns aller gebure vnd pillicheit nha, wo sey immars nicht altzu vnleidliche seyn wollen in der sachen, kegen sey gütlichen vnd pillichen fynden lassen, das die gebrechen weidters irthumb, hinfurder noch alles wie bitzanher, bey vns nicht sollen befunden werden, Vnd wo e. l. sey ane vnser selbs(!) scriffliches geleyde, ahn vns tzu reissen nicht furmugen mochten So senden wyr hiepey vnser scrifflichs geleide, pittende Eur l. wolle inen solchs lassen zu handen komen etc Wyr haben auch die gesellen, so hijr im reich fon der lubeschen wegen ire neringe haben, der sach tzu gut, auff burgen loes geuen, vnd aussem lande reissen lassen, des gleichen auch friderich frederichsen seyn guyt, vmb Eur l. furdurnus willen, wie wol vns beswerlichen folgen lassen etc Wie auch die handele vnd furenunge so dimales alhyr durch die Dennische botschafft zwischen ine vnd vns sich erhelt, weis Eur l. diener Gert lämigken sampt andrem mehe Eur l. fernerer vnd mundtlichen bericht zuthun etc Solches alles muchten wyr Eur l. freuntlicher menunge nicht vorhalten Vnd wie wyr hiebeuor Eur l. oft vnd faltig(?) gebetten, bitten wyr noch aller hogisten fleises wo immars muglichen Eur l. die wollen fleis lassen furwenden, das wyr eynen geschickten Cancellen(!), edder jo tzum wenigsten vnd ersten eynen schreiber, do myt wyr vns yo zur zeit ichtesweis behelffen konen, vberkomen, vnd auff allererste kriegem

mugenn Das wollen wyr in sonderheit ahn E. l. freuntlichenn vordenen Datum Stockholm Ame frydage na Reminiscere 1534

Cedula

Wir wollen auch Eur l. freuntlichen anzeigen wie Jsaaks nylsons Broder nhu jnheimisch gekommen, vnd begibt sich zuischen der freundschaftt, das sei erbschiff-tinge thun wollen, welchs dan nicht wole geschen kan, es wer(!) dan gemelter Jsaak auch pei der sach, Warume pitten wir Eur l. die wollen zulassend, das gemelter Jsaak auff erste muge herkomen, solange bitz die erbschiff-tinge gescheen, vnd gehalten ist das wollen wir beneben der selben freundschaftt ahn Eur l. freuntlichenn furdienen datum ut supra

(Stockholm den 6 Mars.)

Instruction för Gerdt Lemeke.

Ur förenämnda afskriftssamling af kon. Gustafs och hertig Magni af Sachsen-Lauenburg bref, näst efter förestående bref till hertigen.

Gedengk zeddel her gerdt lamyken mit gegeuen

Jnt erste bey dem Fursten zu Sassen zudedengken vnd anzubringen, das seine f. g. jn bewusten lubeschen sachen das beste thun vnd furwenden wollen, das die lubeschen jre geschigkten ahn k. d:t ghen Kalmar edder wo sei seine K. g. hir jm reich negist erlangen fertigen mugen, vnder Ko: D:t geleide, wie Er gerdt lamyken scriftlichen mit gegeuen etc Vnd wie dem allem, das Ko: d:t auffs furderligste muchte zuwissen kriegem, ob solche sach jn dage vnd anstande staen vnd pleiben solde, wie solchs die f. g. mit den fon lubeck zuor furhandelt, vnangesehen das ire gutter hir zu ausdrach der sach angehalten Edder was sich Ko: d:t zu denen fon lubeck getrosten vnd fursehen solde etc Vnd ob

die fon lubeck bedachten ichtwes anders dan liebe vnd freundschaftt furzunemmen das seine f. g. furhandelen muchte, das solche sach jn dagh vnd anstandt pleibe, bitz negist komend Joannis, vnd das die sach zuuorhore kome Edder so lange wie muglichen yedoch des middels mugen sich die beiden parten der kouffmanschaftt handelinge enthalten bitz die sach fureiniget vnd zu gutlichem gehore kompt, wente k: w: sein nicht geneigt solche sach anders dan mit gutte, so ferne seine Mg:t bei gleich pleiben mag, zuuorhandelen etc wie solchs ko: d:t mundlichen er gerden selbs(!) angezeigt

Jtem Betreffend den screiber Jochem, das solcher auffss furderligste hirher muge komen, den selben wollen K: d:t wie er gerden selben zugesagt der massen vnderhalten, das er sich wol benugen sol lassen etc

Jtem hirzu noch fleis anzulegen, wie vnd wo das gescheen mage. Das K: d:t muchte einen wol erfarnen vnd gelerden man, der auch jn furstlichen houen fursucht, vnd beredht ist, fur einen deudeschen Cancellor bekommen

Stockholm den 8 Mars.

Till Danmarks rikets råd att de måtte söka förmå Lübeckarne att afsända underhandlare till Sverige.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 194. — Tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 51.

Til Danmarks Riigis Råd Aff Stocholm
Dominica Oculi 34

Wår synnerlig gunst och kerlig helsan altiid tilforende etc Werdigiste werdige Fäder Strenge Riddere oc Erlige godemen Oss formoder, att ederss Ambasiater oc sendningebud the godemen Her Truid Wulffztand, Niels Lunge, och Axell Jull wäll haffue giffuit eder tilkenne the wenlige handlinger oc beslutninger

som nw emellam ossz. eder, oc tesse trenne riker giorde oc gångne äre etc Szå ibland annet haffue wij oc så latiid thom forstå någre the legenheter som emellam oss oc the Lubske sig forlopne äre, Jn thet tuiffendis att the jw haffue giffuit eder thom tilkenne, Och epter wij nöduge jnträda wille vdj någon fegde mett the Lubske, huar wij elles någraledis kunde wara thom forwtan, Therföre loffuade oc tilsade oss for:ne ederss ambasiater, att the wille flitelige forarbetad hoss eder gode herrer, oc bringat så fierre, att the Lubske skulle skicka några theris fulmynduga hiit jn i riket till oss, oc lathe her forhandla saken, tiil lidelige oc drecktelige wäger på alle sider Oc rådde the oss for then skull, atuj skulle lathe bescriffua en legde for them, som the hiit jn skickandis wårde, ther the tryggelige sig tiil forlata motte, Oc på thet att saken tess snarligere motte komma tiil en endelig ende, haffue wij latid giortt them en sådana frij legde, huilkin wij forskicka hermet eder gode herrer tilhender, kerlige begerendis atj same legde (om eder så synes gott och nyttugt wara) wele forskaffa tiil them, vinleggiandis eder mett all fliit, att oss motte skee någon skell vtaff them forseendis oss ganzlig tiil eder, atj vdj then oc all anner motte wäll wårde wettendis wårt och menige rikisins beste, Huar wij åter igen vdj like, slike oc större motte, kunne wara eder oc Danmarkis rike til gode willie oc venskap, skole i altiid finne oss willige oc benegne tiil Eder her mett gud befalendis Datum vt supra

(Stockholm den 8 Mars.)

Till danske riksmarsken hr Tyke Krabbe om samma ämne.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 194 v.

Tiil Her Tyke Krabbe

Wår synnerlig etc Käre her Tyke wij betacke eder storlige for alt gott i oss stedze bewist haffue, huilkit wij altiid gerna mett eder forskulla wele etc Szå formoder oss eder ecke vuitterligit wara vm then venlige handling oc beslutning, som wij nw mett eders ock menige Danmarkis rigis rådz Ambasiater oc sendningebudt tesse trenne riger emellam beleffuat oc samtyckt haffue, jnthet tuiffendis att thet är jw skeett mett eders, oc flere Danmarkis rigis rådz alffuerlige samtyckie willie, oc witskap, Forseendis oss therföre ganzlig tiil eder, atj samfelt mett flere Danmarkis rigis råd jw wele beflita eder, epter som same eders sendebud oss loffuat oc tilsagt haffue, så att then sack emellam oss, oc the Lubske jw motte komma tiil en redelig ransakan, oc god ende, Wij haffue ytterligare giffuit same eders sendebud wåre legligheter i then motte tilkenne, them wij formoda the eder wäll fortäliandis warde, Begärendis gerne atj wele rame wartt beste, thet ytterste i kunne, i then oc all annen motte, som wij fulleligen betro eder vm, Thet wele wij mett eder altiid kerligen forskulla Eder her mett gud befalendis

Kalffwen

Käre her Tyke wij forskicka eder mett same thenne breffuisere eth breff tilhånde, som wij haffue latid tilscriffua menige Rikisins råd i Danmark Tesligis eth legde breff for the Lubske om the elles wele skicka några theris fulmynduga hiit till oss, kerlige begärendis,

atj wele lathe koma the gode herrer i Danmark same breff tilhender, Samelunda sende wij eder eth breff som wij haffue tilscriffuit her Truid Vulffztand, Bedie wij eder oc så gerna, atj wele haffua thet omack for wora skull, oc sende honum same breff tilhände, thet wele wij altiid gerne mett eder forskulla Jterum Valeatis

(Stockholm den 8 Mars.)

Till hr Trued Ulfstand på Varberg om samma ämne och om underrättelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 195.

Tiil Her Truid Wulfftand

Wår synnerlig etc Käre her Truid epter som wårt samtall sig forlop, när wij senaste tiil tals wåre, om thenne Lubske handling etc Ther i loffuade oss, atj wille leggie eder all flijtt oc vin om mett Danmarkis rigis råd, att thett skulle koma tiil en bestondeliga enda, Szå är thet än nw wor kerlige begären, Oc tuiffa jnthet, atj jw i then motte worde görendis ederss ytterste flijtt, som wij betro eder vm Oc sende wij nw till the gode herrer, Danmarkis rigis råadt eth legde breff for the Lubske om the ellers wele haffua theris ambasiater hiit tiil oss, Begäre wij tesligis gerne atj wele til hielpa, så att same legde motte koma them tilhender, Samelunda begäre wij kerlige, ath om i någett i medler tid, sedan i her hoss oss wåre fornummett haffue, aff the Lubscess sinne eller ansleger atj thet wele giffua oss tilkenne, så atuj i tijd kunde någhet få att wetha, huar wij oss epter retta skole, thet wele wij altiid mett eder kerligen forskulla Eder her mett gud

Stockholm den 8 Mars.

Utdrag af utgånga skrifvelser.

Riks-Registr. E, 1531—1594, fol. 276 v.

Aff Stocholm dominica Oculi 34

Jtem forleninge breff for Albrict Tolk på en Konnungxby benempd Kalff liggiendis på Siilffboland

Jtem forleninge breff for Germund Swenson på Norre widbo

Jtem till Lasse Holst at han later her Niels i Trosza få sin prebende igen i Strengnes

Jtem forsuarilse breff ffor Per Finbo i Suderköpfung, så att jngen skall kreffuia honum olagliga, han skall lichauell bethale med tijden thet meste han kan

Jtem vnte w: n: herre Kalmarna Niels ij^m aff thett tegell som Priaren i Spetaled i Suderköpfung haffuer latid brita aff Spetalen ther wtan for byn

Jtem en qwittencia på Olaff Galles Rekenskap epter som Märten Scriffueris handscriff i alle pertzeler wttryckte

Jtem skall Olaff Galle göre en Taxe aff Wisteheratt for Biscopz sakerne, oc är same Taxe wtsatt på xx vngerske gyllene wtgiffuandis om Michaelis

Jtem om så är att Grenne sockn ecke bliffuer gest, tha skall Olaff Galle beholle then foring som faller ther An[no] 34 Och giffue ther aff w. n. herre sex oxar, oc wende them i gott vngerske gull wtgiffuandis om Michaelis

Jtem en Quittencia for Eric Månson i Kind på sin Rekenskap epter Mårtens handscriff

Jtem en Contract med Marward Henricson på Tiärpen oc Vendele sockn Szå att han först leffuerera

skall all peninge skatt epter årlige renten, Tesligis all annen skat eller affrad, som är korn oc flesk, oc annet ee huad thet helst är, Samelunda skall han göre redo oc Rekenskap for årlige foringen Tesligis konungx foringen som ther falle peger, oc leffuerera peningar i Cammaren när han ecke gest bliffuer, Samelunda skall han oc giffua h: n: vtaff then säckore ther årlige faller lx marc ortoger Huad sedan wtöffuer är aff sackören oc fougte gestningen, skall han beholla sig till vppehelle, oc rida hans nåd ferdige therwtaff sielff tridie, med goda karlar, duglige hestar och sköna harnesk .

Stockholm den 15 Mars.

Utdrag af utgångna skrifvelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 277.

Aff Stocholm Dominica letare 34

Jtem skall Per Andersson på Linköpingx gård giffua v: n: herre ij^c marc dansca for thet Borgelege han holla skall i Sommars(!)

Tesligis skall oc for:ne Per Andersson beholla Prebendam Laurentij, som her Swen tilforende hafft haffuer, vndan Scriffuare stwghon,

Jtem Fougte breff for Per Anders[son] offuer biscopz sakerne öffuer alt Östergötland

Jtem vnte v: n: herre Åke Johansson konungx foringen i Medellössa sockn, hoc anno etc 34

Jtem vnte v: n: herre Hustrv Birgitta Buremandz på en koffring ij^c marc ortoger Dog skall hon giffua till bettring på huart hundrat om årett iiij marc ortoger Oc wore Tesse Borgare gode for henne, med sijne Signeter, som är Skepper Olaff, Radman i Stocholm oc Marcus Helsing

Jtem till Almogen på Dall att the giffua sa mikit for theris forinng som menigeman gör i Vestergötland, oc att the jngalunda få wtföra theris oxar

Stockholm den 19 Mars.

Till hr Henrik Rosenkrantz på Gotland om åtskilliga ämnen.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 196.

Tiil Her Henrick Rossenkrantz på Gutland

Aff Stocholm Torsdagen epter letare .

Wår synnerlig gunst etc Wij giffue eder tilkenne käre her Henrick, att werdigiste werdige fäder, Streng Riddere oc Erlige godemen Danmarkis rigis råd, haffue nw, for någon koort tiid sedan, hafft her hoss oss theris merkelige sendningebud Her Truid Wulffztand Niels Lunge och Axell Jull, mett nagre tesse trenne rigers dråpelige oc anliggiende werff oc legligheter, Szå i bland annet bleff her vdj the Helge Trefollighetz nampn be-
leffuat, samtyckt oc beslutit en ewig frijd Forbund oc Confederatz, Och epter slig venlig handell forsee wij oss alt got tiil eder oc then landzort, Gutland, Therföre haffuer thenna breffuisere wår Tiänere Lars Prutz begäret wårt forloff oc minne att han motte få segla ther hen, oc bruka siit besta mett någon fögo spannemåll, som han på sin egin hånd jnskipat haffuer Huarföre begäre wij kerlige, atj wele wara honum behielpelike tiil thet beste, thet wele wij altiit gerne mett eder forskulla Oc huar så wore, att ther på landhet giordis någon mere Spannemåll behoff, oc i wille biude oss tiil huad spannen ther mest gielda kunde, eller huad wij formoda oss thedan for bethalning, wilde wij thå finne gode råd, att skicka ther heen en hoop mett thett snaraste Yttermere käre her Henrick är tesligis wår kerlig begären, ath om i några tidender forfarit haffue

aff Lubko oc flere Städerna, eller oc aff then herredagh som nv stonden är i Brämen, städerna emellam, atj wille giffue oss ther om någet tilkenne, thet wele wij tesligis mett eder altiid gunsteligen forskulla, Eder her mett gud befalendis

Erlig Welbyrdig Man oc Strenge Riddere Her
Henrick Rosenkrantz Höffuidzman på Vijsby v:[år]
s:[ynnerligen] g:[ode] v:[en]

Stockholm den 22 Mars.

*Till Severin Kiil om afsändande af smör till
Holland, m. m.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 196 v.

Tiil Seuerin Kiill Ex Holmia dominica pas-
sionis An: 34

Wår gunst etc Wij giffua tig tilkenne Seuerin atuj haffue tilscreffuit Lasse Scriffuere, oc Raguald Jönson, att the skole giffue sig wtöffuer till Holland mett wortt Smör ther ligger i Lödisze Så effter thet Summan vill (vtan tuill) resa högt Therföre wele wij attu tager en god foruissan vtaff them, for än the aff draga, så att oss ecke i then motto skeer någet bedrag Tesligis begäre wij attu willt forskaffa them till same godz eth gott skiip, ther the kunne wara belatne mett, oc war them på wora wegna behielpelige huar tw formå, delendis tina gode råd mett them, thet beste tw kant, som wij betro tig till Tesligis är wor willie oc begären attu wilt giffua oss tilkenne, huad tw forfarit haffuer for tidender aff the Hollendere oc the Lubske hurv then sack står them emellam, eller huru thet möte sig forluppit är, som städerna emellam vdj brämenn nw ständit är oc om alle legligheter, atuj kunde få ther eth offorzumende swar opå mett thetta wortt egit bud Tig gud,

Kalffwen

Ytterligere Seuerin om så är, thet Hollenske skiip then fligende geyst, som ther wijd Lödisze haffuer legat i winterlegre, ecke är än nw affluppit, wele wij thå attu besteller så mett Skiperen, eller the ther rådendis äre for skippit, så att the wille på någon tijd förbida än nw, om wij någet ytterligere bud wele haffue wtöffuer mett them till Hoffued i Burgundien, huar så skeer, wele wij thå attu vtan all forsumelse later oss få ther bud vtaff

Stockholm den 22 Mars.

Till Lasse Skrifuare att resa till Holland och der försälja smör samt uträtta andra uppdrag.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 197.

Tiil Lasse Scriffuere i Lödisze Same tiid *)
Ex Holmia

Wår gunst etc Effter wij haffue besport Lasse, att Smörett geller well ther Vestuart, oc haffuer guldit xiiij oc xiiij marc Lubske, Oc huar wij kunde få någet när sådana skell for same wårt Smör, kunde wij thå ecke stortt bättre bliffua ther vtaff mett, Huarföre är wor willie attu wilt hyra tig eth gott skiip, oc skipa ther ju alt thet smör som tw i Befalning haffuer, Är oc wor willie attu skall fölgia sielff wtöffuer mett, tesligis Raguell Jönson wij haffue scriffuit honum besynnerlige ther om till Oc Ramer wort besta mett same smör, thet ytterste i kunne, som wij betro eder till Oc måge i well tage i bethalning goda portugalöser dubbelte Crassater, oc annett gott gull, Oc huar ther wore köp på clede, må i well föra oss en hoop clåde hem mett, thet gott wore, synnerlige gott rött stammett till hosokläde till wort egit behoff, styckett om x vngerske

*) Dominica passionis.

gyllene Oc wele wij tesligis atj wele granneliga forhöra huad alle hända warur ther gelda kunne, bësnynerlige the som på thenne jnnelyckta Cedula vregisterade stå, Först gott Rött Carmesie Flogell, Jtem Cafft Carmesie, Jtem Gyllene duck then beste Jtem gyllene duch then Midleste Jtem gyllenæ duck then ringeste Jtem alle hända annen Flogell, Sidengewant oc andra warur, Oc är wor willie atj skole köpa nw strax hem mett eder, igen till wårtt behoff xij eller xiiij alne gott rött Carmesie flogell, oc eth stycke Cafft Carmesie flogels ferga etc Oc skole i wetha atuj haffue for:uit en doctor ther aff Amsterledam benempd mester Henrick, som wij sende eder her mett breffuit tilhonde, som hon[om] tilscriffuit [är], huar i kunde beweka honum ther till, att han nw strax fölgde eder hiit wtöffuer, såge wij thet gerna, Oc sende wij eder her mett eth register på någre ferske Materialia, som han kan köpa mett sig hiit jn i landett, ther till må j lathe honum få på hondene eth hundrade gyllene, ther han sådana materialia mett köpa kan, Tesligis ma j antwarda then Popiam Otto ij tunnor smör aff thet besta, huilke wij honum skenckt haffue Wij haffue scriffuit honum till, att han skall wara eder behielpelige thet beste han kan, The Tyske breff till Borgmestere oc råd i Amsterdam, till Popiam Otto, oc till then doctoren, wele wij atj lathe them få same breff i hender, Och haffuer eder råd mett Seuerin Kiill i alle ärende, wij haffue formanat honum, att han skall göra thet beste oc wara eder behielpelige huar han kan Gud eder befalendis

Kalffwen

Är oss oc vnderuist Lasse atj Amsterdam pleger än ecke wara alt for mikit gott köp på cläde Therefore tycktis oss lichare wara, ath när i hade giort eder köpslagen i Amsterdam och tagit peningar oc gull for

warurne atj thå heller resede till Andorp, ther finge i bettere köp på clåde, ther kunde i thå giffua rede peninga före

Stockholm den 22 Mars.

Till hr Trued Ulfstand om underrättelser från utlandet.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 198.

Tiil Her Truid Wulffzstand Ex Holmia dominica passionis An: 34

Wår synnerlig etc Käre her Truid Wij screffue eder nw Nyligen till, Och begärede atj wille giffua oss tilkenne huad i for tidender forfarit haffue i midler tijd sedan i her hoss oss wore, Szå är thet än nw wor kerlig begären, epter som wort sista affskeidt var, atj doch wille mett thett same wort egit bud scriffua oss ther om till huad tidender i forfarit haffue aff the Lubske. vm the haffue nagen skiip vte i siön, eller huad theris ansleger doch äre, Tesligis om the Hollendere wele naget ytterligare slå tiil fegde mett the Lubske, eller hurv ther om är Yttermere hurv thet möte som nw städerne emellam vdj Brämen standit, är, sig forluppit, och om alle andre legligheter, atuj kunde ther få eth enckande swar på Eder her mett gud befalendis vt supra

Stockholm den 22 Mars.

Utdrag af utfärdade skrifvelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 277 v.

Aff Stocholm dominica Passionis 34

Jtem tiil Måns Monson att han giffuer fougterne jn ther i Vestergötland hurvledis the skole skicka siig, oc att han granneliga ransaker epter the Restantier aff Smörit ther i Vestergötland

Jtem till Eric Scriffuere på Öland att han anamer then Spannemåll som tiit komber mett Elgen, oc foryttrar honum thett dyreste han kan

Jtem till Mester Jören i Calmarna att han antwarder hans Byssekytte the warur ther vpsattis i höstis oc hans Moder

Jtem till Botwed Scriffuere att han [later] v: n: herre få the Looskin for peninga som han tilforende haffuer loffuat h: nådhe

Jtem vnte v: n: herre Lasse Brymps leggja skeppen oc biscopz gestningen hoc an:[no] Tesligis oc ett lod sölff mett huart par oxar han reszer i Sacköre till h: n: behoff

Jtem Lasse Brymps qwittencie på trij års reken-skap i frå Anno 3j och till 34

Jtem vnte v: n: herre her Lars Siggeson konungx foringen i Kijla oc greffua Sockner hoc Anno

Svartsjö den 25 Mars.

Utdrag af utgångna skrivelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 277 v.

Aff Swartesiö die Annunciacionis Marie

Jtem till Eric Olson på Taffuestehus att han later skatten koma wtöffuer med thet första, oc må han selia Spannemalen thet dyresta Spannen geller

Jtem till Eric Scriffuere offuer Nykoors Landboo att han oc sell spannen thet dyraste han kan

Nibble (25 Mars—2 April).

Till en viss Hinse, med uppdrag till biskopen i Roskilde.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 277 v.

Aff Nybele

Till Hinse att han giffuer Electum i Roskiill tilkenne någre munnelige werffwer

Svartsjö den 26 Mars.

Till biskopen i Roskilde (Joachim Rönnow) och hr Johan Urne om underrättelser från utlandet, och till den förre dessutom om anskaffande af ett par Holländare från Amager, som förstå att fånga vildgäss.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 198.

Tiill Electum Roskildensem Aff Swartesiöö In Crastino Annunciacionis Marie 34

Wår synnerlig etc Käre her Electe, Frende, oc besynnerlige gode wen Wij betacke eder ganske gerne, for alt gott i oss stedze bewijst haffue Huilkit wij altiit forskulle wele Ytterligere käre frende tuiffler oss jnthet att the gode men her Truid Vulffztand, Niels Lunge, oc Axell Jull Danmarkis rigis radz Ambasiater, well haffue giffuit eder, och flere gode herrer i Danmark tilkenne, hurv then handell, som her nw nyligast beslutin bleff, sig forluppit haffuer Szå loffuade oc same ederss sendebud, att the wille forarbetad hoss eder oc flere aff Danmarkis rigis råd, så att huad the fornymandis warde for tidender, att the them for oss ecke wele fordolde haffua, ther wij oc så ganslige forsee oss till Huarföre är wor kerlig begären, atj wele giffua oss tilkenne huad tidender i forfarit haffue aff the Lubske, eller huad man skall formoda sig aff them,

Wij haffue well sportt, att thet goda the ackte tesse trenne riger, thet är ringa Tesligis om i någet fornummett haffue, hurvledis the Hollendere wele haffuat for hender, mett the Lubske, vm thet will koma till fegda eller fordragt them emellam, eller hurv then sack sig begiffuer Samelunda begäre wij kerlige atj wele lathe oss forstå, hurvledis thet möte som i Bremmen eller Hamborg nw nylige städerne emellam ståndit är är sig forluppit haffuer Oc om alle andre tidender oc legligheter, thet wele wij kerligen oc gerne mett eder forskulla ꝑ Framdelis som i genom Axell Jull lotho begäre aff oss ij finner som kunde well wngå mett fiskerij, Så wele wij ther om wara fortencnte, oc sende eder them nid mett thett aller första, Och är oss vnderuist, att på Amack boo någre Hollendere, Huilke ther äre mikit behendige oc wetta gott seett vppå att fonga wilgess, Huarföre begäre wij kerlige, atj wele begått mett her Johan Vrne, så atuj kunde få ij aff same Hollendere hiit jn till oss i landet, mett theris garn, stelfugler oc annen tilbehörningar, huad dell i eller her Johan them på wore wegna tilseijandis warder, wele wij wbrotzlige holle, Oc tesforwtan forsegia them her i riikit mett en Redelig vnderholning, så att the oss jnthet skylla skole, Oc wele thet mett eder gunsteligen oc gerna forskulla Käre Frende i huad motte wij kunne wara eder till willie wenskap oc gott Naburskap skole i altiid finna oss willige oc benegne till, wij sende eder nw mett thenne breffuisere wår tro Tiänere Hinse j timber Mårder begerendis gerne atj same fögo skenck ecke forsmå wele Eder her mett gud befalendis Datum vt supra

Jtem Skreffz same dag till her Johan Orne ord från ord som for:uit står jn till thetta signum ꝑ Och skenckte hans nåd honum en wulskindz kiortill huilkin Hinse hade mett siig

Svartsjö den 26 Mars.

Till grefve Johan af Hoya, att jemte öfrige rådsherrar i Finland begifva sig till konungen, samt om det dåliga myntet som är gängse i Finland.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 199.

Tiil Greffuen, Aff Swartesiöö jn Crastino
Annunciacionis Marie 34

Wår synnerlig etc Käre Swåger Eder fortенcker wåll atuj offta haffue i framlidna tijder scriffuit eder tiil, oc begäret, atj samfelt mett flere aff Rådett ther i Finland, wille giffua eder hiit wtöffuer tiil oss, besynnerlige for någre the legligheter skull som wårt Riike merkelige anliggiende äre etc Szå giffue wij eder än nw kerligen tilkenne, att her nw forhåndene äre monga rikisins merkelige oc dråpelige ärender, them wij forsee oss eder icke wuitterlige wara, huilka wij ecke betröste att forhandla mett minne menige riikisins råd öffuer hela riikit tilståde wore, Huarföre är wor willie oc kerlig begären atj wtan all skotzmåll eller ytterligere forhaling, nw mett första öpit watnet, wele giffua eder hiit wtöffuer tiil oss, forhanlendis same ärender mett oss oc flere godemen her forsamblade warde, som i på menige rikisins wålfartz wegne tess plictuge äre, Wij haffue tesligis scriffuit the andre godemen aff radett tiil ther i landett, att the oc mett förste öpit watnet skole komma her wtöffuer, Forsumer thetta jngalunda som wij betro eder tiil, oc riikit aller störste macktt på ligger Ytterligere som i genom ederss scriffuulse haffue giffuit oss tilkenne wm thet mykit onda oc falske mynt ther jnföris och wankar i landett, rikit tiil en drapelig skada oc forderff Huarföre är wor willie oc begären, atj dog wille mett edra fougter oc befallingx-

men så bestellat, att man kunde få forfara huadan thet onda mynt kommer, eller huem them så mykit förer jn i landett Oss tuiffler jnthet (som i wäll sielffue besinne kunne) att huar man ecke finner thet någet annett god råd eller lempo ther tiil, will thet dog bliffua then meneman oc rikit tiil ecke lithen skada oc någdell Therföre lather ackte ther vppa thet beste i kunne Gud eder befalendis

Upsala den 2 April.

Till Claus Bilde om erhållna underrättelser, om de mellan Sverige och Danmark afslutne tractaterne, Lübeckarnes fiendtligheter mot Holländarne, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 199 v. — Tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 57.

Tiil Her Clawes Bilde aff vpsale Skäre Torsdag 34

Wår synnerlig etc Käre her Clawes wij haffue nw i tesse dagar vndfongit ederss scriffuile oc breff, vdj huilka i oss tilkenne giffua the legenheter som sig begiffua mett the Lubske, huruledis the nw haffue warit till möte mett the Hollendere i Brämen, acktendis att komma sig j friid oc wenskap mett thom igen och om the thet belanga kunne, wele the thå (mett någre andre städers tilhielp, thom the ther tiil wpueckia wele) bedriffua jn på oss oc Swerigis riike alt onth, Oc jnsettia her for herra oc konung hwem them tyckis etc Så kenne gud atuj thet aff the godemen ecke i någen motte förtijänt eller forskullat haffue Eij heller haffue the ther någen ärlig eller redelig vrsack tiil, Dog huad gud i then motten forsett haffuer, thett lathe wij gerne skee, Dog betacke wij eder storlige, atj sådana theris onda vpsått ecke wilde for oss vndholla, Huilkit wij mett eder wdj all tilbörliig motte gerne forskulla wele,

Szå käre her Claues formoder oss, att the Erlige godemen, her Truid Wulffztand Niels Lunge oc Axell Jull Danmarkz rigers rådz Ambasiatorer oc sendningebud well haffue kundgiort eder the venlige handlinger frijd enighet oc bijstond, som nw vdj the Helge trefollighetz namn tesse trende riker emellam beuilligede beleffuade oc samtyckte äre Tesligis hurv thet ene rige skulle wara forplictugt att komma thet annett till hielp bijstond oc vndsetning, mett all mackt, huar thet så behöffdis Oc epter slike fridsamelige handlinger oc bijstondelige tilseijelse forsee wij oss alt gott till the gode herrer Danmarkis och Norigis rigis råd, eder oc flere tess jnuanere Och forhoppas tiil then alzmectigiste gud, att när tesse trij riger äre så samans bebundne, oc wele sedan mannelige stå mett huar annen, atth huarken the Lubske eller nagen annen skall få her någen stoor framgong, ther wij jnthet heller opå tuiffa att the gode herrer i Danmarck well worde ther tilltenckiendis, Ytterligere käre her Claues är oss tesligis forwitterligit giort, hurulunde the Lubske haffue mechtig stoor handling i Danmark både i ene motte oc andra Them tilstädis att köpa oxar wijd stora hopar oc driffua aff Landitt, oc bespisa siig thädan, wtöffuer alle motte på huilkit wij endels forwndra, besynnerliga epter slikt forbund som nw beleffuad är, att jnthet rige skulle göre tess anners rigis fiende tilföring eller vndsetning mett prophant spiis eller annen tröst, Huarföre bedie wij eder gerne atj wele giffue oss tilkenne mett eder scriffuise, hurv wij thet forstå skole, Och begäre wij tesligis atj wele tilhielpa atuj offorszumeliga kunne få then Ratificatz oc genbreff aff Danmarkz oc Norigis rigis råd, som theris sendningebud oss loffuat oc bebreffuat haffue, Thet wele wij altijd mett eder kerligen oc gunsteligen forskulla Eder her mett gud befalandis

Kalffwen

Käre her Clawes wij haffue oc så besport att the Lubske haffue nw nyligen tagit någre Hollendere wp jn i Öresund etc Forwndrar oss storlige, huj Danmarkis rigis råd thet tilståde wele, att the så skole tage till på theris venner oc theris egna strömer, epter thet slik wenlig handling och forbund är giordt emellam thet hoff wan Burgundien oc Danmarkis rige, som same theris sendningebud oss oc så alffuerligen tilkenne giffue Ther vm begäre wij atj oc så wele giffua oss nagett tilkenne Jterum valeatis

Upsala den 2 April.

Till Severin Kiil om Lübeckarnes på danskt farvatten utöfvade fiendtligheter mot Holländarne, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 200 v.

Tiil Seuerin Kiil aff vpsale Skäre Torsdag: 34

Wår etc Som tw berörer i thin scriffuile Seuerin att the Lubske haffue tagit ij Hollendere wp i Öresund, oc luppe strax jn i Vestersjön och skinnade Marstranda etc Forundrar oss storlige huj the Danske så städia them att arga jn på the Hollendere, besynnerlige på theris forwatn oc så när jn for dörena, ther moste alt wara någet annett vndj ee huar thett finnes igen, besynnerlige epter att emellam Key:ge M:tt thet Hoff wan Burgundien oc Danmarkis rigis råd är jw giordt oc be-
leffuat frijd och enighet, som the Danske sendningebud latho oss alffuerligen nw forstå Huarföre är wor willie och begären, attu än nw wilt lathe forhöra hurv wij same handling forstå skole, eller om thet må wara alt mett willie giordt att Sigurd lott siig binda, eller hurv ther om är, Nog haffue wij bebundett oss mett huar annen, emott the Lubske, ee huad thet hielpa kan, som

tw må see oc formerkia aff thenne metföliande Copia aff thet Huffuod breff the Danske sendningebud oss gåffue, oc finge åter ther på wort beseglda breff igen epter same mening, Så hurv all ting siig begiffua kunne, råde oc formane wij tig, attu seer wäll på brädet ther i then landzenda, Wij haffue oc så tilscreffuit her Karl Ericson oc her Birge Nielson, att the skole seya frelsit oc köpstäderne ther om till, att the skole wara reda ee huad opå komma kan, Doch kunne wij ecke lettelige tro, att the göre naget anfall jn på then landzende mett the iij skiip Men snarene står tiltroendis, att the göre nagen skalchett jn på the beflotne land, som är Öland eller Finland Dog moste man see well på brädett på alle sider thet beste man kan, vm then handling the Lubske haffue i Danmark mett the oxar, wette wij [ecke] heller huad grund thet haffuer, ther vm tw wille än nw ytterligere bespana lathe huad mening thet haffuer, Wij haffue nu scriffuit her Claues Bilde swar på hans breff igen oc sende tig på same swar en Copia, tesligis aff breffuit han screff oss tiil, Är wor willie attu offorsumelige skicker honum thet tilhände, oc flier oss ther eth offorsumende oc wist swar på igen, Vm then flygende geist ligger ther quar wijd Lödisze thå fly honum for peninga en mast ther han kan hielpa sig mett Tig gud befalendis

Upsala den 2 April.

Till Peder Svenske på Kalmar, föreskrifter om försigtighet, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 201 v.

Same tijd tiil Peder Suenske att han grannelige ackter på klinckebåndett ther på Calmarne, så att honum skeer jngen forraskning Och att han setter jngen tro

lijtt till the tijdender som kome i frå Rostock Dansche eller Strålesund Och att han seer grant på brädett med the köpsuäner och köpmen thedan koma att the göra honum jngen skalchett, oc att han later them ecke lengie liggia ther i sender oc bespeija huad legligheter ther på ferde äre

Upsala den 3 April.

Utdrag af utgångna skrivelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 278.

Aff vpsale longefredag 34

Jem vnte v: n: Hemming person heradzretten jgen i Siilboheratt

Jtem Tesligis vnte h: n: honum i Forlening Fore sicktuna oc Neringe

Jtem till Aruid Trolle att han drager wp till Salebergit oc gester the Bergxmen med en xx hestar

Jtem forleningx breff for her Måns Johanson på Valkebo herat

Stockholm den 24 April.

Utdrag af utfärdade skrivelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 278.

Aff Stocholm Tempore Jeorgij

Jtem fougte breff for Jöns Anderson på Hoffzlän

Jtem till her Truid Wulffztand att hans nåd forwndrar huj han ecke fan the Copia vtj Danmarkz rigis rådز breff, som the haffue scriffuit till Borgmestere oc råd vtj Lubko, oc att her Truidz breff oc Danmarkz rigis rådز breff ecke Concordera Oc att han giffuer h: n: tilkenne huad tidender oc legligheter, han wett hans nåd anliggiende wara

Jtem fougte breff for Jöns Nielson på Arnöö gård
oc the landboo ther vndj liggia

Jtem till Bergxmennenar på Salebergit att the flux
lathe wp koma thet Graberg wthur grwffuon, oc skole
huszmennen som ther om kring boo hielpa ther till med
att tagha Grabergit wp, oc skole tesligis flyttia sig jn
till grvffuona oc boo ther Oc är tesligis hans nådz
willia ath bergxmennene skole huar haffue sijn hytto
wijd grvffuona Och huart grvffuo skjffte haffue sin
Malmbod, thet synes H: N: them gott att ware

Stockholm den 25 April.

Till grefve Johan af Hoya om förvecklingarna med Lübeck.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 202 v. — Förut tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 58.

Aff Stocholm die Marcj Ewangeliste 1534

Tiil Greffuen Johan

Wår synnerlig gunst etc Käre Swåger Wij haffue
fått eder scriffuelse, mett någre Copier aff the breff,
huilke the Lubske haffue eder tilhånde skickatt, tesligis
oc så haffue wij formerckt twenne meninger aff same
ederss breff, Thet första atj giffue tilkenne, atuj tiil
them for:ne Lubske haffue beswåringar oc tilltall nog,
huilkit tilforende haffuer warit wdj margfollelige wise
foregiffuit etc Ther på giffue wij eder for suar atuj så-
dana oc wålbstå, atuj vdj then motte haffue besuåringar
nog, och vrsaker, oc mere än vrsaker, Dog haffuer
sådana wore besuåringar ecke forthenskull warit the
Lubske foregiffna, att the platt wtslås skulle, oc till
jnthet göres, ecke haffuer heller wor befalning eller ful-
mact någen tijd så lytt, atuj skulle forplictta oss till
att betale wtöffuer thet som skell oc rett är, oc mere
än wij någen tijd plictige oc skyllige äre Then andra
mening i eder scriffuelse forstå wij så, att then handling

szom i forhandlat haffue i Lubko, epter then fulmact eder metgiffuin war, ecke skulle wara fulgior dt etc Therpå giffua wij eder så for swar, som i oc well sielffue wette, att wor befalning siig ecke wijdere streckt haffuer, eller streckia kunde, än atj skulle tilseija them theris fulla bethalning, oc ecke widere Huilkit wij oc så epter eder egin forseglinger fulgior dt haffue som wij well bewisa kunne mett mong godman, oc skiuta oss i then sack tiil theris egna Rekenskaper oc Quittencier som the oss offuergiffuit haffue Thett wij skulle wara then ther handle wille någre the stycker som eder äre eller redelighett skulle wara fornär, kenne gud, ther scriffue i oss forkort vtinnan Thet skall jngelunda mett någon skeell bewisas, atuj nagen tijd handlett haffue, eller handle wele, någre the stycker som eder eller någon godman skulle wara fornär, Till thet sista ther i oc scriffua oc begäre wore gode råd, hurv i eder vdj thenne handell mett the Lubske yttermere skicka skole etc Så kenne gud, atuj ecke wethe andre råd giffua eder på thenne tijd, vtan epter thet the godemen i Lubko haffue fått theris redelig oc fulla bethalning, som wij tiith oc opta tilforende haffue giffuit eder tilkenne, Så wette i thå well sielffue hurv mikit och hurv wiit i them plictige äre, oc så hurv mikit i oss oc Suerigis rike forplictige äre, Oc görss therföre ecke behoff Käre Swåger atj leggja the Lubske så swärlige på hiertat, eller acte theris scriffuile så högt, i wette dog så well som wij, huad thet är för eth selskap, oc huar the stå epter, Men Summarum är thetta meningem ath huar wij wille wara them så tienistactuge, som the oss haffua wille, oc falle jn mett them, i huad obestond eller mett huem the thet helszt foretage wille, hade tesse beswäringem om the geld well wtelucte bliffuit, Men epter wij ecke wilde jnträda mett them i then Hollenske fegde, epter theris begären, Therföre skulle the jw bera någett

annett före, ther the kunde få tilfelle vtaff, at wpueckia theris affuund oc ilherske mett, Szå forsee wij oss dog ganslig till eder, oc jnthet tuila, att huar the Lubske, eller någon annen, wille någenn then dell företaga, som oss eller riikit kunde komma till skade eller någdell, atj jw thå mett liiff oc mackt, epter som i tess plictuge äre, vele hielpa till, sådana ath affweria oc betage Oc begäre wij therföre än nw kerlige, atj mett thett förste wele giffua eder hiit wtöffuer till oss, epter som wij tilforende haffue begäret aff eder, så kunne i thå ytterligaren sielffue see oc höra, om wij haffue giort them så stoor oskel som the scriffua

Samelunda haffue wij oc så forstått vtaff thet breff i haffue scriffuit riikisins råd tiil, atj storligen äre besuärett om same Lubskes handell etc Szå kenne gud, att thet är ecke wor wolde att så skeer, Wij haffue oc så sielffue hafft ther vtaff bekymber platz oc wedermöde nog Oc i monge hände motte, som oss jnthet tuiffler eder well witterligit är Oc epter wij slicke beswäringar ecke alenest för vår egna person hafft haffue, vtan for menige riikisins nytto och welfartz skull, Therföre försee wij oss till eder, atj ecke heller än wij oc flere godemen i riikit wele draga eder frå sådana bekymber, effter atj jw äre en aff riikisins jmwåningar (!) Oc bör att wetta riikisins gangn och betzsta Eder her mett gud befalendis Aff Stocholm vt supra

Stockholm den 25 April.

Till konungens syster, grefvinnan Margareta, rörande vården af hennes och hennes barns gods, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 203 v.

Tiil Frw Margareta eodem tempore

Broderlig helsan etc Käre Syster Wij haffue nw i tesse dager vndfongit thin scriffuilse, vdj huilke tu esth

bönfallin till oss, atuj wille tage oss thet Mälzmandz-döme opå for tina barn, oc rama oc wetta theris besta, som wij for gudj plictuge äre etc Så forsee wij oss käre Syster, atuj så haffue skickat oss, både emott tig oc tine barn, oc ramat theris beste, som wij wele ansuara for gud, Men thet wij skulle taga oss något besynnerligit Mälzmandzdöme opa, eller byta oc parta edra emellam the godz eder tilfalne äre, oc holle ther Regenskaper oc bekymber om, kunne wij ecke heller well bekoma, Wij haffue dog bekymber nog tesforwtan, som tig wäll witterligit är Och formoder oss ath jngen skulle wara stort nembre skyld, att wetta och rama sins barn besta än then som moderen är, Dog huad wij ther till hielpa kunne, wele wij gerne göre Som wij oc altid giordt haffue, Men thet wij så noga skulle ackte på brädet ther mett, kunne wij ecke heller vel bekoma, Tw haffuer tine fogter her i landet, som jw så well kunne ackte titt oc theris beste, som wij, Oc som tw berörer att Niels Olson skulle haffue giort tine barn någon forfång på någre godz, Så är thet oss platt owitterligit Och om tine fogter hade något kerdt for oss ther vm, skulle ther wäll haffue komitt böter oppå, och wele så snart wij komme till tals mett honum, forhöre huj han så går till werka Oc som tw begärer atuj wille skicka ther någre godemen till, som kunde göra thet byte oc skjiffte tig oc tine barn emellam Så kunne wij ecke besinna, huem tw ther helszt begärer till, Oc kunde wara lichast attu sielff nempde them före, Tw haffuer nw thin swåger her Birge Nielson her i landett then oc så på tine wegna wäll kunde see på brädett oc rama tith besta Thet tw begärer atuj wele tage tina landbor wdj wårt hegn oc forsuar, Huilkit wij oc gerne göre wele oc altid giort haffue, när tine fogter wele giffue oss tilkenne huad them på gåår Tig Gud be-falendis

Stockholm den 26 April.

Till riksmarsken, hr Lars Siggesson, riksrådet Holger Karlsson samt öfriga riksråd, kallelse till Stockholm för att rådplåga rörande förvecklingarna med Lübeck.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 201 v.

Tiil Her Lars Siggesson oc Her Holger

Aff Stocholm 26:ta aprilis

Wår synnerlig etc Wij giffue eder tilkenne gode-
men, atuj endels forstått haffue, huruledis the Lubske,
genom theris margfallelige bud oc scriffuise, gerne wele
draga Greffuen jn mett siigh vdj theris foretagne vbe-
stond Och epter slike legligheter kunne wij ecke alff-
uerligen wethe, hurv wij then handling forstå skole,
besynnerlige epter thet Greffuen haffuer nw scriffuit oss
till och begäret atuj wilde lathe the Lubske komma till
theris fulla och redelig bethalning, epter som han wtloffuat
haffuer på thet han ecke ytterligere [må] bliffua kraffder
eller trengder vtaff them, Huilkin mening oss ecke alt
for mykit vel behager Tesligis wancker her oc tidender
nog vm the Lubske huar werre än then annen, Szå for
slike oc andre merkelige Rikisins ärender skull, tyckis
oss ecke oråd wara, atuj oc så på thenne sido, i tijd
naget radslågo oc öffueruogo hurv wij wilde tage wore
saker före, i then motte, vm man skall så slett late gått
ther hen, eller och alffuerligen tage vppå oc affwåria
wor skada oc forderff Therföre haffue wij nw for:uit
wår Elskeligit riikisins råd, så att the skole komma tiil
oss jnnan walburgmesso nestkomandis Huar före är oc
så wor willie och begären, atj på same tijd wele wara
her tilståde mett the andre godemen, som wij for:uit
haffue Delendis edra goda råd mett oss, som i på me-
nige riikisins wegna tess plictuge äre, Tesligis begäre

wij atj wele wara fortencnte, att giffua oss tilkenne ederss sinne oc mening, hurv`eder tyckis lichast wara, att thenne handling foretagas skall, Thetta ecke for-sumer som aller störste mackt på ligger Eder mett gud befalendis

Same tijd skreffz alth Rådett till, att thett skulle koma hiit till möthe mett hans nåd om Walburgnesso

Stockholm den 1 Maji.

Utdrag af utgångna skrifvelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 278 v.

Aff Stocholm tempore Philippi et Jacobi

Jtem vnthe v: n: herre fru Petronilla then Konungxforing till Salista Gård, som i vinters full hoss Salista lanboor

Jtem Litteras Collacionis for her Jöns i Huittis ad dies vite

Jtem forsuarilse breff for for:ne her Jöns

Jtem forsuarilse breff for Thomas i Quarerijd for thett Bödels nampn som honum forwittis

Jtem Litteras Collacionis for her Pauell i Girista

Jtem Heradzhöffdinge breff for Jon Suenson i Westerwång på Laskeheradt

Jtem Litteras Collacionis for Her Anders Jegere på Askeby och Gijslestade

Jtem vnthe v: n: herre hustrv Cecilia fateburs hustrv v: pund korn, oc v pund Rog wijd fröslunda kirke aff tienden

Stockholm den 4 Maji.

*Till hertig Magnus af Sachsen-Lauenburg, recommenda-
tion för Thure Persson.*

Ur kon. Gustafs och hertig Magni brevexling i afskrift, i kongl. Riks-Archivet.

Ahn hertzog Magnusen pro Turo person

Vnseren etc lieber her vnd fatter kegenwertiger
brieffszeiger, vnser leue besonder, vnd getrau landtsaes
der erbar vnd vheste Turo person, eines olden treffent-
lichen erbaren geslechts, ist willens etliche iare jn
deuddeschen landen, ahn fursten vnd hern höuen sich
zuoorsehen Vnd so er dan er l. vnd dem d:ten hoch-
ge:n fursten e. l. Sone herren Franscisco, vnsem lieb-
sten hern suoger, beider e. l. furstlichen tugensammes
guten gericht halben zwthienen sonderlichen geneigt
ist. So hat er vns mit sonderem fleis anlangen lassen,
fur sich selbs auch gar treulichn gepetten, Wir wolten
jne mit vnseren gnedigen scrifften ahn e. l. solchs fals
furfurderen, das jne die selbe e. l. fur ein thienar an-
zwnemmen, ein zeitlangk wie solchs e. l. selbs gefallig,
nicht wolten aussclaen, vnd alsden mitler zeit jme furder-
lich wesen, Das er obengemelten vnsem herren Suoger
folgen vnd thienen muchte etc Welche furdernus wir
einem iedren vnseren vnderdanen solchs fals plichtig ge-
schuigen(!), do sei es fur sich selbs begeren, nicht weigern
mugen Darumme pitten wir e. l. mit sonderem fleis die
wollen vnbesueret sein, jne fur jren thiener etliche zeit,
wie solchs in e. l. gelegenheit sein kan, anzunemmen
vnd solcher mitteler zeit jme gnediglichen furhelffen
das er dem hochgemelten vnsem liebsten herenn Suoger
folgen vnd thienen muge Wu es aber jn beider e. l.
gelegenheit nicht sein muchte, wie wir vns doch nicht
fursehen, jne fur ein thienar zwhaben, So pitten wir

abermal, e. l. die wollen jme durch raedt vnd gnedige furscriff, ahn andre ortre, Eur l. furwantne freunde raden vnd helffen, wir fursehen vns gentzliche er weis vnd wiirdt sich seines thiensts wissen zwhalten vnd desselben gepurlichen warzwnhemmen, das e. l. odir die, dene er thienen wiirdt, ein guts gefallen vnd benugen haben vnd entpfierenden werden etc wormit wir solches ahn e. l. etc datum Mondages negist na Cantate 1534

Stockholm den 6 Maji.

Till hr Trued Ulfstand, höfvidsman på Varberg, recommendation för Jakob Strywinck att återfå sitt utanför Lyckå i Blekinge förlorade gods.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 204 v.

Aff Stocholm Onsdagen epter Crucis Jnuentionis 34

Tiil Her Truid Vulffztand en forscriff for
Jacob Strywinck

Wår synnerlig gunst etc Käre her Truidt Eder drager well tiil mijunes, atuj lotho käre oc clage for eder, nw i vinters her i Stocholm, hurvlunde en wor vndersåte benempd Jacob Strywinck thenne breffuisere, for någre år sedan bleff affhend oc i frå tagit skiip oc godz vtaff the bönder som byggia oc boo på Storcköö vtan for Lyckå oc reser godzett epter hans Regenskap, med then halffpart som han otte i skepet, till iij^m ij^c marc dansca Huilkit godz byfogten i Lyckå then tijd till sig anammade, endog att thet war vtj en felig dag tesse twenne riger emellam etc Oc loffuade oc tilsade i oss, then tijd, ath wilia forarbete same ärende jn for the gode herrer Danmarkis riigis råd, så att for:ne Jacob kunde komma till siit igen, epter thet han thet ecke i nagen motte forbrutit hade, Huarföre bedie oc begäre wij än nw kerlige atj wele beflita eder therwtijnnan

hoss Danmarckis rigis råd, så att han motte komma till sin bethalning igen Oc ecke oftare fara oc fortera ther sine peninger wtöffuer, thet wele wij med the gode herrer Danmarcis rigis råd, eder oc flere eder vndersåter vdj slike oc större motte altiid kerligen oc gerne forskulle Eder her med gud

Ärlig welbördig man oc Streng Riddere,
Her Truidt Vulffztandt Höffuidzman på
Wårdberg var s:

Stockholm den 10 Maji.

Till frälset i Vestergötland att utrusta sitt manskap och sända det till Kalmar, samt att sjelft bespisa detsamma.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 205.

Tiil menige Adelen i vestergötland aff Stockholm Sonedagen fore Ascensionis dominij

Wij etc Helse eder oss elskelige Frijborne Frelsismen, som byggia oc boo i Vestergötland Ewinnerlige mett gud etc Käre venner, epter then leglighett, som nw på Ferde är, att then venighet, som her emellam Rikit ock the Lubske wpkomen är, ecke än nw är komen till någon enda eller fordragt, oss och them emellam Therföre står well tiil betroendis, att huar the kunne aff stad komme, eller bedriffue någon skalchett eller skade hiit in på riikit, oc besynnerlige jn på then Landzendan Öland haffue the thet ecke fordrag, Är therföre wor willie ock kerlig begären atj godemen wele wara ther wtijnnan fortenckte Och göre edert folk offorsumelige ferdige, helfftane till hest, mett gode Hoffmans hester och starke clippere, harsk, och helfftane tiil fott mett goda werior, epter som krigxhandling tilkreffuer, forskickandis same edert folk mett thet snareste nid till Calmarne, tiil att affwäria then Landzendans skada och

forderff, som aller störste mackt på ligger Oc göre the godemen her i Vpland, både jnnan råd och vtan, sig flux ferdige, och wele draga ther heen, Och haffue wij tilbudit wore tro men och råd, her Karll Ericson, her Birge Nielson oc Seuerin Kiill, att the skole skicka en god Höffuidzman, både for edert, oc så fore wore fougters folk, huem the besinna kunne ther best är tilfallin till, oc skole the tesligis seija eder före [huru] mykit folk i ther aff landet wtgöra skole, Tesligis käre godemen haffue wij oc så ther i Calmarne nw liggiendis ett stort tall Hofffolk, Och än yttermere göre rede, både mett skiipzflotter, oc till land, så att ther will komma mykit folk tilhopa, och bliffuer forthenskull på wore sido mechtig swår kost oc taring, Och betröste wij forthenskull jngen yttermere wtspisning tilseija någrom, att holla ther nidra, Therföre må i gode men wara therwtijnnan fortenckte, atj sielffue forsee edert folk mett matt och öll, thet oss forhoppas eder kan wara till en ringa skada, all then stund i forwetta eder ther om i tijde, Eder her mett gud befalendis Datum vt supra

Stockholm den 10 Maji.

Till riksråden Karl Eriksson och Birger Nielsson, samt till Severin Kiil om afsändande af krigsfolk till Kalmar, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 205 v.

Tiil Her Karll Ericson Her Byrge Nielson ock Seuerin Kiil aff Stocholm vt Supra

Wår synnerlig gunst etc Käre godemen epter then leglighett som nw på ferde är, emellam oss ock the Lubske, att the icke wele haffue theris sendningebud hiit jn [i] riikit till oss och lathe her forhöra saken tiil eth wenligit förhör och endelig enda, Vthan wele atuj

skole haffue wore sendningebud tiith till them, Huilkit pa thenne tijd ecke well i wår legenhet är, som i wäll sielffue besinna kunne, Och kunne wij forthenskuill midler tijd ee mädan thet i så motte står, fögo gott formoda oss vtaff them oc står wäll till betrendis att the ackte göre ossz nagen skalchett her jn på riikit besunnerlige jn på Öland Huarföre är wor willie och begären, atj mett thet aller förste wele afferdige edert folk nid till Calmarne helfftane till hest, och helfftane till foot mett goda wärrior, som i wetta krigxhandell tilkreffuer, Och atj alle samfelleliga wele thetta forkunna for menige frelsit ther i Vestergötland, att the oc så, epter same wijss oc motto göre offorsumelige rede theris folk, oc draga ther heen till att hielpa forsuara then landzendan, som mackt på ligger, Befliter eder her wtijnnan, så att thet kunde skee offorsumeligen Och måge wore fougter wäll sende aff stad någet aff theris folk mett, dog så att the sielffue bleffue i länen, Oc om så skee kunde, atj kunde aff stad kome ther aff Vestergötland j° folk till hest med goda starke hestar, oc j° folk till fott med gode werior, thå såge wij thet gerna Och holler them alffuerligen före, att the haffue sig skälige, ther the fram draga, så att the ecke komme oss bönderne på halsen, eller göre oss en owillig almoge, therwtiinnan i wele haffue them formanede som mackt på ligger, Eder her mett gud befalendis

Kalffuen i Her Birgis breff

Ytterligare käre her Bijrge, kunne wij ecke wndholla for eder, hurulunda her wanka många sielsinda tidender vtaff Greffuen, så att herman Möller aff Lubko skulle haffue legat ther i Wiborg allen Vinteren egenom, oc sudit ther, huad thet är wetta wij ecke, befructar oss mere ondt än gott, Dog haffuer Greffuen scriffuit

oss till, att han will komma her wtöffuer till oss mett thet första, huad ther om skeer, få wij att see wij kunne fögo tilforende ther vm seija

Stockholm den 14 Maji.

Utdrag af utgångna skrivelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 278 v.

Aff Stocholm Helge Torszdag

Jtem vnthe v: n: herre her Jacob Blome frijheter på tesse iij Gårder, Laustis, Pastegunda oc Paymala, for all Skiutzferd

Jtem en forscrifft till Biscop Marten att han forseer thenne her Elaff med någett gott giöld

Jtem forlenninge for Götstaff Olson på tesse ep-ter:ne Garder forst Emesala, Fegerhult i Loijemme Socken, Liggerijd Stuffhult Knaffestra Bodenäss i Dane-kiiss Sockn, Skenbonäss Arneryd Skog i Twereds Sockn, Geteboda och åå

Svartsjö den 17 Maji.

Till dem som voro församlade vid Eriksmessö marknad i Upsala, att konungen nu vore förhindrad att komma dit, men att lagmannen m. fl. hade i uppdrag att der hålla räfst, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 206 v.

Tiil menige almoge nw forsamblat i Vpsale om Ericj aff Swartesiö Jn profesto Ericj

Wij etc Helse eder oss elskelige tro dannemen alle Andelige och Werdlige Friborne Frelsismen Prestmen och menige almoge, szom nw forsamlede äre i Erickz-messö marcknaden i Vpsale Ewinnerlige mett gud, Käre

wenner wij betacke eder ganske kerlige oc gerne for all wäluillighet hulskap troskap och manskap, som i oss stedze bewist haffue, huilkit wij ider altiit till thet beste betenkie wele, Oc forsee wij oss fulleligen, till thet hulskap troskap oc manskap, som i oss loffuat i[och?] tilsagt haffuen jnthet tuiffendis, atj godemen jw bliffue thet fast oc vbrotzligen hollendis, så her epter, som her till, Szå käre wenner Epter thet wore legligheter på thenne tijd sig ecke så begiffua, atuj kunne personelige kome tilstäde nw i thenne Samqwemd i Vpsala, for the monga oc åtskillelige rikisins wordande ock merkelige ärender skull, som nv förhåndene äre epter thet menige riikisins råd nw äre till städe hoss oss på menuge riikisins nytto gangn oc wälfartz wegna, till at offeruäga besinna och tractera thet rikit oc oss allom kan komma till nytto oc longlige bijstond, Ytterligare käre dannemen wette wij på thenne tijd ecke någon synnerlige tidender att giffue eder tilkenne annet än alt got, så att oss förhoppas nest gudz hielp att alt skall stå i en god motto, Så skole i och wette godemen atuj haffue befaled wår tro man och råd Axell Andersson Lagmannen, mett flere gode Friborne men, som ther forsamblade bliffua, att the skole holla ther på wore wegna konungz räffzt i Vpsala och åtskilia the ärender oc trettor, som ther kome kunne, Szå måge the godemen som någre merkelige ärender haffue kome her tilstäde, thå skall them widerfaris thet som skell oc rätt är, Oc om några andra Högmälis ärende förhånden kome, som ther ecke slitis kunne, thå måge the som sådana elagemåll haffue, kome till oss, huar the oss finandis worde, mädan wij her i Vpland äre, så wele wij gerne lathe them widerfaris thet som skiell oc rätt Jnthet synnerligit Eder her mett gud befaledis

Svartsjö den 18 Maji.

Dombref för fru Anna Bitze på Apiakoski qvarn i Säälmäki socken, Tavastland.

Efter originalet på pergament i kongl. Riks-Archivet. Finnes äfven i Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 207. — Förut tryckt af Arwidsson, Handl. t. Finl. Häfd. 1: 230 och 6: 145.

Wij Gustaff mett gudz nåde Swerigis ock Götis etc Konung, Göre witterligit att Åår epter gudz byrd Mdxviii Tempore Ericj på wår gård Swartesiöö kom for oss ock wårt elskelige riikisins råd som thå tilstade wåre thenne oss Elskelig Erlig Vålbördig Qwinna Frw Anna Bijssens aff Finland, ock berettade, hurulunde någre bönder i N:*) hade tagit henne i frå ena qvarn liggendis i Taffuesteland i Sexmikj sockn benempd Apiakoskj, som ligger öffuerst i Valkikoskj forss, Oc lade same Frw Anna ther fram i retta nager breff, mett huilka hon bewisa kunde, att for:na qwårn hade i mong mandz older lijt hennes sleckt tiil, så att jngen man annet mijnnes kunde, Huilkit ock så wår tro Man ock råd her Erich Flemming ther vppenbarliga tilstod for retta, ath så i sanning war, Endog for:ne bönder offta hade clandratt same qvarn, dog mett jngen skäll, Och haffwer altiit warit thom i frå sagd, Szå epter ecke annett befinnas kunde än att for:ne Frw Anna hade rett på stå, Therföre haffue wij vnndt ock tillatiid, ock nw mett thetta wort öpne breff Gunstelige vnne och tillathe, att for:na Frw Anna skall qwitt ock frij anamma till sig same qwårn igen, niwta Bruka ock beholla henne epter hennes egin willie, epter som the gamble breff, hon ther om tilforende haffuer, vidare forelare, Huarföre forbiude wij alle etc som före wore skull wele och skole göre och lathe, at the ecke i någon motte göre for:ne Fru Anna her emott någett hinder eller forfång,

*) Enl. Registraturet; i orig. är tomrum för namnet.

wijd wor ogunst Tess till yttermere wisso lathe wij hengia wort Secret nedan fore thetta breff, Giffuit ock screffuet År och Dag, tiid och städ som forscriffuit står

Sigillet, på vidfästad pergamentsremsa finnes qvar, men skadadt i ena kanten.

Svartsjö den 18 Maji.

Utdrag af utgångna skrivelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 279.

Aff Swartesiö Tempore Ericj 34

Jtem en heredzrett for Axell Andersson på Rasbo herat

Jtem vnte v: n: herre Jon Olson på Hackestada til goda att han motte köpa viij eller x lödige march Sölff

Jtem gaff v: n: herre almogen i Akerboherad quitt och frij for alle the gamble Åthersteder,

Jtem heradzhöffdinge breff for Erich Boije på Eurin på heradzhöffdinge döme

Jtem Forleninge breff for Jacob Wnnendranck på Eleme sockn i Taffuestehuss län,

Jtem konungelige szaker for Niels Grabbe medt sine egne landboor i Finland

Jtem skole her Niels bröder i Skarpelosta beholla Yggerne i sijn liiffz tiid i Gestringeland

Jtem konung:ge saker fick Christiern Henricszon medt sijne landboor ee huar the belegne äre,

Jtem konung:ge saker fick och Torsten Salmonson medt sijne egne landboor

Jtem en forlening for Jöns Michelson på eth Booll benempdt Sattiala

Jtem en quittance for her Erich Flemming på xij^o marcer Riigiske, iij lester Smör, iij lest ij pundh rog, iij lester haffre

Jtem fik Erich Jonson på Aspeboda Garden vnder en Taxe, szå ath han ther aff arliga göre skall ij skeppund kopper, och beholla i thetta aar the daxuerke, som falle i bland Landbönderne ther om kring, Och huar streckett forbettrer siig, skall han thå föröke Affradett epter som skeell är

Jtem forsuarilse breff for Thomas i Quararijd, for thet bödels namn honum forwitis

Jtem breff for Olaff Trotteson ath han må szelia sin hest huar han will Relator Aruidus Trolle

Jtem Kon:ge saker Her Erich Flemming med sine egne Landboor i Suerige och Finland

Jtem vnte v: n: herre Mester Verne i tunne Smör oc j pundh k[orn]

Svartsjö den 20 Maji.

Till danska riksrådet om Sveriges förvecklingar med Lübeck och om de svenska sändebudens afsändande till Köpenhamn.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 207 v. — Förut tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 75.

Tiill Dammarkz(!) Riigis Rådt Aff Swartesiöö
20 Majj 34 Oc thett Förde Riikisins råd mett sig
som tiit fore, Och findz theris Credentie jn vtj
same breff vt [sequitu]r

Wår synnerlig gunst ock Kerlig Helsan altiid tilförenne etc Verdigiste Verdige Fädre, Strengte Riddere oc Erlige godemen Besynnerlige gode wenner ock käre Nåboor Wij haffue nw i tesse nest framlidne dager vndfongit ederss breff oc scriffuilse, mett Strengte Ridderes, her Truidt Wulffztand Tiänere Therwtaff wij forstendigede äre, atj gode herrer haffue scriffteligen besögt oc anlangat the Lupske vm then tuist oc venigheter, som emellam oss oc them wpkomen är, vm någre Reenskaper etc Therwtijnnan wij fornimme atj gode herrer

haffue giort ederss fliit, att saken skulle koma till en venlig forening etc for huilkit wij eder storligen betacke, och wele thet mett eder altiid kerligen oc gerne forskulla etc Tesligis haffue wij oc så forstått, aff then metföljande Copia aff the Lupskes breff, att the jngelunde till sinnes äre, eller wele lathe forhandla same ärende her i Swerige, oc ecke heller gerne ståde then sack vtan theris stad etc Huilkit wij oc så tilforende wäll forfarid haffue, att the ecke gerne wele lathe forhandla vm same ärender wtan ther som the haffue tilfellet ropa oc skrija oc brvka theris motwillighet, epter som theris gamble sedwanie är, Therföre huar i gode herrer än nw kunde så betaste same ärende, att thet motte koma jn for Danmarkis rigis råd, på en beleglig tijd oc städ, kunde wij thet och well lida, Huilkit wij och storligen begärendis äre, att thet motte koma ther till, Och wele wij thå gerna haffue ther några hoss, som saken witterligen är, mett wore bewiiss, ther wij oss wijd holda, Thå kunne i goda herrer wäll sielffue höra oc see huad oskell oss skeedt är, Ytterligare käre gode herrer, som i oc beröre i edert breff, thet i haffue forstått aff same the Lupskes scriffuilse, att Högborne Förste Hertug Magnus tiil Szassen Engern oc Veszphalen, vår käre her Fader, skulle haffue giort någon handling, emellam oss oc the Lupske, Endog i ecke aldellis wette hurv same handling sig förluppin är Szå giffue wij ider i then motte tilkenne, atuj alrede i fiord Dyre Warfrue tijd screffue hans kerlighet tiil, att han wilde på någon tijd tilgörendis vptage saken hoss them, tiil etth förhör och ransakan, Thå hade hans kerlighet ecke annerlunde handlett Therwtijnnañ (dog på beggia parternes gode behag) än att then Aristering, som her i Swerige skeedt war, på thet Lupskes godz, skulle löst giffues vtan försumelse, Men wort godz i Lubke, som the Aristerat hade skulle bliffua ther tilståde, tiil tess

saken skulle ytterligere ransakat, Dog vnder sådana skin att thet skulle wara löst giffuit, Huilkin Contract eller handling oss eller rigit ecke lideligen war Men huar thett hade så bliffuit handlet att Aresteringen på beggie sidor hade mott bliffua löss giffuin, så att huar parten hade komitt tiil siit igen, så well wij, som thee Oc sedan saken kommit tiil en redelig ransakan, Thå hade wij ther warit wäll till frijdz mett, Huilkit wij oc så gaffue edra fulmyndige Erlige welbördige men, oc Strengre riddere, her Truidt Wulffztand, Niels Lunge, oc Axell Jull, tilkenne Annen handling wette wij jntheit aff, Framdelis som i gode herrer oc föregiffua, atj gerna wele lathe eder bruka, oss och rikit tiil thet besta, for huilkin ederss gode willie wij altiit wele wara benegne tiil, vdi like oc storre motte att forskulla mett eder, oc menuge Danmarkis rigis jnbyggere, ee huar wij kunne oc formåge, Szå haffue wij nw ytterlige oc widere giffuit tesse Erlige Wälbördige men, Jon Olson på Hackasta Och Göstaff Olson på Torpa, wore tro men och råd, wort sinne och mening tilkenne, Huilkit the frandelis for eder beretta skole, begäre wij gerna, atj wele settia fulkomplige tro oc lijtt tiil huad dell the eder på wore wegna foregiffuandis warde Eder gud befalendis datum vt svpra

Svartsjö den 20 Maji.

Instruction för svenska sändebuden till Danmark, riksråden Jon Olsson på Hacksta och Göstaf Olsson på Torpa.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 209. — Tryckt af Tegel, G. 1:s hist. 2: 26.

Verffue ock Befalninger som Stormectigiste herre ock Furste her Gustaff mett gudz nåde Swerigis oc gottis etc Konung, Tesligis Strengre Riddere oc Erlige godemen Swerigis rigis råd

haffue metgiffuit Erlige Wälbördige men, Jon Olson på Hackasta, ock Götzstaff Olson på Torpa, Hans nådz råd, tiil att werffua hoss Verdigiste Werdige Fädre, Biscoper Prelather Strengre Riddere oc Erlige godemen, Danmarckz rigis Råd.

Först wunsker kon:ge Ma:t tiil Swerige wår käriste nådigiste herre, ock Swerigis rigis råd, Verdigiste Verdige Fädre Strengre Riddere oc Erlige godemen, Danmarkis rigis råd, Lycke oc Salighet, mett wenlige oc kerlige helsan, oc huad mere gott vdj hans Kon:ge Ma:tz oc alles theris mackt oc formåge är, Oc i huad motte hans Kon:ge Ma:t oc Swerigis rigis råd kan witta Danmarkis rigis råd oc jnuånere tiil willia oc kerlighett, är hans Kon:ge Ma:t oc the gode herrer altiid willige och benegne till, Och tilbiuder h: kon:ge Ma:t oc tesligis the gode herrer Lycsalughett vdj theris Regimenthe, oc landz oc rigis förbättring oc formerungh.

Ther nest tuiffler kon:ge Ma:t tiil Swerige v: k: n: herre oc Suerigis rigis råd jnthet, att the Erlige gode herrer Danmarkis rigis råd welfortenckia, hurvlunde the for någen tijd sedan forskickat hade tiil Kon:ge Ma:t i Swerige v: k: n: herre ock Swerigis rigis råd, theris fulmyndige Ambasiatorer oc sendningebud Erlige Wälbördige men och Strengre Riddere Her Truidt Vulffztand, Niels Lunge oc Axell Jull, mett theris beseglda Credentie oc Instruction lydendis

Först hurulunde the Lubske hade hafft theris geschicte hoss Danmarkis rigis råd, i then herredag, som i fiord stod i Köpenhaffu ock begärede ther mett all flijt, att komma vtj eth ewigt forbund och Confederatz mett Danmarkz rige, oc vtaff same forbund wtlukke Kon:ge Ma:t tiil Swerige oc Swerigis rige Tesligis Högborne Förste Hertug Christiern, oc hans Förstendöme Land tho Holsten, Fortij the formenthe sig någett att haffue beskaffa mett h: n: tesligis mett Högborne Furste

Hertug Christiern när tijd wore, Thå tyckte the gode herrer Danmarkis rigis råd bettere oc nytteligare ware, att giffua sig i forbund mett herrer, Furster, Adell, oc godemen än mett the Lubske

Therföre hade the gode herrer Danmarkis rigis råd forskickatt the godemen Her Truidt Vulffztand, Niels Lunge och Axell Jull theris fulmyndige tiil Kon:ge Ma:t i Sverige v: k:e n: herre och Swerigis rigis råd, tiil att offueruäga handla oc besluta tesse trenne rikerss Danmarkis Swerigis och Norigis besta welfardt oc bijstond etc

Szå tuiffler Kon:ge Ma:t tiil Sverige v: k:te nåd:te herre oc Suerigis rigis råd ecke heller att the gode herrer Danmarkis rigis råd well wetta hurvlunde same the Lubske hade theris fulmyndige sendningebud jn i Sverige tiil hans kon:ge Ma:t och Swerigis rigis råd i fiord om wår, oc ther flitelige begärede att h: n: wille jngå mett them vtj eth venligit forbund, Tesligis att göre them hielp, tröst oc bijstond tiil then fegde, som the foretagit hade emott the Hollendere, Ther the hans nåde jngalunda till beweka kunde, Oc will hans nåde ecke wndholla for the gode herrer Danmarkis rigis råd, hurvlunde same the lupske wore then thiid mikit ansinnige på Danmarkis rige, epter thet the ecke hade fått ther the swar, som them behagelige wore, eller then hielp oc tröst, som the wäll formodett hade Thet the oc så nog lotho på skijna, mett mong onyttog ord, som the h: n: foregåffue på thet the jw wille drage h: n: jn mett them i sådana forbund, Och lotho the sig szå höra, att huar h: n: ellers wille falle jn mett them, hade the thå welat tilhielpa mett all mackt, att h: n: skulle jnkreckta någre ordzlande vtij Danmark, ock andre flere slike stycker, som kunde drage til obestond,

Ther om ock så någre Borgare aff Lubko hade mett theris breff oc scriffuilse besögt h: n: aff huilka breff h: n: en part lott see, oc offuerlesza for:na Danmarkis

rigis rådز sendningebud, ther wtaff the vthan tuiffuell besinna kunde, huad theris grund och menung war

Och effter kon:ge Ma:t till Sverige v: k: n: herre, och Swerigis rigis råd thet grundeligen forstodo (både aff the framsetningar, the hade hafft for Danmarkis rigis råd, oc tesligis aff the ord oc framsetningar, som the h: n: hög[mectugh]et thå foregåffue) att the ecke stode epeter annet, än att wpueckia thet ene rike emott thet annet, på thet tesse trenne riker skulle therwtöffuer koma på all fortryckilse och niderlag, oc the sedan skulle haffue theris spüll gongandis, som them sielff hade tyckz, oc bruka theris fortäckta stycker på tesse riker wtan alt motstond, oc epeter theris egin willie

Therföre tycktis kon:ge Ma:t till Suerige, oc Swerigis rigis råd fast nytteligare oc bettre wara, att tesse trij riker kunde bliffua bijstondandis tilhopa i frijd oc endrectighet oc gott Naburskap, än att forbinda sig mett the Lubske Och war therföre h: kon:ge Ma:t sådana the gode herris venlige tilbud ganske behageligit Och jngijck h: n: och Swerigis rigis råd forthenskull vtj the Helge Trefollighetz namn mett forne Danmarkis rigis rådز fulmyndige, på alle the gode herris wegna, i ett venligit Confederatz oc ewigt Forbund, som breffuen ther på wtgiffne vidare oc yttermere forclare

Och sedan slike venlige handlinger oc ewige Confederatz giorde oc gångne äre, tesse riker emellam, Forsåg kon:ge Ma:t till Sverige oc Swerigis rigis råd sig alt gott till Verdigiste Werdige Fädre, Streng Riddere oc Erlige godemen Danmarkis rigis råd Och wpteckte h: n: och forkunnade forthenskull for opte:de Her Truidt Wulffztand Niels Lunge oc Axell Jull nagre brister, oc wenigheter, huilke wpkompne wore emellam h: n: hög: [mectugh]et och the Lubske, om någon Rekenskap etc Och epeter thet h: n: ecke haffuer stått ther epeter, att h: kon:ge Ma:t wilde gå tiil någon fegde mett thom, eller

någen, vthan heller tiil en god redelig ransakan, oc Venlig forening, som h: n: ecke än nw annet begärer, huar h: n: thet ellies niwta motte Therföre begärede h: n: att for:ne godemen wille forarbetat hoss Danmarkis rigis råd, så att the wilde framdelis midla saken, oc betagan så fierre, att the Lubske skulle skicke theris fulmyndige hiit jn till Swerige, och lathe her forhöra oc ransaka saken till en endelig enda oc wenlige fordragt

Eendog kon:ge Ma:t till Swerige wäll witterligit är att for:ne godemen haffue latijd the goda herrer Danmarkis rigis råd sådana h: n: sinne oc goda mening forstå, thet h: n: oc så aff the gode herris scriffuile förståndit haffuer, att the i same saker haffue scriffteligen anlangat the Lubske, ecke weliendis sende theris fulmyndige ther hen, på thet theris sinne oc Hogmod ecke skulle formikit opheffues, for huilkit kon:ge Ma:t tiil Swerige storligen betacker Danmarkis rigis råd, att the så fljteliga wilde forhandle hans nådz sack, Oc will thet mett them vtij like oc större motte altiid gerne forskulla

Yttermere haffuer hans nåde oc nw fornummett, aff the gode herris Danmarkis rigis rådz scriffuelse, oc then Copia aff thet(!) Lubske breff, som h: n: i tesse nest forlidne dagar tiil hånde kompne äre, att the än nv jngelunda tiil sinnes äre, att forhandle naget om same Rekenskaper her i Swerige, ecke heller gerne städia wele same sack, vtan j theris stad, etc Szå haffuer H: N: well tilforende thet fornummett, att the stå ther fast epter, att thet motte skee i Lubko, Men thet wille wara h: n: oc rikit mikit beswärligit j Saken, Thy när h: n: tilforende haffuer giort någen beskickning ther heen, till att forhandle om same Rekenskaper, haffue the så warith öffuerpuckade, trwgade och öffuerfalne, ther the haffue warit på handlingen, att thet är öffuer alle motte, som thet oc skedde mett then fatig man, Henrick Nybur, när

han satt som best, oc skulle offuerleggie Rekenskapen hoss them, komme ther jn en hoop, ock offuerfölo honum, oc hade när giort ther hans sista Therföre seer hans nåde mikit heller, oc begärer tesligis att huar Danmarckis rigis råd än nw kunde komme saken jn för någre godemen aff Danmarkis rigis råd, epter the Lubske jngelunde wele hiit jn tiil Swerige, thå wilde h: n: skicka någre personer ther hen, som saken witterligen wore mett the Register Regenskaper oc bewisningar, som h: n: ther på haffuer, på thet att saken än nw motte komme tiil willie oc wenskap

Och huar Danmarkis rigis råd än nw kunde så forarbetat, att saken motte koma tiil lidelige oc dräcktelige weger, epter som forberördt är, for godemen i Danmark, medan thet jngalunda kan skee her i Swerige, wore h: n: ther än nw, som altiit tilforende ganz benegen til

Samelunda haffuer kon:ge Ma:t tiil Swerige oc fornummet aff same the gode herris scriffuise theris gode råd, huruledis the råde, att h: n: ecke skall lathe sijna vndersater löpa till siöös, förre än thenne sack annerlunda förhandlat bliffuer etc Ther h: n: oc storligen betacker the gode herrer före, Och giffuer h: nåde the gode herrer tilkenne, att för än hans nåd fiik wetta nagett vtaff thenna handling, wore h: n: vndersäter tilforende meste parten alt redo wtsiglade, Dog forseer h: n: sig att the Lubske ecke göre någon antastning på h: n: vndersäter, mett minne the tilforende haffue giort h: n: en Erlig och redelig forwaring

Tesligis haffuer kon:ge Ma:t tiil Swerige fornummet oc i sanningen forfarit aff h: n: herrer ock wenner i Tyszland, ath wdij thet möte, som nw nyligen ständit är i Hamburg, emellam the Burgundiske oc thee Lubske, är wptagin oc beleffuat thom emellam frijd oc enighettdvj iij samfelthe åår, Och äre vnder same fridsamblige handlinger beslutne Danmarkis rige Norigis rige, och

Land tho Holsten, Men kon:ge Ma:t till Swerige oc Swerigis rige äre vtaff same frijd platt wtluckte, Ther h: n: haffuer tagit siig någre beswåringer vtaff Och haffuer hans nåd sådana grund och mening forstått therwtaff, epter Danmark Norige och land tho Holsten äre wnder same frijd, oc h: n: är allena wtheluckt, att the Lubske skole haffue i sinnet någet argt att bedriffua emot h: n:, att h: n: skulle så allena bliffua ther wijd bunden Therföre begärer h: n: att the gode herrer Danmarkis rigis råd wele giffua h: n: någett ytterligare tilkenne, hurulunde h: n: same handling forstå skall

Och endog kon:ge Ma:t till Swerige och Swerigis rigis råd jnthett tuiffuell haffua, att same wenlige forbund och Confederatz wäll bliffuer vtaff Danmarkis rigis råd wdj alle puncter oc articler fast och wbrotzligen hollen, begärer dog h: kon:ge Ma:t, oc Swerigis rigis råd, att Verdigiste Werdige Fädre, Streng Riddere oc Erlige godemen Danmarkis rigis råd, wele epter same forbundtz lydelse koma h: n: oc Swerigis rige tiil vndsetning, mett sadana hielp, tröst oc bijstond, som wtloffuat är, huar så behoff giörs, Och om thet ecke annerlunda slitas will mett the Lubske, ther h: n: oc så ganslig oc wtuiffendis forlater sig tiil

Tiil thet sista ther kon:ge Ma:t tiil Swerige kan wara the Werdigiste Werdige fädre, Streng Riddere, och Erlige godemen, Danmarkis rigis råd, tiil willie Wenskap, oc gott Naburskap, skole te gode herrer altiid finna hans nåd oc Swerigis rigis råd willige och benegne tiil Tess tiil wisso lathe wij tryckia wort Secret her nedan fore Giffuin pa wår Gård Swartesiöö 20 Maj Anno etc 1534

Svartsjö den 24 Maji.

*Till hertig Magnus af Sachsen-Lauenburg om tvisten med
Lübeck.*

Ur kon. Gustafs och hertig Magni förenämnda brevexling i afskrift, i kongl. Riks-Archivet.

Ame 24 Majj fon suartzosee dem hertzogen gescrieben

Vnseren etc wir haben jn zweien brieffen, die e. l. bei laurens holm bewustne lubesche sache betreffend, vns zugeschigkt, f[rundtliche]n furmergkt wie e. l. sich besueren, das wir solche handelinge furmuge e. l. gedaner scrifftlichen furdrege nicht folginge gedan, vnd über dis, als hetten wir alle gutliche handele ausgeslagen, wie dan alles dasselbe eurer l. scriffte weidter mitbringen, Wor auff wir hirmit e. l. f[rundtliche]n berichten, das wir noch, wie zuuor, jn gewisser entpfiinddünge, wie auch hiebeuor scrifftlichen bei laurens holme e. l. anzeiginge gedaen, welche scriffte e. l. über vnserere zuuorsucht widrume ahn geschigkt, das Nils monson vnd friderich Keüsel jre werbe, vnser meninge vnd beuele na, e. l. anzudragen fast furbei gangen sein, Wente wir haben jnen auff Suedische spraech vnserere meninge scrifftlichen furmittelst einer credentzien ahn e. l. gegeben, Also, wo sei yhe jn fasten warheit furnemmen muchten, das die fon lubeck jn vnformodete wege zw argernus sich iegen vns rüsten vnd erheuen wolden, Alsdan solten sei ahn e. l. gelangen vnseren wegen zuforderen Das e. l. durch vnderhandelinge furschaffen vnd bei den lubeschen erhalten muchten, das solche sache in anstandt vnd gutlichs gehöre gebracht werden muchte, Doch bei also das wir jn solchem anstande vnd zuforhore(!) vngepfandet sein vnd stehen solten. Weile aber e. l. solchs vnseren wegen, welchs doch kegen alle naturliche recht vnd pillicheit nicht hat mugen erhalten, das wir vngepfandet weren, Dar zu auch bei den lubeschen nicht

geachtet, Dassei file dausen margk lubesche (vnd nicht alleine zehen odir xij läste buttren, als er gerdt lamigken jüngst hir sich hören liesse) mehe entfangen, Dan wir jnen yhe schuldig gewesen, vnd sei dere halben mit anzeinginge vnserer besueringe, vnd wie wir jn der rechenschop fursnellet, alles filefaldigen, mit suarem becostend Stadtlichen genug beschigkt haben, ane das wir jren geschigkten hir zur stette fleisigen angezeigt vnd bericht gedaen, alles mit gutlichem begerend, wie auch noch, Weile wir alle vnser furscreibinge, fon weme die ausgegeuen, dere halben mit gutter bezalinge achterfolget vnd erlediget, vnd über das in der rechenschop vns besueret vnd furkurtzt fhieleden, Darzu auch noch alle vnser furscreibinge bei sich hetten vnd haben Dassei jn ansehen, wie sichs fon natur vnd pillicheit furdert jre beschigkinge hirher ahn vns thun wolten die, die sachen gutlichen besehen vnd furtasten muchten Es ist aber alles fon jnen vnd nicht fon vns bitzan dise zeit geweigert vnd abgelagen, vnd uber dis na deme sei sich jmmars auff das priuilegiom(!) berueffen. So ists nicht alleine iegen dasselbe, sonder auch vns vnd gemeiner Crona zu Sueden, gar furachtlichen, vnd vnleidlichen gehandelt, das wir über furangezeigten gründt, vngewarnter sach, gepfandet vnd vnser gutter so gewaltsam vnd homuttiglichen genomen vnd gepfandet zu dage komen sollen Doch nichts myn, haben wir nhie, als auch noch, gutliche odir richtliche handele nicht(!) ausgeslagen, Doch so ferne die sach hirbei vns muchte furhandelt werden, vnd fursehen vns deme na zu e. l. vnd allen auffrichtigen, dene die sache recht angebrachten, vnd beidetheil horen, Man würdt mit fuge Reden vnd pillichkeit, den vngelimpff vnd schaden, wie die fon lübeck, jres gefalles, alles jn abwesend ires iegenpartes, e. l. anbringen, auff vns nicht bringen noch leggen konen, Vnd wen auch sei napurlichen vnd zur pillichen handelingene geneigt,

So konen sei jmmars nicht so grosse bewegnus haben, jre geschigkten hirher zufertigen Wente got weis, das wir die leüthe jn solchen sachen dienende vnd aussem reich zuforschigken dismales nicht entperen konen, dere auch wenig haben, vnd wie drechtlichen auch solchs sein wil, solche sache bynnen lubeck zuuorhandelen, wissen e. l. ane zueiffel genugsam abzumergken Jodoch wie deme allem So bedangken wir noch wie zuuor e. l. jres gedanan fleises, vnd zugewanten getreuen gutten wilens vnd pitten noch aus freuntlicher furwantenus e. l. mit sonderem fleis, wie wir vns gantzlichen fursehen, jr wollen vnd werden dise vnsere obliggende meninge freuntlichen ansehen, vnd na notturfft mit behertzigen, vnd vns, als den jenigen, der jn vnleidliche wege gedrengt, solches nicht furargeren, Sonder noch alles gutwillig sein, mit den lubeschen zuuorhandelen. Dassei jnbedengk furhandelter sach, wie sei solche vngenodiget iegen vns furhandelt vnd furgenomen, jre botschafft die solchs belangt, hirher ahn vns, wo auers yhe nicht zuerhalten, alsden ahn andre ortre, als jn Demmargken, edder sonsten vnsers reichs grentzen beleggen, zu gutlicher handelinge schigken vnd zu bequemer stede vnd zeit fertigen wollen etc hirein wollen sich e. l. vns zu gut gutwillig erzeigen Das sein wir zuuorthienen etc

Stockholm den 26 Maji.

Till utvalde biskopen i Roskilde om svenska beskickningen och om mötet i Hamburg.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 212 v.

Ad Electum Roskildensem ex Holmia Tercia
die Penthecostes An: 34 Hinse Doreswen hade
mett sig jn Daniam

Wår synnerlig gunst etc Käre her Electe, frende
oc besynnerlig gode wen, Wij giffue eder tilkenne ker-

ligen, atuj ock wort Elskelige riikisins råd, haffue nw i tesse dagar affferdigett Erlige wälbördige men, Jon Olson på Hackasta Oc Göstaff Olson på Torpa, wore tro men oc råd, mett någre wore oc Swerigis rigis anliggiende werff och ärender, till att forhandla hoss the gode herrer Danmarkis rigis råd, etc Huarføre Bedie och begäre wij kerlige, atj käre frende, wele wara for:ne wora sendebud behielpelige hoss for:da Danmarckis rigis råd, så att theris werff motte fliteligen bestelte bliffua, thet wele wij mett eder altiit kerligen oc gerne forskulla, Ytterligare käre her Electe, haffue wij wndfongit någre Copier vtaff the breff, som Key:ge ma:tz Commissarij haffue eder tilscriffuit vtaff Hamburg, ther wtaff wij formerkt haffue att the gerna wille haffue hafft Danmarkis rigis rådz sendningebud tilståde vtj same möte, tesligis oc wore, Endog oss i så motte mikit minne än eder mogeligit war, att lathe besökia same möte, synnerlige epter same breff kome eder seent tilhände, oc oss halffua senere, Men huar så hade skeedt, att same breff hade warit wtscriffne i rettan tijd, oc oss tesligis tilhände komnä, så atuj hade kunnat hafft wore sendebud ther hoss, kunde skee, atuj ecke hade aff then frijdsamblig handling ther skedde bliffuit så vtlucte, som nw skeedt är, Dog hurv all ting skee kunne forlate wij oss fullligen till then hielp, tröst oc bijstond, som rikerne emellam beleffuat och samtyckt är, att then fast ock vbrotligen hollin warder Käre her Electe, huad wij kunne wara eder, oc menige Danmarkis rigis Jnuånere till willie och venskap skole i altiit finne oss willige oc benegne till Eder her mett gud

Stockholm den 26 Maji.

Till danska riksrådet och rikshofmästaren Måns Göye om det afslutade förbundet mellan Sverige och Danmark, och om Göyes tillgifvenhet för den evangeliska läran.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 213 v.

Tiil Her Måens Göye ex Holmia 3:a die
Penthecostes

Wår synnerlig gunst etc Käre her Måns synnerlige gode wenn, som eder wäll witterligit är, atuj haffue nw ecke i long tijd besögt eder mett wår breff eller scriffuelse, som oss wäll bort hade, tiil wår gode wen Szå är well sant, att oss ecke haffuer warit stedze sådana breffuisere wijd handen, som wij haffue kunnit bruka i then motto, epter thet i äre så longt vtaff then wäg besitiendis, som wij naget mikit pläga besökia lathe etc Ytterligare käre her Måns, oss tuiffler jnthet att eder well witterligit är, hurvlunde menige Danmarkis rigis råd nw i wintersss hade forskickat hiit vp tiil oss någre theris fulmyndige Erlige welbördige menn och Strengre riddere her Truid Vulffztand, Niels Lunge oc Axell Jull, på tesse trenne rigers besta och welfartz skull, Szå bleff her vtij the helge trefollighetz nampn, emellam oss och the godemen, bewilliget oc giort, eth ewigt Forbund oc Confederatz tesse trenne riger emellam, som wij formoda the godemen well haffue eder oc flere aff Danmarkis rigis råd thet forkunnat, huilkit oss och så forhoppas bliffua skall tesse riker oc oss allom tiil froma oc longligit bijstond, etc Szå haffue wij ock nw scriffuit menige Danmarkis rigis råd till, vm någre wore werff och legligheter, som i aff same breff wäll forfarandis warde Bedie och begäre wij eder kerlige, atj wele på wore wegna beflita eder hoss the godemen, så att

wora werff motte flitelige bestelte bliffua, thet wele wij altiid mett eder kerligen och gerna forskulla Eder gud befalendis

Kalffwen

Yttermere käre her Måns bespörie wij daglige dagz gode behagelige tidender vm eder, hurvlunde gud almectig förmerer och föröker sin helga ordt och lerdom hoss eder, Huilkit oss vtaff alt hierta ganske behageligit är, Bediendis then almectigiste gud, att han wilde giffua sina helga nåder ther tiil, att thet motte så bliffua hoss eder stadigt och ffast tiil endan, Ther wtöffuer wij och så fornummet haffue, atj lida stort bekymber aff mången, som same hans Helge ord och ewangeliske lerdom ecke fordrage wele, Huilkit och så är en vtaff the fructer som plega effterfölia christi lerdom, (forfölielsen) Therföre formane och bedie wij eder, atj ecke mett någenn menniskes forfölielse lathe trengia eder i frå christi ordt och Ewangelium Jterum valeatis

Stockholm den 26 Maji.

Till Axel Juel om förhandlingarna mellan Lübeckarne och Holländarne, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 214.

Tiil Axell Jull ex Holmia 3:a Penthecostes

Wår synnerlig gunst etc etc Käre Axell wij haffue wndfongit eders breff och scriffuelse mett jnhold vm någre tidender som sig i Hamburg emellam the Hollendere och Lupske begiffuit haffuer, for huilkin ederss gode willie wij eder kerligen wele fore betackett haffue, weliendis thet mett all gunst och nåde gerne mett eder altiid forskulla, Begärendis än nv kerlige, att huess i ytterligere bespörendis oc forfarendis wårde för legligheter eller tidender, anten aff the Lupske eller någen

annen, som oss eller wort rike anliggende äre, atj thom wele giffua oss mett ederss scriffuise och thetta same wårt bud Hinsze tilkenna, jnthet tuiffendis atuj jw wele wara then ther altiid will och skall eder till thet besta betenckie, Ytterligere käre Axell, som i och beröre vdj same ederss scriffuise, vm någre gunstelige ordt och til-sagn, som wij hade mett eder, när i siste wore till ordz mett oss, Att same tall ligger eder stedz och jdelig på sinnett etc Och atj wele ytterligere giffua oss ther-wtijnnan edert sinne och mening tilkenne, Så kenne gud, atuj mett same snack ecke haffue ment eller tenckt annett än thet som gott är, eij heller än nw annet tenckia, Och haffue wij nw forthenskund vpteckt wort sinne oc menung i then motte for thenne wor tro tijänere Hinse Olson, oc befalett honum att han sådana wor mening for eder beretta skall, ther wij begäre atj wele settia fulkomplig tro och lijtt tiil, Käre Axell i huess motto wij kunne wara eder till willie och kerlighet, ther äre wij altiid benegne tiil Eder her mett gud befalendis

Stockholm den 26 Maji.

Till mäster Christopher Andersson om från honom in-gångna underrättelser, om hans användande i rikets tjenst och närmast såsom biträde åt svenska sändebuden i Kö-penhamn.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 214 v.

Tiill :M: Christoffer Anderson Aff Stocholm
3:a die penthecostes

Wår gunst etc Wij haffue wndfongit ederss scriff-
uelse :M: Christoffer, och fornummett the tidender, huru-
lunde thet möte emellam the Burgundiske oc the Lupske
i Hamburg siig forluppit är etc Så anamme wij slike
ederss weluillighet for en ganz behageligt tjänist, Be-

gärendis att huad i än nw ytterligere för tidender for-
 farendis wårde som oss och rigit mackt pa ligger, ati
 wele giffua oss them tilkenne, Tesligis som i och beröre
 i same ederss scriffuelse atj gerne wele latha eder bruka,
 oss och rikit till nytto och gangn, huar i kunne och
 formåge etc, Så betacke wij eder therföre, Och tuiffa
 jnthet atj thet och gerne göre wele, Huilkit wij eder
 altiit tiil thet besta betenckia skole, Ytterligere giffue
 wij eder tilkenne :M: Christoffer, atuj och wort elskelige
 riikisins råd haffue nv afferdiget Jon Olson på Hackasta,
 oc Götstaff Olson på Torpa, wore tro men och råd, mett
 nagre wore och riikisins werff och ärender tiil thet möte
 som nw stånda skall i Köpenhaffn, Så epter wij eche
 haffue fåat them mett siig någon scriffuere then ther
 Annotera kunde huad swar the belangendis worde, Ther-
 före är wor willie och begären, atj wele wara thom be-
 hielpelige och bijstondige i then motte styrkiendis them
 mett råd och dåd, thet beste i kunne och som i for-
 nimma kunne legligheten sig nw begiffuer, Huad werff
 och ärender the haffue worde i wäll fornimmandis aff
 theris Instructie, Huad i ytterligere kunne tenkie som
 oss och rikit kan komma tiil nytto oc gangn, ther be-
 fliter eder vtijnnan, Och besteller så, att the swar them
 giffz bliffua grannelige annoterade, som wij tro eder till
 Och begäre tesligis, atj wilde giffua eder hiit wp till
 oss, när same herremöte slittid är, Thå kunne wij ytter-
 ligere vm alle legligheter giffue eder wårt sinne och
 mening tilkenne Och sende wij eder mett thenne breff-
 uisere Hinse någon hielp tiil tess i kunde komma per-
 sonlige till oss, Sza wele wij thå Ytterligere wara for-
 tenckte om edert beste Eder her mett gud befalendis

Stockholm den 27 Maji.*Lejdebref för grefve Johan af Hoya.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 215 v.

Leygde breff ffor Greffuen aff Stocholm 4:a Penthecostes, Och hade her Erich Fleming met siig thenne effterfoliende Credentzen, oc met nagre breff

Wij Gustaff etc Göre witterligit atuj aff synnerlig gunst och nåde haffue wnnndt och giffuit, oc nw mett thetta wort åpne breff vnne oc giffue Edele välbördig herre her Johan, Greffue tiil Höyen Brochuszen, wår Swåger, wår frij sächer och Christelig legde, j såå motte att for:na her Johan Greffue må frij sächer och fålig att koma tiil oss tiil Stocholm eller huar han oss finnandis warder, mett xxx eller xl personer, eller ther for niden, Och ther att forhandla mett oss och riikisins råd the werff och ärender, som forhåndene äre Och sedan när han siit sinne och mening för oss vppteckt haffuer, och honum ecke lengre tyckis att bliffua Må och skall thå for:na her Greffue Johan, tiil sin egin persone, mettfölie, hestar och alt annett tiil godz eller haffuor, som han mett siig haffuendis wårder, frij, fålig och sächer, att koma i siit goda behold igen, jn på Wiborg, for allom them som före wore och riikisins skuld wele och skole, göre oc lathe wijd wore ära, Christelige tro, och sanning, Huarföre biude wij alle som före wore skuld wele och skole, göra och lathe, synnerlige wora fougter och embetzmen att the ecke i någon motte göre for:ne her Johan Greffue eller hans metfölie eller tijänere her emot hinder eller forfång wijd wor strenge näpstzt och wrede Tess till visso

(Stockholm den 27 Maji.)

Creditiv för hr Erik Fleming m. fl. till grefve Johan af Hoya.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 216.

Credentie breff tiil Greffwenn

Wår synnerlig gunst etc, Käre Swåger Wij giffue eder tilkenne, atuj och wort Elskelige riikisins råd, som nw her haffue forsamblade warit, Haffue afferdigett och forskickatt thenne wår tro Man och råd, her Erich Flemming, samfelt mett Niels Grabbe, Jens Vestgöte Och Peder Swenske, mett någre wore och riikisins werff och ärender, eder att beretta och vnderuisa, Huar före är wor kerlig begären, atj wele setthia fulkomplig tro och liit tiil all then dell, the eder på wore wegna tilseyendis worde, licha som wij personelige tilstädis wore Eder her mett gud befalendis

(Stockholm den 27 Maji.)

Till frälset i Finland om Erik Flemings uppdrag.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 216.

Tiil menige Frelsit i Finland

War gunst etc Wij giffue eder tilkenne godemen atuj haffue giffuit thenne oss Elskelig tro Man och råd her Erich Flemming någre wore och riikisins werff oc ärender tilkenne, Huilka han framdelis eder vnderuisa skall, Huarföre begäre wij atj gode men wele settia fulkomplig tro och liit tiil huad dell han eder på wore wegna foreseijandis wårder, Och huar legligheten sig så begåffue, att han eder alle, eller någre besynnerlige, vdi någer motto behöffua kunde, på wort och riikisins besta, begäre wij thå oc biude eder, atj wele wara

honum fölgactuge på wore wegna i then dell ther oss,
eder allom och menige rikit kan mackt på liggia Eder
her mettt gud befalendis

(Stockholm den 27 Maji.)

*Till innebyggarna i Viborgs, Nyslotts, Kumegårds och
Borgå län om konungens åt Erik Fleming, Niels Grabbe,
Jöns Vestgöte och Peder Svenske lemnade uppdrag till dem.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 216 v.

Tiil Wiborgz län: Nyslotz län Kummegårdz
Län, och Borgo län vt [sequit]r

Wij etc Helse eder oss elskelige tro dannemen alle
Crononnes skatskylloge bönder och menige almoge, som
byggia och boo i N: Ewinnerlige mettt gud etc Käre
wenner wij betacke eder alle ganske kerlige och gerne,
for thet hulskap troskap och manskap, som i oss be-
wist haffua, Huilkit wij eder altiit till thet besta be-
tenckia wele, Och forsee oss ther än nw fulleligen till,
ati så her epter som tilforende wäll worde same hul-
skap oc manskap fast och wbrotligen hollendis, ecke
latendis eder aff nagen anten än eller annen forföra,
eller ther i frå bedraga, Ytterligere käre Dannemen,
epeter slike legligheter, som nw på ferde är, haffue wij
giffuit thenne wor tro Man och råd her Erich Flemming,
samfelt mettt Niels Grabbe Jöns Vestgöte och Peder
Swenske befalningh, att giffue eder någre the leglig-
heter tilkenne, som nw for händene äre, Huarföre be-
gäre wij atj wele settia tro och lijtt tiil huad dell the
eder foreseijendis wårde, Och biude wij eder tesligis,
atj ecke epter then dag, sedan the godemen eder fore-
seijendis worde, wtgöra ederss skatt anthen till Viborg
eller Nyslott, vtan beholler then jnne mettt eder, till
tess i ytterligerne få wor bud och scriffuelse, huad i

skole göre vtaff honum, ther epter i eder och alffuerligen rette skole, Käre Dannemen i huad motte wij kunne wetta och ramma alles ederss besta gangn och welfartt göre wij altiud gerne Eder her mettt gud befalendis

Stockholm den 27. Maji.

Till rikets råd, och särskildt till hr Jon Olsson och Göstaf Olsson, om Lübeckarnes planer emot Sverige och konung Gustaf.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 217. — Tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 79.

Epter thetta sinne Skreffz Riikisins råd tiil, synnerlige ord fran ord tiil Jon Olszon oc Göstaf olsson Aff Stocholm 4:a penthecostes Anno 34

Wår synnerlig etc Skole i wetta Jon att nw i dag kom tiil oss wår tro vndersåte, Swen Skute borgare i Vastena, oc gaff oss någre legenheter tilkenne vm the Lubske, oc hurvlunde han nw i Lögerdagx xiiij daga war i Lubko, och hörde ther hurv the gå tiil werka om oss, och att theris Capitenere haffue vppenbarlige, for then menigeman, wtropat, att thee welie settia oss endelige wtaff högzsäthet, mettt mong onyttog och anner skendelig ord, Och wore wäll theris ackt, nw strax vtan all warskuffning, att giffua sig tiil fegde mettt oss, huar the ellies hade theris skiip så wijd händene hema, Men nw äre the allenest wtlopne, somblige tiil Bråffuasen och somblige annerstedz Dog så snart same skiip komma heem igen wele the fulföliatt med mackt, och göre oss huarken någen redelig warskuffning eller forwaring, och haffue the alredo latith wtgå theris breff tiil the andre Hensestädter, att the ecke skole göra någen tilförning hiit i riket, therwtaff man jw wisseliga formerckia kan huad the haffue i sinnett Tesligis haffuer han oc forstätt tiil wisso att the Lubske ackte skicka någre theris

Capitenere, ther the ackte bedriffua spilett mett, som äre Barend wann Mälen, och någre andre flere, mett en hoop landzknicter tiil Greffue Johan, Och så settia honum i högzsätet och oss wtaff, huilkit wij oc så wäll tro theris anslag wara skall, Så epter slike legligheter och tidender kunne wij fögo annett formoda oss wtaff them, än thet som ondt är Wore therföre på tiden, att ther tencktis och så naget i tijd tiil på thenne sido, Therföre är wor willie och begären, atj wele flux giffua eder i handling mett Danmarkis rigis råd, vm then hielp, som the oss wtloffuat haffua, så atuj kunne få att wetta, huar wij kunne forlathé oss tiil, Dog then leglighett om Greffuen behöffue i ecke så wpteckkia, mett mijnne i fornijmma kunne, att så behoff görss, ackter i then och all anner motte vårt och Riikisins besta, som wij betro eder vm Gud eder befalendis

(27—31 Maji.)

Till svenska rådet, och särskildt till hr Lars Siggesson, Holger Karlsson och Johan Thuresson samt till frälset i Södermanland och Östergötland, om rustningar emot Lübeckarne.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 217 v.

Ad Consulatam jn Regno existentem videlicet ad dominum Laurentium Siggesson d: Holgerum d: Johannem Turesson cum ceteris vt preparant nauem

Är therföre wor willie och begären atj offer[su]me-
lige wele lathe göre edert skiip ferdugt, mett gott folk,
byssor och wärior, som krigxhandell tilkreffuer, for-
skyndandis thet hiit tiil wore skiip mett thet aller sna-
reste, som i sielffue kunne tenckie aller storste mackt
på ligger, Och seger frelsit tiil ther vdj Nyköpungx

län, så att the alle samens kome hiit tiil oss, med theris folk, tiil foott vtan alt skotzmåll eller forsumelse, Wij haffue och så scriffuit them ther vm tiil och sende eder breffuid tilhände Jterum valeatis

Jtem Same tiid skreffz öpit breff tiil Nyköpungx län tiil frelsit att the skulle komma tiil Stocholm mett theris folk tiil fott, Tesligis tiil Östergötland, att frelsit skulle sittia wedereda natt och dag mett theris folk, huad på koma kan

Stockholm den 31 Maji.

Till hr Karl Eriksson, hr Birger Nielsson och Severin Kiil, att till Kalmar sända så mycket manskap som möjligt.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 218.

Tiil Her Karll Ericson, Her Birge Nielson: oc
Seuerin Kiill Aff Stocholm d:[ominical] Trinitatis

Wår synnerlig gunst etc käre godemen, som wij for någen koort tiid sedan screffue eder tiil, mett wor egin dreng, atj skulle lathe edert folk offorsumelige draga nid tiil Kalmarna, tiil att forsuara then landzendan Öland, Huarföre är thet nw wor willie och endelig begären, atj vtan all yttermere forsumelse eller skotzmåll, wele afferdige thet meste folk ther aff Vestergötland, som i aff stad komma kunne, helfftane tiil hest, mett goda Hoffmandz hestar, harsk, och andre gode wärrior, och helfftana tiil fott, mett godo rör, som thet sig tilbehörer, latendis them vtan all forsumelse skynda sig nid ått Kalmarna, som mackt på ligger, Wij forspöria daglige dagz, att the Lupske jw endelige wele tiil werka mett oss, Therföre är på tijden atuj oc så tenkie ther någet tiil på vore sido, oss forhoppes att thet skall jngen nöd wara wijd then Landzenda Vestergötland, när Elffzborg oc Lödisze äre welforwarade, therföre må j lathe folkit

flux draga tiil Kalmarna huar the wele göre oss någon skalchett, thå tuiffler oss jnthet, att thet skeer anthen jn på Öland eller Finland Tiil Vestergötland kunne wij ecke lettelige tro, att the ackte sig, Tesligis bedie wij eder, atj thetta same forkunna wele menige frelsit, oc tesligis wore fougter ther i Vestergötland, så att theris folk oc tesligis drager ther heenn mett thet snareste Eder gud befalendis

Stockholm den 31 Maji.

Till hr Erik Fleming om Lübeckarnes tillämnade fejd emot Sverige, om deras infall i Holstein till förmon för den fångne kon. Christiern, och om underhandlingarna med grefven af Hoya, att han måtte resa till Sverige och hit-skicka sina fartyg.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 218 v.

Tiil Her Erich Flemming ex Holmia dominica Trinitatis

Wår synnerlig gunst etc Käre her Erick sedan i foro hedan frå oss, kom Swen Skute Borgere i Vastepa till oss och gaff tilkenne, att han for xiiij dagar sedan var vdj Lubko Och fornam ther hurv the gå tiil werka Och wele endelige till fegde mett oss, Och haffue the forrådelige forraskat Swante Stensson jn till sig, kunne wij wäll gissa att the ackte att bedrage almogen mett honum, Tesligis haffue wij oc fornummett att the Lubske haffue skickat jn i land tho Holsten iiiij^m Landzknicter mett naget resegetyg Oc vele mett lutter gewalt att taga konung Christiern vtaff siit fengzell, oc settia honum for herre oc ko:[nung] jn i Danmark igen Szå for slike legligheter skull, är wor willie och begären atj wele handle mett Greffuen thet besta och lempeligiste i kunne, så att han wille giffue sig hiit tiil oss, på then legde wij honum

giffuit haffue, om han icke annerss will koma, Och huar i kunde beweka honum ther till, att han wille sende sina skiip hiit i flotta mett wora skiip, eller oc lathe löpa them emott wore skiip ther i skäregården, såge wij thet ganske gerna, atj therwtijnnan handle wele thet flite-
ligiste och lempeligiste i kunne Eder her mett gud befalendis

Stockholm den 31 Maji.

Till Olof Larsson om de underrättelser han lemnat, jemte uppdrag att till riket införskaffa duglige bergsmän och att låta probera malm, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 220 v.

Tiill Olaff Larson aff Stocholm dominica Trinitatis 34

Wor gunst etc Wij haffue wndfongit thin scriffuise Olaff Larszon oc forstått the tidender, och all annen leglighett sig ther wthe i landen begiffuer, som tw vm scriffuer, huilkin thin willig tienist wij anamme tiil gode, och wele thet tig tiil all gunst betenckia Ytterligere, som wij och fornimme aff same thin scriffuise, attu haffuer wijda farith ther vppe i landen och winlagt tigh vm then berghwerkx kunst, attu kunde få ther uppå någon god kundskap och vnderwisning hurv thet haffuer sig, Så behager oss thet ganzze well, attu ther epter studera will, Och begäre attu ther wtijnnan will flux öffua tigh, ther sådana konst best wancka kan, attu kunde sielff lära probera oc forstå tig på smeltning, attu slike kunst kunde bringa her jn i landit, ther mett tw ecke alena tientte oss mett, wtan menige rikit, Och som tw scriffuer ath ther finnas well the bergxmen, som then förfarenhett haffue offuerflödellige nog, Och vm tw skaffa kunde tolke smeltere jn i rikit, som probera och smelta kunde, oc weta seijs huad profijjt, som är på malm eller eij, ther tw kunde någre slike mester

bekoma, och slicka[skicka] them her i landit, skulle tw jnthet tuiffa, atuj wille wäll holla them mett slik besoldning, som the ther wthe holdne bliffua, Oss tuiffler jnthet, att thet retta settit är nepliga på funnit wijd Salebergit etc Therföre begäre wij ath tw her wtijnnan will leggja thin största flijtt, huad deell tw slike Bergzmen på wore wegna tilseijandis warder wele wij them wbrotzligen holla, ther tw them bekomma kunde, som retsinnoge wore i theris konst, och wille wij än thå wetta tigh en gunst therföre, så attu oss tacke skulle, ther tuiffa jnthet vppå, Och vppå thet tw tig herwtijnnan troligen bewisa will, haffue wij nw forskickat tig till wndholdning ther heen en hielp, j^c Jachimsdaler, tiil wor käre herre och Fadher, Hertug Magnum wan Saxen, them wij forhoppas tigh well till hånde komandis worde, Huilkit mynt wij haffue latit slagit epter then skroding och korn, the besta Jacobs daler ära, them må tw lathe probera vm the holla sigh Tesligis sende wij tig och någen malm, och wille attu will honum probera latha, tweggia handa malm i frå Salebergit, Malmm itt stycke aff kalkbergit, någre stycker aff Garpebergit, her wtijnnan forseendis oss till tig, tw thin fliit görendis warder giffuandis thet tilkenne mett thett aller förste Gud tig her mett befalendis

(Den 31 Maji—7 Junii.)

Antagningsbevis för de svenska, danska och tyska knektar, som skola användas på flottan.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 221 v.

Stelle breff for Landzknecterne som kome på Skippen mett the andre

Wij Gustaff etc Göre witterligit och bekenne mett thetta wort öpna breff, atuj så äre wtöffuer eens wordne mett wore Landknecter oc fottfolk, Atuj them årlige giffue skole, huar man i sin besoldning, xxiiiij marc ortuger,

Och ther till frij kost och taring till watn och land, Och när the thetta twgett, som nw forhåndene är, fulkompnat haffue, beplicte wij oss, och giffua them vtöffuer theris lön, en redelig hielp, ther the sig mett wäll skole åt nöya lathe, Tesligis om någon vtaff same wåre Landzknecter, Swenske Tyske eller Danske, kunde redeliga (för wore fiender) bliffua hugne, slagne eller skotne, så att the bliffua Limlastade eller wföre, Thå wele wij wara forplictige ath försörgia them mett frijt bröd i theris liiffztiid Huar och så wore, ath någon hende mijndre schada mett hug kast eller skott, som ecke draga kunde till limlastighet then wele wij besörgia med frij Bårdskärere lön, wore thet och så ath nager aff them bliffue ärlige och redelige gripne vtaff wore och Riikisins fiender, Thå wele wij med en redelig Ranswnn wara forplictige, ath forlossa hans fengzell, epter som thet gemeine bruck haffuer warith wnder landzknicter

Ther emott haffua for:na Landzknicter loffuat Szworit och tilsagt oss (eth år om kring, som är i frå nest forgångne Walburgis, och åter till then tiid åth åre igen) hulskap troskap och manskap, så ath the wele och skole trolige och mannelige beuise siig emot wore och Riikisins fiender, bade till land och watn Oc skole the wara the godemen, som wij till Capitenere och befalningxmen skickat haffue, höruge ock lyduge i alle motte, licha som wij sielffue personelige tilstädis wore, Och ecke annet göre eller lathe, än thet som the them på wora wegna och till wort besta foreseyandis och biudendis warde, Och ecke aff slå oss någon tug, thet warj mere till Land eller watn, mett hela hopen, halffua hopen, hela rotan eller halffua rotan, i hurvdane motte thet helszt behöffuis kan, skole the wara willige oc trogne till att straffa wore fiender Tess till wisso atuj så äre wtöffuer ens kompne mett for:ne wore Landzknicter Lathe wij tryckia wort Secret på Ryggen å thetta [breff]

Stockholm (den 31 Maji—7 Junii).

Öppet bref för de hofmän, knektar och båtsmän, som skola användas på flottan emot Lübeckarne, att de skola erhålla hälften af all egendom som kan uppbringas, med undantag af groft »skytte».

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 222 v.

Wij etc Göre vittherligit ath effter wij nw wt-skickat haffue thenne wore trogne tjänere Hoffmen Landzknieter och Båtzmen, emot wore och Riikisins hedzske fiender the Lubske, Och äre wij mett thom så wtöffuer eens vordne, Att om the kunne göre wore fiender någet aff breck, eller göre them affhendige skiip eller godz, Thå skole wij beholla ther wtaff helffthane både i skiiff och godz, och then andre halffdelen skole for:ne wore Hoffmen Landzknieter och Båtzmen beholla, byta och parta sig emellam, epter som huar och en haffuer befalningen, och som seett är hoss andre herrer och förster, Men [huad] ther finnes till grofft skytte eller the stycker som på hiull stånda, mett klott och krut skall aleneste bliffua wort byte Tess till

Stockholm den 31 Maji.

Förteckning öfver afgångna skrivelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 279 v.

Aff Stocholm Tempore Trinitatis

Jtem itt forsuarilse breff for en finne Erich nilson i Sörffuala i huittis sokn

Jtem Literas Collationis for her Måns i forsza ad dies vite

Jtem vnthe v: n: herre Måns Nielsons epterleffuerska en gård igen i Vesterårs, som hon ärfft haffuer

Gustaf I:s Registr. IX.

Jtem breff for Jeppe Hanson oc Henrich Henricson
ath the måge boo i Vesterårs

Jtem breff for ij Studenter tiil Per Jonson att the
motte köpa Siilff for ij^e march

Jtem Literas Collationis for her Hans Andre på
Norbo i Helsingeland

Jtem Literas Collationis for her Joan på Bygda
prestegieldt i Norreboten

Jtem Literas Collationis for her Matz v: n: herris
Capellan på Vendele sokn

Jtem Literas Collationis for her Knutt på Hillenszöö

Jtem itt öpit breff for en Westgöte på itt godz

Jtem forlenningx breff for Calmarne Niels på Hana-
kindz herrade

Jtem fogte breff for Hans Larson på Biscopzsas-
kerna i Östergötland

Jtem Kon:ge saker for Sten finne mett sijne egne
landbor

Jtem literas Collationis for her Bencth på Alznön

Jtem breff for M: Christoffer ath han må före vtaff
landit och in i Danmark x par Oxar och viij eller x
hester, om xij eller xiiij marc stycket

Jtem breff for Swen Skwte på tesse epter:ne godz
Först en gård gladö liggiendis i Huddunge sockn Edby
på Loffön, Fristena i Östergötland i Täby sokn, Skratista
i Lundby sokn wijd Nyköpfung, och Darmsiö i Dalerne
mett öris landt Jord och Mark land Jord

Jtem breff for Germund Suenson på Kon:ge saker
till vpsale gård, mett the Landbor Hans Scriffuere och
Clemett Scriffuere hafft haffue

Jtem heradzhöffdinge breff for Rasmus Nielson i
Huitena på Kolleszherrade

Stockholm den 2 Junii.

Till hertig Magnus af Sachsen-Lauenburg om Lübeckarnes fiendtligheter och försvarsåtgärder emot dem, samt om anskaffande af en tysk canceller, m. m.

Ur kon. Gustafs och hertig Magni brevexling 1531—1534 i afskrift i kongl. Riks-Archivet.

Noch ame 2 dag junij ahn H. Magnussen
zcu sassen

Vnseren etc lieber her fadter Durch zuene eurer liebden dhienere sein vns e. l. schriffte woryn wir der lubeschen handelinge vnd übinge zcuformemen Sampt andrem jnhalt vnd eur l. freuntlichem irpittend zcu-komen vnd beneben jren beuehelen fleisigen vns über-andtwordt worden Warfur wir e. l. gar hoech vnd gut-lichen dangken vnd wollen solchs auch freuntlichen furschulden Vbir dijs thun wir jnsonderheit e. l. der freunt-lichen furtrostinge vnd hoger erpiettinge, welche Wir fur gross vnd gut annemmen So e. l. furmuge des jnge-lechten zcedtles vns gethan hoech vnd auffs aller flei-sigste bedangken. Mit irpiettunge das wir solchs na vnsem hogistem furmugen vnd fleis iegen e. l. stedis furdhienen vnd furschulden wollen etc Vnd wiewole die selben fon lubeck vylefoldiger weise arbeiden vnd keinen fleis sparen am hogisten vns zcubeschadigen So fursehen wir vns zcu dem ewigen er wurdt jre hoech furmessen-heit dempffen vnd jres gefalles sei nicht lassen aufstigen. Aber nichtsmyn wir wie nottigh ein fleisiges aufsehen haben, vnd furmiddelst gottlicher hulff so fyl zcur sachen drachten wie vns aus menschlicher furnumpfft vnd macht jmmars muglichen Vnd pitten hirume mitt fleis E. l. die wolle auffs mugligste auff jrer seitten ferner lassen be-arbeiden Darmit Wir jre anslege, jn deme sei iegen vns zcum argisten drachten jnerkundinge, war na wir vns zcureichten komen mugen do mitt sei nicht vnforsehen-

lich einiger wegen, es were jn Demmargken Norwegen edder hir jn vnsem reich edder jn Holstein einen anfall suechen, vnd thun konen Welches dan wo geschee do got fur sei vns allenthalben bemuhelich sorglich vnd villichte mitt grosserer mughe Dan nhu abzcuthun vnd zcubesseren sein soltte Deme na pitten wir auch e. l. die wollen jn selbien Botschaft abe vnd zcu zcuhaben keinen vnkosten sparen Wir wollen solchs gerne hir staen vnd entrichten Weres auch das eure l. durch jenig mittell furnuchten Suanto widrume loes kriegen jm selben pitten wir e. l. wollen keinen fleis sparen Wir wollen auch wie e. l. vns auszceingige gethaenn dere halben vns kegen seine Mutter vnd freuntschafft nicht vngutlichenn weile solchs sei nicht besseren konen erzeigen Sonder wollen fileleiber selbs helffen raden vnd fleis furwenden wie Suanto widrum erlediget ahn eur l. komen muchte etc hirmit thun wir e. l. mitt wundschinge fon vns vnd vnserem hertz liebsten gemahel vile gutter nacht sampt allen den jren got dem almechtigen freuntlichen beuehelen Datum Stoegsholm Aeme 2 Junij 1534

Sedula

Jtem die Meninge so e. l. durch den botten muntlichen haben lassen vns auszceigen Wollen wir jn fflaisigem bedengken haben vnd darzcu furdacht sein so erste wir dessen na zzeit vnnd gelegenheit thun konen etc Bitten obermael E. l. die wolle auff irer seit fleis anlegen bei andren fursthen Darmit vnserere fiende jn jrem vnmassigen furnemen jren willen nicht erhalten Wir haben alreide zehen odir zuölf vnser kriegeschiff mit folck vnd andren behorend über die fon lubeck vnserere fiend zcur see ausgerustet vnd geschickt Wie diese e. l. thiener gesehen vnd e. l. muntlichen werden wissen nhazcusagen Wente wie e. l. selbs wissen zcu-

messen so ists nott vnd auch dran gelegen das man jnen zeur see abbruch thun muchte jn welchem wir vnserem fleis so file gott vns gnade vnd gelucke furlehent nichts sparen wollen etc hirneffens bitten wir noch alles wie zcufor weile vns so heftiglichen ahn einem geschigkten erfahren Cancellor gelegen E. l. wollen allen muglichen anwenden Darmit wir solchen man vnd yo fur das erste Jochem N. kriegen mugen was e. l. solchem man vnd auch Jochem zcusagen werden Das wollen wir Jrer iglichem geben vnd halten Vnd das wir jo Jochem mit denn aller ersten kriegen mugen Das alles jnsonderheit ahn e. l. zcuuorschulden sein wir gewilliget Datum ut supra

Stockholm den 2 Junii.

Till den sachsiske skrifvaren Jochem, anbud att komma i konungens tjenst.

Ur samma brevexling, näst efter förestående bref.

Noch auff dises dato Jochem .N. dem sassischen screiber gescrieben, das er hirher kome k. w. wollen jme alle jar hondert gulden lubescher werde vnd sein Burchgewandt, bei freier kost geuen etc [Datum Stoegsholm Aeme 2 Junij 1534]

Den 7 Junii.

Till mäster Christopher Andersson, tacksägelse för lernade meddelanden, jemte uppdrag.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 219.

Thenne epter:ne breff ginge wtt dominica jnfra
Octauam Corporis Christi 34

Tiil mester Christoffer

Wår synnerlig gunst etc Wij haffue vndfongit trenne ederss scriffuelser M: Christoffer, mett nagre andre met-

föliande breff, vtaff huilka wij aldellis formerkt haffue the legligheter ther sig nw begiffua, emellam Högborne förste hertug Christiern och the Lubske, tesligis och andre legligheter oc tidender aff Danmarch etc For huilkin ederss weluillighet wij eder storligen betacke, welendis thet mett tiden eder thet till thet besta betenckia begärendis än nw, atj wele flitelige winleggie eder, at giffue oss offorsumelige genom natt och dag tilkenne huad i for tidender midle tijd forfarit haffue, Tesligis om Danmarkis rigis råd wele koma Hertzog Christiern till hielp och vndsethning, eller hurv wij dog skole forstå thenne handling, Her Tyke Krabbe screff oss til och begärede, atuj wille lathe bisperne her i landet koma till theris wanlige och pleglige stått igen, mett någre flere ord, som i mage see i thetta jnnelucta breff, kan skee att same ord haffuer någon Moder ee huar honn fins igen, Therföre begäre wij atj så heme- lige och lempelige wele forfarat vm bisperne i Dan- mark ecke haffue någon hemelige vndersetning emott Hertzog Christiern, epter han ecke är god Papistisk, eller hurv wij then handling forstå skole Och om alle andre legligheter Christoffer, som oss oc rikit kan liggie mackt opå, ther legger eder ytterste vin och flijt om, att forfara och giffua oss tilkenne, wij haffue ytter- ligen scriffuit Jon Olson Och Göstaff Olson till, må i dela ederss goda råd mett them thet besta i kunne

Skole i och wetta M: Christoffer atuj nw skicka Göstaff Finke tilhonde hundrade gyllene i goda Jachims- daler, honum till hielp att lösa sin hals mett, Huilka peninga wij honum på dag oc stunder vndsatt haffue, Så epter wij jngen forwissan eller pant forweta oss wtaff honum, Är wor willie och begären atj samfelt mett Jon Olson wele anamma vtaff honum breff oc jncigle, så att han forplicieter oss sådana peninga i godo redo thet snarest han kan, att bettala anthen i löst eller fast

Tesligis sende wij eder att få tilhonde j^c gyllene mett thenne breffuisere Sander, begärendis ati wele köpa therföre oss till godo eth stycke grönt Dammask, om thet är ther till köpz, eller eth stycke jdell rött skillert, Jtem j stycke blekgult Sindell Jtem ij stycker huit sindell, så att thetta kunde komma vp mett thet första bud,

Den 7 Junii.

Till danske riksmarsken hr Tyke Krabbe om fejden emot Lübeckarne.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 220.

[Dominica infra Octauam Corporis Christi 34]

Tiil Her Tyke Krabbe

Wår synnerlig gunst etc Käre her Tyke wij haffue vndfongit the breff och scriffuile, som i oss nw nyligen tilhånde skickat haffue, och fornummett the tidender oc legligheter, som sig emellam Högborne Förste Hertzog Christiern oc the Lubske begiffuer, etc Szå betacke wij eder storlige, atj same tidender ecke wille for oss wndholla, och giffue wij eder her mett tilkenne atuj haffue latijd wtrusta wore Örlögx skiip, så att the aldelis liggie tiil reda, när wij man alffuerligen wiste hurv the gode herrer Danmarkis rigis råd wille foretaga same handling, Therföre begäre wij kerlige, atj offorsumelige wele lathe oss forstå, hurv the gode herrer ther om til sinnes äre, eller huad lempo best skulle finnes til att göre fienderne affbreck, när wij thet få wetta skole wore skiip ofor[sumeli]ge komme tilstäde, käre her Tyke i huad motte wij kunne wara ider till willie och kerlighet göre wij altiid gerne Gud ider her mett befalendis

Den 7 Junii.

Till riksråden Jon Olsson och Göstaf Olsson om Lübeckarnes strid med hertigen af Holstein, om de svenska rustningarna mot Lübeckarne, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 220.

[Dominica infra Octauam Corporis Christi 34]

Till Jon Olson oc Göstaf Olson

Wår synnerlig gunst etc Oss tuiffler jnthet Jonn oc Gustaff, ati på thenne tijd äre jw så wäll (och än ytterligare) än wij forstondigede vm alle legligheter synnerlige hurvlunde then fientlig handling emellam Högborne Förste Hertug Christiern och the Lubske sig nw nyligen begiffuin är, etc Så for slike legligheter skull, är wor willie och begären atj grannelige wele forhöra och forfara hoss Danmarckz rigis råd hurvlunde the alffuerligen wele foretaga vm same fegde, vm the wele göra Hertzog Christiern nagen hielp bijstond eller vndsetning, eller hurv ther om haffuer sig, eller huad hielp oc bijstond wij skole formoda oss vtaff them huar behoff görs, som nog formodendis är, ther vm i wäll tilforende widere och ytterligare haffue forstått wårt sinne i then Artichell, Giffuendis oss theris sinne och menungh jlende tilkenne genom natt och dag, Och om the wele göre fienderne någett affbreck, atuj thå kunde få wetta i hurvdana motte the thet bedriffua eller foretaga wille, ther wij och så kunde någett skicka wora stycker epter Och må i giffua thom thet alffuerligen tilkenne, atuj äre aldellis berede mett wore Örligx skiiff, wäll wtrustat när gud wille man foga wedret, och wij wiste theris ansleger, skulle wore skiip offorsumelige kome tilstäde Skole i tesligis wetta, att M: Christoffer haffuer giffuit oss scriffteligen någre tidender och leg-

ligheter tilkenne, som han ytterligare sielff vnderuiser, Huilke tidender oss endels äre sielsinde, och wnderlige, Huarföre biude wij eder, atj ytterligare wele forspöria huad ther vm i sanningen är, atuj dog grundeligen kunde få wetta theris grund och mening, Samelunda legger eder fliit vm, att få wetta vm the Lubske ecke haffue jndragit i then handling mett sig flere herrer och förster i Tysland som her än nw ord vtaff går, Och om alle andre legligheter atuj offorsumelige kunne belanga ther eth wiüst kundskap om Eder her mett

Svartsjö den 7 Junii.

Till danske befälningssmannen på Gotland hr Henrik Rosenkrantz, uppmaning att utrusta fartyg för deltagande i striden emot Lübeckarne, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 222 v.

Tiil Her Henrik Rosenkrantz Aff Swartesiöö
7:a Junij :34

Wår synnerlig etc Käre her Henrich Wij giffue eder tilkenne, att the gode herrer Danmarckis rigis råd haffue nw nyligen scriffuit oss tiil, och giffuit oss tilkenne the legligheter som sig begiffue både i land tho Holsten, och annerstedz, som oss jnthet tuiler, eder well wetterligit är, Oc for slike legligheter skull, haffue the begäret aff oss, atuj wilde lathe göra wore Örligx skiiff ferdige etc Huilkit wij oc så nw giort haffue, och haffue senth them wth till siös emot tesse trenne rikers hedzske fiender the Lubske etc Huarföre är wor kerlig begären, atj wele berede edra skiip eller Jackter, så ath the kunde koma i fölie mett wore på thet flottan kunde bliffua tess starkere, tuiler oss jnthet atj göre the gode herrer Danmarkis rigis råd ther mett synnerlige tiil willie, Och begäre wij tesligis, ath om wora skiip kunne henda

komma jn vnder Gutland, atj wele lathe forfordra them till thet besta, mett huad dell the behoff haffue Och tyckis ecke vråd wara atj lathe holla Strandwård ther kringom landett synnerlige ther hampner äre, som i wäll ytterligere sielffue besinne kunne, oc mackt på ligger Eder her mett gud

Svartsjö den 7 Junii.

Öppet bref till det i Stockholm församlade frälset att hålla sig färdigt med folk och rustningar.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 223 v.

[Aff Swartesiöö 7:a Junij 34]

Same tijd skreffz Frelsit tiil, som thå forszamblede wore i Stocholm, jtt öpit breff, att the skulle dag och natt ware wederrede, mett theris folk och Rostinger, när hans nåd them tilseyandis warder, Och Mons Suenson skulle lathe forkunna same breff for menige frelsit

Björkö den 8 Junii.

Förteckning öfver utgångna skrivelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 280 v.

Aff Byrköö 8 Junij

Jtem vnte v: n: herre Erich Henricson ij szmå eng[er] igen epter h: n: haffuer then tridie part i Möllö

Jtem itt forsuarilse[breff] for hustru Karin i Arboga Engelbrictz effterleffuerska

Gripsholm den 10 Junii.

Stadfästelsebref för Hans i Bussila å sin stjufoens vägnar på besittningen af Hapioki i Pikie socken, Finland.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 223. — Tryckt af Arwidsson, l. c. 5: 295.

Eett Jorda breff for Hans i Bussila aff Gripsholm 10 Junij 34 .

Wij etc Göre witterligit att thenne oss Elskelig tro man, Hans i Bussila haffuer warit her for oss och latiid oss see någre breff och bewisningar, vtgiffne på Aboo Radstugo, och forseglede med flere godemendz jncigler, lydendis att hans Stiuffson Jöns Nielson wor Småsuen är nemast byrdig tiil eth godz benempd Hapiokj liggiendis [i] Pikis sokn, endog nagre andre wele reckna sig ther tiil, och skylde wara Och haffuer forthenskull same Hapiokj warit honum, på for:ne h: Stiuffsons wegna tilsagt, så att han skulle wara nemast tiil ath beholla och bruka same godz epter sin egin willie och giffua Domkirkien ther vtaff årliga en redelig stadga, epter som same breff ytterligere och vidare wttrycker så epter wij ecke annet besinna kunne, än att same breff är skelige wtgiffuit Huarfore stadfeste wij same withnisbreff fast och stadugt i alle sine articler, så att for:ne Jöns Nielsons Stiuffader på hans wegna skall niwta brvka och beholla for:ne Hapiokj vnder sådana stadga som withnisbreffuit jneholler, Huarfore biude wij alle som

Gripsholm den 11 Junii.

*Instruction för Arvid Trolle, Sven Skute, m. fl. befallnings-
män på flottan.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 223 v.

Tiil Aruid Trolle Swen Skute Och the flere
Befalningxmen etc Aff Gripzholm 11 Junij

War synnerlig etc Aer wor willie Aruid Swenn Skwte, och i flere godemen som befallningen haffua och Höffuidzmenn äre på wore skiip, atj ther om wele wara flitelige fortencckte, så atj stedze haffue på alle sidor bespeyning om eder, så ath eder ecke skeer nagenn for-raskning, Wij wette ecke heller om thet är mikit rådeligit, atj löpa jn på the Reffuelske forwatn, mett minne i forwiste eder, ath the Lubske icke hade ther i wegen någenn skiipz flotta tiil Örligz, ellers wore farligit att the kome emellam koo och kirkegård mett eder, Doch behöffue i ecke for then skull tage eder någen forskreckielse före, wtan haffuer eder råd tilsamens, hurvlunde i best skole tage eder stycker före, så atj kunde gået well egenom, Och tyckis oss rådeligit wara, atj offörsumelige rådde eder en god Skäriebått, och forskickade honum mett thet snaraste jn tiil Gutland, och lathe ther förhörat hoss her Henrich Roszenkrantz, om the Lubske äre i siön, eller hurv starka the ther äre, sedan kunde i skycka eder stycker ther epter, som i kunne besinna eder fordeell och gangn mettfölia kunde Och giffue wij eder tilkenne att Danmarkis rigis råd haffue scriffuit oss till och begärett atuj skulle göre wore skiip reda, och senda them jn åat Calmarna Sundt Och the wille tesligis göre theris skiip rede, och lathe så komma thom ther samens i en flotta, mott alles wores fiender Huarföre är wor willie, ath när i haffue warit for Reffle och

bestelt eder stycker ther, atj thå offorsumelige åter giffue eder hiit vndj landet till Elffznabben igen, och göre oss ther offor[sumeli]ge bud wtaff, och sedan forbida ther wor swar igen, så få i thå ytterligere wetta wor willie hurv i eder skicka skole, Och sparer icke att göra al-tiid bud tillbaka frå eder, huad i for tidender forfaren-dis worde, eller huad eder lider, såå atuj motte få någon wiss kundskap aff eder, Oc seer eder wislige före i alle motte, som wij tro eder till och mackt på ligger Eder her mett gud befalendis

Gripsholm den 13 Junii.

Till riksrådet Birger Nielsson om kriget mot Lübeck, m. m.

Riks Registr. E, 1531—1534, fol. 224.

Tiil Her Byrge Nielson Ex Gripsholm 13 Junij 34

Wår etc Wij haffue vndfongit ederss scriffuelse her Birge, mett the tidender, som her Clauess Bilde eder tilscriffuit haffuer etc Szå giffue wij eder tilkenne atuj alredo, for xiiij daga sedan, hade wijs kundskap ther om, Och haffuer Högborne Förste Hertzog Christiern tiil Holstenn twenne resor sielff scriffuit oss ther om tiil och begärett hielp oc bijstond wtaff oss emot the Lubske, huilkit wij och så gerna göra wille, när wij forwiste oss, hurv the godemen i Danmarck wille alffuerligen tagat före vm same fegde, Men wij haffue endels en Tun loffue till the Bisper i Danmarck, ath the haffue någenn hemelige vndersethning så att Hertug Christiern ecke skall skee någon hielp eller vndsethning i Danmark, Epter thet her Tyke Krabbe haffuer nw nyligen scriffuit oss till, och begäret atuj wilde lathe thee Bisper her i riket komme till theris wanlige stått och welle igen, som [så?] skulle wij wäll wara x^m marc star-kere i riket än wij nw äre, Huilka ord jw wtuiffendis

haffue någon grund och Moder, ee huar hon fins igenn Yttermere haffue wij och så forstått, att the haffue senth ther vtaff Vestergötland nid ått Kalmarna j^c folk både till hest och foot etc Szå forwnderar oss ecke lithet, huarföre the godemen tagat same ärende så lettelige före, licha som thet gulda jnthet mere, The måge wäll taget sig före så lettelige som the wele, thet är lichauell fult alffuere, att the Lubske äre fulleligen tiil sinnes, att bringa tesse trij riker, Och ecke aleneste them, vtan jemuell flere herrer och förster i Tysland en mummeskantz, som ecke swag är, Therföre är wor willie och begären, atj wele seijsa menige frelsit i Vestergötland alffuerligen tiil, så att the än nw skicka all then mackt nid tiil Kalmarna som the kunne aff stad komme, oc ecke leggiat så leet på hiertat som thet än nw skeedt är, The göre theris vrseckt så att the ecke wele forblotta then Landzendan Vestergötland Szå forhoppas att ther är än icke så stoor nöd på ferde Och formaner them tesligis wijd thet hulskap oc troskap the oss loffuat oc sworit haffue, att the huar i sin stad anamma till sig alt thet folk the bekomma kunne i then Landzenda, thet är fast lichare och bettere att folkit är ther som man skall formoda fienderne, än ther som jnthet står att trengia Therföre legger eder all flijtt oc win om att all then största mackt, the kunne komma aff stad, ther aff then landzenda motte mett thet första komma nid tiil Kalmarne Tesligis giffue wij eder tilkenne atuj och Riikisins råd her i Vpland haffue så kommit öffuer eens, att the och frelsit skole holla nagre retsinnoge skiip och Jackter Rikine tiil tijänist, Och tesligis haffue the beslutit att the godemen i Vestergötland, jnnan rådz och vtan, skole och haffue eth skönt skiip, och ena goda Jackt wäll wtrustade liggiendis ther wijd Elffzborg eller Lödisze, Huarföre är wor willie och begären atj alffuerligen wele seijsa the godemen alle

samens tiil, så att the och Seuerin Kiill wele ther wara fortencckte, att thet så skeep motte, och att jngenn huarken fatig eller rik, draga sig ther vndan, så att the jw hielpa ther tiil, Och om the wele så swara att the haffua theris Rustninger ferdige tiil land, oc kunne ecke forthenskull holla skiip wijd mackt, Thå må i så giffua them före, atuj och tesligis the godemen her vppe, haffue och så wore Rustninger ferdige tiil land, som the alle wäll wette, Dog kunne wij ecke forthenskull aff slå thet atuj jw skole wara ferdige till siöss mett, når behoff görss, och som legligheten sig nw begiffuer Och therföre haffue riikisins råd her i vpland nw wtgiort i flota, mett wore skiip, eth skönt skip wäll om ij^c lester, mett wåre wtrustad, som krigzhandell tilkreffuer mett lod skott krutt etc

Kalffuen

Käre her Bijrge om the oxar som i scriffue, och begäre att then Anders Scriffuere i Lijdeköpfung måtte få driffua tiil Danmark etc Szå wette i wäll sielffue huad forbund ther om skeedt är, huar then ene får forloff och then annen ecke, så kunne i sielffue tenckie att ther will bliffua knark och myterij vtaff Dog ee huru ther om är, wore wij ther wäll till friidz mett for eder skuld huar wij forwiste oss, att the same oxar ecke kome the Lubske tiil godo

Yttermere tyckis oss sielsint wara att the aff Vester-götland ecke skole kome aff stad mere än j^c folk, både aff frelsit och wore fougter, Tuiffler oss jnthet at the jw komma mere aff stad, Therföre ma i en nw lathe forstå hurv mikit folk wij kunne formoda oss vtaff alt Vestergötland, så atuj måge wetta huar wij oss epter retta skole

Tesligis om then ene artichell som wij lathe eder forstå vtaff Her Tyke Krabbes breff wele wij atj ecke lathe huar man then lesza Jterum valeatis

Gripsholm den 13 Junii.

Till frälset i Vestergötland, f rebr else f r försumlighet i utgörande af rusttjensten, samt uppmaning att till Kalmar sända allt folk som åstadkommas kan.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 225 v.

Tiil menige Frelsit i Vestergötland Ex Gripsholm 13 Junij 34 .

W r etc Käre godemen Wij haffue forst tt, atj haffue wtgiort nid tiil Calmarna j  folk både tiil hest och foot, emott wore och riikisins fiender etc Så epter wij twenne gånger haffue scriffuit eder tiil, atj skulle sende tiit nid all then mesta mackt, i aff stad komma kunde Therföre forwndrar oss storlige, huj i så lettelige tagat före, licha som thet ecke mere gulda, J m ge acktett så ringe som i wele, thet  r lichauell the Lubskes alffuerligen sinne och mening, att the wele bringa tesse trij riker en mummeskantz then ther ecke swag  r, och att the ackte tage Ko: Christiern vtt ther han sitter fenglig och settia honum till herre oc konung i tesse riker igen, på thet tesse trij riger, och jemuell flere herrer och förster i Tysland skole komma på all fortryckilse och niderlag ther vtöffuer Huarföre  r än nw wor willie och begären, atj godemen wele  n nw thenckie ther alffuerligen tiil, huar i sin stad, så atj anamme till eder alt thet tj nistl se folk och duglige karle, som i  ffuerkomma kunne och atj  n nw mett thet snarest sende all then mackt som i aff stad koma kunna, nid tiil Calmarna, huar någett anfall skee skall aff fienderne, th  will thet jw gelda tiil Calmarna eller

Öland, Therföre godemen, later eder finnes weluillige,
på menige Riikisins, wort och alles ederss egit gangn
och besta som wij tro eder till Gud eder

Kalffuen

Käre godemen wij haffue ytterligarenn scriffuit wor
tro man och råd, her Birge Nielson tiil vm alle leglig-
heter Är wor willie och begären, atj wele settia tro
och lijtt tiil huad dell han eder på wore wegna fore-
seyandis warder valeatis

Stockholm den 15 Junii.

Förteckning öfver utgångna skrifvelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 280 v.

Aff Stocholm 15 Junij

Jtem en Quittencie for Botuid Scriffuere på ij Lo-
skin och iiij mårdskin

Jtem itt öpit breff for almogen i Kåkindz herrade
ath the måge bliffue wijd the viij tunner Smör, och all
anner vtgiffter som the wane äre tilforende ath wtgöra

Jtem forleningx breff for Lambrickt Perlestickere
på Warfrue och S: Anne Prebender i Nyköping

Jtem forleningx breff for Benct Larson i Nyköping
på Tuna och Lunda Sockner, och skall han giuta lod

Jtem Literas Collacionis for her Greger på S: Petrij
och *) prestegield i Vpsale

Jtem Literas Collacionis for her Erich Nicolai på Aker

Jtem fogta breff for Lassze Broke på Kumme
gårdz län

Jtem Forleningx breff for Calmarne Niels på Bancke-
kindz herade, och ath han sollerar folk thet meste han
någen tijd öffuerkoma kan,

*) Namnet saknas i texten.

Stockholm den 17 Junii.

Till bönderne i Kåkinds härad om sänjeskatten.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 226.

Aff Stocholm 17 Junij

Jtem finge Cronnones skatskylloge bönder aff Kåkindz herade i Vestergötland breff på the friiheter, att the måge niwta then sämia skatt, som the tilforende i framlidna Rikisins Konungers och herrers tider nwtid haffue, som är viij tunner smör oc alt annett, huad the tilforende i sämio nwtid haffue

Stockholm den 17 Junii.

Till Peder Svenske om aflöningen till knektarne på flottan, anskaffande af slangekrut och underrättelser från Danmark, värffning af manskap, Lübeckarnes förehafvanden, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 226.

Tiil Peder Suenske aff Stockholm eodem die vt jn precedentj [17 Junij]

Wår gunst etc Som tw skriffuer Peder, att the Landzknechte ther ligge wdj Calmarna wele haffua någen forbetring på theris lön etc Så giffue wij tig tilkenne, att en stor part aff the landzknechter her haffue warit wppe i landett haffue wij skickat till siöss med wore skiip, Och äre wij så med them (vm theris besolding) wtöffuer ens kompne att the skole haffue xxiiij marcer vtaff oss om årett, oc när (gud fogar) the thetta twgett fulkomnat haffue, som nw forhanden är, haffue wij loffuad oc tilsagt them en redelig hielp wtöffuer theris lön, ther med the sig wäll skola lathe åtnöija oc the oss före betacke skole, Så kunne wij ecke annet swara tig ther tiil, än attu med flere gode-

men ther nidre må giffua them thet besta före så atuj wele holle them same ordinantiam som the andre, oc med tiden giffua them sådana hielp, som wij the andra wora landzknecter loffuat och tilsagt haffue Men thet wij skulle något yttermere wilkor jnryma them, ther liggie än the andra, kan tw wäll sielff tenckie, ath will fölgia ecke annet, än tuist och myterij aff, Ytterligere om thet slangekrut tw begärer, Så west tw wäll sielff, atuj haffue her en stad oc slott ath besörgia, tesligis så mong örligis skiip, som wij nw wtgiort haffue, både med krut och lod, wij kunne forthenskull ecke wäll bekoma, att yttermere wtspisa Dog forsee wij oss attu kan wäll sielff köpa och beskaffa tig sådana, epter tw haffuer ther tw slotzlän forhånden, och haffuer god råd att skaffa tig huad behoff görss, Framdelis epter slike tidender som tw oss nw tilhånde skickat haffuer fra Danmark Är wor willie och begären, attu stedze haffuer tine bespejning wthe genom natt och dag, att få forweta huru legligheten ther ytterligere sig begiffua will, sparendis ther jngen wmkost wtöffuer, Och attu tesligis annamer tiil tig i tijäniste alle the dug[eli]ge wnge karle, som tw bekoma kant, forty thet är Summarum att the Lupske haffue i sinnet, och stå aldelis epter alle Suenske Danske, och fleris ytterste welfart, ther må wij fult och fast forlate oss till, Dog forhoppas oss tiil att (nest gudz hielp) the ecke i then motto skole fremia theris onda willie och mening, Vm then Kraffuels Espingen och the Rodeiackter tw begärer, haffue wij nw jngen råd tiil, Fortij wij haffue sent them wtt med wore skiip Tu må sielff winleggie tig att beskaffa tig sadana Och skall tw wetta att for Reffle ligge någre Lupske skiip jn på thet forwatnett, ee huad lycke the kunne få, står till gud, Men så snart gud fogar att skipen koma her i Skären igen Thå wele wij offorsumeliga

giffua oss nid tiil Calmarna, ther må tw skicka tine stycker epter Gud tig her med befalendis

Stockholm den 17 Junii.

Till hr Ture Trolle om anskaffande af krigsfolk.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 227.

[Aff Stocholm 17 Junij]

Same dag skreffz her Ture Trolle tiil att han skulle skaffa h: n: tilhånde alt thet tjänist lose folk, och wnge karler som han öffuerkoma kan, Oc besynnerliga the som wäll kunne wmgå med rör huilka stå tiil bekomandis i Himbo sockn, oc annerstedz ther i Småland, wijd landemerkit, Oc att han skulle giffua tilkenne om tidender

Stockholm den 18 Junii.

Till Severin Kiil om antagande af en skottsk sjökapiten i konungens tjenst, värfning af ytterligare manskap, afsändande af ett bref till Amsterdam, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 227.

Tiill Söffuerin Kiill Ex Holmia 18 Junii 34

Wår gunst etc Wij haffue wndfongit thin scriffuelse Söffuerin vm then Skotten, som will koma i wore tjäniste etc Så är wor willie och begären, attu flitelige wilt forhandla mett honum, så atuj kunde få honum wisselige i tjäniste, Och epter han haffuer begärt någre peninga på handen, ther han kan holle folkit kost och taring mett, som han till wort behoff sollera will Tiil tess han kunde komma mett them tiil oss, Och biuder godemen i Lyffte for sådana peninga, Huarföre är wor willie attu wilt lathe honum få på handen

ij eller iij^c marc, Tagendis ther godemen i lyffte, epter som han sielff tilbiuder, Huilka peninga tw må tage vtaff then Taxa tu oss giffua skalt ther aff slothet Bestellendis thet så, att han kunde offor[sumeli]ge kome till oss, mett same folk, ty wij haffue thet nw storligen fornöden, Men thet wij skulle senda honum någett siöbreff wette wij ecke wäll än nw, hurv wij thet bekoma kunne, epter wij ecke haffue än nw någen wijss kundskap om honum, huad han haffuer till skiip, eller [huru] han wille tage sijne stycker före, sedan när wij thet wiste, skulle han wäll snarlige få siöbreff Beflita tig jw endelige atuj kunde få honum i tjänisten, och thet meste siöfarit folk, som han bekoma kunde, Wij haffue och så scriffuit honum sielff ther vm tiil, och sende tig breffuid Är tesligis wor willie Söffuerin, attu annamer till tig alle the dug[eli]ge vnge karle, som tw offuerkoma kann Forty the Lupske äre wisselige tiil sinnes att koma tesse trij riker, oc land to Holsten på all fortryckilse och niderlag, Therföre motte man jw tenckie till att tilhopa skaffa all then mackt, som man öffuerkoma kunde, sparendis ther jngen vmkost wtöffuer, som aller störste mackt på ligger, Och om siöfarit folk, och attu forskicker thet Tyske breff tiil hans Kolterman i amsterledam, Och attu scriffuer Raguald Jönson och Lasse Scriffuere tiil, att the handle mett Hans Kolterman om en god Timberman Thetta alt samens jngelunde forsumendis som mackt på ligger Gud tig her mett

Stockholm den 18 Junii.

*Till (skotten) Robert Fogart om hans antagande i
konungens tjenst.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 227 v.

Tiill Robert Fogartt ex Holmia eodem die
vt jn precedentj [18 Junii]

Wår gunst etc Wij haffue wndfongit thin scriff-
uelse Robertt, oc fornummett thin gode willie, attu
ackter tig i wore tijäniste, mett en v^c gott Siöfarit folk,
huar wij tig ellers begerendis äre, Szå betacke wij tig
gerne for tiit goda tilbud, och wele thet mett tig
gerne wdj all gunst oc nåde forskulla, Och giffue wij
tig tilkenne, atuj gerna wele haffue tig i wore tijäniste,
Och äre wij högellijge begärendis attu wilde beskaffa oss
sådana folk, som tw scriffuer om, synnerlige the som
wäll siöfarne äre, Wij loffue tig thet atuj wele holla
tig vtan thin skade, oc tesligis the vnge karle, som tw
mett tig haffuendis wårder, wij haffue oc så scriffuit
Söffuerin Kiil till, att han skal lathe tig få någre pe-
ninga på handen, ther tw kant behielpe tig mett till
kost och taring, till tess tw kommer sielff till oss, Och
sende wij tig her mett eth fulmacta breff på latine, ther
tw må forlathe tig till Gud,

Stockholm den 18 Junii.

Fullmakt för Robert Fogart att värfva sjöfolk.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 228.

Fulmacte breff for Robertt Fogartt Ex
Holmia 18 Junij 34

Gotstaus dej gratia Suecorum Gotthorumque etc
Rex Omnibus et singulis per presentes Notum esse

cupimus, hunc Dilectum Fidelemque Nostrum Robertum Fogartt, firma tutaque fide, nostro seruimini addictus, Cuj operam suam, vbicumque nobis ea opus fuerit, fideliter Humaniterque prestandam est pollicitus, per nos concreditum ac deputatum, Sicut etiam per presentes deputamus, ac auctoritatem et mandatum damus, In assumendis nostro nomine electioribus aliquot militibus, seu Stipendiariis potissimum quos Maritimis Machinis, pugnisque Inuenerit instructiores, Quamobrem Inclitos omnes principes ceterosque auratos equites, ac quoscumque prefectos seu commissarios cuiuscumque Status seu dignitatis fuerint, ad quos dictum fidelem nostrum Robertum Fogartt in hac sua profectioe declinare contigerit Quatenus eidem, nostras ob instantias adiumento sint et promotionj, vtque inimpeditum sinent dictos Stipendiarios seu Satellites, nostro vsuj cumulare assumere, ac salario contentatos, nostras ad vsque prointias se conferre Cuj gratitudinj per parem aut Maiorem officiorum vicissitudinem nos dum admonemur, probe cupimus Respondere Datum ex arce Stocholmensi

Stockholm den 18 Junii.

Till fogdarne i Upland (Södermanland, Nerike och Vestmanland) att uppbåda allt frälset till rusttjenstens fullgörande.

Riks-Registr. E. 1531—1534, fol. 228 v.

Till alle Fougterne i Hela Vpland ex Holmia 18 Junij oc ladis i Huart breff jtt Register på hurv mikit Frelsismenn ock enkiör huar fougte haffuer i siit Fögdj som the skulle tilseya

Wår gunst tilforende etc Epter then leglighett som nw på ferde är, N: mett the Lupske haffue wij for:uit frelsit nider till Östergötland, mett theris Rustninger

Huarfore wele wij attu alffuarliga giffuer tesse frelsis men oc frelsis quinnor vtij tiit fögderij, wor willie så ledis tilkenne, att the forskicka theris folk nider till Suderköpung, så ferdigt, som her vnder antecknat ständer, så att the wijd theris frelse tilgörendis komma ther jnnan neste xiiij dager tesses datis och skole the ther få att wette huart the widere drage skole, Är ther någre flere frelsismen, eller frelsisquinner, än her bescriffne äre, holt them thet same före, The och ecke formå hestar eller harsk aff stad, måge the göra twå karle tiil foot, med gode rör, hiit till Stocholm, for huar karll, the wtgöra skole till hest, Jtem then Rustning och karle the meste tw aff stad koma kan, forskicka hiit till Stocholm offortöffuat, så att the kunne koma i selskap med flere wore tijänere, när the nider draga Tig her med gud befalendis

Stockholm den 20 Junii.

Ordres till Arvid Trolle och öfrige skeppsbefälhafvare.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 229.

Tiil Arued Trolle och the flere Höffuidzmen
på Skippen Aff Stocholm 20 Junij 34

Wår etc wij giffue eder tilkenne Arffued och i godemen flere, som befalningen haffue på wore skiip, hurvledis Högborne Förste Hertug Cristiern i Land tho Holsten, tesligis the godemen Danmarkis rigis råd, haffue med theris breff oc scriffuelse flitelige försögt oc formanet oss om hielp tröst oc bijstond emot theris oc alles wores hedzske fiender the Lupske etc, Ther wij och så ganslig tiil benegne [äre], och wele gerna koma them tiil vndsethning, Huarföre är wor willie och begären, atj med thet snarreste wele wara ther wtijnnan fortenckte, så atj giffua eder med skipen hiit jn ått Suenske

Skären igen besynnerlige till Elsznabben Szå wele wij skicka tiil eder nya Holken som her ligger nw all bereda, Sedan wille wij gerna at skipen skulle löpa jn ått Kalmarna Sund alle samens Eder her med gud befalendis

Stockholm den 24 Junii.

*Till danske riksmarsken Tyke Krabbe om borgareupproret
i Malmö, m. m.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 229 v.

Tiil Her Tyke Krabbe aff Stocholm Die
Joannis Baptiste 34

Wår synnerlig gunst etc Käre her Tyke wij giffue eder tilkenne vdj en god mening hurulunde i tesse dager äre oss tilhånde kompne någre vnderlige oc sielsinde tidender, lydendis att the Malmöske Borgere samfelt med Biscop Götzstaffz tilhielp, skulle haffue gripit någre aff the gode herrer Danmarkis rigis råd, nemplig her Truid Gregeson, her Måns Gyllenestjärne oc någre flere Tesligis att the skulle haffue nid riffuit slottett ther i Malmö etc på huilkin handling wij storligen forwndra, och kunne ecke till fyllist besinna, huad ther vnder är, eller hurv thet sig i then motte haffuer, Huarföre är wor kerlig begären, atj wele giffua oss ther vm någet tilkenne, hurv wij then handling forstå skole, eller hurv the gode herrer Danmarkis rigis råd wele taget med then fegde som nw forhonden är, emellam Högborne Förste Hertugen aff Holsten oc the Lupske, så kunde wij ther effter oc så någet skicka wore stycker, Och om i någet forfarit haffue aff the godemen, som wij oc wort elskelige rigis råd ther hen, till Danmarkis rigis råd, i wore ärender forskickatt hade, atuj kunde få någon wiss kundskap vtaff thom Eder her med gud befalendis

Stockholm den 26 Junii.

Formulär till pass och recommendationsbref för resande till främmande länder.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 229 v.

Exemplar Pro ignorantibus

Gotstaurus dei gratia Swecorum Gotthorumque etc
 Rex Quum non parum referet agiliorem Militantium
 ætatem probis moribus assuefieri . quod varietate Loco-
 rum hominumque conueniat experirj. Hinc est quod
 omnes et singulos per presentes scire facimus Nos huic
 dilecto nobis I: N: quj nobis aliquot annis placido ser-
 uimini jnseruierat, jam manumissionis Copiam ac fa-
 uorem contulisse Ea omni Condicione atque omine (vt
 quemadmodum illi animj esse jntelleximus) aliorum prin-
 cipum aulas, optimorum morum virtutumque gratia per-
 discendorum perlustrare fauore et consensu nostro sibj
 liceat, Quamobrem Rogatos habemus jnclitos quosque
 principes Auratosque Equites aut quoscumque viros ho-
 nore seu dignitate quacumque prepollentes coram qui-
 bus hic Dictus J: H: comparuerit, aut quorum serui-
 minj se commiserit, Quatenus nostro nomine suscipient
 habeantque commendatiorem: Jn similibus vero, aut hiis
 Maioribus officiis habentes nos semper ex æquo Re-
 sponsuros Datum ex arce Nostra Stocholmensi 26 Junij
 Anno etc 34 Nostris sub Secretis

(Stockholm den 26 Junii?)

*Instruction för Hans Ridesmåsven till hertigen af
Preussen.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 230.

Memoriale for Hans Ridsmåswenn til prutzen

Först att Hans giffuer Högborne Förste Hertugenn aff Prutzenn munnelige tilkenne, hurulunde v: n: herre är komin i san forfarenhett, hurvlundom i Danmarkis rige äre vnderlige handlinger forhånden Så atj Malmö haffue Borgerne gripit någre Danske ädelemen, som wore theris Höffuidzmen nemplig her Mans Gyllenestjärne, Her Truid Gregeson, Oc her Knutt Henricson, Och kan skee Malmöske Borgere äre till sinnes att welia settia then gamble Konung Christiern i Danne-mark igen, huad ther epter fölia will är gott att forstå, Och haffue the thetta spilett bedriffuit genom en for-iagaden oc fordriffuin Erchebiscop benempd Biscop Göstaff, huilkin tilforende haffuer bedriffuit meste Ko: Christierns spiil her i riikit Att wor nådigiste herre giffuer for:ne Hö[g]borne förste Hertugen aff Prutzen thetta tilkenna så som hans nådz gode wen och forwant Och forseer h: n: sig, att thet h: Kerlighett wille mettdela h: n: sina goda råd, hurv same tuist och venighet best betagas skulle, så att ther epter ecke någet yttermere vbestond skulle fölia

Stockholm den 30 Junii.

Till hr Erik Fleming om grefven af Hoya, värfvande af krigsfolk i Lifland, underhandlingar med hertig Albrecht af Preussen och markgrefven Wilhelm af Brandenburg, utvägar till sold åt krigsfolket, öfversändande af fält-skytt, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 230 v.

Till Her Erick Flemming ex Holmia In Cra-
stino Petrj et Paulj 34

Wår etc Käre Her Erich oc i godemen flere Wij haffue vndfongit ederss scriffuelse, och forstått hurvlunde then handling emellam Greffuen, oc the godemen som wtskickade wore till honum till Reffle sig forluppin är etc Så for slike legligheter skull Är wor willie och begeren atj wilde fliteligen winleggie eder, atj kunde få the slott och län igen, som han hade, oc atj wilde anname till eder alt thet krigxfolk i öffuerkoma kunne Oc må i haffue edert bud wtöffuer till Liffzland, atj kunne öffuer komma ther någet gott krigxfolk, thå såge wij thet ganske gerne Doch lichauell, tyckis oss råd wara, atj ecke settia alt for mykin tro oc loffue till the Liffvenske, eller hurv eder och synes gott oc rådeligit wara, ther må i thå ramat epter i besta motten, Men oss tycktis lichare ware, atj sloge ider i handell med Högborne Förste Hertug Albrict i Prutzen och Margraff Wilhelm så att the wille skaffe eder krigxfolk tilhånde, thå tuiler oss jnthet, att the äre benegne att göre thet besta, epter thet hertugen aff Prutzenn haffuer Hertug Cristierns Syster i sengen Och må for:ne gode herrer så giffuas sakena före, atuj med same krigxfolk wele göre hertug Cristiern bijstond oc vndsetning emott the Lupske, Till att sollera folkit må i finna råd till pe-

ninga huru i best kunne, wij wele wäll holla eder skadelöse i then motte, Eller och her Erich atj måge tage vtaff then Taxe, i oss giffua skole så mikit, till tess wij kunne wara fortencckte, hurv wij thet bestella skole, Vm thet feltskytt som i begäre, wele wij mett thet Förste (så snart wij få wore skiip hem) wara fortencckte att skicka eder någre stycker, med her Jffuars Jackt eller någen annen, Ytterligere haffue wij giffuit thenne breffuisere wår tro man Torsten Salmonson wårt sinne och mening tilkenne, huilkit han for eder beretta skall, Är wor willie oc begeren atj wele settia tro och loffuen till huad dell han eder på wore wegna foregiffuendis warder Eder her med gudt

Stigesund den 6 Julii.

Till danske ståthållaren på Gotland Henrik Rosenkrantz, uppmaning att förstärka den svenska flottan i Kalmar sund, om förhyrande eller inköp af några holländska skepp, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 231. — Tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 102.

Tiill Her Henrick Rosenkrantz Aff Stigesund,
Månedagenn epter visitacionis 34

Wår synnerlig etc Käre her Henrich synnerlig gode wen Wij giffue eder tilkenne att wor befalningxman på Kalmarna slott haffuer scriffuit oss till om nagre tidender och legligheter som sig nw begiffua med the Lupske och vdj Danmark, huilke breff wij haffue latiid excopiere, och sende eder her jnnelyckt same Copier tilhånde, Ther wtaff i nog besinna kunne, huad sielsinde legligheter på ferde äre, Huarföre bedie, råde och formane wij eder, på menuge Danmarkis rigis radz ederss och alles wores wälfartz wegna, atj wele tenckie ther alffuerligen till Och om i bekoma kunde, att wtskicka

några Örligx skiip eller Jackter tiil wåre, i Kalmarna Sund, thå wåre thet ganske gott och rådeligit, På thet flottan bliffue tess starkare, och kunde så mett weldig mackt göre wore wanner the Danske och the Holster hielp bijstond och wndsethning, som oss allom dråpelige mackt på ligger, Så giffue wij och tilkenne Att wij haffue aldelis afferdigett x aff wore örligx skiip små och stora, så att the nw liggia vthe i Skären wäl wtrustade, så snart gud fogar them en behagelig wind skole the komma i Kalmarna Sund, wåre thå gott, att edra Jackter wore ther hoss, så kunde the tess kreffteligere göre fienderne affbreck, huar the thom finne kunde, Tesligis giffue wij eder tilkenne, atuj for san tidender besport haffue, att the Lupske äre till sinnes att tage vp the Hollendere skiip som nw äre i Östersiön och forsterke siig med them, och haffue nw forthenskill jntagit Sundett, Och haffue the gode herrer Danmarkis rigis råd latiid oss forstå, att the haffue sadana priuilegier och frijheter, ath the måge wptage en ij iij eller flere Hollendere, när them synes, dog giffuendis ther skäll fore, Huarföre tycktis oss så gott wara atuj brukade then fordell, oc forsterckte oss så medt same hollendere skiip, som wåre fiender the Lupske, Therföre är wor kerlig begären atj wele haffue edre bespeijning vthe emott the Hollendere, som nw ligge i Reffle, och göre thom åth wårsell ath the Lupske sådant i sinnett haffue och atj så kunde lathe handle med thom, atuj kunde få ij eller tre Sköne kraffueler, eller Holker, vstaff thom for licha, wij wille gerna giffue thom ther skäll före, huar ecke anner råd på ferde wåre, måtte man tagè thom pa en god bethalning, Ath i wille göre wore skiip i Kalmarna Sund ther vm bud, när the Hollendere draga i frå Reffle, så att the kunde komma i handling med them Ther är god råd både i Kalmarna och så her på wore skiip, till att bemanna och wtrusta så-

dana skiip både med Skiitt krutt och allerleije Archilij
 Therföre begäre wij atj wele winleggie eder, atuj kunde
 få någre aff same Hollendere skiip, Käre her Henrich
 i huad motte wij kunne ware eder och Danmarkis rige
 till willie och venskap göre wij altiid gerne Eder her
 mett gud befalendis

Stockholm den 8 Julii.

Till danske riksmarsken hr Tyke Krabbe m. fl. om Lübeckarnes anfall emot Danmark, underrättelser om konung Gustafs rustningar, löften om bistånd emot Lübeckarne och de upproriske i Danmark, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 232.

Tiill Her Tyke Krabbe ex Holmia 8 Julij 34

Wår etc Käre her Tyke och i gode herrer flere
 Wij giffue eder tilkenne, ath ederss breff och scriffuelse
 kom oss tilhånde ganske seent i afftens, lydendis, hurv-
 ledis the Lupske regere fast i Danmark, oc besynner-
 lige ther kring om Köpennhaffnn och i Roskild etc Så
 giffue wij eder tilkenne, atuj nw (vtj the helge tre-
 follighetz nampn) haffue wtsennt x wore Örligx skiip
 stora och små, wäll wtrustade med all then dell, som
 krigxhandell tilbehörer, som wij haffue ackted eder til
 hielp, tröst och wndsethning, huilke wij formode alt
 redo äre i Kalmarna Sund eller och medt förste wind
 tijth komendis wårde actendis siig genom natt och dag,
 mett förste theris medt weder, att besöke alles wores
 hedzske fiender, the Lupske, the[t] beste gud almectig
 giffuer them nådene till, Tesligis haffue wij och så
 skickat thet meste Reszetiig, som wij aff stad komme
 kunne nid till Kalmarna och annerstadz tiit nid i lan-
 dett, them wij ackte att lathe komme eder till vnd-
 sethning, meth thet aller förste, epter som oss möge-

ligit wara kan, och ther i them mest behöffue kunne, Kenne gud huar wij sådana leglighett tilforende oc i tid wijst hade, att the skulle så jnfalla i Danmark eller land tho Holsten, skulle vårt krigxfolk, både till land och watn lenge sedan warith hooss eder, Men wij formodede ecke annet än att same fegde aller först skulle gelda her till, som thet och war eth openbart och menigt skrij, både hooss eder och oss, och epter slickt anskrij betröstede wij ecke heller så forblotta oss, for än wij kunde få wisse kundskap, hurv the wilde tage theris stycker före, Dog wele wij än nw gerne, och thet aller ijlinxste komme eder till hielp och bijstond, till land och watn epter vår formåge Therföre käre godemenn warer wijd itt frijst mod, och affwäriar fienderne thet beste gud giffuer eder mact och nader till Jntheit tuiffendis (atuj nest gudz hielp) wele göre wort så ther till på alle sidor, med alle wore mackt, till land och watn ath brijstenn ecke skall finnes hooss oss, forhoppandis ath jntheit skadendis bliffuer, när alle och huar synnerligenn will tenckia ther alffuerligen till, i tijd att affuäria tolkin skade och forderff som her will metfölia, huar gud forbiude the Lupske få offuerhänden som theris act och mening är, Oc forwndrar oss endels, huj i ecke haffue tilforenne tiltenckt att bereda eder orligx skiip, så att både eder skiipzflota och vår hade kunnat koma tilhopa så hade warit fast bättre tilfelle att göre fienderne affbreck, Men nw wette wij ecke, hurv både flotterne kunne komme tilhopa, epter the Lupske liggie i Sundett Ther på wij begäre atj wele giffua oss eder goda råd tilkenne, hurv eder tycker lichast wara, att the skole tage theris ansleger fore Eder her mett gud befalendis

Kalffuen

Käre her Tyke wij haffue for någre dager sedan scriffuit någre öpne breff till then menigman i Skåne

Seland och Blekung huilke wij skicka eder tilhände med thenne breffuisere Om eder tyckis the kunne nagen fruct göre, Thå må j lathe forkunna thom, och begere wij atj wele giffue tilkenne, med thett aller förste, hurvlunde the Köpenhaffns Borgere skicka siig, om the wele wara trofaste, eller hurv the tage theris stycker före, och tycktis oss rådeligit wara, atj holla edra vnder sater weluillige och forwette eder med thom, så forhoppas oss nest gudz hielp ath jnthet skall bliffua skandendis, Giffue wij eder tesligis tilkenne ath Greffue Johann är aff dragen i frånn Wijborg och till Lupke huad han ther bedriffuer wette wij ecke, Fögo gott formoder oss, att hann bedriffuer epter han drog sijn kooss oss oåtwarat och oåtspordt Jterum Valeatis

Stockholm den 8 Julii.

Till innebyggarna i Halland, Skåne, Blekinge och Seland om Lübeckarnes afsigter att anfalla de nordiska rikena.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 233 v.

Epter thetta epterföljende sinne Screffz tiil Halland Skåne Säländ och Bleckung Aff Stockholm 8 Julii 34

Wij etc Helse eder Dannemen alle Andelige Werdzlige Friborne Frelsismen Köpstadzmen bönder och menige almoge som byggia och boo i N: Ewinnerlige mett gud etc Käre wenner wij Giffue eder tilkenne, atuj i sanning fornummett och besportt haffue, hurvlunde the Lupske, och en part aff Hense städerne äre nw forsamblade, mett eth stortt tall krigxfolk, actendis mett same krigxfolk, ath giffue sig jn vdj naget aff tesse trenne konunge riker, Danmark, Suerige, Norige eller land tho Holsten, tiith som thom best legeligest och bequämmeliget wara kan, wtan all skälig redelig och

tilborlig åtwarsell, forwaring eller wrsack Och är thet theris sinne och wpsått, att the ackte och wele mett wold betwinge tesse for:ne riker som the sielffue wele, acktendis ther mett platt i grundenn forderffue, forråde och om jnthet göre tesse trenne konunge riker, och alles theris Jnuånere fatige och rike, på thet the skole frij och vbeklandrade beholla all then frijhett och for-dell, som i rikerne nagen tijd falla kan, oc som the wäll endelis her till dagx hafft haffue, och göre oss allom till estar, egne och theris ewige träler etc Huilkit wij, och tesligis the gode herrer Danmarkis rigis råd, edertt herskap, wäll haffue besinnat, och offueruägit huad skada och forderff ther wille epterfölia, huar theris onda wpsått skulle haffue i then motte framgong, Och haffue the giffuit sig mett oss, och wij mett thom vdj sådana ewige forbund och wenlige handell, att huar så skedde (som gud forbiude) att same the Lupske eller någen annen wilde mett någen weldig magt jnfalla ther i Danmarkis rige till att forderffua foriaga eller om juthet göre Fatige eller rige, Köpstadzmenn eller almoge, Thå haffue wij loffuat och tilsagt the gode herrer Danmarkis rigis råd, på menuge Danmarkis jnbyggeris wegna, Att wij wele och skole komma them till hielp tröst bijstond och vndsethning, både till land och watn, epter wår ytterste mackt och formågo, tilhielpendis att affuäria theris skada och forderff, oc vdj jngenn twong eller nöd att forlata Danmarkis rike, som wij oc ecke heller göre wele, Och epter wij i sanning forfarit haffue att the Lupske äre alffuerligen till sijnnas att agte lathe löpa theris Örligx skiip jn i Öresund, och göre ther Danmarkis rige en dråpelig skade och forderff, Ther-före haffue wij nv skickat till siös, Danmarkis rige till hielp, wåre örliigx skiip wäll wtrustade mett alle krigx-tilbehöringer, Och wele wij tesligis mett thet aller snar-reste komma them till hielp och wndsetning till land

både mett fottfolk och reszetijg, så atuj wele mett liiff och magt göre Danmarkis rige hielp oc vndsethning, Huilkit oss jnthet tuiffler, att Danmarkis rigis råd, och i godemen alle, wäll worde tiltenckiendis, att beuise oss, oc Suerigis rige thet same igenn, huar oss vm trenger, Huarföre Käre wenner, bedie råde oc formane wij eder, alle samens, och huar serdelis wijd siit namn, wijd ederss besworne eed, och egin welfartt, atj äre edre öffrighett höruge lyduge och retråduge i alle motte, ecke latendis eder aff nagen, anthen the Lupske, Ko: Christiern, hans anhång, eller nagen annen, att forföra, i frå ederss egin wälfart, äre och redelighett och rette herskap, vtan wara oc bliffua the gode herrer folgactuge till land eller watn huar the ider tilseijendis eller behöffuendis worde, som gode och trogne vnder-såter bör att beuise siig emot theris öffrighett Men ther i gode men ecke wore til sinnes att stå faste mett edert herskap, Danmarkis rigis råd, vtan giffue eder vnder the Lupske, Konung Christiern, eller hans partij och tilhengiere Thå skole i thet alffuerligenn wetta, atuj wele komma Danmarkis rigis råd till vndsethning, och resa her aff wort rige en slik här, till att tilhielpa mett liiff och mackt, att widergöre sådana Hoffmod, oc forrådelig handling Ther må i dannemen alle fult oc fast forlata eder till, Förty ko: Christiern oc h: partij haffue tilforende giort slikt tyrannisk testamente i tesse trij riker, att ther swijder epter, som eder (vtan tuill) så wäll som oss wäll witterligit är, Therföre äre wij, vårt elskelige rigisens råd, och menuge Suerigis jnbyggere jngelunde någen tijd till sinnes, att thet Ko: Christierns partij skulle komma till Regementhet igen, Och huar i wille falla ther jn medt, thå skole i wtuiffendis see och höra wår och menuge Suerigis jnbyggers forfald ther wtijnnan, ther må i fulleligen retta eder effter Gud eder befalendis

Stockholm den 9 Julii.*Förteckning öfver utgångna skrivelser.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 281.

Aff Stocholm 9:a die Julij 1534

Jtem breff for Lasse holszt på Canickadelen wijd både Szela kirker Relator Gudmund Person

Jtem fougte breff for Bertiil Scriffuere på Borgalän

Jtem forlenningx breff for Lasse Scriffuere Borgmestaren i Wijborg på en gård benempd Brunsarij

Jtem vnte v: n: herre willam Capellan prebendam Olauj her i Stocholm

Jtem en heradzrett for boo Jonson pa Wlrakers herat och Rasbo herade

Stockholm den 12 Julii.

Till Niels Grabbe och Peder Svenske om slottslofven på Viborg och Nyslott, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 234 v.

Tiil Niels Grabbe oc Peder Suenske aff Stocholm Sonedagen fore Margarete 34

Wår etc Wij haffue wndfongit ederss scriffuelse Niels och Peder, hurvledis i flitelige haffue winlagt eder om Wijborgz stad, oc haffue så fierre begået thet, attj mett lempa haffue fått staden jn etc For huilkin ederss troskap, flijt och weluillighett wij eder gerne betacke Weliendis eder thet altiid till thet besta betenckie och rame edert beste huar wij kunne, Och begäre wij än nw atj tesligis wele flitelige forarbete vm thenn Slotzloffue på Wijborg och Nyslott, så atuj kunde få them jn, sedan forhoppas oss, att jngen nöd skall wara på

ferde, ytterligere som i begäre hielp oc vndsethning mett någet skytt krutt och lodt etc, Huilkit wij och så gerne göre wille, dog äre alle wore örligx skiip vtlopne så atuj ecke haffue ther alt for mykin god rad till Therföre såge wij mikit heller, atj bestelte eder sådana sielff, i haffue ther skatten for handen, och huar skatten ecke will reckia till, atj thå wille finne radt till att borge och läne så mykit, till tess wij kunde skicka eder jtt stycke peninga wtöffuer, Dog wille wij lichauell mett thet snareste finne råd till, att sende eder någre felt skytt mett krut oc lott, Och legger eder win om alt thet folk i kunde få i tjäniste, Framdelis som i scriffue atuj wilde skicka någre godemen jn i Rysse-land, som kunde handle mett the Rysser, till frijd och endrectighet etc, Szå giffua wij eder ther på tilkenne att så många aff the godemen her äre i landett, haffue wij skickatt then ene hiit then annen tijtt, så atuj nw snart ecke kunne flere vmbere, Men oss tyckis lichare ware, atj sende ther aff landet någre godemen ther jn, som saken bedriffue kunde, i haffue ther fast bättre råd till än wij Therföre besteller thet beste i kunne, Vm then Bertill Scriffuare, äre wij till frijdz att han bliffuer i Borgo Län, Dog så att han ackter på wort besta, oc sende wij honum ther på wort breff, Then Borgmesteren i Wiborg Lasse Scriffuare haffue wij oc så wndt then gård han begerede, wij wele altiid gerne hielpe them någett som leggie siig wtt på wort oc Riikisins besta, Om thet Spiserij ther är kommet i frå Reffle, mett then dreng, och i begerede wetta wor willie, vm thet skall deles till prijs Är wor willie, ati lathe arristerat, och ecke byted oc partedt så att thet bliffuer tilstade offorskyngradt, Men äre ther någre wärrior i bland, them måge i wäll skiapte oc dele, till them som sådant fattis, Och tyckis oss råd wara, atj see wäll på brädett mett then Erich Scriffuare oc flere aff thet selskap, som haffue

kommit till eder frå Greffuen så att the ecke göre eder någon skalchett, the kunne wäll haffue så stort tilfelle, ther vtan före, mett bud oc scriffuelse att göre them kundskap jn på slottet, atj ther om wele haffue eth gott vpseende som macht på ligger, Dog huar the wele wara rette Suenske thet såge wij gerne Gud eder

Stockholm den 12 Julii.

Till danske riksmarsken Tyke Krabbe om Lübeckarnes infall på Seland, utsändandet af svenska flottan och affärdandet af hjälptrupper till Danmark, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 285 v.

Tiil Her Tyke Krabbe aff Stocholm Sonedagen fore Margarete 34

Wår etc Käre her Tyke besynnerlige gode wen wij haffue vtaff twenne ederss scriffuelse forstått the legligheter, som siig nw begiffue i Danmark och hurulunde the Lupske äre jnfalne vdj Seland etc Szå foga wij eder kerligen tilkenne, som wij och tilforende haffue genom war scriffuelse latiid eder forstå, att huar wij hade wettat, att sådana handling och anfall skulle först skee i Danmark, skulle wåre skiip lenge sedan warit i Öresund, Men wij hade ecke formodett, att så skulle haffue skeett, Therföre late wij först wåre skiip jn på thet Reffuelske forwatn på thet the skulle göre wåre fiender och theris skiip ther låge, någett affbruk, Och komme så fierre, att the finge thee Lupskes skiip i Siktetd, och lotho stå döss epter them, Men the kastede wtt Rog, korn, och annet som the hade jnne, så ath the bliffue så gott som barlasta Och vndsegldede thee så Och forfulde wåre skiip them jn för Reffle i hampnen Och skote ther stora holl genom them, så att the än ligge ther quarre och kunne ecke koma thedan, förre än the

bliffue bygde oc brådde, sedan kome våre skiip hiit jn i Skären igen, Nw haffue wij skickat same skiip, nemplig x stora och små jn åt Kalmarna Sund, Gud giffuj the kunde nw finne nagre gode lemper, ther till att göre fienderne affbrucck, Och huar i någreledis kunne koma edra skiip i flotta med våre, thå forhoppas oss, the kunne bliffue snackfrij, ellers wette wij ecke, vm thet våre mikit rådeligit, att våre skiip luppe them i munnen, Begäre wij atj wele geffue oss forthenskuld tilkenne hurv eder tycktis lichast wara atuj skole tage våre ansleger före ther bestond kunde metfölia, Käre her Tyke begäre och formane wij eder, medt Hogzsta flijtt (endog i och flere the gode herrer Danmarkis rigis råd äre, wort råd forwtan, ther nog wise och forsichtige vtijnnen) atj dog wele så forhandla med edra vnder-säter och then menige man, som idre vnderdäner äre, så att the äre eder höruge lyduge och trogne, så forhoppas oss nest jnthet skall bliffua skadendis, Wij wele gerne epter wor ytterste magt göre wort ther till, Och haffue nw skickatt wtöffuer land (eder till hielp och wndsethning all then magt wij kunne aff stad komme Och skole i wetta atuj haffue scriffuit Köpenhaffnns Borgere till och formant them flitelige till att stå faste med eder, begere wij atj wele skicka them thet tilhände, och lathe Eskia oss ther eth swar på igen, Käre Her Tyke begäre wij atj wele giffua oss tilkenne, hurv-lunde wij skole finne beste setted till, att göre fienderne affbreck, och om all anner leglighett, som oss allom magt på ligger, Käre her Tyke vm then Ratificatz och forsegling begäre wij atj wele forskaffe oss henne wäll forsegl'd, så wäll aff thet Jutzske råd, som aff thet Skåniske råd, Så wele wij gerne göre ther till alt thet wij kunne på wore sido, så att forbundett skall bliffua fult giort nest gudz hielp Eder her med

Stockholm den 12 Julii.

Till borgarena i Köpenhamn om Lübeckarnes anfall emot Danmark och afsigter på de tre nordiska rikena, den afsatte kon. Christiern samt tronföljden i Danmark.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 236 v. — Tryckt af Paludan-Müller, 1. c. 1: 106.

Till Köpenhaffns Borgare aff Stocholm Sonedagen fore Margarete

Wår etc Käre godemen Wij haffue vtaff wisse kundskap fornummet och besportt, hurvlunde the Lub-ske alffuerligen till sinnes äre, att giffua siig vtj någon fienthlig angrip och handling mett eder, eller och mett någon hemelig list och bedrägerij, beweka eder ther till, atj mett thom wille anname och Eska Konung Christiärn fordom Danmarkis konung, till Regimenthet och Cronon i Danmark igen, etc Så käre wenner formoder oss, atj alle samens än nw wäll haffue vdj en frisk hugkommilse, hurvlunde for:ne Ko: Christiern (medan Regimenthet stod i hans hender öffuer tesse trij konunge riker) siig mikit ochristelige och tyrannelige skickede både mett fatige och rike, så att han for then skull bleff foriagat och fordriffuin aff tesse trij riker, Huilkit och kostade så mång stolt mandz liiff och liffuerne, förre än så fierre kom, att han foriagat bleff Tesligis tuiler oss jnthet ath eder och så wälfortencker hurv många olaga beskatninger for:de Ko: Christiern eder på lade, mett många nye Citzer, och andre swäre beswäringar emott ederss, och tesse trenne riker gode oc gamble priuilegier och sedwaner, Huilkit oss forhoppas atj gode men ansee wele, och ecke vtj någon motte falle ther jn medt, att Ko: Ch: skulle komma till Regimenthet igen The Lubske måge wäll giffua sakena för eder, vm Ko: Ch: så skinacktelige och lempelige som

them synes, the mene ther lichauell jnthet annet mett vtan ederss egin, alle tesse trenne rikers euige skade fortryckilse och niderlag, på thet the skole haffue theris spiill gongandis epter theris egin willie och betwinge så tesse riker vtan alt motstond, Och giffue wij eder forthenskull sielffue till betenckiendis huad obestond och forderff ther wille epterfölia huar Ko: Ch: skulle komma till någet welle eller Regimenthe igen Oss tuiffler jnthet att han jw wille sökie sin skada hoss någrom igen, kunde thå skee, eder taske wåre forswag at komma honum till slict stått, och vpretta honum hans framlidna schada igen, Huarföre bidie råde oc formane wij eder, alle och huar serdelis wijd siit nampn atj ecke wele settia tro eller lijtt tiil the Lupske eller theris forrettelige ansleger, vm Ko: Ch: thet är jnthet Ko: Ch: them ligger så hartt på hiertad, ther är alt annet vppunder nemplige tesse trenne rikers ewige skade och forderff, Oc råde wij eder forthenskull alffuerligen, atj äre eder öffrighett the gode herrer Danmarkis rigis råd höruge Lyduge och bijstondige i alle motte Tagendis eder stycker mann alffuerligen före, wij wele nest gudz hielp, mett thet aller snareste oss mögeligit är, komma eder och Danmarkis rigis råd till tröst hielp och bijstond både till land och watn epter wår ytterste magt och formågo, vpsettiendis mett eder, både godtz liiff liffuerne, och alt thet wij åge, när wij man wiste, atj wille stå faste mett edert rette herskap Therföre begäre wij, atj wele offorsumelige mett thenne breffuisere, wårt egin bud, giffue oss scriffteligen edert sinne och menung tilkenne, hurv j wele tage eder stycker före, sidan wele wij så skicka oss emott eder, och Danmarkis rige, att skulden (nest gudz hielp, skall ecke warde funnen på wore sido ther forlater eder fult och fast till, Huar än så wåre att emellam eder och eder öffrighett Danmarkis rigis råd, vm then ewangeliske saack, wåre

någen tuist eller venighet vpkomen Thå tycktis oss gott och nytteligit vara, atj sögte therwtijnnen tröst och midell ecke hoss tesse trenne rikers hedske fiender, vtan ellers hoss herrer och andra godemen, Thå worde the vtan tuiffuell midlendis saken till thet besta, och ther bestond kund emetfölia Men thet fienderne skulle komma och mëdla saken, är lettelige formerkiandis, att the midle snarere till skada än froma Och huar så wore, atj wille betro eller och bruka oss vdj slijk handling Thå wille wij (nest gudz hielp) så göre wårtt ther till, att ther skulle fölie sämio och kerlighett epter på alle sidor, Tesligis epter thet Högborne Förste Konung Frederich huess siell gud nåde, och war en slik Christelig Förste, och war mett Christj Ewangelio och thom thet fordra så kier och ther till benegin, som ider allom yttermere än oss nog kunnogt och forwitterligit är etc Och att forbenempde Högborne Forste haffuer lefft epter barn och ärffuinger, som och gudj tess loff, äre wijd same sinne och menungh som theris fader war, Therföre råde och formane wij eder, (huar thenne wår scriffuelse ellers hoss eder fructbar och annameligit wara skall) atj therwtijnnen wele fortенckte wara, att kesza och kora eder en herre och Konung anthen Högborne Förste Hertug Christiern eller och then yngre herren, Thå forhoppas oss nest gudz hielp, atj bliffue holdne wijd lag rett, och ederss gode gamble sedwänior Tesligis och ath gudz ordt skulle ther egenom så rikelige forfattadt och stadfest bliffua, atj alle samens (nest gudz hielp) haffue bade gangn glädj och bijstond ther wtaff till liiff och siell Eder her met Gud befalendis vt supra

Söderköping den 21 Julii.

Till danska rådet om de från Sverige afsända hjälptrupperna, om svenska flottans utlöpande, behofvet af kunnige skeppare, styrmän och sjömän, af hvilka konungen begär ett antal från Danmark, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 238. — Tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 112.

Till Danmarkz Rijkis råd aff Suderköpfung
Jn profesto Magdalene 34

Wår synnerlig gunst etc Käre godemen, Wij haffue vndfongit ederss breff och scriffuelse, i huilkit i begärendis äre, hielp tröst och bijstond emott the Lubske etc Så giffue wij eder tilkenne atuj nw aldelis afferdigett haffue vårt folk både till hest och foot, eder till hielp och vndsethning Och äre the alredo på Tugett, så ath oss formoder the skole ware jnne wijd landemerkit hoss eder jnnen xiiij dager eller iij wijkur her epter Och skole i gode men ecke forwndra, att thet är endels så fordrögt mett same hielp, Thy emellam Stocholm och Danmark är en long och ond wäg, som oss formoder, eder ecke vwitterligit är, Och en swår hetta på ferdo, Och är alredo på tugett forderffuade för oss xx eller xxx sköne hester, Dog streckte the än nw dag frå dag, epter som them mest mögligit är, Huarföre är wor begären atj wele haffue edra myndige och wisse bud emot them i Markerijd som kunne berichte och vnderuise thom huad wäg the drage skole, eller hurv the skole tage theris ansleger fore, ther någon fruct och bestond kunde mett fölie Och mage i tesligis wetta, atuj haffue latid löpa jn i Calmarna Sund ix aff wore Örligx skiip stora och små, mett huilka wij eder och så gerne göre wele hielp och vndsethning när wij man Enkende wiste i hurvdana motte thet best skee

kunde, J gode herrer begäre wäll i ederss scriffuise atuj skulle lathe löpa wore örliq̄x skiip jn i Öresund, och göre fienderne ther affbreck, Huilkit wij och så gerne som i såge, Men oss forhoppas atj godemen ecke wille så bringa oss wtt, att oss skulle bliffua affhendede skiip och folk, thet wære både eder oc oss till en dräpelig skada, j wette wäll sielffue atuj ecke haffue många huarken Skippere, Styremen eller Bätzmen, som kunnoge äre i Öresund, eller ther om kring i thet forwatn Therföre huar eder tycktis rådeligit wara att wære skiip skulle löpa ther heen, wære thå wore willie och begeren, atj wille skicka till Calmarna een hoop bászmen skipper och Styremen, som all legenhet wiste i Sundett, sedan wille wij gerne göre wort ther till, Men thet wij skulle tilforende lathe löpa wære skiip ther heen, på eth wägen-spill, kunne i ecke begäre, Forty thet wille wara huarken eder eller oss profiteligit att the komme på någon skada Samelunda på thet atuj på beggie sidor motte tage wære ansleger och ärender tess bättre och lempeligere före är wor kerlig begären atj wele forskicka till oss wp offor[sumeli]ge, till Kalmarna ij aff edra metbröder Danmarkis rigis råd, som kunne mett oss öffueruäga handla och besluta hurv alle wore ansleger best och lempeligest kunne foretagis Huilkit eder så wäll som oss wille wara nytteligit och gangnligit Och epter wij fornummet haffua, ath Lubskes skiip haffue flux forsterkt siig nw kortelige ther the liggie, Therföre wette wij ecke vm thet skulle wara rådeligit att wære skiip lupō till them, for än the bliffue så forsterkte, att the aldelis wiste siig snacrij Men huar eder gode men syntis att wore skiip bliffue liggendis i Kalmarna Sund på någon tijd, synnerlige till tess wij kunde komma wår stora kraffuell for en Amerall wtt i flotta med the andre (huilkin wij nw medt alle ganske magt lathe berede) Så forhoppas oss nest gudz hielp, ath the äre fienderne starke och meg-

tige nog och kunde göre them så något Ernstafftigt affbreck, Och atj godemen wele och så skicka oss till hielp till same skiip någre gode Styremen, Båszmen och Skippere, fortij i kunne wäll sielffue besinna, huad till eth sadana skiip höra will, wij haffue nw fordelt och forordineret meste parten aff wåre Batzmen jn på the skiip som nw vtlopne äre, Och haffue wij forthen-skull behoff, atuj finge nagen hielp vtaff eder, i then motto, atj godemen wille ther wtijnnen wara fortenccke, Giffuendis the gode men edre medbrödre som i till oss skickandis worde ederss alffuerligen sinne och menung tilkenne, sedan kunne och wele wij mett thom och the mett oss dela och parta alles wores goda råd, thet besta gud giffuer oss nåden till Eder her mett gud beffalendis .

Söderköping den 22 Julii.

Till Niels Grabbe, befallning att öfversända konungens bref till härmästaren i Lifland och markgrefve Wilhelm, att skaffa underrättelser om grefve Johan af Hoya; vidare om fältskytt till Finland, stora krafvelens utrustning och anskaffande af sjöfaret folk.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 239 v.

Tiil Niels Grabbe aff Suderköpfung die magdalene 34

War etc Wij giffue tig tilkenne Grabbe(!) atuj haffue scriffuit någre breff jn till Mesteren aff Liffland oc till Margraff Wilhelm, huilke breff wij skicka tig tilhånde Är wor willie och begeren attu wilde mett tiit egit wissa bud ath skicka same breff vtöffuer Och att same bud kunde bespana och forhöra vm alle legligheter, besynnerlige huar Greffuen är, huad han besteller, eller hurv the Lifflandske herrer tagat före mett honum, eller huad wij skole formoda oss thedan epter, eller i frå Reffle, atuj kunde ther om något få ath wetta, ther wij

sedan kunde skicka oss epter . Ytterligere som tw skreff oss till i sistens vm någre feltskytte etc Så skall [tw] wetta, atuj haffue scriffuit Anderss Vestgöte till, så att han skall eder få ij falckeneter och någet krut, ther må i behielpe eder mett, så lenge wij ytterligere bekomma kunne att skicka eder hielp tilhånde, ytterligare giffue wij tig tilkenne ath wij haffue latiid leggie then stora kraffuelen på Brådebenckien, så att oss formoder, ath han mett thet snareste skall bliffua ferdig, och haffue wij ther till (så tilseyendis) fögo Båtzmen effter som ther till will behöffues, Huarföre är wor willie och begären, attu mett all flijtt wilt winleggie tig, så attu kunde flije oss en hoop Badzmen oc siöfarit folk, ther aff Finland eller Liffland, ther ligger oss aller störste magt på, Wij wele wäll holla them vtan theris skade, Therföre befite tig her wtijnnan, som wij betro tig vm Gud tig befalendis

Söderköping den 22 Julii.

Utdrag af afgångna skrivelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 281.

Aff Suderköpfung tempore Magdalene

Jtem itt öpit breff for her Mans Laurentij pa then Contracth på the prebender

Jtem breff for Calmarne Niels pa en gård, som v: n. herre vnthe honum till ewerdelig ägo, beliggendis i Sudherköpfung

Jtem itt forsuarilse breff for Longe Lasze Anderson

Jtem forswarilse breff for Olaff Larson i Danmarch

Jtem breff for Jacob Benctson att han [skall] köpa en hoop oxar i Vestergötland och Småland och driffua them vp till Vesterars Marchnad om Måremesso

Jtem forleningx breff for Niels Krwmme pa Jw-
letha Closter

Jtem breff for lasze Knutson om tullen, och att han
är skatt frij och frij for gest och gongande

Jtem en herradzreth for Lassze Knutson på Valkebo
herradt

Jtem forleningx breff for M: Christoffer på Gäsene*)

Söderköping den 23 Julii.

*Till hr Anders Bilde om det våld han begått emot ko-
nungens köpman i Lübeck, Henrik Nybur.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 239.

Till Her Anders Bilde aff Suderköpfung Jn
Crastino Magdalene Anno etc 34 .

Wår etc Käre her Anders wij giffue eder tilkenne
atuj i sanning fornummett oc besportt haffue, hur-
lunde i haffue Antastad och Aristerat en wor köpman
aff Lupko benempd Henrich Nybur, for ecke annen
brut, än att han kom till eder, och befrogade epter
någet siilff, som ther war bliffuit vndj mön, Så lathe
wij oss tycke atj göre then fatige man forkort i then
motte, gud kenne, att huar och en spör och befråger jw
gerne epter siit, och besynnerlige ther en slick Summa
bliffuin är, skall man ther wtöffuer så bliffua plågadt
och ther till beskattas till en slick Summa penning och
siilff som i honom nw förelagt haffue, Thå må gud
wetta huad skäll och rätt är, Huarföre är wor kerlig
begären, atj dog wele ansee thet venlige forbund och
Naburskap, som tesse riker emellam giorde och gångne
äre och ecke late for:ne Henrich Nybur komma på nå-
gen yttermere skade och forderff, huar i thet for hans

*) I brädden står anmärkt: "igen kallet".

egin persone skulld ecke göre wille, atj thå for wor böñ och forscriffth skulld wille göre thet besta med honom, han haffuer dog forskullat gott aff oss, och lidit mikit ondt for wore skulld i Lupko, skall han niwta oss sådana skade ått thå tyckis oss atuj ecke mikit gott niwta same forbund ått, Huar han niwter och the Lupske thet ått, Thå skeer honom ecke heller skeell, fortij wij wetta hurv han står med the Lubske, Therefore kære her Anderss, besinner oc retter eder sielffue i then motte, Huar wij åter igen kunne ware eder, eller flere Danmarkis jnybyggere till willie wolgefall i slike eller större motte, skole i altiid finne oss willige och benegin till Eder her medt gud befalendis

Söderköping den 24 Julii.

Till hr Erik Fleming om Nyslotts återlemnande till konungen och slottslofven derstädes, fartygs sändande till Finland, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 223. — Tryckt af Arwidsson, l. c. 5: 296.

Tiil Her Erich Flemming aff Suderköpfung
vigilia Jacobj

Wår etc Wij haffue wndfongit ederss scriffuelse Kære her Erich, och forstandit the tidender om Nyslott etc huilkit oss tycker ganske wäll wara Alzmectig gud giffuj att ther matte finnes någre gode råd eller lempertill, att thet annet slott motte och så koma igen Thertwijnnen i och flere wåre godemen ther i landet wele winleggje siig, som wij betro ider till, och største magt på ligger Yttermere som i begärendis äre, nagre skiip tiith på thett finske forwatnett, etc Kenne gud wij gjorde thet gerne men wij haffue ecke mikin god råd till på thenne tijd, epter thet wore skiip och Jackter äre alle wtlopne, så att the (nest gudz hielp) på thetta

pass skole wara i Kalmarna Sund, Dog wele wij win-
 leggie oss, att skicka eder en Jackt eller ij thet snarest
 oss mögeligit är, Ytterligere ther i begere wette wor
 willie vm i skulle scriffua till Liffland epter naget krigz-
 folk, hurv wor willie wore atj thå scriffua skulle etc
 Så szåge wij gerne atj scriffue ther hen, tess bettere seet
 i kunde finne ther på, tess helder wij thet szåge, Och
 sende wij eder her medt någre Copier vtaff the breff,
 som wij nw nyligen tilscriffue the Lifflandske herrer,
 ther aff kun[n]e i wäll formerkia wort sinne och mening
 Framdelis ther i begäre atuj wille forskicka eder eth
 stycke peninga vtöffuer till ath sollera folk medt etc
 Så giffue wij eder tilkenne, atuj haffue her en swår wt-
 giffit i peninga, så atuj ecke wäll bekoma kunne skicka
 tiith någre peninga Men oss tycker lichare och bettere
 wara, atj och Anderss Vestgöte medt flere wore fougter
 äre till rådaz atj kunde få foryttra naget aff Skatten ther
 faller i länen, i peninga, Och sollera ther folk fore, wij
 haffue scriffuit Anderss Vestgöte till att han skal wenda
 skatten aff Kummo gårdz län, oc mere om behoff görss,
 oc sollera ther folk före, jcke sparandis tage vtaff säckien
 och botha säckien medt, lagendis therföre thet så skatten
 kunde koma till Koningzberg eller rige, ther finge i wäll
 peninga for honum, Och om i skulle slå eder i någon
 handell medt the Lifflandske herrer tha tycktis oss best
 wara atj gåffue eder i handell medt Hertugen aff Prutzen
 eller hans broder, Fortij wij haffue fornummett ath Fru
 Margreta är dragin i frå Reffle jn till eth slott i Liff-
 land, benempt WittenStenen, ther hon nw vppeholles
 Therföre wette wij ecke huad tro wij skole settia till
 the Lifflandske Dog måge i epter legligheten ramat som
 eder tyckis thet lichast wara, Och atj kunde få forfara
 huad wij skole formoda oss vtaff the Lifflandere, Käre
 her Erich ackte i alle motte wort beste som wij tro
 eder till Eder her medt gud befalendis

Kalffuen

Skole i tesligis wetta att Erich Olson haffuer scriffte-
ligen begärett aff oss atuj wilde skicka en god karll,
som kunde anname Slotzloffuen på Nyslott etc, Szå
kunne wij ther om ecke så hasteligen wara fortencckt,
weliendis forthenskull atj medt flere wore gode men, och
befalningxmen, wele ther vm wara fortencckte, att skicka
ther till en god trogen karl, som kunde ther wetta och
rama wort besta Jterum valeatis

Söderköping den 25 Julii.

*Till danske riksmarsken Tyke Krabbe om hr Anders Billes
öfvervåld mot Henrik Nye buer och om Johan och Lars
Turesöners egendomar i Bohus län, hvilka dem förhållas.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 241.

Tiil Her Tyke Krabbe Aff Suderkopung
die Jhacobj Apostolj Anno etc 34

Wår synnerlig gunst etc Käre her Tyke besynner-
lige gode wen wij haffue i sanningen besport och for-
farith hurvlunde her Anderss Bilde på Stäck haffuer
Antastat qwarsatt och Aristerat ther hoss siig en Lupske
Borgere Benempd Henrich Nybur, och ther till beskattett
honum vtaff tiil ix^o mark danse och j^o lott söloff, for
jngen annen saack än att same Henrich Nybur kom
ther till honum oc frågade epter något söloff, som i fiord
om höst war strandat och bliffuit ther vnder Mön, Och
haffde wij giffuit same Henrich Nybur wår forscriff
ther heen, till her Anderss, att han skulle wara honum
behjelpelig i hans retferdige saker, Men wij fornimme
wäll, att han fatig man haffuer nwtid same forscriff
mere ondt en gott åth, Så lathe wij oss tyckie, att for-
bundet i then motto ecke skee fyllest, Forty endog
same Henrich Nybur är hema i Lupko haffuer han dog

lichauell warith oss en huld oc tro karll, och warith oss mikit till willie, och borde förthenskund ecke niwta oss ondt ått, Gud kenne att huar och en spör och befråger jw gerne epter siit, Och skulle man forthenskund bliffua så wbarmhertige tracteret, ther tycker oss fögo skäll metfölia, Huarföre är vor kerlig begären atj dog wele formane same her Anders Bilde, så att han wilde giffue then fatig man ledig och lös, han haffuer dog jngen then dell brutid, ther han så krefftelige skulle antastas och betrectis före, j kunne wäll sielffue besinne, att huar så skulle til gå, ath then enes wen och forwant skulle hoss then annen niwta oc formoda siig alt ondt, thå kunne wij ecke besinne huad gott eller bestandeligit Nåburskaff som ther wille epterfölia, Käre her Tyke befliter eder herwtijnnan så att then fatig man kunne bliffue löss, Huar än så saker är, ath her Anders haffuer honum någet till att tala, thå wele wij wäll gerna holla honum ther till, att han skall stå her Anders till retta, Ytterligere käre her Tyke giffue wij eder oc tilkenne, atuj for någen tijd sedan scriffteligen besöckte her Clawes Bilde begerendis mett same wor scriffuelse, att han wilde lathe wor tro man och råd her Johan Tureson och Lasse Turesson brödre kome till nagre theris fäderlige godz och gårde, som ther ligge i Båhuss län och i Wiken, Och gaff her Clawes Bilde oss ther sådana swar på ath Högborne Förste Konung Frederich huess siell gud benåde, hade antuardat honum sadana godz och gårde i hender, och kunde forthenskund ecke öffuerantworde thom frå siig förre än han hade ther om befalning aff Danmarkis rigis rad Och gaff tesligis före, att sådana godtz skulle wara forbrött vnder Danmarkis Krone etc Szå kunne wij ecke till fyllest besinna, mett huad skäll sådana godz skulle wara forbrothna vnder Danmarkis krona, epter thet Her Ture Jönsson jw hade giort sin eed till Suerigis krona, och ecke til

Danmarkis Therføre lathe wij oss tyckia, att for:ne wåre godemen ecke skeer skäll i thenne motte Huarfore är wor kerlig begeren atj dog ansee wele thet rätt och skell är, Och holle for:ne her Claues Bille ther till ath the godemen jw motte komma till theris rette fäderlige arff, Huar thom eller andre wore vndersåter ecke må skee thet skäll och rätt är hoss eder, thå kunne i wäll sielffue besinna, huad lust eller godwilie the godemen kunne haffue till att komma eder till hielp och vndsethning, Therføre tycktis oss rådeligest wara, ath ther bliffuer annerlunde wtijnnan handlett Eder her mett gud befalendis

Söderköping den 25 Julii.

Instruction för Christopher Andersson till hertig Christiern af Holstein.

Efter conceptet, af fukt skadadt i ena hörnet, förvaradt i kongl. Riks-Archivet bland kon. G. I:s bref med bilagor.

Instruction Christopher Anderson methgiffuen tiill Högborne Furste och Herre Her christiern Hertig tiill Holsten etc Anno etc 1534 Die Jacobi Förstlig förkunner och vnnsker k. m:t tiill Suerig mijn allernadigiste Herre Edher Forstelige Nade szom sijn kære Her swagher Högborne Furste etc Nadig Herre, sijn venlige och frundtlige helsen mett hwatt szom helst mhere kiært och gaat vdi Hans Nadis Hög:etts förmoghe och hans Nadis högmechtighet affstedh kan komme.

Szom Edher Forstelige Nade well förtенcker dhet k. m:t tiill Suerig mijn a. n. h. förmodher effter dhe gode mens vnderichtung her effter benempde icke skeett våre vthen Edhers Nades witskap, ath vdi nest förlihne winter vnder purificationis Mariæ, ær vprichtett beleuett och beslut[et], ij k. m:t:z tiill Suerig myn a. n. h. kungelige stadh Stocholm mellom Hans Nadhis hög-

megtighet samt hans Nadis Rijges raadh, och Erlige
 Strenge rijddere och gode [men Danmarkis och Norgis]
 rijges raads vegne, fulmyndige [sendebud?] och Oratorer
 Her truedt vulffstan Ni[els Lunge och] Axell iwll jtt ewigt
 confederatz och för[bund] emellom desze trenne rijger, vdi
 huickett bevilgett och benempdt, paa begge sijdher hwatt
 hielp och Naborlig vndsetning mett well rustett krigs-
 folk dhett ene tiill dhett andre tiill land och van sig
 försee maa och frijlig tiill förlate, vdi feydelig tijdh och
 fiendtlig angriff etc Desz effter haffue the gode Herre
 Danmarks rijges raadh anlangett k. m:t mijn aller-
 nadigiste Herre, besöcht och begiärett förbenempd Na-
 borlig vndseting, för slig leghenhet szom sig nu be-
 giffuer i Selandt Jntheit Reuersall paa samme förbundet
 haffuir k. m:t tiill Suerig min a. n. herre her tiill tijds
 vndfongett aff Danmarks riiges raadh mott then för-
 segling der Hans Nades hög:ett dhett giort haffuir och
 offuergiffuet Desz icke mynne ær k. m:t tiill Suerig mijn
 aller n. h. tiill sijns, ath bevijsse för:de Danmarks rijge
 och andre hans Nadis förwante all then Naborlig hielp
 och bistand der hans Nadh mest . . . ær æffter saadan tijdh
 och leghenhet Dog ær k. m:tz myn a. n. herris venlige
 och kierlige begiæring tiill eders förstelige Nade, szom
 tiill sijn kiære Her swagher, ath eders förstelige Nade
 will grvndtlig vnderrichte k. m:t mijn allernadigiste
 Herre hwickeledis hans Nadis hög:ett eghentlig förstaa
 schall och förwite denne vnderlige feydes vmbstan-
 digheter. Der mett k. m:t tiill Suerig mijn a. n. h.
 och Edher furstelige Nade, saa hwar annen anhenge
 moghe och saa christeligenn mett hwar annen mene,
 szom saadant högloffligt swagerschafft egher tilbörli-
 g ær, paa begge sijdher edhre Nader sig indlatett haffue
 Och vm gudh gaff Naden tiill fiennens Nidherlag,
 ath daa icke nogen anhang j Danmarck sig vnderstådhe
 tiill ath förarbejde och anamme tiill Regimentet nogen

der med tijden anrichte kunne och maatte vlust och vbestand, enten mott k. m:t tiill Suerig mijn a. n. h. och Edher forstelige Nade etc heller och tiil ath offuerfalle och förtrycke nogre gode der i rikijt vthen all redelig sach och brött, moske k. m:tz mijn a. n. h. heller eders forstelige Nadis eghne besonderlige vener och förvante.

Desligest förseer sig k. m:t [tiil Suerige myn] a. n. h. ath edher förstelige Nade [wel fornummit] haffuir huickeledis greffue Johan [ær] Hans Nades hög:ett franfallen vthen a[ll] lijdelig orsach, mott alt thet gaat der Hans Nadis hög:ett homom giort och bevijsst hade Dhet alleman vitherligere ær en ath thet behöffues her ath förtaelles och förclares Saa begiærer gerne K. m:t tiill Suerig mijn allernadigiste herre ath Eder förstelige nade szom Hans Nadis elskelige her swågher wil sig desz annemme och vndervijsze late the gode Herrer greffue Johans her(!) vener och brödhre, ath hans Nadis hög:ett deres broder aldelis inthet i nogen maate förorsakett haffuir tiill dhet furnemen vthen paa the gode herrers eghitt schootzmaal icke kunne heller wiste sig gunsteligere och bedhreledis ath bevijsse mott homom, en hans Nadis hög:ett giort och bevijsst haffuir, förseendis sig mykitt bedhre tiill thet swagherschafft, och later k. m:t tiill Suerig mijn a. n. h. sig saa tycke, ath greffue johan vell viste hure högt och wijt han hans Nadis hög:ett och Suerigis rijge [förpli]chtett war och genomb hure högt och vijt han war the lijpske förplichtett ath förnempde greffue wil en nu affstaa och förlate ath giffue sig vdj nogen fiendtlig handell med the lijpske, mott k. m:t myn a. n. h. medhen hans Nadis hög:ett inthet saadant förschijlt haffuir och ingen befalning giffuitt greffue Johan tiill saadant förplichtelse hosz the lijpske szom han föregiffuer.

Vijdher szom Edher förstelige Nade haffuir schriftlig besöcht kung:e M:t tiill Suerig mijn allernadigiste herre vm en draapelig hielp och vndseting, mett krigsfolk tiill land heller wan mott Edher forstelige Nadis heske fienner the lijpske, heller och tiill desz behoff ath försende Edher förstelige Nade enn Summe penige tilhonde, Saa giffuir K. m:t tiill Suerig mijn a. n. h. Edher förstelige Nadhe kierligen tilkienne ath Hans Nadh saadan Summe penige hade tilredhe ath vile förschicke tiil edher förstelige [Nade] Daa vnder samme tijdh förnam hans Nadis hög:ett ath the lijpske reppede siit legher och goffue sig j siidhen med Malmös borgeres bistonndh gjorde landgang j Seland, o . . . sig försterckt vdj Orsundt och belt ath ther jngen kan vplustret offuerkomme, Hwarfore haffuir K. m:t mijn a. n. h. icke kunnitt besijnne vtveghe tiil ath försende saadane penige med minne ath the iv schulle bliffue affhendt hans nade och snarest fiennerne till nytte Eij heller haffuir k. m:t mijn a. n. h. förnummet hwatt edher forstelige Nadis leghenhet nu ær, medhen fiennerne ære afftogne vm eders förstelige Nade nu ær viidh samme sijn och begiæring Hwar Eders forstelige Nade vdi samme måte behöffuer k. m:t mijn allernadigiste herre, begiærer hans Nadis hög:ett gerne ath eders förstelige Nade sig icke beswere wil ath försende nogen godh förstandig Man tiill hans nadis hög: den hans Nadis hög:ett kunne handele mett, szom och fieneren mett försichtighett vndwijke kan, ath icke baade hans nadis hög:ett och edher förstelige Nade saadan summe penige affhendes Daa schall eders förstelig Nade inthet tuiffle, ath Hans Nadis hög:ett wil iw komme Edhers förstelige Nade tiil hielp och bistannd med liiff och macht ij alle maate.

[Tiill thet] sijste endog k. m:t tiill Suerig mijn [aller]nadigiste Herre derom inthet tuiffuell drager ath

ther iw förbundet nog ær mellom Hans Nadis hög:ett och edher förstelige Nade förmedelst thett förstelige swagher-schafft etc saa ær dog k. m:t till Suerig mijn allernadigiste [herre] ernstafftigen tiill sijns ath wile giffue sig vdi en almennelig confederatz och forbundt vdi christelig acht och meningh paa thet ath alle stander, baade i hans Nadis rijge, och edher förstelige nadis förstendöme moghe withe åpenbår, Huath tro och liit thet ene sig tiill thet annett försee maa, ath baade K. m:tt tiill Suerig mijn allernadigiste herre och Edher forstelige Nade, desligest begge rijgers och förstendoms Menige adell och ganske gemene, moghe szaa tilhope anhege, szom the dher wile beråme hwar annersz beste nytte och gagn, och för hwar annersz velferd förvoege och vpsæte liiff och godzs Nhaar szom saadant behöffues kan enten aff Rijgett heller förstendomett etc.

Söderköping den 26 Julii.

Till innebyggarna i Dalarne tacksägelse för utrustningen af krigsfolk, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 242. — Förut tryckt af Kröningsvärd, Dipl. Dalek. 2: 222, n:o 515.

Tiil menige man offuan longhedan och i Dalerne aff Suderköpfung Jn Crastino Jacobj 34 Wij Gustaff etc Helse eder oss elskelige tro Danne-men Krononnes skatskyllige bönder och menige almoge, som bygge och boo offuan longhedan, och i menige Dalerne Ewinnerlige med gud, Käre wenner wij tacke eder alle samens ganske gerne, for thet hulskap tro-skap oc manskap, lydno och weluillighet som i oss, och wore fougter och Befalningxmen på wore wegna bewist haffue Huilkit wij eder altiit wele tiill thet beste betenckie, och wette edert gangn och beste igen huar wij kunne oc formåge, Ytterligare Käre Dannemen alle,

betacke wij eder och storlige for thet tall folk, som i nw i sistens tilstodde ath kome hiit wth tiil oss, ther aff eder Landzenda, oss, eder sielffue och menige Suerigis jnbyggere till gode gangn nytto och bestond, emott alles woris hedske fiender the Lupske, som fullliga i sinnet haffue att komma och bringa Ko: Ch: till herre och Konung offuer Suerige Dannemark och Norige, som han tilforende warit haffuer, tesse trij riker till een ewige skada och forderff, for huilkin ederss troskap och weluillighet i alle, och huar besynnerlige wijd sijtt nampn, skole altiit befinne oss weluillige och benegne till ath wette och göre edertt gang[n] och beste igen huar wij kunne eller formåge, ther måge i Dannemen alle settia fulkompnelig tro och lijtt till, Och haffue wore fougter som hoss eder äre, giffuit oss sådane ederss gode lyffte och mening tilkenne, så atj haffue thet tilsagt them, på wore wegna, att huar oss eller rikett kunne behöffua eller trengia om någet mere folk, eller någen ytterligere hielp oc bestond, atj gode men tha wele och skole komme oss och riket till vndsethning, med all then störste hielp i kunnen affstad kome, till ath hielpa affuäria rikisins och allers wores skade och forderff, Ther betro wij eder och så alffuerliga till Jntheit tuiffendis atuj jw wele och skole wetta och rama edert beste igen, huar wij kunne eller formåge, Ytterligere Käre Dannemen, råde biude och formane wij eder, alle samens, atj bliffue faste stondendis wijd thet hulskap troskap och manskap, som i oss loffuat och tilsagt haffue, ecke latendis eder aff någen, antingen en eller annen bedrage, eller forföre, i frå oss, och eder egin wälfart, Och huar så skedde att nagon skulle kunne koma tiil eder, som eder forrade eller forföre wille, atj thå ecke settie ther tro eller lijtt till, vtan heller hielpa till ath straffa slike forrädere som aller störste magt på ligger Gud eder her mett befalendis .

Kalmar den 31 Julii.

Till Jöns Olsson och Niels Boye att, sedan Köpenhamn blifvit intaget af Lübeckarne, konungen ej anser råddligt att skicka svenska flottan till Öresund, men att det i Kalmar sammandragna krigsfolket är afsändt genom Blekinge för att i Väü möta den öfriga afdelningen af trupperne, samt att de svenske anförarne borde i Skåne låta hylla hertigen af Holstein, hvilken af danska rådet blifvit korad till konung.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 243. — Tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 184.

Tiil Jöns Olszon och Nyels Boya Aff Calmarne Fredagen epter Olaffzmesso Anno etc 34

Wår gunst etc Skole j wetta Jöns och Niels och i gode karle flere, atuj nw i dag finge bud oc scriffuelse vtaff her Axell vgrup och her Jachim Trolle hurvunde köpenhaffnns slott oc stad är vpgiffuit fienderne i hender, Och epter the haffue slottet oc stadenn tuiler oss jnthet, att the och så haffue the ij skiip ther låge före slottet Och for slike tidender skuld haffue wij, med wort elskelige riikisins råd, så offueruägit och besinnatt wore legligheter, atuj ecke kunne lathe löpa wåre skiip ther hen i Sundett vtan wele heller komma thet Skåniske råd till hielp och vndsetning med thet meste Resetiig och fottfolk wij aff stad komme kunne, Huarföre haffue wij nw her afferdiget en hoop aff wort folk både till hest och foott, och haffue forskyndat them jn åth Bleckung, oc giffuit thom slik affzkeijd ath the skole möte eder och i thom vdj väü, och ecke i Marke-rijd Som thenne breffuisere wår tro Tiänere Brymps vtterligere(!) haffuer i beffalning att vnderuisa eder, huar före är wor willie och begeren atj wele forskynda eder, thet snarest eder mogeligit är, then wäg som genast

drager ått for:ne wää, Dog så atj ecke forstreckia hesterne, Ther skole i thå ytterligare få bud och kundskap vtaff the Danske herrer, huart i drage skole, eller huad tidender på ferde äre, sedan kunne i skicka eder stycker epter, som i fornimme legligheten sig begiffuer, i kunne wäll ytterligere forfara leglighetenn än wij, sedan i komme them nämbre, ther må i thå skicka eder epter, Och ther i drage fram må i tingia mett allogen och hylla thom på Hertug Christierns wegna Huilkin Danmarkis rigis råd haffue kiest och wtkoratt tiil Konnung i Danmark Eder her med Gud befalendis

Kalmar den 1 Augusti.

Till danska riksrådet underrättelse att konungen affärdat den svenska flottan från Kalmar, och begäran att rådet måtte till densamma skicka fullmäktige för att med de svenske höfvidsmännen rådslå om bästa sättet att angripa fienderne, äfvensom att ditsända styrmän som känna farvattnet i Öresund.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 243 v. — Tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 135.

Tiil Danmarkz Riigis råd Aff Kalmarne die
Petrij ad vincula

Wår synnerlig gunst etc Käre gode herrer Epter som i begeret haffue aff oss hielp tröst och bijstond emot the Lupske alles woress hedska fiender Så giffue wij eder tilkenne atuj nw aldelis afferdigett haffue till Siös wore Orligx skiip, mett then meste magt, som på thenne tijd vdi wor belegghett är, Och haffue wij giffuit wore befalningxmen på same skiip sadana befalning och abskeid, ath the skole löpa ecke lengre än jn vnder Högen eller Sunberss haffn, til tess att the kunne kome till orde och samtals med någre vtaff ederss medbrödre, Danmarkis rigis råd, eller och ederss ful-

myndige aff Adelenn tiil att Radzslå then ene med then annen, hurv all ärender best foretagis skulle, så att the kunde göre fienderne något ärenstafftig (!) affbrech, Huarföre är wor kerlig begeren atj genom nat oc dag wele forskynda till same wore skiip i for:de haffn, iij, iiij eller v fulmyndige aff eder metbrödre och Adelen, the ther med same wore befalningxmen alffuerligen offueruäga besinna och besluta kunne huad rad och lempo best finnes skulle, ath niderleggje fienderne, ther någet bestond kunde metfölie, Atj godemen her wtijnnen wille med thet snaresta wara fortencckte, som magt på ligger Och begäre wij tesligis, atj wele skicka till same wore skiip, i same haffn, någre wälforstandige retrådige och gode Styremen, the ther all leglighett wiste, och wäll kunnoge wore i Sundet och genom huilke skiip oc folk ecke måtte forrådt bliffua, Och tess ytterligere same ederss fulmyndige komme till them, tess snarerne kunne the, nest gudz hielp, besökie fienderne wij haffue oc så skicket eder naget Resetyg till hielp epter wor empne, huilke nw på wägin äre, Och haffue wij tesligis her liggiende en hoop fott folk, huar i them behöffue, skole the offorsumelige komme till eder, Käre gode men, lager thet jw så, ath edra sendebud kunde med thet snaresta komma till wore skiip så kunde the sedan taget före med alffuere, huer thet ecke skeer, thå kunne wore skiip ther fögo behaga Eder her mett gud befalendis

Kalmar den 1 Augusti.

Konungen meddelar danska riksrådet att han, då den svenska flottan var färdig att afsegla, erhållit underrättelser om Köpenhamns intagande, hvarföre han ej vågade låta den utlöpa, då den ej bestod af mer än nio fartyg, och ej kunde få något understöd af Danskarne eller hade tillgång till någon hamn i Öresund, men att han i stället afsändt så mycket landtrupper till Danmarks undsättning, som han kunnat åstadkomma, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 244. — Tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 136.

Tiil Danmarkz Riigis Rad aff Calmarne Prima Augusti

Wår synnerlig gunst etc Wij screffue eder gode-
men tiil i afftens, atuj offorsumelige wilde forskicka
wore skiip till Siös, jder till hielp, mett then meste
magt wij på thenne tijd bekoma kunde etc Szå giffua
wij eder nw tilkenne ath then same tijd wore skiip
wåre aldeles afferdige och skulle löpa tiil Siös, finge wij
tidender, och wisse kundskaper, vtaff her Axel Vgrup,
och her Jachim Trolle, att Köpenhaffns Slott och stad
wore wpgiffne fienderne i hender, Är vtan tuiffuell
epter the haffue Slottet jnne, ath the oc såå haffue the
ij skiip mett, som i godemen ther liggiendis hade, aff
huilke wij hade formodett oss och wore skiip någon
hielp oc tröst vtaff, Tesligis haffue wore skiip ther i
Sundett ecke ene haffnn, ther thee kunne haffue tilflugt
till, huar behoff giordis Och for slike legligheter, oc
farlige tidender skuld, betröste wij ecke sende wore skiip
ther heen, till en slik hoop, epter wore skiip ecke äre
starkare än ix Örligx skiip stora och Små, och wij
jngen hielp formoda oss ther i Sundet vtaff jder, Och
haffue wij forthenskuld så betenckt oss Atuj wele lathe
bliffue wore skiip på nagen tijd tilgörendis her tilstäde
Och skicka eder wtöffuer landh then meste hielp både

till hest och foot som wij kunne aff stad kome, till ath hielpa jder, rädda then Landzenda Skåne, Ther oss jnthet tuiffler, the jw wele göre andfall till, epter thet the haffua Säländ och Köpenhaffnn jnne, Och epter thet, thet Judzka Råd, och tesligest i godemen, haffue hyllet wtualdt och korat jder for herre och konung, Högborne Furste Hertug Christiärn, szom i oss mett ederss scriffuelse tilkenne giffuit haffue Therfore wele wij (på ederss goda behag) lathe hylla almogen i Blechung och annerstädz ther wort folk framdrager, for:ne Högborne Furste Hertug Kristiärn tilhände Och tyckis oss råd wara, atj ecke giffue eder i nagen Slagting eller Skarmyssell mett Fienderne, förra än wort folk kunde komme till eder, medt minne än i forwiste eder, atj wore fienderne starke nog Huar så ecke, wore tha lichare och bättre atj gåffue eder emott wort folk hiit wp mott landemerkit, så forhoppas oss, atj bliffua Fienderne starke och megtig nog, så kunde i alle (nest gudz hielp), göra them wägen trong Tesligist råde wij eder alffuerligen atj ecke lathe belegra eder i Landzkrona, eller och be-kreckta eder, jn på jdra Slott eller Gårder, vtan bliffuer tilhopa i Marken till att forsuara eder for fienderne thet beste i kunne, Jnthet tuiffendis atuj jw gerne vele göre wort ther till, thet ytterste wij kunne ther må i fult och fast forlathe eder till Och haffue wij fornummett, atj godemen endels beswäre eder att then hielp for-drögis, så lenge som wij eder loffuat och tilsagt haffue Så skole i godemen thet ecke forwndra, fortij emellam Stocholm och Landemerkit är en slich long och ondt wäg, ath man ecke lettelige på en kort tid kan komma fram, Dog formoder oss att wårt folk både till hest och foot skole nw med thet första kome till Landemerkit, atj godemen thå wille haffue ther edra wissa och fulmyndige hoss, the ther kunne all legenhetth ath giffua thom tilkenne Eder her mett gud befalendis.

Kalmar den 1 Augusti.

*Utdrag af förläningsbref för Lasse Karsson och
Erik Sparre.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 281 v.

Aff Calmarne die vincula petri

Jtem vnthe v: n: herre Lasse Karson på Ecköö
Grythe warp eng i Stechborgx Skeer

Jtem breff for Erich Sparre att Dominus vnthe
honum the krögere peninga Huszmandz peninga Köke-
mesters peninga som landzfougten pleger haffua, ther
som hann haffuer warith fogthe i Taffuestehuss län

Kalmar den 2 Augusti.

*Till innebyggarne i Halland, Skåne och Bleking om för-
bundet mellan de nordiska rikena, Lübeckarnes infall i
Danmark och planer samt hertig Christierns val till ko-
nung af danska adeln; vidare förmaning att äfven hylla
honom, samt att efterkomma de svenske krigshöfvidsmän-
nens befallningar, m. m.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 245. — Tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 138.

Epter thenne epterföliende mening skreffz
Halland, Skåne, Bleckung ock Gödingeherat tiil,
aff Calmarna Secunda Augusti Anno 34

Wij Gustaff etc Helse eder oss elskelige Danne-
men alle Andelige Werdzlige Friborne Frelsismen Köp-
stadzmen och menige almoge, som bygge och boo i N:
Ewinnerlige mett gud etc Käre wenner oss tuiler jn-
thet atj wäll hört och fornummet haffue, hurvlunda
the Lupske haffue tagit thet ganska jlla wijd siig, att
tesse trij Riker Danmark Swerige Norige och Fursten-
dömet Land tho Holsten, äre så tilsamens forbundne

mett en ewig frijd och Confederatz, som nw (gudj tess loff) skeedt och beleffuat är, Huilkit oss forhoppas tesse trij riker skall wara till en ewig glädj gangn och froma Therwtaff haffue the Lupske nw tagett siig en slick oerlig och Ochristelig handling före, som thet eder allom nw nog for ögon är, Och vtan all ärlig och redelig forwaring fienthliche jnfällit, först vdj forstendömit Land tho Holsten, Och nw ther i edert Fädernes rige Danmark, Tiil huilken wprorisk och ochristelig handling them jngen annen nöd eller trong till driffuit haffuer, än ath the aldelis fortryta och miswnna, att tesse trij riker skole så wara endrectelige forbundne och forenthe till hopa, atuj holla semio och kerleg, och handla och wandla then ene rikisins Jnbyggere mett then annen, Huilkit wij, och tesligis the gode herrer Danmarkis och Norigis rigis råd, tilforende wäll besinnat och offueruägit haffue, ath tesse trij riker skulle wara nytterligere gangneligere och bijstondeligere, ath the bliffua i sämio frijd och kerleg till samens bestondendis, än ath thet ene rigit skulle arga jn på thet annet, mett roff, mord bränd, och Christne manne blodz wtgiutlse, som ty wer nog i fortiden skeet är, Och på thet sådana skada och blotz wtstortning motte aldelis bliffue betagin, Jnginge wij mett for:ne Danmarkis rigis råd och the mett oss på alles ederss wegna, en ewig frijd Forbund oc Confederatz så ath thet ene rigit skall wette och rame tess annerss beste, nytto och gangn, Och ecke i nagen motte sittia stilla och see på then annerss skade och forderff Och epter thett wij i sanningen fornummett och besport haffue, att Danmarkis rigis råd i Jutland, och tesligis i Skåne, haffue på menuge Danmarkis rigis oc alle tess Jnwåneris welfartz wegna kest korat och wtualdt for herre och Konung offuer Danmarkis och Norigis riker, Högborne Förste och herre her Kristiärn mett gudz nåde Hertug vdj Holsten Stormeren

och Dithmersken Greffue vdj Oldenborg och Delmenhorst wår käre Swåger, Huarföre haffue wij nw wt-skickat for:de Högborne Förste hertzog Krijstiern Danmarkis rigis råd, och eder allom till hielp tröst och wndsethning, epter same forbund jnehollilzse, then meste magt bade till hest oc fott wij på thenne tijd bekoma kunde, emot ederss och allers wores hedzske fiender the Lupske, som nw haffue så oredelige giort anfall i Danmark Och haffue ther jnsätt som wij fornummett haffua, een fremmande och wtlensk herre, Huilkin the ackte ath jnsettie ther för en herre och Konung, then ther huarken skäll eller rett till riket [haffuer], eij heller är bördig eller kest och korat ther til så som aff heden höss, arlffz [o: arilds] tid haffuer warit sedwane i Danmarkz rike, att tessz Jnbyggere haffue haft theris frije och laglige koor och tagit för herre och Konung then them haffuer warith nyttug och god, Men nw wele tesse thenne fremmande herre, mett wellige hånd, for eder herre och Höffuidzman jnsatte på thet the måge haffue all the wilkor ther i Landett, som the någen tijd haffue wele, och fortryckia eder och alle the priuilegier oc friheter som eder och edert fädernes rike aff framlidna herrer oc furster Gunstelige wnthe och giffne äre, Så giffue wij eder godemen, alle fatige och rike, sielffue tilkenne, huad nytto gang[n] eller profiit ther wille epterfolie atj komma vnder eth fremmande herskap och öffrighett, och then danske Adell, skulle så vndertryckt och forderffuat bliffua, så wore i thå alle wisselige platt i grunden forderffuade förty när tyske eller wtlenske men skulle styre och regera eder, skulle i wäll i sanningen fornimma, ath ther i nw lathe eder tyckia att wara beswärade och fortungade mett en penning, ther skulle i thå bliffua fortungade tije dubbelt mere, både i ene motte och andre, Huilkit dog gud alzmechtig millelige

wille affwende, Och wij gerne mett alle magt wele tilhielpa att thet ecke skee skall, Therföre råde biude och högelige formane wij eder alle och huar besynnerlige wijd siit nampn, atj ecke lathe eder forföra eller bedrage i frå Högborne Förste Hertug Krijstiern wor käre Swåger och Danmarkis rigis råd, vtan heller hielper mannelige till ath affuäria alles eders egin euige niderlag och fortryckelse, som eder sielffue aller storste magt på ligger Och huar en så skedt är, att emellam eder och riikisins råd är vpkomen någon tuist eller venighet, så att eder i någon motte är skeett for kort aff thom Thå wele wij gerna mett all flijtt winleggje oss, att midla och betage saken i then beste motten, så att ther eder är skeett förkort thå skall ther bliffua och komma goda böter på, Ther må i fult oc fast forlathe eder till, Och tesligis är wor willie och kerlig begeren, atj wele ware wore befalningxmen och Capitenere höruge lyduge och i alle motte bestondelige, som wij nw haffue wtsenth eder och Danmarkis rige till vndsetning på for:ne Hög:ne Förstis wår käre Swåggers wegna, huar the eder i någon motte behöffua kunne, thet wele wij mett eder ganske gerne och kerligen forskulla, Och tilhielpa mett alle ganske magt liff och leffuerne ath affueria ederss och menige Danmarkis rigis jnbijggere schada oc forderff, epter thet Naburlige forbund som rikerne emellam beleffuat och samtyckt är Thär må i alffuerliga settia tro och loffue till, Gud eder befalendis

Kalmar den 3 Augusti.

Till innebyggarne i Småland om förbundet mellan de nordiska rikena, Tyskars och särskildt Lübeckarnes afsigter mot dessa riken och infall i Danmark, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 246 v.

Till menige Småland aff Calmarna 3:a Augusti 34

Wij etc Helse eder Dannemen alle Andelige och Werdzlige som byggia och boo i Småland, Ewinnerliga med gudt och wore nåder etc Käre wenner wij tacke eder Dannemen alle, for hulskap, Troskap, Manskap, god Lydno och hörsamhett, i oss, wora fougтар och befelleszmen bewijst haffue, som tro vndersåter bör att göra, Huilkit wij eder til godo betenckia wele, i huad motto wij kunnom, Ytterligare käre wenner, forhoppas oss i well besinna och betenckia kunne, huad nytto gangn och bestond tesse trij riker Swerige Danmark Norige och theris Jnbyggere ther aff hafft haffua, ath the haffua stått wäll tilhopa i endrect semio och kerlighett, så atj dannemen haffue mått sökia jder näring, byta och kyta, med huar annen, som gode wenner och bröder Ther wij haffue lagt oss alre störste win wm hoss herrar och Förster tesligis med the gode herrar Danmarkis rigis råd, och giort sadana forbund emellam tesse riker ath huar nager wille welleliga infalla i thet ena riikit och forarga thet och theris jnbyggere, Thå skall thet ena komma the andre till vndsethning med all then magt thet aff stad koma kan, Szå tuiffles oss jnthet Dannemen atj wäll forstatt haffue, hurvledis wåra och riikisins owenner the Tysker besinnerliga the Lubske (huilke mena tesse trij riker alt ont) tyckia thet mechtig illa wara, ath thenna riker stå wäll tilhopa i frijd och endrect, Och wilia for then skull jnkrecta tesse riiker vnder theris regimente Och haffue the nw, wtan all

redelig forwaring eller vrsack satt en hoop folk jn i Danmark thet the wele jnsettia ther en fremmande herra, som thenne riikers wersta, oc ejj besta wetta will, thet dog wij them (nest gudz hielp), fortaga wele, vm wij elles alle wele wara endrectelige och samholdige, Therföre haffue wij nw i the Helge treffallighetz nampn afferdigat eth tall krigxfolk, till hest oc fott, nedt åth Danmark, the gode herrer Danmarkis rigis råd till hielp tröst och wndsetning (epter thet forbund rikerne emellam giort är) till att göre fienderne jtt manlige motstond oc affbreck, som eder och oss allom magt på ligger, Begärendis kerlige atj Dannemen wela lathe finnas jder weluillige i huad motte wore befalningxmen och forleningxmen eder på wore wegna tilseijandis warde, som i Dannemen och her til stedze giort haffue, som tro vndersäter, Oss tuiffler jnthet atj dandemen alle wäll besinna kunne, huad skada och forderff tesse rijker ther aff vtj komma pleger, när fremmande herrar skole få regementit i någet aff tesse trij riker, Danmarkis(!) Sverige eller Norige tij the Tijske wore tesse riker aldrig gode, ejj heller bliffua the någen tijd Therföre görer som Dannemen, besinner och betenckier edert ejjett besta i then motten latendis ecke forföra eller bedrage jder i frå thet Hulskap troskap och manskap, i oss sworit loffuat oc tilsagt haffue Och ther nagen i bland ider befunnen eller beslagen worde med nagen forrätlig breff oc stemplan emot oss, jder allom och rikena, atj thå ecke wele settia någen tro ther till, vtañ latendis sådana sellar koma wora fougtar och befalningxmen i hender, ther the skole wetta jder en gunst före, och wij tesligis altiid wele ther emott wetta och ramma jdersz och menig riikisins oc wore vndersåters longligit bestond, i huad motte wij kunne, ther må i Dannemen alle fulkompnelige forlathe eder till Gud eder

Kalmar den 4 Augusti.

Till Severin Kiil, befallning att fortställa ett bref till hr Måns Göye på Jutland och söka skaffa svar derpå; underrättelse om de svenske hjälptruppernes afsändande genom Bleking, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 247 v.

Tiil Seuerin Kiil aff Calmarne 4:a Augusti 34

Wår etc Epter then leglighett som nw på ferde är Söffuerin ath the Lupske äre så starke i Siön och haffue jntagit Sundhet, så atuj ecke wette råd eller lempo, att komma eth bud eller breff jn åth Land tho Holsten, eller och Jutland Szå forsee wij oss, attu wäll bekomma kan, ath haffue tit bud wtöffuer till Jutland, ther i frå Elffzborg Och sende wij tig forthenskuldt eth breff tilhände, huilkit wij haffue tilscriffuit her Måns Göije, Är wor willie och begeren attu offorsumelige wille forskicka same breff vtöffuer, wijd Skaffwen, jn till Wensiszell, eller huar tw best thet bekoma kan, så att thet kunde komma her Måns visselige tilhände Och må tw tesligis scriffua honum till, att han wilde giffua tig tilkenne huad tidender eller legligheter ther på ferde är, eller hurv the wele tage theris stycker före, Tesligis må tw giffua honum tilkenne atuj gerne wele komma Högborne Förste Hertug Christiern till hielp och vndsetning, när wij man wiste i hurvdane motte thet best skee kunde, eller hurv wij kunde komma honum sådana hielp tilhände, thet må tw alffuerligen giffua honum tilkenne, att han framdelis wille giffua thet Hertug Ch: tilkenne, Och laget så attu kunde snarlige få ther eth wijst och offorsumende swar opå Och giff oss thet sedan med thet första tilkenne, Wij haffue och så afferdigett her iij fänecker Landzknecter med en hop Reszetiig vtöffuer land jn åth Bleckung, och haffue

latiid löpa wore skiip till siöss, thet må tw oc honum
lathe forstå, så attuj med alle ganske magt wele komma
Danmarkis rike till vndsethning Gud tig her mett be-
falendis

Kalmar den 4 Augusti.

*Till danske rikshofmästaren hr Måns Göye om förbundet
mellan de nordiska rikena, Lübeckarnes infall i Dan-
mark, de svenske hjälptruppernes afsändande till Bleking,
konungens benägenhet att undsätta hertig Christiern äfven
med penningar, svärigheter att få underrättelser från
Danmark, m. m.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 248. — Tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 141.

Tiil Her Måns Göije aff Calmarne 4 Augusti

Wår synnerlig gunst etc Käre her Måns Wij giffue
eder vdj en god ackt och mening tilkenne, att the gode
herrer Danmarks rigis råd hade forskickat hiit i landett
till oss i wintres theris fulmyndige sendnijngebud Er-
lige wälbyrdige men Her Truid Wulffztand, Niels Lunge
och Axell Jull, mett alles theris beseglede Credencie
oc jnstruction, huilke ther jnginge med oss, och wort
elskelige riikisins råd, en ewig frijd forbund och con-
federatz tesse trenne riiker emellam Szå käre her Måns
wette wij ecke alffuerligenn vm same wenlige forbund
och handell är skedt med ederss och flere aff thet
Juttske rådz willie withskap oc samtyckio Huarföre är
wor kerlig begären atj wele lathe oss forstå hurw ther
om är, kenne gud, wij och wort elskelige riikisins råd
haffue giffuit wtt wåre breff och beseglinger opå same
forbund Och haffue jnthet Reuersall eller genbreff igen
fongit annet än thet same sendningebud oss vnder theris
egne beseglinger gåffue, Dog war oss öffuerflödellige
nog wtloffuat alle edre gode herrers breff oc beseglinger

ther på, endog wij thet icke än nw vndfongit haffue Lichauell epter then leglighett, som nw på ferde är, att tesse trenne rikisins fiender the Lupske äre jnfalne vdj Danmark vtan all ärlig och redelig forwaring, haffue wij epter same forbundz lydilse wtskickat all then meste magt, både till hest oc foot som på thenne tijd vdj vår leglighett war, eder och menuge Danmarks rigis råd till hielp tröst och wndsethning Och giffue wij eder tilkenne, ath Högborne Förste och herre, her Ch:[ristiern] med gudz nåde Hertug vdj Holsten, etc haffuer begerat aff oss hielp tröst och vndsethning, Huilkit wij och så gerna göre wille, när wij man wiste i hurvdana motte thet best ske kunde, anthen med peninga Sölffuer eller gull, eller hurv wij kunde koma honum sådana hielp tilhånde, begere wij forthenskuld gerne, ath om i wiste ther någon råd eller leglighett till, atj wille then giffue oss tilkenne, eller och vm i kunde med bud eller breff lathe beszökie same Högborne Forste Hertug Ch: giffuendis h: kerlighett thett tilkenne, atuj (wij) gerne wille koma hans K: till vndsethning Och att H: Kerlighett wilde skicka hiit till oss någon then persone, ther med oss handla kunde, och wij öffuerantwarda motte sådana vndsethning i hender, Wij hade gerna scriffuit hans K: tiil, Men wij haffue nw jngen Tysk Scriffuere wijd handen, som wij i then motte bruka kunne, Och må i dog lichauell fult och fast giffua hans k: thet tilkenne atuj gerne wele göre h: k: vndsethning, epter wor ytterste empne när wij man finge beskeid, hurv same hielp kunde koma hans k: tilhender, Tesligis käre her Måns giffue wij eder tilkenne, atuj ganske ringe tidender eller kundskaper kunne öffuerlänge i frå Danmark hurv ther står till, eller huad ther bedriffues anner än ther wij haffue wore egne bud och breffdragere vte vm, Therföre begäre wij gerne atj wele ther vm fortенckte wara, atuj kunde ytterligare

få kundskaper än her till skeedt är, kenne gud wij wele gerne göre wort ther till, epter wår ytterste magt oc formågo, som wij nw alredo haffue skickat jn i Bleckung Danmarkis rige till hielp oc vndsethning iij Fänicker Landzknieter och ther till iij^c gode resige hester Tesligis haffue wij skickat till siöss x vtaff wora Örlögx skiip stora och små, huad the nw wtretta eller beskaffa kunne står till gud, Samelunde haffuer och Högborne Förste Hertugen aff Prutzen giffuit oss egenom sin scriffuelse tilkenne, att h: k: oc så gerne wille göre siit besta ther till, Men h: k: beclager och endels, att han jngen tiden der eller legligheter forfara kan, ther han siig epter skicka eller retta kan, Therföre begäre wij gerne atj wele fly oss her eth beskeyd på Eder her mettd gud

Kalmar den 7 Augusti.

Till hertig Christiern af Holstein, att konung Gustaf gerna skickat hertigen en betydlig penningesumma till undsättning, men att han till följd af krigsoroligheterna i Danmark ej vågar detta, utan beder att hertigen ville skicka ombud att mottaga densamma, och underrättar om att han afsändt hjälptrupper in i Danmark och låtit nio skepp afsegla, m. m.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 249. — Tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 145.

Till Hertug Christiärn aff Calmarne 7:a Augusti

Wår wenlige och kerlige Helsen med huess mere gott vdj wor magt och formåge är, altiid tilforende sent med wor herre, Högborne förste, besynnerlige gode wen och käre Swåger, Wij kunne ecke for ederss kerlighet fordolt haffue, hurvlunde for någen forliden tijd sedan, kome oss tilhonde eder breff och scriffuelse (endog seent nog), aff huilka wij welfornumme ederss kerlighetz willie och begären vm hielp trost och vndsethning

emot ederss K: och alles woress fiender the Lupske etc
 Så foga wij ederss K: kerligen tilkenne, atuj altiid haffue
 warit til sinnes och än nw äre att kome eder k: till
 hielp och vndsethning, epter wor ytterste magt och for-
 måge, Huarföre wij och nw haffue fört hiit nid med
 oss till Landemerkit eth merkeligit stycke söloff, huilket
 wij acktede att skicka ederss kerlighet tilhonde, Men
 epter then leglighett som nw på ferde är, Ath fienderne
 äre jnfalna vdj Danmark, och en stor part aff rådet i
 Säländ och Skåne haffue gångit them tilhonde, och vp-
 giffuit thet ene slott epter thet annet, vthan alt mot-
 stond Therföre betröste wij ecke at skicka same stycke
 söloff egenom Danmark, som wij wäll tenckt och ackted
 hade, som eder K: och wäll ytterligere sielff besinna
 kan, hurv ther om är, Men huar ederss k: än nw wore
 alffuerligen tilsinnes vm same vndsethning Och wilde
 skicka hiit till oss någon then vtaff E: k: godemen, som
 med oss handla kunne och annama slik en Summa söloff
 på ed: k: vegna, och giffua oss ther på en god for-
 sechring Thå skulle same vnsethning wara E: K: ospard,
 Giffuj gud att E: k: med flere ederss herrer och wen-
 ner, och the godemen i Jutland, wille man alffuerligen
 oc mett all magt fore taget emot fienderne Thå wille
 wij gerne göre wort ther till på thenne sido effter som
 oss mest mögeligit wore, som wij alredo nog giort haffue,
 Kenne gud wij haffue skickat wort folk både tiil hest
 och foot jn i Danmarck och Tesligis ix vtaff wore
 Örligx skiip tiil Siöss, oss ecke vtan swår twnga och
 bekostnat, huad the nw vtretta kunne står till gud, men
 huar the godemen aff riikisins råd i Säländ och Skåne
 hade ecke så lettelige latiid bedraga eller forföra siig,
 thå hade nest gudz hielp jngen fara på ferde warit
 Ytterligere forsee wij oss alffuerligen till E: K: ati
 ecke wele jngå medt fienderne vdj någon handling, eller
 besluta någon dacktingen mett thom med minne än wij

och wort rike motte koma och bliffua vnder same for-
 dagtingen, Wij skulle wäll ytterligere och videre scriffue
 eder till, vm alle legligheter, men wij haffue nw jngen
 Tysk Scriffuere wijd hånden som wij i then motte bruka
 kunne, Wij hade en, han giorde oss eth Skelmere-
 stycke, och hug så sin kooss, Som wij fornimma kunne
 till the Lupske och Greffue Johan Fortij wij kunne
 nw affmerkia, att thet spilet haffuer lenge warit driffuit
 och haffuer ecke alena warit ther om, Begere wij ker-
 lige att E: K: wilde giffua oss på tesse articler eth wijst
 och offorsumende swar igen, huar wij oss epter retta
 skole J huad motte wij åter igen kunne wara E: K:
 till villie och wolgefall ther skall E: K: altid finne
 oss willige och benegne till Ederss kerlighett her med
 gud befalendis

Kalffuen

Käre her Swåger haffue wij och giffuit thenne
 wor tjänere Per Andersson någre muntligere werff
 och befallningar jderss K: ytterligere att vnderrickte,
 Begere wij kerlige att E: k: wil settia tro och liit till
 thet han E: k: på vore wegna tilbiudendis oc tilseyen-
 dis warder, Huilkit wij med eder vdj liche och större
 motte gerne forskulle wele Jterum valeatis

Högborne Furste och herre Her Cristiärn medt
 gudz nåde Hertug vdi Sleszwik, Holstenn Stormaren
 och Ditmarskenn Greffue vdj Oldenborg och Delmen-
 horst wor synnerlig gode wen och käre Swåger.

(Kalmar den 7 Augusti.)

Instruction för Peder Andersson rörande hans uppdrag till hertig Christiern af Holstein.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 250 v. — Delvis tryckt af Paludan-Müller, I. c. 1: 147.

Memoriale for Peder Anderson Som han muntelige skulle vnderickte Hertug Christärn

Först att Per Anderson giffuer Högborne Förste Hertugen aff Holstenn tilkenne, att kon:ge Ma:t vår käriste nådigiste herre wille gerne, oc med all magt att koma honum till hielp tröst oc vndsethning med Sölffuer Gull eller peninga, epter h: n: ytterste empne när h: n: man wiste i hurudane motte thet best skee kunde

Jtem att h: n: haffuer her wijd landemerkit eth merkeligit stycke Sölff, som h: n: haffuer fort hiit nid med siig, oc haffuer acktedt ath skicka thet Hertzogen till vndsetning

Jtem epter thet att Riikisins råd i Skåne oc Szäland äre så vndfalne, oc lettelige giffuit siig fienderne i hender, therföre betroste h: n: ecke skicka same sölff egenom Danmark på thet att fienderne skulle ecke fået honde emollom

Jtem att om Hertugenn will haffue same vndsethning, epter som han tilforende begeradt haffuer, att han thå wilde sende hiit jn i landett till h: n: nagen then Persone som sådana hielp vtaff h: n: anama kunde, oc giffua h: n: ther en god wissan oc forsechring på för Dödzmallis skuldt

Jtem att v: n: herre förseer siig till hertug Ch: att han ecke jngår vdi någon fordagtingen med fienderne med minne v: n: herre oc Suerigis rike kunde thervtijnnen med beslutne bliffua

Jtem om Hertug Ch: will stå mannelige på then sido, Tha wil v: n: herre göre siit ther till på thenne

sido epter sin ytterste magt oc formågo, Ther må Hertugen fult oc fast forlate siig til

Jtem epter thet att menige Jutland är nw gångit Hertug Ch: tilhande, Therföre begerede Kon:ge Ma:t v: n: herre att om Hertug Ch: kunde finne råd och lempo till att forskaffa h: n: tilhånde ther egenom Jutland ett tall krigxfolk, oc sende them hiit jn ått Vester-götland Thå wille h: n: gerna giffua sådana krigxfolk theris besolding, epter then bestelling, som Hertug Ch: kunne med them öffuer ens komma

Jtem epter thet Hertug Ch: (som her går for wisse tidender,) haffuer så krefftelige belegrett Lupko, att hans k: forthenskuld wilde beflite siig att borga oc läna vtaff sine herrer och wenner gull oc peninga, ther han sådana bestalning kunne med fulfölia, H: n: will gerna tilhielpa att forlossa hertug Ch: vtaff sådana geldt, så snart gud kunde foga, att h: n: kunde kommat honum tilhånde

Jtem skall Per oc giffua Hertug Ch: tilkenne hurv-lunde Vulff Scriffuere är forrätlige fallin i frå v: n: herre, i thet same h: n: kom hiit till landemerkit, huilkin hans n: nw hade acttet att bruka, Och att hertug Ch: wille vplate oc förskaffa h: n: en god Tysk Scriffuere, på h: n: gode besolding, eller på någon kort tijd till läns, thå will h: n: vnderholla honum tilbörlicenn, att Per Anderson wille beflite siig ther om

Jtem att v: n: herre kunde få på for:ne Articler eth enkende oc wijst beskeijd huar h: n: sig epter retta kunde

Jtem att Hertug Ch: och så wilde giffua h: n: tilkenne huad tidender, eller legligheter, på ferde äre hoss honum eller huad herrer oc förster han med siig haffuer ther han kan forlathe siig till .

Kalmar den 7 Augusti.

*Till danske rikshofmästaren Måns Göye om den svenska
hjelpsändningen till Danmark, de danske riksrådens i
Skåne affall från hertig Christiern, m. m.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 251. — Tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 148.

Tiil Her Måns Göye Aff Calmarne Septima Augusti

War synnerlig gunst etc Käre her Måns synnerlig
godewenn Som wij scriffue eder till i forregar och
gåffue eder genom same wor scriffuelse någre wore leg-
ligheter tilkenne atuj hade forskickat wort folk både
till hest och foot nid ått blekungh, Danmarkis rike till
hielp tröst oc vndsethning emot alles woress hedzske
fiender the Lupske, oc tesligis forskickat wore skiip till
Siöss, ee huad gud will the bestella kunne, Szå giffue
wij eder nw tilkenne, att then tiid vårt folk wore wt-
öffuer Landemerkit kompne, Finge the wisse kundskaper
oc tidender, att thet Skåniske råd wåre fråfalne och
haffue hyllet Greffue Christoffer aff Oldenborg for theris
herre oc ko: Endog the tilforende med ederss oc flere
thet Jutzske rådz breff haffue latid oss förstå att the
haffue kest oc korat siig for herre oc konnung Hög-
borne förste Hertug Christiern Szå kunne wij ecke till
fyllest besinna hurv then handell siig forlöper, att the
godemen skole så wtan nöd eller trong giffue siig fien-
derne i hender, oc vpgiffue både slotthen oc Städerna
obetuagne thet ene epter thet andra huilkit wij jnge-
lunda formodet hade, Therföre begere wij gerne, atj
än nw genom ederss scriffuelse wele lathe oss forstå,
hurv i gode herrer i Jutland alffuerligen äre till sinnes
vm for:ne hogborne forste Hertug Christiern, kenne gud
wij wille gerne göre wort ther till, när wij man wiste
i hurvdana motte thet best skee kunde, Och endog the
gode men her i Schåne äre nw h: k: så frå falne, wette

wij dog lichauell ecke huad nytto eller bestond ther will med fölia j framtijden The haffue nw vthan tuill fördagtingett siig, Men oss och flere theris forwanter haffue the wtluckt, Szå forszee wij oss dog fulleligenn till Högborne Förste Hertug Christiern, eder, oc flere godemen, i the landzender, ati ecke jngå wele på någon fordragt eller forlikilse med fienderne med minne wij oc wort rike kunne jw bliffua therwtijnnan beuarede och jnnelyckte

Gud alzmetig wett lichauell, wij haffue hafft swår bekostnat i thenne Sommer både i ene och andre motto, och så wäll för Danmarkis rigis wälfartz skull, som for vårt egitt, oc skulle wij thet ecke mera niwta, thå lathe wij oss tyckia, att oss skeer then störste oskell som någon tijd wara kan, Och haffue wij widere och ytterligere Giffuit thenne wor tro Tjänere Erlig Välbyrdig Suen, Peder Anderson vårt sinne och Menung tilkenne, huilkit wij honum befalet haffue eder att beretta Är therföre wor kerlig begeren atj wele settia fulkomplig tro och liit till then dell, han eder på wore wegna foregiffuendis worder, thet wele wij med eder, altiit vdj like oc större motte, altiit kerligen och gerne forskulla Eder her med gud befalendis

(Kalmar den 7 Augusti.)

Instruction för Peder Andersson rörande hans uppdrag till hr Måns Göye i Danmark.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 252. — Tryckt af Paludan-Müller, I. c. 1: 149.

Memoriale For Peder Anderson Huad han bestella skall hoss Her Månss Goije

Jtem först skall han forfara hoss her Måns Göije huru Her Hertug Christiern tager sine stycker före mett the Lubske

Jtem ther nest att v: n: herre får jngen kundskap huarken aff Hertug Christiern eller aff Jutland ther h: n: kan retta siig epter

Jtem att her Måns forthenskund wilde giffue h: n: tilkenne hurv thet jutske rådet äre till sinnes eller vm the wele bliffua wijd Hertug Ch: eller eij

Jtem om ther wore folk till fongz hoss Hertug Ch: Och han ecke wilde gå på någon dagtingen att Hertugen wilde thå forskaffe h: n: en hoop folk tilhonde egenom Jutland, eller hurv thett best bekomes kunde, thå wilde h: n: än ene gonge gerne göre siit ther till på thenne sido att her Måns wilde sig therwtijnnan befitia

Jtem att her Måns wilde forarbetad hoss Hertug Ch: att han ecke wilde gå på någon fordachtingen, med fienderne med minne än h: n: wore ther vnder beslutin

Jtem vm thet forbund, som giordis i wintres rikerne emellam är skeedt med thet Jutske rådz willie oc samtyckie ther h: n: endels haffuer eth tuiffles måll på

Jtem att her Måns wille lathe h: n: forstå huad herrer oc forster Hertugen aff Holsten äre bifalne, eller bistondige, eller huem han formoder sig fientskap vtaff

Jtem och om alle andre legligheter som på ferde wara kunne att h: n: finge ther vm en wiiss kundskap

Kalmar den 7 Augusti.

Till danske höfvidsmannen på Gotland Henrik Rosenkrantz, begäran att få köpa, tillbyta sig eller låna den segeljakt, som Rosenkrantz skickat till Kalmar, och uppmaningar att blifva hertig Christiern trogen.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 252 v.

Till Her Henrick Roszenkrantz aff Calmarne
7:a Augusti

War etc Käre her Henrich, wij giffue eder tilkenne att epter then leglighett som nw på ferde är, wille wij gerne stedze haffue wore bud och scriffuelse wtt mett then Tyske sidhen med wore werff och ärende Och haffue nw jngen then Jagt som ther till kunde tijäne, besynnerlige till att roo oc ryckia huar behoff giordis, huar före, (huar thet så vdj edra legligheter wåre) ati kunde vplate oss, for gull söloff eller peninga thet Sigle skiip, som i haffue nw senth hiit vdj flota med wore skiip thå wele wij thet gerne betala epter som thet kan mest wert wara, Eller och huar eder så syntis, thå wilde wij giffua eder en annenn Jackt så god igen, eller och huar ecke annen råd wore på ferde, atuj thå kunde få same sigle skiip till läns vtaff eder, på xiiij dager eller iij wijkur tilgörendis, Huilkit wij mett eder altid kerligen och gerne forskulla wele Ytterligere Käre her Henrich som i vtan tuill well forstått haffue, ath thet Jutzske oc fiunske råd haffue kest och korat siig for herre oc Konnung Högborne Förste Hertug Christiern etc Szå råde oc formane wij eder ther alffuerligenn till, ati bliffue ther faste wijd bestondendis, som the godemen aff Jutland Fyn och annerstadz thet be-
leffuat haffue, Huar en så skeet är att någre vtaff Danmarkis rigis råd, i the andre landzender, haffue hyllet Greffue Christoffer oc the Lupske Thå kunne i sielffue

besinne och afftage huad nytto gangn oc bestond ther will epter fölia i framtiden, Therföre bliffuer faste wijd Högborne Förste Hertug Christern bestondendis, oss forhoppas, att han skall bliffua eder en Christelig god oc vprictig herre oc Förste, Och wette eder, oc menuge Danmarkis jnbyggeris gagn oc bestond, ther haffue i ecke tuiffuell om, Käre her Henrich görer well och giffuer oss her eth enkande oc wist swar vppå, huar wij skole forlathe oss till eller rette oss epter Eder her mett gud befalendis .

Kalmar den 7 Augusti.

Till dem som belägra Viborgs slott, föreskrifter, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 1. *) — Tryckt af Arwidsson, l. c. 5: 298.

Tiil the gode men som bestallet haffue Vijborgz Slott skreffs aff Calmarne Septima die Augusti Anno salutis etc 1534 .

Wår synnerlig gunst etc Som i scriffue oss tiil Käre godemen, hurvlunde legligheten begiffuer siig ther medt edher, och att the Jngelunda wele giffua oss vp Slottit, för än the haffue hafft theris sendebud hoss oss, Szå haffue the nw warit her hoss oss, mett theris scriffuelse, och skeerskottatt siig nog, endog Man wett ecke huad mening ther vndi är, om the ecke fara, och wele forhala eder tijd frå tijd, så lenge the forwenthe siigh Vndsethning Therföre synes oss rådeligit wara, thet man giffuer them före the beste ord och Swencker man leert haffuer, så att the måge gå aff mett beholdne håffuor, som the begera, Ther haffuom wij oc scriffuit them tiil om wort sinne, så thett inthet törffua the Meer skiuta sig med någenn forhalning tiil oss, Vthan huar the oc jngelunde wele nw strax med godo giffuat

*) På ett förestående blad står: Anno 1534 bögintis thetta register j Kalmarna tempore Laurentij

vp, så måge i tenckia ther annet tiil, anthen som i ackthet haffue föra eelder jn på them, eller huad råd i ther best tiltenckia kunne, så thet wij kunne få Slottit jn i gen, som magt på ligger, oss tycker rådeligit wara, ati lathe them först få thet ena lycta breffuit in: sedan kunne i formerkia vm the wele giffua Slottit vp, oc så må i få them sedan thet andra öpna breffuit vm the wele vpantwarda eder thet, Oss forhoppas, att kunne wij få thet slottit och then Landzenda igen, haffue wij (nest gudz hielp) ingen nöd sedan, ati oc så leggie eder win vm, att forsterkia eder, flux med folk, ee huad råd i finne ther till Anthen aff Liffland, Reffle eller annerstadz, ther ligger oss magt [wppaa] Ytterligere som i scriffue om Krutt, Skytte oc någen mere magt hedan effter etc Szå ackte wij medt thet aller snarest koma eder tiil vndsethning med en Jackt eller två, och Krutt Skytt oc folk, så mikit wij vmbera kunne, wij forwetta oss ecke fullleliga vm man skall tro, att thet är alt trygt her om kring, som nw står tiil Dannemark, all ytterligere beskeijd haffue wij giffuit Torstenn Salmonson tilkenne, som nw på ferde är, thet han wäll warder vnderuisandis eder, ther måge i settia tro och lijtt till Ackter i alle motte wort och Riikisins besta som wij betro ider tiil Gud eder her medt

Kalmar den 7 Augusti.

Fullmakt för Erik Fleming och Niels Grabbe att öfvertaga slottslofven på Viborg.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 1 v. — Tryckt af Arwidsson l. c. 5: 300.

Her Erich Flemmings ock Niels Grabbes Fuldmacte breff ath igen anname Vijborgz Slotzloffwen Aff Kalmarne 7:a augusti

Wij Gustaff etc Göre witterligit atuj i sanning fornummett haffue, att wor Swåger Greffue Johan till

Höijen haffuer vtan all redelig forwaring eller vrsack, Giffuit siig till wåre och Riikisins fiender the Lupske, ther aff wij man formerkia kan, att thet ecke i then beste menung giort är, Och står oss forthenskund jngelunda tiil lidha att han eller hans Tiänere skole lengre beholla wort och Suerigis Crononnes Slott Vijborg, thet wij forhoppas att the gode karle ther på äre, ecke lengre oss forholla wele, vtan heller vpantwordat oss qwitt igen, som same Greffue Johan thet aff oss annamade, Och haffue wij for then skull giffuit thenne wor tro Man och Råd her Erick Flemming, samfelt med Niels Grabbe ath anname och intaghe same Slotzloffuen aff the gode karle på wore wegna, Och huad dell for:na her Erich och Niels Grabbe, the gode karle Greffuens Tiänere forhandla eller wtloffuandis warde, thet wele wij fult och fast vbrodzlige holle them, på wor Christelig tro och sanning Tess till visso .

Kalmar den 7 Augusti.

Dagtingan med Hans Garstenberg m. fl. om uppgifvandet af Viborgs slott.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 2. — Tryckt af Arwidsson l. c. 5: 301.

Fordagtingis breff på Vijborgz Slotzloffuen aff Kalmarne 7:a Augusti .

Wij Gustaff etc Göre witterligit atuj medt wort Elskelige Riikisins råd, som her nw hoss oss forsamblade äre, haffue warith tiil orde med the gode karles sendebud, som bestallede äre pa Vijborgx Slott, the ther haffue Presenterat oss Hans Garstenbergz och flere gode karles scriffuelse etc Szå epter thet Greffue Johan haffuer giffuit siig tiil wore och Riikisins Fiender the Lupske, och ecke tiit som han lott them forståå thå han affdrog Therföre haffue the loffuat och tilsagt oss

på alles theris wegna (ep̄ter som breffuen j̄neholla the till oss hade) ath the ecke wele holla same slott oss vnder ögonen, vthan gå till forlikning och dagtingen medt wore tro men och råd, her Erich Flemming och Niels Grabbe vpantwordandis them for:ne Feste q̄wijtt och frijt igen oss och Suerigis Crone, till så god troffwen hånd och Erlige Slotzloffue, som wij then Greffuen vnthe oc forlenthe, der fore huar så skeer, thå loffue oc tilseija wij the gode karle huar serdelis wijd siit nampn för oss, oc alle the som fore wore skull wele och skole göre och lathe, att the frijtt och vbehindrade tiil godz persone ägedelor, måge och skole, gå vtaff same slott, mett theris egna beholdna gåffuor ee huad thet helst är, eller wara kan, inthet vndan beskeydet annett än thet som Viborgx slott Suerigis Crone Greffue Johan, och the mett honum vtaff landett dragne äre witterliga tilhörer, Ther och någett bedriffuit är, i medell tijd, sedan bestalningen på gick, mett slag, hug, beskutning eller ellies, som fientlig handell tilseger, thå skall thet vara en plat död och afftalett sack, och alrig wreckias, wijd wor Christelig tro, äre och sanning, Huar och någen fins i bland eder, som lust och willia haffuer, tiil att tiäna vdj wor gård, eller wort Riike, med tro äre och redelighet, thå skall sådana tjäniste stå them vppen som flere wore Hoffmen oc tiänere haffue Then ther och will passzera her aff landit, oc ecke tess till sinnes äre, Thå skall thet honum gerna bliffua tilstatt, huar them helszt synes, Doch ecke till wore eller Riikisins Fiender Tess till wisso

Kalmar den 7 Augusti.

Till grefve Johans höfvidsman på Viborgs slott, Hans Garstenberg, om grefvens förhållande, om uppgifvande af slottet samt anbud till Garstenberg att kvarblifva i riket.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 3. — Tryckt af Arwidsson l. c. 5: 302.

Tiil Hans Garstenberg aff Calmarne 7:a Augusti

Wår etc Wij haffue vndfongit thin scriffuelse Garstenberg oc forståt i hurvdane motte tw vtaff Greffuen annamat haffuer then Slotzloffue på Vijborg, Och gör thin vrseckt, så attu vskildiglig är komen vdi sådana spjil, Tesligis att Greffuen ecke vdi anner ackt skulle vara dragin vtaff Riikit, än ath han genom andre herrers och forsters midel wilde kome sig i Venskap och forlichning mett oss igen etc Szå skall tw wetta ath oss ecke haffuer warit witterligit vtaff någen ogunst eller wrede emott for:ne Greffue Johan, ther han behöffde ath giffua siig vtaff Landett före (Gud kenne) wij haffue så skickat oss emot honum, sedan han först kom hiit jn i Riikit tiil oss, som tig och monge godemen wäll witterligit är, och wij for gud och menniskiom wele bekende wara, och hade wij forthenskull ecke formodett, att han skulle i så motte haffue skiils i frå oss oc rikit, Men thet han wilde siig bedraga lathe, vtaff en hoop onda meclare, oc the som snarerne ondt än gott foregiffue, thet kunne wij ecke bettere, Och som tw giffuer Greffuens sack fore, att han ecke skulle vdi anner ackt warit vtaff dragen, en som for:uit står, Szå kan wäll skee, att han så haffuer latiid tig forstå, Men wij forstode annerlunde hans sinne och mening, aff någre breff, som han till oss skreff sedan han kom till Reffle, så att han wilde drage tiil the Lupske etc Therföre ath epter thet han nw dragen är tiil wore och riikisins oppenbare Fiender the Lupske som wij wtij san forfarenhett

haffue, står oss ecke annet tilgörendis än atuj motte igen eskia wort och Crononnes slott, tiil Swerigis Crone igen, Och huar Greffuen ecke än for andre saker skull wore vtaff dragen, än som han eder foregiffuit haffuer thå wilde wij än fögo ting haffue bekymbrat oss om same Slotzloffuen, vtan hade wäll kunnatt lida, ati hade hollet henne Greffuen tilhånde, Men epter wij annerlunda i sanningen forfarit haffue, kunne wij thet jngelunda tilstädia, att han skulle wara hooss wore och Riikisins fiender, och haffue her slott eller Feste hoss oss i landett, Therföre råde wij tiig fulkompneligit Garstenberg, attu ackter thin egin Persones Hustrves Barns, och the gode karles beste oc welfartz som med tiig ther vppe liggia Och wpantwarda oss, eller wore Befalningxmen på wore wegna same feste, som wij thet Greffuen vndt och forlent haffue, wij wele (nest gudz hielp) ecke vtij någen motte stå epter thin eller någers Velfartz godtz eller ägedelor, när wij man finge wort oc Crononnes slott oc feste igen, vtan någen ytterligere forhalning, eller motstond, Men thet tw her tiil dagx haffuer hollit same slott, oc bewist thin tro Tiäniste oc epter som tiig befaled war, tiil tess tw kunde forfara sanningen, kunne wij än fögo skylla tiig före Dog råde wij tiig alffuerligen än nw attu besinner tiig sielff, i then motte, latendis same feste kome oss och rikit tilhande igen wij wele ecke vdj någen motte wetta tiith eller the andre gode karles schada eller forderff anthen i eno motte eller andre, när wij ecke alt formikit bliffua ther till nödde eller twingede Och om tw Garstenberg sedan hade lust eller willie med tine hustrv oc barn, ath bliffua oc byggia oc boo her i Rikit, Och tw wilde wara oss så tro och retrådit som tiig borde, thå skulle tw inthet tuila wij wille wäll holle tiig vtan thin schada, Och lathe tiig niwta och beholla then fordell som tw tilforende vdi Greffuens tijd

hafft haffuer, Achtendis therwtijnnen thin egin velfart
i lengden, som tiig sielffuer kan magt på liggie Gud
tig her mett

Kalmar den 7 Augusti.

*Till besättningen på Viborgs slott om grefve Johans för-
hållande och falska föregifvanden samt uppmaning att
uppgifva slottet.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 4. — Tryckt af Arwidsson l. c. 5: 305.

Tiill the Karle som haffue Vijborgz Slott
Jnne aff Kalmarne Septima die Augustj .

Wår gunst etc Wij haffue wndfongit thin Schriff-
uelse Garstenberg, med flere the gode karles, som medt
tiig liggie på Vijborgz slott etc Och fornummet i
hurvdane motte i haffue annamett then Slotzloffue etc
Så ati then holle skulle tiil Greffue Johans tilkom-
milse igen etc Och att Greffue Johan ecke skulle wara
i någer anner ackt och mening vtaff landett dragin, än
ath han genom andre gode herrers oc försters midell
kunde koma siig i fordragt venskap oc forlichning med
oss igen, Ther på giffue wij eder gode karle alle så
for swar, ath oss ecke haffuer warith witterligit vtaff
nagen ogunst eller wrede emot Greffue Johan ther han
skulle haffue tagit siig tilfelle vtaff ath giffua siig vtaff
riikit, Forty i sielffue och huar forstondig man, ther
rett och skell will epterfölia, well wett i hurvdana motte
wij haffue skickat oss och bewist emot honum, Sedan
han först kom hiit jn i landett tiil oss, Och hade wij
forthenskuldt jngelunde formodet, ath han så skulle
haffue giffuit siig vtaff riikit oss wåtwarad, eller latiid
så forföra, Men thet han wille lathe siig bedraga vtaff
the Lupske, eller någre andre lygnere eller bedrögere,
Kenne gud, thet är ecke i wår wolde, Dog ther i gode
karle forklare Greffuens sack, så ath han ecke i nagen

ondt ackt skulle wara dragen vtaff landett etc kan well
 skeep, att han sådana forclaring och vnderuisning haffuer
 giort for eder, Och huar han än ecke för andre saker
 skull wære vtaff dragin än som i mene, hade wij fögo
 ting welatt bekymbra oss om same Slotzloffue, Men
 wij haffue annerlunde förstätt hans sinne oc mening,
 besynnerlige vtaff the breff oc schriffuelse, som han
 oss tillschriffuit haffuer Sedan han kom tiil Reffle, i
 huilke han nog wplott siit sinne, så att han wille drage
 tiil the Lupske etc Och epther thet han nw haffuer
 dragit tiil wora och menige Suerigis rikis Fiender the
 Lupske, så står oss ecke annet tilgörendis än atuj jw
 motte igen eskia wort och Crononnes slott oc feste
 huilkit wij på Crononnes vegna for:ne Greffue Johan tiil
 Tröffuer hand och vdi än Erlig och Christelig Slotz-
 loffue vnndt oc forlänt hade, Och så lenge han siig
 emot oss bewiste, som honum borde, Thå war oss well
 behageligt, att han sådana Slott oc forleninger behult,
 Men sedan wij fornimme att han gaff siig tiil wora
 oppenbara Fiender, kunne wij ecke annet ther tiil göre,
 än atuj i befallning oc fulle magt gåffue wære tro Men
 och Råd Her Erich Flemming Niels Grabbe medt theris
 metselskap att göre theris beste, Oc leggie siig ther flijt
 oc vin om, att kome oss same riikisins Slott oc feste
 tilhånde igen, Och huad the sedan i then motto giort
 eller latiid haffue på wore wegna, ther stå wij thom
 fulkomplig tiil om, Och huar eder gode karle sielffue
 så tycktis råd wara, ati vthan ytterligere forhalning
 wilde vpantwarda oss, eller wore befallningxmen på wore
 wegna, wort oc Crononnes slott, Thå tycktis oss ati
 aktede edert egitt besta gangn oc välferdt i then motte,
 kenne gud, wij ecke gerne wille wette nagers gode karles
 schada forderff eller någdell, anthen tiil personer godz
 eller egedelor, ther wij ecke heller i nagen motte kunde
 mett belathne ware, Therföre besijner eder sielffue

gode karle, i tijd, oc vpantwarder oss wort slott oc feste, wij wele ecke vara eder skada begerendis i nagen motte med mijnne wij formykit ther tiil betwingne och nödde bliffue, Och huad i gode karle ytterligere skole forlathe eder tiil, wette wore Befalningxmen, som therföre slotthet liggie eder widere ath vnderuisa och berretta Eder her med gud

Kalffuen

Käre gode karle oss är och tilkenne giffuit hurulunde Greffuen lott eder forsta vm then Slotzloffue på Vijborg för än han vtaff drog i så motte atuj skulle tiil ewerdelige ägo haffue vnndt giffuit och bebreffuad honum same slott, oc hans barn epter honum Szå må i wetta, atuj honum thet ecke bestå, eij heller haffue wij thet nagen tijd honum så giffuit eller bebreffuat, Thet Greffue Johan haffuer thet sagt, thå finnes thet ecke så med sanningen, j kun[n]e wäl sielffue tenkie, att thet ecke står oss tilgörendis, ath forseгла bort Cronnonnes slott oc län, besynnerlige tiil ewerdelige ägo tess haffue wij ecke i magt eller formågo, Therföre behöffue i gode karle ecke tage eder ther några beswäringes vm, eller forholde oss for then skuldt same feste epter thet är icke annet en eth löst sznack Jterum valeatis

Kalmar den 7 Augusti.

Till hr Henrik Rosenkrantz på Gotland om upplåtande till konungen af det fartyg, som nu är i konungens flotta, om den skånska adelns affall från hertig Christiern, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 5 v.

Tiill Her Henrick Roszenkrans Aff Calmarne
7:a Augusti

Wår etc Käre her Henrich besynnerlig gode wen Szom eder wälfortencker, atuj schreffue eder tiil for ij

dage sedan, vm thet segell skiip, som nw är i wor skiipzflotta, ati wille vplate oss thet for gull, sölff eller peninga i godo bethalning, eller och, ati wilde vndsetia oss thet, på xiiij daghe eller iij wijkor tilgörendis, huar i ingeledis thet vmbera wela, Szå är thet och än nw wår kärligenn begeren, ati wele wetta oss ther itt enc-kende swar vm, Ytterligere som wij och rörde i same wår schriffuelse huruledis the Skåniske herrar haffue fallit åther i frå thet korit, ther the hade keest och hyllat Hertug Christiern for herra och konung, Ther-före wore well wår begerenn ati wille giffue oss til-kenne, huad eder synes ther om, eller hurv i wele tage eder stycker före, ther wij sedan kunne forlathe oss tiil Eder her mett gud befalendis

Erlig Velbördig Mann ock Strengre Rid-
dere Her Henrick Roszenkrans Höffuidzmann
på Vijszby v:[år] g:[ode] v:[en] g[unseligen]

Kalmar den 9 Augusti.

Utdrag af förläningsbref för Joen Svensson.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 281 v.

Aff Calmarne 9 augusti

Jtem forleningx breff for Joen Swenson på ij Gårder [i] Barneherrade skyllle hvar thera iiij pund smör Jtem j gård i Borge skyller iiij pund smör Jtem j gård i Gorstaffua skyller ij pund smör Jtem j gård i Querum som ligger till S. Marthens koor Jtem en skattegård i Sönderby Eskilstorp skyller iiij pund smör

Kalmar den 10 Augusti.

Till riksråden Vincens Lunge, Claes Bilde och Niels Lycke i Norge om de danska riksrådens i Skåne och Seland afffall från hertig Christiern, jemte begäran att få veta det norska rådets afsigter, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 6. — Tryckt af Paludan-Müller, 1. c. 1: 150.

Tiil Her Vincentz Lunge Her claes Bilde oc
Her Niels Lycke aff Calmarne 10 Augusti

Wår synnerlig gunst etc Käre gode men, oss formoder ati wäll fornummett haffue hurvlunde Danmarkis rigis råd i Szåland och Schåne haffue giffuit siig vdj någen handling eller dagtingen med greffue Christoffer aff Oldenborg oc the Lupske, Szå kunne wij ecke till fyllest besinna, hurv the godemen äre vdj then motto fortencckte, epter thet the alle tilforende hade keest korat oc wtuallt Högborne Förste Hertug Christiern aff Holsten, for theris herre och Konnung, oc sent honum ther på theris breff oc forseglinger, Huilkit the gode- men och så lotho oss med alles theris breff att forstå, så faller oss thenne handling ganske vnderlig, och kunne ecke öffueruäga huad ända thet taga will, J kunne wäll sielffue besinna huad gangn eller bistond ther will epterfölia i framtijden, synnerlige epter thet att menuge Danmarkis rigis råd jw haffue giffuit theris breff oc forseglinger (alredo for Konung Frederickx död) så att the wille tage en vstaff hans Sønner for herre oc ko., huru thet nw hollit bliffuer, är klart för ögonen, Och epter wij ecke wetta käre gode herrar, hurv i eller flere gode- men ther i Norige äre till synnes i then motte, eller om i wele bliffua hoss Hertug Christiern och thet Koret som the Jutzske herrar mett hans kerlighet ingångit haffue, eller och eij, begerendis kerlige ati wele giffua oss edert sinne och menung ther vm tilkenne, oc huad

wij skole formoda oss vtaff eder, eller the godemen i Norige Eder her mett gud befalendis

Kalffuen vtij Her Vincentz breff

Ytterligere käre her Vincentz som i genom ederss scriffuelse begerede aff oss, atuj begå eder verff hoss Hertugen aff Holsten, så att H: K: ville lathe eder koma tiill Bergenhuss igen etc Sza giffue wij eder tilkenne at vdi huad motte wij kunne wara eder till willia i then sack eller andre, ther skole i finne oss benegne till Giffuj gud ati man wille på edra sido stå faste oc ecke falle H: K: i fra, thå bliffue medt then sack gott att göre Jterum valeatis .

Kalmar den 10 Augusti.

Till Söffuerin Kiil om förhållandena i Danmark, öfverenskommelse mellan konung Gustaf och hertigen af Holstein om gemensamt angrepp emot de nu maktegende i Danmark, hvilken öfverenskommelse dock skulle hållas hemlig, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 7. — Tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 151.

Tiill Söffuerin Kiill aff Calmarne 10 Augusti .

Wår gunst etc Oss tuiler inthet Söffuerin attu wäll fornummett haffuer, hurvlunde Danmarkis rigis råd i Szäland och Skåne haffue nw hyllett Greffue Christoffer aff Oldenborg, oc wtslagit then hylling, som the haffue giort Högborne Förste Hertug Christian, huilkin the tilforende med alles theris breff oc jncigler keest koratt oc wtualdt hade for theris herre oc ko: Szå giffue wij tig thet sielff tiil besinnendis, huad bestond ther will epterfölia i framtijden, och att for:ne Högborne Förste Hertug Ch: will jngelunde sleppa thet han haffuer faat nemplig Land tho Holsten, oc Jutland, oc ecke heller wiil tilstedia for:da Greffue Christoffer,

att bliffua herre oc Ko: i Danmark, epter thét Danmarkis rigis råd jw haffue wtgiffuit theris breff oc forseglinger, att the skulle (epter ko: Frederickx död) att tage en vtaff hans sönnner, så kan tw wäll sielff tenckia, att han will ecke så platt öffuergiffuat, Szå skall tw weta, atuj haffue nw warith her till handell oc samtall med for:ne Högborne Förstis Hertug Ch: sendningebud, oc med wort elskelige riikisins råd och haffue så beslutit oc offueruägit wora legligheter, atuj mett alle magt på thenne sido skole vtrusta oss, oc nw mott hösten tryckia tiil them på thenne sido, thet ytterste oc beste gud giffuer oss nådene tiil, så skall oc Hertug Ch: koma på then annen siden mett ganske magt, så forhoppas oss (nest gudz hielp) atuj wele göre them wegen trong nog Dog wele och biude wij tig, attu thenne beslutning for ingen menniskie vplater, vtan haff then så hemelige jnne med tig, giffuendis någre andre Suenker före, så atuj forthenskull lathe forsambla oss så mikit folk atuj wele drage med thom nw mott vinteren jn ått Finland, tiil att forsuara then Landzendan, så atuj skulle haffue fått någre tidender att Rysserne skulle wele göra anfall jn på Finland i vinter, oc for andre slike saker skull till att forsüara siit egit land mett, så att the i Schåne ecke skulle forstå, att thet wille gielda them till, Szå epter thet nw så fulleligen beslutid är, motte wij tenckie tiil på alle sidor, att forsterkie oss med alle kreffter Huarföre är wor willie oc begärenn attu oc flere godemen ther i Vestergötland, wilde tage tiil siig alle the Hoffmen och ellies dugelige karle, som i någon tijd öffuerkoma kunne, sparendis ther ecke peninga wtöffuer, latendis them bliffua ther quarra i landet e huad rad i ther till finna kunne vnder sådana anskrij att the skole skickis tiil Vpland nw i höst, for then sack skull fore sagt är, Och må tw haffua tiith bud vdj Norige, attu kunde få ther naget

Hofffolk, Tesligis attu wilde giffua tig tilhandels med her Clawes Bilde forhørendis hoss huem han will bliffua, anthen hoss Hertug Christiern eller Greffuen Tig her med gud

Kalffuen

Skall tw wetta Söffuerin atuj haffue latid scriffua någre vtaff the Norske herremen tiil vår menung vm thenna handling etc Är wår willie attu flyer oss ther eth swar på besynnerlige på her Clawes Billes breff, wij wilde gerne wette, hurv the wele haffuat före ther i Norige Jterum valeas

Kalmar den 10 Augusti.

Till hertig Albrecht af Preussen om grefve Johan af Hoya, händelserna i Danmark, konungens åtgärder för att understödja hertigen af Holstein, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 9.

Gustaus dei gratia Suecorum Gottorumque
etc Rex Illustrissimo Principi Pruthenorum etc
Marchioni

Salutem et vtramque beatitudinem exoptat, ac quacumque tandem in re, præterea adesse et commodare pro Summa virili queat, id cupidissime futurum pollicetur, Illustrissime princeps, Amice Imprimis obseruande, Domine affinis atque vicine, His paucis diebus allatæ sunt ad nos vestræ charitatis litteræ nobis longe gratissime Nam per omnia redolent ac testantur antiquam, sed et in hoc tanto rerum discrimine præcipuam erga nos, ac nostros beneuolentiam, Cum vndique prudentissime nobis consultum, percipiat vestra charitas, Principio igitur gratiam habemus vestræ charitati immortalem nostræ gratitudinis vicissitudo prouidente deo Opti:[mo]

Maximoque indefessa tantis meritis respondebit . Porro Illustrissime Princeps, atque affinis suavissime Quemadmodum septimanis abhinc aliquot Scriptim(!) vestram ch: jnuisimus vt quoquo modo dicendo aut scribendo Comitem Joannem ab instituto reuocaret, ne videlicet jmmemor tantorum beneficiorum quibus nos eum affecimus, quæque nulla egent adumbratione Cum sint omnibus principibus ac bonis viris notissima, neruos suos, et ipse contra nos extenderet ad promouendos hostium nostrorum nempe Lubicensium nefarios conatus, Quia vero Vestra ch: nonnihil conquerj videtur ac desiderare, quæ nam causæ sint tanti inter nos ac comitem dissidij, cum eas priores nostre litteræ ad vestram charitatem non ad viuum patefecerint*), ac se existimare non posse videtur Cha: v: tam Imprudentem esse Comitem, vt jndictis iis causis, hoc modo tacite discedere voluerit, tum quibus propositis conditionibus cuperemus nostro nomine agi cum Comite etc Quanquam id non sit opus epistolæ sed prolixæ apud æquos iudices accionis, tamen quantum epistolæ capit angustia, Summam rei paucis et benigne vestra charitas ita percipiat atque cognoscat Arbitramur vestræ charitati neutiquam ignotum nos maximam vim rei numerariæ(!)Lubicensibus debuisse Cum autem ad tantam Summam in infinitum quotannis aliquid adnumerarj videretur, jmposturis quibusdam, ex senatus nostri consulto, vt aliquando tota ratio, in vnam quandam Summam redigeretur, hoc nomine Comes legatus Lubecum profectus, et vna Vulffgangus Gyler Secretarius noster, hic cognita Summa, fidem firmabunt, nos intra tria tempora, quæ vtrinque tum præstituerunt soluendo futuros Tum ille nobis per litteras aliquoties significauit, velle se eius rei gratia recipere ad nos, Atque interea dum hæc fiunt, paulatim tempus elabatur, Cum itaque consulto maturaret profectionem lubecum

*) I Registr. stâr: putefecerint.

vsque Litteras ad nos dabat quibus conquerebatur se vererj ad nos venire nisi prius habeat saluum conductum, quia esset apud nos delatus, vt fautor Parcium Lubicensium hunc saluum conductum scriptim (!) illi transmittebamus auctenticis litteris, ille vti antea simulat se venturum, Cum autem comperisset ex legatis Lubicensium commodum tempus (nam illi frequenter litteris ac legatis cum illo iam tum egerant) prætextu seruandæ fidei venit Lubecum cum creditoribus, plusquam satisfactum fuisset Hinc meridiana luce clarius est, comitem de industria et ex composito, sub memorato prætextu jn nostram pernitiam, ad hostes esse profectum, tempore quo sciret nos omnium maxime periclitarij Præterea nostro jniussu adstrinxit Comes fidem: nisi nos intra præfinita tria tempora creditores absoluissemus, tum se rediturum Lubecum triginta equis atque isthic mansurum tantisper dum satisfaceret promissis, Ne hoc quidem nos offendit vsque adeo, Quid fit? Lubicenses clanculum agunt cum Comite vt stet conuentis, Nam temporibus elapsis, se adhuc esse creditores, Comes scriptim (!) a nobis postulat quod consilium sibi esse seruandam fidem, Hic ille a nobis edoctus, quod nos præstiterimus quidquid ille nostro nomine pollicitus et aliquot Lubicensium Marcharum Milia vltra Summam nos numerasse id quod clarissime ac facillime probabimus ipsissimis creditorum chyrographis et rationibus Quod si quid dubitaret, veniret ad nos, et ipse ex creditorum conscriptis libellis et chyrographis ratiocinaretur(?)*) et ipsa re experiretur nos in illis rationibus non falli aut hallucinarij, Atque vt omnes intelligant et summj principes et bonj virj, nos non cupidos esse, nec fuisse huic dissidij ac belli, neque nos illi fomitem subministrasse Quod vel hinc intelligi poterit, obtulimus nos sepenu-

*) Texten är här korrumperad till ett omöjligt ord, som närmast skulle kunna läsas för: ratiocinatur.

mero idque nostro nomine egit cum illis senatus Dania vbiubj vellent creditores in Dania, an in Germania apud prudentissimos principes et aequos iudices (excepta Lubicensium Ciuitate, vbi comparere nobis incommodissimum fuisset, ac periculum, ne grandiusculorum insectorum more, illi rationes nostras, vt hii araneorum telas dirumperent ac dilacerarent) Obtulimus inquam nos minime grauatim causam nostram aequis iudicibus exposituros esse ac probaturos nos plusquam satisfacisse creditoribus idque vt antea dictum, proprijs illorum ipsorum creditorum chyrographis ac libellis, Respondimus itaque comiti, non esse justam causam, imo iniustissimam vt eo prætextu ad manifestos Hostes nostros se conferret nimirum nobis ac nostro regno, multis sane nominibus ac pluribus officiis obligatus, vbi abundaret præstantissimis rebus omnibus, Consuleret etiam vxori ac liberis quorum possessiones sub nostra ditione essent sitæ, Ille hanc nostram informationem admonitionem et dehortationem nihil prorsus moratus, ad hostes nostros se contulit, vnde nihil præter insidias nobis et hostiles conatus expectandum existimamus.

Habet iam charitas vestra quam ille occasionem sumpserit huius dissidij, vnde haud dubie colliget, falsas fictas et ementitas esse causas, tantu[m] vt aliquo prætextu ex diuturna practica, hostibus sese adiungat vt nobis exitium moliatur Jam cupit charitas vestra a nobis cognoscere quibus conditionibus, nobis non difficillime ferendis, vellemus agi rem cum comite Existimamus vix illi cordj futurum vt post hac in hoc nostro regno vitam traducat Credimus illi etiam spem factam a lubicensibus, vt eorum præsidio bonam huius regni partem sit occupaturus Quod si dei optimi Max: prouidentia spe sua frustrabitur, ne tum quidem merito sibi a nobis iniuriam factam exclamabit, ac sentiet quam nos suarum rerum Jacturam vxoris et liberorum non cupiamus. Hæc

aliquanto clarius adumbrabimus vestræ charitati, si prius non grauabitur cha: vestra, nobis in gratiam, explorare quoquo modo, quemadmodum nunc sit erga nos affectus comes, quid proponat et an aliquas a nobis rationes moretur, atque id voluerit nobis vestra charitas prope diem significare etc

Præterea videtur nobis nonnihil mirari charitas vestra, quid in mora nobis fuerit, quare hactenus auxilio non veniremus Illustrissimo principi Holsatiæ Christiano domino affinj nostro etc Jta habeat charitas vestra, nos vnas tantum litteras ab eius charitate suscepisse legatum autem nullum, jnterea dum agit cum hostibus, illis autem literis postulabat a nobis pro nostra necessitudine atque affinitate, aut copias militum, aut argentum, in suorum stipendia conficeremus, quippe ad reprimendum et propulsandum hostium impetum, qui iam tum magnis militum copiis, magno exercitu, ex improuiso non indicto bello, vel vna literarum significatione contra morem omnium, vel barbarissimorum gentium in celeberrimum Holsatiæ Ducatum irruperant, neque nobis suggestit Illustrissimus princeps dominus affinis noster quonam pacto istiusmodj argentum eo ad se deferrj posset Nos itaque mirum in modum, hoc nomine sollicitabamur propter mirabiles circumstantias quibus nunc Schaonia Selandia et Otthonia obnoxia sunt, tamen magnam vim argenti huc adueximus nobiscum, quam domino nostro affinj transmitteremus legatum etiam ad eius charitatem misimus diebus abhinc aliquot, qui indicet vbi suscipi curet eius charitas si volet, Neque est quod quicquam dubitet de nostra fide atque diligentia, ac vestræ charitati facile coniectura est assequj, quanta locorum intercapedo sit inter nostrum regnum et ducatum Holsatiæ, Nouit etiam charitas vestra, temporis rationem Tandem vt causas habeat, vestra cha: quare nos prius naues nostras bellicas non potuerimus in Daniam trans-

mittere, Principio nouit ni*) fallimur, ves: cha:, quemadmodum præterita hyeme, inter nos et oratores ex Senatu Danico sancitum sit foedus quoddam sempiternum inter hæc tria regna, eius formam literis mandatam ac munitam a nobis et toto nostro senatu secum retulerunt. Nobis vicissim pollicebantur eiusmodj literas totius Senatus Danici, quas tamen hactenus non suscepimus, quamquam eas non semel postulantes, Nihilo secius tamen cum Senatores in Schaonia et Sælandia implorarent nostram opem aduersus lubicenses, qui tum bonam partem Selandiæ occuparant, munitissimum quoque opidum in Schaonia Malmö, quantum potuimus terra marique nos auxilio venturos Daniæ decreuimus transmissis nauibus bellicis nouem, terra item trecentis equitibus militibus, gregariis mille et sexcentis, Quod autem tardius uenerint, partim in causa erat, ventus illi nauigationj parum secundus Partim tam spaciosum locorum jnteruallum Nam cum nobis principio significarent statum suarum rerum Danici senatores apud Rheualiam tum erant nostræ naues redeuntes autem quam primum id fierj ablegauimus in Daniam vsque Tum demum quod ipsi Senatores Daniæ, ne vnum quidem legatum ad nos miserant neque reddiderant literis exacte et accurate certiores de singulis rebus, quemadmodum istiusmodj status rerum postulabat, nisi quantum ipsi a nostris priuatim edocti sumus Jam cum naues nostræ deuenissent eo vt jnsulam Bornholm haberent in conspectu occurrit fama non incerta, quo pacto et Senatores et quj arces tenuerant, non solum eas paulatim, sed et munitissimas ciuitates se quoque ad extremum totos hostibus deditissent Jta Summa rerum iam penes hostes est, jnsignes quoque naues Samson Michell quoque in hostium sunt potestate, ac parum abfuit quin nos Jacturam faceremus nostram, omnium nauium et militum, atque hæc omnia tribus aut

*) Ordet i texten korrumperadt till cui.

ad Summum quatuor septimanis gesta sunt, ex quo nos principio in hoc negotio literis compellabant, cum contra his paucis diebus literis nobis significarint Senatores qui sunt in Schaonia, ex totius Senatus consulto Illustrissimum Principem Holsatiæ dominum affinem nostrum, ad Imperium Daniæ electum esse, id quod tum mirum in modum nobis placuit ac gratum erat, Adeo vt quidquid vsquam in nostra ditione possideremus id omne huius rei gratia eo conferre vellemus vt dominj affini nostro auxilio veniremus, non argento solum, sed et nauibus bellicis, militum atque equitum quoque quam possemus maximis copiis, Jam certissimum est Comitum Oldenburgensem ad Imperium et in regem esse electum a Senatoribus Schaonicis et Selandicis tamen hac condicione, si decesserit Christiernus quondam Daniæ Rex sin minus hic coronabitur, Hinc facile est colligere, quid aduersum nos machinentur et hii fortasse a quibus multo meliora sperabamus etc

Deinde neque illud silentio prætereundum duximus Vulffgangus Gyler, qui nobis hactenus semper fuerat a Secretis et domj, et in legationibus, quam primum huc Calmarniam ventum esset, male conscius fuga sibi consuluit ad hostes se contulit, Neque dubium id est nobis quin eiusdem factionis sit ac fuerit cum Comite et Lubicensibus, Vehementer itaque vestram charitatem exoratum velimus, ne grauetur nobis mirum in modum in hac re gratificarij, primum Ves: ch: hanc veniam nobis det, vt vestræ charitatis fauore id liceat, deinde vt agat quoque nostro nomine ch: ves: cum viro insigniter erudito D: Doctore Joanne Reynechio, quo se non grauatim ad nos recipiat: vt aliquamdiu nobis sit a consiliis, Nam nemo nobis nunc adest germanus, quocum de grauioribus causis, negociis et regnj rebus conferre possimus Quod si et vestræ charitatis fauore et suo ipsius arbitrio adducj queat, vt apud nos figat pedem,

et diuturnam viuendj consuetudinem instituat rectissime, sin minus ac volet aliquamdiu tantum apud nos esse, discedens a nobis fatebitur se nusquam gentium suam operam tanto tempore pluris locare potuisse Ac si vestra charitas ad hoc exorarj, et ipse quoque eo adducj poterit, id quod speramus, nihil nobis gratius est, quam vt mox ad nos veniat, iniunximus huic nostro tabellario vt ille in itinere sit paratissimus Famulus etc Doctor Reynechius recta tum huc nauigio perueniat optime Non queat recta, At speramus vestræ charitatis intercessione, nostro nomine, nobis atque illi non defuturum esse in hac re Jllustrissimum principem Vilhelmum Marchionem etc coadiutorem etc vestræ charitatis Dominum Germanum, Nam poterit ex Liuonia commodissime vt non sit maxima erratio, Holmiam vsque traicere, faciet nobis in causa cha: ves: rem multo gratissimam, ac nos vicissim gratissimos fuisse experietur

Postremo laboramus non nihil de Magistro equitum, qui nobis semper adsit, Si quem nobis conficere poterit vestra charitas peritum videlicet rei militaris et bellorum gerendorum, Quicquid ille nostro nomine iusto stipendio pollicebitur, id integrum illi ad obulum vsque numerabitur liberaliter, ac si quis istiusmodj nobis conficj poterit, vehementer iamiam huc adfuturum exoptaremus; Ad extremum de militibus conscribendis etc vestram charitatem Rogatum velimus, vt diligenter explorarj curet equos milites, aut nautas Dantisci aut alibj consequj possimus, tum nos vestræ charitatis consilio obtemperantes, legatum ad id cum argento, sine omni mora eo transmittemus, Jam reliquum est vt principio ita nunc omnium postremo exorata vestra charitas æquj bonique consulat, se tot ac tantis negociis a nobis onerarj: Profecto quocumque modo, quacumque in re vspiam id in nostra potestate situm erit, scientes nos vicissim vestræ charitati exhibebimus ad

omnem gratitudinem quam paratissimos, Valeat vestra
charitas vtrinque beata Ex Calmarnia 10 augustj 34

Illustrissimo Principi ac Domino D: Alberto Marchioni Brandenburgensi Stettinensi Pomeraniæ Cassubensi et Vandalorum ducj Burgraffuio Nurenbergensi ac principi Riigensi domino affini nostro etc

Kalmar den 10 Augusti.

Till doctor Johannes Reynechius, hertigens af Preussen råd, enträgen uppmaning att träda i konungens tjenst, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 13 v.

Ad dominum Doctorem Joannem Reynechium:
ex Calmarnia vt in precedenti dato

Habemus tibi gratiam ingentem Eximie Doctor, qui tuis eruditis literis, toties nos inuiseris, in iis alicubi rationem reddens, cui hactenus ad nos, vt tuæ præsentie vehementer cupidos, non veneris, tuam itaque excusationem libenter recipimus etc Jam non satis conqueri possumus, quam perfide nobiscum egit, his paucis diebus, Secretarius noster Vulffgangus Gyler, quem probe nostj, qui male conscius, fuga sibi consuluit, ad Comitum Joannem, aut ad Hostes nostros Lubecenses, sese contulit, ita fit vt nunc neminem apud nos habeamus Germanum, nempe scientem administracionis reip:[ublicæ] quo*) cum consilia nostra de rebus regnj conferre possimus etc Rogamus igitur te Reyneche, vt nunc ad nos venire non graueris, quemadmodum et Epistola tua es pollicitus, quo nomine et tuo consilio, Illustrissimum Principem, dominum Affinem nostrum, literis compellamus, oportune profecto nunc nobis gratificaberis, vbi autem ad nos veneris, poteris adducj nobis a consiliis,

*) Registraturet har oriktigt: qui.

nostræ diutius vt inseruias Reip:[ublicæ] atque ita inter nos vtrinque conuenerit rectissime, Sin minus pollicemur tibi fide regia futurum, vt tuam aliquantulam et quantumcumque breuis temporis operam, pulchre tibi et liberaliter foeneratam, ac te nusquam gentium, eruditionis tue vsum pluris locare potuisse, ipse fatearis, Statum rerum quam mirabilis sit hoc tempore partim in Germania, partim in Dania, comperies copiosius ex literis principis tuj Vale foeliciter Ex arce nostra Calmarnensi

Viro Insigniter Erudito Domino Doctori
Joannj Reynechio Jllustrissimo Pruthenorum
Principi a Consiliis .

Kalmar den 13 Augusti.

Utdrag af utgångna förläningsbref.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 282.

Aff Calmarne 13 augusti

Jtem forleningx breff for Smålenske Mans person på Högnetorp och the godz ther vnder liggia

Jtem forleningx breff for Jacob Smålenninge och Henrich van Kölen på Skelby och the andre gardar ther hoss Torneby Hageby och bergha

Jtem forleningx breff for Knutt Scriffuare på Calmarne på Prebendam trium Regum och Animarum liggendis i Calmarne, med alt thet ther vnder ligger

Jtem forleningx breff for Stenn Benctson heradzhoffdinge Dömith i Södra möre

Jtem Herradzretten for Esbiörn Scriffuere på Nörre möre

Jtem forleningx breff for Isaach Birgeson på thenne gårdar Kelleryd Sualssås liggiendis i Vesbo

Jtem forleningxbreff for Matz Scriffuere Herradzetten i Konghe herradt

Jtem vnte v: n: herre Henrich van Cöllen thet huss som Söffuerin bardskerere tilforende hade, och fiich ther breff på

Jtem forleningx breff for Esbiörn Scriffuere på en gård i Calmarne

Jtem forleningx breff for Hans Helgeson vm ij garda i Sletboherrade benempde Egby och sandby

Jtem forleningx breff for M: Christoffer på Nesby och Erffuale

Kalmar den 14 Augusti.

Till hertig Albrecht af Preussen med duplett af föregående bref; tillägg om hjälpsändningen till Danmark, om svenska flottan, Danzigerboernes tänkesätt rörande Sverige, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 14 v.

Ad dominum Albertum Pruthenorum Marchionem ex Calmarnia 14 Augusti 34 .

Salutem et vtramque ex animo beatitudinem exoptat Illustrissime Princeps Domine affinis ac Vicine Octiduo abhinc Tabellarium nostrum ad Vestram charitatem ablegauimus vnde si foeliciter res cedat, Speramus ves: ch: abunde intellecturam esse statum, et nostrorum et rerum Danicarum Cum autem vndique periculum imminere atque impendere videretur, ita vt in dubio sit animus num saluus ad ves: cha: noster tabellarius peruenit, Curauimus rursus transscribj idem exemplar, vt si vna via non successerit, at alia succedendj spes sit, redintegratum igitur prius illud scriptum nunc denuo ad vestram cha: mittimus, rogantes in optimam accipi partem Jnterea nihil euenit quod nunc scribendum ducamus præterquam quod Fransiscus cognomento Trebaw

Secretarius Illustrissimi Principis Holsatie Christiannj domini affinis nostri, erat apud nos, quem tribus nauibus bellicis, ac tanta vi argenti quanta nos cum illo Secretario vtrinque iudicabamus opere precium esse, in periculum conijcere, hoc periculoso tempore remisimus Nostra classe vniuersa auxilio venissemus, sed propter inconstantiam optimacium Schaoniæ et Selandiæ, qui se tam turpiter hostibus dederunt, reliquæ naues nostræ repetebant Holmiam, vbi maximam nostram nauem bellicam apparamus sine intermissione, vt eam cum reliquis omnibus ad aliquoties memoratum principem dominum affinem nostrum celerrime transmittamus vt exercitum i[n] Selandiam traducat, Rogamus itaque vehementer vt propediem reddamur certiores quo pacto vestra charitas rem nunc instituat, posteaquam Schaonici Senatores ac Selandici tanta temeritate sese comiti dederunt, hoc verissimum est, Illustrissimum Principem Christianum Dominum affinem nostrum velle suum jus prosequi, cum in Dania regem rite ac legitime sit electus, idque ex tocius senatus consulto, Nos profecto plus efficere non potuisse, quam nos facturos statuimus, re ipsa comperiet vestra charitas ac omnes Summj Principes, et omnes bonj virj cum et res nostra cum eius charitate agatur, Si quid literarum vestra charitas volet ad nos mittere, inueniet nos Holmiæ, sin incommodum sit eo transmittere jniunximus officiali nostro Præfecto arcis Calmar-nensis, vt die noctuque sine intermissione nobis conficiat, vbi vbi queamus, nos vestræ charitati, et gratisimos et amicissimos in rebus omnibus, paratissimos nos experietur vestra charitas quoad vitam ac habitum duxerimus De Comite nihil est quod amplius scribamus præterquam quod copiosiores nostræ habent literæ Vestræ charitatis prudentia optamus explorarj animum Dantisca-norum erga nos Nam illis quoque scripsimus, veram et germanam caussam cur nobis hostes sint Lubicensis,

illam :n: scriptim a nobis desiderabant, reddidimus etiam causam, quare iudicemus priuilegium illud quod inicio regnj nostrj consecutj sunt Lubicenses, vt amplius seruemus nos non obligari, quod causam dissidio præbuisse Dantiscanj existimabant, ipsis autem Dantiscanis, non nunquam non futuros propitios et beneuolos maxime si non moueantur iniusta causa Lubicensium Jterum Rogamus reddj certiores, quid nam vestra charitas instituat et quid nobis pro tempore consulat Christus communis omnium seruator Vestram charitatem anima et corpore vtrinque beatam conseruare dignetur Datum Calmarnie .

Kalmar den 14 Augusti.

Ytterligare till hertig Albrecht af Preussen om ställningen i Danmark och hjälpsändningen till hertigen af Holstein, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 15 v.

Ad dominum Albertum Pruthenorum Principi datum vt supra

Salutem et vtramque ex animo beatitudinem exoptat Jllustrissime princeps Domine affinis ac vicine, Altero nostro Scripto cuj hoc adiecimus, præter cetera sic satis videmur vestræ charitatj rationes earum rerum, quarum ante solidiorem cognitionem desiderabatur reddidisse, Jam sub huius diej horam circiter nonam adue[nit] ad nos Jllustrissimj principis Holsatiæ domini affinis nostrj Secretarius Franciscus cognomento Trebaw, Cuius legationis hæc Summa est, quod dominus affinis noster ita redegerit ac represserit hostium suorum nefarium conatum atque impetum, vt jam obsidione ac propugnaculis quibusdam obstruxerit portum trauffmunne nequa hostibus in mare pareat exitus, Ad hæc vtrinque impetrata pace, ac re composita, inter Ferdinandum et

D: Philippum Lantgraffuium etc ab hoc addicta esse domino affinj nostro Principi Holsatiæ gregariorum militum milia duodecim imo nunc esse in Holsatia, ac præterea tria milia esse in finibus Holsatiæ Porro aliquoties nominatum d: affinem nostrum rite esse ad imperium Danicum in regem adscitum et electum a senatoribus vniuersis Cum autem hic Secretarius domo discederet non dum quidquam innotuit Domino affinj nostro de perfidia eorum, qui munitissimam arcem Haffniam ciuitatem quoque Deinde Selandiam ac Schao-niam se denique totos hostibus dederunt, ac Secundo elegerunt Comitem Ollenburgensem, quemadmodum latius habet alterum nostrum scriptum Præterea hoc certo accepimus id quod et hic Secretarius tanquam principis suj auctenticus legatus constanter affirmat Dominum affinem nostrum decreuisse abque omnj immutacione rem ipsam pro summa virilj bello terra marique aggredj, Quo nomine pro nostra mutua necessitudine atque affinitate implorat nostram opem, quam et magno animo præstabimus, Adeo vt quidquid vsquam in nostra potestate situm est eo vel totum conferendum putemus, vt adsimus tanto ac tam nobis amico atque affinitate coniuncto principi Præsentiam cum et res nostra quo non minus agatur etc Rogamus itaque quo Vestra charitas nobis emptum conficiat naues bellicas duas, et eas quidem Insigniores, De argento Deo prouidente nihil laborabimus Postremo et hoc nobis indicauit hic Secretarius, vestram charitatem scriptim esse pollicitam velle domino affini nostro auxilio venire vel argento vel militibus egregio, Neque dubitamus quidquam de vestra charitate, Nos profecto nihil amplius efficere potuisse, quam nunc nos immutando consilio omnes experientur statuimus facturos Valeat

Kalmar den 14 Augusti.

*Till hertig Christiern af Holstein, creditiv för hertigens
secreterare Frans Trebaw, jemte löfte om understöd.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 16. — Tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 158.

Ad Dominum Christianum Ducem Holssatie
ex Calmarnia 14 Augusti 34

Salutem atque ex animo beatitudinem exoptat Illustrissime princeps Domine affinis die abhinc quarto peruenit ad nos hic equestri loco natus Secretarius vestræ charitatis Franciscus cognomento Trebaw, qui legationis suæ atque iustractionis autoritate discedenti sibi iniunctum esse significauit vt pro summa virili non solum legationis prouintiam exequeretur, Sed adeo quoque vt et publice et priuatim nobiscum sua consilia atque animj sensa conferret, tanta fide ac diligentia, quanta vobis*), vt suo principi ex officio est obligatus, Ac si quid nos vel scriptim vel legato apud vestram charitatem confectum vellemus id illi tanquam nostro**) præciperemus, Hic itaque bonus vir re ipsa optima fide ac diligentia eam sibi esse iniunctam prouintiam comprobauit, Quo nomine habemus vestræ charitati gratiam immortalem, ipsi aliquando vicissim gratissimj***) Porro cum alia quædam ratio temporis nunc sit, propter statum rerum Danicarum quam tum fuit, cum ille domo discederet, ratione ab instructione aliena nobiscum egit, Quantum itaque conditio rerum nostrarum ferre potuit hoc tempore, nos pro summa virili hunc vestræ charitatis legatum absoluimus, Ac quamquam periculosum consilium nobis vtrinque videretur, tamen ne nos videremur non velle tantum argenti ac nauium vestræ chari-

*) Texten har orätt: nobis.

**) Texten har orätt: nostra.

***) Bör troligen vara: paratissimi?

tatis nomine in discrimen conijcere, nostro vtriusque consensu hoc consilium et excogitatum et decretum est, Quæ præterea negotia coram illi iniunxerimus iuxta suam a nobis prouintiam, vt nobis pollicitus est, fide optima, extremaque diligentia sese transacturum, Jta vestram charitatem Rogamus, vt in iis vniuersis et singulis habeat fidem nostro nomine, atque auctenticam eius esse prouintiam certo sibi persuadeat Postremo quacumque tandem in re possimus præsidio adesse, prodesse ac commodare vestræ charitati, experietur nos ad id paratissimos ac presentissimos valeat charitas vestra vtrinque beata .

Jllustrissimo principi ac domino d: Christiano, dei gratia Hereditate regi Noruegiæ, duci Sleswicensi Holsatiæ Stormariæ et Dytmariaæ, Comiti Oldenburgensi, domino atque affini nostro quam familiariter

Kalmar den 14 Augusti.

Till hertig Magnus af Sachsen-Lauenburg, tacksägelse för hans försök att tillvägabringa förlikning med Lübeckarne, underrättelser om Wolfgang Gylers rymning ur landet, samt anhållan att få till sin tjänst en tysk skrifvare Joachim.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 17.

Ad dominum Magnum ducem Saxonie ex calmarnie vt supra

Salutem et vtramque ex animo beatitudinem exoptat Jllustrissime Princeps, domine, ac pater, Habemus Vestræ charitati gratiam immortalem, quæ nos tam circumspecte, tam solícite rectissimeque hactenus consulerit ac se interposuerit medium vt nos lubicensibus reconciliaret*), significans literis, statum rerum cuiusmodj

*) I texten står: reconsiliaret.

passim esset, ac hostium erga nos studia vt cognitis et collatis vndique circumstantiis rectius ac prudentius nobis prospiceretur Cum autem et adhuc quo[que] periclitemur, Vestram charitatem amice ac familiariter rogamus vt quemadmodum hactenus ita posthac nos atque incolumitatem nostram habeat commendatiorem Porro erat hic paucis diebus apud nos Equestri loco natus, Franciscus cognomento Trebaw Secretarius Illustrissimj Principis Christiannj Dominj affinis nostrj, Hunc transacta prouintia, quanta potuimus fide, auxilio et presidio absoluimus Tum nouerit charitas vestra Vulffgangum Gyler Secretarium nostrum male conscium fuga sibi consuluisse, ita fit, vt nunc neminem apud nos habeamus Germanum, quo *) cum de grauioribus negotiis ac regnj rebus conferre possimus Vtinam exoremus vestram charitatem, vt Jochimum illum nobis huius rei gratia transmittat, experietur quam nos illi honestum stipendium simus numeraturj Postremo habet ni fallimur, charitas Vestra quam mirabilis sit status rerum apud Danos, nunc subditos Comiti, Cum antea Illustrissimum Principem Christianum Dominum affinem nostrum rite ac legitime in regem suum vna voce senatus vniuersus adsciuerit elegeritque vnde opere precium est, imo necessarium vt constanter ac magno animo rem ipsam aggrediamur Quacumque in re prodesse ac commodare possimus vestræ charitatj comperiet nos ad id paratissimos, valeat vestra charitas vtrinque beata ex Calmarnia .

Illustrissimo principi ac domino d: magno
dei gratia Duci Saxonie engeren ac vesphalie
domino atque patri semper obseruando .

*) Texten har orätt: qui.

Kalmar den 14 Augusti.

Till hertig Bernhard af Pommern, creditiv och recommendation för hertigens af Holstein secreterare Frans Trebaw.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 17 v.

Gustaus dei gratia Suecorum Gotthorum-
que etc Rex Jllustrissimo Principi ac domino
domino Bernhardo duci Pomeraniæ etc

Salutem et vtramque ex animo beatitudinem exoptat Jllustrissime Princeps Hic equestri loco natus Franciscus cognomento Trebaw, Serenissimo Principj Domino Christiano Duci Holszatiæ etc atque affinj nostro a Secretis cum transegisset legationis suæ apud nos prouintiam, ac nobis esset, quod apud vestram charitatem agi cuperemus, Nostro Rogatu pollicitus est, velle animj nostrj sensa vestræ charitatj bona fide et explicare et pro sua virili causam nostram nostro nomine ac Illustrissimj Principis suj apud vestram charitatem in melius prouehere Rogamus igitur vt vestra charitas huic optimo viro francisco etc habeat fidem, et nostro nomine in rebus omnibus precipue autem in conscribendo exercitu, vestræ autem charitatis intercessionem ac diligentiam, vt gratiam referamus vel in grauioribus si ita res postulabit, experietur nos paratissimos, Valeat vestra charitas vtrimque beata Ex Calmarnia 14 Augusti

Rälla den 15 Augusti.

Till danske höfvidsmannen på Gotland, hr Henrik Rosenkrantz, om förhållandena i Danmark, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 8.

Tiil Her Henrick Roszenkrantz Aff Rella
15 Augusti .

Wår synnerlig gunst etc Käre her Henrich Wij giffue eder tilkenne ath tesse breffuisere edra Tiänere, som nw nyligen äre kompne aff Danmark, haffue warith her hoss oss, oc hade the nager breff som her Anders Bilde eder tilscriffuit hade, Oc epter slick leglighett som nw på ferde är, anamade och vpbrutho wij same breff oc låse them wtöffuer etc Huarföre begere wij gerne, ati ecke wele lathe eder thet fortyckia, Wij giorde thet dog ecke annerss än vdj en god ackt och mening, Ytterligere må i wetta, att Högborne Förste Hertug Ch: aff Land tho Holstenn haffuer nw i tesse dager hafft her hoss oss sin myndige Ambasiator Franciscus Trebaw, hans kerlighetz Secreterer, huilkin ther haffuer giffuit oss tilkenne, att for:ne Högborne Förste Hertug Ch: jngelunde will lathe trengie siig i frå thet kor oc wall som Danmarkis rigis råd om honum beleffuat haffue vtan ruster siig ther på med alle magt, så att h: k: haffuer ther på tilhopa forsamblett xiiij^m landzknecter vtan Reszetiig, Oc will platt ingelunda lathe trengie siig ther i frå, jcke will h: k: heller gå på någen dagtingen eller fordragt mett the Lupske eller Greffuen, epter thet the haffue så handlat emott h: k:, ther må i fult oc fast forlathe eder tiil Therföre råde wij eder fulkompnelige, ati bliffua hart oc fast wijd thet koor som först är beleffuat aff Danmarkis rigis råd, j kunne wäll sielffue besinna huad nytto gangn eller bijstond ther wille epterfölia i framtijden, huar

same kor ecke fulkompnat bliffue, thet är huar man wäl witterligit, att Greffue Christoffer ecke är komin till naget lagligit eller rett kor i Danmark, Och endog ath Her Anders Bilde råder eder ati skulle giffue eder tiil Greffue Christoffer etc Szå kan wäll skee ath her Anders bilde är ther nöd och twingen till ath så dana scriffua, Dog ee hurv ther vm är råde wij eder fulkompnelige såsom wår gode wen, ati ackte ederss egin wälfartt i then motten, bliffuendis vnder then loffue och lyffte, som Danmarkis rigis råd, Högborne F: H: Ch: loffuat och bebreffuat haffue, ther forhoppas oss besta proficth skall metfölia i lengden Ytterligere är wår kerlig begeren, ati wele offörsumeliga giffua oss her eth scriffteligit oc wist swar opa, ther wij kunne rette oss epter, oc i hurudane motte wij skole forlathe oss till eder Framdelis som wij i sijstens scriffue ider til vm edert sigle skiip, vm i tiil synnes wåre, att vplate oss thet for gull oc peninga etc huar så är, thå wele wij gerne bethala eder thet epter ederss egin begeren Eder her mett gud befalendis

Kalmar den 21 Augusti.

Till rådet i staden Danzig, berättelse om Lübeckarnes oärliga och våldsamma uppförande mot Sverige.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 18.

Gustaus dei gratia Suecorum Gotthorumque
Rex etc Celeberrimo Senatui dantiscano Salutem
Ex Calmarnia 21 Augusti

Non dubium id nobis est virj prudentissimj quin vt toti germaniæ ita vt vobis, ac vestræ florentissimæ ciuitatj, quo hostiles erga nos Lubicensium conatus innotuerint, Quj daniam alioquj pacatissimam, nunc sane*)

*) Registraturet har oriktigt: fame.

miseris modis concitata multitudine imperita, ex improviso, et sine omnj literarum significacione contra morem omnium vel barbarissimorum gentium bello diuexant ac reddunt irrequietam, vbi si ex animj sententia res cesserint, facile cordato cuius coniectura est assequi, quantam nobis ac nostræ reip: calamitatem machinentur, cum contra causam nullam, nos huic dissidio præbuerimus Quod autem intumescunt et stomachantur Lubicenses, quasi non sint a nobis absoluti prorsus ficticiæ quedam causæ sunt, atque eumentita belli semina, vt sit quod suæ prætexant temeritatj, Nam quemadmodum vltro obtulimus nos exposituros causam nostram æquis iudicibus et bonis viris ac probaturos vbi vbi vellent lubicenses dummodo non Lubecæ, (Erat :n:[nempe?] quod nos inde non immerito retinuit) nos ad extremum vsque obulum iam pridem fuisse soluendo, id quod perspicue ac manifeste ostendent ipsi aduersariorum libelli, quos non collata ratione transcripserunt, neque n: in illis falli aut hallucinarj possumus, Cum et concreditum contineant et acceptum, vt silentio prætereamus, nos aliquot lubicensium marcharum milia vltra præfinitam sortem, gratitudinis causa, et amore pacis, ne quam occasionem daremus numerasse dissensionum Quemadmodum inquam ipsi nos ad æquissimorum iudicum examen offerentes, nihil quicquam profecimus, ita vt summj principes in germania sua intercessione idipsum conficere nostro nomine frustra adnitebantur Jam vt omnes intelligant, veram et genuinam huius dissidij causam, ita habet res

Cum anno superiore circiter paschatis, aut non multo secus legatis apud nos agerent lubicenses, summo pere atque vnice id a nobis contendere ac consequi studebant, adeo vt pollicerentur priuilegij restitutionem, si eo dementia nos pertraxissent, vt vna opponeremus nos ac bellum inferremus Hollandis, Quod cum nobis, et non minus vestris ciuitatibus non vno, sed multis

sane nominibus incommodum atque invtile futurum videretur, Statuimus ex senatus consulto, nullo pacto vel conditione velle nos contra Hollandos bellum aliquod suscipere, Hoc homines belli cupidos vehementer male habuit*), Hæc sola causa ac præter hanc nulla offendit Lubecenses atque exasperavit, vt contra nos arma moueant, vim nobis intente ac multorum fortasse principum, plurimarum autem ciuitatum odia in nos immerito concilient ac conuertant Hinc publice protestantur**) nos causam huic dissentionj prorsus nullam præbuisse, Neque :n: hanc iustam et legittimam esse lubicensibus contra nos existimamus, quia cæsareanis bellum inferre, non nobis solum, sed et cunctis ciuitatibus Maritimis præsertim ad vestram mundj plagam et incommodum et invtile futurum esse vel toti nostræ posteritati decerneremus Habetis nunc optimj virj, veram ac germanam sine omnj prætextu causam tantæ dissensionis, Si quis est quj aliam fingit, ille profecto tota (quod aiunt) errat via, Reliquum est vt patienter et benigne cognoscatis, quid causæ inicio regni nostrj mouerit nos ad confirmandum priuilegium illud, cuius vos Scriptim ad nos mentionem facitis, Deinde et quærelam nostram, vnde Speramus nos vel sapientissimorum hominum calculis, non obligari, vt amplius præstemus illud priuilegium aduersariis Cum illi nullis promissis hactenus steterint, sed contra in omnibus fere accionibus nobis egregie incommodarint Principio quod ad priuilegium attinet, hanc causam sequebamur, quam et sequi videbantur lubicenses atque id nobis persancte pollicebantur, Nempe beneficio huius priuilegij futurum esse quoddam sempiternum foedus, et vtrinque perpetuum pignus amicitiae ac beneuolentiæ, inter Regnum nostrum Sueciæ et Lubecanam ciuitatem vt vt cederet res danica etc hoc

*) Denna sats bör troligen läsas på följande sätt: Hoc homines belli cupidi vehementer male habuerunt.

**) Bör väl läsas för: protestamur?

nomine priuilegium et datum est, et a nobis literis confirmatum, Nobis vicissim et literas quæ vulgo reuersales censentur nunquam confecerunt, quippe aliud lingua*) nuncupantes aliud nimirum corde sencientes id quod doli mali est, et tamen sepenumero hoc egimus vt eiusmodi literas consequeremur, Illi autem ad id exorarj non potuerunt, Illud autem aliquoties memoratum priuilegium non ideo tantopere impetrabant Lubicenses, vt eodem ex æquo fruerentur reliquæ ciuitates Maritimæ immo priuati tantum commodj causa, vt quas vellent ciuitates excluderent, et contra quas et quando vellent comprehenderent et asciscerent in Summa suæ(!) tantum rerum consultum voluerunt, atque hæc coram inter agendum faterj nihil verebantur, tantum hoc prætextu ac nomine quasi perpetuo esset futura pax et concordia inter Regnum nostrum Suecie et Remp: Lubicensium, immo tantum foederis vinculum, quod neque dania, neque vlla vspiam ciuitas vnquam posset labefactare ac dissoluere(!) Non ita multo post legatus a sua ciuitate ad nos profectus Hermannus cognomento Jsrael, et quidem tantæ autoritatis vt nihil desijderare videretur, id quod testabantur literæ Senatus ac ciuitatis vniuersæ, ille apud nos hujusmodj instituit narrationem, satis scire nos, quam perniciosum fuisset, non modo Lubicensibus, Sed et cunctis ciuitatibus, Nostro quoque regno Latrocinium illud Seuerinj Norby etc qui cum esset præfectus munitissimæ arci Wijsbij et insulæ Gotlandiæ, ratione loci tantæ occasionis ac comoditatis rej nauticæ vererj lubicenses, ne prorsus redintegret Seuerinus Pristinum latrocinium, quippe cunctis ciuitatibus ac nobis perniciosissimum Deinde quod nos certo sciremus Gothlandiam sitam esse in nostra ditione, atque huc secctari(!) oportere nos, itaque si vellemus Lubecensium præsidio bellum suscipere aduersus Seuerinum, tum futurum vt nobis

*) I texten är ordet korrumperadt till: ligua.

Gothlandia Lubicensium præsidio idque nobis addixit Hermannus vendicaretur ac restitueretur nostro regno, et vna Lubicenses crudelissimo hoste liberarentur Præterea magnam illam argenti vim, quam nos debebamus lubicensibus vt qui nobis venissent auxilio in occupando regno perpetuo Decennio non esse postulatuos, sed penes nos esset numerare quando commodissime possemus, id vero nobis liquido et promisit et persancte adiuravit Hermannus narrando sollicitando, et pollicitando, nos alioquj Lubicensium studiosos in hanc sententiam perducit vt bellum decerneremus, Cum autem nos permagnum exercitum maximis et poenitende certe sumptibus in Gothlandiam traduxissemus, hic lubicenses muneribus corrupti, inducias imo pacem vrgent præstituunt comitia futura Malmogæ, ac pollicebantur bona fide ac sua intercessione nos isthic gothlandiam iure consecuturos, Quid fit bona spe sinimus*) rursus nobis frandulenter imponj, Nam lubicenses tum danis aderant rem ita transigerunt, vt Gothlandiam retinerent danj, et præterea prouintiam Blecking (quam exploso Christierno quondam danorum rege bello subactam tenuimus) nos illam quoque amitteremus Atque his transactis identidem vehementissime Solutionem a nobis postulabant, cuius dilationem in totum decennium nobis antea, bona fide promiserant vt quemadmodum antea dictum est Seuerino exitium moliremur, qui antea maximo discrimine Lubicensium Gothlandiam tenuerat .

Porro proditor omnium sceleratissimus Bernhardus won Mhelenn, cui vnj vel omnem nostram salutem et foelicitatem concredidissemus, quia tot esset a nobis beneficiis affectus, cum ille contra perfidissime nobiscum egisset, a Lubicensibus in Gothlandia primum exceptus est, quem inde adeo in hunc vsque diem, nobis in contem-

*) I texten står: siuimus. I Hogensk. Bielkes afskriftsbok F står: sciuumus.

ptum fouerunt Nunc demum illum adsciuerunt in ciuitatem, cuius consilio et consultant et rem in nostram perniciem aggredi statuerunt, Neque hunc solum continuerunt ex proditoribus nostris, sed quamplurimos nobis in contumeliam apud se continuerunt, hinc insidiæ, hinc mirabiles tragediæ, hæc non conuenire sempiterno foederj hæc non tantum mererj priuilegium nemo non vel mediocriter peritus rerum ciuiliū vel sane mentis peruidet, Sed tumultuantur ac vociferantur quemadmodum nobis auxilio venerint cum regnum paulatim occuparemus, ac nescio quæ portenta verborum non queant comminisci, tantum vt se laudibus efferant, quasi nos regem crearent, Atque ipsi nobis sine nostro labore industria et periculo regnum commendarint, hæc res est, Christiernus quondam Danorum rex acerrimus hostis erat Lubicensium, in eius igitur exilium et interitum scripserunt nobis opem obtulerunt, hic nos humano more, vt pro uerbo dici solet Manus manum lauat, Suscepimus gratulantes, Naues aliquot confecerunt nobis, copias item militum nos vicissim stipendium ex[s]oluimus militibus, ac quidquid præterea suppeditabant id nos ad extremum absoluimus obulum Quanquam sperabamus beneficio illius priuilegij aliquid ex sorte ipsa decessurum, sed ne teruncio quidem imminutam sensimus Nos tamen studio pacis nequam daremus occasionem dissidio et ne videremur ingrati totam sortem et vltra hanc aliquot Lubicensium Marcharum milia enumerabamus, Hinc crassiorj sumus minerua, quam vt animo concipere possumus, quo ore, tantis se laudibus extollere non vereantur, sed contra dignissimos se existiment tanto priuilegio, cum in omnibus nostris et causis et negotiis lucri tantum rationem spectarint Ad extremum optimj viri, vobis non ignotum arbitramur, quo pacto merces nostras Lubecæ per vim anno abhinc vno arripuerunt, et quid tandem nunc nobis machinentur ac struant ob-

fecimus igitur hanc causam omnibus bonis viris æquis ac Christianis Judicibus ac vobis imprimis vt statuatis num obligemur ad præstandum illud priuilegium, cum nobis confisi tot ac tantis promissionibus, tam turpiter falsi ac hallucinatj simus et quidem variis imposturis Quamobrem optimi ac præstantissimj virj Rogamus ne vos moueat iniusta causa aduersariorum præsertim cum nos hactenus nihil quod sciamus in nostram mutuam vicinitatem deliquerimus, imo pro nostra virili promovimus vestros homines atque in melius semper proueximus, quoties eius rei gratia compellabamur et consulebamur Quod autem conquerj videminj vestra Epistola ad nos quasi alicubj damnus vestratibus dederint nostri, Profecto id nobis insciis nostroque iniussu imo inuitis nobis accidit, Lubicensium alia quedam ratio est, Si quid igitur in hac re vos offendimus ignorantes fecimus, id vobis fide regia sit persuasum, ac porro experientur vestrates nostram expromptam, ex omnj parte justiciæ ac benevolentiam hoc vobis pollicemur Postremo si opus habeamus nauibus aliquot aut aliis rebus bellicis, quos consequj apud vos auro vel argento possumus, Speramus ac persuademus nobis vos non defuturos esse, quin sit emendj copia, Atque vt affecti estis in hac causa erga nos, vehementer desideramus vt scriptim reddamur certiores idque propediem Nos vicissim pro nostra vicinitate ac summa virili constanter pollicemur, vobis optimis ac prudentissimis viris in rebus omnibus futuros perquam gratissimos Valete perpetuo foelices

Prudentissimis atque Honestissimis viris
Celeberrimo Senatui dantiscano, Amicis nostris
ac vicinis

Kalmar den 22 Augusti.

*Till danska riksråden, svar på deras bref derom att de
hyllat grefve Christopher af Oldenburg på Christiern den
andres och hans egna vägnar.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 21 v. — Förut tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 163,
men felaktigt.

Tiil Danmarks Riigis Råd aff Calmarne y-
gesima secunda Augusti

Vår synnerlig gunst etc Verdigiste, Verdige fäder
Erlige Streng Riddere och godemen, Wij haffue vnd-
fongit ederss scriffuelse med Dato Torsdag nest effther
S: Olaff Konungs ther vdij fornummet, ath effter i
ingen hielp heller vndsetning kunne få aff osz, endog
i offte osz ther vm besögt haffue etc och siden alt Sze-
land, Falster, Fyn, Lååland, Møen, Kiöpenhaffns Stadt
och Slott wore Högborne förste Greffue Christoffer tiil
Oldenburg och Delmenhorst på Ko: Christiärns och
hans egne wegne tilhånde gångne, och att han laa al-
delis redhe med alt siit krigxfolk och skuderne Skipene
och Sköttet, och wille giffuet siig ind i Skåne tiil eder,
och i wiste eder aldelis ingenn hielp, tröst eller vnd-
sethning, och att borgarne och bönderne wore eder så
gott som frånfalne, sedan the hörde Köpenhaffns Slott
och stad var vpgiffne, ati for then skull nöddis tiil then
Dagtingen etc Szå haffue wij well tilforene giffuit eder
vnderrichtung, ath oss icke mö[g]ligit war, ath göre eder
hielp och vndsethning för en i sielffue fornumme vår
hielp förhånden Eder welfortencker, huar wore skiip
wore på then tijd wij finge eder schriffuelse, men så
snart the igen komme, gjorde wij wort beste wijd natt
och dag, ath vtryste och forsende them effter eder willie
etc Käre godemen, ati haffue giffuit eder Högborne Förste
Greffue Christoffer etc tiil hånde, på Kon: Chr:[stiens]

och hans egne wegne, motte wij giffue thet gud i himelen hem, lathe thet szå skeep och stelle thet vdi gudtz hender, effter hans guddomelige willie oc forsun Ytterligere som i gode menn råde oss till, atuj skulle giffue oss vdi handell med formelte Högborne Furste Greffue Christoffer etc och athi wile forhandle wore saack till thet beste etc Szå begiäre wij gerne edert gode råådt, på huadt articlär eller puncter wij skulle lathe handle medt then gode herre, heller hurv han är till syns mott oss, Deslighest om the Lupske, Kienne gudh atuj ingen orsack haffue giffuet them till ath foretage siig någen fienthlig handell mott ossz, Ther forhoppas ossz ati gode herrer skule were våra withnjsbyrd tiil, atuj tiit och offthe haffue wärit öffuerbödig till ath giffue ossz vdi rätgang med the Lupske, Therföre haffue wij och, som i well wette, besögt eder och begierett eder forhandling i saken till thet beste med wore herrer wenner och forwante i tysland, och haffue dog thet ecke kunnet bekomme Thy bedie wij eder kerligenn och gerne, atj gode men wele giffue oss tilkenne med thet förste formiddelst thenne vår tro Tiänere Jon Scriffuere på thenna saker en grundtlig vnderrieting Till thet siste betacke wij eder högeligen for alth gott nåborschap, forhoppas oss och till gud, ati ecke annet haffue aff oss fornummet icke heller fornimme schule, J huad motte wij kunne och witte ath bewisze eder gott och venligit naborschap ther tiil skule i oss stedis weluillig befinne Eder her mett etc

Verdigiste Verdige Fäder Erlige Streng
Riddere och gode menn Danmarkis Riigis råd
v: s: g: venner ock nåboor

Kalmar den 22 Augusti.

Till hr Henrik Rosenkrantz på Gotland om åtskilliga ärenden.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 22 v.

Tiil Her Henrick Roszenkrantz aff Kalmarne
22 Augusti:

War synnerlig etc Käre her Henrick, synnerlig gode wenn wij betacke eder högeligenn och fljteligenn for then weluillighet ther i osz stedis vförträtligenn bewisze, sönnerligen med thenne eder Tjänere Peder :N: forsendt till oss på Hogbornes forstes, Hertiig Albrechts wor her Suågers och Nåbors, Tesligest edhre wegne etc Käre her Henrich, som i och biude oss till athi wille forskaffe Högborne förste Hertig Albrecht etc med thet ilendiste til hände wore breff och schriffuelse, mett then Borger tiil Memell Peter Piber, Bide wij gerne athi wille honum afferdige mett same breff, thet snarest mest mögeligit är, thet wij altiid gerne mett ider forskylle wele Ytterligere Käre her Henrich, som i begere aff oss atuj wele giffue eder vnderriktung vm thet swinde lååp och legenhet i Seland, Szå effter thet edre tjänere Rasmus Scriffuere och then annen, som wore hoss oss på Öland, vthan tuiffuell, haffue eder sedhan well anlangett, och äre till eder igen kompne, formode wij ati bliffue aff them vm alle legenheter grundtlig nog vnderrikthet Huad then gode mandz, her Anders Billes breff icke formeller och inneholler, huilkit wij på edher tröst thå på for:ne Öland vpbruthe och läsze bedendis eder gerne nw som tilforene ati icke wele lathe eder thet fortryte for thenne vnderlige legenheter skiill, som sig så vförmodeligen alweges begiffue Widere käre her Henrich, som i weluilligen tilbiude ath forszende edert budt med wort in vm Skagen,

och så åth Jwlland förderer till vår her Swåger Hertiig Christiern etc på thett vårt budt tess szikrer må fulkomne sijn resze, oc till beggis wort behoff ath förfare alle tienner(!), och legenheter Szå annamme wij med all tacknemmelsze sådana eder gode willie och tilbudt, Och haffue giffuet wor fogett på Kalmare slott Peder Suenske, oc så wor fogett på Öland Jöns Nielson vdj befallning, ath nhår som helst edert bud komber, skall han vthan all förtoffring oc forsumelse haffue tilrede Clippere the-regelt oc paszbort, och med thet aller snaresth afferdige same bud etc Till thet siste inneholler edher schriffuelse, athuj heller wore forwanthe ingen tuiffuell skole haffue hosz eder, eller the edhre, andet en huar the eder forekome, skulle the bliffua förfordrat och fremmiet till thet beste, huesz i eder magt är, som frynt och ecke fynde, på Christelig och Riddermändz loffuä atuj ther frijtt måge forlathe oss tiil, Desligest atj wele forschriffue oss en måned tijdz eller lenger tilforene, for en någen handell, ther på landett, aff edher heller the edhre skall fore tages i någen motte, Och begere aff oss i same motte en schrifftelig beskeedt, huar till wij oss på beggie sijdher forlathe måge, Käre her Henrich, effter thy ath Högborne Förste Hertiig Christiärn vår herre Swåger, etc icke haffuer veldigett siig till nogett regementt i Danmark etc vthen Danmarkis rigis rådt haffue endreckteligen korett och hyllett honom för theres retthe herre och konnung Och i som flere gode men vdj Halland och Skåne äre wijd same mening, ath holle Slotten ther i haffue vdi befallning aff Chronen, dhen herre till hände som bliffuer laglige koratt och hyllett tiil kong i Danmarch, med vprictig stadighett, dher wij edher fulkommeligen till rådhe, och icke som the gode men i Skåne och Szeland giort haffue, Och nw gerne wore wthan tuiffuell wijd then mening som i äre ther råde wij eder annen tijd fulkommelige

till, ati bliffue ther hart hoss, Dåå må i könliche tro ath thet ganske Jwlland haffuer samfelleligen høllet for:de Hertigh Christiern, Måge ij och well könliche på wor eedth thet betro atuj haffue fååt dhe godhe herres breff, danmarkis rååd i skåne ath the med the Selandzske och effter same måthe haffue hyllett forbe:de Hertiig Christiern, vm Greffue Christoffer thet går syn weeg Szå är och Högborne Förste Hertiig Christiern tiill sijns, ath effterfölje thet koor, ee mett hans lifff och godz siig forstrecker, i then ackt och mening kommer Lantgraffuen vhon heszen honom med then ganske magt till vndsethning, Szå effter edher Christelige och Erlige mening wele wij på wor konglige tro och loffue, bewisze eder trolig och nåborlig bijstond hielp och vndsetning huar i oss behöffue, som rätt Erligit och Christeligit är, ther mage i eder könliche frijt och fast till forlate Eder her mett gud befalendis Aff Calmarne vt supra

Stockholm den 26 Augusti.

Förteckning öfver utgångna skrivelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 282 v.

Aff Stocholm 26 augusti

Jtem itt heradzhöffdinge breff for Niels hård på Walentuna*) herradom

Jtem herradzhöffdinge breff for Biörn Person på Sollentuna herat och Daneryd skiiplag

Jtem forleningx breff for M: Christoffer på Biscops sakena i Gyeszenne

Jtem itt forsuarilse breff for Lassze Warg i Vesterwick

Jtem fougthe breff for Jören Jönson på Sunnerbo och Wesbo

*) Orden och Solentuna utstrukna.

Jtem itt opit breff tiil Stederna i Östergötlanndt ath v: n: herre will giffua j march om wijkuna for huar landzknechts kosth

Jtem itt breff tiil Knechterne i Östergötland ath the äre Jacob Bagge hörughe och lydughe, och anname honum for sin retthe Capitenere och Höffuidzman

Stockholm den 27 Augusti.

Till Severin Kiil med åtskilliga uppdrag.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 23 v.

Tiil Söffuerin Kiil Aff Stocholm 27 Augusti

Wår synnerlig gunst etc Skall tw wetta Söffuerin ath sedan wij drogo aff Kalmarna finge wij bespörie ath Hertug Christiärn haffuer senth itt tall krigxfolk jn ått Jutland, Och ther i bland skulle wara någre Landzknecter, som han ackter ath beskafe oss tilhånde Huarföre är wor willie och begeren, attu stedze wilt haffue thin bespeyning in till Skaffuen, lathendis ther grannelige forfara, när same landzknecter kome dragendis, så attu kunde göre oss ther eth offorsumeligit och wist bud vm, så wilde wij skicka ther heen tiith nid till lödisze eth stycke peninga att giffua thom på hån-dene Tag her vtij ingen forsumelse, som wij betro tiig vm, Och är tesligis wor begären attu wilde forskaffe oss alle the båtzmén tw någon tijd öffuerkoma kant, både i Lödisze och annerstadz The göris oss nw swår-lige behoff, fortij wij wele vtrusta wor skiipz flota, än eno reszo i år Och tesligis then största kraffuell, och eth annet skiip som wore wtliggere nw haffue tagit vp i siön som M: Christoffer wett ytterligere att vnderuisza tig hurv ther vm är Therföre haffue wij Båtzmén stor-ligen for nöden, Käre Söffuerin, tag thetta ärende alff-uerligen före, så att thet ingelunde forsumet bliffuer

Then Anderss Ytson ther är må tw och skaffa honum till oss for en Styreman, wij wele holle honum och flere them vthan theris skada, ther må tw fult forlathe tig till

Stockholm den 3 September.

Till menige man i hela riket om Lübeckarnes infall i Danmark i afsigt att befria konung Christiern ur fängelset och återinsätta honom till konung i de nordiska rikena, en del af danska adelns och allmogens förening med Lübeckarne
m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 24 v. — Finnes äfven i afskrift, inbunden bland Originalförordningar för åren 1520—1600 i Riks-Archivet, men daterad Stockholm den 30 Augusti. *)

Skreffs alle stadz kringom menige Riikit epter thetta seett som her epterfölie, aff Stockholm 3 Septembris

Wij Gustaff etc Helsze eder oss Elskelige tro Danne-
men alle Cronnonnes skatskylloge bönder och menige almoge, som byggia och boo i N: Ewinnerlige mett gud etc, Käre wenner Oss formoder ati alle wäll hört och fornummett haffue hurulunde then vmilde konung Christierns hemelige och lönlige wenner, som han haffuer haft i Danmark Swerige och Norige, haffua vdj forlidna tider ståt ther fast epter, med liiff och magt, att the kunde koma ko: Christiern till rikit och Regimenthet igen etc Szå haffue nw the Lupske, mett flere ko: Christierns hemelige venner widere yppat sig i så motte, att the haffue infallit vdj Furstendömit Land tho Holsten, i then ackt och mening ath the wille tage ko: Christiern vtaff thet fengelsze han vdj sitter på Sunnerborg, och settia honum for herre och ko: i tesse trij riker,

*) Öfverskriften till densamma lyder: Patent Om dhe Lubeskes opsåth, att befria Konung Christiern vthur Fengelset och insettia honom för Konung öfwer Swerige, Danmark och Norige.

igen Endog gud tess loff, the icke finge främia theris onda menung Och haffue än nw the Lupske på same ko: Christierns wegna tagit sig en slick oärlig och ochristelig handell före, At på thet the kunne komma tesse trij riker Danmark Sverige oc Norige vdi en ewig skada forderff och niderlag, haffua for:de the Lupske, mett några for:da ko: Christierns hemelige oc lönlige wenner, bedriffuit och bringet thet så fierre, ath någre aff the fasteste steder i Danmarck, som äre Köpenhaffn och Malmö Tesligis en part aff almogenn haffue vndfallit och giffuit sig i frå Danmarkis Riigis råd, wthan alt Swerdzslag, och in till the Lupske, huilke ther nw äre infalne i Danmark, och giort ther en slik skada, att the then szent eller aldrig forwinna Och haffue the Lupske, med for:de ko: Christierns hemelige wenner fulleligen än nw i sinnet, att taga ko: Christiern vttaff thet fengzsell, som han vdi sitter på Synnerborg, oc settia honum for herre och Konung i Danmark, Och huar szå skedde (som nest gudz hielp dog ecke skeer) kunne i Dannemen alle wäll sielffue tenckie och öffueruäga, huad schada trelldom och widermödo ther wille epterfölia ath en slik tijran skulle koma tiil rikit och Regimenthet igenn, Oc är tesligis the Lupskes vpsååt, att när the hade kommit Ko: Ch: tiil Regimenthet igen i Danmark wille the och tesligis settia honum her i Sverige for en herre och konnung Och på thet the kunnæ thess bättræ främia theris vnda(!) vpsååt och mening, haffue the forrädelige forraskett Swante Stenson, vnge her Stens szon, Och fått honum in till siig i Lupko, medt huilkin the mena och ackte att bedraga och forföra then menige man her i riikit i frå thett hulskap troskap och manskap, som the oss loffuat sworit och tilsagt haffue, vnder thet skin ath the wille settia for:ne Swante for en Regent, her i Rigit, och platt forleggie oss, Dog Dannemen skole i fullelige wetta, att thet är

icke Swanthe the mene, vthan then hedzske vmilde ko: Ch: huilkin the gerne wele komme tesse trij riker på halszen, på thet tesse riiker skole så forlagde bliffua at the siig alrig resze kunne tiil ewig tijd, Huilkit och så vthan tuiffuell well skeer, huar theris vpsått skulle få framgong Oc the man hade Stocholms slott och Stad jnne, med någre flere fester her i landet, skulle i well fornimma i sanning att Swante nwthe thet minst tilgode, Tesligis lathe the Lupske sig fast höra, att när the man komma hiit tiil Swerige med same Swante forwethe the siig med then menige man och någre ko: Ch: lönlige wenner, så att the wele gå them tilhånde Och settia sig vp emott oss, Riikisins råd och Swerigis Crone Huilkit wij dog ingelunde tro kunne, ati godemen äre wijd thet sinnett, epter thet i well sielffue wette, hurv ochristelige, och vbarmhertelige for:de ko: Ch: sig skickade medan Regimenthet stod i hans hender, Och än nw yttermere göre wille, huar han kome till någet welle igen, Och wore tesligis all then tunga och bekostnat om inthet, som menige Swerigis inbyggere haffue hafft, för än same ko: Ch: förjagat bleff, Och epter the Lupske lathe siig slikt snack vndfalle, ther wij dog hwarken settia tro eller lijtt tiil, och haffue wåre herrer och gode wenner vdj Tysland, som äre Hertug Magnus aff Saxen, Hertugen aff Holsten, med andre flere gode herrer, ther alffuerligen rådt oss till, atuj skulle forwetta ossz well med wore vnderlåter, Therföre begäre wij gerna ati Dannemen alle wele med thet aller förste giffue oss tilkenne hurv i ther om til sinnes äre, eller huad wij skole formoda oss vtaff eder, Kenne gud wij äre tess till sijtnes, som wij och altiit tilforende warith haffua atuj gerne wele affuärie menige riikisins skada och forderff huilkit wij och så än nw gerne göre wele Och vpsettia med eder liiff godz, och alt thet wij äge, när wij man tryggelige

forwette oss med eder dannemen, ati wele stå oss faste, och icke lathe eder forföra eller bedraga i frå oss Ati dannemen ville her på giffue oss ith gott swar, huar wij oss tiil forlathe skole, Och görer som Dannemen och siger ossz icke annet till, än thet i wele fulkompna med gerningerne epter, så wette wij huar wij oss epter retta kunne Eder her medt gud befalendis .

Stockholm den 3 September.

Till innebyggarna på Salberget om grufbrytningen derstädes, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 27.

Tiil Szalebergitt Aff Stocholm 3 Septembris .

Wij Gustaff etc Kiäre venner wij betacke eder for hulskap etc Ytterligere käre Dandemenn haffue wij forståt vtaff vor tro Tienare Jacob Baggis vnderuiszning hurulunde bergit är (gud tess loff) vell for sig kommit och förbättridt sig, szå at bothnnen och gruffuon är clar och reen, Huilckit oss tycker vell vara och på thet ther motthe finnas på en bättre ordinancia vm gruffwones bruckning Och arbethe än her tiil dax skeet är, szå at när mann hade brutit på bergit en månatt eller twå, ath mann icke thå skulle befructa gruffuones nidfall igenn, szom nu med stort arbethe vptagin är, Therefore hade wij nw agtat draga tiit vp perszonlige tiil ider och bestelt szå atther kunde gå liika tiil på alla szidor, Men nu äre wij bekymbrade med szå monga vskickeliga vore och Riikisins merckelige och anliggiande legligheter szom for thenne Feygder och krigxhandell skul for hondena är, atuj icke szå hasteliga beszynnerliga på en månedt tiilgörendis kunne komma tiidt vp tiil ider, Huarfore är vor villie och begären atj tess forinnen for än wij komma tiidt

vp icke vele bekymbre ider med gruffuon, j szå motthe
 ati icke maka tiil bryta noget på Streken Dog äre wij
 vell tiil fridz ati godemenn vel måge bruka edert beste
 szå lenge in på then nya gruffuon eller på Soffringe
 hörjerne huar j kunne, ther oss forhoppes j vell kunne
 behielpe eder med szå lenge wij kunne komma tiidt vp
 Men när wij komme tiil bergit vele wij näst gudz hielp
 szå bestellet att bade j och wij och menige Riikit skall
 haffua ther nytto och gangn vtåff, Skole j och vittha
 godemenn atuj haffue beffalet vor tro tienare Erick
 svenszon at han szå lenge skal ackta på gruffuona, be-
 gäre wij ati vele vara honom horuge och Lydige j alle
 motthe, gud ider etc

Stockholm den 3 September.

Förläningsbref för Marquard Henriksson.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 282 v.

Aff Stocholm 3 Septembris

Jtem förleningx breff för Marquard Hen[riksson]
 på wendell soken

Vesterås (Stockholm?) den 3 September.*)

*Förteckning öfver utfärdade privilegii-, förlänings- m. fl.
 bref.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 283.

Aff Westeråårs 3 Septembris

Jtem Preuilegier för them på Törssåkers bergh så-
 som Conceptet wthuiser . 1534

*) Dateringsorten "Westeråårs" är troligen felaktigt uppgifven i st. f. Stockholm, hvilket sannolikt beror derpå att en förteckning öfver ifrån Vesterås den 9 Sept. utfärdade bref vid inskrifningen införts före det här återgifna. Brefven från Stockholm visa att konungen befann sig der både den 3 och 4 September.

Jtem förleningx breff för Anders Perszon på en soknn benepmd(!) Swalsiö

Jtem förswarilse breff för hustru Elin her perss deiija i Törssångh

Jtem wnte w: n: herre Månss Nielszons hustrv h: Margretta igenn the Lösöra ther wåre på Assebodha

Jtem Förleningx breff för Per Mansson på Prebendam Sanctj Petrij i Strengness, med så skell att han skall halla siig sielff Cledhe och Peninga

Jtem förleningx breff för Eriick Olszon på Ta-westhehus på Teszie landboors

Jtem tiill Pedher Anderszon på Lijnköpungx gårdh att han Leffuererer Jacob bagge the meste peninge han åstadh komma kan aff Taxenn

Jtem Literas Collationis för Her Olaff på Wedöön

Jtem Literas Collationis för Her Biörn på Kyru soknn

Jtem foringh för Törsten Salmonszon hestar iijj eller v j Åbo lenn j thenne winter

Jtem förleningx breff för Per Swenske på Leerarbethz Daxwerke Och longe skiutzferdh j Löppis soknn

Jtem förleningx breff för Eriick Monszon i Kind på Toffuetörp rentter xii pundh Smör

Jtem Herradzretth i Wlleråker Och Waxala Härade för Anders Simonszon som Boo Joonszon hadhe

Jtem förleningx breff för Her Håkan Simonis på prebendam Omnium Sanctorum vdj Lijnköpungh

Jtem förleningx breff för Axell Eriicksson på Wånga Fierdingh

Jtem förleningx breff för M: Joon på Rasboo

Stockholm den 4 September.

Till Jöns Olsson och Truels Scriffuere om utgörandet af rusttjensten.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 26.

Aff Stocholm 4:a Septembris

Tiil Jöns Olszon oc Truels Scriffuere

War gunst etc Wij haffue vndfongit iders scriffuelsze Jöns och Truels sub dato in crastino Bartholomej j Helszingfridz Prestegård j huilcke j tiilkenne giffue atj icke haffua nogon beskeid huart j med thetta Frelszis Resegetig draga skulle, Szå skole j vitha atuj skriffue både ider Jöns och Nils Bogye ther vm tiil, vdi itt breff med Nils Bogyies egin dreng j från Kalmarna Och tesligis anner gonge j frånn Öelandt mett en aff Skytterne Mårthen Larszon, vdi huilcka breff wij aldellis gåffue ider vort szinne och mening tiilkenna huart j draga skulle, men thet j icke haffua retthat eder ther epter kune wij icke betre, eller äre breffuen ider icke tiilhonde kompne motte och vara siälszynt, Dog ej forthij epter j nu szå lenge haffua hollit ider ther nidre Ær vor villie och begären attj en nu vela holla ider ther nidre huru j kunne, och icke giffue ider hijdt lengre vp, for än j få ytterligere vor scriffuelsze, kan skee atj få well mera szelskap snarlige tiidt nidt tiil ider, Therefore holler eder ther thet beste j kunne Eder her medt gudt etc .

Stockholm den 4 September.

Till hr Erik Fleming om intagandet af Viborgs slott, ställningen i Danmark, öfversändande af trupper från Finland, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 27 v. — Förut tryckt af Arwidsson, l. c. 5: 308.

Tiil Her Erick Fleming

Aff Stocholm 4:a Septem:

Vår synnerlig etc Käre Her Erick wij haffue forståt vtåff iders scriffuelsze szom nu på staden kom oss tiil honde hurulunde j och flere godemenn ther j Finland haffue (gud tess loff) fåt Slotzloffuen in igen på Viborgz slott på vora och Swerigis Crones vegna, huilckit oss tycker vell vara, och betacke ider storliga for idert stora flijdt och trohet szom j vdi then motthe beuist haffue, thet wij ider altid tiil godhe betencke skole etc Szå käre her Erick epter sliick leglighet szom sig nu begiffuer med the Lubske och theris anhang och then Greffue Christoffer aff Oldenburg atthe nu haffue med alle magt dragit vtåff Szeland och Schone och in åt Fyenn och Juthlandt, emodt Högborne Furste Hertug Christiann, Och forarbethe med alle magt på gamble Konung Christierns vegna at komma honom tiil Regimentet igenn, Szå tuiffler oss intit at huar, gud forbiude, the finge ther nogon platz eller forfång, thå ville thet iu viszeliga och med ganske magt gelde oss tiil j höst, ther the och sza sielffue beröme sig vtaff etc Szå epter oss tyckis fast bättre vara att mothe them i tiid och in for en anners döör, än for vor egen, Therefore haffue wij szå betenckt oss atuij med ganske mackt vele draga nidh åth Schone, och szee huad gud viil giffua oss ther tiil lyckann Är forthenskul vor villie och begären ati vele med thet aller förste eder möeligit är

skynda hiidt vtoffuer alth thet fotfolck szom j kunne affsted komma både vort eyet och thet szom Frelszismennene haffua Dog slotthen foruarada Tesligis och ij^e goda hoffmandzhestar med dugelige hoffmenn, gode Rustninger och värrior szom krigx handell tilkreffuer Och szå vtrustade och vtflydde atthe kunne bliffua her hoss oss j Landet vtöffuer Vintherenn Och alle the Jackter szom nu haffue varit vtrustade tiil Sziös, medann Viborg haffuer varit bestellat, må j tesligis szende hiit offorszumelige Tagendis therfore ingen forszumelsze szom aller störste magt på ligger Och alt thet Folck j än nu kunne anama j tienisthen tiil eder, ther legger ider vin vm, Fattis ider än nu peninga, szå scriffuer oss ther vm tiil, wij skickade tiil eder ij^m mark j sidzstens, vitthe wij icke huad the forslå kunne, Om then hielp szom j scriffue for the Landzknecther, vele wij gerna latha giffua them när the komma hijdt vtoffuer, Eder her med gud etc Datum vt in Titulo

Stockholm den 4 September.

Till frälset i Finland; sammandrag af föregående bref.

Riks-Registr. F, 1534—1534, fol. 28.

Tiil Frelszitt j Finland

Aff Stocholm quarta Septem:

Wår etc Käre godemenn epter then leglighet szom nu på färde är, att Viborgz slott är vp giffuit (gud tess loff) Och the Lubske med theris anhang ackte ath bedriffua theris onde villie in på oss och Swerigis Riike, på then gamble och vmilde Konung Christierns vegna Therefore haffue wij nu med ganske magt vtrustad oss både tiil Land och Vatenn, szå atuj vele gore them motestondh thet beste wij kunne, Huarföre är vor villie och begärenn atj vele med thet aller snareste

skicka hiidt vtöffuer ij^o godtt Resetyg ther aff alt Finland vell vtrustade med goda värrior hestar och harsk Tesligis alt thet fotfolck szom j bekomma kunne, lagan- dis thet szå atthe kunne bliffua her vtöffuer Vintheren hoss osz, Lagar szå at thetta ingelunda forszumat bliffuer vid edra äre, Redelighet och tro tieniste tiil- görendis, szom största magt på ligger Eder her med etc

Stockholm den 5 September.

Uppbåd till frälset i Upland och Södermanland att full- göra rusttjensten.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 26 v.

Tiil menige Frelszit i Vplandt oc Södermanne Landt Aff Stocholm quinta Septembris

Wij Gustaff etc Helsze eder oss Elskelige tro Dande- menn alle menige Frelszit jnnan Rådz eller vtann szom byggia och boo vdi N: med vor egin Landzfougther Euinnerliga med gud Kiere venner szom wij tiit och opte tiilforende nu j forlindhne Szommer och altid haffua Rådt budit och formanat ider alle och huar beszynner- lige atj ville tenckia ther alffuerligenn tiil Szå ati mett idra Rustninger och hester vore aldeles videredo vell vtrustade ee när j finge ther vm vort breff eller scriff- uelseze Szå giffue wij ider nu tiilkenne, atuj for några merckelige Riikisins legenheter skull, szom på färde äre, haffue forscriffuit menige Frelszit offuer alt Vplandt och Södermannelandt Szå atthe med oss och wij mett them skole möthe nu nestkomandis helge korss dag exalta- tionis vdi vor stadt Vesterårs, Huarfore biude wij ider alle szammens och hwar beszynnerlige vidt siit namn och tesligis våre Landzfougthe, ati med idra Rustninger och Hester Och all then mackt både tiil hest och foedt szom j någon tiid bekomme kunne, vele möthe med oss

på forsc:ne tiid och stedh vel vtrustade szom thet sig
tijnbehörer vid idra äre Frelsze Tro och Redelighet til-
görendis, ther skole i godemenn thå ytterligere få vittha
beskeid huru j eder j alle motthe skicka skole Ther-
fore tager her ingen forszumelsze fore szom ider sielffue
magt på ligger Och later szee ati godemenn nu ful-
borda thet i tiit och offta vtloffuat haffue, Szå atuj
må szee huru j vele göre edert Frelsze fyllest Och
thenn deell szom j vtaff Cronone haffue Eder her met
gudt etc Datum vt Supra

Stockholm den 7 September.

Sjöpass för de utbeordrade örlogsfartygen.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 28 v.

Sziö Breff på Jackterne Aff Stocholm 7 Septem:

Wij Gustaff mett gudz etc Göre vitterligt och
Bekennes med thetta vort opne breff atuj afferdiget och
forskickat haffue thenne vor tro Tienere :N: mett the
godhe karle szom honom folgactige äre med thenna vor
Jagt N: Szå att han och flere*) gode karle skole vare
vore retfärdige vtliggiare tiil Sziös tiil at arge ind på
wore hedzske Fiender the Lubske theris anhang Greffue
Christoffer tiil Oldenborg och flere szom met honom
holla, ee huar the them offuerkoma eller bestå kunne
Huarfore bedie wij och högeliga formane eder alle Herrer
Furster Friborne Frelszismenn Kiöpstadzmenn jemwell
och alle andre Andelige eller verdzlige j huad stådt
eller verdighet the helst besithne äre, ther for:ne vor
beffalningismann med forsc:ne vore Jackt kan henda
att forekomma eller beszökia theris haffner eller Strömer,
atthe icke vele anszee them for nogre Sziöroffuare eller
the ther löpa på theris egen halss, vtan for vore tro

*) Emellan detta och följande ord är oriktigt tillskrifvet ett: och.

Tienare och retfärdige vtliggiare tiil at straffa och förfölia vore och Riikisins Fiender, Begärendis och tesligis kärilige atthe på vore vegnna äre szamme vor befalningismann och hans metfölie bistondige Furdelige och behielpelige j huad motthe hann thet helst behöffua kan, Huilckit wij j Licha och fast större motthe kerligan och gerne forskylla vela, Tess tiil yttermere visze late wij tryckia vort Secret datum vt Supra

Vesterås den 9 September.

Förteckning på utgångna skrivelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 282 v.

Aff Westerårs jn Crastino Natiuitatis Marie

Jtem breff för Hans perszon pa en gårdh benempdh Surarff liggiandis på Kopperbergiitt

Jtem wnte war N: herre Lasse Scriffuere j Lödisze iij tunnor aff Skattesmörett, Anno etc 1534

Vesterås den 10 September.

Privilegiübreff för bergsmännen på Thorsåkers berg i Gestrikland.

Riks-Registr. B, 1523—1528, fol. 96.

Breff vppå Torsåkers Berg j Gestringe Land anno 1534

Wij Gustaff mett gudz nådhe Swerigis oc göttis etc Konnung Göre witterligit atwij aff vår synnerligh gunst oc nådhe haffue tagit annamitt oc vndfångit szom wij och nu mett thetta vårt öpne breff tage aname och vndfänge tesze oss Elskelige tro vndersatter menige Bergxmenn szom bruckning haffua på vårt och Cronones Berg j Torsakers soknn j Gestringe Land mett

alt thet the äge rorligit oc ororligit vdi war Konungxlige hengen wern frijd oc forswar besynnerlige till at hengna frijda oc försuara them för alt offuerwald oc vretta, och hielpa them till retta Sammalunda haffue wij oc vtåff szamme vår nåd oc gunst vnt til goda att for:na vare vndersatter på Torsakers berg mage haffue niute bruke oc vbehindrade beholle alle the Preuilegier vilckor oc frijhetter szom thom vtaff våre förfädre framlidne Rikisins herrer oc Konunger nådeligen vnthe oc giffne äre Och szåsom andre Jernberg her j Rikit theris rät och frijhetter niute oc bruke Förbiudendis therfore alle ee hoo the helst äre eller ware kunne szom för wara skull wela oc skola göre oc Late, att the j nogen motte göre for:ne våre vndersätter på Torsakers Berg hinder platz forång eller vforretthen emott thenna gunstige tillatilsse vid våre strengia nepsth oc vrede Besynnerlige szå lenge (gud kan foga) at wij mett vår elskelige Rikisins råd h kunne annerlunde fortenccke ware eller oc skicke vm samme Bergx frijhetter oc preuilegier (huar szå behoff kan göris) till vårt, theris. oc menige Rikisins nytto gangn oc langligit bestånd Tess tijl ytermere visze Late wij hengia vårt Secret nedhen för thetta breff Giffuitt j vår stad Westeråars Lögerdagen nest för Exaltationis sancte Crucis Anno etc Mdxxxiiij

Stockholm den 22 September.

*Frälsebref för hr Erik Fleming å jord i Retunkylä by
samt å Warkaus hemman.*

Efter en afskrift i Riks-Archivet. — Tryckt af Arwidsson l. c. 6: 148.

Wij Gustaff mett Gudz nåde Sweriges och Göttis etc konungh Göre witterligitt atuj aff synnerlig gunst oc nåde, så och for thenn longlighe tro tienesthe som

thenne oss Elskelig tro man och Råd Her Eric flemming Höffwidzman på Rasburg oss och wortt Rike Swerige her tiill dagx giordt och bewist haffuer och än ythermera her epter bewisza må och göra skall Haffue vndt och giffuit som wij och nw mett thetta wort opna breff vnne och giffue honnom ewigt frriihett och frelsze på these epther:ne godz och ödhes Jorder Som är halffannan Skattmares jord liggiandis vti Retunkylä, och itt godz benempd warchaus mett en ödhes Jord benempd miettis, så att han och hans ärffwingar måge och skole beholle och niwte samma godz och jorder, vnder ewig frriihett och frelsse, och göra ther Crononne vtåff then tieneste som tilbörilig är, Hwarföre biude wij alle som for wora skul wele och skole göra och lathe Serdeles wora ffogtar och Befalningzmen att the fforbem:de Her Eric her emott Jntheit hinder eller forfang att göra j någon motto wiid wora ogunste Tess tiil wisso late wij hengia wort Secrett nedan for thetta breff Scriffuit på vårt slott Stocholm Torsdaghnen nest epther Matthei Anno dei Mdxxxiiij^o

Stockholm den 23 September.

Till konungens syster, grefvinnan Margareta, om hennes mans förräderi, om hennes af konungen önskade återkomst, samt om hennes son Peder Brahe.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 32 v.

Tiil Fru Margreta Greffuinna tiil Høyen etc
Aff Stocholm 23 Septem:

Broderligen helszen tiilforende etc Käre Syster forundrar oss storligenn huj thin Hussbonde Greffue Johann j szå motte szom nu skedt är, haffuer skiildt sig j frå Oss och Swerigis Riikie (kenne gud) wij haffue icke vdi nogon motthe forursakat honom ther tiil Och

vetthe wij icke heller oss nogon tiid aff honom szadana hoffmodt forskullat haffue, Och hade forthenskul icke formodat oss szådana lön, for alt thet got wij honom giort och betuist haffue, Och en dog han vell giffuer szine vrszaker och entskyllinger fore, szå at han ville holla the Lubske thet jndhold szom hann them loffuat och bebreffuat hade, Szå late wij oss dog tyckia, att epter wij thet tiil fyllest och en stor deell vtoffuer (szom nog beusligit är) haffue betalet the Lubske, Therefore war Greffuen icke plictig at holla them nogot jnhold, Och huar wij än icke hade betalet them tiil fyllest Thå var Greffuen lickuel mera plictig att holle oss thet lyffthe, ord, eedh och äre, szom han oss och Swerigis riike giorde then tiid han hiit jn j Landet kom, och szedan när han szwor sin Rådz eedh, än the Lubske och theris indhold Men wij kunne vell fornimma at vore vppenbare Fiender szamme the Lubske loge honom mere på szinnet och hierthet, än hans eed och forplictisze han oss giorde, thet wij nu på thenne tidh szå bestå lathe, Och medan han sig szådana vnbillig handel, vtan all redelig vrszack foretagit haffuer, Och giffuit sig tiil vore och Riikisins hedzske och vppenbara Fiender kunne wij föga godt formoda oss vtåff honom Och kunne wij szammalunda vell tenckia, epter thet han haffuer tig epter sig lefft, ther i Reffle, på en obekend och fremande stadt, attu kant ther tig vara föga tiil frome, vtan huar mann tiil speij och åtlöije Therefore är vort Höge Råd (Dog vm tig sielff szå szynes got och rådeligit vara) attu vilt giffua tig hiit ind j Landet jgenn, tiil tiit arff egit och then deell, tig gud vnt och forlänt haffuer, Kenne gud wij vele icke vdi nogon motthe stå epter thin skada eller vetthe tiit argeste, vtan heller hielpa tig thet besta wij kunne, Thetta råd h må tu nu taga tiil gode om tig szå synes Dog med szå skäll at tu icke her epter skall haffua råd h eller handling

med Greffuen, synnerlige szå lenge emellam oss och honom står szom än nu står, Ytterligere haffue wij forståt, attu haffuer lathet forszenda Jacob Bragdes barnn, szynnerlige Peder Bragde, wette wij icke vm han är nogot well forszedder, eller j huadt agt thet giort är, menn wij kunne well affmerckie och beszinne at huar en part kunne vpueckia både honom och flere oss på halszen gjorde the thet gerne, endog wij thet icke vdj nogon motte fortiänt eller forskullat haffue, Dog är vor begärenn attu wilt vitta hans beste och sättian på then stadt ther han kann fara väll och lära tugt och szinne, Kenne gud atuj haffue altid varit tiil szinnes, at vetta och ramme tiit och tine barns besta nytto och velfärdt, szom wij än nu tiil szinnes äre Huar wij kunne eller formoge, ther vm wij skiute vor skäll tiil then alzmegtigiste gud, Huilckin wij tig her med beffale etc

Stockholm den 24 September.

Till hr Erik Fleming om flera olika ämnen.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 29. — Förut tryckt af Arwidsson, l. c. 5: 310.

Tiil Her Erick Flem:[ing]

Aff Stocholm 24 Septem:

Wår etc Käre her Erick wij haffue forståt aff Eders scriffuelsze Tesligis och the godemendz Torsten Salmundszons och Peder Swenskes berettelse och vnderuijszning hurulunde alle ider ärende sig ther j Landet forlopne äre, både j en motthe och andre etc Ytterligere käre her Erick haffue wij forståt aff szamma eders scriffuelsze ati haffue haftt idert budh vtoffuer tiil Reffle epter folck, och haffua ther icke fåt en karll, forthy Rådet ville icke städia folck ther vth, etc Szå forundrar oss storliga huj the godemenn thet göra eller i huad motthe wij thet aff them forskullat haffue, Dog är vor

villie och begären atj en nu vele scriffue the Reffuelske tiil vid thenna mening, ath huar the vele lathe städia oss kneckther Bodtmenn och annet huad wij från thom behoff haffue, Thå äre wij ther tiil fridz medt, atuj lathe them thet seglas löst igen j från Findland, anners ingenlunde, Och när j få szuar tiilbaka igen, Och the Reffuelske vele gå ther vnder, thå må j vell latha them segla ther hen med vijd, Bräder, Tiäru och andra slijka varur, vndantagendis fethwarur och fetalier, Och szende wij nu nogra Jackimsdaler tiil eder med Torsthen Salmunsson och Peder Suenske, tiil the peninga wij i sistens szende tiit vtoffuer, Är wor villie och begären ati vele samfelt med them vinleggia eder att skaffa oss ther fore gott krigxfolck ee huad the äre mere Landknechter Resige eller Botzmenn, ther kunne i giffue them vtaff nogot på hondene, tiil tess the komma tiil oss, K: her E: ati vele flux vinleggie eder epter folck, her är icke annet på färde, än atuj motthe tenckia ther alffuerligen tiil och forsterckie oss med alle magt Forthy ther Greffue Christoffer lather sig hylla, thå skeer thet på gamble Konnung Christierns vegna och sine egne, huar Kon: Christiern ellies döder är, Szå kunne i vel sielffue tenckie, huad ther ville epterfölia huar ko: Christiern skulle komma tiil Regimentet igen, Therefore legger eder vin epter folck szom magt vppå ligger Yttermere är och szå vor begären atj vele offorszumelige latha komma hiidt vtoffuer alt thet fotfolck ther är Dog slotthen foruarade, Yttermere szom j råde oss atuj ville skicke tiil Grabben ij lester jern och biude honom tiil at han ville ther latha vpsettia en godh Jackt, thet wij och nu szå bestelt haffua och skickat honom szådana jern vtoffuer, Ytterligere szom i begäre vitthe vor villie vm thet skiip szom j haffue latit byggia, tiil Rikisins Rådز behoff, vm j skole skickat hiidt vtoffuer j höst, huilckit wij stella vdi eedert egit skön, Dog

tyckis oss icke oråd vara at thet komma hijdt vtoffuer j höst, szå kunde thet bliffua j vinther aldelis vtflyt szom thet bör szig Dog vm skyt, krutt, lodt, och Botzmenn måge the godemenn Rådet sielffue vara fortencckte vm, ther om i och med eders scriffuelsze vell måge formane them, atthe szådana j tiid och time beskaffe sig, på oss haffue the intit liitha i then motthe, Forthy wij haffue szå mong skiip her at vtrusta, beszynnerliga nu then aller störste Kraffuelen, huilkin ther vil behoffua allene szå mong skyt, szom iij aff the andre Och ati forthenskul ville tenkia tiil, att beskaffa oss botzmenn och siöfarit folck ther ligger oss aller störste magt vppå Yttermere K: H: E: szom j och beröre och begäre vort fulmaethe breff, szå at huad deell i giort och latid haffua med Viborgz slott och länn, är skeedt med vor villie ja och szamtyckie for mykit onyttigt epter[fölien]de tall skul etc Szå behoffua i inthet tuila ther vppå, atuj ju fulkomelige vele stå eder ther vm tiil, Och forssee wij oss, at j haffue ther vppå vort fulmagte breff, szom Torsten Salmunsson forde vtöffuer med sig, ther vtinnan äre j nog foruarade Framdelis vm then del her Guttorm haffuer tilhört Szå epter thet szamme tingest äre bytthe och parthede äre wij tiil friidz thet och szå bliffuer tiil priss, Och then rostering ther skeed [är] j Viborg på then Reffle borgare må giffuas löss, forthy wij haffue ingen stor trätthe med them, nar wij mann finge vtaff them huad deell wij behoff haffue tiil folck och värior, Szammalunde szom i och beröre vm Erick Olszon, ath han icke skulle vele holla thet lyffthe och tiilszeyelsze szom i och the godemenn flere vtloffuat haffua etc Szå Käre Her Erick behoffue i icke tage eder thet szå när eller agte thet szå noga, forthy wij forssee oss at han haffuer giort thet vdi en godh mening, Dog haffue wij ther vm scriffuit honom tiil, och befaled ath han szådana snack affstella

skall, man kan ther intit nu annet tiilgöre forthy thet är giordt szom giort är, och må så bliffua, ther wij och äre vell tiil fridz medt Framdelis vm then Matz Larszon och Erick scriffuere szom j och Nils Grabbe scriffue fore, etc Szå vitte j vel sielffue her Erick huru wij haffue skickat oss emodt then Matz Larszon, Han är dog icke lickuell vtan en bonde szon, och wij haffue giort honom tiil en herre mann, menn huru han haffuer skickat sig emott oss igen, är ider icke owitterligit, huru han haffuer följt then Greffuen epter, licha szom thet hade varit eth eg och en kakå, menn oss haffuer han föga ting ackthet, Therefore motthe han vell vara nogot vdi vort fornöye, for en han komber så sleet tiil venskap igen, Then Erick scriffuere kunne wij och well gisza at han gör ther föga gangn annet än ligger och stemplar och scriffuer Greffuen tiil, thet vore fast bätre at han vore thädan än ther, wij vitte wel huad han är for en szelle, han var her i Fiord hoss oss, alt thet han hörde vtaff oss, thet förde han in för Greffuen, och än mykit verre än wij thet nogon tiid szade, therefore witte wij icke huru mykit wij skole tro honom, Then Salmon haffue wij ingen ogunst tiil, han må wel giffua sig hiit tiil oss och göre sin tienist fyllest szom honom bör, Jtem haffue wij besport ati haffue en god plåtheslagere j eder tieniste, Huarfore är vor villie och begären, ati vele lata honom slå tiil vort behoff en hoop goda knichtz harsk rette och sletthe, wij vele wel finne godh råd at skicke eder plåther nog tiilhonde, Tesligis vetthe i och så vell K: h: E: hurulunde then mene-mann her j Landet haffue nu j forlidne år varit flux betungade både med gestninger och andra szuåra kostgerder, besynnerlige szom thet skedde j fiord med then Dalereszon, och ellies offta nogh, Ther the godemenn j Findland haffue aldelis sittit frij fore, Huarfore tyckis oss icke oskäll vara ati ville latha handle med then

menemann ther j Findland beszynnerlige j the Län szom nu icke haffue varit fortungade medan Viborg haffuer bestellat varit, med gerder eller annen tunga, atthe godemenn och szå ville komma oss tiil vndsethning med en skälig hielp epter szom eder kan tyckes lijkast vara, Kenne gud oss görs peninga behoff Wij haffue vell iij eller iij^m fotfolck vtan hoffmenn och Resiger, Ther haffue wij allerede j thenne föga feygdis tiidh skutit epter, öffuer the L eller lx^m marck ort:r Therefore begäre wij ati och flere godemenn med ider ther i Landet vele beffijta eder, at her motthe komma nogot jn igenn, Framdelis giffue wij eder tiilkenne atuj haffue latit her Probera thet nye mynt szom slagit bliffuer j Reffle, Och finnes lödige marcken jndht fine icke bätre än tiil iij lott Sölff, huilcke peninga the lata flux komma tiit in i Landet tiil ingen ringa skada Begäre wij ati vele haffue ther itt vpszeende med, szå at szådana ont mynt icke kommer formykit in j Landet, vm thet frelsze j begäre på the ödis marcker, äre wij vell tiil fridz med och szende eder ther vppå vort opne breff Eder her mett gud beffalendis etc

Stockholm den 24 September.

Till Niels Grabbe om förvaltningen af Nyslott och Nyslotts län, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 31 v. — Förut tryckt af Arwidsson, l. c. 5: 315.

Tiil Nils Grabbe

Samma tiid vt Supra

Wår etc Wij haffue vndfongit thin scriffuelsze Nils j huilcke tu berörer om Nyslot och Nyslotz län, och begärer at thet må bliffua vnder Vijborg, szom thet aff aller varit haffuer etc Szå epter wij icke vitte huru then lelighet j then landzende sig begiffuer kunne wij

ther föga swara tiil annet än wij settie thet vdi tith och flere godemenntz skön, atthe ther vm bestelle thet beste the kunne Dog epter szådana skäll och vilkor szom tu vdi szamme tin scriffuelsze foregiffuer Äre wij vel tiil fridz at szå bliffuer szom aff aller varit haffuer, Sså attu skalt få vtaff Nyslot huad tig behoff görs tiil Vijborg, ther vm wij haffue scriffuit Måns Ram tiil, ath han skal vitthe skicke sig ther epter, Och attu later honom få igen szalth humbla Cläde och annen deell szom honom behoff görs tiil Nyslot, Och skal tu vettha atuj skicka tiil tig ij [1½] lest jern, Är vor begärenn attu vilt lata settia ther vp j Vinther en smuck Jackt Tig her med gud beffalendis etc datum vt Supra .

Stockholm den 24 September.

Till Erik Olsson om åtskilliga ämnen.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 32. — Förut tryckt af Arwidsson l. c. 5: 315.

Tiil Erick Olsson aff Stocholm 24 Septemb:

Wår etc Wij haffue forståt vtaff tin scriffuelsze Erich, hurulunde then lelighet sig begiffuin är med Vijborg, och med huad vilkor och inrymelsze Kastenberg är vtaff landet dragin med siit szelskap och tesligis huru then handling emellam her Erick Fleming och tiig sig forluppit haffuer Och giffue wij tig ther vppå tiilkenne, at her Erich haffuer szå oss och latit forstå szamme handlinger, och giffuit sine vnskyllinger och vrszaker nog fore huj szå handlat bleff, med huilcke vnskyllinger wij oss och szå athnöya lathe, och giffue oss tiil fridz szom nu skeedt och giort är, Therefore må tu latha ther vm thet snack szå bestå, Ytterligere szom tu berörer, at Erick Spore icke kan bestå både Nyslot och Offuerherede, och begärer forthenskul attu må settia tiil Fougta j öffuerherede igen, then Henrich

perszon, szom ther är på Taffueste hussz hoss tig, Szå äre wij ther vm vell tiil fridz och szende wij honom ther vppå vort breff, Framdelis Erich är vor villie och begären attu vilt forskicka hiit vtoffuer tiil oss alle the knechter szom tu haffuer ther hoss tig på Taffueste hussz, Dog attu allenast beholler szå monga szom tu kant foruara slottet med, Och må tu giffue them then hielp på honden iij marck huar karl, szom the Landz-knecter her äre, fät haffue, szå giffue the sig vel tiil fridz, lagat iu szå, atuj kunne få hiit vtöffuer thet meste folck både tiil hest och foedt szom j nogon tiid ther aff Landet vmbäre kunne The göris oss her storligen behoff Jtem szom tu later begäre aff oss the Teszie Landbor j forläning Szå äre wij ther vm tiil fridz och szende tig ther vppå vort breff, gud tig etc

Stockholm den 24 September.

Fullmakt för hr Erik Fleming jemte Torsten Salmonsson och Peder Svenske att öfverallt, särskildt i Lifland, värfva ryttare, fotfolk och båtsmän.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 33 v.

Stellinge breff for Torsten etc

Aff Stocholm 24 Septem:

Vij Gustaff etc Giöre vitterligit och bekennes for-medelst detthe vpne breff atuj haffue giffuit Oss Elskelig tro mann och Rådher Her Erich Flem:[ing] Desligis Erlige och velbyrdige menn Torstenn Salmonszon och Peder Swenske vdi beffalning att huarszomhelst the be-kome kunne szönderlige j Lüffland skule the beffiita sig tiil at forskaffe oss Reuther knechter Och botzmenn Huar the oss och szådant krigxfolek kunne bringe tiil veghe, thå giffue wij for:de oss Elskelige tro menn ful-mindig beffalning, at vtloffue och tilszeije them på vore

vegna szådana stelling och szoldh, at når szomhelst the hiit offuerkomma j Riiket szå wij kunne bringe them vnder Feneken och krigx skick Dhå (vm the icke bliffue tiil sins at tiena oss for års lön) vele wij giffue epter plegelig wiissz hoss herrer och Furster vell vtrustade Reuther på huar hest x gulden mynt, Tesligis huar kneckt monedt szold iij gulden mynt, Szamme motthe wele wij och thå handle late med botzmenn, atthe oss alle Reuther, kneckter, och botzmenn nest all gunst och nåde for Erlig bezolding betacke skole, Ther the aldellis behoffua inthet ath tujffla Datum vt Supra

Stockholm den 29 September.

Till de i Vadstena församlade riksråden om det förestående krigståget till Danmark.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 34. — Förut tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 195.

Tiil Riiknszens Råd forsam:[lade] j Vastena,
aff Stocholm die Michaelis

Vår etc Käre godemenn szom eder vel fortенcker, att szenaste när wij vore i Kalmarna tiil orde och szamtals mett eder, bleff beslutit och szamtycht atuj och j alle szamens skulle alffuerligen fortенckte vara, at forsterckie oss med all then magt wij nogon tiid bekomma kunne, for thenne farlige leligheters skull szom nu sig vdi Danmarck och annerstedz begiffue etc, På thet atuj szådana vlemkelig och farlig handell forekoma och fortaga skulle thet beste wij kunde, Szå haffue wij nu på vore sido giort vort beste ther tiil, och skickat all then mesta magt wij haffue kunnet aff stad komma bade tiil hest och foedt thit nid tiil Oestergotland, Forszeendis oss ati och flere the godemenn aff Frelssit och szå haffue ther alffuerligen til tenckt, på then szido, Szå at oss formoder ther skall vara for-

szamblat eth megtigt tall krigxfolck Och epter nu szå folckit forszamblade äre och kunne icke vell liggie lenge på en stedh Therefore är vor villie och begären ati godemmen vela rådslå, offueruäga och beszynna huad an-sleger best på färde är, eller huru man skal tagat före med folckit vm man skal göra nogot tugh jn åt Skåne Blekung eller Halland, eller huad eder ther vm szyntis rådeligest vara ther bestond kunde metfölia Ati godemmen thet och szå med menige hopen fulfölia Och epter wij icke szå hasteliga kunne personlige komma tiil eder, beszynnerlige epter wij icke haffue än stort bestelt vm thenne staden szom sig wel borde, och folckit är icke än vtoffuer kommit frå Finland, ther wij fast dagliga epter venta, Huarföre haffue wij nu beffaledt tiiltroedt och forordinerat oss Elskelig tro mann och Rådth Her Johan Tureszon for offuerste Hoffuitzmann och Capitenere for menige hopen, är vor villie och begären atj vele vara honom höruge lyduge och folgagtige huar han eder tiilszeyandis varder, Och atj holla menige hopen och thet szamme fore Och än dog godemmen at han bliffuer eder Capitenere och offuerste Beffalningxman, Dog är vor villie ati icke vele skiutha alt vcket in på honom licha szom hela regimenthet hunge honom allene vppå, Menn rådslår huar med annen, szå at huilchen ther vet eth gott Rådth vari sig mere fatig eller riik, ath han thet då deela ville, szå hoppes oss thet går lijka tiil Eder her met gud beffalendis etc vt supra

Stockholm den 29 September.

Till hertig Albrecht af Preussen om konung Gustafs förhållande till hertigen af Holstein.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 36.

Tiil Hertugen aff Prutz:[en]
aff Stocholm die michaelis

S:[alutem] et vtramque ex animo beatitudinem exoptat atque in rebus omnibus vbivbj commodare et adesse pro summa virili queat, offitium atque operam suam egregiam nunquam non paratissimam pollicetur, Illustrissime Princeps et domine affinis Oblatis nobis non ita multo ante vestrae charitatis literis intelleximus quam studiose nunc vti ante hac charitas vestra consultum cupiat, illustrissimo principi Holsatiæ Ducj Christiano domino atque affinj nostro etc præterquam quod nobis Familiariter ac prudentissime ad singulos nostrj scripti articulos responderit Jam norit Deus optimus Max:[imus] et nos ei semper cupidissime animum nostrum instituisse vt terra marique memorato illustrissimo principi Duci Christiano domino atque affinj nostro auxilio veniremus . Hoc nomine vestram charitatem toties hactenus scriptim compellauimus id agentes, vt sua intercessione nobis aliquot militum copias, item nautas sicubj posset conscriberet vtque naues suas bellicas huc ad nostras transmitteret . Nam ita ex vtrisque vna quædam bellica classis constitueretur quare non adeo hostium impetum reformidaret, sed sustinere posset . Quod consilium existimamus nobis vtrinque non inutile futurum fuisse, Nam illud tum exequj, nunc opere pretium experimur .

Nos tamen ne omnino negligenter differre nostram opem videremur, exornauius ex minutioribus nostris naues duodecim, nautis atque armis nauticis non male

instructas jllas transmissimus aliquoties memorato domino affinj nostro Duci Christiano. Speramus (deo propitio) non fore, vt nos huius nostrj consilij poeniteat, Nam celerrime eius charitatj auxilio opus esse iudicabamus, in tam vario rerum discrimjne Porro Quemadmodum nouit charitas vestra Calmarniæ fuisse apud nos Dominj affinis nostrj Ducis Holsatiæ etc Secretarium Franciscum Trebaw quem ad suum Principem inde relegauimus comitatum aliquot nauibus, argentum etiam quod nos in gratiam atque opem confecimus Domino affinj nostro Ducj Holsatiæ vna secum rettulit, Jta autem inter nos et Franciscum Secretarium etc conuenit Principis suj nomine, vt nobis aliquot militum copias ex Jussia adueheret in oram aliquam Regionis nostræ, Vnde earum vsus nobis vtrimque esset commodissimus, Verum huc vsque certiores non sumus factj, equos milites inde consecuturj simus ad non, id nobis potissimum in mora fuit hactenus, Vestram charitatem anima et corpore vtrinque beatam Christus conseruare dignetur Datum vt Supra

Stockholm den 29 September.

Till Georg Rudolphi, hertig Albrechts af Preussen secreterare, angående evangeliska läran och anskaffande af en tysk secreterare.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 36 v. *) — Förut tryckt af Thyselius, l. c. 2: 72.

Ad Jeorgium Rudol:[phi] Jllustrissimj Principis Alberti Pruthenorum Ducis Secretarium ex Holmia die Michaelis

S:[alutem] D:[icit] P:[lurimam]

Oblatae nobis sunt non ita multo ante tuæ humanitatis litere Vir eximie, quibus intelleximus quemad-

*) I brädden står cancellistens namn: Christophorus.

modum superioribus diebus nos aliquoties literis compellaueris transmissis nobis vna libellis aliquot rei Evangelicæ . Nos tamen hactenus nihil respondisse, quæ nimirum caussa te retinisset, quo minus interea temporis aliquid ad nos literarum dederis, etc Clementer autem a nobis vbi sit respons[i]o, negligentia quidem aliqua apud nos diuturnum illud silentium euenerit Verum profecto, non nostra, sed eorum et negligentia et paucitate qui nobis fuissent ab epistolis ac nobis in rebus omnibus adiumento quo nomine plurima apud nos præcipue his proximis duobus annis intermissa negotia sunt, Deus autem posthac causam nostram in melius prouehere dignetur Speramus igitur tuum erga nos iudicium æquius esse, quam vt nostram taciturnitatem in aliam atque optimam interpretetur partem, Porro, pollicetur epistola tua, sicubi queas velle te summa diligentia ac fide Secretarium quempiam, germanicum rerum videlicet non mediocriter peritum, nobis conficere, hoc tuum officium est nobis gratum, Nam istiusmodi homine qui a Secretis sit summopere nobis [opus?] est, Quamobrem rogamus te ne desinas adniti, vt nobis hac ipsa in re gratificeris, Nihil dubitans, quin nos vicissim ad omnem gratitudinem numquam non paratissimos etc Vale Foeliciter .

Stockholm den 2 October.

Till hr Johan Turesson och hr Lars Siggesson, under rättelse om den af grefve Christopher i Danmark pålagda skatten, jemte förmaning att under krigståget gästa hofsamt.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 35.

Tiil Her Johan Tursson ock Her Lars Siggesson, aff Stocholm 2 octobris

*Först giffuer dominus them for Tidender huru Greffue Christopher haffuer lagt en szwår skath på them

j Danmarck både j Skone Halland Szeland etc szå ath huar kyrkia skall giffua x marck huar præsth x marck, huar bonde fatig och Riick iij marck, szåge forthenskul dominus gerne at szamma skat kommo icke honom tiil hiellp szom agtad är, vtan heller domino tiil vndsethning hiellp och bestond, .

Tesligis huar szom ganske hopenn drager fram her inriikis, atthe gesta skåliga .

Stockholm den 3 October.

Till Peder Svenske på Kalmar, befallning att utsända några fartyg, samt att sjelf, med den största makt han kan åstadkomma, begifva sig nedåt Skåne, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 34 v.

Tiil Peder Swenske på Calmarna
Aff Stocholm 3 Octobris

Först at han later Swanen och ij eller iij andre szmå jackter med, löpa vtt tiil at taga och arga in på the Kiöpenhaffns Malnös borgare eller ee hoo the helst äre aff thet Lybskis partij, ther är dominus tiil fridz med, epter szom Peder begärat haffuer .

Tesligis at han giffuer sig nidh tiil hopen med then mesta magt han kan affsted komma, dogh Klingebondit är vell foruarat, och skicker jöns nilsson j sin stadh på Slottet,

Ytterligere huar peninga behoff görs nedh tiil hopenn, thå haffuer dominus beffaled at ther skal tagas peninga på Kalmarna szå mykit them mest behöffues, ther må han rettha sig epter .

Stockholm den 3 October.

Till rikets råd rörande danska fejden, underrättelser och föreskrifter.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 35.

Till Riikisins Råd, aff Stocholm 3 Octobris,

Först at Kong:e Ma:tt haffuer szendt ther nedh Secretit met Cemet Scriffuare, szå atthe må lata och göra vnder dominj Titell huad szom them szynes Rådeligast vara, och bestond kan med fölia .

Ther näst atthe draga flux nedh åt Halland Schone eller ther them synes best tiilfellet är, Thy dominus haffuer forstät at bönderna ther j Halland och Schone skole vara domino veluillige och en stor part aff Ridderskapet med .

Videre haffuer dominus forstät at Hertug Christian haffuer fåt godh vndsethning j frå Ferdinando vell en vj^M kneckther, och menar han sig nu vell kunne bestå bade them for Lubko och then hopen j Danmarck är, Och ligger oss forthenskul magt vppå atuj göra noget tiillet på thenne szidho, Thy thet är bättre ath veria sig för sin grannes dör, än för sin egen .

Ytterligere begärer dominus ath nogra aff the godemenn aff Rådet bliffua hema hoss dominum szom är Her Knuth anderszon Her Peder Hårdh och Jon Olszon, Dog huar szå skeer atth theris karla och Rustninger fölia hopen .

Stockholm den 3 October.*Uppdrag till Måns Månsson och Märten Skriffuare.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 35 v.

Tiil Måns Mansson och Märthen Scriffuere,
aff Stocholm vt Supra

Jtem att en dera giffuer sig tiil Kalmarna eller
och både Mons och Märthen epter peninga (om the
ellies göris behoff ned tiil folckit) Och peninga begynna
fattis szom j hade nedh medt eder .

Stockholm den 6 October.*Utdrag af utgångna skrifvelser.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 283 v.

Aff Stocholm jn profesto birgitte

Jtem fougte breff för Germundh Swenson på No-
rundh

Jtem Literas Collationis för Olaff brijmps på De-
kene dömett i Strengnes

Jtem breff till Alle städer her j riikiitt att the
före jnge Feett warur wttth aff Landett

Jtem fougte breff för Clauess Peckmann på Swartesiö

Stockholm den 7 October.

*Till Severin Kiil att med sitt folk stöta till de öfrige
svenske trupperne, m. m.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 35 v.

Tiil Söffwerin Kiil Aff Stocholm Die Birgitthe

Jtem at han reder sig tiil, at fara nedt tiil hopenn
med then mesta magt han affstad komma kant, Dog
Slottit vel beuarat, ee huad szom på komma kan, .

Jtem vm then Lubske Boyart är dominus tiilfridz at han beholler then dog szå med skäll at han haffuer honum vte vdj sziön emot Fienderner huar the them offuerkomma kunne .

Videre vm thet byte szom han begäre ath witthe Szå är dominus ther tiil fridz at thet må partas them emellom dog szå at dominus får sin parth halffdelen etc Men thet Hamburgx godzet må bliffua bistondis, tiil tess mann får ytterligere foruette huru thet vill gå tiil etc .

Stockholm den 9 October.

Till hr Erik Fleming, föreskrifter om värfning af manskap, m. m.

Riks-Registr. F. 1534—1536, fol. 43.

Tiil Her Erick Flem:[ing] Aff Stocholm 9 Octobris

Wår szyn:[nerlig] etc Eder wel fortенcker Käre Her Erick om then peninga summa szom wij forskickade eder tiil honde j Sommers med Anders vestgöta, med huilcke peninga j skulle szollera oss folck fore, szynnerlige ther j Liffland, Szå witte wij icke fulleliga, Om the Liff-lendere äre nogot mykit doxe at handla mett Och beszynnerliga på thenne tiid, epter j nog forståt haffue att ther ryggeris nu fast ther, szå vel szom annerstedz, Szå vet mann icke retzlige om thet är mykit rådeligit at beskaffa nogot mykit med them Therefore tyctis oss rådeligit vara her Erick atj icke alth for mykit giffua ider j kundskap med them epter thenne dagh, tiil tess mann får en ytterligere vitthe huad the haffue j szinnet Och szåge wij heller, om szå saker vore, attj med nogon lempo kunde med edert eyet viszo budh in tiil then Prutzske sidhen at szollera ther folck med the szamma peninga attj ther vm ville vinleggia ider, szyntis oss thet och vara szå liigt, Ytterligere giffue wij ider tiil-

kenne atuj haffue bespordt ath ij eller iij jagter medt en Boyart löpa her åth och fram j sziönn på rettha farwathnet for the Swenske tiil ath forraske them, szom the och allerede haffue tagit ith Ååbo skiip vp, Och tiil effwentys varde well flere antastandis huar the icke bliffua nederlagde Therefore wele wij med thet aller förste afferdige en part aff vore skiip, och late them löpa ther heen på faruathnet Och szee huadt the kunne beskaffa, och skole szame vore skiip och Jagter löpa ther in åt Mosundh eller anderstedz ther i skärenn szå lenge the kunne få tage vort krigxfolck in om bordz, szom ther är i Landet, Therefore måge j szå lagat at szamme krigxfolck är vederredo när skiippen komma Men kunne j thet formerckia, ath vinden är skiippen emodt, szå the icke kunne komma fram, Szå är thå vor villie och begären attj skynda folckit hiidt vtöffuer med thet aller forste Oss ligger nu storlige magt på, atuj agte granneliga på tiiden, j rentthen [o: retthen] tiidh, Valeatis

Stockholm den 10 October.

Till hr Henrik Rosenkrantz på Gotland om hans trohet emot hertig Christiern; underrättelser om svenska fartygs utsändande, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 42 v.

Tiil Her Henrick Roszenkrans
Aff Stocholm 10 Octobris

Vår szynnerlig etc Wij tacke ider Käre Her Henrick for iders tröstelige scriffuelsze i oss med besögt haffue och jemwel for j och *) äre szå lette tiil ath giffua ider tiil Fiendernar (szom en part aff ringa nödh giordt haffua) vtan atj vele bliffua manneliga bestondandis med Hogboren herre Hertug Christiann vor käre Swåger,

*) Bör tydligen vara: icke.

Och settia wij aldellis fulkomlig tro och loffue tiil ider och szamma eders scriffuelsze atj bliffue ther widh faste stondandis, Ther emott j ingen tuiffuel vtinnan haffue skole, atuj vele vara ider en god trost på thenne szido, Och huar szå skeer aff gudz forszyn och goda tilhielp ath for:ne Hogboren Furste varder offuerwinnandis sin nödh bliffuer hans Kärlichkeit vtan tuiffuel ider thet vell betenckendis, i huess motthe i thet behoff haffue Yttermere käre her Henrick giffue wij ider tilkenne atuj j visze sandhett forfaret haffue, ath her på farwathnet emellom Rige och Reffe etc löper en aff thet Lubskis partij benempdt Berendt Knop med nogre Jacter och en Boyart actandis vela antasta våra vndersätter ther the them bekomma kunne Szå agte wij forthenskul skicka nogre vore skiip vth epter them och haffue forthenskul beffalt atthe ij eller iij jagter ther liggia j Kalmarne szundh skola löpa tiil vestergarnn vnder Gotlandt ther forbide the andre vore skiip szom hedan från Stocholm komma skola, Therefore szåge wij gerna och begäre kerligen atj vele lata iders jagter komma j flota med vora tiil ath leggja thet partiidt nedh szom her löpa på farwathnet, Huar szå skeer, hoppes oss thet är (vtan tuekan) ider och iders Landzsätther vell tiil gangn och frome szom oss, I huadt motthe wij och kune etc valeas .

Stockholm den 12 October.

Öppet bref derom att ett af konungens fartyg uppbringadt skepp ifrån Campen skulle af konungen betalas, och derpå befintliga varor tagas i godt förvar.

Efter originalet på pergament i kongl. Riks-Archivet. Finnes äfven i Riks-Registr. F. 1534—1536, fol. 41 v och i en af borgmästare och råd i Campen affattad år 1536 daterad vldimåtion på perg. I registraturet är brefvet dat. d. 11 October.

Gustauus dei gratia Swecorum Gotthorumque etc Rex Omnibus et singulis, status vel conditionis cuiuscumque presentes literas Inspecturis vel audituris Salutem et foelicitatem æternam optamus, Notum facientes quod nauibus nostris bellicis, iussu nostro in mari vagantibus, occurrit nauis quedam e Riga veniens, cuius Rector erat iste Latorpresentium Petrus Frijs Ciuis Campensis, Verum quum naues nostras predictas instruximus et emisimus, non solum aduersus Lubicensium insultus, nos (quia illis petentibus) nauali bello, contra Hollendinos, hostiliter insurgere nolebamus, infestare molientium, Verum etiam, vt si quas offendere poterint naues, pro vsu bellico valentes et deseruientes, titulo emptio-nis, nobis illas adducerent, necessitate quadam Regni nostri hoc exigente . Jdcirco nauim predictam, preterlabi non sinentes, sed apprehensam adduxerunt ad portum nostrum Stocholmensem, putantes eam hostilibus bonis esse onustam . Et si aliter esse nobis jam satis compertum sit, nauim tamen ipsam hic retinemus, non hostili animo (quandoquidem nobis vsui esse poterit, contra hostes nostros, optime enim inter nos et nauis possessores conuenit) sed (vt supra) titulo emptionis. Justum precium debite reddituri. Jnsuper et bona quecumque per nauim illam huc aduecta, in tuto fecimus reponi loco, suis possessoribus, fideliter conseruanda, donec illi aliquem plena auctoritate huc destinarint, ea simul et prefate nauis precium, hinc deportandi, Jn cuius manus omnia libere tradj constituemus, Rogantes

omnes, quorum hoc intererit, Precipue vero Magnificum ac nobili prosapia virum Jeorgium Skenck super Frijsiam etc Cæsareæ Ma:tis Commissarium, hoc nostrum factum, non aliter atque a nobis factum sit interpretari, quandoquidem adhuc que facta sunt, arbitramur, nobis constare multis, cum retro seculi, exemplis Nos quoque in similj casu (si res ita possit) amice feremus Valete Ex arce nostra Stocholmensi 12 octobris Anno etc Millesimo Quingentesimo Trigesimoquarto Sub Sigillo Annuli nostri.

Det på en pergamentsremsa vidhängande sigillet, litet, i rödt vax i hvitt, är synnerligen väl bibehållet.

Stockholm den 12 October.

Till rådet i Reval, begäran att skeppsbygmästaren Michael Joannis i beslag tagna tillhörigheter må lösgifvas.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 42.

Tiil Reffla aff Stocholm 12 octobris

Cum syncero nostro fauore Salutem Significauit nobis, humanissimj virj, dilectus nobis presens Michael Joannis, ciuis vester, arte faber lignarius præcipue nauium, quod res suas et instrumenta quæcumque artificio fabrilj deseruientes habet in custodia, et q.[uasi?] arrestatione illic detenta, quidam alius ciuis vester nomine Bertollus Nydrick etc Sed quia nos, ipsius præfati Michaelis opera et artificio (ad tempus) habemus opus, præsertim in naualibus nostris, Rogatam idcirco vestram habemus humanitatem, vt arestatione illa relaxata, ipsi in adducendo res suas et instrumenta prædicta (per se vel per alium) ne quo modo sit impedimento, quod facientes rem nobis gratissimam et ad parem referre gratiam exhibetis præsentissimam Valete

Magnificis, magnæque prudentiæ viris Proconsulibus et consulibus*) Ciuitatis Reualiaë propinquis et amicis nostris sincere dilectis

*) I registratoret förvrängdt till: Proconsilibus et consilibus.

Stockholm den 16 October.

Till hertigarne Albrecht af Preussen och Bernhard af Pommern, om åtskilliga ämnen.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 39.

Ad Dominum Albertum Pruthenorum Ducem
Ex Holmia 16 octobris *)

Gustaus dei gratia etc

S:[alutem] et vtramque ex animo etc Jllustrissime Princeps domine affinis ac vicine Statum nostrarum et rerum Danicharum charitatj vestræ scriptim aliquoties significaujmus . Porro . diebus abhinc non ita multis ablate sunt ad nos Jllustrissimj Principis Christianj Holsatiæ etc ducis dominj affinis nostrj, per tabellarium, litere, Quibus inter cætera, significat nobis sua charitas, se ablegasse equestrj loco natum Franciscum Trebaw Secretarium suum, eo nomine atque auctoritate, vt milites et stipendiarios quoscunque vndeuis accumularet, idque tam nostro quam suoipsius nomine Verum quum certo sibi persuadeat hostes suos, nihilosecius nostram atque suam perniciem molituros, hortatur nos sua charitas vt idem apud amicos nostros curare studeamus, quorum præcipue nominat Illustrissimos Principes ac Dominos Dominum Albertum Pruthenorum etc et Dominum Bernhardum Pomeraniæ etc Duces dominos vicinos nostros, Qua quidem in re et pro inter nos necessitudine et affinitate, naues aliquas bellicas illico parauimus, quibus præfecimus hosce fideles nostros magnificum ac generosum virum, dominum Jwarum Flemming Regnj nostrj Consiliarium, equestrj loco natum Pelle Perszonn nobis a seruimine, Olauum Swart Clementem Rentzil et Ericum ericsson Consules Stocholmenses, quos plena nostra com-

*) I brädden står cancellistens namn: Olauus Swenonis.

missione ablegauimus in hoc designatos vt milites quoscunque electos siue gregarios pacto stipendio, nostro nomine congregent, ad vsum illustrissimj Principis Christianj affinis nostrj æque atque nostrum, quo nomine et præfatum Franciscum Trebaw credimus his nostris hacque in re fidelem coadiutorem Quare vestram chara magnopere rogatam habemus, Principio, hisce fidelibus nostris præfatis, vt fidem habeat, super talj nostra commissione, indubitata, Deinde et eisdem fore auxilio agendo cum populo ac subditis suis, pro istis nostris in huiusmodj militibus congregandis, deque stipendio militarj, nostro nomine cum illis conuenire, dando etiam in hoc (si res ita postulabit) charitati vestræ literas, quam stipendij rationem vestræ relinquimus charitatj, cum ipsis nostro nomine faciendam, prout magis commodum videbitur . pollicemur nos, hoc scripto nostro, vestris omnino stare conuentis, ipsisque militibus promissa, bona fide ad obulum vsque soluendo futuros, Dedimus insuper in manibus prædictorum nostrorum pecuniam aliquam, vt detur vnicuique congregato ad manus fl[orinus] vnus donec in regnum nostrum hisce nauibus nostris in hoc emissis transuetj plus habebunt, Verumenimvero si huiusmodj mjlitis siue stipendiarj vestræ charitatis e ditone per istos nostros supræmemoratos congregarj aut haberj non possint, Eandem charitatem vestram maiorem in modum rursus exoratam velimus Hoc idem nostrum negotium simul cum illustrissimo Principe ac domino Domino Bernhardo Pomeraniae etc duce omnjmodo promouere in quo promouendo nihil dubitamus, eius charitatem nobis coadiutricem non defuturam, videlicet eius e charitatis ditone, siue alicunde in copia militum per sepius memoratos, congreganda, Id enim nobis de nulla necessitate non est, quandoquidem notus ille prædo Schepper Clement (wlgo dictus) partim Comitis Oldenburgensis eiusque complicum Fautor,

cum cohorte omnibus Jwitiæ septemtrionalis nobilibus multum facessit negocij, hostiliter in eos grassando, adeo vt iam a nonnullis (ne incendio eorum mansiones et bona consumeret) magnam pecuniæ vim extorserat, quorundam etiam ignis voragine solo æquarat, Præterea et illustrissimo Principi Holsatie affini nostro, quo minus militum copiam (quam sua charitas nobis aliquoties promisit) in regnum nostrum non transmittat, obstaculo est præfatj Schipper Clementis nefarius conatus, occupat enim sua classe partem quandam in marj, dictam Schawenn a Ludosia ciuitate nostra, non perinde remotam, vbi præcluso maris itinere, vetat ne quis huc ad nos, sed ad se et suos, perueniat, ita fit vt hac via non sit diutior nobis exspectatio habendj exercitus, Interim tamen nostra, non minus atque illustrissimi Principis Holsatiæ etc affinis nostrj res agi illinc (quod certo scimus) intenditur Proinde Princeps Illustrissime affinis ac vicine amicissime vestram charitatem, hoc scripto non parum, imo quam maxime rogamus, velit hisce nostris iam tocies supradictis in istac nostra (quam eis credidimus ac commisimus) re peragenda, amice et fideliter adsistere prosecutrix, non solum promiscua multitudine milites, sed et nautas insigniores quosque (quorum etiam indigemus) si ita fierj possit nobis conficiens, Postremo non nihil laboramus de viro quj nobis semper adsit astutus videlicet rei militaris gnare edocto et belorum gerendorum perito, quem Stratagematicum seu magistrum equitum vocant, si tamen eiusmodj virum nobis conficere poterit v: charitas, Quidquid illi nostro nomine, iusti stipendij pollicebitur, id integrum illi vel ad obulum vsque numerabitur liberaliter, Nihil præterea, quod v: charitatj hac vice scribitur, est reliquum nisi vti principio ita nunc quoque(?) omnium postremo exorata æquj bonjque consulat, se tocies ac tot negotiis a nobis onerari, Profecto quocumque modo quacumque

in re vsipiam id in nostra potestate situm erit, scientes, nos vicissim v: charitatj exhibebimus ad omnem gratitudinem quam paratissimos Valeat ch: v: vtrimque beata datum vt Supra .

Scheda

Illustrissime Princeps domine affinis ac Vicine Quemadmodum aliquoties, de perfidia Wlffgangj aliquando Secretarij nostrij etc apud charitatem vestram scriptim conquesti sumus Jtaque et nunc non possumus satis conquerj quod neminem habemus Germanum nempe scientem administrationis reip:[ublicæ] quj cum consilia nostra de grauioribus negociis rebusque Regnj (quantum ad exterarum attinet nationes) conferre possimus Quod omnium maxime in caussa est quor(!) nos, per prædictos nostros, pro re ac negotio nostro (vt in literis) conficiendo, charitatem v: tam sero inuisimus, Proinde cha: vestram vehementer rogamus, velit vnum aliquem virum, li[n]guarum, præcipue autem Germaniæ peritum, nostro defectuj in hac re sufficere, nostræ profecto gratitudinis vicissitudo tantis vestræ charitatis meritis (deo volente) rite respondebit indefessa, Valeat

Tesligis Skreffz thet szamma, ord frå ord tiil Hertugh Bernhardum aff Pomerenn szom nest forschriffuit står tiil Hertugen aff Prutzenn, men ther thet ordet står Affinis schreffz icke honom tiil, vtan alt thet andra både breff ock kalff Datis vt Supra

Stockholm den 16 October.

*Till Johannes Reynechius, hertig Albrechts af Preussen
secreterare och råd, om behofvet af en tysk secreterare, m. m.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 41.

Ad Illustrissimi Principis Pruthenorum etc
Ducis Secretarium, Ex Holmia 16 Octobris:

Salutem . Quod aliquandiu nihil literarum ad te dedimus eximie doctor in caussa est perfidia Wlffgangi Gyler nostri aliquando Secretarij, de qua scriptim apud te prius conquestj sumus, conquerimurque non minus nunc quod*) neminem habemus Germanum quj cum de administratione reip: grauioribusque negociis Regnj (quantum ad exterarum nationes attinet consilia nostra conferre possimus, qua in re quantum laboramus, ipse profecto non ignoras Quare et Illustrissimum Principem etc dominum tuum Scheda quadam literis nostris inclusa, compellamus de talj viro defectuj nostro in hac re sufficiendo, Quo præterea in negotio charitatis præfati Principis tuj adsistencia iuarj cupimus, comperies copiosius ex literis nostris ad se datis, nempe de conscribendis militibus quo nomine et hosce fideles nostros plena nostra commissione in hoc designatos eo ablegauimus, Magnopere te rogantes velis vtranque hanc rem nostram coram principe tuo fideliter promouere Quo in officij genere si te pro re nostra diligenter comperimus in hominem non ingratum, id te collatum fuisse, ipse profecto aliquando experieris Cura vt quam Rectissime valeas .

Magne prvdentiæ Insigniterque erudito viro
Domino doctorj Johannj Reynechio Illustrissimo
Pruthenorum Principi a Consiliis nobis sincere
dilecto .

*) I texten står: quam.

Stockholm den 16 October.

*Till hertigens af Pommern secreterare Lydekin Hane om
Wolfgang Gyler och saknaden af en tysk secreterare.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 41.

Ad Principis Pomeraniæ etc Ducis Secretarium Datis vt Supra

Salutem . Quod te a tempore aliquantum multo, literis nostris non inuiseramus id factum esse arbitrare perfidia Wlffgangj Gyler aliquando Secretarij nostrj, de cuius fuga non satis conquerj possumus, quod*) neminem jam habemus Germanum administrationis reip: scientem, quo in grauioribus Regnj negociis (quantum ad exterarum nationes et præcique li[n]guam Germanicam attinet) consulto uti possimus Quare et Illustrissimum Principem etc dominum tuum, Scheda quadam literis nostris inclusa, compellamus de tali aliquo viro etc vt in altero exemplarj .

Strenuo equestrique loco nato, viro Prudentj Ludechino Hane Illustrissimo Pomeraniæ Principj a Secretis nobis sincere dilecto,

Stockholm den 17 October.

Till Revals stad om grefve Johan af Hoya och om den nu gifna tillåtelsen för svenske undersåtar att handla på Reval.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 43 v.

Tiil Reffle Swar Aff Stocholm 17 octobris

Vår gunst etc Wij giffue eder tiilkenne godemenn at for nogre forlindhne dagar kom oss iders scriffuelsze medt en vor vnderszätte tiil honde, j blandt huilcke j røre vm then Fiendskap Och tuistige handell emellom

*) I texten står: qu am.

oss och the Lubske Och göre ider margfalleliga vth-skylling och vrsegt atti intit viste vtåff szamma handel Ey heller at then Greffue Johan j then agt eller mening tiil eder kommen var at han szå suecagteliga oss vndfalla ville, och giffuit sig tiil vore Fiender the Lubske när han var hoss ider, Wij hade icke szå beuist oss emot for:ne Greffue Johan at han oss szå vndfalla skulle och giffua sig tiil vora Fiender, Szå kune j godemenn wel tenckia ath wij icke aldelis kunne än szådant taga tiilgodo ath han heller nogen annen vor Fiende skulle bliffua vppehollin eller hyllat hoss ider, Endog Jders medtbroder Hans sack haffuer och vel giort ider vrsegt atj icke ville hylla vore Fiender vtan heller beuisa oss got fryntligt naburskap och vora vndersätter fordagtige i eder strömer och haffner tiil thet besta, Szå haffue wij nu annamat szamma iders vrsegt och vtskylling j besta mening på thenne tiidh Och äre vel tiil fridz medt ider, medt szådant skäl, atti icke optare skole hylla fordra eller [fremia?] vora och Riikisins Fiender Oss och rijkit tiil hoffmodth och fortredt, Therefore haffue wij och szå giffuit vore vndersäter seglatzen lööss, szå atthe må handla vandla sälia och köpa medt ider och huan annenn szom tiilforende skeedt är Är och forthenskull vor kerligen begäre ati godemenn late them icke annat viderfaras än got hoss ider i idre haffner etc j liika motthe skal skee medt ider och idre metborgare, her hoss oss och vore vndersätter, ther må j settia ider lijdt på och holla ider ther vidh, valeatis

Stockholm den 17 October.

Till Frans Trebaw, hertig Christerns af Holstein secreterare, att för svensk räkning värfva krigsfolk i Preussen och Pommern.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 44. — Förut tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 209, men felaktigt.

Tiil Frans Trebaw Aff Stocholm 17 Octobris

Vår gunst tilforende etc Szom ider velfortencker Frans huad i oss vtuiszade och tiilsade på Högboren Förstis och Herris Hertug Christians, vore käre Swågers vegna, thå i finge idert entlige affskeydt j Kalmarne (vm thet krigxfolck wij behöffde) etc Szå haffue wij vell forstät, att tiilfellet eller legenheten icke szå tilseger nu på thenne tiidh, atuj nogot folck haffue formode eller ventha oss i frå for:ne vår K: her Swåger vtoffuer Schaffwen, szom actadt var, Dog haffue wij nu i tesze dager vndfongit iders K: herris scriffuelsze och forstät Hans Kärlighetz goda rådth och iders flitelige bestelling i szå mottho at hans K: sig lickuel folck nog tilfongis forweedt, och menar ther skal finnas godh rådth i Prutzenn Pommernn etc tiil Reuther och Knecher Och hans K: haffuer skickat ider ther hen i then agth at bestella oss szadana folck Szå settie wij oc ganzlige vår liit ther tiil, Och haffue forthenskul afferdiget thenne vor tro Tienare, Erlig velbyrdig Swen Pelle Perszon, szamfelt med nogre myndige borgare aff Stockholm Oloff Swart Borgmestere, Erick ersson och Clemeth Rentzil Rådthmenn, mett en hoop aff wore örligx skiib tiil ath hempta szådana folck in i Landet, ther thet nogerledis står tiil fongis i Prutzenn eller Pomernn Och haffue wij och szå nu med thetta szamme latit besögt the gode herrer och Furster Hertug Albricht

aff Prutzen och Hertug Bernhard aff Pommerenn med vor flijtelige scriffuelse, atthe gode Herrer ville på begge sidor forfordra [och] foga vare szaker i then motthe med the forbe:de våra vtskicther, szamptlig med ider vm szamma krigxfolck thet best och ligiste ider szyntis, epter szom j och the gode herrer besinne kunne oss icke vore alto swårligit bade vm theris bestelning etc thet wij them vbrotzlige holla vela, Therefore är vor alszom störste begären atti vele troligen arbethe j szaken forfordrandis thet szå, atuj med thet aller snarreste motte få szamma krigxfolck i landet på vor eyeh redelige skälige soldt szom the hollas hoss andre Herrar och Furster, Huilekit oss forhoppes bliffua skal szå well iders Käre herre for:de Hogboren Furste och Herre Hertug Christian vår k: Swåger tiil gangn bistond och froma, szå ytterligere szom oss, ther haffuer inghen tuiffuel vtinnan Videre haffue i vel aff oss fornummit atuj stoor brist och nödh haffue vm en god lärddh mann szom wij behoffde at bruka for vor Secreterer for fremande tungemål skull, then wij formode j vell bekomma kunne hoss the gode Herrer och Furster, Är therefore vor k:ge begären, att ther i nogreledis szådane persone offuerkommandis varde, icke for gull eller peninga late honom vmgå ider, huad i honom på vore vegna foruiszandis varde, thet skall honom Erlige och redelige hollas szom hoss andre Herrer och Furster, J thenne vore och iders käre Herris anliggiende legenheter beuiser ider manlige och trolige, szom och vor stora tro och Loffue är tiil ider, Jntit tuifflandis at ther gud szå forszeet haffuer, szom wij fast och stadelige tro, at for:ne vor käre Swåger varder offueruinandis sin nöd och twång och komma tiil ith fulbordegit och roligit Regimente, vele wij thå gerna gunstelige betenckia ider medt alth goth huess vmack j for vore skul hafft haffue, eller ytterligere haffua kunne i

thenne och all annen motthe ee huar szom helst thet
skee kan Valeas .

Stockholm den 17 October.

*Till biskop Ove Bilde och hr Måns Göye i Danmark om
anskaffande af tre fänikor lansknektar från hertigen af
Holstein, samt om det i Danmark utspridda falska ryktet
om att konung Gustaf ämnade göra eröfringar i Danmark.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 44. — Förut tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 210,
men felaktigt.

Tiil Bisp Offwe och Her Måens Göye
Aff Stocholm 17 Octobris

War szynnerlig gunst och kärligan Helsze altid etc
Verdig Fader Käre Her Bisp Offwe och Her Måns be-
szynnerlige gode venner wij betacke eder gantzke
högeligenn for thet gode bistond hielp trost och then
manlige beuisning szom i flijtelligen beuist haffuen modt
eders keest korat herre och Konnung etc vor käre Her
Swåger Hertug Christian j thet loop och fientlig han-
dell szom j thenne framgongne tider sig vdi Danmarcks
Riike haffue nog vnderlige begiffuet etc For huilkin
iders troskap fliit och veluillighet (oss intit tuiffar) at
szå snart hans Furstendome sin stora nödh bliffuer
offueruinnendis, varder han thet thå vdi lengden med
ider och alle andre, szom honum nu trofast äre, thet
vdi all gunst och nåde högelige forskyllendis Och vtaff
hans Furste och vprictige herredöme finnandis en gun-
stig och mild Herre j hans lyckasalige Regimente Och
wele wij på vore sido, thet med huadt got i vor for-
måge är, gantzke gerne med ider altid kerlige forskulla,
ther måge j fult och fast forlate ider tiil etc Videre
giffue wij ider tiilkenne atuj tiit och offte haffue agtet
och bezinnat j thenna framlidhne tiider ath belange
wor käre Her Swåger och ider, med wor scriffuelsze,

Om hues legligheter oss, honom och ider anliggiande vore, Szå kenne gud atuj fliitelige haffue ther lagt oss vin vm, endog szamma breff icke kunde framkomma for then fara szom j veghen varit haffuer Framdelis käre godemenn formoder oss, ati vel fornummit haffue at Hogborne Furste Hertug Christian hade for nogon tiid sedan i landet hoss oss, then tiid wij stadd vore j vor stad Kalmarna, sin fulmindige Secreterer Frans Trebaw med huilckin wij handlade om the verff och ärender szom han på sin Herris vegna tiil oss hade, Szå atuj (nest gudz hielp) folgde hans villie epter, på for:ne sin herris vegna, epter szom oss mest mögeligit var, Och forskickade honom med vore skiip och Jagter i siit behold igenn etc, Ibland annet vart for:ne Hertug Christians Secreterers och wort beslut szå, at han ville med for:ne sin herre szå beskaffat hiidt offuer från Skaffuen och oss tiilhonde iij fäneker kneckter med nogot got Resegetyg på vor eyen besold och stelling, huilcka wij altid sedan formoedt hade, och än nu gerne på szamme vor käre Swågers besta, vela än ytermere sollera, huar the än nu framkomma kunne, Therefore vore vor kärilige bön och begären, at huar szom j intit fornummet haffue vm for:ne krigxfolck, är icke än nu på tughet oss tiil honde, atti thå flijtelige vilde forarbetat hoss for:ne vor käre her Swåger, atuj motte szamma krigxfolck bliffue anlangendis med thet forste, på then stelling och szold szom for:uit står, Och ati vilde giffue oss tiilkenne huaden epter for:ne krigxfolck formodendis är, anten från Skaffuen eller annerstedz, ther wij mann kunde thå haffue vore fulmindige emot for:ne krigxfolck Kenne gud käre gode Herrer, atuj än nu vele gerne vinleggia oss, szom wij tiilforende giort haffue, at göre vort tiillet på thenne sido, thet beste gud gåffue oss nådena tiil, Och hade wij thet longe sedan giort huar wij hade hafft szådana krigxfolck wid hondene,

J witte dog well sielffue (tiil euentyrs) huru landzens leglighet sig her begiffuer fram for anderstadz, atuj ingelunda hade kunnet vtblotta oss med thet krigxfolck wij haffue, for vore Slot och Städér skul, med minne än for:ne krigxfolck hade kommet oss tiil vndsethning, Och huar gud än nu szå fogedet, atuj än nu kunde få szamme krigxfolck i tiid, Skulle hans K[erligh]et, j, och flere gode Herrer szom äre honom räthrådige, i szanningen befinna, ath szame folck och alt mere got szom gud oss vnt och forlänt haffuer skal vara vspart på thenne szidho, Till thet sidzsta käre gode Herrer, är oss och vnderriethet aff en vor tianare, ath nogre j Danmarck skole haffua then mening, at huar wij kunne belange for:ne krigxfolck vtåff vor käre her Swåger, skulle wij thå genstan infalle vdi Danmarck och inkrecta nogon ordzlande vndan Danmarcks Crone och in tiil Swerigis Crone, thet dog ey befinnes oss nogon tiid szådant j hugh komme, kenne gud wij haffue ith sliect stort och vijdt begribit konng riike, atuj late oss ther mett vell åthnöya Men kunne wij nogon ordzlande inkrecta j Danmarck thet göre wij vor käre her Swåger Hogborne Furste Hertug Christian och the gode herrer tiil villie szom honom bijstondige äre, szå at thet skall (nest gudz hielp) komma honom och Danmarcks Rijkis Rådth tiil nytto och gangn och icke oss J huad motte etc Valeatis

Stockholm den 19 October.

Instruction för hr Ivar Fleming m. fl., rörande deras uppdrag till Preussen och Pommern.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 37 v.

Tesze äre the werff och Befalningar szom Stormegtigiste Herre och Furste Her Gustaff med gudz nåde Swerigis och Göttis etc Konung vor aller kärste nådigiste Herre, thenne sin Elskelige tro Man och Rådher Iffwar Flemming Och Erlig velbyrdig Swend Peder Perszonn Samfelt med Oloff Swart Borgmestere j Stocholm Erick Ericsson och Clemeth Rendtzil beffalet och medtgifuit haffuer tiil ath verffua och bestella vdj Prutzenn och Pomerenn .

Först skole the presentera Breffuen Hertugen aff Prutzenn och Hertugenn aff Pomerenn Och vnska them Lycka och Salighet, Lyckszampth och Roligett Regimenthe, på Kon: Ma:tis vor kärste nådigiste herris vegna .

Ther näst skole the giffua tilkenne the tidender kon: Ma:t vor kärste n: h: them vnderuisendis varder, och at hans kon: Ma:t ville gerne göre sin käre Her Swåger Hogborne Furste Hertugh Christian vndsethning Och hans kon: Ma:t kunde få mere krigxfolck Menn lickuel haffuer hans kon: Ma:t skicket iij^m foedt folck och j^m hestar in åth Schone Hertugen tiil vndsethning .

Jtem szedan ath leggja sig vin vm at besporia vp Frans Trebaw Hertug Christians Secreterer och leffuere honum kon: Ma:tis breff .

Jtem ther näst begynna the handla med for:ne Frans Trebaw Hertug Christians Secreterer huad the ras verff är, och haffue radh med honum huru the skole gå tiil verckas, och fordra theris saker hoss begge

Fursterner, ther kon: Ma:t haffuer scriffuit them aldelis tiil vm

Jtem ath leggja sig szå vin vm, at handla med them vm krigxfolck, szå at hans kon: Ma:t v: k: n: herre, kan få gott verafftigt folck, szom mann nogot mett bedriffua kan huar szå behoff görs .

Jtem atte och szå lagat, atthe kunne få gode beffellesmenn med folckit szom vittha vmgå med krigxhandel och föra them aff och tiil huar behoff görs, och icke them szom göra folckit ouilligt j blandt hopenn .

Jtem skal och tenckias tiil vm theris bestelling, atthet lagas szå, atthet bliffuer kon: Ma:t v: k: n: herre icka alto när, eller forswår vtleggho, for än szamma krigxfolck komber in j Rikit, ther the nogot gangn göra kunne j then motte moste the haffua rådih med Frans Trebaw at han handlar i szamma ärende .

Jtem kunde mann och szå lagat atthe gode herrer och Furster aff Prutzen och Pomerenn och hulpe vnder medt szå ath vor k: n: herre icke alt for mykit bekostade sig med szamma folcks beszoldning, för än the inkommo j Riikit .

Jtem dog är for:ne vor K: n: herre wel benegen tiil, ath om szå endeliga om behoff giordis atthe thå giffue for:ne krigxfolck huar mann en gyllenn på honden strax, Men the offuerste, epter szom han är mann tiil, x gyllenn, xx gyllenn och szom han anszeed är, tiil thess the her inkomma .

Jtem tesligis atthe agte thet, huad the tiilszeija them, månadh nempnas en gyllenn j mynt, ij eller iij gyllenn j mynth .

Jtem ath hans kon: Ma:t och szå vil holla sit krigxfolck erliga och redeliga, szom andre herrer och Furster göra, szom vt gemunstredt krigxfolck är, Tiil at giffua them szådana peninga på honden, må foruendis aff godzet the met sig vtföra .

Jtem skall bestellas vm goda Botzmenn, gode dugelige Skepere, szom vittha aff krigxhandell tiil Sziös, och vetta, kunna och tööra föra en hop orligis skip aff och tiil fienderne ther behoff giordis .

Jtem Tesligis skall och bestellas vm the kunne få annat got siöfarit folck Och beszynnerliga skola the bestyra hoss Hertuge aff Pomerenn Skepper, eller j Prutzenn,

Jtem moste the och vara fortenckte at skaffa hans kon: Ma:t, med thetta szame en hoop gode byszeskytter for en redelig bezolning, szå szom hans kon: Ma:t holle thesze her andre sine byszeskytter, och enkannerliga at skaffa hans kon: Ma:t en godh Archlijmester .

Jtem kan mann och bekomma nogre gode reszeger, szom retgemunstrede Reuthers äre, them vil hans kon: Ma:t och haffua på redelig bezolning .

Jtem skole the och bestella hoss for:ne Herrer och Furster vm en godt retszinnig Rytmester, szom kan föra en hoop folck aff och tiil .

Jtem skal thet och icke förgätas vm then Secreterer hans Kon: Ma:t behöffuer, för främande Tungemål och forthenskul haffuer hans Kon: Ma:t nu i medel tidh inthet kunnet scriffua them tiil .

Jtem skole the och bestyra hans nåde nogot Clede vm ther är nogot köp vppå, och peninga reckia tiil .

Tess tiil visze late wij tryckia vort Signet her nedhan vnder Giffuit in Crastino Lucae Euangelistæ Anno etc 1534 .

Arnö den 19 October.

Till borgmästare och råd i Lödöse, förebräelser derför att de låta fartyg, tillhöriga rikets fiender, fritt löpa ut och in, äfvensom befallning att afskaffa bruket af det dåliga lubska myntet.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 46 v.

Tiil Borgmestare och Råd h j Lödisze

Aff Arnön 29 Octobris

Wår gunst etc Wij haffue forståt käre godemenn att tiil ider stadt Lödisze brukas itt alment szeglas vt aff alle land och steder, och mere ifrå vore vuenner än venner, huilkit oss storliga forundrar, ati tiilstädie them szå friit löpa ther både jn och vth, bezzynerlige for slika legenheter szom nu på färde är, at en part både the Lubske Köpnhaffnns Borgare och the Norske, fara ther in och vth, och ingen är then szom agter på bredit med them, J skole j szanhett befinna vm the Lubske och theris anhang få theris framgong szom the sielffua vela, thå formene the ider snart thet Vestralandske Seglaszet, szå j ther vm icke må tess bätre, Wij haffue thet forunder atti icke retthe ider epter thet, szom wij ter vppe göra vtan tiilstedie them thet vilkor szom the helst haffue vela, The löpa än icke alt for köpslagen skull ther in, vtan heller for stadzens och Landzens bespeyning skul, For huilkit j måge granne-liga taga ider vara fore, och biude ider tesligis atti agte vell på staden szom wij betro ider om, Fins ther nogra j bland ider aff the Lubskis anhang, thå vore thet bättré, atti hasteliga skilde them i från ider, Wij kunne well tenckia at huar the äre, thå brygge the intit gott malt, ther mett vele wij ingelunda, ath szå late löpa all mann in och vth, och bespeya landet, ther må j ider epter retta Wij haffue och fornummit gode-

menn att then menige mann ther [i] Staden är oss ganske veluillig for huilckit wij them storliga betacke, Dog lickuell är ther nogre aff the ypperste szom vele neder tryckia the Fatige med thetta her Lubskes mynt, szå at huar then Fatige köpa skall for en marck Swenske, varij sig ith eller annet, Thå komber en annen fram och giffuer ther en marck Lubske fore Huilckit oss tycker stoor oskäll och oret vara, Therefore lager thet szå at szamme Lubskis mynt bliffuer alt szamens tiilbaka kallat j enn Summa, och må bliffua liggiandis anten i Stadzens träszell eller tiil Riikisins bettalning, forthy huar thet skall szå lenge gå tiil, med szamme mynt szom begynt är, vil ther epter fölgia stoor tuist och twedregt iblandt almogenn ther må j fullleliga retta ider epter valeatis .

Arnö den 29 October.

Till anförarne för de svenske till Danmark afsände trupperne; föreskrifter angående krigsfolket, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 47.

Tiil Riikeszens Rådth Aff Arnönn vt Supra

War szynnerlig etc Epter thet käre her Lars och Her Johann ath Söffuerin Kiil är nu illa siuck och kan nu nepliga komma tiil ider, tiil ath dela sin gode rådth med ider, och flere szom thet vel behoff giordis och wij trodt hade, och är ther inghen j then Landzenda szom både wij och j kunne formode nogre kundskaper aff szom oss och rijkit anliggende äre, Therefore lager thet nu szå szom wij tiilforende haffue scriffuit eder tiil, attj szee ider visligha och vell fore j alle motte, szå at ider skeer ingen forraskilsze och attj altidh haffue godh vagt och vaku om ider, huar j fram drage, Tesligis attj och ingelunda treda forlangt fram in j Landet

for än j forwettha ider vell vm all tryghett Atti och handle och tale venlige med almogenn, szå the inthet tiilfelle få ther aff och stå ider emodt, och må j giffua them munneliga fore, epter thetta sett, Ath huar kon: Christiern och hans venner få en vellig hand offuer them szom the agtat haffue, skulle the icke heller rosze mere marcknaden än wij her j Swerige, lager ju szå med all ider lempo atti hylle almogen thet beste j kunne Huar j och kunde få in nogon kiöpstadt, szåge wij thet gantzke gerne Vele wij och ingeledis attj tilstedia sköfla eller antasta nogre aff the herremandz gårder ther j fram fare anten en eller annen, szå atte icke heller få nogon vrsack tiil at gøre ider modtstondt, vtan heller giffuandis them fore thet beste j lärdt haffuen, szå the motte gå ider tiilhonde på Hertug Christians vegna etc Jtem ath Dominus szender them it Concept conciperet tiil Wlff Scriffuere epter szom thetta metfoliande Concept vtuisar,*)

Venlig Helsze forszent med vor herra etc Käre Wlff om thet j haffue at bestellendis begäre wij venlige attj ther vtinnan vele szee ider visliga fore szå att thet endeliga kan skee med thet forste Vij giffue ider och tesligis tiilkenne atuj nu äre på Tughet med vor nådigiste Herris krigxfolek nedt åth Landmerkit, Huilckit wij for eder j en godh agt icke forborgat haffue vele (på thet atj forthenskul vele skynda eder tiil oss szom beslutit är, J behöffue ingen fortöffring haffue epter then breffdragere szom vpskickadis tiil v: n: herre Från Greffue Christopher, Wij kunne formerckia ath han bliffuer ther på nogre dager fortöffuadt valeas

*) Nämnda concept, intaget i Registraturet näst efter förestående, har följande lydelse.

Upsala den 3 November.*Benådningsbref för Bengt Scriffuere.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 48.

Aff Vpsala 3 Nouembris

Vij Gustaff etc Göre vitterligit Endog ath thenne breffuizare Benckth Scriffuare haffuer forszeet sig emot oss och Riikit Haffue wij lickuel aff szynnerlig gunst och nåde vnt och tilstادت szom wij och nu med thetta vort vpne breff vnne och tilstädie thenne for:ne Benckt S: byggia och boo vdj vor stadh Vesterårs och inge annerstedz Huarfore biude wij vor Fougta szynnerlig Borgmestare och Rådth szom j for:na vor stad Vesterårs boendis äre atti honom eller hans hustru her emoth intit hinder platz eller motstondt göre j nogen motte, szå frampt atj vele göre thet oss liufft är, Ther emot haffuer han loffuat och forplictet sig at han aldrig epter thenna dag skal late sig finnas ath vare oss och vort Riike vnder ögonen anten med rådth eller dådh, Tess tiil viszo etc .

Upsala den 3 November.*Utdrag af utfärdade skrivelser.*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 283 v.

Aff Vpsala 3:a Nouembris

Jtem tiill Olaff rull att hann latter få Bencktt Scriffuers hustrv all löszöre igenn

Jtem iitt öpit breff för Benckt scriffuare att han må boo i Westerårs

Jtem iitt öpit breff för fru Anna på Hedenszöö att hon må beholla konungsfodringen [i] biörkeuick soknn j thetta år 34

Jtem literas Collationis för mester Pedher Joannis skolemestare i Wpsala på Prebendam Notum(!) Olau .

Jtem Literas för Marthen Slotzscriffuare på Grijllbij j Wpsala,

Jtem Fougte breff för Mechell Thomeszon på Nörre Finlandh

Den 4 November.

Utdrag af bref till hr Erik Fleming.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 48.

Tiil Her Erick Flem:[ing] Datis 4 nouembris

Jtem ath han (huar nogon fare på komber) skraper tiil hopa thet mesta folck szom han nogon(!) bekomma kan,

Upsala den 10 November.

Gåfvobref till borgmästaren i Upsala Staffan Henriksson på en del af Anders Perssons på Rankhyttan till kronan förbrutna egendom.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 48 v.

Aff Vpszala 10 Nouembris .

Wij Gustaff etc Göre vitterligt at epter thet Anders Perszon fordom på Rankahytthen hade forseet sig emot oss och Rijkit, szå ath han foruerckat hade Liiff godz och alt thet han otthe Och for slijk mishandell skul, är oss nu epter Swerigis lag tiilfallet huad han epter sig hade löst och fast thet honom sielff tiilkom Och moge och skole wij forthenskul göre ther aff huad wij sielffue vele Therföre haffue wij aff szynnerlig gunst och nåde vnt och giffuit szom wij och nu med thetta vort vpne breff vnne och giffue thenne vor tro vnderszåte Staffan Henricson Borgmestere j vor stadh Vpsala halffua parthen j Rankehytthen tiil euerdelig

ego, med all then deel for:ne Anders Perszon alene otthe, både j tecktekarls gårder Strömer Hytter Eng och ååker Tesligis the Lössöre for:ne Anders perszon åtte Om ther nogre tilstedis åre, Huarfore affhende wij oss Cronone och vore epterkomande Riikisins herre och Fursther for:na halffue part j Rankahytthen och tilegna for:ne Staffan Henricson och hans epterkomande arffuinger, med all then deel szom for:ne halff part tiillyder och aff åller tiillydt haffuer Forbiudendis her med allom ee ho the helst åre eller her epter vare kunne atthe icke j nogon mottho göre for:ne Staffan eller hans epterkomanda arffuinger her emott hinder platz eller forfong viid vor ogunst Datum .

Upsala den 10 November.

Salubref till borgmästaren i Upsala Staffan Henriksson på tre stenbodar i Upsala.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 48 v.

Samma tiid vt Supra datis [Aff Vpszala 10 Nouembris]

Wij Gustaff etc Göre vitterligit atuj gunstelige saldt och vplatit haffue szom wij och nu med thetta vort vpne breff sälia och vplate thenne vor tro vnder-szåtthe Staffan Henricson (!) Borgmestare j vor stad Vpszala iij Steenboder beliggendis huar wid annen, på venstre hondena när man går från torgeth, och in tiil torgz-bron for iij^c marck ortuger, Och är thetta theris lengd, then vegen j från bron och in tiil torget är xxij alna och it halfft quarter longt, Lengden nider j vatugrenden xxij alin, twer vegen emot torget viij alin och ith halfft quarter Vegen nid vid ååna xj alin, Huilcke peninga han oss affkortet i then Summa wij honom giffua skole for thet skiip wij honom affköpte i våres, Huilcke boder

tilforende legat haffue vndj vpsale domkirkie, och oss nu epter Vesterårs Recessz och ordinancia tiilfalne äre, Huarfore affhende wij oss Cronone och vore epterkommande Riikisins herrer och Furster for:na bodar och tiilegna them for:de Staffan Henricson, hans hustru, theris barn och epterkomande arffuinger tiil euerdelig ägo, med all then deel szom szame bodar tiil lyder, och aff åller tiillydt haffuer, Forbiudendis her mett allom ee hoo the helst äre eller her epter vara kunne atthe icke j nogon motthe göre for:ne Staffan eller hans epterkomanda arffuinger her emot hinder platz eller forfong widt vor strenge neffzt och vrede och biude wij borgmestare och Rådjh j for:ne Vpsale at giffua for:ne Staffan löst och fast på for:ne bodar när han ther på eskiendis varder epter szom stadzlag vtuisse datum vt supra .

Upsala den 10 November.

Förteckning öfver utgångna skrivelser.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 284.

Aff Vpsala 10 Nouembris

Jtem Herässhöfdinge breff för Aruidh Claueszon på Tiurbo Häradhe Och the Sockner wnder Salebergiitt liggie Anno 34

Jtem literas Collationis för Michael Andree på Nykyrke soknn

Jtem Förlenings breff för Lambricth matzson på Grodinge socken

Jtem iitt öpiitt breff [för] fru Gunnell att hon må beholla alla Konungx saker på sine egne landbor

Jtem Härätzhöfdinge breff för Pedher Anderszon på Lijnköpung på Bobergx härade

Jtem Häretzhöfdinge breff för Aren Perszon på broo häradhe

Jtem forsuarelse breff för Eriick Skinnare j Mosta i Semithuna

Jtem Fougte breff för Anderss Joonszon på Tierpenn o[ch] wendelle socken

Jtem iitt öpiitt breff tiill Ålandh att bönderna brenna flux Kall [ø: kalk] tiill w: n: behoff

Jtem iitt öpiitt breff för Jönss Nielszon på Arnön att han ma widerkennes the godz som Otte Nielszon tilforende hafft haffuer i Käffuärna soknn Relator Mons Perszon

Jtem för:ne Jöns Nielszon må wpbere thet Skatte flesk och Gess i thetta år faller i Yttergarnn Öffre Garn och Egbij soken

Stockholm den 18 November.

Utdrag af bref till hr Johan Turesson m. fl. anförare för de svenske trupperne.

Riks-Registr. F, 1534—1534, fol. 49.

Tiil Her Johan Turszon ock Flere godemen,
Aff Stocholm 18 Noue:[mbris]

Forst at dominus tycker well vara atthe godemenn haffue theris Leyger nid for Vardberg etc

Tesligis ath almogen j Kindh, Marck och Elffborgz län må göra gierder tiil them ther folckit kan hollas med for Vardberg Och atther skickis nogre godemenn tiil szom henne vpbära, och redeliga åter vtparta kunne .

Stockholm den 25 November.

Till hr Henrik Rosenkrantz på Gotland om åtskilliga ämnen.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 49 v.

Tiil Her Henrick Roszencrans Aff Stocholm
25 Nouembris

Wår szynnerlig etc Käre her Henrich wij betacke ider höijeligenn for then weluillighet j oss altid beuise med breff och budh vm alle kundzskaper j forfare kunne huru alle legenheter sig begiffua med Hertug Christiernn och the Lubske, szynnerlige for thet breff j haffue forskyndat oss på Hogborne Furstis Hertug Albrictz vegna, thet wij med ider altid forskulla vele Ytterligere skole j vitta at for:ne Hertug Albrict råder oss tiil atuj skulle lata hemta her in j Landit itt tusend eller ij^M Landz-knecter oss och Hertug Christiernn tiil bestond etc thet hans K[erligh]et gerna forfoga vill oss, sina venner och Hofflyder att fly oss szådana folck etc Szå hade wij allerede for xiiij dagar szedann, for än Hertug Albrictz scriffuelsze oss tiilhonde kommo, forskickat vore vtliggere vt åt Pomerske sidon epter szådana folck ther the thet bekomma kunne anten hoss Hertugen aff Pomerenn Hertug Albricth eller annerstedz, Huilcke oss forhoppes allerede well fram kompne äre och foruente dageliga med förste vin tidender j från them, Therefore är vor k[erlig]en begären atj vele forarbetat med ider scriffuelsze vm szamma kneckter atuj them få kunde på vor eijen bezoldning Och atthe nu strax bliffue forfordrede in på samme vor skiip szom for två eller tre veker szedan ther epter vtlopne vore, wij vele nest gudz hielp bruka them szå ytterligere Hertug Christiernn tiil frome och bestond szom oss, Och jemuel komma ider tiil hielp och tröst ther ider vm trenger, ther må j fulkomeliga

forlata ider tiil, Framdelis her Henrich giffue wij ider tiilkenne ath vort folck både tiil hest och foedt äre allerede inne j Halland och haffua Halmstada jnne och hela Landit haffua gåth them tiil honda veluillioga på Hertug Christians vegna, Och hoppes oss atthe allerede äre in j Schone dragne ee huad gud vill ther giffue tiil nåden, wij vitte icke huadt Ridderskapit haffua j sinneth medan the sittia alt szå stilla och lura tiillet, Wij agte göre vort ther tiil på Hertug Christians vegna, ath han motte komma tiil Regimentet szom han och ther tiil aff Danmarcks riigis rådih keest och korat är, etc, Huadt ytterligere tidender for honden äre, formoder oss the mykit snarerne kunna bliffua ider än oss kundige Thy wij haffue inge visze tidender fåt szedan then Skipper Clemet begynte regera j Jutlandt, menn ther wij nogre fornimmandis varde, skole the for ider hoss oss icke fordolde bliffua, Forhoppendis atj och vele göra oss thet szamma igenn Valeas

Stockholm den 25 November.

Till hr Axel Ugerup om olika ämnen.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 50.

Tiil Her Axell Vgrop, aff Stocholm 25 Nouembris

Wår szynnerlig etc Käre her Axel wij haffue forståt hurulunde nogre aff vore vtliggere haffue ther vndj Schoneske sidon och tagit ther nogon sziiild vp, och mena en part atthe och haffua tagit nogron (!) szild i från ider vnderszätter, Huilckit wij eij lettliga tro kunne szå skeedt vara, med minne the haffua giffuit sig i forszuar for vora Fiender eller theris godz Thy wij hade icke giffuit for:ne vore vthliggere nogon befallning at taga på nogre andre, vtan på vore Fiender the Lubske och theris anhang allenast ther the them bekomma kunde

Och haffue wij nu j medell tidh ingen viiss tidender fått jfrån them huru then szack haffuer begiffuit sig, Oss är thett emodt vm vort folck haffuer tagit them nogot j från, mett minne szå skedt är szom forsagt, J kunne well sielffue tenckia atthe szom forszuara och hylla vore och Hertug Christians Fiender, äre oss föga gode, epter the szamme Lubske haffua föga got bringat huarcken ider eller oss vppå, Therefore är vor begären tiil ider attj vele annama thenne vor vrsegt och vn-skylling j beste motthe, Huar och nogre vore vnder-såter rosterade äre atj thå vele forarbetat thet the motthe bliffua giffne löse igenn Fins nogon skyll j bland vort folck atte sig szå forszeet haffue, skall ther well rådas böter vppå Valeas

Kalffwenn

Käre her Axell forhoppes oss j vtan tuilff(!) vel forståt haffue atuj forskicket haffue vort krigxfolck tiil hest och fott in åth Halland och Schone jder och menige Dan: Rijkis inuånare tiil tröst och bistonhdh, J ingen annen agt eller mening vtan at intaga och hylla Landit på vor käre Her Swågers Hertug Christians vegna, Ther wij och forståt haffue then fatige almoge och menige mann äre ther ganske villige och benägne tiil szynnerlige offuer alt menige Hallandh, Szå kunne wij icke än fulleliga beszynna eller begrunna huadt the godemenn Ridderskapit tenckia eller huad theris mening är, medan the sittia szå stiilla, liicha szom thet vårdade intit them meer, ther wij dog hade formot oss större tröst och hielp aff them än skedt är, Therefore szyntis oss alszom rådeligist vare atthe bliffue vidh thet koor the giort haffua med Hertug Christiann och giorde honum eller vort krigx folck nagot bistond, thet kan vara besta Rådet, ther szå skee kunde, vore thet än szå bistondeligit j framtidhen szom the skole bliffue vidh

then ther agtar vette tesze trenne Rikers skade och forderff, Dog står thet j theris behagh huad them teckis ther vdj, Ytterligere käre her Axell ther j kunne j nogon motto med breff eller budh vara vort krigx-folck tiil godhe, Frome, och bestond j ene motthe eller annen, betro wij ider fulleliga ther tiil, Huilckit icke j framtiden skall forglömp bliffua, ther gudh fogor wåre och Hertug Christians saker j besta motthon Jterum valeas

Stockholm den 25 November.

Till hr Knut Bilde och hr Mauritz Olsson i Danmark, af hufvudsakligen samma lydelse som nästföregående bref.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 51.

Tiil Her Knuth Bilde och Her Mauritz Olson

Alt thet szamma ord från ord licha szom tiil Her Axell vgrup etc Menn en kalff ladis ther vdj for två Suderkopungx borgere epter szom j neste Schedulan med folier etc

kalffuen

Ytterligere skole j vittha godemenn atuj haffue forståt, atj haffue latit rostera nogre wora vnderszåter szom haffua legat ther j Fiske leye, Szå vitte wij icke j huadt agt thet giort är, epter the Fatige menn sig ey forbrutit haffue Therefore vore rådeligit atti ville giffue them lösze med then fatigdom the haffua met at fara, eller j vele giffua oss en szwar, vm j endeliga vele behollat, ther wij oss epter retta kunne valeatis

Stockholm den 4 December.

Till Oloff Larsson om åtskilliga ämnen.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 51.

Tiil Oloff Larsson Aff Stocholm 4 Decem:

Wår gunst etc Wij vndfinge thin scriffuelsze Oloff for nogra dagar szedann szom scriffne och kompne vore från Dantzke etc Szå hade wij alleredo j Våres scriffuit tig tiil med vor kære her Faders Hertug Magnus Tienere Och szendom tig på szamma tidh med honom j^e Jachimsdaler them wij haffue latit slagit epter the beste och the elste Jachemsdaler endog wij fornimme thet icke vara kommyt tig tiil honde, Men lichuel varder tu thet ther vel for tig finnandis, budit var vist nog, Szå är thet vor ville och høyelige begärenn attu vill troliga forarbetat Och lagat szå atuj kunne få nogre enkom goda vthualda smeltare her in j Landit szom sig forstå kunde på alla handa malmm Och med huad tilsethning mann smelta skal ther han(!) got godz aff göra kan, och vetta seya huar profiit är på malmenn, for än mann alto mykit påkostar, Och skal tu ingen twiiff haffua at huar tu szådane Mestere her in bringa kunde, skulle the vell holne bliffue szå ytterligere med theris beszolning szom the hollas ther vthe, ther må tu giffua them godh foruaring vppå, tu veest wel sielff huad euig nytto och gangn thet vore rikene, huar sliick konst motte komma her in, epter szådana malmm vancker her alle stedz, Och skulle szådana tiit vmack tu her fore haffde bliffua tig hoss oss med all gunst betenckt, szå tu oss tacka skulle, Wij forstå och well attu flux haffuer studerat och vinlagt tig epter szådana kunst vppe i Landenn thet oss velbehager attu ther vtinnan tig öffua vil, och vele wij gerna hielpa tig ther tiil, attu kan gå thet igenom, och szedan komma her heem och göra nogot gangn, Är

och vor villie attu vil lata få oss en vnderuiszning hurudana Ordinancia the haffua ther bortto i the berg ther tu haffuer vanckat vm szådana seeth icke och kunde her brukas, Och szende wij tig en ringe skenck xx Jachemsdaler ther tu tig med behielpa kan, Ytterligere är och vor villie attu vil vinleggia tig vm, ath fly oss en godh Gulskijdere szom retlige forfaren är på konsthen ther giorde tu oss en szynnerlig tienist vtinnan Valeas

Stockholm den 10 December.

Till hr Johan Turesson m. fl. anförare för de svenske trupperne, att hålla sträng krigstukt, att draga in åt Skåne, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 52. — Förut tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 246 o. f.

Tiil Her Johan Tursson

Ex Holmia 10 Decembris

Wår szynnerlige etc Käre Her Johan och i gode-menn flere wij haffue fåt eders scriffuelsze i oss szende med vor dreng Lasze och fornummit huru eder legenhet begiffuer sig etc j bland annet beclage j ider vm thet vhorige folck j haffue viderfås [o: viderfåt] szynnerlige the szom senast togos j tiensthen, Szå kenne gudh oss tycker thet ganska illa vara atther är icke mera lydhno eller hörszamhet med, illa haffue wij stadt thet wij haffue kostat på them, och ther wij hade vettat the oss icke mere bestond eller gangn göra skulle motte wij szå gerna varit them forutan, Dog hoppes oss atther ju kan finnas the ibland szom man nogot hop och tröst aff haffua kunde, när j begynna grant monstra thom, wij haffue nu for v eller 6 dager szedan sänt ther nedh peninga xv^M marck szå the må få månedt szoldt, szom ther doga göra skäl före, atte icke skole

ropa eller skrija vm peninga, Thå nu szå fierre komber
 ati thå vele tenckie tiil ath holla them ith skarpt Re-
 gimente fore, och resza strax vp en Galga i Leygret
 och lata straffa een hoop vid halssen, vtan alla nåder,
 szå atte andre må szee ther vidh, thet hoppes oss the
 gamble knecter szom nogon äre och redelighet vetta
 begäre sielffue, them må i och göra en skelfong emel-
 lom thet annet selskap, szedan huar thet packet inge-
 lunde vela lata seya sig, ath man thå ingeledis szeer
 genom finger med them, vtan later them löpa Dorghck
 then longe Spedtz, äre wij herrer tiil ath löna them,
 ati thå late påskina ati äre menn til ath holla them ith
 skarpt Regimente fore och straffa then ther bryter
 vtan alla nåder ee hoo han är mere fatig eller riig,
 knecter eller Resiger, Och then ther funnes och lupp
 j skrub thå alarm på komme och icke söckte sine fänicke,
 late stöta hiertat szönder vtin, szå lärde the vell bliffua
 i hoop, Huad krij kan mann fore, thå ther är ey eth
 goth regimente med, lika szå vill thet gå tiil, szom ith
 skep ther driffues och vrägz for vågen vtan styret,
 Then ene wil löpa vte och mussa ther, then andre ther,
 then ene vill liggia i then byn med sina hestar och
 haffua en god varm stugu och lakan j seng, then annen
 vil vth med bådt epter byte, nu wil then ene tiit,
 then annen tiit, then ene tiil byes, then annen frå, och
 lagat szå atte liggia iij milor väg bespridda, j Fiende
 land, huad är thet annat än atte vele bringe sig sielffue
 vm halssen, Szå rida en parth vth på vegerna ther
 gerderne skole komma ij eller vj taga szå mykit xxx
 karla motte bliffua vedh, vm thet vore lijka byt, Ther
 och nogot byte vore for honden han är thå gudi kärast,
 szom best kunde rappa tiil sig, szådant tager inthet gott
 lag, vtan ther aff komma roop och skrij ibland folckit,
 alt bär thet szå likt åth Thet voller icke annet, än [at]
 ther ingen ordinancia [är] med, och går inthet straff epter,

Gud vett, tiil ath bota alla brister j haffua, vm peninga och krut hoppes oss wij icke forszumat haffue, Och huad ider fattas vele wij och skynda tiil eder, Ville j mann ellies lagat szå thet ginge liika tiil, och atther bedriffues nogoth gangn med folckit, J kunne vell tenckia icke är oss mögeligit allestedz vara personlige, Ytterligere szom i beröre i eder scriffuelsse vm then vntshethning, j agtade lata handla heller allerede handlat haffue med Her Claes Bijlde, offuer Sundet tiil Jutlandh och leggja then Skipper Clemmet nedh, Szå vette wij icke huad Rådth thet är, ath skillja folckit åth, Wij forszee oss ath ther j betro eder sielffue göre wij them szå stor vntshethning her på landet än i tiit skulle szenda folckit, och settia oss ther med vdi storre fara, The Jutzske med Hertug Christians hielp äre vel szå starcke atthe bliffue then Skipper Clemeth wel offuermegtige ther wij man ellies finge them nogoth sköta på thenne szido, Vore forthenskul best ati intit folck skickade ther hen, vtan drogo heller in åth Skone nemmere och försökia edra Lycko, ther i man granneliga vele agte ider fordell, Oss forhoppes ati ju få vtur hopen xiiij eller xiiij^o vthmonstrede knecter, the ther och än nogot motte bedriffua med szådana resetyg j haffue, forutan then andre sloder hopen, Vij foruente och dagliga tidender aff vore skiip thet forste vinnen fogar, Tesligis late wij och vtropa j alle Vpsteder (och vele ati och szå late göra j Vestergötland) ath alle the dugliga karla med gode röör och spetzser szom haffua lust tiil ath tiena for måned szold vj marck vm monaden, them vele wij szoldera lata, ther må j lata vtropa allestedz både j Halland Halmstada och annerstedz etc szå ati legge ider vin vm flux forstercke ider, Oss hoppes wij her aff Vplandh innan kort tiidh vele vpbringe eder tiil hielp en heel Feneke goth folck med gode värrior, Her är icke annat på färde, vtan wij moste tenckia tiil

ath haffuat alffuerligen fore, epter thet szå begynt är, kan ther stå rådth tiil atuj få the fremmede knecter i landet, szom wij haffue bud effter, är her szedan nest gudz hielp ingen nödh for honden, Tesligis formane wij ider ati ingelunde forszuma vele, dagliga haffua budh offuer åth Jutland fortröstandis them, och atte vele tenckia tiil med alle magt at göre noget tillet på theris szidho och holla them vacknna, på thet wij tess bedre må skaffa och fremia vor villia j Skone, Och ati vele scriffua Her Måns Göije tiil, vm ther står ingeledis rådth tiil atuj kunde få nogre knecter ther vttoffuer szom Frans Trebaw oss tiilsagde på Hertug Christians vegnna, ther haffue wij och sath vor liith vppå och hafft ther all vor meste fortrostning tiil, ther thet icke skeer atuj ju få en hop knecter, bliffue wij thå illa vtsatte, szå the haffua jlla forsat oss, ther vm i motte formana them atte ville tenckia ther tiil, szom them och oss allom magt påligger, Ati och szå vele haffua visse kundskaper vthe, huar Greffuens Folck är, vm ther settis noget mykit offuer in j Skone, huart the draga eller huru starcke the äre, eller vm han haffuer fåt nogon vntsethning tiil sig, Och ther i nogreledis kunde anten med magt breff eller Scriffuelsse, fortaga them j Skone, atte ingen vntsethning göra Greffuen tiil Kiobnhaffn eller Malmö, Oss forhoppes at han her nest haffuer vel szå vtharmat och foröödt them i Szeland och Fyn atte her nest formegta snart icke holla hans krigxfolck, Kan skee the forthenskul på lyctan vore honom gerna quitte, och vnbärede*) ther szå tiilgår, Later oss altid i huario viij dager få kundzskap och tidender j frå ider Huad j bedriffue eller huru ider resza går, Valeatis

*) Ändradt till: vnbuarede.

Stockholm den 10 December.

Till hr Erik Fleming om värfning af krigsfolk, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 53 v.

Tiil Her Erick Flem:[ing] Datis vt Supra

Wår etc Kåre Her Erick szom j scriffue oss tiil ati haffue hafft edert budh j Reffle vm folck etc, och atte icke diårffues tiil ath stedia nogot folck hiit j Landet, endog j lickuel mene atte skola vara oss goda, szå vette wij icke huad wij skole tro them tiil, Therefore moste wij lickuel tenckia tiil, ee huru wij kunne få folck her jn szom magt på ligger, szå framt thet faller jcke j asken for oss, en dag, huar wij tagat szå letteliga for, szom mann altid gerna göra plågar, Therefore legger eder all flijt och vin vm, atuj kunde få folck j Landet, thet geller szå vell ider tiil szom oss ther then Greffuen eller Berendt van Melinn få fremia theris villia Och haffue wij stort hop ati ju skole kunna vpbringa noget folck jfrå Liffland med the peninga i haffue, ellies vm thet icke skeer, hade wij vell kunnat bruga them på en annen ståd, ther oss stode folck tiilfongis, Ytterligere kåre Her Erick szom j beröre ij iders scriffuelsze vm then Margraff Vilhelmm athan gerna ville vetta vor legenhet, Szå huar j thet tilforende besinnat hade, hade wij gerna szeet ati hade giffuit eder i handling med honom, epter wij forsze oss alt gott tiil honom i alla saker, beszynnerliga at han vill lata forfordrat szå atuj få folck j Landet, thet han vtan tuil vell beflijter sig vtinnann, Szom i och scriffue vm then Johan Finke athan skal vetta råd, h tiil iii^j eller vj^c Resziger, Szå huar han kunde vpbringa szådana folck anten Resziger eller Kneckter her in j landet, vele wij vel holla them szom the hollas plåga hoss andre Herrer och Furster,

Och haffue wij forthenskul nu scriffuit honom ther tiil vm, och szende eder szamma breff tilhonde, szom lyder wid szamma sinnet szom thenna innelycta Copia, och theris bestelning med, szom breffuit vtuiser, Är therefore vor villie ati vele haffua idert visse bud strax ther hen, vtoffuer tiil for:ne Johann Finke med szamma breff, forfarendis vm ther råd tiil athan kan bekomma szådana folck både resziger och knecter, Och ati med thet aller snareste vele vitta oss ther vpå ith szuar igen, huad wij thedann j frå formodendis vorde och venta skole, Ther mann kan forlata sig vppå och retta sig epter, Och ther szå skee kan, atti thå tenckia tiil, huad råd the skola komma her j Land med, wij haffue folckit storlige behoff, ee huru wij kunde få them her jn, wij äre tiil sinnes och vele ath vora jagter må bliffua ther j Finland j vinterleger, på thet atte strax j Fasto moge settia folckit her vtoffuer in j Landet, ther szom best belegligest är, ther må j tenckia tiil, Framdelis haffue wij forstätth ath ther springer vth alt formygit fettwaror Smör och annet szådant thedan j frå Finland och Nyland tiil Reffle huilcke varur szedan föris tiil Lubke ther vora och Hertug Christians Fiender bliffua bespizade med, Szå är vor villie atti [icke] vele tilstedia ath Smöret föres tiil Reffle, på thet vore Fiender icke bliffue for mygit fettaliede aff thet godz hedan aff Landet kommer Valeas

Stockholm den 12 December.

Till anförarne för svenske trupperne om den skånska och seländska adelns benägenhet att affalla från grefve Christopher, och åtgärder som med anledning deraf böra vidtagas.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 54 v. — Förut tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 250.

Tiil Her Johan Tursson etc Ex Holmia
12 Decembris

Wår etc Käre Her Johan och j godemen flere wij giffue eder tilkenne ath her är kommen tiil oss Her Henrick roszekrans szwen med nogre breff och tidender han oss vm tilscriffuit haffuer szom tesse Copier inne-lycta inneholla etc, ther aff j vell fornimmandis varde huad på färde är, huru legenhethen begiffuer sig allestedz szynnerliga med then Greffuen i Seland, Szå är vor villie ati granneliga vele ranszaka vtoffuer szamma breff och tidender, Och rådaz huar vid annen huru i vele taga eder anslag fore, szom bestondeligest vara kunde, huad heller i draga in åth Skone eller huad ider synes best och rådeligast vara, Och skole j vitta atuj forståt haffue at mesta parten aff Ridderskapit, både j Seland och Skone ville gerna vnfalla then Greffuen, szynnerliga Bispen aff Seland huilken aff Greffuen beskattat bleff tiil xij^M marck Bispen aff Lundh tiil xij^M marck, Her Tyge Kralbe(!) iij^M marc, och flere aff the riddersmenn och, szå atte mena ath ther szom vort folck kommer in åth Skone, och Bispen aff Seland komer tiil the Skoninger thå vil han veder-saka Greffuen och flere med honum, thet segis vare theris fulkomelige mening, Dog befructa the ath när szå fierre kommer ath wort folck kommo for Malmö, atuj thå icke skulle vare szå megtige atuj kunde bliffua by med them, och szå ther med forlata them Therefore

syntis oss vare rådeligast ath ther som the Skonske Herrar, Bispen aff Seland Her Tyge Krabbe, eller andre flere Herrar äre forsamblade anten j Engilholm eller annerstedz, ati än nu scriffue them tiil szå hemlige huariom enskylt for sig, szom nampnkundigast äre, och giffua them then beste mening fore, rådendis them tiil atte giffua sig tiil oss och ider på Hertug Christians vegna, och atj ingeledis äre tiilsinnes ath offuergiffua them ther the vela giffua sig tiil ider, än thy j fast kommo for Malmö, vtan våga liiff och halss hoss them tiil tess gud foger Hertug Christians saker komma tiil en godh enda, szå athan må komma tiil Regimentet szom han allerede tilförende ther tiil keedtz och korat är, aff Danmarckz rigis Rådih, Dog szå ati bliffua vel foruarede, szå ati icke bliffue forråde anten aff ridderkapit eller aff the kopstedzmen ther j Danmarck, Huilcke szå forrätlige handla allestedz med szådana skendelig vntsening(!), szom nog for ögon är, Valeatis .

Stockholm den 12 December.

Till det i Halland liggande svenska krigsfolket, förmaningar till lydriad mot befälhafvarne, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 55.

Jtem eth öpit [breff?] ther nid Szamma tiid [12 Decembris]

Vij etc Helsse eder alla Friborne Frelssismenn Fougtar Skytter och alla andre Resiger, szom nu forsamblade äre j Halland etc käre gode karla oss tuiler inthet, ati goda karla vel forståt haffue j huad agt och mening wij ider vtskickat haffue tiil ath intaga och hylla Landet, på Hogborne Furste vor käre Swåger Hertug Christians vegna, på thet vore och Rikisins Fiender the Lubske och theris partij icke skola få szådana framgong i Danmarck szom the agtat haffua, och allerede begynt haffua, Szå skole j vitta atuj vell for-

nummit haffue, ther the Lubske få fremia theris villia i Danmarck, agta the oss Suenskemenn szedan alt ondt szom the haffua alleredo j Danmarck giort, Therefore råde och formane wij ider goda karla huar szerdelis vidt sith nampn ati her vtinnan tenckia alffuerligen tiil, och rådas huar viid annen, huru j best kunne taga ider anslag fore, ther j kunne göre Fienderne affbreck, ther ligger ider och oss allom magt vppå, Och atj goda karla äre then godeman her Johan Tursson offuerste Principal for hela hopenn och vore Fodermarscker hörüge och lydöge j huad motte the ider tilsegendis vorde, ther och nogon finnes j hopenn szom thet icke göre vil, vtan vil fara for sig sielff i Fiende Land och mussa hoss Bönderna, ati thå hielpe tiil, atthen motte straffat bliffua, och then ther forszumer sin veckt, eller nogon annen dell, szom ider allom ligger magt på, ther the tilsagde bliffua, atthen bliffuer straffat vtan alle nåder, Och alle andre the szom med vhörzamhet befins, atj styrckia tiil at szådane szellar må straffade bliffua, J vette vel gode karla ath thet tager icke lagh ther ingen vil lyda annen eller sin retta Feltherra beszynnerliga j Fiende Landh, Beuiser ider nu szom trogne menn och tienere bör at göre, ther ligger ider sielffuom aldra storsta magt vppå atj holla en god Ordinanciam Valeatis .

Stockholm den 12 December.

Bref för Johan Fincke rörande värfning af ryttare och knektar.

Efter originalet på pergament i f. d. v. Engeströmska samlingen, nu bland kongl. Riks-
Archivets permbrefssamling.

Wyr Gusthoff von gots gnadenn der Swedenn vnnd gottenn Königk Thun kwndt vnnd Bekennenn mith disem vnnsem offnenn brewe: Das wyr mith dem Achtbarenn Jahann Fijncke also achkordereth vnnd wber eyn ge-

kommen synth, Deweyle nw gedachter Jahann Fijncke yn sonderhaytth raedt weyss Rewtther vnnd knechte auff szw bryngghenn Vnnd vnnsere menunghe dye selbienn Rewtther vnnd knechte szw wndtherhalthenn gnayth ynn masszenn wij hyr noch folgeth Eyn yedder Rewtther der szeyne gebyrliche Rwtstungh haeth szw ghebenn den Månath Zeen g:[ulden] mynten Dess glaychenn eyn yedder landsknecht der szeyne werhe haeth roor edder spessz szw ghebenn den månath iiij g:[ulden] mynten vnnd szall der månath angån Wenne szey mith lyebe [o: leybe] ahn dysser zeythe ynn dyr Holmschenn Skerhenn kwmmen werdhenn Des szollenn gedachte Rewtther vnnd knechte vorpflichtett szeyn vnns trewlichenn vnnd Erlichenn szw dienenn szo langhe wyr önhe bedwrffenn vnnd siich vor denn feyndhe gebrawchenn lassen wij erliche lewthe szw steeth, eth szeyn szw wasser edder landhe: Dar es szüch auch begeben das wyr dye selbienn gwghenn brödhenn nicht langher yn vnnszere diensthe szw gebrawchenn wunschenn edder kwnndthenn Szo szollenn vnnd wyllenn wyr önhe mith Erlichenn Passzporthenn wyderwmb aus vnnszerenn König reyck frey szw reysszenn vnnd passzieren lassen, Dessz glaychenn auch dar szee begerich werhenn önhe wydervmb ahn dee döwtsche zeythe szw szetzenn, Wyllen wyr önhe mith Schiffenn vnnd andern notthewfft [o: notthwrfft] vorszorghenn Also das szee frey yn örhe geworsszam kwmmen mwghenn ausgenommenn szw vnnszere feyndhen: vnnd yn aller massenn theghenn vylgedachtenn Rewtther vnnd knechte vnns szo erthzayghenn Das szee eynen gnedighenn herenn fyndhenn vnnd spören werdhenn Szw merhe sycherheyth vnnd vorwissinghe Habenn wyr vnnsere Signete ahn dise bestellunghe hangenn lassenn Gegebenn yn vnnsere Stadt Stogsholmm 12 decembris Anno etc xxxiiij .

Sigillet bortfallet. En del af sigillremsan qvar.

Stockholm den 14 December.

Till hr Erik Fleming om flottans förskingring, värfvande af utländskt krigsfolk och underhandlingar med mark-grefve Wilhelm, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 55 v.

Tiil Her Erick Flem:[ing] Ex Holmia 14 Decem:

Vår etc Käre Her Erick skole i vitta atuj haffue fåt viiss kundskap ath Her Jffuer med the flere gode-menn är vell vtoffuer kommen tiil Pomernn, Dog äre skippen forskingrede i stormmen szomblige Öster och szomme Vester, Och finge icke then deel aff skippen szom the behöfde tiil ath szoldera szamma folck med, Dog hoppes oss atte nest gudz hielp äre kompne beholdne tiil Kalmarne, Szå kunne wij vel fornimma atte kunne nepliga biuda sig mere vth j vinter, förän j våår, och ville wij dog gerna vetta vm for:ne her Jffuer kan offuerkomma szådana folck, och haffue wij nu forthen-skul scriffuit honom tiil ther vm, och vm alle leglighetter, j then agt ath mann kunde haffua bud igenom Liffland tiil honom, Therefore är vor villie ati öförtoffuat(!) vele strax haffua en viss karl åstad med szamma breff tiil Her Jffuar, ther ligger oss storliga magt på, thy her vil inthet skempt tiil, wij moste haffua folck j Landet, Käre her Erick wij szåge gerna ati gåffue ider j handel med then Margraff Vilhelmm på thet han kunde skaffa oss reutter och knecter, Dog szå atthet skedde hemlige szå the Liffendere icke forstodet, szå framt the icke torde bringe oss en mummertzskantz szom foga dogde, Tesligis om then Johan Finke kan bekomma szadana folck han vmskriffuer ville wij gerna haffua them j Landet på szådana bezoldung szom (wij ider szende) stellebreffuit vtuiser, Wij hade och vel gerna sent then Henrick Claesson tiil Liffland, szom j och

råde oss tiil, Men wij fornimme han haffuer storre lust at forsökia sig her j gården på nogon tiid tiil görendis, än ther henn, szom nu står tiil, Vm thet godz Taliala j begäre lössa for peninga Szå vitte j vel ath oss icke står vell tilgörendis selia bort Cronones äger, Dog ellies ath vnna ider thet i forläning står godh råd tiil, Gud giffue i ville nu mann ellies j tesse ärender mannelige beuise ider, szom wij ingen tuiffuel j haffue, j iu görendis varde Valeas

Strengnäs den 19 December.

Till de svenska sändebuden i Pommern och Preussen om åtskilliga ämnen.

Riks-Registr. F. 1534—1536, fol. 56.

Tiil Her Iffwer Fleming Aff Strengnes 19 Decem:

Vår szynnerlig etc Käre Her Jffuer Oloff Swart Pelle persson Clement Rentzil wij giffue ider tiilkenne, ath j tesse dager är Calmarne Barcken kommen her in j Skären, och vetta seya oss for visso sanning atj äre wel kompne j Landh vnder Pomerske szidon, och fornimme wij ath skippen forskingrede äre aff Stormmen szå atthe nepliga kunne komma tiil eder j vinther Och ati forthenskul ey hade rådth tiil ath giffua oss tilkenne hurulunde eder legenhet begiffuer sig, Ey heller vitte wij vm ther är rådth tiil szådana folck i Pomeran szom wij vore fortröste tiil, Szå huar thet icke står tiil-fongis atj thå ville giffue ider j handling med Hogborne Furste Hertug Albricht aff Prutzenn, Formanendis honom athan vil fiteliga forarbetat och fly oss szådana folck j Landet med forste opit vathenn vm thet någeledis forre skeep kan, Och epter vedret haffuer szat Skippenn j frå ider szå j icke finge then deel j behöffude tiil at szoldera szådana folck med, må j thå giffua ider flux tiil Hertug Albricht och begäre ith

stycke peninga j forstreckning på en god redelig bettaling thet må j Loffua och tiilsegia honom på Kong:eeedh och ära, vbrotzliga holla vele, thet her offuer skickas skall med forsta opit vatnn Tesligis atj och vele begära nogra godemenn aff hans beffelleslyde i vor Tienist szom vel forfarne äre i krigxhandel slige szeller szom then Johan Peyne och andre flere szom vel kunne handla med krigxfolck ee huar behoff görs, J thetta ärende görer ider alszomstörste flit szom ider och oss allom magt på ligger, Thy wij haffue fåth visse kundskap vm then Greffuens vpszåt och ther han får nogot fremia sin villia i Danmarck, agter han szedan med all sin agt och epter the Lubskis hielp och tiilskyndan, heria her in på rigit alt thet argt och ont han bekomma kan, Huar och szå skeer ath han trengd bliffuer, szå athan moste offuergiffua Seland och Kiöbnhaffnn, agtar han thå forsta wår sig tiil Gulland med all then magt han haffuer och alle the skep han fåt haffuer j Danmarck, och taga både La[n]det Staden och Slottet jn och beholla thet vnder sin hengn och liggia szå thenne riger och menige östersziön tiil fyltis, Thetta haffuer både Her Henrick rossenkrantz och flere giffuit oss tilkenne, Och begäret aff oss at ther szå fierre kommer, atuj thå ville komma for:ne Her Henrick tiil vndtsethning på Hertug Christians vegna Och menar han sig skole bliffua besögt aff honom jnnen Valburgmesse Therefore huar szådant på färde är, szå ath mann nestan vedt sig ingestedz frij for them epter szådana forräderij her vankar allestedz, For slig legenhet moste wij endeliga haffua folck j Landet ee huad thet kostar, szå atuj kunne komma for:ne Her Henrick tiil vndtsethning om behoff görs, szå och tiil ath forsuara vort eyet Land både j Finland och annerstedz, Her vtinnan tager ingen forszumelsse ath mann szamma krigxfolck endeliga kan bekomma her jn i Rigith, Vij hade och gerna scriffuit

Hertug Albricht tiil, ther wij hade nogon then wij ther tiil bruce kunde, J vette wel huad briist wij haffue hafft szedan then forräderenn Wlff szå forlop, Therefore formaner och for:na Hertug Albricht athan vil szenda oss en szådana karl szom wij for vor Secreterer bruce kunde, han skal vell hollen bliffua szom ther tiil hörer, Ytterligere käre her Jffuer är vor villie ati vele formane Hertug Albricht ath han viil scriffua vor käre her Fader Hertug Magnum tiil vm all kundskap Tesligis och Hertug Christian, och ati och vele scriffue them tiil hurulunde j vtskickede vore på then fortrostning Hertug Christian oss giort hade atuj ther folck få skulle, och hurulunde vedrit haffuer forsat skippen j frå ider med then j skulle på holla, fortröstendis honom atuj vele göre vort tillet på thenne szido, ther wij mann meere folck få kunne med thet forsta eller på foråret, Och ath Hertug Christian icke vil gå tiil nogon dagtingen med the Lubske med mindre wij bliffue ther vdj foruarede, ther wij och forlate oss tiil, och må j haffua ther hen ith vist budh skulle thet än kosta xx eller xxx g[yllen]e, Videre Her Jffuer skole j vitta atuj agte skicka vorth godz Jern, Kopper, Smör, szölff, peninga eller huadt thet helst vara kan, henn offuer åth Könszberg, ther mann ellies viste atthet bliffue vel foruaret och bliffue vel forsäkrade atthet icke skulle bliffua forhindrat eller rosterat Therefore begäre wij ati handle med for:ne Hertug Albricht ther vm, szå ath ther szom szådana godz tiit kommo, atthet motte bliffua bestondandis, szålt och foruent oss tiil trogen handh, ther j ville begära god foruaring vppå med opne breff och insegel aff for:ne Hertug Albrigt, Och epter j vel finnandis vårde rådth tiil at göre budskap her vtöffuer, therefore lager thet szå, [at] wij kune med thet forste tiilfelle nogon viss kundskap få aff ider, anten med nogon lithen Jagt szom kunde smita her vtöffuer med en snarhet

åth Calmarne, eller thet, ati haffue bud igenom Liffland
 szå lempeliga, vm j kunne finna råd tiil szama Reutther
 och Kneckter ther j äre, Och vm all annen legenhet,
 både szwar på all the verff och ärender wij ider vm
 tilscriffue och huru thet begiffuer sig ther vthe med
 the Herrer, Ther och szå skee kan szåge wij gerna
 atte kommo her vtoffuer ju forra ju better, ther betro
 wij Hertug Albrict til vm ath han varder finnandis råd
 tiil på sin egin kost och tärning i godh betalning med
 skiip och annen deel ath skaffa szamma folck offuer
 med Thy j vitte vel ath for än her bliffuer opit, kan
 mann tedan epter haffua en tuå eller tre rezzor budh,
 ther vm och all annenn ärender j ville troliga forarbetat
 bade hoss Hertugen aff Pomeran och Hertugen aff Prut-
 zenn, Framdelis her Jffuar j haffue vtan tuil vel for-
 ståt huruledis thet begiffuer sig j Liffland etc Szå huar
 szå skeer ati komme j handel med for:ne Hertug Al-
 brigt, athi thå hemlige giffue honom in vm Margraff
 Vilhelm athan ville råda honom tiil thet han icke alto
 diupt träder vti nogon feygde med the Lifflandere szå
 lenge thet står szå lempelige tiil allestedz, medan thet
 hans herrer och venner tiil effuentys få szå mykit ath
 bestella allestedz, atte icke kunne göre honom vntseth-
 ning tröst eller bistond ther szom vmtrenger, Dog
 giffuer thet szå lemplige fore atthet huarken bekomer
 ider eller oss, Wij haffue och forståt ath vore skiip
 haffua tagit nogre skiip vp, endog wij inthet spordt
 haffua aff them huart the bliffne äre, kan skee the haffua
 tiil effuentys' tagit nogron skep in på the Danskers
 Strömer, thet wij icke gerne szee atte bringe oss i feygde
 med them, ther szå skedt är må j thå handla med them
 ther vm giffuendis thet beste fore, atte icke annet än
 goth aff oss formoda skole, Tesligis ati vele beflita ider
 vm ath beskaffa oss Båtmenn och sziöfarit Folck them
 är oss storliga for nöden Valeatis .

Strengnäs den 19 December.

Till hr Henrik Rosenkrantz på Gotland med löfte om hjälp, i fall grefve Christopher skulle angripa honom; tillika uppmanar konungen honom att söka förmå hertig Albrecht af Preussen att på våren förena sina skepp med svenska flottan under Gotland, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 58. — Förut tryckt af Paludan-Müller, l. c. 1: 255.

Tiil Her Henrick Roszenkrantz vt Supra

Wår szynnerlig gunst etc Käre Her Henrick wij haffue vndfongit eders scriffuelse och granneliga forståt all then legenhet sig begiffuer allestedz szom i fornummit haffue Tesligis och alle the tidender och kundskaper J forfare kunne, them i oss giffue tilkenne scriptelige, szå och the myntelige ærinder szom ider Tienare Peder skafft medtgiffne vore, äre wij vell vnderricat vm for huilkin ider besöckning wij ider betacke och vele thet med ider vtij [slijk] och all annen motte forskulla Videre Ther j begäre hielp och tröst aff oss på vor for:ne Käre Swager Hertug Christians wegna, ath szamme Greffue Christoffer icke skal fremia sin onda agt och mening Thet wij och gerna vela göre, szå mykit oss mogeligit är, på for:ne vor K: Swäger vegna, Ytterligere formoder oss i vel forståt haffue, atuj j then agt hade vtsent vore skiip nw i höst, på then fortrostning, atuj skulle haffue kunnet fåt ith tall krigxfolck i Landet, endog wij ther vm haffue ingen swar igen fåth, vtan ath szamme vore skiip äre forskyngredê i Stormernn, Ther szå hender K: her Henrich atte hende komma vnder idert Land, och haffner, attj thå wele foga them tiil besta, szom j och gjorde nu medt tesse skiip szom igen komme For huilkin eders gode villia wij ider storligan och högligen betacke, och skal thet med alt got hoss oss betenckt bliffua, och alt mere gott ospardt haffue

for iders velfärd skull, vill gud the kunde komma be-
holdne igen, Ther på forlater ider fulleligen tiil, Och
begäre k:ge atti vele late beszökia Hertug Albrigt med
iders scriffuelsse, formanendis honom atuj samme krigx-
folck anlange kunde med forste opit vathen Wij haffue
och velforstät athan haffuer god råd[h] tiil skiip, Szå
tuiler oss inthet athan ju varder her om tiltenckiendis
på szina szidho, thet wij och fulleliga forlate oss tiil,
Therefore syntis oss best och rådeligast vara athan later
löpa sine skiip, i första vår vnder Gulland ther wij och
agte late komme vore skiip, på thet mann kunde for-
tagat atthen Pellichan icke komer tiil Lubko, szom ligger
for Reffle, ther j well genom ider scriffuelsse trolige for-
mane honom tiil, szom oss allom stor magt påligger,
Wij haffue och scriffuit vor tro Mann och Råd[h] Her
Jffuer Flemminck tiil, både om thenne och all anner
ärende, szom han skal hand[l]e hoss for:ne Hertug Al-
brigt, och begäre wij attj vele finna råd[h] tiil ath for-
skicka szamme breff offuer tiil honom ee huar han finnas
kan, anten i Prutzszenn eller Pomerenn Valeas .

(Strengnäs den 19 December?)

*Instruction för Peder Skafft rörande hans uppdrag till
Henrik Rosenkrantz på Gotland.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 58 v.

Memoriall For Peder Skafft Tiil Her Hen-
rick Rosszenkrantz

Först ath vor k: n: herre betacker her Henrick
storliga for all then flijt han legger sig nu etc .

Och tacker honom for han haffuer vel beuist sig
emot vor k: n: herris skiip, thet hans nådh j sliig och
annen motte betenckia viil .

Och szom her Henrick berörer j sin scriffuelsse vm vndtsethning ther then Greffuen kommer etc ther hans N: vill vara vel fortencckt vtinnan, .

Ath her Henrick forthenskul vill leggja sig all flijt vm ath forsterckia sig med folck thet mesta hans magt tilseger .

Begärer och hans n: ath her Henrick ville scriffue Hertug Albrickt tiil vm thet folck vår käriste n: herre haffuer sat sin tröst tiil han skulle fly honom, thet szamme han ville och formane the Pomerske herrar tiil, medan the göre alle eth .

Ath her Henrick vil och råda och formana Hertug albricht tiil athan ville szende sin skiip vnder Gulland j första vjaar, tiith och v: n: herris skip skolo komma, szedan haffua the ingen nödh när the komma all j hoop, och ligger aldra störste magt vppå .

Ath mann kunde agta thet szå i tiid med forste opit vathenn ath then Pellicanen (szom ligger for Refflo) icke komer til Lubko .

Ath her Henrick och szå stedze vil giffua v: n: herre tilkenne, alle tidender han forfarendis varder, szom han altid göre plägar, thet szamma vil hans nåd göra honom igen .

Och athan altid vil haffue sine bud in i Danmarck huru thet går tiil vm then Skipper Clement icke kan bliffua niderlagd .

Ath her Henrick vil och troliga forarbetat hoss sine Sleckter och venner j Danmarck athan kunde draga them in tiil v: n: herre och Hertug Christian, szynnerliga her Tyge, then Bispen aff Seland etc .

Och atte ville nogot tenckia tillet på sin szide, epter thet geller szå vell them an, szom oss flere .

Ath vor n: herres folck icke bliffuer förrådt, vm thet kommer ther in i Landet ther han vil giffua domino ith got råd vtinnan .

Then Lasse Fymbo szom szå forretliga handlat haffuer motte bliffua tiilborlige straffat .

Ath her Henrick vil tenckia tiil ath holla sit eyet folck veluilligot szom magt på ligger .

Och begärrar hans n: ath han vil forskicka thetta metföliende breff vtoffuer tiil her Jffuer szom kon: Ma:t storliga magt påligger .

Strengnäs den 19 December.

Redogörelse för innehållet af ett bref till Jöns Nilsson på Kalmar, angående olika ämnen.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 59.

Tiil Jöns Nilsson på Calmarne Datis vt Supra

Först at dominus giffuer honum tilkenne vm hans nådz skiip etc,

Tesligis biuder honum strengeliga athan finner strax rådth tiil vist budh vtoffuer med szamma breff szom Her Jffuer Flemming tiilscriffuit ee huar han finnas kan, athan thet ingelunde forszumar, ther och Dominus vil haffua eth got anszwar vppå med szamma bud tiilbaga igen .

Ytterligere giffuer Dominus honum tiilforstå ath om szå skeer dominus bliffuer forszäkrader med Hertugen aff Prutzen ath kon: Ma:t på hans fortrostning må szenda hans nådz gotz offuer tiil Köntzberg både the varur szom Jöns haffuer szå och the varur på Skippen äre, atthet alt skickas ther hen etc Ther vm, at han scriffuer Her Jffuer Flem:[ing] tiil, formanendis honum om ith vist swar vppå, .

Ther nest vm then Lasze Fymbo aff Vijszby athan bliffuer vell foruarader tiil tess Her Henrickz Swen kommer tiil Calmarna, och athan bliffuer vell ranszaker huicke szom vore j handel med honum etc .

Jtem athan later haffua granna agt vppå Slottet och på Stadenn szom magt på ligger .

Thet siidtzsta vm ther komer meer folck än behoff görs, aff skippen, thå vore best ath szompt skickadis ned tiil Hopen ther the skulle få Månadh szoldh, szom the andre vj marc vm måneden, Dog skippen bliffue well foruarede, Och alle the bätzmenn han offuerkomma kan, athan flyr them j tienisthn tiil Dominj behoff Valeas

Eskilstuna den 20 December.

Till Severin Kiil på Elfsborg, föreskrifter och uppdrag.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 59 v.

Tiil Soffuerin Kiil på Elffz:[borg] Ex Eskilstuna
20 Decembris

Wår etc Szom tu scriffuer Seffuerin vm then Boyart tu vilth late afferdige och vtlöpa etc Szå holle wij thet inthet ligt athan skal nu vtlöpa emot första vinteren, Men huar tu hade giort honum redo och lathet honum vtlöpa, thet forste sin wij om honum scriffue tig tiil j höstis, hade wij thet heller szeet, endog tu szamma erende, på then tiid, inthet ville fulkompna Tu vest nu vell sielff ath monge hande veder är blest, szedan tu fick vår villie och mening vm for:ne Boyart, ath hade han thå vtlopit, kunnit skee atthet hade gagnet tig tiit omack och bekostning igen, Men thet wij skulle szenda tig ther nidh Botzmenn krut och lodh etc szom tu begärer thervtinnan äre wij plat vfortenckte Tu kan vel sielff beszinna atuj haffue monge Slott Städér, ther och ther, Och skip szom wij bemanna skole med huad deel ther behoffues tiil Jcke haffue wij heller nogon på thenne szidho her j Oestersziön szom oss bistond gör med huad deell wij behoff haffue tiil vore skiip huar wij icke vinleggia oss sielffue alt szådant omsörgia

Tu och flere kunne vell besinna atuj haffue ingen brunn, ther wij kunne taga huars mandtz nödtorfft vtaff (kenne gud) atuj haffue nog latit oss bekostat i thetta år, både tiil Land och vathn vel tiil etlige C^M marc, endog ther fore fögo ting bedriffuit är, ther nogon mandom med fölgier, thet bär alt szå ligt åth, atuj leggia mero skam än äro jn, wij haffuet szå fore szom thet vore icke fult allfuer med, Therefore vore thet storliga fornödhen attu och flere the godemenn ther j Vestergötlandh ville allfuerliga tiiltenckia szom wij och longe j Szommers scriffue them tiil, szå at huar epter sin magt skulle nogot lathe bekosta sig tiil Rikisins gangn besta, endog ther haffuer gått lithet skjijn vtaff Oss tuiler thet inthet går thet annerledis än vel (szom gud forbiude) geller thet icke allenast oss tiil vtan oss allom ther moge wij fulleliga foruare oss fore Therefore är thet rådeligit och mykit gott, ath mann råder sig nogot sielff, szå går han icke läne aff en annen när thet vmtrenger, Tu vest och vell Söffuerin, huad the godemenn j fortiden giort haffue szom slige Slot och Län hafft haffue forhendene, atte om ingen nogon deel haffue bekymbrat Rikisins Herre j noger the stycker szom the tiil szådan Slot behoff hade, vtan haffue skaffat sig thet sielffue for Slotzens rento, Tesligis måå mann och haffue for en Spegell huru thet tiilgår j andre fremande Landh och Riiger szom haffue Cronones Slot och rentho, arff och eyet, szom the godemenn och szå vell her j Riigit haffue, Lickuel tagis thet alth anderlunde fore, Huar nogot på komber, än thet görs her j Riiget, Wij kunne vell formerckia ath her bliffuer årom och dagom verre, Wij viste the godemenn än Swagere, än the nu äre, lickuel gjorde the huad them borde men nu kunne wij icke fulleliga vitte huad the vtretta eller göra tillet, epter thet the lata löpa folckit szå skamliga j från sig ther nidre, Wij hade ju tenckt, epter ther är szå mong

godh Karl, edle och vedle, atthe ju motte haffue lagat thet annerlunda, än thet nu tilgongit är, Och latit them szå löpa, Hade mann ingen annen rådth viist ath forholle them, skulle mann thå ath tagit them igen med en veldig handh, szå thet skulle haffua knakat j theris halssbeen, epter j äre ju szå starcke och megtige, ath kunnet bringe them eth stycke tiilforende, och latit en hoop löpa igenom then Longa Spetz, the hade vell lärt ther epter ath bliffua hoss theris Feneke Widere giffue wij tig tilkenne atuj nu haffue skickat ther nidh peninga och krut tilfyllesst, Szå oss hoppes then deel oss bör skal icke stå tiil rygge, huar thet ellies vil nogot betre foretagis, än thet än nu skeedt är .

Tesligis huar ider är folck tiilfongis ther nedre, må J thå szoldera een hoop i then staden szom bortta äre, och giffua them peninga på honden, epter j haffue tess Rådth (kenne gudh) wij vore en nemare vid honden, huar wij thet nogerledis bekomma kunde, Wij [kunne] dog icke allestedz vara, ey heller recker vort huffwt tiil alt bekymber, Wij motte dog ibland agte på Landet her vppe och Stockholms Stadt och Slott, Forthy mann vedt icke snart huem mann skall settia tro tiil .

Framdelis giffue wij och tiig tilkenne Soffuerin ath oss är forekommit huruledis Resegetyget szundra sig mygit j frå theris Leger, och fara mussa kringom Landet Szå forundrar oss storliga, epter ther är szå mong fornumstig karl, atte icke skole skicka nogre ther tiil szom Gerderna kunde vpbära tiil Resegetyget Och skipta åter henne redeliga vth igenn, j bland hela hopenn szå the kunde bliffua nogot när tiilhopa Oss tuiffler inthet all then stund the bära sig szå åth, hade the andre velet ider nogot, hade the lenge szedan kommit emellom koo och kirkegård med ider och giort eder dorena tronga, Therefore må tu råda them alffuerligann tiil atthe icke szå skringa(!) sig szå framt the vele icke forråde sig sielffue Valeas

Kalffuen

Szom tu och vell vest Söffuerin atuj scriffue the godemenn ther j Vestergötlandh j nest forlidne vår, ath the skulle tiilszamans vare fortencckte ath vtrusta sig med eth gott skiip eller tu, szå the mett alle tilbehoringer kunde vara redo när om trengde, och kunde vare j fölgie med then Boyart huart han lope, ther på haffua wij ingen suar igen fått, huru the ther vm tilsinnes äre, Vel kunne wij merckie ath hela Vestergotland är ju vell szå stort och vell tiil magt, szom Akershussz län är lickuel holler Her Erick Gyldenstierne ther aff iij eller iiij gode vtrustade skiip Therefore vilde wij gerna, atte godemenn än nu vilde tenckie ther tiil jn på foråret, szå the vilde göra nogot ther tiil Jterum Valeas .

Vesterås den 24 December.

Till hr Erik Gyllenstierna på Akershus, med underrättelse om hertig Christierns förlikning med Lübeckarne och aftåg till Jutland, jemte uppmaning att med sina skepp hjälpa Severin Kiil att öfverföra till Sverige 2,000 lansknektar, hvilka hertigen lofvat att öfversända.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 61.

Tiil Her Erick Gyldenstierne Aff Vesterås
24 Decem:[bris]

Wår szyn: etc Käre Erick Gyllenstierne wij tacke ider for then scriffuelsse i oss med besögt haffue, aff huicke wij fornummit haffue atj äre hogboren herre och Furste Hertug Christian etc vor käre Swåger trolige vndergiffuen och agte göre honum hielp trost och bestond med skiip en deel och annen på foråret, huad szom i ider magt och fornoge står, Huilkit oss gantz[k]e vell behager ati vele bliffua faste vid thet koor the gode

herrar Danmarcks rigis rådih giort haffua, thet oss forhoppes hans furstelige nåde ider med all gunst och nåde betenckendis varder, ther gud fogar hans K: kan komma tiil rolighet, ther wij och agte göra huad j vor magt och formoge står tiil, Szå vele wij for ider icke fordult haffue ath i tesse dager äre wij beszögte med breff och scriffuelsse i frå for:ne vor k: Swåger och belanget god kundskaper och tidender aff hans k:et j szå måtte atthe Lubske aff stor tuong äre gogne tiil fordragt med honum på Furstendomens vegna Lantholstenn allenast, Dog står thet opit på Danmarekz vegna, Szå haffuer han giort thet j then agt, at hans K:et tesse better kan komme sith folck tilszamans och göra Fienderna affbreck aff Danmarck .

Och haffuer han giffuit oss tilkenne at han är dragen med ix^m Landsknecter iij^m resiger åth Jutland allerede v veker szedan, szå ath oss forhoppes ath hans K: på thenne tiidh haffuer lagt then Skipper Clement nedh, och haffuer giort alt clart j Jutland och agtar sig szedan åth Fyn offuer szedan åth Seland, Och på thet wij tess megtigere på thenne sido bliffua kunne haffuer hans K: foruissat oss med thet första ij^m gmunstrede kneckter offuer åth Halmstada Vardberg Nylödissa eller ther nemast är ther wij them behoff haffue oss och honum tiil frome och bestond, Szå haffue wij nu scriffuit vor tro mann Soffuerin Kiil tiil at han skal göre the tuå Boyartther redo med ther hast och skicka them offuer epter szama folck, Huarfore vore vor kerlige begären ati ville och szå hielpe tiil med nogne jder skiip ther thet nogneledis stode i eder legenhet at szamma folck kunde bliffua offuerszat jder och oss allom tiil trost och bestond, atuj tess megtigere vore på vore szidho at holla Fienderna vagna, ath Hertug Christian tess better motte haffua framgong (szom vtan tiil forhoppendis är) på hin annen szidon Ther vm j vele lata beszökia for:ne

Soffuerin Kiil, Delandis iders gode rådth med honum och flere vore godemenn och rådth szom ther nidre i Halland forszamblade äre med vort krigxfolck huru all ting best forhandlas skola oss vor K: Swåger thenne trenne riiger och theris jnuanare tiil frome och bestond ther wij dagliga med liff och magt vele leggja oss all fliit och vin vm, ati och szå vele formane her Claes Bilde ath han och nogot vil göre j saken med på sin szido, thet oss forhoppes han ej forszumandis varder, och szende wij ider en Copia aff ith aff the breff vor k: Swåger oss tiilscriffuit haffuer, ther j ytterligere forfare kunne huad på färde är Valeas .

Vesterås den 24 December.

Till några landskap om förrymde knektar, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 62.

Jtem eth opit breff tiil nogre Landzendar vm the Knecther szom Leygret forluppo etc Aff Vesterås 24 Decem:[bris]

Vij Gustaff etc Helsse ider dandemenn alla szom byggja och boo j Menige N: Euinerlige med gud, käre venner oss formoder j dandemenn vell fornummit haffue hurulunde the Lubske (szom oss Swenskemenn alt ont agta) haffua forrätteliga fallit jn j Danmarck, j then agt ath the vela komma konung Christian in j tesse try Riger igen, och bringa jder alla i szådana trældom vbestond och euog skada szom Swerigis rigis inbyggere tiilförende vdi varit haffua for hans skul, thet gud forbiude nogen tiid skee skall, Szå hade wij nu for nogon tiid szedan latit szoldera alla the lösznige karla mann bekomma kunde tiil ath forszuara menige rigisins skada och forderff med, och meente vara best och rådeligare ath forszuare oss for vor grannes döör, än for vor eyen,

och kan skeep ath szådana folck och ibland hoss ider szolderadt bleff, Dog ey vtan theris eyen frij villia Szå tuilar oss intit j Dandemenn vel fornummit haffue huad szame karla oss tiilsade for än the vpbåre vore peninga, szom är, atte ville liffua och döo for oss och våga liiff och halss for alles iders och menige rigisins velfärd skul, ther wij och haffue forlatit oss tiil Och hade wij j then motton icke velet beszwåra ider med nogon tungo eller stor vtlågo, vtan haffua tagit aff vort eyet, szolderat och lönt szamma folck med, thet sig vell löper vpj lx^m march them wij med stort bekymber och vedermödo tiilhopa dragit haffue, och icke hafft them (eller huad meer got gud oss vnt och forlänt haffuer) vspare for iders och menige rigisins besta och velfärdt skul, huar the ellies hade velet lagt nogon ära ju, Och therefore forskickede wij, for nogon tiid szedhan, nedh åth Danmarck then mesta magt wij åstad komma kunde både tiil hest och fott, tiil at fortaga vore och rigisins Fiender atthe icke theris framgong alto mygit haffua skulle Och när enn part aff szamma folck kommo in i Landet, ther vore Beffelzmenn nogon trost aff them haffua skulle for fienderna atte skulle stå faste szom ther tiil hörde, haffua the thå forrätliga forluppit them när mest vmtrengde, och dragit her jn igenom Landit, fortungit, gest, tuingat och truget vore vndersätter, szom the fatigemenn vell vitta szom vid vägen sittit haffua, och fört vth eth onth rycte allestedz ther the haffua framdragit, huilekit wij dog alrig troet hade, the sig szå oärliga beuisa skulle, all then stund them icke meer nöd på gick, Thet oss och forhoppes ingen godmann styrcke skall, vtan heller hielpa tiil, ath szådant motte straffat bliffua, epter j vell vitte huad stycke thet är, ath ryma vndan Konungx baner szom och Lagboken vell ther vm vthuiser, Wij kunne och icke besinna i huad agt eller mening the thet giordt haffua,

ther the vela giffua tiil skullen vm matt och öll, hoppes oss, the icke skola kunna beuisa, thy szådant szom ther på färde var, haffuer bliffuit byt och partat lijka emellom them allom, Och är ther mong godh karl, bade j bland reszenerer ner och fottfolckit szom oss lenge tient haffua Och vitte huad ära och redelighet haffuer jnne bäre, Huilke mykit meer ondt lijdit haffua på then eedh the oss sworit haffua, än thet partijt szom nyligast komme j Tiensthen, och nu szå oärliga forluppit haffua Szå tycker oss gantzka illa vare atte icke bättre skäll skole göre oss for vore peninga the vpburit haffua, Ther aff och vore fiender skole bliffua storhertade, och få ther en förtröstning aff, atthe szå blödeliga och rädde äre, Therefore formane wij ider Dandemen alla, atj besinna och betencke alles iders och menige rigisins velfärdt, Hielpendis tiil at szådant kunde straffat bliffua, och atte motte komma tilstedis igen, szom vore peninga vpburit haffua och tro tienst tiilsagt haffue, heller och göre oss skäl och fyllest for the peninga the vpburit haffua, Wij haffue dog inghen brund ösza vtåff, Kenne gudh thet wij giort haffue, är skeedt for alles iders och menige Swerigis Rigis besta skull, ath szamma Konung Christiern och hans medthengere icke skola få framgongh j någott aff tesse trij riger, Huarfore käre Dandemenn ther nogon funnes, szom något annat ville giffua ider fore med breff eller stemplan, vm en eller annenn menandis vela draga ifrå thet hulskap troskap och mandzskap j oss loffuat och tiilsagt haffue, atj thå settia ther ingen tro eller lijt tiil, ther wij och fulleliga forlate oss tiil, j huad motte wij kunne vitte iders och menige rigisins besta och bestond göra wij altid gerna Valeatis .

BILAGOR.

1.

Uppgifter rörande måtten till »den stora krafvelen» och en del af dess tackling. Odaterade).*

Ur samlingen kon. Gust. Is bref m. bil. i kongl. Riks-Archivet.

Die massze vom grosszen Kraueel.

- 130. fuessze lang vnthen jm Kijll.
- 29. klafftern lang ist die lenge mitten jm Schiff ein jeder klaffter vor vj. fuessze zu rechnen. macht j^c lxxiiij^c fuessze
- 34. fuessze die hinderste kumpanien
- 41. fuessze das mittel Schiff
- 38. fuessze das vorschiff
- 40. fuessze die forderste kumpanien
- Summa ij^c xxxix. fuessze ist die lenge vben jm schiff.
- 40. fuessze ist das Schiff breith ju der mitte
- 6. fuessze dicke am bordt
- 9. klafftern oder 27. ellen hoch vber dem wasszer
- 11. ellen tieff vnther dem wasszer Summa 39**) ellen
- 9. holtzer im grosszen mast am vbertheil vnd 11 holtzer vnthen. Sie ist oben 2 klaffter vnd vnthen 3. klaffter dicke
- 21. klafftern lang ist die grossze Mast.
- 102. Fuessze lang ist das grossze Rha. vnd 3½ ellen dicke.
- 74. fuessze lang ist das Focken Rha.
- 34. fuessze lang ist das Rodel
- 25. daumen dicke das grossze kobel
- 17. daumen dicke das ander kobel

*) Denna handling — rörande ett af de märkligaste fartyg sjökrigs-historien känner — som först efter 8:e delens tryckning blifvit införlifvad med samlingen »Kon. Gust. Is bref med bilagor», kompletterar uppgifterna i kon. G:s bref den 7 April 1532 till Olof Ericsson och Clemet Renszel ang. stora krafvelens utrustning. Se förut 8:e delen, sid. 65 o. 66.

**) Bör naturligtvis vara 38.

Jtem 4. klafftern ist das grossze Schiff hoger gewest vud itzundt abgenohmmen.

Jtem *) last Oszemunds sein am selben Schiff mit seinen stuckern versmidt.

2.

Creditiv för danska riksrådets sändebud Trued Ulfstand, Niels Lunge och Axel Juel till konung Gustaf. Dat. Odense den 25 November 1533.

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 171.

Anno dominj MDxxxiiij die Conuersionis Sanctj Paulj opå Stocholms slott presenterade sig för högborne Förste och herre her Gustaff mett gudz nåde Swerigis och Götis etc konung vår käraste nådigiste herre och h: n: rigis råd, the erlige gode men och strenge riddere her Truid Vlfztand Nils Lunge oc Axell Jull på menuge Danmarkz rigis rådz wegna mett sådane Credentie och Instructie som her epter følger

Stormektughe Furste och Herre Her Gustaff mett gudz nåde Swerigis och götis etc konung vår gunstige herre oc kiere nåboo

Wår weluillige thienist oc kerlige Helszan, ethers konunglige Högmectighet alltiid tillforne skreffuit, mett vår herre, Högmectigiste Furste nådigiste herre, giffue wij eder nådz Konungxlige M:tz ydmiwkeligiste oc kerligiste till kiende, atuj haffue afferdigit Erlighe wälbyrdige men och Strengh Ritthere Her Truidit (!) Wulffztandth och Niels Lwngē wår käre medbrödre, oc Axell Jull Secretherer mett någne wåre ärender oc werffue, tiil ethers konungxlige hogmectighet Thy bede wij ydmigeligen och kerligen ethers ko: M:tz atuille betro thennem vtj same ärende och werff lighe som wij self personeliga tiil ståde wore, thet wille wij wtj slige oc större mååde mett eders K: h: forthiena och forskylla thet gud kiende, Huicken wij ethers konungelige hög:ett tiil eth langwarighe oc lycksalige Regementh Beffale skreffuit vdj odenszöö Sancte Katerine Virginis dagh Anno domini Mdxxxiiij wnder wåre Signetther

Biscoper Prelater Ritther och Ritthermendzmen her vdj Odensöö forsamblade

*) Lucka i texten.

3.

*Instruction för danska riksrådets sändebud till konung Gustaf.
Dat. Odense den 25 November 1533. *)*

Riks-Registr. E, 1531—1534, fol. 171 v. — Tryckt af Tegel, G. I:s hist. 2: 9.

Ärender och Werffue Szom Danmarcis riigis råd haffue befalett och tiltroed Erlige welbyrdige men, oc Strengre Rid-dere Her Truidt Vulffzstånd, oc Niels Lwnge, Danmarckz rigis råd, Och Axell Jull Secreterer, tiil Stormectigiste herre och Furste her Gustaff mett gudz nåde Swerigis och göttis etc konungh

Först ath sighe Konunglige Maiestatt aff Sverige Danmarckz riigis radh venlige Erbedinge .

Ther näst att giffue konunge M:at aff Sverige tilkenne ath som hans kon:ge M:at wäll fortæncker, om huess forening oc forbundtnuss, som haffuer warit emellan både konungelige M:at aff Danmarck och Sverige, vdj någre åår, både epter then Recess, som bleff beramatt och beslutid vdj Malmö oc tesligis vdj Lödissze

Och epter thy then alzmectigiste gud haffuer nw kallath oc eskatt aff thenne werden kon:ge M:at k. Frederick, huess siell gud nåde

Thå haffuer Danmarkz riigis råd sedan warith behindrade med många och åtskillelige theris och Riikisins merkelige ärender, Så att the så hastelige ecke kunde haffue haft theris sendebud hooss hans kon:ge M:at, Endog hans Kon:ge M:at haffuer sedan schriffteligen begärett wethe huruledis legligheten her i Riikit sig begaffue etc

Thy haffue Danmarkz riigis råd, nw her vdj Odenszöö forsamblede afferdigett tesse for:ne godemen, Her Truid Vulffzstand oc Niels Lunge Danmarckz riigis råd Och Axell Jull Secreterer, ath handle mett Kon:ge M:at aff Suerige om beggie rikens legligheter oc bijstond

Och epter thy Kon:ge M:t aff Suerige haffuer scriffteligen begärett aff någre Danmarkz rigis råd, ath wijthe huruledis legligheten sig begaff emellam Danmarkz riige, oc the Lubske Oc huad ord the haffue haft om Kon:ge M:at aff Sverige, huilkit Danmarkz riigis råd vdj en god mening ecke forholla wille kon:ge M:at aff Sverige vdj så motthe

Ath Jörgen vullenweffuer Borgmestere vdj Lubko mett flere hans mettskickade, wore hooss Danmarckz riigis råd vdj nest for-

*) Jfr förhandlingarna och förbundstractaten d. 2 Febr. 1534, förut i denna del sid. 14 o. f.

gångne herredag, vdj Köpmannehaffn, och ther med all flit begärede att ware vdj eth euige forbundt med Danmarckz riigis råd, oc vtaff same forbund wille the wtlucke Kon:ge M:at aff Swerige, oc tesligis Högborne Förste Hertug Christiärn oc Land tho Holstenn

På huilke theris framsethninger Danmarckz riigis råd gaff thennem tilkenne, att them syntes godt oc nytteligit wære at Kon:ge M:at aff Suerige, oc Swerigis riike, tesligis Högboren förste Hertug Christiern mett hans Furstendom bliffue vdj en god förening ock nåbooskaff mett Danmarckz rike

Huilke for:ne the Lubske strax ock genstan affslogo och goffuo ther på så suar, att Danmarckz riige anthenn skulle förbinda sig mett them alene, oc vnsla thennum frå kon:ge M:at tiil Swerige, oc Högboren Furste Hertug Christiern, oc hans Furstendom, eller thennom, Thy the formenthe sig någhet haffue att beskaffe med for:ne kon:ge M:at aff Swerige, oc Högboren Furste H: Ch: när tiden war

Thå tyckte Danmarckz riigis råd mykit nytterligere och bijstondigere wara, att förbinda sig mett Furster, Riddere, Adell och godamen, än mett the Lupske

Och Therföre haffuer Danmarckz rigis råd, vdj the Helge Trefollighetz nampn, giffuit sig vdj eth ewigt wenligit forbund mett Högborne Förste Hertug Christiern och hans Furstendom menuge Adell, oc vndersate, Huilkit Forbund nw vdj tesse dagar wij her vdj Odenszöö haffue forsamblade warith besegldt bleff

Sameledis skulle oc for:ne her Truidt Wulffztand Nils Lunge, oc Axell Jull, giffua kon:ge M:at aff Suerige tilkenne, huruledis ewige frijd oc endrecktighet är giordt förhandlatt och beslutid emellan Key:ge M:at oc alle the Burgundiske lande, om alle the saker twe-dreckt och venighet, som till thenne dag haffue warit emellan key:ge M:at oc alle h: M:atz lande oc undersäte, oc Danmarckz rigis råd, oc tess Inbyggere till thenne dag

Och ther på oc nw vdj thenne herredag giortt och besegldt nögacktige forwaring mett breffue oc segell på både sidor

Huilke for:ne forening oc forbund Danmarkz riigis rådh forhoppe, att skulle jw kunne wara oc bliffue, Szå wäll Kon:ge M:at till Suerige och Suerigis rige till gangn beste oc bestond, epter thet goda nåbooskaff, Som Danmarckz riige her tiil aff kon:ge M:at aff Suerige befunnat (!) haffue Och the thenom her epter till forsee

Och haffue Danmarckz rigis råd nw befaled til troedt och fulmagt giffuit for:ne her Truid Vulfztand Niels Lunge oc Axell Jull, att förhandle och beslute med kon:ge M:at aff Suerige, och huad yttermere welfartt och bestond the thenom till huar annan

forsee mä, om någon annen wtlendske mackt wille nagre aff thenem på anthen sider mett fientskaff offuerfalle till Land eller vatnn

Ther som Danmarckz rigis råd, wett vdi någre motte ath wide eller rame kon:ge M:tz aff Suerige eller hans nådz vndersaters Suerigis riigis Inbyggiäris gangn beste oc bestond, skall kon:ge M:at aff Suerige finde Danmarckz rigis råd ther weluillige tiil, oc wille thenom vdj alle motte så troligen och wäluilligen bewisa thennem emott kon:ge m:at aff Suerige vdj all tilbörlichghett som the aff hans nådz kon:ge M:at begere wele

Tess till yttermere withnisbyrd haffue wij lathett tryckia wåre Jncigler och Signeter her nedan vnder Giffuit och screffuit vdj Odenszöö Sancte Katerine Virginis dag Anno Mdxxxij .

4.

Protocoll öfver vapensyn med det rusttjenstskyldiga frälset.

Dat. Falköping den 30 Nov. 1533.

Efter conceptprotocollet bland kon. Gust. Is bref med bilagor.

Denne röstni[n]gh stodh y faleköpingh sancte andree dagh 533

her karl erichsson xxijj drabtygh *) vii karer vthen harnisk
Söffren kiil paa elzborgh xvijj drabtyg xii karer vthen harnisk
per andersson paa læckiö v drabtygh xvi karer vthen harnisk
anders hansson v drabtygh
nels klawesson i drabtygh
giöstaff olsson y törphe v drabtygh
erech stake ii drabtygh ii karer vthen harnisk
Tordh bondhe ii drabtygh i skiötte
axsel pose ii drabtygh i skiötte
giöstaff knu[t]sson i drabtygh i kar til foth
Torsthen brvnsson j drabtygh i skiötte
per bondhe ii drabtygh
nils ribbingh iii drabtygh
olaff persson y byurum iiii drabtyg
madz kaffe i drabtygh i skyttetyg
larens ma[t]sson i drabtygh i skiötte
olaff bosson selff annen i drabtygh i skyt[tetyg]

*) Ordet drabtyg är i hela handlingen af conceptisten förvandladt till: dragtyg, hvilken form eljest endast undantagsvis förekommer.

bentt swenske i skytt[etyg]*)
 ma[t]s ionsson ii drabtygh
 ion smaaswen ii drabtygh
 bergiæ andersson self annen i drabtygh
 törsthen nelsson i drabtygh
 ion swensson self annen i drabtyg
 giöstaff olsson self annen i drabtyg
 hendregh swenske i skiöttetygh
 ma[t]s kagghe ii drabtygh
 Swen stingh ii drabtygh
 knuth swensson self annen i drabtygh
 iöns tysk i drabtygh
 karl torsson i drabtygh
 nils arffui[d]sson i drabtygh
 anun[d] stensson i drabtygh
 erich stensson i drabtygh
 Tuue bergissson i drabtygh
 olaff danske i skiöttetygh
 michel räff i skiöttetygh
 jöns persson y vasbo i skiöttetygh
 olaff haluarsson y vasbo
 rasmus y huitene i drabtygh
 anders smaaswen i skiöttetygh
 gre[g]is bergissson i skiöttetygh
 lasse erichsson
 ion y slomswik
 lasse y randhewægh
 per gunnarsson y etach self annen inthe harnisk
 per scriffuere y skare
 klawus gulssmidh ibidem
 ion skreddere y lideköpingh
 frv ingerdh y malma ii drabtygh
 frv annæ paa vinstörph i drabtyg i skiötte
 hustrv margrethe y syögeraas i drabtyg
 hustrv beritthe y törph i skiöttetigh
 anders andersson ij löesyö
 anun[d] æsbyörsson ibidem

Denne förscreffue borgere vaare ickæ til stædhe ý röst-
ninghen daa haffue vij dom til scriffuith paa eder nadis högmæc-

*) Orden: i drabtygh utstrukna.

tighetz vægne ath the skole sithe vederredhe nær dhe faa eders naadis scriffuulse

Desse æfterscreffne frelssis quinner hadhe ikhiæ heller sith bodh vidh rösthuinghen haffue vy och deslichist dom til sacht paa eders nadis högmæctighets scriffuelse ath the och skolo vare vederredhe ner behoff giörs

frv beritthe paa oplo *)
 hustrv karin y törpe
 hustrv anne y hedaaker
 hustrvn y gipsaas
 hustrvn y brödhens by
 hustrv beritthe y siletorph
 hustrv anne y laanghem
 hustrvn y bragnum
 hustrv ælin y lygxsenæs
 hustrv margreth y larenssebo
 hustrvn y brænebakche
 hustrv chirstin y herlande
 hustrv ingridh y hooff
 hustrv margrete y raabech

vaar naadige herres fogeter

brönil erichsson iiii drabtygh iii karer vthen harnisk
 villim tysk vi drabtygh vi karer vthen harnisk
 per olsson iiii drabtygh ix karer vthen harnisk
 Erich maansson i drabtygh ix karer vthen harnisk
 per nelsson i drabtygh v karer vthen harnisk
 arffuidh maansson self v vthen harnisk
 anders bensson i drabtygh ii karer vthen harnisk
 olaff galth self vii vthen harnisk
 biskops swens karer vii vthen harnisk

Summa { drafftyg j^cxix
 { skyttety[g] xj
 { vtan harsk j^cij karla
 Summarum ij^cxxxij

Forutan the frelsis quinnor och borgere och icke hade sitt bud hoss vapnsynen

*) Raden utstruken.

5.

Creditiv till konung Gustaf för Johan Payn ifrån Wilhelm, markgrefve af Brandenburg, coadjutor i Riga stift, m. m. Dat. Hapsal den 1 Januarii 1534.

Efter originalet på papper i kongl. Riks-Archivet, saml. »Livonica», vol. 14, Härmästarnes bref till kon. Gustaf I, fol. 36.

Vnser freuntliche Dinste vnd was Wir sunst liebs vnd gutts vermogen zuor Durchlauchter Furst Grosmechtiger Konigk freuntlicher lieber herre Schwager vnd Nackpar Wir haben dem Erbarn vnd Ernehsten vnser freuntlichen lieben bruders hern Albrechts Marggraffen zw Brandenburg jn prewssen etc Hertzogen etc gesanten Johan payn howptman zw Jnsterburg etliche vnser oblige gescheffte an ewer konigliche warden von vnsern wegen zw werben vnd zwtragen Wie dan dieselben von jme vernohmen werden jn beuehel geben freuntlichs vleis bittende E. Ko. W. wollen gedachten Johan payn gnediglichen horen jme dissmals seines furtragens gleichens selbst glauben zwstellen, sich auch derauff freuntlichen Wie wir vns Jw E. Ko. w. getrosten erzaigen das wollen wir vmbe dieselbe E. K. w. widervmbe gantz freuntlichen verdienen Datum Hapsel den ersten Januarij jm etc xxxiiij:ten Jaren

Von gotts gnaden Wilhelm Coadiutor des Ertzbisshofflichen Stifts Riga postulerter her zw Oszel Marggraff zw Brandenburg zw Stettin pomern der Caschuben vnd Wenden hertzog Burggraff zu Nurenberg vnd Furst zw Rughenn

Utanskriften: Dem Durchlauchtigen Grosmechtigen Fursten vnd hern hern Gustoffen der Schweden vnd gotten konig etc vnserm freuntlichen lieben herren Schwagern vnd Nackparn etc

Spår af det påtryckta sigillet finnes.

6.

Markgrefven Wilhelms af Brandenburg, m. m. instruction för Johan Payn, angående hans uppdrag till konung Gustaf. Dat. Hapsal den 1 Januarii 1534.

Efter originalet på papper, i kongl. Riks-Archivet, saml. »Livonica», vol. 14, Härmästarnes bref till konung Gustaf I, fol. 32—35.

Jnstruction wes an den Durchleuchtigisten Grosmechtigenn Fursten vnd herren, herrnn Gustoffenn der Schwedenn vnd Gotten konigen meinen gnedigsten herren, von wegen vnd

In nomen des hochwirdigen durchleuchtigen hochgebornnen Fursten vnd herren, herrn Wilhelms des Ertzbischofflichen stieffts Riga Coadiutors vnd postulirten herren zu Ösell, Marggrafenn zu Brandenburg, zu Stettin, pommern der Casubenn vnd wenden hertzogenn, Burggrafen zu Nurnbergk vnd Fursten zu Ruegen meines genedigenn herrn, durch den Erbarren vnd Ervhestenn Johann Payn heubtman zu Insterburgk, soll geworbenn werdenn .

Erstlichen nach gewonlicher dinst erprietung vnd vberantwortung der Credentz, weiters vorzutragenn vnd zuuormeldenn . Nachdem seiner k. w. vnuerborgenn, aus was hohenn beweglichenn vnd bedrenglichenn vrsachenn, hochgenanter m. g. h. Marggraff Wilhelm Coadiutor etc, durch verordnung gotlicher genadenn, von dem Wirdigenn Capitell vnd Erenvhestenn Ritterschafft des stieffts Osell eintrechtiglich zu yrem Bischoff vnd herrn erwelett, vnd von ynen allenn die gewonliche Eidtpflicht vnd huldigung empfangenn, vnd also zum meisten theill die possession erlangtt, ausserhalb des hauss Arnsburck vnd des holms auff Ösell, Welchs der alt elect Reynoldus Bixoueden jnnen hat, So kann dannoch hieruber sein hochwirde vnd furstlich genad aus freuntschafft vnd schwagerschafft, domitt sie nuhe mehr durch schickung götlicher genadenn (gott lob) seinem k. w. verwanth wordenn, freuntlicher dinstlicher wolmeynung vnangetzeigt nicht lassenn, Wiewol sich m. g. h. der Coadiutor etc hochberurt gegenn gedachtenn Altenn Electen zu Ösell, dem Ordenn vnd andern stendenn in Leiflanth auff's aller Tieffst gedemutigett, vnd sich in gantz vntreglich vertrege, wege vnnd anstanth beredenn lassenn, Domitt sein hochw. vnd f. g. als ein geistlich personn gernn krieg vnd blutuergiessenn, auch andern vncoost verkommen wollenn, So hett doch der alt elect zu Ösell vnuerwarth seiner ehrenn, wider gott, ehre vnd alle pilligkeitt, Auch vber vnd wider Bebstliche Breuia, dar jnne jme aufgelegtt dem vilernenten meinem g. h. dem Coadiutori etc den stiefft abzutretten, Auch vber seiner hochw. vnd f. g. vnd eines Erwirdigen Capitels vnd Erenvhestenn Ritterschafft gleichmessig heimstellen jn gutlicher handlung vnnd zum vberflus auff rechtlich erkentnus Bebstlicher hey:t vnd kay:r Mat, wie dann seine hochw. vnd f. g. den handell am kayserlichenn Camergerichtt schonn anhengig gemacht vnd bey Bebstlicher hey:t ersuchenn lest Auch vber vnd wider gemeinen kayserlichenn Landsfridenn vnd abschiede, sich gegenn seiner hochw. vnd f. g. vnd derselbenn vnderthann, mit raubenn, mordenn, prennen, vohenn, vnd in ander vhedliche, Ja mehr Turckische vnd vihische, dann kriegische, oder

menschliche wege ertzaigett hatt, Vnd wiewol sich sein hochw. vnd f. g. des an denn herren Meister vnd andere stende in Leiflanth beclagtt, sie der auffgerichtenn vertrege vnd landsfriden, Auch donebenn wes mordens, fohenns, zuschiebens vnd vntherschlaiff wider seiner hochw. vnd f. g. vnderthann in derselbenn Stiefft, auch des Ordenns Landt gestatt, erjndertt, ermantt vnd gebetenn, vermög derselbenn, gegenn den verbrechernn zugebarenn, vnd den Bixoueden von seinem vnpilligem vornemen, in ansehung, das sein hochw. vnd f. g. gutlich handlung vnd rechtlich orterung erleiden kunden vnd sich auff dieselbenn erbotenn, abzuhaltenn, hat danocht seiner hochw. vnd f. g. solchs nicht ersprieslich sein kunden, Sonder dieselb viel mehr mit schrifften vnd widerschriftenn aufgehaltenn, Vnd Bixouedenn gleichwoll mit seinem Tyrannischem vnchristlichem vernemenn verfarenn, bissolang seiner hochw. vnd f. g. auf derselbenn bith, die löblichenn reichsstende in Denmargkenn, auch ander herrenn vnd freundtt nebenn derselben bruder meinenn genedigen herrenn dem hertzogenn in Preussen etc rettung vnd entsetzung zugeschickt, Als dann vnd nicht eher, biss es vilgedachter mein genediger herr der Coadiutor etc etwas besser gehabt, haben der herr Meister vnd ander sich in die sachenn geschlagenn, vnd seiner hochw. vnd f. g. die hende geschlossenn, vnd ynen dohin vermugtt mit der zugesandten hulff stielzustehen vnd also in vngewönliche verschreibung durch hohe bedraung eingeleitett vnd verursachtt, Vnangesehenn, das zuor (wie aus der thatt scheinweis geschehenn sein zu vrthelnn) durch denn Meister vnd ander stende ein Innerlicher Landfride vnd Christlich vereinigung, der man sich auch nicht wenig getroestett, aufgericht, verbriefft vnd versigelt, Wie aber dieselbenn itzgehalten, vnd zu was vorthell die geschehenn, gebe der augenschein, dan aus dem leichtlich zuerachtenn, das solchs alles nurt vorsetzliche practicenn, vnd Bixouedenn nurt von dem Orden zum krieg gesterckt sey, weil solche morderey vnd rauberey, dergleichenn des Bixouedenn kriegsvolck in des Orden Stetten pessenn freyer ab vnd zugangk, vnd dartzu was sie Hochgenantem m. g. dem Coadiutorj etc vnd den seinen abgeraubt, In derselbenn zu partenn vnd zuuertreibenn gestatt, vnd so solchs geclagtt personenn, orth vnd stelle angetzeigt, die thetten zu richten, anzunemen gebetenn, Jst doch solchs mit der vordechtigkeitt vnd grobheitt verantwortt vnd abgeschlagenn, daraus yr wolmeynen leichtlich zuorstehenn, Dan Bixouedenn der vngeschickligkeitt, auch eines solchenn vnuermögens ist, das er

den vorhabendenn krieg nicht noch furter wurde furenn koennen, Wor Ime von dem Ordenn nicht were verlag, zuschub vnd vertroestung geschehenn, des giebt auch nicht ein cleine antzaigung, das etliche des Ordens, yre diener vnd der nicht wenig, dieselbenn vnther dem schein des vrlaubs mit passpartenn von sich vnd Bixoueden zufertigenn, Inen domitt in hangendem anstanth zusterckenn, So ist nebenn dem Lealischenn Vertrag, durch den Ertzbischoff vnd Meister kurtzlich aufgerichtt, in welchem sein hochw. vnd f. g. vmb friedens willenn, vnd das Jhe dieselb den gliempff behielte, vnd yrer Hochw. vnd f. g. nicht aufgelegtt möge werdenn, das dieselb recht, noch gute fliehe . Wiewol sein hochw. vnd f. g. gewust, das es eitell aufsetze sein, beliebt, mit claren wortten, beredtt, das die sachenn entzwer in nechster zusammenkönnft der lande (Welche zusammen könnft so raume soll angesetztzt werdenn, domitt mein g. herr der Coadiutor etc hochberurt, seiner hochw. vnd f. g. herren vnd freunde rathes gebrauchenn möchte, do derselbenn seiner hochw. vnd f. g. auch die artickell, darauff gehandeltt werdenn soll, zeitlich zugeschicktt, vnd so gleichwol die Schuue entstunde, biss auff rechtlich ausfuring der handell jn fridenn beruhenn solt) freuntlich, oder aber an geburlichenn ortenn rechtlich zuuertragenn zu werdenn ausdrucktt, In welchen vertrag die partenn verwilligett, m. g. herr Marggraß Wilhelm Coadiutor etc, wie dan one das billig, auch nicht höhers begertt, dem zugelebenn auffs höchste erfreuett, So ist doch der landtag wider allenn gebrauch durch den Meister vnd in einer solchenn kurtz ausgeschriebenn, domitt sein hochw. vnd f. g. alles raths yrer herren vnd freundt entplössett, zu dem, das dem Ertzbischoff, als dem einen vntherhender durch den meister auff solchem tag zuerscheinen ernstlich geschriebenn, mit dem anhang, so er itzt zu dem landtag nicht komme, wölle er Inen nummer mehr zu keinem Landtag erfordernn, Sonder alle Landtag furter vor sich, one Inen handeln vnd haltenn, Welchs doch auch wider den altenn gebrauch, dann jhe vnd vonn alters alwegenn ein Ertzbischoff, als das erste vnd höchste Christlich heubt in Leiffanth, welcher denn Orden, dem stiefft zum besten Ins landt erfordertt, die landtag zubeschreibenn vnd anzusetzenn, vnd nicht der Meister, in macht gehabt, So hat auch Reynoldus dem Meister zugeschriebenn, das er mit vhedlichem furnemen gegen Marggraffen Wilhelmen Coadiutorn etc nicht lenger, dan biss zu ernanten landtag stielstehenn (das doch gantz wider den vertrag vnd aufgerichtenn Recess ist) besonder, so es aldo nicht entscheidenn, als dan mit seinem vorhabenn verfahren wölle, heldett auch,

wider vnd demselbenn vertragk zuentgegen seiner hochw. vnd f. g. diener, die er gefangenn, noch In bestrickung, vnd hatt der Meister hierüber nichtsweniger die Bischoff vnd Stett, Als Dorbt vnd Reuell, desgleichenn derselbe Bixouedenn auff's hochste in rustung, vnd zum krieg mit buchssen vnd allenn kriegs Instrumenten geschickt zu sein auff weiters schreibenn aufgebothenn, die buchssenn allenthalben auff die Schlitten geschickt, Sein hochw. vnd f. g. desgleichenn m. g. h. den hertzen In Preussenn etc durch Ire diener vnd anhenger auff's höchste auff den Bierpenckenn verachten, vnd sich mit drauhe vnnd buchwortten vernemen lassen, Sein hochw. vnd f. g. auss Leifflanth zuuerjagenn, vnd die Luterischen secten aus Preussenn auszurotten, Auch die wolmeynenden jn Leifflanth, so sich nach meines g. h. Marggraff wilhelms Coadiutors etc halten, domitt zum wenigsten cleinmutig zu machenn, vnd in forcht vnd abfall zustellenn, mit meren gehaufften vnschicklichenn Ires vorhabenns vnd begiennens, Aus welchem greiffich zu schliessenn, das diets (!) spill alles von dem Ordenn gekartt, dermassenn practicirt vnd vntherspicktt, Sein hochw. vnd f. g. nicht allain aus der Wick vnd von dem stiefft Ösell, Sonder aus dem gantzenn Leifflanth zu dringenn, wie dan aus denn schriftenn vnd hendelnn in disenn geschichtenn ergangenn clerlich vnd gruntlich zu merckenn.

Dieweil dann aus allenn obertzeltten vrsachenn schwerlich, es wölle dan gott der Almechtig die leuth sonderlich bekeren, etwas tröstlichs vnd fridlichs bey ynen zuuerhoffenn, vnd sie meinen g:n h:n den Coadiutor etc vber sein gutlich, tziemblich auch nichts weniger vber sein gleichmessigk vnd christlich rechts erbietung, vnangetast nicht lassenn, Dergleichenn an seiner hochw. vnd f. g. anhebenn, vnd domitt das spiel auff yrenn bruder m. g:n h:n den hertzen In Preussenn etc darauff es dan, wie vermutlich, angefangenn, doch von seinen f:n g:n vnuerursachtt, wendenn möcht, deucht meinen g:n h:n Marggrafen Wilhelmen Coadiutor etc von notten, derhalben in die gegenwher zu schickenn, domitt gleichwol sein hochw. vnd f. g. das Jenige, so derselbenn gott aus genaden verliehenn, auch schutzens vnd handthabenn mögenn. Demnach (vnd dieweil hochgemelter m. g. h. Marggraff Wilhelm Coadiutor etc zu seinen k. w. aus freuntschafft vnd schwagerschafft aller ehrenn, freuntschafft vnd furderung getroestenn thut) So jst an dieselb seiner hochw. vnd f:n g:n freuntvleissige vnd dinstliche bith, sein k. w. wöllenn sich jm vhall der noth vnd auff weiter seiner hochw. vnd f:n g:n Desgleichen yres bruders des hertzen In Preussenn etc meines g:n h:n des Coadiutors etc annehmen, vnd gegenn seiner hochw. vnd f:n g:n dermassen mit hulff vnd

beistanth auch zuschickung eines bemanten schieffs vnd Jacht, ertzai-
genn, domitt Ordenn, Bixoueden sampt Jrem anhangk, von Jrem
freuenlichen begiennen abzustellenn, vnd zuempfiendenn, das sich sein
konigliche w. als der verwandte freunth, schwager vnd Nachpar vmb
m. g:n h:n den Coadiutor angenommen, vnd hinfuro vmb so viel dest-
mehr abscheuens von yren bösen hinterlistigenn practicenn empfahen
mögen, domitt auch durch vertzugk, nicht grössen schadenn ver-
ursacht, der doch viel geringer mit zeitlicher schickung vnd gegenthatt
verkommen werden koentt, vnd hieruber auch die Ertzbischoff, Bi-
schoffen, Meister, Orden vnd andere stendenn in Leifflanth auff's
furtherlichst durch schrifften ersuchenn lassenn, sich thetliche vor-
habenns gegen meinem g:n h:n Marggraffen Wilhelmen Coadiutornn
etc zuenthaltenn, Sonder vielmehr zu seiner hochw. vnd f:n g:n ha-
benden gerechtikeitt, furdernn vnd bey derselbenn handthabenn
helffen, Dan so dasselbig verpleibenn, vnd etwas vber seiner hochw.
vnd f:n g:n rechtmessig erbietenn, gegenn derselbenn vorgennommenn
werdenn solt, w. en sein k. w. aus verwandtnus, meinen g. h. den
Coadiutor etc hochgedacht, mit huff, rathe vnd beistanth nicht zuor-
lassenn, Nichtsweniger, das sein k. w. auch demselbigenn Ordenn,
Bixoueden, oder niemants von Jrentwegen es sey zu wasser, oder
landtt, kein kriegs volck zuzufuren, oder einichen pasz, furschub,
oder durchschlaiff, durch Jrer K. W. konigreich, lande, herschafft vnd
gepiete zuhabenn gestattenn, Das will vielbemelter mein g. h. Coa-
djutor etc mit samt derselbenn herren vnd freunde, vmb sein k. w.
vber schuldige verwandtnus vngespart leib vnd gutts In gleichem
vnd mererm In aller freuntlicher nachperschafft, seinor hochw. vnd
f:n g:n höchstenn vermögens, zuerdienenn in kein vergessen stellen,
Datum Hapsell den Ersten tag Ianuarij Anno etc Jm xxxiiij:ten

Det påtryckta sigillet finnes quar.

7.

*Hertig Albrechts af Preussen instruction för sitt sändebud till konung
Gustaf, Johan Payn. Dat. den 4 Febr. 1534.*

Efter originalet i kongl. Riks-Archivet, saml. "Livonica", vol. 14, Hårmästarnes bref t.
kon. G. I, fol. 37-40.

Instruction Wes an den Durchleuchtigen Grossmechtigen
Fürsten vnd herren, herren Gustoffenn der Schweden vnd
Gotten Konig, vnsern freuntlichen lieben herren, Schwager vnd

Nachbarn, vonn vnser wegen, der Erbar vnd Ernuest vnser Heuptman zw Jnsterburg Rath vnd lieber getrewer Johann Peynn werbenn vnnd antragenn soll,

Nach erbietung freuntlicher dienst vnd vberantwortung der Credentz seiner koniglichen wurden anzutragenn. Nachdem sich sein konig:e w: allzeit, als der freuntliche herr vnnd Schwager gegen vns erhalten vnd erzeugt, Ya auch hieruber sich gantz gnediglich, freuntlich vnd nachparlich gehalten, erboten, vnd darzw die Jren kauffleut vnser landt vnd püss vor andern zu besuchen lassen, entschlossen, sampt anderm gnedigem vnnd freuntlichem erzeigen, etc Welcher aller wir vns aufs dienstlichst vnd freuntlichst gegen seiner konig:n w: bedanckhen thun, Geb vns solchs nit geringe vrsach, Vns furder zu seiner konig:n w: aller gnaden, freundschaft vnd furderung zugetrosten, Sein derhalben bewogen worden, sein konig:e w: freuntlich zuersuchen, Vnd jr konig: w. Rath furderung vnd gnedigen willen zu suchenn vnd wes vnns fur beschwerligkheit vor felt, sein konig:e w. berichtenn lassenn, Nemlich das der vormeinte Administrator des Teutzschenn Orden, sampt dem gantzen orden vnd seinem anhang vnnd Ordenns verwandtenn, wie wir gleublich bericht sein, jnn vill geschwinden vnd hinderlistigen practikenn wider vns vnd den hochwirdigen hochgebornen Fursten vnsern freuntlichen liebenn Brudern, herrn Wilhelmen der Ertzbischofflichenn Kirchen Riga Coadiutorn, postulirten herrn des Stiffts Oszel, Marggrauenn zw Brandenburgk etc steen, seiner lieb vnd vns an vnsern Furstenthumb, Stifftenn, landen vnd leuten zu turbiren, Vnnd dieselbenn, so vil ann Jnen, abfellig zumachenn, Wie dann aus dem clerlich erscheinet, das derselb Administrator, sampt seinem anhang durch jr vilfellig embsig anhalten vnd practicirn vber vnd wider das auf ansuchen des Durchleuchtigen Furstenn, herrn Sigismunden Konig zw Polan etc vnser gnedigen herrn vnd ohems bey Romischer Kay:r May:t souil erlangt, das ein vormeinte Acht, Welche in verflussner zeit durch obgemelten vormeinten Administrator vnd sein ordens vorwandte, wider hochgedachte konig:e May:t zw Polan etc als lehen herren vnd wider Jrer May:t Jus vnd gerechtigkeit, vnd gegen vns wider alle billigkeit, ausgebracht, Auff zwey Jar lang, die noch nicht verflossen, Suspendirt vnnd zu ruck gestallt, aufs new an dem Kayserlichen Camergericht, ein Executorial Mandat vber die obgemelten vormeinten Acht, auf alle vnser landt Preussenn, Prelatenn, herrn vnd Stenden erlangt, Vnd wie wol dasselb Mandat noch nit offentlich vnser wissens publicirt, noch vnsern Vnderthanen, an welche es gestallt, vberantwort, so haben wir

doch durch vnser wolmeynden desselbenn ein abdruckh bekommen, Dardurch wir der gewissheit seines vorhabens vorsichert, können wir aus demselben nicht anderss schliessenn, dann das sich derselbe vormeinte Administrator, Weil ehr mit solchem mandat zuverantworten jnnhelt, seins eigenen werckhs schemen, oder damit durch vorhaltung desselben, Welchs sich doch zu Eeren (!) anders gezymen wolt, ein heymlichen vorteyl vnd vns vnd die vnsern damit stilschweigend vnd hinterlistig zubereylen vnd verforteylen vorhaben muss, Vnnd wie wol wir zw got gar nit zueiffelende, Derselbe got werde, Jn ansehung vnser gerechtigkeit, vnns wol vor solchem tuckhenn behuten, So wolle vns dennoch nicht anderss gezymenn, Dann denselbenn practiken, wie billig, entgegen zu trachtenn, So dann aus solchem allem leichtlich zu schliessenn, Das der selbe vormeint Administrator sampt seinem anhang, seine sache zu erhebenn vnnd auffzumutzenn, Vnd vnsern gutenn grundt, gerechtigkeit vnnd schein, souil an Jme, zuuertunckeln vnnd zu vnderdrucken, nit feyernn, Vnnd auff solchs Mandat villeicht bey seiner koniglichen werden, auch ansuchung thun vnnd practiciren wurde, Dieselbenn sein konig:e w: dahin zubewegen, vnser vnnd vnser vnderthann zubeschedigenn lassenn, zugestattenn, Des wir vnns doch, das ehr solchs bei seinen konig:n werden erheben werde, kheins wegkhs vorsehenn, So wollenn wir dennoch seiner konig:n w: hiemit zugemuet vnd bedencken gefhurt habenn, Mit was listigkeit vnnd vngrundt, auch wider alle billigkeit vnnd recht der Teutzsch Ordenn gegen konig:r May:t zw Polann etc als dem die landt Preussenn, vonn alters, als lehennherrn gehorig, vnnd vnns, als dem lehenffursten, gebaren thun, Zu dem, so solche vormeinte Acht offentlig aus vnd in Crafft geen, Vnd derselben von seiner konig:n w. vnd andern benachbarten, Des wir vnns doch zugescheen, Jnn kheinen wegk befarenn, Jnn Jren Stedten vnd pässen volg gestattenn, Auch dem Ordenn vnnd seinem anhang hirauff einicher durchpass, furderung oder zuschueb, wider konig:e May:t zu Polan vnd vns geschehe, wes anders daraus erfolgenn, Dann das sich Jre Konig:e May:t vnnd wir sambt derselben freunden, herrn vnnd verwandten, gegen denselben vnsernn gegenhendlern, mit der gegenthat auch erzeigenn. Dardurch nit wenig plutsturtzung, krieg, mort, vnd annder vnfhäl erfolgenn, Vnnd dartzw der handlent kaufman ann seiner handtirung durch schliessung der Strassenn vnnd allerley zu vnd abfur nicht wenig angetast vnnd vorhindert wurde. Derhalbenn wer vnser gantz freuntlichs vnnd dienstlichs bittenn, sein konig:e werden wolten solchs alles, Vnd sonderlich wol

zu hertzen fhuren vnd bewegen, was an solchem allem gelegenn, vnd kunfftig daraus erfolgen mochte, Vnnd derhalbenn solche vor-meinte Acht Jn Jrem konigreich nit publiciren vnd Jnn Jr wirck-likkheit komen lassenn, sonder dieselb, souil moglich, helffenn ab-leyenn vnd vorhinderenn. Auch dem Orden oder niemandts an-deress derhalbenn khein durchpasz, furschueb, oder andere hulff wider obgedachten vnsern Brudern etc vnd vnns aus vnnd durch jre Reich zugestattenn Jnn betrachtung, Das Konig:e May:t zw Polan etc vnnd wir sambt vnsernn freunden, herren vnnd ver-wannntenn, seiner konig:n wurden mehr freuntlichs willens vnnd diensts geleistenn vnnd erzeigenn, Weder die Teutzschenn herren, die niemandts, dann Jnen selbs nutz sein, thun konden vnd wollen, Welchs wir vnns also vnabschlegig zu seiner konig:n wurden zu-geseheenn gantzlichenn vertrauten, Vnd wes sein konig:e w: vnns hierjnn zu rathen wissen, (des wir gantz freuntlich bitten) vnnd sonst zuthun gewilligt, Vnns dasselb Richtiger Antwort vorneh-menn lassenn, Auff das wir vnns vorhabenn auch darnach dest statlicher vortzustellenn wustenn. Das seindt wir mit allenn freunt-lichenn diensten Jn gleicherm vnnd vil mehrern gegen seiner konig:n Wirden vnnd derselbenn Cron freuntlich zuuerdienenn willig vnnd erbuttig Actum denn 4. Februarij Anno etc. 1534.

Det påtryckta sigillet är bibehållet.

8.

Olof Larsson till konung Gustaf, med tacksägelse för en prebenda i Strengnäs, underrättelser om religiösa och politiska förhållanden i utlandet, om förbättring af bergverken, Lübeckarnes tvist med Holländarne, m. m. Dat. Wittenberg den 15 April 1534.

Efter originalet i kongl. Riks-Archivet. — Förut tryckt af Thyselius, l. c. 2: 62; men med meningen förvillande fel.

Höghmectugiste Förste Aldre Keriste Nadugiste Herre, Min wel-uiliogha vnderdånige tro dienst E. N. H. medh högsta flijt, altidh till redha, Höghmectugiste förste keriste nadugiste herre. Jach haffuer förståt vdaff E. N. H. scriffuelse, huruledis E. N. H. haffuer på then supplication iach E. N. H. j thenne förliden sommar ödmiuk-ligan medh besögt haffuer, latit finna sigh aldelis gunstogh och weluiliogh, och förlendt mich medh en prebenda vtj Strengnäs, ther medh iach mich här vtj Tyssland vppeholla skal, Så tackar iach E. N. H. therföre på thet aldra högsta, mich någon tidh mögligt

wara kann, Och will gerna wara redaboghen som mich elligis tilbör, sådant effter min yttersta förmågha vtj all vnderdånigheet ath förtiena, En doch iach E. H. thenne tidh ingen tienst göra kann, vtan allena, thet iach medh min ringa scriffuelse, kan gefua E. H. till kenna the tidhende och leghligheter som her förefalla j landet, huilkedh iach her effter ytterligare göra will, och gerna bätra om noghot här till försumadh är, Och äro vdaff the tidender som her nu wancka j landet förnämligast thenne, Ath sedan Påffuen ey fick the swar vtaff thenne Euangeliska förster, på thet Concilium han medh Keyserlica M:t förscriffuit hade, som honom wäl behagade, winlegger han sigh huadh han förmå ath vpweckia Keyserlica M:t till vproor emoot samma Euangeliske förster etc Och ey allena hans M:t, vtan och andra konungar herrar och förstar, Besynnerliga konungen aff Franckrijke, medh huilken han personliga warit haffuer till samtal vtj Marsilien, och giordt jtt förbundet medh H. N. nu j höstas nest förgongen, som E. N. H. warder finnandes j thenne nyia tidender som ther om aff prenterijdh vtgongne äro, huilka iach E. N. H. samfeldt medh the swar, som the Euangeliske förster goffuo Kesarlica M:t om thet Concilium, her medh sender, Doch sägs här ath Kongelica M:t aff Engelland will dragha sigh ther ifrå, och skall haffua annamadh then Euangeliska lärdom, huilken han och haffuer actadh latidh predica vdöffuer alt hans rike, Teslikes haffuer Hans Högmegtighet och haftt sina legater här hoos the Euangeliska förster actandes förbinda sigh medh them, emoot Påffuen och hans anhang, Ther till är han begärandes här vtaff Wittemberg M. Philippum Melancton till sigh, som then Euangeliska lärdom vtj hans rike retteligha plantera kunde, Framdelis sägs här vtaff it vproor som sigh vtj en stadh benempd Mönster begiffuit haffuer, aff thenne vrsak, ath the iij partij, nemliga Papistiske Luteriske och Widderdöperske som j samma stadh vpkompne woro, wordo för theras troos åtskildnat skull szin emellan vproriske, ther aff ath the Widderdöperere som nu mechtugast wordne woro, wille tuinga the andra två partij medh macht till ath annama then samma troo som the hade, Thå på thet ath samma saak ey skulle komma till nogon blodz vtgiutitse wiko the Luterske och Papistiske medh hustru och barnn aff staden, latandes the andra intaga theras hws och äghadelar, sökiandes hielp hoos theras herre Bispen aff Mönster, huilken nu medh landgreffuens aff Hessenn hielp haffuer beleghradh samma widderdöpare vtj samma Mönster, actandes ath straffa them för thet öffuerwold the the andra theras medhborgara giordt haffua

Jtem kere Nadugiste herre är hijt scriffuit för wissa tidhender ifrå Fenedien, ath kongen vtaff Persen Sophoi benempd, haffuer j thetta förlidhna år fallidh jn vtj Turkens land, och slagit honom ij^c *) tusend folck ifrå oc fåt til fongar the besta höffuitzmen som hann vtj hans hela rike hade, vnder huilka Hertoghens sonn vtaff Fenedien och war Aff huilkedh förmodhendis är ath Tyszland warder wäll en tidh long för samma Turke fridh haffuandes Teslikis är hijt och scriffuet för wissa tidhende vtaff Hispanien, ath Keyserlica M:tz skip som hans M:t j thenne förlidhen szommar till ath vpsökia noghor ny land vtskickadh hade, haffua funnedh en ny öö eller land, longt j öster södher ifrå Calicut, på huilkenn (sedan the medh macht j land kompne woro, the funno osäyeligha mykit gull, som ther öffuerflödeliga wexer på landet, Ther aff konungen ther på landit (szedan hann sigh medh keysarens folck wenlighen fördragit hade) skenchte them så mykit the begärade, Sedan ladde the theris skip så mykit the vdöffuer fetalien (then the höghre actade än gulledh, draga kunde, och kommo medh godh behollenn resa hem till theris herre igen, Haffuer och keserlica M:t skickadh hans M:tz broder kongen Ferdinando som på thenne tidh är stadd vtj Behem, her vt noghor stoor stycke ther aff till en skodhapening, och sägs ath thet skall wara mechta kosteligit gull, och en dels thet besta, som här till dags nogor stadz funnedh är, Framdelis kere Nadugiste herre sägs här ath Paltzgreffuen skall wara till sinnes ath företagha jtt kriegh emoot them vdaff Nurinberg för noghra städher skull, som the vtj thet bonda kriegh her för noghor år sedan war j landit, vdaff hans land intogho, och än nu wellelighen jnehaffua, för huars saker skuld nu skall wara jtt möte bestempdt j Nurinberg widh thenne tidh them emellann, ther mann förhopas ath samma sak skall förlikadh bliffua, Teslikis är här vtj thenne landzenda vtj thenne förlidhen fasta en olust förefallenn, aff en ringa vrsak, aff huilkedh befructandes är ath en fegde motte vpspringa emellan thenne ij Chörförster, Hertogh Hans Fridhrich och Margraffue Joachim, huilken sak sigh så förlupen är, ath en borgare vtaff Berlin j Margreffuens land, redh här igenom landit förandes medh sigh en löszhest, thå bleff han vptaghen, som skulle han haffua stoledh samma hest, pinadh och plåghat vtaff en ädella man her j landit, och sedan han intit bekenna wille igenn lösz giffuin, Thå gaff han sigh till Högmec-tugh förste hertugh Hans beclagandes thet öffuerwold och orett honom skedt war, Thå befalade h. n. ath samma ädella man sigh

*) Detta tal är genom radering i orig. otydligt, och måste läsas antingen som ij^c [150] eller j^c [100].

med honom förlika skulle, huilkit sedan hann ey göra wille, en doch samma borghare ey meer än iiij gyllen aff honom för sitt hommodh begärade, förer han nu medh Margreffuens hielp fegde in på thenne förstens hela land, och haffuer brändt vpp nogor torp och små städher j thenne daghar.

Ytermera keriste Nadugiste herre, fögher iach E. H. ödmiukligan till kenna, ath iach haffuer latidh probera then malm som E. H. mich skickade vtaff Danemora berg, både på S: Anna berg och vtj Jachimsz-dal, och holler hann så mykidh, nemligen ij centener rå malm, j centener skärsten, och thet samma centener skärsten holler ij lodh sylff, Nu effter iach eij granneligan weet huru tungt thetta centeneredh är emoot wore suenske wigt, haffuer iach på en gissan förslagit ij thenne centener emoot j skippund wore wigt, skall thå för:ne malm ther effter holla så mykit, nemliga, ij skippund rå malm skal geffua 1 skippund skärsten, och thet samma skippund skärsten skall holla \times [4 $\frac{1}{2}$] lodh sylff, Och mena the proberara och förstonduge bergxmen ath samme malm skall j så motta arbetas, ath man först skall boka honom små och lata löpan igenom brystvngnen, och göra honom till skärsten, thet mena the man skall kunna göra medh ringa kol, ty han flyter snart, Sedan skall man taga samma skersten och boka, och lata löpa honom än j gong eller ij igenom brystvngnen, görandes honom mindre, och sedan setia först blydh till, så geffuer sigh sylffuedh ther vtj Men huru offta mann skall lata löpa honom igenom brystvngnenn för än man säter blydh till, kunna the ey weta granneligan, medh mindre man hade j tunna aff samma malm her hoos bryst vngnarna, ther medh man kunde försökiadh, ty thet felar vnderstundom ath malmen will ey haffua sådana lagh j the stora vngnar ther man smelter honom vtj som j the små vngnar ther man proberar honom vtj, Och är theas mening om samma bergwerck, ath huar ther wore nogh ath tagha aff samma malm, ther till skogh nogh så ath man kunde få kolen för ringa pening Teslikis blydh för möghligit köp, wore ther wäl profijt vppå ath bruka samma berg, elleges icke, Teslikis huar thetta stycke iach haffuer latidh probera wore taghit oppe j gruffonne, wore formodendis ath hann bliffue wäll rikare när man komme nidh bäter, Annadh haffuer iach ey kunnedh förfara om then malm, Kere Nådugiste herre, Jach sender E. N. H. her medh nogor små stycke aff then besta malm som tags vtj Jachimsz-dal och på S. Annæ berg, ath E. N. H. må sehe huadh thet äro för bergwerk, och en doch then blå är rikare på sylff så ath han holler tuedelana sylff, holla the doch mera vtaff then rödha for hans subtiligheet

skuld, then och holler mera än helfftena sylff, Doch är theras malm ey all sådana, vtan och soffring ibland Framdelis kere nadugiste herre om the Bergxmen E. N. H. screff mich till j höstas haffuer iach j thenne resa och tillförne försport, och stå wäl en hoop till ath bekomma som kunna bruka munnen och säya stort vdaff, när man wille allena holla them täring in vdj landit, och sedan geffua them noghor ringa lön, medh huilka iach befructar ath E. H. är intit belaten, Men gode förstonduge bergxmenn som nogonn konst är hoos, ther till godha szmeltara som allahanda malm, medh huadh tillsetning han haffua will szmelta, och godz ther vdaff göra kunna teslikis och probera och weta säya enom huar profijt är vppå eller ey, för än hann ther noghot på kostar, stå ey allestadz till ath bekomma, och haffua allestadz godh lön ochienst ther the äro, så ath somlige haffua ij gyllenn somlige iij och somlige iiij om wekona, ee som the äro skickade till Thenne geffua intit vdöffuer thenienst the haffua, medh mindre the förueta sigh nogon bättre igenn, Ther till motte mann geffua them samma lön så lenge the äro vtj eensienst huadh heller the arbete eller ey, och ther vdöffuer giffua them föruaring her medh breff och incigle, ath the oförhindrade må komma vdaff landet igenn när them lyster medh huadh deel the förtient haffua Synes E. H. haffua några på thenne wilkor må E. H. thå skicka her vt then deel som för:uit står Will iach thå winleggia mich ath förskaffa E. H. noghra ther in som j theras konst ferdoge wara skola, och ey allena then konst E. N. H. effter söker, vtan och andra ther E. N. H. än nu icke betengt haffuer ther införa skola, Och motte stå rådih till ath E. N. H. motte få en tridung meer årligha renta, än E. H. nu haffuer, Förseendes mich ath huar iach till sådant rådih finna kunde E. N. H. worde mich thet wäl betenckiandes Keriste nadugiste herre Jach skulle wäll scriffua E. N. H. ytterligare till om thet wesende ther är på the bergwerk, menn effter thet iach thet nu en deels för Vintren skuld, endels för then dyra täring ther är, ey adelis förfara kunde, will iach thet framdelis när iach får macht och tillfelle ath förfaredh E. H. till kenna geffua, Keriste Nådugiste herre, iach haffuer förståt ath E. H. hade gerna en godh gulskedare, Så haffuer iach försport mich her j landit huruledes ther om tillgår, och förfarit j sanningen ath ingenn gulskedare annamar noghot sylff till ath skedha effter sightedh, vtan effter proban, Och finner man doch få her j landet som så mykidh kunna tagha ther vt som proban geffuer, ty skedha watnedh will altidh beholla noghot hoos sigh, Huar nu E. H. får så

mykidh som thet holler effter probann kann E. H. ey meer begära, ty probann är jtt wist ting som icke fela kann Och är sompt sylff intit så rijcht på gull som thet synes, aff huilkit tuiffuel-actugt är, om gulszmederna leggia ther så mykidh gull vppå, som the föregiffua Then beste gulskedare iach haffuer sport her j landet, är vtj Erfurd^t j Lantho Döringen huilken nu för 1 år sedann skedadhe åt Höghboren förste Hertogen aff Brunszwijk j^M lödug marc förgylt sylff och förtiente aff hans Nade v^C gyllene på ij månada tillgörendis Förseher iach mich ath han warder kommandes nu till Leiptz marknadh xiiij dagar her effter ther will iach geffua mich till talssz medh honom och förhöra hans mening, geffuandes E. H. thet framdelis till kenna The som haffua förgylt sylff her j landet lata szmelta thet tilhopa och föradh till Nurennberg, seliandis thet tbe gulskedhara som ther äro effter probann, och lata them stå ther medh theris fara, få the ther så mykit för thet som annadh fint sylff och fint gull ther ellegis geller, nemliga, för 1 lödig mark fint sylff ix gyllene j ort och för j lodh fint gull vj gyllene Aff thenne summa bliffuer them kortadh skedhara lönen, för huar lödig marc j gyllene.

Jtem keriste Nådugiste herre Om the Lübske teckis E. N. H. weta ath the haffua haft hädan aff Wittemberg then beste Jurist Doctor Jeronimus benempd, som theris saak vtj en rettgong vtföra skulle, then the emoot the Hollendara haffua, medh huilka the vtj Hamburg, ther mötedh bestempd war, thenne hela fasta warit haffua till samtall, och doch intit vtrettadh, aff thenne vrsak, ath the Lubska haffua warit vpröriske szin emellann, så att en part haffua fridh och then annan ofridh begäradh, Och sedan the sigh j then saak ey förlika, noghot wika eller efftergeffua wille, haffua samma Hollendara latidh theris yttersta mening ther effter sigh, och äro ther j frå farne, Doch sägs här, ath thet på noghor wilkor skall wara taghit vtj en dagh them emellan, Om huilkedh iach förmoder E. N. H. wäll ytterligare kundskap huruledis samma handel sigh förlupen är, haffua skall, än man här förfara kann, Her medh will iach mich E. N. H. (huilka Gudh alszmectugh till rikesins och alle thess inbyggieris bestond och welferd, karsk och sund, longlica werdig beskerma) vtj all vnderdanigheet ödmiukelica befaladh haffua Scriffuit j Wittemberg Sundagen nest effter Påsca Åår etc xxxiiij

E: N: H:

trootienere

Oloff
Larson

Utanskripten: Höghmectugiste Förste och herre, her Göstaff medh gudz nådhe Suerigis och Götes etc Konung szin aldre käriste nådugiste Herre ödmiukligan

9.

Henrik Nyebuier i Lübeck till konung Gustaf om åtskilliga ämnen.
Dat. Lübeck den 24 April 1534.

Efter orig. på papper i kongl. Riks-Archivet.

Jn gades namen Amen Vnde myne ganzz willighe denste syn Juwer konincklicken Durchluchticheith myth denstlicker vnde trouwer wolmeninghe alle tydt thouoren boreith alder gnedigeste here So ick Juwer konincklicken werde voerheen ock geschreuen hebbe Dath, Dath schepken myth den guderen nicht isz vorth ghekamen, Dar my myn gnedigeste here myne betalninghe Jnne wolde gesanth hebben vnde weten dar ock hyr noch nen Vasth vnde enckede boscheith van, wo ith darumme syn mach, edder wo ith mach vmme kamen syn edder gebleuen isz, godt van hemmel wolde vnsz dar noch beter tydinghe van thofoghen So ith denne wol tho beuruchtende isz dath ith dar nicht recht vmme weszen kaen, Dath dar noch wes wedder van tho vormoden were, Dath muste sick selszen vnde wunderlick bogeuen na deme de tijdt sick so lange vorlopen heffth dath ith van Kalmeren isz aff gelopen isz auer de xj wecken wen dar wes trostes tho were, dath hadde sick in dusser vorgangen tijdt wol an den dach gegeuen So ith denne andersz nicht weszen wolde, den dath ith vmme were, Dath de almechtighe godt betere So hape ick nicht dath my K D ienigen schaden dar van tho eigen, edder ansynnen syn warth tho dragende, na deme ick desz nicht beteren kaen, ock nene orsacke tho gegeuen hebbe, vnde my van alle mynne harten gruntlick leith isz Dath kenne godt, wen ith K D doen wolde mochte der haluen de gonnen wol darumme ansprecken laten de K w gudere hijr gerestereth hebben, vnde sick myth wreuel vnde gewalth dar in gedrunge Dath de forste van sasszen muste na geuen de botteren tho vorkopende vnde dath gelth by den raeth tho leggende wente up bestemmede tijdt, dath de dinghe tho der spracke kamen schollen, wath se denne vor orsacke hebben K D gudere tho resterende vnde my dar bauen k w bouel van gedrunge hebben Dath ick myne betalninghe dar nicht van nemen mochte, warth sick denne wol vynden, isz K D ock etlicker maten wol bewusth, Dath se dar Swerlich mede bestan werden, So synth se desz io orsacken, dath K w ander guder

muste schepen, dar de lacken scholden mede syn betaeth gheworden
 were susth nicht nodich gewesen, Vnde ick hebbe ith ene ock hijr
 itlicker maten voergeholden Dath sick K D synnen leth dath se
 erlich vnde redelich betaeth synth Dath k w heffth genoehsaem tho
 bewizende Dar bauen synth se tho geгаen vnde hebben k w guder
 angeholden vnde dar tho gedrunge ander guder dar up tho schepende
 dar de lacken mede scholden betaeth werden, So dar nu shade
 vnde nadeel in isz ghekamen wolden plichtich isz tho dragende Dar
 my do itlicke tho anthwarden, godt geue dath ith noch vp vnsz nicht
 uth en kame, Dar ick ene doe wedder up anthwarde, Sulckensz geue
 ick ene tho bedenckende, So isz de olde botter, gade deme heren sij
 danck loeff vnde ere, alle vor koffth up x tunne na, van der besten
 wo wy de nu vordaeen noch geuen konnen dath krighe wy tho seen
 vnde isz wol aff tho nemende dath se hijr namals so vele nicht
 gelden warth de schone vnde geel isz alsze de olde botter vorkofft isz
 wy hebben dar myth den ersten van vorkoffth dat wy dat volck
 up den ganck brochten isz vij lasth de tunne tho xij mark vnde
 viij lasth de tunne tho xij mark noch xvj lasth de tunne tho xiiij
 mark Noch xiiij lasth de tunne isz gegeuen tho xiiij marck desz ick
 ganz vroe byn dath se so na vorkoffth isz So ick hijr namals
 auer kame so wil ick van allen dingen klare reckenschoep vnde
 gudt boscheith myth my bringen de kloekenkopper in Josth kizels
 kelre des isz by ij lasth de licht noch stille den willen my de
 houethlude van dusser sacke nicht loesz geuen ock doruen se ene
 nicht an tasten vnde hermen sickman heffth desz by sick ij lasth
 dar heffth he my ij^c mark van gegeuen Dath ander isz noch by
 eme de gemene man lethe ith wol ghescheen dath ick den kopper
 tho my neme vnde den vorkoffte So synth hijr weynich lude de
 sick myth eren vorwanten de se villichte tho sick myth gelde ge-
 koffth hebben, de sick dar wedder leggen So kaen ick wol ge-
 dencken dath de sacke nu wol eyn anstandt wil hebben wente up
 den negesth kame[n]den Johannis dath de dinghe tho der spracke
 mogen kamen So werden sick de dinghe wol anders schickende
 vnsze heren synth van daghe na Hamborch gereden dar schal en
 dach myth den Hollanders gheholden werden de dar ock ere ge-
 schickeden gesanth hebben Dar de van danske van dem Strals-
 unde van rostke van der wyszemer van luneborch vnde van bremen
 myth mer anderen Steden ock Jegenwardich synth dath se der
 meninghe synth dath sick ock de sacke alzo an seen leth dath dar
 eyn frede wil ghemacketh werden wenthe de werderparthe der sacke
 in beiden delen vordrathen syn wenthe dar beider haluen grote

vnkosth vnde gelthspildinghe ghedaen isz vnde dar isz nicht boudreuen Darumme werden de gonnen dar in sen de dar uth den Steden gheschicketh synth dath se de ghebrecke myddelen vnde van eylander getaghen werden Alsus alder gnedigeste here so wolde my noch van den lacken nastendich syn isz xxj^clxxvij marck ix s[chilling] vij d[enarien] lubesch so isz der haluen myne ganz hochlicke vnde vruntlicke bede Juwe K. D. wille my doch myth den ersten de betalinghe tho den handen schicken, dath ick doch mochte uth dusser sorghe vnde moie kamen dar ick hijr jnne byn, vnde mochte doch de vramelude wedder betalen de my hijr jn mynen noden so willich vnde vruntlich enthsetteth hebben wente myn gnedigeste here weith ith wol Dath ick van alle dusser sacke nicht j d. vordeel offthe proffith gehaeth hebbe, sunder vele grote hartlicke sorghe vnde moie Dath kenne de almechtighe godt, deme Suluyghen sy Juwe K. D. myth langer gesuntheith beualen gheschreuen tho lubecke Am daghe remi[ni]scere Anno xv^cxxxiiij iar
K. D. willighe dener

Hinrick nyebuer

Utanskriften: Deme durchluchtigen heren vnde hochmechtigen heren gustoeff der Sweden vnde gotten koninck synem alder gnedigesten heren denstlich geschreuen

10.

Gert Lemeke till konung Gustaf om Lübeckarnes uppfångande af Svante Sture, m. m. Dat. Lauenburg den 13 Maji 1534.

Efter originalet i kongl. Riks-Archivet bland kon. Gust. Isz bref med bilagor.

Gnedigester here Myne gantzwillige dienste etc G. H. de von lubek willen by jw syn von dage kregen sze xv^c knechte vnd krigen noch mher etc Juwe D. sze sick yo wol vor Dat de adel by jw blyue so heft id keynen nodt De von lubek vorgeser: Swanten beth to Mollen ame Sonnauende vorgangen Dar was eyn villichte geschicket myt namen N. moller De heft yo vele kopenschop in Sweden Swante quam dar, vnd helden myt worden szo lange se bodeschop to Lubek hadden Do quam Marcus meyerger vnd dwanck ene szo vele dat he mede na lubek moste, he wende vnd entschuldigede syck in g. h. densten haluen, Men id wolde eme nicht helpen De moth alle dage twisschen den beyden borgermestern gan vnd de schal koninck werden, geuen se vor, scholde ok eyn steen nicht blyuen vppe dem anderen Sze werden affsegelen so fro

se men wynt hebben Seth wol tho dat gy keyne Judas myt Jw
 imme rijke hebben De lubschen weren anders so fors nicht Jk
 woldes dat gy iij dusent gude knechte hadden Jk wolde J. D.
 mer schryuen men ik hadde so ylich keyne tyt mer Dat id J. d.
 myt sampt J d fruntliche leue gemalen wol gyngere were my von
 herten leff so kennet god Demme suluen Jk J d samptlich myt
 groter gesuntheit vnd woluart wil beualen hebben, Datum louem-
 burg Amme Auende der Hemmeluart Christi Anno xxxiiij

J k d

gewillige
 Ghert Lemeke

Utanskrift: Deme Durchluchtigesten Grothmechtigesten
 fursten vnd hern hern Gustaff Der Rijke Sweden vnd Gotten
 konynge mynen gnedigesten heren deustlichenn

Spår af sigillet finnes.

11.

*Härmästaren i Lifland och Estland Wolter von Plettenberg till
 konung Gustaf om Joachim Burmeister, m. m. Dat. Wenden den
 20 Maji 1534.*

Efter orig. på papper i kongl. Riks-Archivet, saml. «Livonica», vol. 14, Härmästarnes
 bref till kon. G. I, fol. 41.

Jrleuchtigster Groszmechtigster kunigk Ewer kuniglichen Jr-
 leuchtigkeyt seindt vnser Freunthwillige diennste vnd wes wyr
 sunst liebs vnd guttes vermögenn stets beuhorn genediger her vnd
 Freuntlicher geliebter Nachpur, Ewer ku: Jrleucht: brief des datum
 Stockszholm denn xvj:ten Nouembris jungst verlauffenn, habenn
 wyr durch denn Ersamenn vnsern vntertan vnd liebenn getrewenn
 hansn Sackenn Jnn datho entfangenn, vnd daraus Nachperlicher
 guider wolmeynung vorstandenn, Wiewoll Ewer ku: Jr: vnnsern
 Jungest gethonenn borichtlichenn schriftenn nach, vnnser Andtworth
 Jnn sachenn die Gestrengenn vnd Ernthvhestenn vnnser liebenn
 Besondern hern Jwar Flemingk vnd Peter Haardt Rittere von wegen
 weilandt Joachim Burmeister, genediglich furgehaltenn vnd vnter-
 richtet, So wollenn Sie dennoch mith solcher weyse, als vnns der-
 selbigenn sachenn halber vonn denn vnsern vorpracht, vormel-
 dunge Ewer ku: Jr: schreybens vnuorschnellet vnd vngesettiget sein,
 Dauonn Ewer Ku: Jr: vnns guthlich ermanennde vnd Nachperlich
 ansuchennt, das wyr bey denn vnsern dar ahn sein muhtenn,

Vnnd Ewer Ku: Jr:t Rethen, ahne höhere klage vnnd das sie jnn andere wege die sachenn tzu ersuchenn vnnd tzu furdern vnuerursachet, zu dem sie billich gerechtiget verheffenn wollenn etc, So thun wyr vnns anfenglich vnnd vor allen Ewer ku: Jr:t derwegenn gehabtenn vordriess vnnd muhe ghar Empsiglich vnnd Nachperlich bedanckenn, Mith erpietunge es vmb Ewer ku: Jr:t jnn gleichen vnnd vill grossern dinstlich tzu beschuldenn, Wyr habenn aber kenns der Almechtige ye vonn anfanng der sachenn auch noch keinenn anderenn boscheit gehabt, dann als vnnsere jungste ahnn Ewer ku: Jr:t auszgegangen schrifte allenthalb Jnhaltenn vnnd vermeldenn, Woltenn sunst vngern vnser wissens Ewer ku: Jr:t vnnd denn Jren anders zugeschriebenn habenn, auch die jnn Jren pilligenn Retenn vnnd Rechtenn Jm allergeringestenn nith verkurtzenn, Dieweyll wyr nhun dauonn jnn aller eigentzschafft vnnd vmbstend noch tzur tzeytt vnberichtet, konnenn wyr E: ku: Jr:t auch vor disz maell also jn Eyle, Wie dann Ewer ku: Jr:t Jrem hoigenn verstande nach bey sich tzu ermessenn, schlislich nicht beantworthenn, Jedoch der dinstlichenn vnnd Nachperlichenn erpietunge, die sachenn Jnn aller vmbstenddigkeyt vnnd gelegenheit bey denenn die derselbigenn nach toetlichem abganng Weylandt vnnsers Cumpthurs tzu Reuhall milder gedech[t]nisse allenthalb kundich vnnd erfarnn grundtlich vnnd eigentlich auch mith ernste nachforschenn, Vnnd wes vnns dorauff widerferet Ewer Ku: Jr:t auff furderlichste nith vorschweigenn. Auch E: ku: Jr:t verwantenn Rethenn vnnd sunst menniglichenn alles das jennige dartzu sie billich anknupfft, gefuege, Reth vnnd Recht habenn werdenn, vngeweiget widerfarenn lassenn, Mith angehafften dinstlichenn vnnd Nachperlichenn pittenn, Ewer ku: Jr:t jnn solcher vnserer nothwendigenn vorweilunge, Auch mith kunigklicher genediger vnderrihtunge der Jrenn denn die sachenn antreffenn thun, keine vngedulth tragenn Vnnd vnns desselbige nith anders dann jm bestenn beyzumessenn wollenn geruchenn, Wur jone wyr Ewer ku: Jr:t die wyr godt dem Almechtigenn jnn heilsamer Victorien langkwerender gesundheit vnnd geluckseliger Reigirunge tzu fristenn Emphelenn, vill angenemer freuntlicher vnnd Nachparlicher dinst, denn Jren auch genedige furderunge vnnd gueten willenn zu ertzeigenn wustenn werenn wyr stetz gewilliget vnnd geneigt, Datum Wendenn denn xx:ten May Anno etc Jm xxxiiij:ten

Walther von plettenberg Meyster
Teutzschs Ordens zu Leyflandt

Utanskriften: Dem Jrleuchtigsten Groszmechtigstenn fursten vnd hern, Hern Gustaff der Schwedenn vnd Gotten kunigk vnserm genedigen hern vnd freuntlichen geliebten Nachpur

Spår af sigillet förefinnes.

12.

Hertig Christians af Holstein instruction för sin secreterare Frans Trebaw till konung Gustaf att underhandla om gemensamma åtgärder mot Lübeckarne och grefven af Oldenburg. Dat. Trawemünde den 15 eller 22 Julii 1534.

Efter originalet på papper i kongl. danska Geheime-Archivet i Köpenhamn. — Förut tryckt af Paludan-Müller, Aktstykker 1: 115.

Instruction wes vnser, Christian, von gots gnaden Erfgename to Norwegen, Hertoge to Sleswig, holst. etc., Secretarius vnd lieber getrewer Frantz trebbow an den durchluchtigsten, groszmechtigenn fursten, Hern Gustafen, konig zu Sweden etc., vnserm liebern hern vnd Swager, vnser halben muntlich antragen vnd weruen soll

Erstlich S. k. w. vnser wegen geborliche Salutatio vnd dienst erpietung vffs vleiszsigt anzuzeigenn

Nechstdem weiter zuuermelden, das wir seiner k. w. also vnserm lieben hern vnd Swagern, auch dem, die vns solichs vnd alles guts von hertzen gunneth vnd sunder allen Zweiuell gern vernhemenn, fruntlich thuen antzeigen, das vns de Hoch vnd Erwidigen Gestrengen vnd vesten der Lande Jutlande, Schone vnd flhune Rethen aus schickunge gotts Endrechticklich Erwelet vnd gekoren habenn, Vnd so Selandt nicht mit Jtzigem Sweren krige vnd vnuersehentlichen vberfals, der Jne vnd vns von den von Lubeck wedder Jenich vervsachen, Eere vnd billigkeit, auch recht vnd auffgerichte besegelte Recesse vnnd keiserlichem landtfriden widerfaren, beladenn vnd beangstiget weren, Sie solchs auch vorlengst gethan, wie Sie dan noch sunder allen Zwiuell so baldt Inen das muglich thuen werden

Vnd wiewoll wir mit hulffe gotts vnnd vns. hern vnd freunde gentzlich verhoffen, vnd wol wusten, de In Selandt aus Jrer anliggenden noth vnd beangstung kurtzlich zuerleddigen, So müssen wir vns doch erstlich zur Sehe mit rusten, welchs vns gantz Swarlich vnd nicht thuen können, Eher wir In Selandt vber können kommen vnnd das Innehaben, das wir derhalben S. k. w. vffs freunt-

lichst mit höchstem vleisse thuen pittenn, S. k. w. wollen mit dem allerersten vnd fürderlichsten Ire Schiffe souill vnd stark das vimmer möglich, vor Kopenhagen, (welichs Jtzt noch helt, vnd mit gots hulffe hinfürder halten kan vnd will) In den Sundt verfertigen vnd einschickenn, vnd die wasser (die die veinde also hart vnd genowe vmbgelegt haben vnd bewaren lassen, das wir oder de lande Selandt vnd Schone kein taill zum andern einige botschafft ane halses vhare, geswigen Ensetzunge schicken können) darmit Reinigen vnd Sichern. Wan S. k. w. Schiff dann alda verhandenn, so wollen wir mit gottes hulff mit des Reiches vnd vnser Schiffenn darzulegen vnd beykomen, Vnd mit einander also zu wasser vnser veinde Schiffe samtlich angreifenn vnd mit gotlicher hulff Erobern, dan die selbigen Schiffe liggen hin vnd wider Im Orsunde vnd belte zurstrawth, vnd Sein alleine das boszvolck daruff, wan wir samtlich nhu solche schiff zu hant gebracht, So können wir mit jren eigen Schiffen zusamt den vnsern de gantze Sehe ein nemen, beweldigen, vnd jre kauffart flate ader sust hier in die Trauen, Nachdeme wir der, gottlob, gantz mechtich vnd also zurichten vnd beschaffen willen, das wir der Traue vor alle gewalt geweldick bleiben wollen vnd können, vns einlegen vnd de viende na allem vnserm gefallen vnd willen wor wir wollen beschedigen vnd vortilgen, vnd wan wir man der Sehe geweldich sein So bedorfen wir vns der hant vull knechte, die in Selandt verhanden, gar nichts bevharen. de wollen wir ane alle vhare aus vnser eigen Gewalt, die wir nhu beyeinander haben vnd noch inkortze überkomen werden, woll niderleggen vnd ganz Slagen, vnd konten also samtlich vnser veinde dergestalt Straffen vnd vnter vnser Macht zu vnnserm merglichen vorteill vnd nutz brengen, das wir der veinde nicht mher jeniger weise vns zu bevharen ader zubesorgen haben, welichs sonst, So S. k. w. Schiffe nicht ankemen, nicht zuerlangen Steth vund vime etlich tausenth marck Szilber zufordern

Vnnd das wir bis annher ann S. k. w. nicht haben gesinnen vnd begeret, vns mit S. k. w. in freuntliche vereinigung vnd verbundnus einzulassen, wie wir mit dem Reiche Dennemark vnd andern Oberkeiten gethan etc In warheit gar vnd all kein ander vrsach gewesen vnd vmb nichts anders bis anher verbleibenn ist, das wir jimmerst darnach gebaitet habenn, bis wir gewiszlich erfarenn, wem got zu solicher wale, vnns ader vnsern bruder, gnediglich geordenth, vnd deweill got der almechtiger vns nhu zu solchem ausersehenn, vnd wir des wie oben angezeigt gewisz szin, Das sein S. k. w. gar nicht zweiuellen wollenn, auch nicht anderst

erfahren vnd im grunde erfinden sollen vnd werden, So balde wir mit gots hülff vber in Selandt vnd Schone kamen vnd vnser veinde gestraffet haben, wollen wir vns mit S. k. w. zum allerfuderlichst sichs schickenn mack Einer freuntlichen zusammenkuuffts voreinigen vnd, so weit es jimmerst muglich sein wirdet, vns in eigener person bey S. k. w. erfugenn vnd vns aldar mit einander freuntlich vnd Swegerlich in gutem grunde zusamen verbinden vnd versichern, also das wir balde vnser lebelanck mit gotlicher hulff itzlicher sein reich fridesam besitzen vnd mit liebe Regiren soll. Vnnd so Sichts jo nicht zutragen muchte, das wir in eigener person bey S. k. w. nicht zu der zeit komen konten, So wollen wir vnser Statliche Rethe mit fuller macht darhin fertigen, vnd soll nichts weiniger, Sunder eben souill als wir daselbst weren, Eine vulkamene, freuntlich vnd gewisse voraynigung vnd verbuntnus aus gutem wolmenenden hertzen vultzogen vnd gefertiget werden

Unnd ob wir zum Reiche nicht gekomen weren, So wolten wir doch nichts weiniger vns mit vnszernn furstenhumen mit s. k. w. in freuntliche verbuntnus eingelassen, vnd dieselbigen alle vnser lande vnd luthen, hir zu auch im fall der Nottrofft vnsern aigen leib vmb S. k. w. zugesetzt haben, Velichs wir auch noch deweill wir leben zuthuen gemainth sein, vnd nicht anders willen vnd werden befunden werden

Unnd latzlich, das wir S. k. w. freuntlichst vnd alles vleisses pittenn lassen, Sie wollen dis fruntlich vberwegenn vnd denne also gantzlich ane allen vorzuck nachsetzenn, angesehenn dis sowoll vnd nicht weiniger S. k. w. als vns zum besten bedacht, vnd S. k. w. sich jrer veiende hiemit besser vnd gewisser in frembde jengenth, dan vor ire eigen thure entsetzenn vnd erwerben konten, vnd das S. k. w. vns nicht alleyne hirmit freuntlich wilfaren vnd gehelffen, Sundern hirneben mit allen andern gutem bistan dig sein, vnd mit hulffe, Radt vnd trost nicht verlassen vnd mit allem besten beualen lassen sein wollen, wie wir dan gar nicht gezweuelen. Das wollen wir, wie obgemelth, die zeit vnser lebens myth hochsten vnserm vormugen vmb S. k. w. In gleichem vnd allen andern sachen gantz freuntlich verdienen, vnd wes wyr vns des gewislich vnd eegentlich thouerlaten, bidden wir s. k. w. klerlich antworth. Orkuntlich haben wir hir vnter vnser eigen hantzeichen geschriben, vnd vnser furstliche Secret wissentlich vffdruckenn lassenn. Datum in vnserm veltlager zu Trauemunde, Mitwochs nach Margarethe Anno etc xxxiiij.

Christian Manu propria

Sigillet pättryckt.

13.

Coadjutorn i Riga stift, markgrefven af Brandenburg, Wilhelm, till Erik Fleming i Finland om hjelp emot sina och Sveriges fiender Lübeckarne. Dat. Hapsal den 18 September 1534.

Efter originalet på papper i kongl. Riks-Archivet, saml. »Livonica», vol. 14, Härmästarnes bref till kon. Gustaf I, fol. 43, 44.

Vonn gots gnadenn wilhelm Coadiutor Des Ertzstifts Riga Postulirter Herre zw Özel Marggraff zw Brannndennburg etc

Vnnsernn gantz gonstigen grus vnnnd genedigenn willenn zuor Gestrenger Erntvester Besonnder lieber Nachdem wir mit Ko:r W. zu Schwedenn vnserm genedigenn herrenn vnnnd freunthlichenn liebenn Schwagern, in freunthschafft vnnnd guter nachparschafft steen, Wollenn wir euch vnnserr notdurfft nach genediger meinung nit pergen, Wie Jtzundes, vnnnangesehenn, wie hoch wir vnns alletzeit, in diser Ozelischenn Sachen, zw Recht erpotenn Darauff denne Bebsthey:t vnnnd Ro:e Kay:e Mat kurtzuerschiner tzeit Citation Inhibition vnnnd andere Manndata, bey schwerenn penen, haben lassenn ausgehen, mit aller ernstem beuhelch, dise Sache allein rechtlichenn, vnnnd ann gepurlichenn orternn, ausszufhurenn vnnnd gar nichts tattlichs furtzuehemen, Wir dannoch vber solches alles, vnnnd in gepotener steennder Rechtfertigung, vonn vnserenn gegentheill Reinolden Bixhoueden, denn vermeintenn Electenn tzw Ozell, mit Zutat deren vonn Lubeck, die ynn dartzw Zwey Schiff geschickt, daruffenn vnnngeverlich ein hundert manne, vnnnd mit Zwey seinenn aigenenn, vnnnd ainem vnns genohmmenenn Schiffen, Auch etlichen vffgebrachten Reutern, vnuerwarnter weisê, als der des rechtenn gewartet, vnnnd zu krigenn nie in Syn genohmmenn, beyde zu Wasser vnnnd Lande geweldigklichenn vberfallenn, vnnnd vmbelegert sein, vnnnd nw das gedacht vnnserr gegentheill vnns bereith etliche Heuser abgeschlichenn vnnnd genohmmen, thuet etc auch vnns von tag zw tag ymmer meher grossen verterb vnnnd schadenn furhabenns, vnns auch vonn vnnserr Heupthause Habsell, dar auff wir vnns Jtzt ennthaltenn, enntlich zuuertreiben, Jst hierumb an euch vnnserr genediges Sinnen Jr solchenn gewalt vnnnd vnnrecht So vns dismals, vnnnd ober Bebst:r hey:t vnnnd Ro:r Kay:r Mat Inhibition, vonn vnnserr gegentheill vnnnd denn Lubischenn, widerfereth, gutlichenn wollet behertzigen Vnnnd in disenn vnnserrn hohenn nôtenn woe es euch moglich, denn Schiffenn so vmb vnns her Lauiren, vnnnd doch nicht viell volck haben, dann das meiste zu Lande ge-

tretenn, einenn abbruch zuthun, Vnns mit dem aller ersten, gutwilligk vnnd nachparlichenn, wolleth hülffe thun, Damit wir also mit euer (vermittelst gothlicher hülffen) zuthat, vnnserrn Veinden So viel Statlicher hetten zuwidersteen vnnd denn Lubischenn, die sich wider gothliche ordenung, nicht allein das Lobliche Reich Schwedenn, Sonnderrn vielnohent alle obrigkeit vnd Herschafftenn, freuenthlichenn anzugreiffen vnndersteen, Dis Jr geschickt Volck vnnd Schiffe auch mochtenn abgebrochenn vnnd genohmmen werdenn Das hoffenn wir, Ko:er W. zu Schweden, vnsernn genedigenn herren vnnd Schwagern, vnnd dem Reich in keinem zuwiderrn, Sonnderrn mit sein werde, Wollenn auch gotte, vnnserrn Vnnfhall, vonn vnns in gnadenn abwendenn Solches alles gegenn Hochgemelte Ko:e W. vnnd das Reich, So viell in vnserm vermogenn, vuuerdint nicht lassen, Was wir auch eur personen widerumb gunstiges gutes willenns werdenn ertzeigenn mogen, wollenn wir zw Jderteit geneigt vnnd vnbeschwert erfundenn werdenn, Euch hiemit dem allemechtigen schutz des herrenn genedigklichenn enntpfelende, Datum Habsell denn xvij tagk des Monats Septembris Anno etc xxxiiij^o

Utanskriften: Dem gestren'genn vnnd Erntvestenn vnserem besonderrn liebenn, herrenn Erichenn Flemingk Rittern, Oberstenn Jnn Finlanth vnnd Heuptmann vff Raszbergk (!)

Spår af sigillet förefinnas.

14.

Härmästaren i Lijfland W. von Plettenberg till konung Gustaf om grefven af Hoya. Dat. Wenden den 30 September 1534.

Efter originalet på papper, i kongl. Riks-Archivet, saml. ¹»Livonica», vol. 14, Härmästarnes bref till konung Gustaf I, fol. 42.

Erleuchtigester Grosmechtiger Kuningk E. Ku. erleucht: Sein vnserre freuntliche dienste vnnd was wir mehr liebs vnnd guts vermuegenn zuor gnediger herre vnd freuntlicher lieber Nachpar E. Ku. erlt: schreibenn denn xx Julij itzlaufenden Jars zu Stegeburgk gegeben haben wir in dato empfangen, daraus vorstanden, wie der Eddeler vnd Wolgeborner her, her Johan Graffen zur Hoye vnnd Brueckhausen etc vnser geliebter her vnd freund, sich vonn e. k. erlt: in meynunge derselbigen e. k. erlt: nachtheill ahntzurichten, ahn vns vnd so vorth ahnn die keyserliche Stad Lubeck erfuegeth haben solle etc Konnen wir darauff E. K. erlt: dienstlicher wol-

meynunge anthwordlich nicht vorhalten, Dieweile ergestimpther her Graffen, ye vnnd allewegen, mith e. k. erlt: jnn guther zuorsicht freuntlich vnnd schwegerlich vorwanth gewesen, vnd wir auch dagegen von E. K. erlt: noch ymans andern boricht nicht vberkomen, vnnd jnn deme nhun seine liebe sich mith jrem ehelichen gemahle, e. k. erlt: freuntlichen geliebten schwester, jnn diese vnse lande gegenn vnser Stad Rheuall erfuegeth, habenn wir auch nith anders daraus ermessenn konnen, noch gewust, dann es mith E. K. erlt: gnedigen consenth, fulborth, vnd erleubnisse gescheen, vnd zugegangen, derhalben wir nith gewissen, wue vns getziemen vnnd gepueren wolle, seiner liebe die keyserliche frie strasse, wie mennighlichen ehren vnd rechtliebenden, jnn vnsers vnd vnsers ordens landen, auch zuuersagen, Vnnd habenn darauff seiner liebe, als E. K. erlt: freuntlichen geliebten schwager, E. K. erlt: zu besonderen ehren vnnd wolgefallenn denn frienn pas, durch vnser vnd vnsers ordens lande Nachparlich vergunth, vnnd zugelassen, Szo wissen wir auch vonn keinem gefuegenn ahnkumpst noch wegenn, die seine liebe E. K. erlt: vnnd derselbigen Reich zu nachtheill vnnd schaden bodacht, wir geschweigen dan ahngerichteth habenn solde, etc. Vnnd vns auch zu E. K. erlt: vnnd dem lobelichen Reich zu Schweden, wie ye jnn allewegen auch noch nith anders dann aller freuntlichen guethen Nachparschaft, als wir die auch gegenn E. K. erlt: steitz nith anders bowisenn, noch emphinden lassenn, vnnd hinfuro vormuege aller gepur vnnd Rechtmessigen pilligkeith zu ertzeigenn, gneigt, zuuersehen vnd zugetrosten, Dann E. K. erlt: vnd dero lobelichenn Chronen zu Swedenreich vhill ahngenehmer freuntlicher dienste, vnd Nachparlicher wilfarunge zu ertzeigen, sein wir jnn allewegenn, so vhill vns ymher zimlich, pillig, vnnd mueliglich zuthuende geneigeth, Vnnd die wir hiemith got dem Allemechtigen jnn gesunden vnd gluckseligen Regementen langkwirig zugefristende emphelenn, Datum aus vnserm Schlosse Wenden Mithwochens nach Michaelis. Anno etc Jm xxxiiij:ten

Wolther vonn Plettenbergk
Meister Teutschs ordens zu Leifflande.

Utanskripten: Dem Erleuchtigestenn vnnd Grosmechtigenn herrn, herrn Gustaff der Schweden vnd Gotten kunigk etc vnserem gnedigenn Herren vnd Freuntlichen lieben Nachparn

Spår af sigillet finnas.

15.

F. d. erkebiskopen Johannes Magnus till konung Gustaf om religionsförändringen i Sverige, m. m. Dat. den 8 Okt. 1534.

Efter en afskrift i Linköpings stifts bibliotek med påskrift: "ex donat. C. J. Benzell: Vol. XXXIV No 63, Collect. Hist. Eccl. Svec."

Serenissimo Principi ac Domino, Domino Gustavo Dei
gr. Svecorum Gothorumque Regi etc cum debita reverentia.

Serenissime Princeps, Domine Rex. Iag hafwer ofta skrifwit Edra nåde till sådan iag kom igen till Danska ifrån Room, huru iag hafwer ther begånget all ärende till aldrabästa måtto, meniga Sweriges Rijke till ewigt gagn och bestånd etc Besynnerliga skref iag therom med Albrecht Tolck, oc tillförende med en kiöpswen Matz Hanson heetandes, efter then tiiden hafwer här waredt några högmåhlstijender som E. Nåde hade waret mycket nyttige att wetta, och iag hade them gierna skrifwit, men här hafwer ingen af Stockholm welat taga bref ifrån mig till E. Nåde, segandes them högeliga thet förbudet wara, iag fructar att de som sådanna högliga förbodh göra wille ey giärna att E. Nåde skall få någon rätt underwisning eller godh råd h moot theras acht och meening etc. Thet skedde keyser Karll för få år sedan, att hans döraswenner och hemliga rådgifware togo till sig all bref, och intet swar till them gifwit, hade han ey i tiidh kommet ther under och them straffat, thå hade han waret platt förderfwat etc Hwad är thet som en herre och konung meer görs behof (mäst när han förer örlig) än hafwa troliga underwisning om alla lägligheet. Eders Nåde hafwer ingestädz till denne dagh försökt min bref eller råd h, uthan med all godan willia till meniga Sweriges bästa, så är iag ännu redebogen mera för Guds skull och mitt Fädernesland, än för mina skull att infara till Sverige, och ther all ärende laga till thet bästa öfwer alt landet, så att E. Nåde kunde få en troligen allmoge och alleledes wällwilligian, efter the goda gamla sedwänjo, som våra förfäder hade för oss, när E. Nåde öfwerwäger hwad olydna nu upkommer dagliga dags med then nya handell twijkar mig alzintet att E. Nåde warder derom allwarligen tenkjandes i tiidh. Thet skall doch finnas i sanning att thet hafwer sig fast annorledis än E. Nåde är underwist af them som tyckja sig wara på then rätta wägh, och äre doch ther mycket fjerran ifrån. Thet är intet ringa ärende att syndra ett heelt konunga Rijke från ena almenneliga

Christna kyrckjo, alzwoldig Gudh werdigas gifwa E. Nåde i sinne att begrunda thet högmåhls ärende till thet bästa . Iag will mig så finna låtha i alla the saker, att E. Nåde och meenige Sueriges Rijke skall migh tacka så länge Sverige är Sverige etc. Här till beder jag ödmiukelig ett godt behagelig swar med thet första. Här med E. Nåde alzmechtigom Gudj befallandes, schrifwit i Danscha tijdzdagen näst efter D. Birgittæ dagh 1534.

V. Reg. M:tis

deditissimus

Johannes Magnus, divina miseratione ArchiEpiscopus
Vbsalensis, sedis Apostolicæ Legatus etc.

16.

Hr Johan Thuresson till konungen, om myteri bland trupperne, ställningen i lägret för öfright, underrättelser från Tyskland och Danmark, m. m. (Lägret utanför Warberg, Nov. 1534.)

Efter conceptet i kongl. Riks-Archivet.

Stormecktigiste furste käreste nådige herre Mijn ödmiuke forplictige och hulle tro tyäniste altid ödmiukelige beuisendis Käreste nådige herre tuiler mig och flere tesse godemen juthet, att eder n: wäll haffuer fornummett the legligheter som wij eder nade mett Nils scriffuere tilbude j frå Halmstada, Så giffuer iag eder n: än nw her mett yterligeren tilkenne, huru ware legligheter sig j thet nämeste sedan forlupne äre, forst Strax Lasse ericksson och Jacob bagge droge j frå Halmstade mett fottfolkit, kasted[e] sig tilhopa wid pass vj^c vtaff the seller mett the armbröst som nylest wære anamede j tiänisten, Och wilde kort aff haffue förlåff vtaff Lasse Erickson hem till Suerige igen, Och war thet mett aller störste platz att höffuidzmenne kunne stilla them ther vtaff, Hade the icke fructat att Resetygett skulle haffue hemptad them igen eller öffuerfallit them oc slagit them ihiell, the hade jungalunda på then tid dragit med hopen, Sedan käre nådige herre när wij komme her för byn haffue wij legred oss her Resetygett synnerligen vdj en by, och fottfolkit j then annen strax wij bygde oss lägret screffue wij till her Truidt wlfztand oc tesligis till bormestere och råd j wardbergz by radendis och förmanendis honum thet besta wii kunde som e: n: wäll fornimmer aff thenne mett föliende copia hwad spottesk swar wij finge aff her truid worder e: n: wäll för-

nimmandis aff h:[ans] egit breff som iag eder n: her mett sender, the swar som borgemestere och råd j wardberg scriffue oss igen sender jag och eder n: Och kunne wij jnthet beueka thom att gå oss tilhonde [dog lichauell haffue wij wäll forståt att meste parten af borgerne i staden skulle wara gode mett att göre men the haffue j^o landzknickter jnne hoss sig Och waga icke for them at openbara sig] *) eij heller haffue wij någhen råd till att storma them byn vtaff (största saken) att knekterne äre ganske owilige, Så att man jngen wart kan bringa thom, för än the få theris lön, eller sold oc är befructendis att när the fast haffue fått theris peninger skulle en part aff thom wara sedan så ouilige som tilförende annen saken att graffuerne äre fulle mett watn, att jngen kan komma till byn, jcke haffue wij heller krutt ther wij kunne bestå någon skarmyssell mett, är her mong landzknickt som icke haffuer eth skott krut, icke heller haffue wij råd till att skaffa them kornekrut Så är oss ondt att göre någhen storm för än wij få thet wij skole göre mett, [Therföre är än nw min oc alle tesse godemendz ödmiuk bön och begären att eder nåde wille werdis mett thet snareste att försörgia oss mett krut och lott, anners bliffua wij ilde vtsatte.] **) Och giffuer iag eder nåde tilkenne, att för 4 daga sedan wåre iag, her Lars Siggesson, och flere gode men j Ringhen hoss knekterne, och skulle förhandle mett them, både vm then storm, och the kneckter som så skendelige haffue förlopet oss och än daglige förlöpe thå finge wij jngen annen beskeid vtaff them, än att the ropade oc puckade vm theris sold och peninger och matt oc öll Thå loffuade wij them theris peninger jnnen xiiij dagar eller iij wikur, Thet nögdis them platt jnthet eij heller gaffue the sig till frijdz när wij ride aff ringen, ropade the på oss icke annett, än Brille forkopers Så käriste nådige herre haffuer iag ingen råd mett thetta folk mett minne the få theris peninger, Och the peninger som her for honden äre wele lithet forslå thill thenne löninge tid Och huar eder n: tekkis giffua knekterne månede sold, Tha haffue the befallingx men öffuer knekterne giffuit tilkenne, att the icke betröste sig att munstra aff thenne hop vtöffuer xij^o kneckter, som thom tycker att göre skäll för Månede sold dog huru eder n: will handla bade mett them och the andra thet settie wij vdj eder nådz skön

Therföre epter slik legenhett är alles wåres ödmiuke bön och begären, att eder n: will werdis att giffua oss eder nådz enkiende willie tilkenne, hwar wij oss epter retta skole, Och huar eder nåde

*) Det inom [] stående är tillagdt i brädden, men sedan öfverkorsadt.

**) Det inom [] stående är öfverstruket.

så syness att wij skole göre någhet ytermere tug jn ått schåne mett thenne nerwardendis makt, oc icke yterligere förbida någhen mere vndsethning oc försterking mett fremande krigzfolk att eder nåde wille thå forsoria oss mett huad dell som wij nw haffue brek opå,

Jtem käriste nådige [herre] haffue wij tesligis besport att the skånske herrer göre fast rede, Och naghet folk skulle wara szat offuer sundhet oc haffue ackthet sig jn ått halmstade, oc latha gå ord sa att halmstada skall jnthet sta them Hwarfore haffue wij nw förordinerat till Halmstade Jacob bagge mett en fäniche landzknickter, som ther liggie skole och forswara then stad och landzende som wij haffue jntagit, att then icke kommer oss frå honde igen, desligist gar ord att the och tinget mett bönderne, så att the sitia widerrede ee när the på eskia Och huad ytermere legligheter eller tidender som her på ferde äre, them wij icke så till prijcke scriffue kunne, haffue wij befalet att thenne godemen her holger karlson sampt mett Måns Månson skall fara vp till eder n. och giffue eder nade them tilkenne valeatis

Käriste nådige herre werdis eder n. wele wetta att her kom till oss j dag en borgere aff gåsekijll, huilkin ther haffuer warit fongen eller aristerat j Lubko sedan j sommers Och såde han oss för tidender att ther haffuer warit beramat eth herremöte j Lubko som j fiorton daga stå skulle emellam hertug Christiern och the Lubske vtan for Lubko oc j the Lubskes läger oc wåre ther j Lubko the Mekelborgeske herrer Margraffuen, oc hertug Mans oc h: forstinna drogo genom Lubko oc till h:[ertug] c:[hristierns] läger Men huad ther bleff beslutid wett han icke, och sade han att same möte skulle wara endat xiiij dagar sedan, Och gaff han oss tesligis tilkenne, att som j logerdagz war v wikur skulle ther ståt en slakting emellam Hertug Christiern oc them och hertug [Christiern] skulle på same tid slagit oc fongit frå the Lubske v^c kneckter huilke k:[necter] the Hamborgske hade mest sent the Lubske j dag v wikur fick hertug Christiern en pråm vtan for hijn, full lad mett skiönt skyt huilke the Lubske hade akthet att beskiute the twa bryggier mett som Hertugen haffuer latid byggie öffuer traffuen, fredagen ther nest epter fick han j Slukop iiij swår skip en Jakt oc iij boyeter*) mett skyt och alle, Dog siger han att the Lubske haffue blokhuset wed traffmynnen jne så att hertug C: icke kan komme slupen till siöss mett minne han får blokhuset jn igen Och siger han att hertug cristiern haffuer icke fått Mollenn jn som ord gik aff,

*) Boyorter.

Jtem kom her en bonde j länett hem j dag j frå Jutland och hade warit j Åleborg i torsdagz, sade han for wisse tidender Att the Jutske herrer ware jn för aleborg och brende ther om kring oc kunde dog jnthet mere skaffa, naghett ther epter reste skiper Clemet en hop bönder och the herrer gaffue sig jn vdj en kopstad benempd Randerss, Thå gaff skiper clemett the bönderne som med honum wåre (som han ikke stort annett krigzfolk haffuer) sköfflung vtöffuer staden och them ther jnne wåre, Thå the herremen thet fornumme, lotho the stadzporterne vp, Och lotho jn så monge bönder som the wäll besta kunde, sedan slogo the porterne igen, och slogo hwart barn j hiell som ther jnkom, wid pass iiij eller v^o bönder, Och slogo så vtt till the andre som vtan fore ware och földe them så hem, att the icke skole haffue Lust att gå mett skiper clemett vtt en annan tid, Och mener same bonde att han will haffue sitt winterläge j aleborg Och haffuer han ther ij skip ij boyerter icke *) mere folk än lx eller lxx basmen dog siger han att the herrer göre fast rede och wele slå honum vtt aff landet igen

[Jtem giffue wij eder n: tilkenna att för iiij netter sedan lotho wij vpbrenna her j wardbergz haffu xv eller xvj skip och skutor stora ok små som tilhörde borgerne j byn och en part the störste her Truid, samme natten war peder Swenske arffued Trolle och flere vnge karle hart in vnder slotthet, och brende vp for her Truidt en skön qvern, en ladu full mett höö, ok en stor hop boskap, så att her Truidt fick then natt skada öffuer till m *m*l] **)

17.

Till borgmästare och råd i Warberg, uppmaning af de svenske höfvidsmännen att uppgifwa staden (November 1534).

Efter conceptet i kongl. Riks-Archivet, på samma ark som näst förestående bref till konungen.

Helssa for sent mett gud käre dannemen wij scriffue eder för några dagar sedan till, Och tesligis mett eders sendebud Jons Riper giorde eder en erlig och redelig åttwarssell wid eders och eders stadz schada och forderff Rådendis och förmanandis eder, atj j tid oc j thima wille besinne eder sielffue, och falla oss tilhonde på Hög:ne furstis hertug Christierns wegna etc Ok endog j scriffue oss någre fåå ord till igen, mett en ringa beskeid, ther

*) Detta ord öfverstruket, men erfordras för meningen.

**) Det inom [] stående är öfverstruket.

wij oss någhet epter retta kunde Therföre råde wij eder atj än nw wele ackte och besinne eders, eders Hustrvers, barns och stadz wålfart och longligit bestond, (Kenne gud) wij äre icke j then motto vtkomne, atuj wele wette någhen god mandz schada eller forderff, then ther ellers mett godo, oc sin frij willie will falle oss tilhonde, Så behöffue j Dannemen jcke heller tenkie, atuj wele öffuergiffue thenne stad eller flitia oss häden mett minne wij få wette en ende mett eder och eders stad, anten mett godo eller ondo, skulle thet än kosta alles wåres hals oc wålfart, och wij platt j grunden skulle vtöda och förderffua thenne landzenda, vm then schada j framtiden icke bliffuer till reknat eder genstörtighett oc tresko giffue wij eder sielffue till besinnendis, Så huar eder så synes gott oc rådeligit wara, atj wille giffue eder stad j wåre hender, Thå wele wij så beuisse oss emott eder atj oss nest gudz hielp jnthet skylle skole, Hwar och icke, thå må j her epter stå eder egin fare, Edra skip skole icke heller bliffua vbrende, mett minne j rette eder sielffue oc giffue vp staden, giffuer oss her eth oförsumeligit swar opå jnnen aptonen.

18.

De svenske anföranne till konungen om det fortfarande myteriet bland trupperna, m. m. (Lägret för Warberg) den 2 Dec. 1534.

Efter conceptet i kongl. Riks-Archivet.

Sendis med Seuerin Kils dreng Onsdagen post Andree

Nådige Herre Som wij nw nyligest med eder nådz dreng Lasse scrifteligen beclagede oss for eder nade vm thet folk som oss så skendelige forluppit haffue Och att the then tid loffuade wela för-töffua på viij dagar tilgörendis etc Så kunne wij nw icke för-dölie för eder nåde Att strax same viij dagar förlihne wåre handlade wij med them på nytt thet beste wij kunde Och formodede att the skulle än thå haffua besinnat sig, Thet kunde jnthet hielpa, vtan haffue nw meste parten gått theris koss, så at her bliffue näppelige viij^o quarre oc the som quarre bliffue loffuade widh theris edh äre [oc] redlighet oc vprekte hender att the wille bliffue til-städis liffua oc döo med huer annen lichauell haffue nw sedan forluppit oss iij eller iiij roter oc än nw daglige för-löpe oc the til-stedis äre wele icke heller lenge bliffue her beliggiendis med minne the få theris peninger, Men thet the skulle haffue gått theris koss, (som nw borto äre) för matt skuld, kunne the alrig beuisse, förty

som wij och gâffue eder n. tilkenne, j same wår forre scriffuelsze, att the haffue så tagit till j thenne landzende att almogen giffuer ther stor clage vtöffuer. Och är nog beuiseligit. att när same selskap drogo theris koss vtaff lägrett hade the så mykit bröd kött och annen fettalia, att the andre knekter som tilstädes bliffue finge fettalia nog att kiöpa vtaff thom for peninga vtan thet the bære med sig. Och giffue wij e: u: tilkenne att wij jngen råd eller lempo haffue till att storma thenne byn, epter wij äre så swaga med folk. Oc är nog till befructendis att wij icke heller kunne suelta them ther vtt Dog haffue wij så warit vtöffuer eens Att så lenge wij mett någhen lempo kunne få bering till folkit och hesterne, Thå wele wij nest gudz hielp forholla oss her for wardberg, thet yterste och le[n]gzste wij kunne, oc oss mögeligit är, Och när så fierre kommer att wij för jngen dell kunne oss her lengre förholla, Thåå haffue wij så warit öffuer ens oc syntz best wara, dog på eder nadz gode behag atuj akte att fordela fottfolkit en part till Halmstade med någet resetyg till att forswara then by och landzende och en part till Lödösze och köpstederne j wester-götland, Mett resetygett wele wij forsterkie fogterne j länen, och thet öffuer är skolle forholla sig huru the kunne her vtt[i] landemerkit till tess wij kunne ytermere fa wette eder nådz willie oc mening vm folkit

Kalffuen

Käre nådige herre jngen synnerlig tidende etc vt moris est, vtan huad [wij] nw kunne forfara for tidender anten fra Jutland eller Schåne wele wij oforszumet giffuet ider nåde tilkenne Ytermere kärste nådige herre lott eder nadis tro man Seffuerin Kijll oss forstå att eder nåde hade scriffelige befaled honum att göre the boyeter rede som ther liggie för Lodosze etc Och lathe them oforszumelige lope vtaff och möte med eder nådz skip j Sundhet etc Så ma eder nåde wette att epter her Lars S:[iggesson] och Ch:[ristopher] An:[dersson] haffue nw scriffuit vtöffuer till the gode men j Randeress liggie, som eder n: aff same theris handling wäll fornimmandis warder, Therefore haffue wij än nw fortöffuad honum, så att han icke skall afferdige same skip, för än wij kunne få bud tilbaka igen, Och huar eder n: till sinnes bliffuer att vtrusta same skip på skiper clemett att eder n: wille thå forskicka hijt krut och lod anners komme wij ther jngen wart med *)

*) Efteråt finnes tillagdt följande meddelande: In j thetta breff lagdis thenna handell som Lars Sig:[gesson] och Christoffer hade hoss her Claues Bille

19.

De svenske anförarne till konung Gustaf rörande åtskilliga ämnen.
(Lägret för Warberg) den 7 Dec. (1534,)

Efter conceptet i kongl. Riks-Archivet.

Sendis thetta breff vp till vår nådigste herre med
Truls som kom aff Jutland med the breff vigilia concep-
tionis Marie

Stormektig furste Nadige herre Som wij tilforende haffue giffuit
e: n: tilkenne med vår scriffuelsse, att wij hade vtöffuer skickat
till Jutland Truls eder nådis fogte till att forfara the legligheter
ther på ferde äre Så må eder n: wetta, att j nat kom han tillbaka
thill oss igen, med sådana beskeidt, oc tidender som han eder n:
sielff myntlig widere oc j lengden vnderwisa och beretta kan, Så
må e: n: oc wetta, att hög:ne furste hertug Christiern, oc tesligis
Bispen j Årss, med her Måns Göije, haffue scriffuit oss till, aff
hulke breff wij försende E: N: Copier vtaff, Och epter thet hog:ne
furste hertug Cristian oc flere the godemen haffue loffuad oför-
szumelige wela forskicka hijt till oss ij^m gode mynstrede landz-
knicter, Och begärer ther till ij gode Jackter wäll vtrustade med
skott krut oc annen tilbehörningar, hulke the begäre att löpa skole
vtt j siön, ok hielpa same landzknicter wäll vtöffuer, Hwarfore
nådige Herre haffue wij nw forskickat Seuerin kijll till Lödösse,
till att latha vtt rusta the skip ther liggie så att the med thet aller
snarste kunne bliffue ferdige, Endog her är icke råd till krutt
eller lott med minne eder N: wille offorssumelige lata skicka hijt
nid så mykit som behoff kan göris Ytermere nådige herre effter
thet slike landzknicter (gud tess loff) hijt vdj eder nådis tiäniste
förmodendis äre behöffuer icke e: n: höghett vår formaning, hwad
tilbehöring för nöden är, att göre thom willige med, till så-
dana ting

Framdelis nådige herre som wij ofta haffue giffuit eder n: til-
kenne vm thetta folk, Så må e: n: wetta, Att her är nw en ringe
ting wed pass vj^c quarre aff same fottfolk, wette wij icke hurv
lengte the bliffue tilståde, ty the pucka och ropa vtoffuer alle motte
vm theris peninger och matt och öll, Eij är her heller krut för
honden, hwarken till fottfolkit och eder N: skytte att e: n: wille
forsoria oss med Slangekrut oc kornekrut

Ytermere käriste nådige herre for slike legligheter och tidender skuld som nw forhonden är, År alles wåres ödmiuke bön och begären (Huar eder nådz legligheter sig ellers någerlunde så begiffua kunne) att E: N: wille giffue sig hijt nid till westergötland, Thå kunne wij stedze giffue e: n: alle wåre legligheter tilkenne, som eder n: sielff besinna kan att aller største makt på ligger, att wij haffue eder n: altid till råd, werdis eder n: sammelunde wetta attuj haffue stor nöd for fettalia her j thenne landzende, oc hwar wij lenge skole liggie her, Thå är icke annen råd än att wij motte eskie en mölig gerd vtaff eder nadz vndersater j kynd och Marck

20.

Tillägg till ett nu förloradt bref från de svenske anförarne i Halland till konung Gustaf om de väntade utländske lansknickarne. (Efter den 7 December 1534.)

Efter conceptet i kongl. Riks-Archivet.

Framdelis nådige herre, Som hogborne furste hertug Christiern oc tesligis wij med wår senaste scriffuelsse gaffue Ether N: tilkenne, vm the ij^M landzknickter, som hijt oss till vndsethning formodendis äre fra Julland Hwarfore är alles wåres ödmiuke bön oc begären att E: N: will werdis oforszumelige med sin scriffuelse giffue oss tilkenne, hurulunde wij med same fremmande landzknickter handle skole, Eller huru eder nade will wara fortentt vm theris besoldning, huad mynt e: n: them giffue will, huru mykit om måneden, huru theris stelle breff oc artichell breff skole lyde huad befelningxmen E: N: will haffue ther vnder, huem medh thom handle skall, Eder n: wett wäll sielff her är ingen for honden som wett att vngå med tyskom, eller handla kan med them j ringen, Att E: n: wille forsorie oss med then som ordett kunde haffua med them på eder nådz wegna Och vm alt annett som behoff kan göris bland same landzknickter,

21.

F. d. erkebiskopen Johannes Magnus till konung Gustaf om de i Danzig fångne Svenskarne, m. m. Dat. Danzig den 10 December 1534.

Efter en afskrift i Linköpings stifts bibliothek med påskrift: "ex donat. C. J. Benzel. Vol. XXXIV No 69. Collect. Hist. Eccl. Svec."

Serenissimo Principi ac Domino, D. Gostavo D. G. Suecorum Gothorumque Regi etc. cum debita reverentia

Serenissime Princeps, Domine Rex. Strax iag kom i Sommars från Room till Danscha och förstod huru Sweriges Rijkes owänner wille wijka thenna staden efter deras willia, schref iag E. Nåde till med Albricht Tolleck, alleledes rådande att E. N. wille ju skrifwa rådet till i Danska och hala them till eder etc. Hade thå E. Nåde efter mitt råd med ett ark papper stillat, thet nu görs behof att stillas med alldrastörsta arbete och omsårg, doch håppas iag till Gudh att all ärende skola ställas till det bästa, om E. Nåde wärdigas att följa min råd efter, hwilken här efter som alltid tillförende skall vara E. N. och alt Sweriges Rijke redebogen till thet bästa, såsom E. Nåde undersåtha Herr Iwar Flemming, och alla andra fattiga fångar Swenska män hafwa förståndet och rönt, nu i alles theras största motgång och lijfsfara, här i Danscha, känne Gudh som weet mitt trogna hierta, att iag har så stora omsårg haft om theras hugswalan och förlossning, som iag will att Gudh skall mig frälsa af alle mine nödh. Mester Olof Magni af min yttersta befallning hafwer nu här nästan en månadt omkring, dagliga dags, stund wed stund, arbethat i thenne saak, nu med Herr Iwar och Oluf Swart, nu med Burggrefwe och Borgmästarna och Rådet, och theslikest med kungens Ståthållare af Påland, och Hertig Albrechts sändebudh af Prytzen, nu från den ena och till den andra, och thess emillan inn i fångatornen till the fattiga Swenske fångar (öfwer them mera Gud sig förbarma) och hafwer iag upgifwit ena skarpa förmaning till Rådet uppa E. N. wägna, så att jag hafwer alzintet försummat dher meer hafwer bordt göra i sådana högmåls saak, efter the lägligheet iag är nu uthi stadder. Iag är nu med them, wore mine ärende fastare i Swerige, så hade och min råd och böön större macht i thenne och annor måtte. Doch låfwar iag thet E. N. och mitt fäderneslandh på mina Christeliga troo och ähro, att will E. Nåde taga min ärende hemma i

landet till goda punchter, och skicka mig tillhanda tilbörlig hielp och fullmechtig befallning, iag will det ährendet så förslijta, att näst Guds hielp ther skall eji efterkomma yttermehra obestånd, än ty att många E. N. och Sweriges Rijkets vwänner wille giärna att jag skulle alzintet lägga mig uthi thenne saak, doch kenne Gudh allwoldiger, att iag kan ey så ogunstiger wara moot arma bedröfwade Swenska män etc Göre mot mig Sweriges Rijke ondt eller gådt. Iag will dock efter mitt Christeliga Biscopsembete, altijd giöra thet gått är både moot ondom och goodom, alzintet twikandes att Gudh warder all min ärende skicka till en god ände, och hårdeliga straffa them som hindra mina Christeliga acht, som jagh hafwer till mitt fäderneslandz bästa. Här med eder Gudh befallandes. Gedani 1534, x decembris

R. M:tis V.

deditissimus

Johannes D. G. Archi-Episcopus
Ubsalensis.

22.

Svenske anförarne i Halland till konung Gustaf om truppernes hållning, underhandlingar med Trued Ulfstand, underrättelser från Danmark, m. m. Dat. (Lägret vid Warberg) den 20 December (1534).

Efter conceptet i kongl. Riks-Archivet.

Sendis thetta breff vp medh Pauall Dominica ante natiuitatis dominj

Alles wares ödmiuke plictige hulle tro tjäniste, altid tilforende berede Stormektig furste kärste nådige herre, Eder nådz breff och scriffuelsse äre oss tilhonde kompne med E. Nadz dreng Påuell, aff huilke wij fornummet haffue, att E: N: haffuer skickat peninge hijt nid till E: N: folk, och att Mans Månson skall oforssumelige komme och giffue oss eder N: sinne och menung yterligeren tilkenne Tesligis begärer E: N: atuj jungelunde skole giffue vp thenne bestalning mett minne wij ytermere forwette oss mett fienderne etc Så kärste nådigiste herre werdis e: n: wele wetta att wij icke heller äre j thet sinnet att vpgiffua thenne bestalning, så lenge oss mest mögeligit är att forholle oss her, och wij någralunde kunne få berning till folkit och hesterne, Endog nådige herre att rese-

tygit äre stadde med thenne bestalning, vdi stor fara, epter fottfolkit äro oss bortgångne Dog wele wij leuell holle bestalningen wid makt thet yterste oc lengzste wij kunne, Och må e: n: wetta att fottfolkit äre alle oss forlopne, på then fäniche när som äre j Halmstade, som är wid pass iij^c starke, oc ij eller iij^c som wij nw forordinerat haffue till Halmstade, till tess wij få wetta E: N: willie, hwar wij icke hade them thet jnrympt att the motte draga anten till lödöse eller Halmstade thå hade wij icke behollit en karll, Sådana regimente haffue wij nw haft med thetta folk både j ene motte och andre, att oss står thet alrig till fyllest att beclage för E: N: Ytermere giffue wij E: N: tilkenne att wij ij eller iij gångor haffue warit till tals med her Truid, Och borgerne j byn, Ok kunne wij jngelunde bringe thom thill then mening att the wele hondgå hogborne furste hertug Cristian, Hwad förtröstning the anten formode eller forwette sig kunne wij icke wette, epter the äre(!) stå sa hart j theris menung, Och war her Claues bilde her hoss oss for nagra daga sedan, oc war till tals både med her Truidt oc borgerne, kunde han icke heller beueke thom, Och kunde wij icke annet förnimme aff her Claues (oss så sant gud hielpe), än att han är fast på then siden som honum bör hertug Christierns man

Ytermere nådige Herre werdis E: N: wela wetta, Att för iij eller vj daga sedan wåre wij till handling med her Truid, kunne wij Then tid jngelunde beueke honum till någen handling på hertug Christierns wegna, Men nw j går screff han oss till, oc eskede oss thill sig, giffuendis före att han wille giffue oss nagra the legenheter tilkenne szom tesse trennä rigers jnyggieres wälfart mykti anliggie skulle ther vm Danmarkz rigis råd, oc besynnerlige h: broder honum scriftlige besögt hade, Och när wij komme till honum gaff han oss före, först att han förfarit haffuer j sanning att hertug Christiern oc the Lubske skulle wara förlikte, men huru then förlikning sig forluppit haffuer wiste han icke, Tesligis att the landzknickter som wåre j the Lubskes tjäniste, skulle hertugh albrecht aff mechilborg, oc greffue Johan anamat till sig j tjäniste, oc tesligis viij^c resenärer Och församble the alle the skip och skutor som the kynne bekomme, Och skulle ther gå sadana rykte, att thet skulle gelde anten Danmarck eller Suerige till, dog kunne wij ther jngen stor loffue slå till, epter wij ther jngen mere beskeidt ther aff wette, Samalunda gaff han oss och tilkenne att Greffuen skulle wara dragin till en herredag som sta skulle j kollinge, emellam hertug Christiern och honum, Och mente her Truidt att

på thenne tid skulle same dag wara endatt så att hertug Christiern ock greffuen skulle wara förlikte, Endog han eller wij platt jngen tidende haffue huru same forlikning sked är, Dog må e: n: wetta att wij haffue trenne wåre budh jn ått Julland, så snart wij få någhet there tillbaka skall E: n: oforszumeliga få ther bud vm Och wanker her for tidender att nw nyligen skulle hertugens folk warit till mangling med the Jutske bönder, oc skulle wara slagne iiiij^m bönder dog haffue wij ther icke heller naghens wiss kundskap vm

23.

*Protocoll öfver vapensynen med frälset. Den 20 December 1534. *)*

Efter conceptprotocollet i kongl. Riks-Archivet.

Thenne vapensyn stod Söndagen före Thome Anno 34

Her Johan turson xxvij iij siuke k:
 her Lars Siggesson xix tilståde, x vdj halmstade
 her Holger karlson xvijj
 her Peder Hard iiij
 her karl Erichson xxxvij **) vj Siuke
 her Birge nilson x
 her Mans Johanson vj
 her Ture Trolle xj
 Mester Cristoffer iiij
 Gustaff olson v
 Nils krumme vj
 in propria persona
 Arffued trolle vijjj
 Peder anderson vj
 Botued scriffuere xj
 Bispen j Schara vij
 Swen kart vij
 Nils fub iij
 Arffued Månson iiiij
 Jon olson på Hakilsta xiiij
 Jens olson v

*) Denna vapensyn eller mönstring afser tydligen det i lägret utanför Warberg samlade frälset före dess kort derefter skeende intåg i Skåne.

**) Åndradt, skulle äfven kunna vara xxxiiij.

Crister Larson v
 Jorn Erikson vj
 Anderss Hansson v
 Olaff person vjjj
 Erich stake v
 Seuerin kill xxvj
 Gustaff kaffle iij
 Lasse kaffle iij
 Jffuer Månson iij
 her Benkt Nilson ij
 Heming person j
 Hingzsteriderne xij
 Tord person iiij
 Matz körning ij
 Olaff Arffuedson j
 Peder Brynteson j
 Engilbriçt j
 Per Ingemunson j
 Lasse Ingemunson j
 Fru brita på Åkerö ij
 Hustrv Anna på Hedensö ij
 Lasse tidemanson ij
 Fru Karin på lagon [o: lagnö] ij
 Benkt Arenson ij
 Halsten scriffuere j
 Biorn gulszmed j
 Gustaff knutson j
 Truls scriffuere iiij
 Gudmund person j
 Jens j Haleby j
 Axell posse iij
 Tord bonde iij
 Matz kagge ij
 Anders person ij
 Olaff Boson ij
 Gostaff Olson ij
 Lindorm matson j
 Anund stenson j
 Erich stenson j k
 Jon Suenson ij
 Nils Olson j

Fru Ingegerd ij k:
Johan Benktson j k
Lasse Erichson vij
Jöns bissere j
Lasse Erichson j
Per Gunnerson j
Hustrv Mariet på Söderass j
Karl Torson j
Nils arffuedson j
Nils Ribbing iij
Torsten Nilson j
Lasse Turson ix
Mester Jörn j
Torsten Brunson ij
Per Olson j Marck ix
Knut suenson j
Bispen j Stregnes iij
Jens person j
Nils Munk viij
Axell Erichson iiii
Jens Tysk ij
Birge budde iij
Gustaff larson j
Peder hansson iij
Tord i rysta j
Olaff i grellesta ij
Sven kart vj
Jens person j
Olaff rull iij
Måns person j
per anderson pa linko:[pings] gårdh iij

24.

F. d. erkebiskopen Johannes Magnus till docmapitlet i Upsala angående anledningarna dertill att han icke återkommit och åter öfvertagit sitt embete. Dat. Danzig d. 20 December 1534.

Efter en afskrift i Linköpings stifts-bibliothek med påskrift: Ex donat: C. J. Benzell. Vol. XXXIV. N:o 63. Collect. Hist. Eccl. Svec.

Venerabilibus Viris et Dominis almæ ecclesiæ Ubsalensis Prælatibus et Canonicis, amicis et fratribus nostris charissimis, Coniunctim vel divisim capitulo Ubsalensi.

Johannes Dei gratia ArchiEpiscopus Ubsalensis, Sedis Apostolicæ Legatus.

Venerabiles viri, amici et fratres charissimi . Quamvis Regia M:s superioribus annis nos in patriam revocavit, tamen antequam consecrationem et pallium A:-Episcopale (sine quo frivolum et inane est ArchiEpiscopi nomen) a sede Apostolica consequeremur, non fuit nobis honestum aut utile redire, horruimus enim occasionem præstare, qua istud christianissimum regnum schismaticum vocaretur . Non vero, Domino Gostavo Trolle ob demerita sua et ad testimonium vestrum apud sedem Apostolicam deposito, per summum Pontificem et R:mos D. Cardinales confirmati et consecrati sumus, insuper collata est nobis Legatio Sedis Apostolicæ qua poterimus totam ecclesiam Svecanam unitati catholicæ et Apostolicæ restituere, speramus Regiam M:m ad hanc nostram optimam intentionem efficaciter cooperaturam, cui desuper extensius scripseramus, feliciter valete pro nobis Deum orantes ut salvi et liberi cum omnium vestrum et totius regni consolatione vobis restituamur . Gedani 1534. vigesima die Decembris.

25.

Anförarne för de svenske trupperne utanför Warberg till konung Gustaf om ankomsten till Skåne af 1,500 man under anförande af grefven af Hoya och Berendt van Melen, antalet af den svenska styrkan, m. m. Dat. (lägret för Warberg) 25 December 1534.

Efter conceptet i kongl. Riks-Archivet.

sendis med lasse Juledag.

Käriste nådige herre, Som wij vdj vår senaste scriffuelsse gåffue ether nåde bland annett tilkenne hurulunde her Truidt eskede

oss till tals med sig, och lott oss förstå vm någhet folk som skulle wara jnkomit j Falster och låland, som hertug Albrict aff Mächelborg skulle ther jn skickat haffua, Så Teckis E: N: wele wetta att nw på staden kom her en her Claues billes Swen hem aff Schåne, huilkin her Claues bille skickade frå sig när han war her hoss oss ther sade oss for wisse tidender, att j går skulle xv^o landzknickter wara kompne öffuer örsund och hijt jn i Schåne, oc latha the gå sadana rykte att the haffue ackthet sig jn ått Suerige, och är barend van Mälen och greffue van der Hoyen ther hoffuidzmen före, Och hertug Albrict skall än nw ligghe j Rostock, och ackter sig med mere hielp, med thet snarest vtöffuer till the andre Må eder n: och wetta att fru Sophia på wollen haffuer scriffuit Jacob bagge till vm same tidender, huilkit breff wij sende E: N: her jnnelyct tilhonde, ther aff E: n: en stor part aff the legligheter fornimma kan Therefore käre nådige herre effter slige farlige tidender oc forrathlige ansleger på ferde äre, oc wij icke fornummet haffua att the Selenske eller skåniske herrer haffua giort same krigzfolk naghett mottstond, kunne wij icke annet gisse än thet will gella Suerige till, epter the lathe thom så vbehindrade passera genom theris land, Hwarfore rade wij oc ödmuikelige bedie och begäre att E: N: will till tenkie att ytermere rusta sig vp med alle makt, så att vm thet endelige will gella Swerige till, att E: N: hade naghett makt att taga mott thom med, på thenne sido wele wij natt och dag winleggje oss, att göre them affbreck thet yterste wij kunne, hwar wij icke äre så starke att uj kunne besta them med nagen wellig slakting j marken, thå wele wij li[k]uell wara thom så när, att the skole wette på huicken szide wij äre vm thom Ytermere som wij oc gåffue ether n: tilkenne med same wår scriffuelsze att wij icke wåre stort öffuer ij eller iijj^o starke med fottfolk, Så må E: N: nw wetta, att seden anskrid kom vp att Mans Månson war kommin med E: N: peninger, Thå haffuer en part aff thom kommit igen, sa att the äre nw wid påss vj^o starke vtan thet som är j Halmstade men med resetygett äre wij icke heller stort starkere än till vj^o gode haffmandz hester vtan klippere, Och må E: n: tesligis wetta, att wij till jngen handling haffue warit med Her Truidt sedan, så att wij naghett kunde beuege Honum till någen god Handell

Jtem vm mere krutt Jtem vm tidender så snart the komme skall h: n: få them att wette vm thet breff frå her axel vgervp som ether nåde hijt sende, som är iij tynnor slangekrut j tunna hakabyssekrutt och j tunna kornekrut Så kan eder n: wäll sielff

tenkie att thet will en ringe ting förslå, hwar wij skole wara till naghett mangell med thet folk som nw offuer kommit är, och begäre forthensskuld at e: n: will än nw vtan all förszumelse skicka mere krutt hijt nid vtaff alle hande slag, annerss är E: n: folk och wij alle ganske ille vtt satte, bliffuer ther naghett vttoffuer som icke förskiuotis skall thet bliffue altid tilstädiss E. N: till godo

26.

*Fragment af ett bref från hr Johan Thuresson till konung Gustaf om användningen af ett parti båtsmän. Odateradt. *)*

Efter conceptet i kongl. Riks-Archivet.

Ytermere kärste nådige Herre, eder nåde screff mig till, for någhra daga sedan, oc begärede att iag skulle skicka vp till e: n: the båszmen som vpkompne wåre j från Nylödösze etc Huilkit iag oc så gerne epter eder nådz begären göre wille, Men alredo förän iag fick same eder nådz scriffuelsze, hade iag förskickat same båszmen på en skuto, med eder nådz skytte oc Harsk till Jena-köpfung, Nw hade iag ackthet skickat them hädan oc vp till eder nåde, Dog wele Bysseskytterne jngalunda vmbära them epter same båszmen kunne en part wäll skiuta, oc äre dugelige oc till tagende karler, therföre kan jag jngalunda få same båszmen frå them, Dog huar eder nåde will endeligen haffua thom vp, thå wil iag gerna skicka mig ther epter, Eder nade Gud befalendis

Johan Tursson R.

*) En mängd andra handlingar rörande Grefvefejden och Svenskarnes deltagande i densamma äro upptagna i Paludan-Müllers "Aktstykker til Nordens Historie i Grevefeidens Tid". Tvenne, nemligen den skånska i Wä församlade adelns fullmakt för Josep Falster och Christoffer Huitfelt att underhandla med konung Gustafs höfvidsmän, samt de fullmäktiges edsförpligtelse till samme svenske höfvidsmän, hvarigenom de å hela adelns vägnar underkasta sig konung Gustaf å hertig Christierns vägnar, och lofva den sednare trohet, samt förnya förbundet med Sverige — begge brefven från sista dagarne af December 1534 — finnas tryckta i samme författares historia om Grefvefejden, 2: 470, 471.

The first part of the book is devoted to a general survey of the history of the world, from the beginning of time to the present day. The author discusses the various civilizations that have flourished on the earth, and the progress of human knowledge and art. He also touches upon the political and social changes that have shaped the course of history.

In the second part, the author turns to a more detailed examination of the modern world. He analyzes the causes of the various wars and revolutions that have occurred since the end of the 18th century. He also discusses the rise of the industrial revolution, and the resulting changes in the social and economic structure of society.

The third part of the book is devoted to a study of the present state of the world. The author discusses the various international organizations that have been formed, and the progress of the peace movement. He also touches upon the current state of the various nations, and the prospects for the future.

The fourth part of the book is a collection of essays on various subjects of interest. These include the history of the United States, the progress of science, and the state of the world's religions. The author also discusses the various theories of the origin of life, and the progress of the human race.

The fifth part of the book is a collection of essays on various subjects of interest. These include the history of the United States, the progress of science, and the state of the world's religions. The author also discusses the various theories of the origin of life, and the progress of the human race.

The sixth part of the book is a collection of essays on various subjects of interest. These include the history of the United States, the progress of science, and the state of the world's religions. The author also discusses the various theories of the origin of life, and the progress of the human race.

The seventh part of the book is a collection of essays on various subjects of interest. These include the history of the United States, the progress of science, and the state of the world's religions. The author also discusses the various theories of the origin of life, and the progress of the human race.

Register.

A.

- Adel**, 15, 19, 20, 24, 25, 29, 39, 54, 55, 106, 347.
- Adeln**; om sv. adelns gods i Dmk o. Norge, o. om danska o. norska ad. gods i Sv., 29—31; d. adelns d:o, 48; i de nord, rik., 54; i Vg., rusttjenst, 95—96; i Sv. o. Dmk, 184; i Dmk, 188, 193, en del i Dmk hyllat gamle k. Christiern, 248—249; — — förenat sig m. Lübeck., 255.
- Administratören** af tyska orden, om hon., 357—359.
- Ælin**, hustru i Lygksenæs (Vg.?), rusttj.-skyld., 350.
- Afrad**, 72, 102.
- Aker**, s:n, se **Åker**.
- Akerbo här.**, allm. drst. fri fr. alla återstäder, 101
- Akershussz län** (i Norge), 339.
- Akröö**, se **Åkerö**.
- Albertus**, se **Albrecht**.
- Albrecht** [-icht, -ict, -igt, Albertus], hert. af Preuss., Stettin, Pommern, Cassuben o. Wenden, markgreffe af Brandenburg, burggreffe i Nürnberg och furste af Rügen (se vid. reg. t. 8:e del.), 230, 250, 312, 328, 333, 351; om undrhr m. hon., 328—331, 333, 334; gift m. hert. Christ. af Holst. syster, *ib.*; br. t. hon., 222, 224—230, 232—235, 278—279, 289—292, 296—297; hs secreterare, 279; hs secr. o. råd Joh. Reynechius, 293; instruct. f. hans sändeb. t. kon. G., 356—359; hs sändeb. i Danz., 385.
- Albrect** [-ict] (VI, kallad den sköne), hert. af Mecklenb.; om hs deltag. i Grefvefejden, 392.
- Aleborg**, se **Åleborg**.
- Allmogen**, saml. vid Distings markn., br. t. 32—33; br. om rätt utgör. af kkotind., 33—34; — vid Samtingsmarkn. om tract. m. Dmk, 53—54; br. t., 55; — på Dal, om afgift f. fodringen, 73; — i Åkerbo h., fribr. fr. återstäder, 101; i Dmk, en del förenat sig m. Lübeck., 255.
- Alta** (Alfta s:n i Hels.), 7.
- Alsön** (Adelsö i Mälaren), hr Bencth coll.-br. drå, 130.
- Amack** (tyska namn. f. Amager, dansk ö, förenad med Köpenhamn med en bro), holländske vildgässfångare drst., 80.
- Ambasater** [-siater, -siatorer] (sändebud, ambassadörer), 19, 29, 53, 67—70, 79, 83, 105, 240.
- Amerall**, den stora krafvelen amerall i sv. flottan, 172.
- Amsterdam** [-ledam] (i Holl.), 76, 149; br. t. borgm. o. råd drst., 76; om pris på kläde drst., *ib.*; om köpslag. drst., 76—77.

- Anders**, hr, i Röck (Rök), fsvar.-br., 6.
- Anders Andersson** i Löesyö (se reg. t. 8:e del.), rusttj., 349.
- Anders Benctson**, bisk.-fogde i en del af Vg., contr. m., 58.
- Anders Bentson** [Bensson] (måh. dsme s. föreg., fl.-br. på Igelfrids gd i Igelfrids s:n (Ighulsryd i Redväg, nu en del af Liared), 61; fogde (i Vg.) rusttjenstskyld., 350.
- Anders Hansson** (Ekeblad t. Stola o. Sundby, riksr. o. väpn.), i slottslofv. på Leckö, 52; rusttj., 348, 389.
- Anders Joonson**, fogdebr. på Tierpen och Vendels s:n, 311.
- Anders** [-dreas] **Matthej**, hr, coll.-br. på Skepptuna gäll, 1.
- Anders Persson** (Ranck, se reg. t. 3:e del.) i Rankhyttan, en af hufvudmänn. f. uppror. i Dal.; hs dom, 37—41; fsvar.-br. f. hs hustru, 60; hon får lösören o. del i Rankh., *ib.*; hs fbrutna egdm bortgifves, 308—309.
- Anders Persson**, flän.-br. på Swalsjö s:n, 259; rusttj., 389.
- Anders Simonszon** (borgmäst. i Sthm), får hdsrätt. i Ulleråkers o. Vaxala här., 259.
- Anders Smaaswen**, se **Småsven**.
- Anders Ydson** (kon:s trotjen., i Mark), får 20 tr korn, 11.
- Anders Ytson**, erbjudes plats ss. styrman, 254.
- Andorp** (Antwerpen, stad i nuv. Belgien), om inköp drst., 77.
- Andreas**, se **Anders**.
- Angermanneland**, fogdebr. drå f. Marc. Anderss., 7.
- Animarum prebenda** i Kalmar, 31.
- Ankare**, 47.
- Anna**, fru l. hustru, på Hedensö (Jak. Krummes enka, dtr af Clemet Hogenskild o. fru Anna Bitze), flän.-br., 307; rusttj.-skyld., 389.
- Anna**, fru, på Vinstorp (A. Carlsdtr, se reg. t. 3:e del.), rusttj.-skyld., 349.
- Anne** (Anna Gudmundsdtr Gumsehufvud, enka efter befmn. på Vadstena slott And. Erikss. t. Hedåker, och moder t. kon. G:s canceller, Christopher Anderss. Röd l. Ekelöf), hustru i Hedåker, rusttjenstskyld., 350.
- Anne**, hustru i Laanghem, rusttjenstskyld., 350.
- Anund Esbyörsson** i Löesyö (Nylödöse), borgmäst., rusttjenstskyld., 349.
- Anund Stensson**, rusttj., 349, 389.
- Apiakoski qvarn** i Tavastl.; dombr. f. fru Anna Bitze drpå, 100—101.
- Arboga**, 138; möte drst., 40.
- Archidiaconatus prebenda**, i Skara, 37.
- Archli**, 159.
- Archlimästare**, om anskaff. af, 303.
- Aren Perszon**, hdsh.-br. på Broo här., 311.
- Arrestering** på de lübskes gods i Sv., 103; å ömse sidor, 104.
- Arffuid** [-ed] **Månson** (fogde öfv. biskopssak. i Vadsbo), i slottslofv. på Leckö, 52; rusttjenstskyld., 350, 388.
- Aruid Claueszon** [-sz], hdsh.-br. på Tjurbo h., 310, och på sockn., som ligga und. Salberg., *ib.*
- Armbröst** (armborst), 377.
- Arneryd** [-iid] i Tvärede s:n (Kinds h., Vg.), flänt t. Göst. Olss., 98.
- Arnsburch** (Arensburg, slott o. stad) på Ösel, 352.
- Arnö gård** (i Upl., se reg. t. 7:e del.), 7, 304, 305, 311; fogdebr. drå för Jöns Nielson, 87.

Asbo, se Aspeboda.

Aspeboda [Asbo, Asseboda] (i A. s:n i Dal., Måns Nielss. Svinhufvuds) egdm, som han förverkat, 51; hs hustru, 259; gården lemnas t. Er. Jonsson mot taxa, 102.

Askeby (s:n i Bankekinds h., Ög.), coll.-br. drå f. hr And. Jegere, 92.

Assertorp [Atz-] (i Dmk), Niels Lunges egdm, 19, 29, 46.

Axell Andersson t. Lænna (af släkten Lillie t. Ökna), rr., väpnare, 35; undrhdl. m. de danska sändeb., 18; i kons nämnd, 35; i rätt. öfv. de uppror. dalkarl., 38; sk. hålla konungsräfvt i Ups.. 99; får hdsrätt i Rasbo, 101.

Axell Erichson [Eriickss.-] (Bielke t. Häradssäter), flän.-br. på Vånga fjerd. rusttjenst, 390.

B.

Bagge, Jacob (af norsk adl. ätt, slutl. amiral † 1598), höfvidsm. f. knekt. i Ög., 253; underr. fr. hon. om Salberg., 257; sk. uppbära pgr, 259; en af anför. und. Grefvefejden, 377; tågat t. Halmst., 379; br. fr. fru Sophia på Vollen, 392.

Bankekindz härad (Bankekind i Ög.), fl.-br. drå f. Calmarna-Niels, 145.

Bardskerere, Söffuerin, 232.

Barneherrade (i Vg.), 218.

Behemen [Behem] (Böhmen), 10, 361.

Belt (Stora Bält), 371; Lübeck. drst., 183.

Beltare, Olaff, borgare i Sken., br. f., 60.

Beneth, hr, coll.-br. på Alznön, 130.

Benet Larson i Nyköping, lodgjutare; flän.-br. på Tuna o. Lunda s:r, 145.

Benhammar (nu Stora Benhamra, i Vada s:n, Vallentuna h., Upl.), fru Gunnilds egdm, 44.

Benkt Arenson (Ulf t. Ekolsund, riksr. o. väpn.), rusttj., 389.

Benkt Nilson (Ferla t. Bergshammar, se reg. t. 2:a del., riksr. o. ridd.), rusttj., 389.

Benådningsbref f. Bengt Skriffu., 307.

Berg (bergverk), 265, 317. Se vid. **Bergverk**.

Bergha (nu by i Kalmar landsförsaml.), flän.-br. drå, 231.

Bergenhuss (i Norge), 220.

Bergia Andersson (trol. Birg. Anderss. Lillie t. Aspenäs), rusttj., 349.

Bergelt (bergarelön), 63.

Bergslagen, 39.

Bergsmän, vid Salberg., om gästn. hos, 86; — br. t., 87; om införskaff. af dugliga, 126, 127, 363; på Thorsåkers berg i Gestr., priv. f., 265.

Bergverk, 362, 363. Se äfven **Berg**.

Bergverkskonst, 126.

Beritthe, hustru, i Torp, rusttjenstskyld., 349.

Beritthe, fru (Jönsdr Roos, Måns Bryntessons enka, sed. omgift m. cancelleren o. riksr. Christopher Andersson Röd I. Ekelöf) på Oplo, rusttjenstskyld., 350. Se vid. **Birgitta**, fru på Ervalla.

Beritthe, hustru i Siletorp, rusttjenstskyld., 350.

Berlin, 361.

- Bernhard** [Bernhardus] (Barnim XI, den fromme, t. Stettin), hert. af Pomern, br. t., 239, 289—292, 297.
- Bilde** [-ll-], **Anders**, hr, slottsherre på Stege på Møen; om hs öfvervåld mot Henr. Nyebuer, 62—63, 175—176, 178—179; på gr. Christophers sida, 241; br. t. Henr. Rosenkrantz, 250.
- Bilde** [-ll-], **Claes** [Clawes, -uess], (t. Lingsgård, d. ridd. o. riksr.), br. t., 82—84, 85, 219—220, 392; tidend. fr. hon., 141; förhåller sv. undersåt. gods i Viken, 179—180; br. t. hon., 219—220; om hs ställn. t. hert. Christian o. gr. Christopher, 222; om undhdl. m., 315, 341; vid Varberg, 387; hert. Christians man, *ib.*
- Bilde, Knuth**, br, br. t. hon., 315.
- Bilde, Offwe**, bisk. i Dmk (f. d. canceller hos kon. Hans, bisk. i Århus), br. t. hon., 298—300.
- Birger** [-y-] **Nielsson** [Nilson] (Grip t. Vinäs, riksr. o. ridd., 18; i kon:s nämnd, 34—35, 38; dombr. på gods, 43—44; i slottslofv. på Leckö, 52; br. t., 85, 96—98, 124—125, 141—144, 145; svåg. m. kon:s syster, 90; rusttjenst, 388.
- Birgitta** på Erfuåla, fru, dombr. om gods, 57. Se vid **Beritthe**, fru, på Oplo.
- Birgitta**, hustru, Arend Lambrictsons enka, fsvar.-br., 60.
- Birgitta**, Buremands hustru, lån af kon., 72.
- Birgitta**, på Reffuelstada, fru, flän. af sakören, 37.
- Birgitta** (Hansdtr Tott, se reg. t. 3:e del.), flän. af sakören, 13; rusttj., 389.
- Bisper**, se **Biskopar**.
- Biskop**, 355; —en af Lund, 323; af Seland, 323, 326, 334; i Skara, se **Sven**; i Strengn., se **Strengnäs**; i Årss, se **Årss**; af Münster, 360; i Roskilde, br. t. 113—114.
- ar**, 19, 29, 53, 105, 356.
- arne**, i Sv., Tyge Krabbes br. om dm, 134, 141; i Dmk, om drs sinnelag mot hert. Christ., 134; — kon. G. har föga tilltro t. dem, 141; deras m. fl. creditiv f. sändeb. t. Sv., 345.
- Biskopsembete**, 33, 386.
- Biskopsgods**, 41.
- Biskopsgästning**, se **Gästning**.
- Biskopssaker**, se **Saker**.
- Biskopsstolens landbor**, i Skara st.; se **Landbor**.
- Bissare, Jöns**, embetsm. på Salberget, fogde (se reg. t. 7:e del.); rusttj., 390.
- Bitze, Anna**, fru, i Finl., dombr. på en qvarn, 100—101.
- Biörn**, hr, br. på Kyru s:n (nu Tavastkyro i Finl.), 259.
- Biörn Gulsméd**, se **Gulsméd**.
- Biörn Persson** (Bååt), hdsh.-br. på Sollentuna o. Danderyds skeppsl., 253.
- Bixoueden, Reinold** [Reynoldus] (Reinh. v. Buxhöwden valdes 1530 t. bisk. af Ösel, men hs motparti valde 1532 mkgr. Vilh. af Brand., coadjutor i Riga erkestift, men B. bibehöll sig från 1534, oakadt smärre stridigheter i besittning af biskopsstolen. Lefde ännu i början af 1540-talet.), den förre electus i Ösels stift, 352; om hs strid m. markgr. Vilh. af Brand., 353—356; understöd af härmäst. o. tyska orden, 353; understöd mot honom af Sv. begäres, 355—357, 373—374.
- Biörkenick** s:n (Jönåkers här. i Söd.), om konungsfodr. drst., 307.

- Bleckung** [-ch] (Blekinge), kon. G. ditsändt krigsfolk, 186, 197, 200, 205; br. fr. kon. G. t. innebygg. drst., 161—163, 191—193; kon. G. vill der låta hylla hert. Christian t. kon., 188; eröfr. af Sv. öfverlemn. t. Dmk, 245; om tåg dit, 277.
- Blockhus**, om uppbygg. af på Grimskär o. i Kalm. sund, 1, 2; bygd vid Trawemünde af hert. Christ. af Holst., 379.
- Blome, Jacob**, hr (prest i Pedersöre), frih. f. skjutsfärd. f. tre gods i Finl., 98.
- Bly**, 362.
- Bobergx härad** (Ög.), hdshöfd.-br. drå f. Ped. Anderss. på Linköp., 310.
- Bodar** i Ups., tillhört domkkn. bortgifne, 309—310.
- Bodenäss** (nu Boanäs) i Danekijs (Dannicke) s:n (Kinds h., Vg.), flän.-br. drå f. Göst. Olss., 98.
- Bogye** [Boya], Nils [Niels, Nyels] (Anderss. t. Dalkarlsby o. Gennäs, väpn., fogde i Raseborgs län), br. t. hon., 186—187, 260; hs dräng, 260.
- Boije, Erik** (Anderss. t. Dalkarlsby o. Tirmala, i slottslofv. på Tavastehus), hdshöfdbr., 101.
- Bollenäss** (Bollnäs, s:n i Hels.), coll.-br. drå f. hr Niels, 6.
- Bondekriget** i Tyskl., 361.
- Boo Jönsson** [Joenszon], får hdsrätt. i Ulleråkers o. Rasbo här., 160; innehaft Vaxala här., 259.
- Bondhe, Per** (Peder Bryntesson Lilliehöök t. Fårdala), rusttjenstskyld., 348.
- Bondhe** [-de], **Tordh**, (väpn., riksr., se reg. t. 1:a o. 3:e del.), rusttj., 348, 389.
- Borge** (Borga, by i Vg., Skarab. län, Laske här., Larfs s:n, eller i Skånings här., Edsvära s:n, begge vid Lidan), 218.
- Borgläger** i Kalm., 2; i Skara, 12; på Linköp. gd, 72.
- Borgmästare**: i Viborg Lasse Skriffu., 164, 165; i Sthm Ol. Svart, 289, 296, 301; i Vesterås, 307; i Ups. Staffan Henrikss.; gåfvo- o. salubr. t. hon., 308—310; i Lüb. Jörg. Wullenweffuer, 346; i Danzig, 385.
- o. råd i Ups., br., t., 7; i Sthm, 38; i Amsterdam, br. t., 76; i Lödöse, br. t., 304—305; i Lüb., br. fr. danska råd., 86.
- Borgo** [-a] län i Finl.; br. t. inneb. drst., 121—122; Bertil Scriffuere fogde, 164, 165.
- Bornholm**, 227.
- Boskap**, Trued Ulfstands, uppbränd vid Varberg, 380.
- Boya, Nyels**, se **Bogye**.
- Boyart**, -er [-ert] (se reg. t. 8:e del.), 336; en lübsk, 284, 286; en kons:, 285, 339: två sk. utrustas vid Elfsborg, 340; tre, tagna nära Lüb. af hert. Christian, 379; två skeppar Clemets, 380; sv. fr. Lödöse, 382.
- Brænebakche** (Brännebacken, gd i Häggums s:n, Valle h., Vg.), rusttj. af, 350.
- Bragde** (Brahe), **Jacob** [Joachim], hs barn, 269.
- Bragde** (Brahe), **Peder** (slutligen grefve t. Visingsö, m. m.; se reg. t. 2:a del.), 269.
- Bragnum** (fyra byar md dta namn finnas i Vg.), rusttj. af, 350.
- Brandenburg**, markgr. Albrecht af, 230, 232, 351; markgr. Vilh. af, 156, 351, 352, 357, 373.
- Bremen** [Bräm-, Brem-, Bräm-] (hansestad), möte mell. hansestäd. drst., 74, 77, 80, 82, 83, 366.

- Brijmps**, se **Bröms**.
- Brita**, fru, på Åkerö, se **Birgitta**.
- Brochuszen** [Brueckhausen], gr. Joh. af, 119, 374.
- Broke**, Lasse, fogdebr. på Kumegårds l., 145.
- Bromseby** [Brömsaby] (i Össeby-Garns s:n, Långh. här., Upl., tillhör ännu Danviks hosp.), qvarn, tilldömes hosp. i Sthm, 34—35.
- Broo** (nu Brokind, Ög., se reg. t. 7:e del.), Måns Johanss: egdm, 18.
- Broo** här. (i Upland), hdsh.-br. drå f. Aren Perss. (Örnflycht), 311.
- Brueckhausen**, se **Brochuszen**.
- Brunsarij** (nu Prunsaari i Viborgs s:n) i Finl., fl. t. Lasse Scriffu., borgmäst. i Viborg, 164.
- Brunszwijk** (Braunschweig), hertigen af, 364.
- Bryggör**, öfver Traweflod., 371.
- Brymps**, se **Bröms**.
- Brådebeneck** (brobänk), 174.
- Bråffuasen** (Brouage, stad i Frankr.), 122.
- Bräder**, 270.
- Bröd**, 382.
- Brödzensby**, rusttj. af (Brottensby, nu by i B. s:n, Kullings här., Vg.), 350.
- Bröms** [Brymps], Lasse, kons tjen., 186 (frälseman), fogde i Sunnerbo, br. t., 3, 4; flän., 78; qvittobr. på räkensk., *ib.*
- Bröms** [Brijmps], **Olaff** (mäst., kons camer., domprost i Strengnäs), coll-br. på djeknedöm. i Strengn., 283.
- Brönil Erichsson** (Brynjolf Eriksson), fogde (i Vg.; i slotslofv. på Elfsborg), rusttj., 350.
- Budde**, **Birge** (frälseman i Nerike), rusttj., 390.
- Buremand**, hs hustru Birgitta lån af kon., 72.
- Burggreffe**, i Nürnberg, 230, 351; i Danzig, 385.
- Burgundien** [-iske lande] (hertigdöme o. grefskap), om undhl. m., 8—10; fred mell. B. o. Dmk, 16, 84, 347; bud t., 75; fred mellan B. o. Lüb., 109, 117.
- Burmeister**, **Joachim** (se reg. t. 7:e del.), om hon., 368—369.
- Bussila** (egdm i Piikis s:n, Finl.), eges af (kons troman) Hans, 139.
- Byfogden** i Lyckå, plundrat sv. egdm, 94.
- Bygda** (Bygdeå s:n i Vesterb.) i Norrb., coll.-br. drå f. hr Joan, 130.
- Byrköo** (Björkö, ö i Mälaren), 138.
- Bysseskytte**, **Hans** (gjutmäst., fick 1533 Tuna s:n i flän.), 78.
- Byurum** (nu St. Bjurum i B. s:n, Gudhems h., Vg.), Ol. Perss. egdm, 348.
- Båhuss län**, om sv. undersåt. gods drst., 179—180.
- Bårds kärarelön**, 128.
- Båtsmän**, 21, 172—174, 270, 271, 316, 393; om drs andel af krigsbyt., 129; om värfn. af, 253, 275, 276, 303, 331.
- Bälings härad** (Upl.), om gästn. drst., 6.
- Bödelsnamn**, befrielse fr., 92; fsvar.-br. emot, 102.
- Bönderne** på Öl., få lega f. andra fodringen, 60.
- Bösseskyttar**, 393; om värfn. af, 303.
- Bössor**, 123.

C.

Caft Carmesie, se **Taft Carmesie**.

Calicut (i Indien), 361.

Calmarne [-ia, Kalmaren] (Kalmar), slott o. stad, 172, 187, 195, 197, 198, 200, 210, 211, 213, 215, 228, 231, 236, 237, 241, 248, 250, 252, 260, 266, 281, 283, 296, 331, 335, 365; Ped. Svenske befmn drst., 1, 85, 251; br. t. hon., 85, 86; borgläger drst., 2; fräls. ditbeordr., 95, 97; krigsfolk samlas drst., 96, 124, 125, 142, 144, 146, 147, 172; kon. G. drst., 147—148, 186—189, 191, 195—205, 208—210, 213, 215, 217—220, 222, 230—232, 234, 237—239, 253, 276, 299; rika förråd drst., 158—159; prebend. drst., 231; en gd drst. flänt, 232; om staden, 336.

— **län**, om fodring, drst., 2.

— **slott**, 281, 336; om ståthåll. drst., 157, 233; Jöns Niels. i slottslofv. drst., br. t., 335—336.

— **sund**, 286; om befästn. drst., 1—2; sv. krigsskepp drst., 140, 153, 158, 167, 172, 177.

Calmarne-Niels (af Bjelkeslägt.), flän.-br. på Hanekinds här., 130; — på Bankekinds d:o, 145; sk. värfva krigsfolk, *ib.*; br. på en gd i Söderköp., 174.

Calmarne-Bareken, ett fartyg, 328.

Cammaren, kon:s, 72.

Campen (stad i Nederländ., landsk. Over-Yssel), skepp drifr. uppbring., 287.

Canceller, Per, se **Peder**; en tysk, önskas i kon:s tjenst, 65, 67, 133.

Canickadelen vid båda Szela kkr, flänt, 164.

Canonici, i Upsala, 391.

Canonier, i Skara stad, 11—13; i Skara stift, 36—37.

Capellan, kon:s, hr Matz, 130; hr Willam, får preb. Olau i Sthm, 164.

Capitenerne: f. förråd. i Dal., 39; Lübeck:s, 122, 123; svenske, 128, 194; f. knekt. i Ög. Jak. Bagge, 253; f. krigsmakt. t. Dmk Joh. Thuress., 277.

Carmesie Flogell, 76.

Caschuben, se **Cassuben**.

Cassuben [Caschuben] (uttalas Kaschuben, en landsträcka i Vestpreussen o. på Pommerns kust, som ännu bebos af en slavisk-polsk folkstam, hvilken bär namnet Kassuber l. Kaschuber, o. s. bibehåller sin dialekt smt håll. sig strängt afsöndrad från Tyskarne. Deras gamla hufvudort var Kolberg), 230, 351, 352.

Castelholm (slott i Sunds s:n på Åland, nu ruin), Iv. Flem. höfvidsman drst., 18.

Cecilia, fateburshustru, br. på spml, 92.

Chirstin, hustru, i Herlande, rusttjenstskyld., 350.

Christi ord o. evangelium, 50, 116; — lärdom, 116.

Christian [-us, -iern, -ärn, Kr-, -ärn], hert. af Holst., sed. utvaid kon. af Dmk, 187, 238; om Lübeck's fhäll. t. hon. o. hs strid. m. dm o. fl., 15, 105—106, 134—136, 379; fbund mell. hon. o. danska råd., 16, 347; svåg. m. kon. Gust., 16; om danska råd. fhll. t. hon., 134, 136; begärt hjälp af kon. G., 141, 152; fått undsättn. af Ferdinand (kon. af Böhm. o. Ung.), 282; hs syster g. m. hert. Albr. af Preuss., 156; om bistånd åt hon. fr.

- Sv., 156, 199, 229, 301, 329 o. flst.; Köpenhamns borgare uppmanas att välja hon. t. kon., 170; instr. f. sändebud t. hon., 180—184; vald o. hyll. t. kon. i Dmk, 190, 192, 206, 208, 218, 228, 238, 244, 251, 253, 255, 314; sv. trupp. skola låta hylla hon. i Blek., 190; br. t. hon., 200, 202, 236—237; uppdrag t. hon., 203—204; Jutl. gått hon. thanda, 204; d. rådet i Skåne o. Sel. affallit fr. hon., 218—220; bud t. hon., 251; om intag. af Dmk å hs vägn., 306, 314, 324; om hon., 206, 207, 209, 233, 261, 278, 279, 285, 286, 297, 300, 312—315, 319, 322, 324, 334, 339, 340, 347, 380, 384, 387; hs secr. Frans Trebaw, 232—233; instr. fr. hon. t. kon. G., 370—372; sändeb. fr. hon., 239, 240; om knekt. fr. hon. t. Sv., 320, 330; må ej dagtinga m. de Lübske utan kon. Gust:s vetenskap, 330; br. t. kon. G., 383; fhd. mell. hon. o. gr. Christopher, 387, 388; fiikt m. Lübeck., 388.
- Christiern** [Kr-ärn], "gamble k. C.", f. d. kon., om hon. o. hs grymheter, 16, 17, 39, 40, 156, 163, 168, 228, 256, 258, 261, 268; om hs parti, 163; om Lübeck:s m. fl. afsigt a. åter göra hon. t. kon., 125, 155, 168, 169, 183, 254—256, 262, 270, 341; ochristlig o. tyrannisk, 163, 168; fara f. hs återkomst, 169; i fång. på Sönderborg, 254, 255; förjag. fr. regementet, 256; en del af Dmk hyllat hon. å nyo, 248—249.
- Christiern Henricsson** (i Vesterby, ridd. o. väpn.), får upphära kongl. saken af sina landbor, 101.
- Christopher** [-ff-], grefve af Oldenburg; om hon., 220, 222, 261, 264, 270, 306, 320, 323, 329, 332, 387, 388; hyll. i Dmk, 205, 208, 219, 220, 248; olagl. vald, 241; om undhdl. mell. hon. o. Sv., fslag, 249; af hon. i Dmk pålagd skatt, 280, 281; skånska adeln benäg. a. affalla fr. hon., 323.
- Christopher** [-ff-] **Andersson** (Röd l. Ekelöf t. Hedåker o. Skällared, riksr.); mäter, 382; br. t. hon. o. uppdrag, 117—118, 133—135; br. fr. hon., 136—137; instr. f. hon. t. hert. af Holst., 180—184; flän.-br. på Gäsened, 175; d:o på Näsby o. Ervalla, 232; d:o på bisk.-sak. i Gäsened, 252; bud m. hon., 253; rusttj., 388.
- Chörförster** (Churfurstar), i Tyskl., 361.
- Clemet** [-ent, -eth], "skeppar C.", om hon. o. hs tillämn. undhdlr i Burgund, 8—9; br. t. hon. drom, 10—11; förenat sig m. grefv. af Oldnb., 290; om hs framfärd i Jutl., 291, 313, 319, 380; om hon., 334, 340, 382.
- Clerkeriet** i Skara, om dss afgäld t. kron., 11—13; i fl. stift får ej sin rättat ionde, drom, 33—34.
- Clippere**, se **Klippare**.
- Coadjutor** i Riga stift, markgr. af Brand., 351, 352, 373; om hs strid. m. Reyn. Bixoueden, se **Vilhelm**.
- Collationsbref** för: hr And. Matthej på Skepptuna, 1; hr Hans Laurentij på Dmks prestgäll, *ib.*; hr Niels på Bollenäss, *ib.*; hr Joan i Offuansziöö, 7; hr Ol. Staffans. på S. Ylians o. S. Olofs s:r i Enköp., 8; kr Lars Skalm på Gla Upsala, *ib.*; hr Håk. Torberni på ett gäll vid Lidköp., 11; erke-djeknedöm. i Ups. på prent. af Gla Testam. på svenska, 61; hr Jöns i Huittis, 92; hr Påuel i Girista, *ib.*; hr And. Jägare på Askeby o. Gislesta, *ib.*; hr Måns i Forsza, 129; hr Hans Andreæ på Norbo i Hels., 130; hr Joan på Bygdeå i Norrb., *ib.*; hr Matz, kons capellan på Vendel, *ib.*; hr Knut på Hillenszöö, *ib.*; hr Bencth på Alznön, *ib.*; hr Greger på S. Petri m. fl. gäll i Ups., 145; hr Erich Nicolai på Åker, *ib.*; hr Ol. på

Vedöön, 259; hr Biörn på Kyru s:n, *ib.*; Ol. Brymps på djeknedöm. i Strengn., 283; mäst. Pedher Joannis, skolmäst. i Ups., på preb. Olau, 308.

Concilium, i Tyskl., 360.

Commissarier, kejs:s i Hamb., 114.

Confederatz (fbund) mell. Sv., Dmk o. N., 24, 28, 29, 48, 50, 73, 105, 107, 115, 181, 184, 192, 198; m. Dmk, 210.

Contract m. klerkeriet i Skara stad om afgäld af canonier o. preb., 11—12; m. bisk. Sven i Skara om afgäld af d:o, 12—13, 36—37; mellan de nord. rikena, 18—31; med Esb. Scriffu., om afgäld af Vist o. Tveta här., 41—42; m. Per Olss. om afgäld af Marks här., 57; m. And. Bengtss., biskopsfogde, om d:o, 58; m. Ol. Galt, d:o, om d:o, 58—59; m. Lübeck, 64; m. Marqu. Henrikss. om Tierpen o. Vendels s:n, 71—72.

Crassater, dubbla (ett guldmünt, kallades ock korsäter l. krosater l. holl. korsgyllen; ett enkelt sådant mynt gälde i Sverige 5 mark ortuger), 75.

Credientiebref, **Credentz** (creditiv l. lejdebref), 48, 49, 198, 352; t. danska råd., 102; f. gr. Joh. af Hoya, 111; f. Erik Flem. m. fl. t. grefve Joh., 120.

Creditiv, f. Joh. Payn fr. markgr. Vilh. af Brand., 351.

Crister Larson (Sjöblad, se reg. t. 1:a, 2:a o. 4:e del.), rusttj., 389.

Cumthur i Reval, 369.

Cöllen, **Henr. van**, se **Köllen**.

D.

Daga härad (i Söd.), 37, 61.

Dagsverken, flänta, 102, 259.

Dagtingan, 201, 207, 248; om uppgifv. af Viborgs slott, 211—212.

Dalarne [Dalerne], 130; dom öfv. anstift. af uppror drst., 37—41; tåget dit, 272.

Dammask, om uppköp af, 135.

Danekiis s:n (Dannicke i Kinds h., Vg.), gdr drst. flänta t. Gust. Olss., 98.

Danemora (Dannemora) berg, malm derifr. sänd a. profvas i Tyskl., 362.

Daneryd (Danderyd i Roslagen), skeppslag, hdsh. drst. Biörn Person, 252.

Dania, se **Danmark**.

Dani, se **Danske**, **de**.

Danmark [ch], prestgd i Upl., 1; s:n 174; coll.-br. drå f. Hans Laurentij, *ib.*

Danmark [Dania, Demmargken, Denmargken, Dennemark, Thennemarken], 3, 63, 68, 113, 132, 159, 168, 169, 171, 195, 196, 206, 225, 226, 241, 244, 282, 289, 324, 325, 329, 334, 347, 353, 371, 387; landsknekt fr. Sv. drst., 4; om Dmks fhäll. t. Lüb., 14—17, 106, 346; fred mell. D., kejs. o. Burgund, 16, 84; fhdl. o. förbund mell. D. o. Sv., 14—31, 55—56, 65, 82—83, 346; om utförsel af häst. dit, 4, 27, 55—56, 130; om d:o af ox., 27, 41, 45, 55—57, 59, 130, 143; om gods thör. det andra rikets undersåtar, 29—31; br. dit, 70; om Lübeck:s hand. drst., 85; inneslutet i fredsslut. mell. Lüb. o. de Burgundiske, 109—110; om tidend. fr. 134, 146—148, 199, 240, 386; Dmks inneb., 114, 162, 176; om drs fhäll. t. Lüb., 141; inneb. ega tunn tilltro af kon. G., 141; hfa fritt konungaval, 193, 194; om börj. af Grefvefjd. drst., 155, 157—160, 162, 166, 192; de lübske regera der »fast»,

- 159; hert. Christ. vald t. kon. drst., 187, 235, 241, 251; fbund m. Sv. o. Norge, 191—192; om hjelp fr. Sv., 162, 163, 228; om ställn. drst. 166, 236, 238, 243, 298; sv. hjelptrupp. ditsändas 196, 200, 227, 232—237, 276, —277, 342; gr. Christophers val drst. olagl., 241; om krig. drst., 193, 199, 341, 201, 205, 254, 255, 340, 341; om Lübeck:s framgångar, 255; svår skatt der pålagd af gr. Christoph., 280—281; om kon. G. der pådikt. eröfr. plan., 300.
- s **krona**, 179, 180.
- Danska** [Danske, -che, -a, Dantiscum, Dantzke] (Danzig), 229, 316, 376, 377, 385, tidend. fr., 86; sv. riksråd o. andra sv. der fångue, 385; br. t. råd. drst., 241—247; burggreffven drst., 385.
- Danske, de**, tillåta Lübeck. arga in på Holländ., 84; om undsättn. t. dem fr. Sv., 158 o. fist.; om drs orättfärd. fhdl. m. Lübeck. om Gotl., 245; kon. Chr. f. d. drs konung, 246.
- Danske adelsmän gripne i Malmö**, 155.
- Danske, Olaff** (frälseman i Vg.), rusttjenst, 349.
- Dansker** [Danske, de, Dantiscani] (Danzigboer), 366; deras »strömmar», om uppbringn. af fartyg drst., 331; om drs sinnelag mot Sv., 233; om orsak. t. drs fiendtlit mot Sv., 284.
- Dantiscani**, se **Dansker**.
- Dantiscum**, se **Danska**.
- Darmsjö** i Dal. (Dormsjö egdm m. jernverk, m. m. i Garpenbergs s:n, nu lyd. und. Garpenbergs bruk), br. f. Sv. Skute på gods drst., 130.
- Deija**, hr Olaffz i Skön, 60; hr Pers i Thorsång, 259.
- Dekenedömet** i Strengnäs, 283.
- Delmenhorst** (se reg. t. 1:a del.), 193, 202, 248.
- Demmargken**, se **Danmark**.
- Deudesche lande** (Tyskland), 93.
- Denmargken**, se **Danmark**.
- Dennemark**, se **Danmark**.
- Distingen**, marknad i Upsala, 32.
- Ditmarsken** [-mer-, Dytmaria] (se reg. t. 1:a del.), 193, 202, 237.
- Doctor**, en från Amsterdam, 76.
- Dombref**: f. hospit. i Sthm på Bromseby qvarn, 34—35; d:o af kon. Erik, 35; öfv. anstift. af uppror. i Dal., 37—41; f. fru Gunnil på Benhammar o. fru Karin på Lagnö, 44—45; f. Holg. Karlss., Birg. Nielsson o. Ped. Svenske på gods, 43—44; f. fru Birg. på Ervalla om gods, 57.
- Domcapitlet** i Upsala, 391.
- Domkyrkor**: i **Linköping**, **Skara**, **Strengnäs**, **Upsala**, **Åbo**, se dessa art.
- Dorbt** (Dorpat, stad i Lifl.), 355.
- Doresven**, **Hinse**, 113.
- Drabtyg** (rustning, men begagnas ock f. a. beteckna en fullrustad ryttare), 348, 349, 350.
- Drottning**, Maria af Ung. o. Böhm., 10.
- Dytmaria**, se **Ditmarsken**.
- Döringen**, **Land tho** (Thüringen i Tyskl.), 364.

E.

- Eckö** (trol. Ekö i S:t Annæ s:n, Hammarkinds h., Ög.), thör. Lasse Karsson, 191.
- Edby**, gård på Lofön (Edeby und. Drottningholm), br. drå f. Sven Skute, 130.
- Eedbo** härad (nu Edbo s:n, Frösåkers h.), Upl.; br. t. innebygg. drst., 6.
- Effwert**, hr i Lexand (kkoherde), en af anstiftarne f. uppror. i Dal., hs dom, 37—41.
- Egby** (s:n, den minsta på Öl.); i Slätebo hd på Öl.; en gd drst. fl. t. Hans Helgeson, 232.
- Egbij** (nu Hägeby s:n, i Håbo h., Upl.), 311.
- Elaff**, hr, föreskr. t. bisk. Marten a. få ett godt gäll, 98.
- Electus**, t. Roskilde, se **Römmow**, **Joachim**; af Ösel, se **Vilhelm**; »den gamle» elect. t. Ösel, se **Bixoueden**.
- Eleme** (Elimä kapells:n) i Tavastl., 101.
- Elene** (S:t Helenæ) prebende vid Skara domkka, 37.
- Elffzborg** [Elzborgh], 124, 197, 336, 348; Sev. Kiil der höfvidsm., 10; ett skepp o. en jakt böra der utrustas, 142.
- s län, om gård af, 311.
- Elffznabben** [Elfz-] (se reg. t. 1:a del.), fsaml.-plats f. sv. flott., 141, 153.
- Elgen**, ett fartyg, 78.
- Elin**, hustru, hr Pers Deja i Thorsång, fsvar.-br., 259.
- Elfznabben**, se **Elffznabben**.
- Elzborgh**, se **Elffzborg**.
- Embetsmän** (handverkare), 27.
- Emesala**, fl. t. Göst. Olss., 98.
- Eneköpfung** (Enköping), 8; S. Ylians o. S. Olaffz kkr drst., coll. å dem f. Ol. Staffanss., *ib.*
- Engelbriet** i Arboga; hs efterleverska h. Karin fsvar.-br., 138.
- Engelbriet** (Larss. i Vad, af slägt. Bölja l. Strömfelt), rusttjenstskyld., 389.
- Engelland**, kon. af benäg. f. den evang. lärdomen, 360.
- Engern** [Engeren]. 52, 103, 238.
- Erasmí** preb. vid Skara domkka, 37.
- Erffuala** (Ervalla i E. s:n, Fellingsbro h., Örebro l.), fru Birgittas gods, 57.
- Erfordt** (Erfurt i Tyskl.), 364.
- Eric**, hr, f. d. kkhde i Skepptuna. 1.
- Eric** [-ck, -iick] **Månson** [Maans-, Monsz-] i Kind, qvittobr., 71; flän.-br. på Toffuetorp, 259; rusttj., 350.
- Erich Henrichson** får 2 små ängar igen i Möllö, 138.
- Erich Jonsson** på Aspeboda, får gdn på taxa, 102.
- Erich** [Eriick] **Olson** i Finl. (fogde), på Tavastehus, 271; br. t. hon., 178, 274—275; fl.-br. på Teszio landbor, 259.
- Erich Stensson** (förut hdsh. i Bollebygds, Sevedals o. Valle h.; g. m. Måns Bryntess. Lilliehööks syster Elin), hdsh.-br. på Skån. hd, 45; rusttjenstsk., 349, 389.
- Erick**, kon., dombr. f. hospital. i Sthm, 35.
- Erick Svensson**, sk. t. v. akta på grufvan vid Salberg., 258.
- Erik Eriksson**, rådman i Sthm, uppdrag fr. kon. G. t. Preuss. o. Pomm., 289, 296; instr. af kon., 301—303.

- Erik Nilsson**, finne, i Sörffuala, Huittis s:n, Finl., fsvar.-br., 129.
Eriksmessan, markn. i Ups.; br. t. der fsamlade, 98—99.
Erkebiskopar i Ups., f. d. Göst., 155, Joh. Magnus, 376, 377, 385, 386, 391.
Erkedjeknedömet i Strengn., gods drfr. återbörd., 43—44; i Ups., får coll.-br. på »prentet» af det Gla Test. på svenska, 61.
Erkedjeknegården i Strengn., 43.
Erkehertiginna, Maria af Österrike, 10.
Erlingehundrat, här. (i Upl.), biskopsgästn. af, 13.
Esbiörn Jonson, får hdsrätt i Vifolka h. (Ög), 61.
Eskiil (Michaelis, kon:s skattmästare), hr, br. t., 6; qvitto af, 45.
Eskilstorp, Sönderby (sex byar med detta namn finnas inom Tveta, Vestbo o. Vista här. af Jönköp. län), skattegdn drst., 218.
Eskilstuna, 316.
Espingen, ett krigsskepp, 147.
Estar (ö:trålar), 162.
Etach (Ettack, sed. kgsgd i Vellinge s:n, Vartofta h., Vg.), Per Gunnarss: egdm 349.
Eurin i Finl., Erik Boijes egdm, 101.
Ewangelium, Christi, 50, 116, 170.
Evangeliska lärdomen, 360.
Evangeliske furstarne i Tyskl.; om drs fhåll. t. kejs., 360.

F.

- Factor**, Henr. Nyebers i Lüb., 63.
Faleköpingh (Falköping, stad i Vg.), vapensyn drst. m. dt rusttjenstskyld. fräls., 348.
Falen (Falun, stad i Dal.) på Kopparberg., 40.
Falkeneter, 174.
Falster (ö i Dmk), 392; intag. af gr. Christoph. af Old., 248.
Fateburs hustru, se **Cecilia**, hustru,
Fegerhult (Fagerhult) i Loijemme (Långhems) s:n (Kinds h., Vg.), fl. t. Götst. Olss., 98.
Fenedien (Venedig), 361: hert. af, *ib.* hs son, *ib.*
Ferdinand [-us] (kon. af Böhm. o. Ung., 1556 kejsare), 361; fred mell. hon. o. landtgr. Phil. af Hess., 235; lemnat undsättn. åt hert. Christ. af Holst., 282.
Fetalier (Fettvaror), 270, 283, 322, 382.
Fettvaror, se **Fetalier**.
Fhune, se **Fyenn**.
Finbo (Fyenbo), **Per**, i Södk., fsvar.-br., 71.
Finke, Götzstaff, om hs sak i Dmk, 4; får 100 gyll. a. lösa sin hals med, 134.
Finke [-ijncke], **Johan**, om hs värfn., 321, 322, 326, 327; br. f. hon. drom, 325—326.
Finland, 85, 100, 101, 120, 221, 261, 262, 272, 273, 322, 329, 371, 374; råd. drst., 81; br. t. innebygg. drst., 121—122; anfall af Lübeck. drst. befar., 125;

- manskap sk. anskaffas drfr., 174, 277; om handel ifr., 322; seglats drfr. t. Reval må medgifvas, 270.
- , **Norra**, fogdebr. f. Mechel Thomess. drå, 308.
- Finnar**, skickl. fiskare, 80.
- Finne, Sten**, får kongl. sakören af egna landbor, 130.
- Fiskeläge**, ngra fatt. svensk. legat på danskt farvatten i, 315.
- Fiskeri**, 80.
- Fiunske råd**, det, korat hert. Christ. t. Dmks kon., 208. Se vid. **Fyenn o. Råd**.
- Fleming** [-mm-gh], **Eric** [-ch, -ck] (t. Qvidia, se reg. t. 1:a del.), riksr. o. ridd., 100; qvittobr., 45, 101; flän. å sakören, 102; uppdrag, 119—122; cred. f. hon. 120; br. t. hon., 156—157, 176—178, 261—262, 269—273, 321—322, 327—328; br. fr. markgr. Vilh. af Brand. om undsättn., 373—374; i slottslofven på Viborg, 210—212, 216; frälsebr. å jord., 266—267.
- [-mm-], **Iffuar** [Iwar] (se reg. t. 1:a del.), riksr. o. ridd., befmn på Castelholm, 18; underhdl. m. 5de danske sändebud., 18; i kons nämnd, 34, 38; hs jakt, 157; instr. rör. hs uppdrag t. Preuss. o. Pomm., 301—303; om hon. o. hs beskickn., 327, 334, 335; br. t., 328—331; underhdl. m. härmäst., 368; fång. i Danz., 385.
- Flogel** (sammet), 76; **Carmesie** d:o *ib.*
- Fläsk**, skatte-, 72, 311.
- Fodermarsker** (anför. f. afdeln. af rytteriet), 325.
- Fodringen**, 2, 45, 61, 71, 72, 78, 92, 259, 307; får betalas, 6, 11, 60, 73, 78, 92; konungs-, 3, 72, 92.
- Fogartt, Robert** (skotte), br. om hs antag. i kons tienst, 150; fmkt f. hon a. värfva sjöfolk, 150, 151.
- Fogdar**, 27, 34, 37, 46, 47, 56, 97, 184, 185, 196, 263, 307; grefvinn. Margaretas, 90; i Tavasteh. l., 191; deltaga i tåg. t. Dmk, 324; Marc. Andss. i Ång o. Medelp., utn., 7; Esbiörn Scriffu. i Vist, Tveta o. Jönköp. stad utn., eft. Ol. Galle, 45; Måns Svenss. på Sthms slott, 39; Ol. Perss. i Mark, 59; Per Andss. öfver bisk.-sak. i Ög., utn., 72; i Vg., instr. f., 77; Jöns Andss. i Hofs län, utn., 86; Jöns Nielss. öfver Arnö gods, utn., 87; Hans Larss. öfver bisk.-sak. i Ög., utn., 130; Lasse Broke i Kumeg. l., utn., 145; Bertil Scriffu. i Borgå l., utn., 164; Jöns Jönsson i Sunnerbo o. Vestbo, utn., 252; Gumund Svenss. i Norund, utn., 283; Claues Peckman öfver Svartsjö, utn., 283; Mich. Thomess. i N. Finl., utn., 308; And. Jönss. i Tierp o. Vendel, utn., 311.
- ne, uppdrag t., 121, 143, 151—152, 177; skola förstärka rytteriet, 382.
- Fogdegästning**, se **Gästning**.
- Foresiktuna** (Forn-Sigtuna i Upl.) bortförlänas, 86.
- Forsza** (pastorat i N. Hels.), coll.-br. f. hr Måns drst., 129.
- Fotfolk**, fr. Finl. beordradt, 262, 263.
- Franciscus**, hr, prins af Sachs.-Lauenb., kon. G:s svåger, 93.
- Franckrijke**, kon. af, 360.
- Frederich**, kon. af Dmk, om hon., 170, 179; aflidit, 366.
- Frederick** [Fri-ch] **Fredericsen** [-cksen], kons bud, 63, 65.
- Friborne män**, 99.
- Friis, Petrus**, skeppare fr. Campen, 287.
- Frijsia**, se **Friesland**.
- Friser** (fris. hästar), 27.

- Frisland** [Frijsia] (Vriesland), landskap i Nederländ., 27; Georg Skenck kejs. commissarie drst. *ib.*
- Fristena** (Fristad), gård i Täby s:n (Tåby s:n, Björkekinds här.), Ög., br. drå f. Sv. Skute, 130.
- Froslunda** (Fröslunda), kka flän. å tionde, 92.
- Frälsebref** f. hr Eric Flem. å jord i Finl., 266—267; f. dsme på ödemarken, 273.
- Frälsemän**, 33, 264; br. t., 53—55; i Skåne, Hall. o. Blek., br. t., 191—194; svenske, deltaga i tåg. åt Dmk, 324. Se vid. **Frälset**.
- Frälset**, 85, 138, 142; gods under fräls., doner. t. kkr o. kl., 43; uppbådas, 97; om rustn. af, 95, 96, 123—125, 138, 143, 151—152, 276, 277; i Finl. br. t., 120—121, 262—263; i Upl. utrust. fartyg, 142; br. t. fr. i Vg., 144—145; i Upl. o. Söd., 263—264; vapensyner med, 348—350, 388—390.
- Frökinds här.** (i Vg.), Ol. Galt bisk.-fogde drst., 58.
- Fub** (Fubborg, Foborg), **Niels** (kon:s embetsm. på Dal), i slottslofv. på Leckö, 52.
- Fullmakt** f. Rob. Fogartt a. värfva sjöfolk, 150—151; ang. Viborgs slottslofv. 210—211. Se vid. **Fogdar, Häradshöfdingar**.
- Furstar**, 15, 106, 195, 264, 347.
- Fymbo, Lasse**, »af Vijszby», handlat förrädligen o. sk. straffas, 335; sk. fvaras, *ib.*
- Fyeun, Fyn** [Fhune], 208, 261, 320, 340; intaget af gr. Christopher, 248; råd. drst. valt hert. Christ. t. kon., 208, 370.
- Fältskytt**, 157, 174.
- Förbund**, mell. Sv., Dmk o. N., 18—29, 54, 55; evigt, 107, 110, 115, 207; mell. kon. G. o. hert. af Holst., 184; mell. Sv. o. Dmk, 192, 227. Se vid. **Confederatz**.
- Förlänningar** till: And. Benctss., 37; And. Persson, 259; A. Erikss., 259; Benct Larss. i Nyköp., 145; fru Birgitta på Räfvelsta, 37; Chr. Henrikss., 101; mäst. Christopher, 175, 232; Erik Månss. i Kind, 259; Erik Olss., 258; Germund Svenss., 71; Göst. Olss. på Torpa, 45, 98; Hakon Simonis, 259; Hans Helgess., 232; Henning Perss., 86; Isak Birgerss., 231; Jöns Michelss. på Sattiala, 101; Joen Svenss., 218; mäst. Jörn, 259; Niels Grabbe, 101; Niels Krumme, 175; Henr. v. Köllen, 231; Lambr. Matss., 310; Lambr. Perlestickare, 145; Lasse Karsson, 191; Marquard Henrikss., 258; h. Mariet på Söderås, 45; Måns Johanss., 86; Måns Perss., 231; hr Niels bröd. i Skarpelosta, 101; Calmarna-Niels, 130, 145; Niels Olss. på Jerna, 37; Per Anderss. på Leckö, 45; Per Månss., 259; Esbiörn Skriffuare, 232; Knut Skriffu., 231; Lasse Skriffu., borgm. i Viborg, 164; Matz Skriffu., 232; Joh. Smäländing, 231; Er. Sporre, 191; Sten Benctss., 231; Per Svenske, 259; Albr. Tolk. 61, 71; Torsten Brunss., 45; Torsten Salmonss. 101.
- Förläningsmän**, 27, 56.
- Försvarelsbref:** för hr And. i Röck, 6; h. Karin, Tornmestarens, 7; Ol. Starck, *ib.*; h. Birgitte, Arend Lambricktssons enka, 60; hr Ols deja i Skön, *ib.*; And. Perss:s h. på Rankhyttan, *ib.*; Ingel Hans:s h. *ib.*; Ol. Jönss. i Skelby, 61; Per Finbo i Söderk., 71; hr Jöns i Huittis, 92; Thomas i Quarerijd, 102; Er. Nielss. i Sörffuala i Huittis, 129; h. Karin i Arboga, Engelbr. efterlev., 138; Longe Lasze Anderss., 174; Ol. Larss. i

Danm., *ib.*; Lasse Varg i Vestervik, 252; h. Elin, hr Pers deja i Vång, 259; Er. Olss. i Finl., 275; Er. Skinnare i Mosta i Semituna, 311.

G.

Galge, 318.

Galle, Olaff, förut fogde öfv. bisk.-gds, 41, o. i Vist o. Tvetta h. smt Jönköp. stad, 45; qvittobr., 71; sk. utgöra tax. af biskopssak. i Vist h., *ib.*; flän. i Grenna s:n, *ib.*

Galth, Olaff, i slotslofv. på Leckö, 52; bisk.-fogde i Vg., ctr. m., 58—59; rusttj., 350.

Garn, t. fång. af vildgäss, 80.

Garpeberget (Garpenberg, i Dal., Näsgårds fögderi), malm drifr. sk. proberas, 127.

Garstenberg [Kastenberg], **Hans** (gr. Johans af Hoya befmn öfv. Viborg) dagting. m. hon. o. fl. om Vib. slott, 211—212; br. t. hon., 213—215; — t. hon. o. besättn. å Vib., 215—217; dragit af landet, 274.

Gedanum (Danzig), 386, 391, se vid. **Danska**.

Geist, then flygende, ett holl. skepp, 75, 85.

Genbref, 17, 52, 83.

Germania (Tyskland), 225.

Germund Suenson, br. på kongl. sakör. t. Ups. gård, 130.

Germund Swenson (Somme t. Gödeberg o. Sjötorp, fogde i Smål.; se reg. t. 2:a o. 3:e del.), flän.-br. på N. Vedbo, 71.

Gestrikeland [-ing-], 101, 265,

Geteboda (i Vg.), fl. t. Göst. Olss., 98.

Geyst, then fligende, se **Geist**.

Gipsaas (Djupsås, nu säteri o. fideicommiss i Essunga s:n, Barne här., Vg.), hustrun drst. rusttjenstskyld., 350.

Gijslestada (nu Gistad, s:n i Skärkinds här., Ög.), coll.-br. f. hr And. Jägare på Askeby o. G., 92.

Girista (l. Giresta i Lagunda här., Upl.), coll.-br. drå f. hr Pael drst., 92.

Gläsenn [Gyeszenne] (Gäsened, här. i Vg.), ctr. m. bisk.-fogd. And. Bengtss. drst. om afgälden, 58; om flän. af bisk.-sak. drst., 232; flän. t. mäst. Christoph., 175.

Glöstaff Knutsson, se **Göststaff Knutsson**.

Glöstaff Olsson i Torp, se **Göststaff Olsson**.

Glöstaff Olsson, se **Göststaff Olsson**.

Gladö, gd i Huddinge s:n (Svartlösa här., Söd.), br. f. Sv. Skute drå, 138; rusttj., 349.

Glafluinde (spjut), 22.

Gorstaffua (i Vg.?), 218.

Gostaff Olsson, se **Göststaff Olsson**.

Gotland [-ut-, -ndt, Gulland], 138, 140, 236, 333, 334; om Sv:s rätt drt., 28; hr Henr. Rosenkrantz höfvidsm. drst., 73—74, 208., se vid. **Rosenkrantz**. Sev. Norrby dr höfvidsm., 244, 245; af Lübeck. lofvadt Sv., *ib.*; stora summ. på dss intag. bekost. af Sv., 245; gm Lübeck. kommit und. danskt välde, *ib.*; B. v. Melen dr af Lüb. emottagen, *ib.*; gr. Christophers plan. mot, 329.

- Grabbe**, Niels (t. Grabacka, väpn.), 270, 272; får kongl. sakören m. sina egna landbor i Finl., 101; br. t. hon., 164; uppdrag, 120, 121, 173—174; fmkt f. hon. o. fl. om Viborgs slottslofv., 211—212; br. t. hon., 213—217.
- Grabben**, se **Grabbe**.
- Greffua** s:n (Gräfve, annex:n t. Kil, Örebro här., Ner.), 78.
- Greffuen** (gr. Joh. af Hoya), se **Johan**.
- Greffuen** af Oldenburg, se **Christopher**.
- Greffuinnan** af Hoya, fru Margareta, kon:s syster, se **Margreta**.
- Greger**, hr, coll.-br. på två prestgäll i Ups., 145.
- Gregis** (Greger) **Birjesson** (frälsem. i Vg.), rusttj., 349.
- Grellesta** (nära Salberget), Olaffs gd, 390.
- Grenne** (Grenna) s:n, 71.
- Grijlby** i Upl. (trol. Grillby, numera by o. jernvägsstation i Villberga s:n, Trögds här.), 308.
- Grim** (Grym), **Per**, förräd., 39.
- Grimskär** (holme i Kalm.-sund, utanför Kalmar), om befästn. drst., 1—2.
- Gripzholm**, 139—141, 144.
- Grödinge** s:n (Grödinge i Svartlösa h., Söd.), flän.-br. drå f. Lambr. Matss., 310.
- Grund**, i Kalm. sund, 2.
- Gryte** (nu Gryt) s:n i Daga h. (Söd.), 37.
- Gryte warp eng**, i Stegeborgs skärg., fl. t. Lasse Karss. på Eckö, 191.
- Gråbrödraklostret** i Ups., 5.
- Grönöö** (kungsgd, nu säteri i Björskogs s:n, Åkerbo h., Vstml.), flänt t. Sven Friis, 61.
- Gudem**, se **Gudhem**.
- Gudhems** här. (Vg.), Ol. Galt bisk.-fogde drst., 58.
- Gudmund Persson** (Slatte, se reg. t. 1:a, 3:e o. 7:e del.), qvittobr., 13; i kon:s nämnd. 38; rusttj., 389.
- Gudmund Person**, "relator". 164.
- Guld**, 58, 59, 71, 75, 76, 199, 203, 204, 208, 218, 297, 364; funnet i Ostind., 361.
- Gulland**, se **Gotland**.
- Guldskedare** [Gulskijdere], 363, 364; om anskaff. af fr. Tyskl., 317.
- Guldsmeder**, 364.
- Gulsmed**, **Biörn**, rusttj., 389.
- Gulsmed** [-ssmidh], **Clawes** [Klawus], i Skara, fsvar.-br., 45; rusttj., 349.
- Gumundh Swenson**, fogde i Norund, utn., 283.
- Gunnill** [-ell], fru, på Benhammar (G. Bese, enka eft. riksr. o. ridd. Erik Thuress. Bielke; se vid. reg. t. 7:e del.); får återbördä gods, 44, 45; flän. af sakören af egna landbor, 310.
- Gustaff Knutson**, se **Götzstaff Knutsson**.
- Gustaff Larson** (frälseman, fogde i Albo o. Östbo), rusttj., 390.
- Gustaff Olson**, rusttj., 349, 389.
- Gutland**, se **Gotland**.
- Guttorm**, hr, 271.
- Gyezsenne** härad, se **Gläsen**.
- Gyler**, **Wulffgangus** [V-] (se reg. t. 8:e del.), kon:s secr.; sändeb. t. Lüb., 223; förräd., rynt t. fienderna, 228, 230, 238, 330. Se **Skriffuare**, **Vulff**.

- Gyllen**, 134, 135, 302, 363; — rhenska, 41, 47, 57—59; — ungerska, 41, 57—59, 61, 71.
- Gylleneduk**, af tre olika slag, 76.
- Gyllenstjerne** [Gyld-], **Erick**, hr, på Akershus, br. t., 339—341.
- Gyllenestiärne**, **Måns** (Henrikss., höfvidsm. på Akershus i Norge), danskt riksr., grip. af de uppror. i Dmk, 153, 155.
- Gåsekijl** (handelsplats i Halland, i Odensala-trakten, nära Kungsbacka), en borg. drifr. fång. i Lüb., 379.
- Gäld**, rikets, om dss betaln., 39.
- Gäll** (prestgäll), föreskrift om ett godt t. hr Elaff, 98.
- Gärder**, 311, 338, 384.
- Gäss**, 311.
- Gästning**, biskops-, 12, 13, 36, 78; fogde-, 3, 72; kon:s, 6, 7, 71, 72.
- Gödinge** (Göinge) här. i Sk., br. t. inneb. drst., 191—193.
- Göstaff** [Götz-] **Jonsson**, borg. i Lidköp., salubr. på en lycka drst., 42.
- Göstaff** [Go-, Giö-, Göt-] **Olsson** (Stenbock, se reg. t. 8:e del.), på Torpa, rr., flän.-br., 45, 89; sändeb. t. Dmk, 114, 118, 134; instr. f., 104; br. t., 136—137; rusttj., 348, 388.
- Götstaff Olsson**, se **Göstaff Olsson**.
- Götzstaff Knutsson** (Ribbing l. Roos af Hjelmsäter), i slotslofv. på Leckö, 52; rusttj., 348, 389.
- Götzstaff** (Trolle), erkebisk., 391; tillställ. uppror i Dmk, 153, 155.
- Göye** [-ij-], **Måns** [Måens] (t. Krenkerup), d. rikshofmäst., riksr. o. ridd., 14; br. t., 115—116, 197, 200, 205—206, uppdrag, 206—207, 298—300, 320; br. t. de sv. anför. i Dmk, 383.

H.

- Habsell**, se **Hapsal**.
- Hacksta** [Hackesta, Hackelstade, Hakasta, Hakil-] (Hacksta i Trögds här., Upl.), Jon Olss:s egdm, 19, 101, 104, 105, 114, 118, 388.
- Haerdt, Peter**, se **Hård, Peder**.
- Haffnia**, se **Köpenhaffn**.
- Hafre**, 101.
- Hageby** (nära Kalmar), fl. t. Joen Smäländ. o. Henr. v. Köllen, 231.
- Hakan Simonis**, hr, fl. m. Alla helgons preb. i Link., 259.
- Hakabysskrut**, 392.
- Haleby** (Halaby l. Halleby i Skärkinds sn o. h., Ög.), rusttj. af, 389.
- Halland**, om kon. G:s arfvegods drst., 45—50; br. t. inneb. drst., 161—163, 191—194; flere gode män dr f. grefve Christoph., 254; om sv. krigståg. dit, 277, 282, 313, 314, 324, 325, 341; skatt pålagd af gr. Christoph., 281; innebyggs stämning, 282, 314; om värfn. drst., 319; de sv. anför. drst., 386.
- Halmstada** [-e] (Halmstad, stad i Hall.), 340, 377, 388; intag. af sv. trupp., 313; om värfn. drst., 319; Jak. Bagges tåg dit, 379; en del af krigsmakt. ditsänd, 382, 387; om sv. besättn. drst., 392.
- Hamborg** [-borch] (Hamburg), om möte drst., 80, 109—110, 113—114; om fhdl. drst. mell. Holl. o. Lüb., 116—117; — — mell. Holl. o. Hanses., 366; gods dr thör. tag. i sjön, 284; undsättn. drfr. sänd t. Lüb., 379.

- Hanakindz** (Hanekinds) här. (Ög.), flän.-br. drå f. Calmarna-Niels. 130.
- Hanestada** [Hänestada] (trol. Hansta i Tillinge s:n, Åsunda h., Upl.), 5.
- Hane, Lydekin** [Ludechinus], hert:s af Pomm. secret., br. t., 294.
- Hans Ridesmåsven**, instr. f. hon. t. hert. af Preuss., 155.
- Hans Andreae**, coll.-br. på Norbo i Hels., 130.
- Hans** (Mårtensson Lax) t. Bussila, besittningsbref, 139.
- Hans** i Tersaby, 61.
- Hans Fredrich** (Johan Fredrik), hertig (!), churfurste (af Sachs.), 361.
- Hans Helgeson**, fl. br. f., 232.
- Hans Larson**, fogdebr. på bisk.-sak. i Ög., 130.
- Hans Laurentij**, hr, coll.-br. på Danmks prestgäll, 1.
- Hans Persson** (bergsman i Dal.), br. på Surarfvet's gd, s. var fbrut. af hs svärfad. Måns Nielss., 51, 265.
- Hansestäderna**, 9, 74, 161, 244.
- Happioki** (Hapioki) i Åbo län i Pikis (Pikie) s:n, br. om besittn. af, 139.
- Hapsal** [-bs-, -el] (stad o. slott i Estl.), 351, 356, 373, 374.
- Hard, Peder**, se **Hård**.
- Harg**, s:n (i Frösåkers här., Upl.), br. t., 6.
- Harnesk** [-isk, harsk], 3, 21, 22, 72, 75, 124, 152, 263, 272, 348, 350, 393.
- Harsk**, se **Harnesk**.
- Hedaaker** (Hedåker, sätesgård i Hyrunga s:n. Vists här., Vg.), h. Anne drst., 350.
- Hedensö** [-szöö] (i Näshulta s:n, Österrek. här., Söd.), h. Annas egdm, 307; rusttj. af, 389.
- Hedgård** [-dtgårdh] i Dmk, Ax. Juels egdm, 19, 29.
- Helgeandshuset** i Ups., återfår olagl. frändömd jord, 7.
- Helsing, Marcus**, borgare, 72.
- Helsingeland**, 130.
- Helsingfridz** prestgård (trol. Hjelmseryd i Vestra här., Smål.), 260.
- Hemming** [Henning] **Persson** (trol. dsme s. följ.), återfår hdsr. i Silbo här., 86; rusttj., 389.
- Henning Persson** (Lilliesparre t. Kraksta? Blef 1533 fogde öfv. biskop.-sak. i Ög.), i kon:s nämnd, 38.
- Henric** [-ch] **Henricson**, en af hufvudmänn. för Daluppror., 39; dom, 38—41; får bo i Vesterås, 130.
- Henrich**, mäter, doct., i Amsterdam; br. af kon. G. f. a. få hon. t. Sv., 76.
- Henrik** [-ick] **Claesson** (Horn?), hs sändn. t. Lifl. ifrågasatt, 327.
- Henrich Persson** [-sz], åter fogde i Öfre h. af Tavast. l., 274—275.
- Herlande** (Härlanda, egdm i Broddarps s:n, Gäseneds här., Vg., nära Lidan), h. Chirstin drst., 350.
- Herredag**, i Köphmn, 105; i Lüb., fråga om, 379; i Kolding, 387.
- Hertigar**: Albrecht af Preuss., se **Albrecht** l. **Prutzen**; — Christian af Holstein, se **Christian** o. **Holsten**; — af Flandern, 361; — af Pommern, se **Bernhard**.
- Hessen**, landtgrefven af, 360; ämnar hjelpa hert. Christian af Holst. m. all makt, 252.
- Hijn**, vid Lüb. (ö?), 379.
- Hillenszöö** (Hillersjö l. Hilleshög på Svartsjölandet), s:n, coll.-br. drå f. hr Knut, 130.

- Himbo** s:n (finnes numera ej; trol. en misskrifning f. Habo i Mo h.), i Smål., om rörs anskaff. drifr., 148.
- Hingstridarne**, rusttj., 389.
- Hinse** [Hinsze] **Olsson** "Doreswen", kon. G:s budbärare, 79, 80, 113, 117.
- Hispanien** (Spanien), 361.
- Hofmanshästar**, 3, 27, 95, 124, 262, 392; se äfven **Hästar**.
- Hoffolk**, 96, 223.
- Hofmän**, 26, 129, 212, 221, 262, 273.
- Hoffz län** (i Ög., Vifolka, Dals o. Göstrings här.), fogdebr. f. Jöns Andersss. drpå, 86.
- Holger** [-us] **Karlsson** (Gera t. Björkvik), riksr. o. ridd., 91, 92, 379; befmn på Stegeborg, undhd. m. de danska sändeb., 18; i kon:s nämnd, 34, 38; dombr. på gods, 43; br. t. 123—124; rusttj., 388.
- Holken**, den nya, 153.
- Holker** (ett slags fartyg), om inköp af, 158.
- Holland**, om afsänd. af smör t., 74.
- Hollenässz** (Hollnäs, Olands här., Upl.) s:n, br. t., 6.
- Holländarne**, om fhåll. mell. dm o. Lübeck., 59, 74, 76, 77, 80, 82, 84, 88, 106, 359, 364; om underrätt. fr. dm, 59; om anskaff. af ett par fr. Amager, 80; undhdla m. Hansestäd. i Hamb., 116—117, 366; om Lüb:s försök a. fmå Sv. t. krig m. H., 242, 243; Sv. i godt fhåll. t., 287.
- Holländska skepp**, 75, 158, 159; tagna af Lübeck., 84, 158.
- Holm** (trol. Holmhof i Peude fsml.) på Ösel, 352.
- Holm, Laurens** [Lasse], kon. G:s tjen., 64; sändeb. t. hert. Magn. af Sachs.-Lauenb., 111.
- Holmia**, se **Stockholm**.
- Holsatia**, se **Holsten**.
- Holst, Lasse** (fogde), br. t., 71; br. på kanikadelen af Sela kkor, 164.
- Holsten, Land tho** (Holstein), 15, 105, 110, 132, 137, 197, 202, 207, 226, 289, 347; krig m. Lübeck, 125, 136, 140, 160, 161, 192, 254; om bistånd åt, 158, 234, 235; fbund. m. Sv., 191; hertigen af, 199, 219, 220, 226, 235, 240, 256, 370; — vald t. Dmks kon., 192, 228; instr. f. sändeb. t. hon., 203—204; om kon. G:s fhåll. t. hon., 278—279 o. flerest.; slut. särsk. fred m. Lüb., 340. Se vid. **Christian**.
- Hoof** (säteri i Tråfva s:n, Skån. här., Vg.), h. Ingrid drst., 350.
- Hosokläde**, 75.
- Hospitalet** i Sthm, dombr. på en qvarn, 34—35.
- Hoya** [Hogen, Höye, Höyen], **Johan**, grefve af, se **Johan**.
- Hoya**, grefvinnan Margareta af, se **Margreta**.
- Humbla**, 274; afgift deraf t. prestersk., 34.
- Huittis** s:n (i Åbo l., Finl.), 129; coll.-br. f. hr Jöns drst., 92.
- Huddunge** s:n (Huddinge i Söd.), 130.
- Huitene** i Kollesz h. (i Lena s:n, Kullings här., Vg.), 130; Rasmus i, 349.
- Husmanspenningar** i Tavast. l., fl. t. Er. Sporre, 191.
- Husmän**, omkr. Sala grufva, 87.
- Hytta**, 87; -er, 309.
- Håbo** här. (i Upl.), bisk.-gästn. drst., 13.
- Håkon Torberni**, hr, coll.-br. på ett gäll vid Lidköp., 11.
- Hård, Niels** (t. Hedenlunda), hdsh.-br. på Vallentuna h., 252.

- Hård** [Haerd, Hard], **Peder** [Peter], t. Häringe, rr. o. ridd. (se reg. t. 2:a del.), undrhdl. m. de danska sändeb., 18; i kons nämnd, 3, 4, 38; undhl. m. härmäst. i Lifl., 368; rusttj., 388; sk. stanna hemma hos kon., 282.
- Häradshöfdingebref**: f. Erik Stens. på Skån. h., 45; f. Jon Svenss. i Vester-vång på Laske h., 92; f. Er. Boye på Eurin på ett hdshöfd.-döme, 101; f. Rasm. Niels. i Huitene på Kollesz h., 130; f. Niels Hård på Vallentuna h., 252; f. Biörn Perss. på Sollentuna o. Danderyd, 252; f. Arvid Claueszon på Tjurbo h., 310; f. Ped. Anderss. i Link. på Bob. h., 310; f. Aren Perss. på Broo h., 311.
- Häradsrätter**, flänta: i Vifolka h. t. Esb. Jönss., 61; i Daga h. till Niels Olss. i Jerna, *ib.*; i Silbo h. t. Hemm. Perss., ånyo, 86; i Rasbo h. t. Ax. Anderss., 101; i Ulleråkers o. Rasbo h. t. Bo Jonson, 164; i Valkebo h. t. Lasse Knutss., 175; i N. Möre t. Esbiörn Scrifu., 231; i S. Möre t. Sten Benctss., *ib.*; i Konga h. t. Matz Scrifu., 232; i Ulleråker o. Vaksala h. t. Anders Simonss., 259.
- Häringe**, Ped. Hårds egdm (nu fideicommisssegdm i Vesterhaninge s:n, Sot-holms här., Söd.), 18.
- Härmästaren** i Lifl. (Walter v. Plettenberg), br. t. hon., 173; om hs tvist m. mkgr. Vilh., 353—356; br. t. kon. G., 368—369, 374—375.
- Häst**, en, orsak t. krig, 361.
- Hästar**, 3, 22, 27, 72, 97, 102, 119, 171, 187, 259, 263, 386; t. Dmk, om utförsel af, 4, 27, 56, 130; om pris. f. fodr. af, 6, 11; om utfodr. af, 86. Se vid. **Hofmanshästar**.
- Hästfoder**, 22.
- Högmälis ärende** (högmälissaker), 99.
- Hö**, 380.
- Högen** (säkert Stenshufvud, ett högt berg och sjömärke vid Östersjön, i Mellby s:n, Albo h., Skåne, den yttersta punkten af Linderödsåsen, 1½ mil n.v. fr. Simrishamn), 187.
- Högetorp** (nu Höjentorp, kungsgd i Eggby s:n, Valle h., Vg., nära Billingen), fl. t. småländske Måns Perss., 231.

I. J.

- Jachimsdaler** [Jacobsdaler, Jochims-] (Joachimsthaler, började 1517 preglas i stad. Joachimsthal, och blef upphofvet till den tyska thalern och vår daler), 127, 134, 270, 316.
- Jachimszdal** (Joachimsthal, på czech. Jachimow, stad i Böhmen, med betydande bergverk, särskildt silfververk), 361.
- Jacob Bengtson**, br. f. hon. a. köpa ox. i Vg. o. Smål., 174.
- Jacobsdaler**, se **Jachimsdaler**.
- Jakt, -er**, 137, 176, 177, 262—264, 270, 274, 281, 285, 322, 330, 379, 383; om utgör. af fr. fräls., 142; fr. Gotl., 157—158; hr Iv. Flemings, 157; hr Henr. Rosenkrantz', 208; Lübeck:s i Östersjön, 285, 286; en begärd af mkgr. Vilh., 356.
- Jegare, Anders**, coll.-br. på Askeby o. Gislestada, 92.
- Jenaköpfung**, se **Jöneköpfung**.
- Jens** (l. Jöns Jonsson, hvilkens ättlingar sed. buro namnet Ållongren) i Haleby (i Ög., väpnare), rusttj., 389.

- Jens Olson, se Jöns Olsson.**
- Jens Person** (trol. Hiort l. Half-Hiort i Rödenäs, Agunnaryds s:n, Smål.), rusttj., 390.
- Jens Persson** (Bååt), rusttj., 390.
- Jeppe Hansson**, br. f. hon. a. bo i Vesterås, 130.
- Jeronimus**, d:r, berömd jurist, 364.
- Jern**, 62, 270, 274, 330.
- Jerna** [Jerne] i Gryte (Gryts) s:n, Daga h., Södm., 61; flän. t. Niels Olsson, 37.
- Jersysla** preb. vid Skara, 13, 36.
- Iffuar**, hr, se **Fleming**.
- Iffuer Månsson**, se **Iffwar Månson**.
- Iffwar** [Iffuer] **Månson** [Mons-] (Lillieörn t. Strömstad, riksr. o. väpn.), i kon:s nämnd, 38; rusttj., 389.
- Igelfriidz** gd i Igelfriidz s:n (Ighulsryd i I. s:n, Redvägs här., Vg.), flän.-br. drå f. And. Benctss., 61.
- Igelfriidz** s:n (nu en del af Liared, Redvägs här., Vg.), 61.
- Ingell** [-ill] **Hansson** [Hanson] (Svinhufvud på Gylla, fogde i Dal.), en af hufvudmänn. f. Daluppror., ransakn. o. dom, 38—41; fsvar.- o. gåfvobr. f. hs hustru, 60.
- Ingerdh**, se **Ingegerd**.
- Ingegerd** [Ingerdh] (Lake, enka efter den afrättade Niels Olss. Vinge på Skofteby), fru, i Malma, rusttj., 349, 390.
- Ingridh**, hustru, i Hoof, rusttj.-skyld., 350.
- Insegel**, Dalarnes, 40.
- Instenburg** [-gk] (Insterburg, stad i provinsen Preussen, vid floderna Insters och Angeraps sammanflöde), hr Joh. Payn höfv.-m. drst., 351, 352, 357.
- Instruction**: f. Gerdt Lemeke, 66, 67; f. sv. sändeb. t. Dmk, 104—110; f. befmann. på flott., 140—141; f. Christoph. Anderss. t. hert. af Holst., 180—184; f. Ped. Anderss. t. Dmk, 203—204, 206—207; f. Iv. Flem. m. fl. t. Preuss. o. Pomm., 301—303; f. dansk. råd, sändeb. t. kon. G., 346—348; f. Joh. Payn ifr. mkgr. Vilh. af Brandenb. t. kon. Gust., 351—356; f. d:o t. d:o af hert. Albr. af Preuss., 356—359; f. Frans Trebaw t. d:o af hert. Chr. af Holst., 370—372.
- Instrumenter**, krigs-, 355.
- Joachim**, markgr. o. churf. af Brand., 361.
- Joan** (l. Jöns Joannis, sk. förut varit kon:s capellan), hr, coll.-br. f. hon. på Ofvansjö, 7.
- Joan Olsson**, se **Jöns Olsson**.
- Joan**, hr, coll.-br. på Bygda prestgåld i Norrb., 130.
- Jochim** [Jochem], secret. fr. Sachsen, 67, 133, 238; om hs antag. i kon:s tjenst, 133.
- Jochimsdaler**, se **Jachimsdaler**.
- Joen Swenson**, se **Jon Swensson**.
- Johan**, grefve af Hoya o. Brochusen, br. t. 81—82, 87—89; br. fr. hon. t. kon. G., 97—98; lejdebr. f. hon., 119; cred. f. Er. Flem. m. fl. t. hon., 120; fsök t. undhd. m. hon., 125—126; om hs förräderi, 123, 125, 161, 182, 211—217; om hon., 81, 91, 97, 119, 156, 166, 173, 202, 210—217, 222—226, 228, 230, 267—269, 272, 294—295, 370, 371, 374—375, 387, 391; höfvism. f. Sv:s o. Dmks fiender, 392.

- Johan Benktson** (frälsem.), rusttj., 390.
- Johan Turesson** [-urs-] (t. Lindholmen o. Venngarn, af Tre Rosor), riksr. o. ridd., befmn på Nyköp. slott, undhdl. m. de danska sändeb., 18; i kon:s nämnd, 34; br. t. hon., 123—124, 280—281, 305—306, 311, 317—320, 323—324; om hs egdmr i Bohus l., 179—180; förordn. t. öfverste höfvdsm. f. sv. krigsmakt. t. Dmk, 277; br. fr. hon., 377—380, 393; rusttj., 388.
- Johannes Magnus**, f. d. erkebisk. i Ups., påflig legat; bref fr. hon. t. kon. G., 376—377, 385—386; — t. domcap. i Ups., 391.
- Jon** i Slomsvik (Vg.), rusttj., 349.
- Jon** [Joan] **Olsson** (Gyllenhorn t. Hacksta), riksr., väpn.; undhdl. md de danska sändeb., 18, 19; i kon:s nämnd, 35, 38; får uppköpa silfv., 101; sändeb. t. Dmk, 104, 105, 114, 118, 134; br. t. hon., 122—123, 136—137, 186—187; sk. stanna hemma hos kon., 282; rusttj., 388.
- Jon Skreddare** i Lidköp., rusttj., 349.
- Jon Smaaswen** (i Vg.), rusttj., 349.
- Jon Suenson** i Vestervång, hdsh.-br. på Laske h., 92.
- Jon** [Joen] **Swensson** (t. Kedum af Rylandaslågten), flän. i Vg., 218; rusttjenst, 349.
- Joon Simonis**, mäter, flän.-br. på Rasbo, 259.
- Jordabref**, 139.
- Isaach Birgeson** (Hiort af Elmterid, se reg. t. 7:e del.), fl.-br. på Källeryd o. Svålsås i Vestbo, 231.
- Isaak** "Nylsens broder" (I. Nilsson Banér t. Runegarn o. Skedenäs), från utland. hemkommen, 66.
- Iszrael, Herman**, sändeb. t. Sv. fr. Lübe., 244; lofv. Gotl. åt Sv., 245.
- Judziska rådet**, se **Jutska**.
- Jwletha kloster** (i Söd., se reg. t. 1:a del.), fl.-br. drå f. Niels Krumme, 175.
- Jull** [Juel], **Axel**, t. Hedtgård, d. sändeb. t. Sv., 14, 15, 29, 30, 31, 46, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 67, 73, 79, 80, 83, 104, 105, 106, 107, 115, 181, 198; secreterare, 18, 46; får en ulfskinnskjortel, 51; br. t. hon., 116—117; cred. f. hon. t. Sv., 345; instr. f. hon., 346—348.
- Julland** [-w-], se **Jutland**.
- Jussia**, se **Jutland**.
- Jutland** [Jull-, Jwllant, Jussia], 197, 201, 204, 205, 207, 208, 251, 261, 319, 383; intag. af hert. Christ., 204, 220; hyll. hert. Christ., 252; krigsfolk ditsändt, 253; om Clemet Skeppares framfart drst., 291, 313, 380; bud dit fr. sv. lägr., 320, 388; om hert. Christ. tåg dit, 340; underrätt. drifr., 380, 382; om böndernes nederlag drst., 388; knektar drifr. lofvade till de svenskes förstärkning, 279, 384.
- Jutske råd**, det [Judzske], 167, 198, 205, 207, 319; hyllat o. korat hert. Christ. t. kon., 190, 219, 370.
- Iwar**, hr, se **Fleming**.
- Jöneköpfung** [Jene-], 393; Esbiörn Scriff. fogde derst., 45.
- Jöns**, 335.
- Jöns** i Huittis, hr, coll.-br., 92; fsvar.-br., *ib.*
- Jöns Andersson**, fogdebr. på Hofs l., 86.
- Jöns Michelson** (frälseman o. flän.-m. i Tavastl., se reg. t. 6:e del.), flän.-br. på Sattiala bol, 101.

- Jöns Nielson** [-sz-] (1531 underfogde i Upl.), fogdebr. på Arnö gd, 87; får vidkännas gods, 311; får uppbära skattefläk o. gäss i tre socknar, *ib.*
- Jöns Nielson** [-ss, -sz-], kon:s fogde på Öl., uppdrag, 251; förordn. a. vara i slotslofv. på Kalm. eft. Ped. Svenske, 281; br. t. hon., 335—336.
- Jöns Nielsson**, kon:s småsven, får besittn. af Papioki i Finl., 139.
- Jöns** [Jens, Joan] **Olsson** Gyllenhorn t. Sjösa?, i kon:s nämnd, 38; br. om frälsets tåg t. Dmk, 260; rusttj., 388.
- Jöns Persson** (Bååt?) i Vasbo, rusttj., 349.
- Jören**, mäst. (räkenskapsförare), i Calmarna, br. t. hon., 78.
- Jören Eriksson** [Eric-] (Gyllenstierna t. Fogelvik, se reg. t. 4:e del.), i kon:s nämnd, 38; rusttj., 389.
- Jören Hansson** (fogde i Stäkes l. o. Hagunda), flän.-br., 13.
- Jören Jönson** (fick frälse- o. sköldebr. 1529), fogdebr. på Sunnerbo o. Vestbo, 252.
- Jörn**, mäst. (Jör. Thuress. af tre Rosor, f. d. domprost i Ups.), rusttj., 390.

K.

- Kaffle, Gustaff** (på Djula), rusttj., 389.
- Kaffle, Lasse** (t. Hallarne o. Sjötorp, son af Matz Kaffle), i slotslofv. på Leckö, 52; rusttj., 389.
- Kaffle, Matz** (t. Hallarne o. Röhl, riksr. o. väpn.), rusttj., 348.
- Kagge, Matz** (Nilsson, se reg. t. 4:e del.), i slotslofv. på Leckö, 52; rusttj., 349, 389.
- Kalf** (möjl. Kälve l. Kalfsund i Öfver-Enhörna s:n, Selebo h., Söd.), konungsby på Siilffboland, fl. t. Albr. Tolck, 71.
- Kalk** (kyrko-), 11.
- Kalk**, om bränn. af på Ål., 311.
- Kalkberget** vid Sala, 127.
- Kalmar** [-aren, -arna, -e], 260, 283, se vid. **Calmarna**.
- Kammarrätten**, den kejsarl., 352, 357.
- Kampanien** (Kampanier, l. Kampaner, de utskjutande och upphöjda delarne i aktern o. fören af förra tiders krigsfartyg, kallades sen. kasteller), 344.
- Karin**, Tornmästarens hustru, fsvar.-br., 7.
- Karin** (Eriksdtr Gyllenstierna, Erik Trolles enka), fru, på Lagnö, dombr. på gods, 44—45; rusttj., 389.
- Karin**, hustru, i Arboga, Engelbr. efterlevf., 138.
- Karin**, hustru, i Törpe (Karin l. Katarina Lake, enka eft. Ol. Arvidss. Stenbock t. Torpa i Vg.), rusttj.-skyld., 350.
- Karl**, kejsare, 376. Se vid. **Kejsaren**.
- Karl** (K. VIII Knutsson), konung, hs räfst, 43, 44.
- Karl** [-ll] **Eriksson** [-ch-] (Gyllenstierna) t. Vinstorp (i Vg.), riksr. o. ridd., undhd. m. de danska sändebuden, 18; i kon:s nämnd, 34, 38; br. t. hon., 85, 96—97, 124—125; rusttj., 348, 388.
- Karl Torsson** (Store t. Höglida o. Thorestorp i Vg.), rusttj., 349, 390.
- Kart, Swen** (öfverfogde på Dal, se reg. t. 3:e del.); slotslofv. på Leckö, 52; rusttj., 388, 390.
- Kastenbergt**, dragit af land. (fr. Viborg), 274. Se vid. **Garstenbergt**.

- Katherine**, kon. G:s drott., hertiginna t. Sachs.-Eng. o. Vestphalen; Leckö slott sk. hållas henne thanda om kon. före henne afider, 52.
- Kejsaren**, Lübs fhll. t. hon., 9; om sv. undhldr m. hon., 10; hs regentinna i Nederl., *ib.*; fred mell. hon. o. Dmk, 16, 84; mell. hon. o. Burgund st. Dmk, 347; fklarat mkgrefvarne Albr. o. Vilh. af Brand. i akt, 357; utskrifvit ett kyrkomöte, 360; hs skepp gjort upptäckter i Ostindien, 361. Se vid. **Karl**.
- Kelleryd** (Källeryd, säteri i K. s:n), Vestbo här. i Smål., fl. t. Is. Birgerss., 231.
- Keüsel, Friderich**, uppdrag t. hert. Magn. af Sachs.-Lau., 111.
- Kiil** [Kijll] **Söffnerin** [Seff.-] (t. Hoffnäs), höfvidsm. på Elfsb., 10, 341, 381—383; br. t. hon., 8—9, 74—75, 84—85, 96—97, 124—125, 143, 148—150, 197—198, 220—222, 253—254, 283—284, 336—339; flän. t. hon., 11; illa sjuk, 305; rusttj., 348, 389.
- Kijla** s:n (Örebro h., Nerike), 78.
- Kind** [Kynd], här. i Vg., ctr. m. bisk.-fogd. And. Bengtss. om afgälden, 58; Er. Månss. drst. (fogde), 71; förlän.-br. f. hon., *ib.*; om gård af, 311, 384.
- Kiszel, Josth**, i Lüb., 366.
- Kiöbnhaffn**, se **Köpenhaffn**.
- Klawus Gulssmidh** i Skara, rusttj., 349.
- Klippare** (ett slags mindre, men raska hästar), 95, 392; t. 10 marks värde få utföras, 60.
- Klockenkopper** (klockmalm), 366.
- Klockor**, igenröfvade i Dal., 40.
- Klockskatten**, uppror drom, 39, 40.
- Kloster**, gods gifna under, 43, 44; Gråbrödra- i Ups., 5; Juleta, fl.-br. å, 175.
- Klostergatan** i Ups., 5.
- Klott** (styckekulor), 129.
- Kläde**, 75, 77, 259, 274, 303.
- Knaffestra** i Danekijs s:n (Knaphestra i Dannicke, Kinds h., Vg.); fl. t. Göst. Olss., 98.
- Knektar**, om värfn. af, i Estl., 270, — i Lifl., 275—276, — i Preuss. o. Pomm., 296; fr. Dmk, 299, 320, 330, 340; fr. Tyskl., 127—128, 208, 312, 321, 322, 326, 327; i Ög., br. t., 253; fr. Finl. beordr. t. Sv., 275; straffvärde sk. straffas, 318; en del rymt fr. sv. lägr., 341—343; om myteri bl. dem, 377—378, 381—383, 387. — Se vid. **Landsknektar**.
- Kniffua** gård (nu den del af Hosjö s:n, som kallas Knifva bergslag, i Dal., gåfvobr. drå f. den lifdömde Ingel Hanss:s h. o. barn, 60.
- Knop, Berendt**, lübsk anför. t. sjös, 286.
- Knut Andersson** (Lillie, lagm. i Söd.), t. Norrnäs, riksr. o. ridd.; undhdlar med de danska sändeb., 18; i kons. nämnd, 34, 38.
- Knuth Swensson** [-uen-] (trol. Lilliehöök t. Istrum), rusttj., 349, 390.
- Knutt**, mäst., förråd. (f. d. domprost i Vesterås, se reg. t. 3:e del), 39.
- Knutt**, hr, coll.-br. på Hillenszöö, 130.
- Knutt Henricson**, ridd. o. höfvidsm., fång. af de uppror. i Dmk, 155.
- Ko**, 140.
- Kobel** (kabel), 344.
- Kol**, 362.
- Kolleszherrade** (Kullings här. i Vg.), hdsh.-br. drå f. Rasm. Niels. i Huitene 130.

- Kollinge** (Kolding, stad på ö. kusten af Jutland), herredag drst., 387.
- Kolterman, Hans** (kon:s agent), i Amsterdam, br. t., 149; sk. anskaffa en god timmerman, *ib.*
- Kongha härad** (Smål.), fl.-br. drå f. Matz Skriff, 232.
- Koningsberg** [Könsz-, Köntz-] (Königsberg, hufvudstad i hertigdömet Preussen), 177, 330, 335.
- Konungsby**, Kalff på Siilffboland, fl. t. Albr. Tolk, 71.
- Konungsfodringen**, se **Fodring**.
- Konungssaker**, se **Saker**.
- Konungsräfst**, i Ups., 99.
- Koppar**, 330; utgöres i taxa, 102.
- Kopparberget** (Dal.), 37, 39, 40, 51, 265; om Surarfvet's gd drst., 51.
- Korn**, 92; skatte-, 11; i skatt o. afrad, 72, 102.
- Korn**, på mynt., 127.
- Kornekrut**, se **Krut**.
- Korprester**, 13, 36.
- Krabbe** [-lbe], **Tyke**, d. riksr. o. riksmarsk. 323, 324; br. t. 69, 135, 153, 159—161, 166—167, 178—180; br. t. kon. G., 134, 141, 144; om undhdl. m., 334;
- Kraffuel** [Kraueel], en, 147; den stora, 158, 174, 253, 271; — en »Amerall» f. sv. flott., 172; uppgifter om den, 344—345.
- Kristiärn**, kon., se **Christiern**.
- Krijstiern**, hert. (af Holstein), 193, 194. Se vid. **Christian**.
- Kronans slott o. län**, 217.
- Krumme** [-w-] **Niels** (t. Örboholm, riksr. o. väpn.), i kon:s nämnd, 38; fl. br. på Juleta kl., 175; rusttj., 388.
- Krut**, 21, 129, 143, 147, 159, 165, 174, 210, 271, 319, 336, 338, 378, 383, 392, 393; Hakebyssekrut, 392; Kornekrut, 378, 383, 392; Slangekrut, 129, 143, 147, 392.
- Krögerepeninga** m. m. i Tavasteh. l., fl. t. Er. Sporre, 191.
- Kumegårds län** i Finl. (nu Satagunda, så kall. efter Kumogårds kungsgård, der fogd. hade sitt säte), br. t. inneb. drst., 121—122; fogdebr. drå f. Lasse Broke, 145; om använd. af skatt. draf, 177.
- Kyrkogång**, drott. Katarinas, 4.
- Kyrkogård**, 140.
- Kyrkoherberge**, 33, 34.
- Kyrkoherrar**, 34.
- Kyrkolandbor**, om sakör. af, 58.
- Kyrkor**, om gods gifna drund., 43, 44.
- Kyru** s:n (nu Storkyro s:n i Tavastl.), coll.-br. drå f. hr Biörn, 259.
- Käkinds här.** (i Vg.), Ol. Galt bisk.-fogde drst., 58; br. t. allmog. der om skatt., 145, 146.
- Kååffardz skiib** (handelsskepp), 47.
- Käffuärnä** (nu Kärrbo s:n, Siende här., Vestml.) s:n, om gods drst. 311.
- Kökemesterspeninga** i Tavasteh. l., fl. t. Er. Sporre, 191.
- Köllen, van, Henrich** (1532 en bland höfvidsmänn. på Kalmar, bösseskytt), fl.-br., 231.
- Könszberg** [Köntz-], se **Koningsberg**.
- Köpenhaffn** [Kiöbn-, Köpmanna-], 329, 371; slott o. stad uppgifv. åt Lübeck., 186, 189, 190, 235, 255; hyllat gr. Christopher, 248; herredag drst., 105;

- möte drst., 118; om Lübeck:s regem. drst., 159; —s borgare, 161, 281; br. t. dem fr. kon. G., 167—170; — segla på Lödöse, 304; om hindr. af unds. t., 320; möte drst. mell. lübska sändeb. o. d. rådet, 346—347; ej uppgifvet, 371.
- Köpstadsmän**, 33, 53, 162, 324; i Sk., Hall. o. Blek., br. t., 191—194.
- Köpstäderna**, 85; i Vg., 382.
- Köpsvenner**, 86.
- Körning, Matz** (Simonsson t. Almby), rusttj., 389.
- Kött**, 382.

I.

- Laanghem** (i Vg.), h. Annas egdm, 350.
- Lacken** (Kläde), 366.
- Lada**, 380; på Mora äng (vid Ups.), sk. byggas, 6.
- Læckiö** (Leckö, kungsgd o. slott i Otterstads s:n, Kållands här., Vg.), Per Anderss. fogde drst., 348.
- Lænna** (Länna gd i Almunge s:n, Upl., thör Axel Andersson Lillie t. Ökna, riksr. o. väpn.), 18.
- Lag**, Guds, 33; Sveriges, 33, 34, 38.
- Lagboken**, 342.
- Lagman**, 99.
- Lagmanstorp**, preb. vid Skara domkka, 13, 36.
- Lagon**, se **Langnöö**.
- Langnöö** (Lagnö, sätesgd i Aspö s:n, Selebo här., Söd.; fru Karins, hr Er. Trolles enkas egdm, se reg. t. 8:e del.), 44, 389.
- Lambrieth Matzson** (se reg. t. 2:a del.), fl.-br. på Grodinge s:n, 310.
- Lamigke** [Lamyke, -ygke], **Gerdt**, se **Lemeke**.
- Landbor**, biskops-, 58; enskildes, 101, 102, 310; frälses, 45; kon:s 130; kyrko-, 58; prebendens, 13, 36; prosteriets i Skara, 12, 36; Nykors i Finl. (Åbo?), 78; und. Arnö gd, 87; fru Margaretas, 90; und. Salsta gd, 92; dagsverken af, 102; Tezsie i Finl., flänta, 275; sakören af förlänta, se **Förläningar** o. **Sakören**.
- Landgille** (landgäld, landskyld, afrad, arrende), 12.
- Landsfogdar**, se **Fogdar**.
- Landsfrid**, kejsrerlig, 370.
- Landsknektar**, 4, 123, 125, 197, 200, 240, 253, 262, 270, 275, 312, 340, 378, 379, 383, 384, 387, 392; antagningsbevis f. sv., tyska o. danska, 127—128; öpp. br. om byte, 129; om aflön. af, 146—147; sända t. sjös, 146; om drs kost, 252. Se vid. **Knektar**.
- Landsköp**, fbjud., 56.
- Landsköpare**, 27, 56.
- Landtdag** i Lifl., 354.
- Landtgreffen** af Hessen, Philip, 360; flikt med kon. Ferdinand, 235.
- Landzkrona** (stad o. fästn. i Skåne), om belägr. af, 190.
- Larens Matsson** (Kaffe t. Hallarne o. Sjötorp?, fick 1532 hdsrätt. i Vartofta här., Vg.), rusttj., 348.
- Larens** [Lasse] **Turesson** (Lars Thuress. af Tre Rosor t. Engsö), i kon:s nämnd, 38; om hs fädernegods i Viken, 179; rusttj., 399.

Larenssebo, h. Margretas egdm, 350.

Lars, hr. Se **Lars Siggeßon**.

Lars [Laurentius] **Siggeßon** (Sparre, se reg. t. 1:a del.), riksr. o. riksmarsk, ridd.. 388; underhdl. m. de danske sändeb., 18; i kon:s nämnd, 34, 38; får konungsfodr. i 2 s:r f. året, 78; br. t. hon., 91—92, 123—124, 280—281, 305—306; en af anför. f. krigståget t. Dmk, 305, 378, 382.

Laske här. i Vg., hdsh.-br. drå f. Jon Suenson i Vestervång, 92.

Lasse [Lasze], kon:s dräng, sänd t. de sv. anför. i Skåne, 317, 381.

Lasse i Randevåg, rusttjenst, 349.

Lasze Anderson, »longe», fsvar.-br., 174.

Lasse Erichson (på Åhult o. Krogshult, se reg. t. 5:e del.), rusttj., 349.

Lasse Ericson, f. d. fogde i Dal., våld mot hon. af Dalkarl., 39.

Lasse Ericksson (trol. dsme s. föreg.), en af de sv. anf. i Grefvefejden, 377.

Lasse Gudmundson, borg. i Sken., lån af kon., 60—61.

Lasse Ingemunson (frälseman), rusttj., 389.

Lasse Karson, fl.-br., 191.

Lasse Knutson (i Österg., fogde?), br. om tullen, 175; fl.-br. å hrsrätt. i Valkebo h., 175.

Lasse Tidemansson (af Hjortö-släkten, hdsh. i Kind i Smål. o. Hanekind i Ög.), rusttj., 389.

Lasse Turson, se **Larens Turesson**.

Laurentii preb. i Link., fl. t. Per Anders., fogde på Linköp. gd, 72.

Laustis gård, frih. fr. skjutsfärd. draf f. hr Jac. Blome, 98.

Leal (slott o. köping i Estland), fdrag drst., 354.

Lecköö [-iö] (slott på Kollandsö i Veneru), Per Anders., fogde drst., 45; — i slottslofv. drst., 52—53.

Legat, påfåg, Joh. Magnus, f. d. erkebisk., 377, 391.

Leggiaskeppan, 78.

Leifland o. **Leiflant**, se **Liffland**.

Leipzt markn. (Leipzigermessan), 364.

Lejd, f. lübske sändeb. t. Sv., 65; drom, 68—70, 83; f. gr. Joh. af Hoya, 119, 125.

Lemeke [Lamigke, Lamygke, -yke, Lämigken], **Gerdt** [Gh- -rt], hert. Magni af Sachs.-Lau. tjen., 65, 112; sändeb. t. Sv., 65; instr. f. hon., 66—67; br. t. kon. G., 367—368.

Lexand (Leksands s:n i Dal.), br. f. bönd. drst., 11; hr Efwert drst. dömd ss. en af anstift. af daluppror. 39.

Leyfland, se **Liffland**.

Liffland [Leiff-, Leyf-, Liiff-, Livonia], 210, 229, 327, 331, 352, 356, 369, 375; om värfn. af krigsfolk drst., 157, 174, 177, 275, 284, 321; br. t. härmäst. af, 173; grefvinn. Marg. drst., 177; om utdrifn. af Lutheranerne drst., 355.

Lifflendere, 284, 327; strid mell. dm o. markgrefv. Vilh., 331.

Lifflenske, de, ej alltf. stort ftroende bör dm gifvas, 156; om dm, 177; — herrar, br. t., 177; om drs fhll. t. gr. af Hoya, 173.

Liggerijd (Lerjered i Liljered i Dannicke s:n, Kinds h.), fl. t. Göst. Olss., 98.

Lijdeköpfung, 11, 143, 349; salubr. å lyckor drst., 42.

Likstol, 34.

Lindorm Matson (Kaffe t. Rosendal?), rusttj., 389.

- Linköping**, 310; S:t Sigfrids preb. drst., 44; preb. Omn. Sancto. drst., 259; — s gård, 72, 259; borgläger drst., 72.
- Lod** [lodh, lodt], 21, 143, 145, 147, 165, 271, 336, 382, 383.
- Loffön** (i Mälaren, vid Stockholm), 130.
- Loijemme** (Långhem i Kind, Vg.) s:n, fl. drst., 98.
- Longehedan** (Långheden, den skogstrakt, s. skilj. Vestml. fr. Dal.), br. t. men. man ofv. L., 184—185.
- Loskinn**, 78, 145.
- Louemburg** (Lauenburg i Tyskland), 368.
- Lubeck** [Lubeca, Lubek, Lubke, -ko, Lupko], 97, 242, 280, 322, 333, 334; seglats dit fbjud., 60, 61; sv. gods dr arrester., 62, 63, 379; om beskickn. drifr. t. Sv., 65, 66; om tid. drifr., 74; om danska rådets br. dit, 86; om fveckl. m., 87—89, 91—92; om gr. Joh:s af Hoya fhdl. m. o. rymning dit, 87—89, 161, 374; skepp drifr., 147; om kon:s köpm. drst. Henr. Nyebuer, 175, 176, 178, 179; herremöte dr beram., 379; belägradt, 204; Svante Stens., hr Stens (Sture) son fång. drst., 253, 367—368; inbörd. strid. drst., 364. Se vid. **Lübeckarne**.
- Lübeckarne** [the Liipske, Lübske, Lupske], om drs fhäll. t. kejs., 8—9; om dm, 82, 106—109, 191, 202, 206, 215, 223—225, 228, 230, 234, 246, 247, 254—256, 281, 286, 312—314, 324, 325, 329, 330, 364, 365, 370; fbund emot dm mell. Sv., Dmk o. Norge, 18—29; om drs fhll. t. Sv., 9, 48, 49, 64, 67, 68, 95, 102—104, 347; — t. Sv. o. Dmk, 14, 15, 151; — t. Holl., 59, 74, 80, 84; om drs i Sv. arrester. gods, 66—67; lejdebr. f. drs underhdl. t. Sv., 65, 68—70, 83; om drs anslag, 70, 89, 122—125, 137, 142, 144, 147, 149, 157, 160, 161, 163, 168—169, 254—256, 262; underrätt. fr., 77, 79, 80, 83; fbund mell. Sv. o. Dmk mot Lüb., 84; inköpt ox. i Dmk, 85; om drs fhdl. m. grefve Christoph., 134, 135; om rustn. o. fejden m. dm, 95—96, 123—125, 129, 131, 132, 134—137, 140, 141, 151, 152, 156, 172, 219, 264—265, 287, 294—295, 370—372; om sv. gods arrester. drst., 103; om drs beskickn. t. Dmk, 105; sökt fbund m. Dmk, 105, o. m. Sv. 106; undhd. md dm f. Sv:s räkn. af danska rådet, 108—109; om drs strid med hert. Chr. af Holst., 125, 136—137, 153, 192, 379; Sv:s fiender, 105, 158, 185, 187, 195, 211, 213, 341; om fördel. f. dm af dn sv. oxhandeln, 143; om drs fiendtlitr mot Dmk, 159, 166, 183, 192, 193, 199, 280, 341, 370—372; hätske fiender t. de nord. rikena, 137, 159, 193, 201, 205, 304; om orsak. dt., 233—234; beherrska Öresund, 160, 197; om Sv:s hjelp t. Dmk emot dm, 171, 226, 227 o. flerest.; Henr. Nyeburs fhäll. t. dm, 176; hyllade i Dmk, 208; om gr. Joh. af Hoya fhäll. t. dm, 211, 213, 216, 268, 295; om Sv:s skuld t., 223; om gr. Johans af Hoya o. Volfg. Gylers beskickn. t. dm, 223; om drs oärliga o. våldsamma uppför. mot Sv., 223—225, 241—247; drs privil. i Sv., 234; k. Christ. förr drs värste fiende, 246; om drs handel i Lödöse, 304; drs mynt gängse i Lödöse, aflyses, 305; gjort separattfred m. hert. af Holst. å hertigdömet's vägnar, 340; drs yttr. om kon. G., 346, 347; Wullenweffuer, Jörgen, borgmäst. drst., 346; begäran om hjelp fr. Sv. mot dm af markgr. Vilh. af Brand., 373—374; angripa alla öfverheter o. herrskaper, 374; slagne af hert. Christian, 379; fått hjälptrupp. fr. Hamb., 379.
- Lübska mark**, 112.
- Ludisia**, se **Lödöse**.

- Lund**, bisk. af, 323.
- Lunda** s:n (Jönåkers h., Söd.), ånyo fint t. Benct Lars. i Nyköp., s. sk. gjuta lod, 145, 147.
- Lundby** (nu Lunda) s:n vid Nyköp., 130.
- Luneborch** (Lüneburg i Tyskl.), sändeb. fr. t. möt. i Hamb., 366.
- Lunge, Niels**, t. Assertorp, d. riksr.; d. sändeb. t. Sv. 14, 15, 17—19, 29—31, 48, 49, 53, 54, 67, 73, 79, 83, 104—107, 115, 181, 198, 345—348.
- Lunge, Vincentz**, hr (n. riksr., se reg. t. del. 2—6), br. t. hon., 219—220.
- Lutheranerne**, i Mönster, 360; hot. af härmäst. att utdrifvas ur Lif. o. Estl., 355.
- Lycke, Niels**, hr, d. riksr.. br. t., 219—220.
- Lyckå** (nu Lyckeby, förr stad o. slott i Blekinge, nära Carlskrona), om dr utanför flor. gods, 94; byfogden drst., *ib.*
- Lygxsenæs**, h. Ælins egdm, 350.
- Låland** [Låå-] (Lolland, dansk ö i Östersjön), intag. af gr. Christopher, 248; tyska trupp. dr infallna, 392.
- Lämigken**, se **Lemeke**.
- Län**, kronans, 337.
- Lärdom**, den evangeliske, 116; Christi, *ib.*
- Lödösse** [Lödisze, Lödösze, Löesyö, Ludosia], 12, 74, 85, 253, 265, 291, 349, 383; br. t. Lasse Scrifu. drst., 75—76; om dss fsvar, 124, 382; br. t. borgm. o. råd drst., 304—305; handel dr m. Sv:s fiend., 304; recess drst., 346; om boyorter drifr., 382.
- Löesyö**, se **Lödösse**.
- Löppis** (Loppis i Tavastl.) s:n i Finl., 259.
- Lösta** (Löfsta) s:n (Upl.), br. t., 6.

M.

- Magnus** [Mans], hert. af Sachs.-Lauenb. [van Saxen], 103, 127, 330, 379; br. t., 64—66, 93—94, 111—113, 131—133, 237—238; pgr sänd. t. hon. 127; hs tjen. i Sv., 316.
- Magnus, Johannes**, se **Johannes Magnus**.
- Malm**, 126, 316, 363; fr. Salberg., 127; fr. Dannemora, 362.
- Malma** (gamm. sätesgd, i Malma s:n, Viste h., Vg.), fru Ingegerds egdm, 349.
- Malmbodar**, vid Sala grufva, 87.
- Malmö**, 323, 324; möte drst., 245; gifvit sig åt Lübeck., 227, 255; dss borg. sk. förföljas, 281; drs uppror, 153, 155, 183; slott dr nedrifvet, 153; undsättn. dit bör hindras, 320.
- Malmö recess**, 16, 17, 346.
- Mans**, hert. af Sachs.-Lauenburg, se **Magnus**.
- Mans Johansson**, hr, se **Måns Johansson**.
- Mans Laurentij** (kanik i Linköp.?), öpp. br. på prebenden, 174.
- Mans Månson**, se **Måns Månsson**.
- Mans Persson**, "smålenske M. P." (Stierna t. Eskilstorp o. Lina, se reg. t. Se del.), fl.-br. på Högnetorp, 231; rusttj., 390.
- Marck**, se **Mark**.

- Marcus Andersson**, fogdebr. på Ångerm. o. Medelp., 7.
- Markgraf** (Markgrefve) Vilhelm af Brandenburg, se **Vilhelm**; **Joachim** af Brandenburg, churfurste, 361, 379; krig md chfurst. Johan Fredrik af Sachsen, md anledn. af en häst, 361, 362; **Albrecht** af Brandenburg, 230. Se vid. **Albrecht**.
- Margreta**, grefvinna af Hoya, m. m., kon. G:s syster, br. t. 89, 90, 267—269; i Lifl., 177.
- Margreth**, hustru, i Larensbo, rusttj.-skyld., 350.
- Mariett** [Mariett], hustru, i Sjögerås l. Söderås (M. Månsdtr Natt o. Dag, se reg. t. 1:a del.), flän., 45; rusttj.-skyld., 349.
- Margrett**, hustru i Raabech (M. Bondesdtr, enka eft. Otte Thorbiörnss.), rusttjenstskyld., 350.
- Margretta**, Måns Nielss:s h., på Aspeboda, får lösören drst., 259.
- Marien** (Maria), drott. af Ung. o. Böhm., erkehertiginna af Österrike, regentinna i Nederl., br. t. henne, 10.
- Mariett**, hustru, på Söderåss. Se **Margrethe**.
- Mark** [-ck], här. i Vg., 390; skattekor af, 11; fl. t. Ped. Olss., ctr. m. hon. om afgäld., 57; And. Bengtss. bisk.-fogde drst., 58; Ol. Perss. fogde drst., 59; återstäder i M. fl. t. Per Olss., 61; om gårdar af t. krigsfolkets underhåll, 311, 384.
- Marckerijd** (Markaryd, sn i Smål. kring Lagan, på gräns. emot Skåne o. Hall.), 171, 186.
- Marquard Henriksson**, ctr. på Tierpen o. Våla, 71—72; fl.-br. på Vendels s:n, 258.
- Marsilien** (Marseille, stad i Frankr.), 360.
- Marsk**, Sveriges rikes, hr Lars Siggesson, 18, 38, 91—92; Dmks rikes, hr Tyke Krabbe, 69.
- Marstranda** (Marstrand), skinnadt af Lübeck., 84.
- Marten**, biskop (Mårten Skytte, se reg. t. 3:e del., bisk. i Åbo), föreskr., t., 98.
- Marthen**, slottsskrifv. i Ups., br. på Grillby preb. i Ups., 308.
- Martini** canonia i Skara, 37.
- Mast**, 85, 344.
- Materialier**, 76.
- Mats Jonson** (frälseman i Vg.), rusttj., 349.
- Matz**, hr, kon:s capellan, coll.-br. på Vendels s:n, 130.
- Matz Hanson**, köpsven, 376.
- Matz Larsson**, varit i grefve Joh. af Hoya tjenst, 272.
- Mauritz Olson**, hr, i Dmk, br. t. hon., 313.
- Mechel Thomeson**, fogdebr. på N. Finl., 308.
- Medellözsa** (St. Mellösa i Ner.), s:n, kgsfodr. bortflänt, 72.
- Medelpadh**, fogdebr. drå f. Marc. Anderss., 7.
- Meister**, herr af Lifl., se **Härmästaren**.
- Mekelborgske herrar** (hertigarne), 379; se vid. **Mäckelborg**.
- Melancton**, Philip, dr, kallad t. Engl., 360.
- Melinn** [Mälen], **Berendt van** (se reg. t. 1:a del.), förrådare, om hon., 321; en af anför. f. de tyska trupp. mot Dmk, 123, 391, 392.
- Memell** (stad i provinsen Preussen), 250.
- Messa**, 34.

- Mesteren af Lifl.**, se **Härmästaren**.
- Metta**, hustru, bortsålt lyckor i Lidköp., 42.
- Meyger** (Meyer), **Marcus**, hs fhäll. mot Svante Sture, 367.
- Michael Andree**, coll.-br. på Nykyrke s:n (Finl.), 310.
- Michael Joannis**, skeppsbyggmäst., br. f. hon. t. råd. i Reval, 288—289.
- Michel**, fartyg, taget af Lübeckarne, 227.
- Miettis** ödejord i Finl., frälsebr. drå f. hr Er. Fleming, 267.
- Mollen** (Möllen, stad i hertigdöm. Lauenburg, vid Stecknitz), 367, 379.
- Moller, N.**, 367.
- Mons Perszon**, "relator", 311.
- Mons Suenson** (säkert Måns Swensson Somme t. Vesterby, på Åbo, kons embetsman i Finl., se reg. t. 4:e del.), sk. fkunna kons br. f. men. fräls., 138.
- Mora** äng vid Ups., om en ladas bygg. drst., 6.
- Morgongåfvor**, 52.
- Mosta** i Semituna (Simtuna h. o. s., Vstml.) 311.
- Mosundh** (kallas ock Mogösund o. numera Moons sund, farvattnet mellan östligaste del. af ön Ösel och ön Moon eller Mohn i vest. samt Strand-Wiek i Estland i öster), 285.
- Mummeskantz** [Mummertz-] (maskerad, spektakel), 141, 142, 327.
- Mynt**, de lübskes, aflöses i Lödöse, 305; dåligt, gängse i Finl., 81, 82; dål. slag. i Reffle, 273.
- Myteri**, bl. de svenske trupp., 377, 381—382, 387.
- Måns**, hr, i Forsza (i Hels., lefde ännu 1556), coll.-br., 129.
- Måns Johansson** (Natt o. Dag, se reg. t. 1:a del.), t. Broo, riks r. o. ridd., underhdl. md de danska sändeb.; i kons nämnd, 34, 38; flän.-br. på Valkebo h. (Ög.), 86; rusttj. 388.
- Måns Monsson**, fl.-br. å restant. af prepositur. i Skara, 60; br. om huru fogd. skola skicka sig, 77.
- Måns** [Mans] **Månson** [Manson], uppdr., 283; budbär. fr. o. t. de svenska trupp., 379, 386, 387.
- Måns Nielsson** [-sz-] (Svinhufvud, se reg. t. 2:a del.) på Aspeboda på Kopparberg., dom öfv. ss. anstift. af uppror. i Dal., 37—41; fverk. allt s. gds, hs måg får gdn Surarfvet, 51; hs hustru Marg. får en gd i Vesterås, 129, o. lösörena på Aspeboda, 259.
- Måns Person**, se **Mans Persson**, flän., 231; rusttj., 390.
- Måns Swensson**, välbörd. sven, fogde på Sthms slott, åklagare mot de uppror. Dalkarl., 39, 40.
- Mårder** (mårdsinn), ett timmer skickas t. bisk. i Roskilde Joach. Rönnow, 80.
- Mårdsinn** (i skatt), 145.
- Måremesso** markn. i Vesterås, 174.
- Mårten** [Morten] "stamme", kons camrer., 45, 71.
- Mårten** på Skogen, en af anstift. af daluppror., hs dom, 38—41.
- Mårten Larsson** skytt (trol. dsme s. 1533 blef fogde på Borgholms ladugd), 260.
- Mäckelborg** (Mecklenburg), hert. Albr. af, i fejd m. Dmk, 392.
- Mälen**, Barend [Barend] van, se **Melinn**.
- Möen** [Mön] (dansk ö i Östersjön), sv. gds dr lid. skeppsbr., 62—63; — dr röfv. af And. Bilde, höfvidsm. drst., 175—176, 178, 179; intag. af Lübeck. o. gr. Christoph., 248.

- Möller, Herman**, fr. Lüb., heml. underhdl. m. gr. Joh. af Hoya, 97.
Möllö (trol. Mjölö i Finl.), 138.
Mönster (Münster, stad o. biskopsstift i Tyskl.), om orolht. drst., 360; biskopen af, *ib.*
Möre, Nörre (i Smål.), hdsrätt fl. t. Esbiörn Scriffu., 231.
Möre, Södra, hdsrätt fl. t. Sten Benctss., 231.

N.

- Nederlanden**, drott. Maria, regentinna af, 10.
Nels Klawesson (Nils Claesson t. Stola, riksr. o. väpn.), rusttj., 348.
Neringe (ant. Näringsberg i Vesterhaninge s:n, Sotholms h., Söd., l. Närlinge i Björklinge s:n, Norunda h., Upl.), fl. t. Herman Perss., 86.
Nesby (trol. Näsby s:n, i Fellingsbro h., Vestml.), fl. t. mäst. Christoph., 2, 32.
Niels, hr, i Bollenäss, coll.-br., 6.
Niels, hr, i Skarpelosta; hs bröd. flän., 101.
Niels, hr, i Trosa, sk. få igen sitt preb. i Strengn., 71.
Niels, Calmarna-, br. på tegel i Södköp., 71.
Niels [Nils] Aruidson [-ffu-] (hdsh. i Åkerbo här.), i kon:s nämnd, 38; rusttj., 349, 390.
Niels Booson (Grip t. Vinäs, se reg. t. 1:a del.) o. hs föräldr. grundat erkedj.-döm. i Strengn., 43.
Nils Monson, uppdrag t. hert. Magn. af Sachs.-Lauenb., 111.
Niels [Nils] Olson (Hård?), fl.-br. på Jerna i Gryts s:n, Daga h., Söd., 37; får hdsrätt. i Daga h., 61; rusttj., 389.
Niels Olsson, gjort fru Margretas barn förfång på gods, 90.
Niels Olson, se **Niels Olsson**.
Norbo (Norrbo) i Hels., coll.-br. drå f. hr Hans Andreae, 130.
Norby, Seuerin, på Gotl., 244, 245.
Norige [Norweghen, Noruegia], 132, 161, 195, 196, 219—222, 237, 370; fbundstract. mell. N. o. Sv., 18—29, 54, 55; — mell. N., Sv. o. Dmk, 65, 191; mell. N., Dmk o. Holst., 109—110; tract. om gods, 29—31; förråd. br. dit, 39, 40; stämpl. m. rik. fiend. drst., 40, 254; tract. om strandvrak, 46—47; om afsigt. att dr insätta kon. Chr., 185, 254, 255; hert. Christ. kor. t. kon. drst., 192; adeln drst., 30.
 — **rikes råd**, 54, 55, 83; tractat m., 18—31; drs sändeb., 181; öfverenskomm. mell. Sv. o. Dmk, 192; br. t., 222.
Norit (i Dal.), Peder drst., en af anstift. t. daluppror., afrättad, 40.
Norrbotten, 130.
Norrnäs (säteri i Vermdö s:n o. skeppsl., Upl.), hr Knut Andss:s egdm, 18.
Norske, de, hafva handel i Lödöse, 304.
Norunda här. (i Upl.), afgäld f. kgsgästn. drst., 7; fogdebr. drå f. Clawes Peckman, 283.
Norwegen, Noruegia. Se **Norige**.
Nürnberg [Nurenberg, Nurn-, -gh, -gk] (stad i Mittelfranken, nu tillhörande Baiern), 230, 351, 352, 364; mkgr. Vilh. af Brand. burggr. drst., 351, 352; om stadens tvist m. pfalzgrefv., 361; möte drst., *ib.*
Nybele (Nibble, by på Svartsjölandet), 79.

Nybur, Henrik, se **Nyebuer**.

Nydrick, Bertollus, 288.

Nyebuer [Nybur], **Henrik** [Hinrich], kon:s köpman i Lüb.; om Lübeckarnes våld mot hon., 108—109, 175—178; pgr o. gods t. hon. strand. under Möen, br. drom, 62—63; hr And. Bildes våld mot hon., 175—176; br. t. Tyke Krabbe drom, 178—180; br. t. kon. G., 365—367.

Nykoor (i Åbo), dss landbor, 78.

Nykyrke s:n (i Vib. län, Finl.), coll.-br. drå f. Mich. Andree, 310.

Nyköpfung, 130, 145; preb. drst. flänta, 145.

—s län, om frälsets rusttj. drst., 123—124.

—s slott, hr Joh. Turess. befmn drst., 18.

Nyland (Finl.), om utförs. drifr., 322.

Nylödösze [Nylödösse], 340; recess drst., 17; om båtsmän drifr., 393.

Nyslott (eller S:t Olofs borg i Finl.), om utgör. af skatt t., 121—123; om slottslofv. drst., 164—165, 178; om dss återlemn. t. kon. m. m., 176; om fvaltn. af, 273—274; fnöd. drifr. t. Viborg, 274; Er. Sporre fogde drst., *ib.*

—s län, br. t. inneb., drst., 121—123; om fvaltn. drst., 273—274.

O.

Odensöö [-sz-, Otthonia] (Odense stad på Fyen), 226; danska råd. dr fsaml., 345—348.

Offer, 34.

Offuansziöö (Ofvansjö i Hels.), coll.-br. f. hr Joan drå, 7.

Oloff, hr, i Skön, 60.

Oloff, hr, coll.-br. på Wedöön, 259.

Oloff, Sanct, kon., 248; se vid. **S. Oloff**.

Oloff Arffuedson (fogde i Nyköp. län), rusttj., 389.

Oloff Bosson (Oxehufvud t. Hof, frälseman i Vg.), rusttj., 348, 389.

Oloff Haluarsson i Vadsbo, rusttj., 349.

Oloff Jönson i Skelby, fsvarbr. f. manslag, 61.

Oloff Larson i Dmarks s:n, fsvar-br., 174.

Oloff [-o-] **Larsson** [-sz-], br. t. hon. m. uppdrag, 126—127, 316—317; br. t. kon. G., 359—364.

Oloff Person i Bjurum (Örnefot t. Bjurum, förut fogde i Vartofta h., innehafvare af hdsrätten i Gudhems här., 1550 lagman i Vg.; se reg. t. 5:e, 6:e o. 8:e del.), slottslofv. på Leckö, fogde i Mark, 59; rusttj., 348, 389.

Oloff Skepper, rådm. i Sthm, skuldebr. t. kon., 72.

Oloff Staffanson, coll.-br. på 2 kkr i Enköp., 8.

Oloff Trotteson (bösseskytt, slottsl. på Kalm. 1533), br. f. hon., 102.

Olaui prebenda i Sthm, 164; i Ups., coll.-br. f. Peder Joannis, skolmäst. i Ups., 308.

Olaui votum, preb. i Ups., 7, 308.

Oldenburg [-ll-] (Oldenburg, grefskap i Tyskl.), 193, 202, 205, 219, 220; grefv. af, 228, 233, 237, 248, 261, 264, 290, 295, 370—372; se vid. **Christopher**.

Olof Larsson, se **Oloff**.

Olof Magni (Gothus), mäter, i Danzig verks. f. de fångne Svenskarnes o. Sv:s fdel, 385.

- Omnium sanctorum** preb. i Linköp., 259.
Oplo (gamm. sätesgd i Magra sn, Bjerke h., Vg.), fru Beritthes egdm, 350.
Oratorer, 19, 29, 53.
Orden, tyska, 352—359, 369, 375; ordens land, 353.
Ordinancia, om bergverken i Tyskl., 317.
Ordinantia, Vesterås, 310.
Orne, Johan, se **Vrne**.
Orsund [-dt]. Se **Öresund**.
Osell [Oszel, Ozel]. Se **Ösel**.
Ossemunds (Osmunds-) -jern, 345.
Oszel. Se **Ösel**.
Otte Nielszon (Hästhufvud i Holm, flän.-man i Vml., lagman i Dal.), innehaft gods i Käffuärnä sn, 311.
Othtonia, se **Odensö**.
Otto, Popias, i Amsterdam, br. t., 76.
Oxar, 11; om utförsel af, 27, 47, 56—59; i skatt, 51, 71, 143; i afgäld, 71, 78; få af Lübeck. köpas i Dmk, 82, 85; om uppköp af, 174.

P.

- Paltzgreffuen**, se **Pfalzgreffuen**.
Papister, i Münster, 360.
Pass [Passport, Passeport, Passburdt, Passbort], 26, 251, 326; f. resa t. utland., formulär f., 154.
Pastegunda (Pastakunta), frih. drå fl. t. Jac. Blome, 98.
Pauall [Påuell], kons dräng, förer budsk. fr. trupp. t. kon., 386.
Pauell, hr, i Girista, coll.-br., 92.
Paymala gd (Paimala), fl. t. Jac. Blome, 98.
Payn [Payne], **Johan**, 329; hert. Albr:s af Preuss. råd, höfv.-man på Insterburg; sändeb. t. kon. G. fr. hert. Albr. o. mkgr. Vilh. af Brand., credit., 351; instr., 351—359.
Peckmann, Claues, fogdebr. på Svartsjö, 283.
Peder, hr, i Alfta, får preb. Votum Olai, 7.
Peder i Norrit (Dal.), en af anstift. af daluppror., afrättad, 40.
Peder, Henr. Rosenkrantz' tjen. på Gotl., 250.
Peder [Per] **Andersson** (Hjorthufvud t. Brandstorp), slottslofven på Leckö, fl.-br., 45; rusttj., 348, 388.
Peder [Per] **Andersson** (trol. dsme s. föreg.), välbörd. sven, 206; kons tjen., upldr. t. hert. Chr., 202; instr. drom, 203—204; — t. Måns Göye, 206—207.
Peder [Per] **Andersson**, fogde på Linköp. gd, ctr., fl.- o. fogdebr., 72; br. t., 259; hdsh.-br. på Bobergs h., 310; rusttj., 390.
Peder Bryntesson (äfven kallad Peder Bonde, har Kollands här. i flän.), rusttj., 389.
Peder Erlandsson (Bååt t. Fituna, riksr. o. väpn.), i kons nämnd, 38.
Peder Monson, borgare i Vadstena, lån af kon., 60—61.
Peder [Per] **Jonsson** i Hanestada, får salubr. på en träbod i Ups., 5; om köp af silfv., 130.
Peder [Per] **Olsson** (kallas i 7:e del. Ped. Olefss., fogde i Mark, i slottslofv. på Elfsborg), ctr. om afgälden, 57; får restant. af Mark, 61; rusttj., 350, 390.

- Peder** [Pelle] **Perszon**, kon:s tjen., sändeb. t. Preuss. o. Pomm., 289, 296, 328, 331; instr. f., 301—303. Se vid. **Svenske, Peder**.
- Pedher Joannis**, mäter, skolmäst. i Ups., coll.-br. på preb. Olai, 308.
- Pelle Perszon**, se **Peder Perszon**.
- Pellicanen** [-chan], ett fartyg, 333, 334.
- Penning**, en, 93.
- Penningar**, 156, 157, 177, 199, 203, 204, 208, 245, 273, 283, 297, 319, 330, 338, 378, 383; tillsänd. Henr. Nyebuer i Lüb., 62; lån t. hert. Christ. af Holst., 226, 234, 235.
- Peperzwene**, 27.
- Per**, hr, i Torssångh, 259.
- Per Andersson** på Leckö, se **Peder Andersson**.
- Per Ingemunson**, rusttj., 389.
- Per Jonsson**, se **Peder Jonsson**.
- Per Mansson**, flän.-br. på en preb. i Strengn., 259.
- Per Nilsson** (Grip t. Follnäs, en af kon. G:s krigshöfvidsm.), rusttj., 350.
- Per Olsson**, (i Vg.?), rusttjenstskyld., 350. Se vid. **Peder**.
- Perlestickare, Lambricht**, får två preb. i Nyköp. i flän., 145.
- Persen** (Persien), kon. af, 361.
- Petronilla**, fru (P. Nielsdtr Sparre, se reg. t. 3:e del.), får kgsfodr. vid Salsta gd, 92
- Petri canonia** i Skara, 37.
- Peyne**, se **Payn**.
- Pfalzgreffuen**, i strid m. Nürn., 361.
- Philip** (I, den ädelmodige), landtgr. af Hess., 235. Se vid. **Hessen**.
- Piber, Peter**, borg. i Memel, 250.
- Pikis** (I. Pikie sn i Åbo län, Finl.), 139.
- Plettenberg, von, Walter**, härmäst i Lifl. o. Estl., br. t. kon. G., 368—369, 374—375. Se vid. **Härmästaren**.
- Plåtslagare**, om a. få en i kon:s tjenst, 272.
- Polan**, se **Polen**.
- Polen** [Polan, Pälén], Sigism. kon. af, 357, 358; — länsherre i Preuss., *ib.*; kon:s ståthåll. drst., 385.
- Pomerania**, se **Pommern o. Bernhard**.
- Pommern** [Pomerenn, Pomerania], 230, 239, 327, 333, 351, 352; hert. af, 294; hert. Bernh., br. t., 239, 289—292, 297; om värfn. af krigsfolk drst., 296—297, 312, 328, 333; instr. f. sändeb. dit, 301—303; "the pomerske herrar", 334; "pomerske sidon", 312, 328; br. t. de sv. sändeb. drst., 328—331; undhöl. m. hert., 331.
- Popias, Otto** (i Amsterdam), br. t., 10; får 2 tunnorr smör, 76.
- Portugalöser** (ett portugisiskt, stort guldmynt, som uppskattades t. 50 mk ortuger o. deröfver), 76.
- Pose, Axsel**, se **Posse, Axel**.
- Posse** [Pose], **Axel** [Axsel] (på Hellekis, riksr., se reg. t. 2:a del.), rusttj., 348, 389.
- Prebenden**: vid Skara domkka, 11—13, 36—37, 367; preb. landbor, 36; S:t Sigfridi i Linköp., 44; i Strengn., 71, 359; S:t Laurentij i Linköp., 72; två i Nyköp., 145; S:t Olai i Sthm, 164; Trium regum i Kalm., 231; Animarum, *ib.*; S:t Petri i Strengn., 259; Omn. sanctor. i Link., *ib.*; Votum Olai i Ups., 308.

- Predikan**, 34.
Prelater, 20, 29, 53, 105, 345, 357, 391.
Prent, coll.-br. å, 61.
Preposituren i Skara, 12, 36; restant. draf flänta t. Måns Monss., 60.
Prester, deras tienst, 33.
Prestgäll, se **Collationsbref**.
Priaren (Priorn) i spetalet i Söderköp., 71.
Privilegier: gode o. gamle, 168; Lübeck:s i Sv., 242—244, 247; f. Thors-
 åkersberg i Gestr., 258, 265—266.
Prophant (Proviand), 21, 83.
Prosteriet i Skara, se förut **Preposituren**.
Prutheni, se **Prutzen**.
Prutz, Lars, kon. G:s tjenare, föreskr. a. få segla på Gotl., 73.
Prutzen [Prewssen, Prutzszenn, Prytzen] (hertigdöm. Preussen), 333, 353,
 355; — hert. Albr. af, 200, 328, 355; instr. f. sändeb. t. hon., 155, 301—
 303; om undhöl. md, 156, 177, 335; svåg. md hert. Christ. af Holst., 156;
 hs brod. Vilh., 177; br. t. hon., 222—225, 232—235, 278—279, 289—292,
 296—297; hs råd J. Reynechius, 231, 293; hs secr. Georg Rudolphi, br.
 t., 279—280; hs sändeb. t. Sv., 351; — t. Dmk, 385; fklar. i akt af kejs.,
 357, 358; länspligt. und. Pol., 357, 358; om värfn. af krigsfolk drst., 284,
 296—297, 331, 333.
Pråm, 379.
Påscha-altare (påskpgr, afgift t. presterskap.), 34; — **dag**, *ib.*
Påfliga bref, 352.
Påfven, vädjan t. hon., 352; om hs fhll. t. de tyske evang. furst., 360;
 mandat fr. hon. t. mkgr. Vilh. 374.
Påland, se **Polen**.
Pånell, se **Pauall**.

Q.

- Quararijd** (trol. Qvarnaryd, gd i St. Åby s:n, Lysings hd, Ög.), fsvar.-br. f.
 Thom. drst. f. bödelsnamn, 92, 102.
Quarn, 380; Bromseby, tdömd hospital. i Sthm, 34—35.
Querum (trol. Qvånum i Vg.), en gd drst. thört S. Martens kor, fl. t. Joen
 Swenss., 218.
Qvittobref: kons, 13, 26, 46, 71, 78, 101, 145; Lübeck:s, 88; Hansestäd., 244.

R.

- Raabech** (Råbäck, sätesgd i Medelplana s:n, Kinne hd, Vg.), h. Margretas
 egdm, 350.
Ræff, Michel, dansk (t. Malong i Vg., se reg. t. 5:e del.), rusttj., 349.
Raguald [-uall] **Jönsson** [-nson] (kons tje., förut på Elfsborg, flän.-man i
 Vg. 1525 o. 1528), 9; sänd t. Holl. i kons: ärend., 74; uppdrag t., 149.
Randerss, köpstad på Jutl., 382; om slagtn. drst. mell. adeln smt skepp.
 Clem. o. bönd., 380.
Randhewægh (Rännavåg, by i Gällstads s:n, Kinds h., Vg.), Lasses egdm, 349.

- Rankehytten** [-ck-] (i Dal., se reg. t. 6:e del.), And. Perss:s egdm, 39; fsvar.-br. f. hs hustru drå, 60; hälft. dri skänkes t. borgmäst. i Ups. Staffan Henrikss., 308, 309.
- Ranswnn** (lösepenning), 128.
- Rasboo** (s:n i Rasbo h., Upl.). fl. t. Mäster Joen, 259.
- Rasburg** [-bergk] (Raseborg, slott i Karis s:n, Nyland, nära Ekenäs), Er. Flem. höfvds. drst., 267, 374.
- Rasmus Nielson** (fick 1529 hdsrätt i Bjerke h., Vg.) i Huitene, hdshfdgebr. på "Kollesz" (Kullings) h., 130; rusttj., 349.
- Ratificatz** (ratification), 48, 83, 167.
- Recess**, Malmö, 16—17, 346; — Nylödöse, 17; — Vesterås, 5, 12, 43, 44, 310; — i Lifl., 354, 370.
- Reffle** [Refflo, Rheual, Rheualia], 140, 147, 156, 158, 165, 173, 177, 210, 216, 227, 286, 334, 355; farvattnen vid, 140, 166; Svensk. följt Lüb. in i R:s hamn, 167; om gr. Johs af Hoya o. grefvinn. Marg:s vist. der, 213, 268, 375; om värfn. af folk drst., 269, 321; fhdl. md, 270; en borg. drifr. arrester. i Vib., 271; dål. mynt drifr. inskick. t. Sv., 273; br. dit, 288, 294—295; ursäkter drifr., 295; seglats dit f. Sv. medgifv., 270, 295; utförs. af smör dit fbjud., 322; komthur. af, 369.
- Reffuelstada** (Refvelsta, gamm. herresäte i Altuna s:n, Simtuna h., Upl.) flän. på kongl. saker f. fru Birgitta drst., 37.
- Rella** (Rälla i Högsrums s:n på Öl.), 240.
- Rentzil** [-dt], **Clemet** [-th, -nt] (förut landsfogde i Söd.), rådm. i Sthm, sändeb. t. Preuss. o. Pomm., 289, 296; instr. f., 301—303; br. t. hon., 328—331.
- Resenärer** (ryttare), 343, 387. Se vid. **Resetyg**, **Resiger** o. **Ryttare**.
- Resetyg** [Resegetyg, Reszetijg, Reszetögh] (utrustade krigare t. häst, ryttare, rytteri l. ock end. rustningar), 21, 22, 125, 138, 159, 163, 186, 188, 197, 240, 263, 273, 299, 319, 392; frälsets, 260.
- et (rytteriet), 338, 377; sk. sändas t. Halmst. o. städ. i Vg., 382; i fara vid Varberg, 386—387.
- Resiger** [Resige, Reszege, Reutter, Rewtther, Reuthers, Resenärer] (ryttare), 270, 273, 276, 324, 326, 327, 340.
- Resiges hästar** (ryttarehästar), 200.
- Restantier**, flän. å, 60, 61; ransakn. om, 77. Se vid. **Återstäder**.
- Retunkylä** by (i Finl.); gods drst. flän. t. Er. Flem., 266—267.
- Reutter** [Reuthers, Rewtther]. Se **Ryttare** o. **Resetyg**.
- Reversal**, 47, 48, 52—53, 181, 198. Se vid. **Genbref**.
- Reynechius**, **Johannes** [Joannes], doctor, hert:s af Preuss. råd o. secret., 228, 229, 231; br. t. hon., 230—231, 293.
- Reynoldus**, den förre utvalde bisk. i Ösels stift; se **Bixhoueden**.
- Rhenska gyllen**, 41, 47, 57—59.
- Rheualia**, se **Reffle**.
- Ribbingh**, **Niels** [Nils] (Knutsson t. Svenserid, se reg. t. 5:e del.), rusttj., 349, 390.
- Riddare**, 15, 18—20, 24, 25, 29—31, 48, 49, 53, 67, 102, 104, 105, 107, 110, 115, 345, 347.
- Ridderskapet** i Dmk, 313; i Seland o. Skåne, vill gerna undfalla gr. Christopher, 323; i Ösels stift, 352. Se vid. **Råd**.
- Riddersmäns män** (riddares vederlikar ell. af ridderligt stånd, riddaremessige, men s. ej erhållit riddarslag; jfr plattyska: riddermate, riddermatesche l. -metesche menne), 19, 20, 25, 29, 30, 53, 345.

- Ridesmåsven, Hans**, sändeb. t. Preuss., 155.
- Ridwegh** (Redvägs h. i Vg.), afgäld af, 58—59.
- Riga** [-e] (hufvudstad i Lifland), 286, 287; om fsäljn. af skattevaror drst., 177.
— stift, coadjutor drst. mkgr. Vilh. af Brand., se **Wilhelm**.
- Rikshofmästare**, i Dmk, hr Måens Göye, 115. Se vid. **Göye**.
- Riksmarsk** i Dmk, se **Krabbe, Tyke**.
- Riper, Jöns**, budbär. fr. Varb. t. de sv. anför., 380.
- Rodeiackter**, 147.
- Rodel** (roder), 344.
- Room** (Rom i Ital.), 385.
- Rosenkrantz** [-crantz, Rossencrans, -krans, -tz, Rossekrans], **Henrik** [Henrich], hr, höfv.-m. på Gotl. o. Visby, br. t. hon., 73—74, 137—138, 157—159, 208—209, 217—218, 240—241, 250—252, 285—286, 312—313; br. fr. hon., 323; underrätt. fr. hon., 329; om undsättn. åt hon., 329; instr. f. Ped. Skafft t. hon., 333, 335; om en hs sven, 335.
- Roskilde** [Roskiil, -ll] (stad på Seland), 14; elect. drst. Joach. Rönnow, br. t. hon., 113—114. Se **Rönnow**.
- Rostock** [Rostke] (hansestad, nu stad i Mecklenburg), 86, 392; sändeb. drifr. vid möt. i Hamb., 366.
- Rudolphi, Georg**, herts af Preuss. secret., br. t. hon., 279—280.
- Rughen** [Rueghen] (Rügen, ö i Östersjön), furstar af, 230, 351, 352.
- Rull, Olaff** (fogde i en del af Dal.), br. t. hon., 307; rusttj., 390.
- Rusttjensten**, 95—96, 151—152, 262. Se vid. **Resetyg, Resenärer o. Ryttare**.
- Rysserne**, frukt. f. anfall af dm, 221.
- Rysta**, Tords egdm, 390.
- Ryttare**, 275, 325—327, 331. Se vid. **Resenärer, Resiger o. Resetyg**.
- Ryttmästare**, 229; en god, rättsinnig sådan önskas af kon. G., 303.
- Råd**, i Sthm, borgm. o. råd, 38; hos hert. af Preuss., 230, 231, 293; i Vesterås, borgm. o. råd, 317; Danzigs, 385; Lübecks, 365.
- **Danmarks rikes**, 50, 84, 94, 106—110, 114, 115, 137, 152, 157, 162, 163, 166, 167, 169, 192—194, 199, 208, 219, 225, 324, 340; undrhandl. m., 14—15, 49—50, 53, 54, 69, 70, 79, 85, 106—108, 115, 123, 134, 136, 153, 181, 187, 188, 195; fbundstractat m. Sv., 18—31, 46—49, 54, 73, 83, 94, 95, 107, 110, 181, 192, 227; ej ratificerat denna, 83, 181, 227; br. t. 48—49, 102—104, 171—173, 187—190, 248—249; br. t. k. G., 86, 108, 137, 140, 152, 252; gjort tract. m. burgund. hofv., 84; instr. f. sv. sändeb. t., 104—110; löbska sändeb. t., 105; drs sändeb. t. Sv., 107, 140, 152; drs underhdl. md Lüb. f. Sv. räkn., 108, 109; drs br. o. fsegl., 219; i Skåne, 186; valt hert. Christ. t. kon., 187, 192, 228, 235, 240, 241, 251; sändeb. t. dm fr. Sv., 153; underrätt. fr., 158; hjälpsändn. fr. Sv., 162, 167, 169, 196, 200, 227, 232—237, 276—277, 342; en del hyllat gr. Christopher, 208; antagit en af kon. Fr:s sön. t. kon., 219; — i Skåne o. Sel. förrådt sin hyllade kon., 201, 203, 220, 228; — obeständ., 233; i Jutl. o. Fyen hyllat hert. Chr., 208; om hjælp fr. Sv., 162, 163, 228, 277; några tfångagna af de uppror., 153; gifvit sig åt fienderne, 227; om drs fhåll. t. hert. Chr., 134, 153; om drs utrustn. t. sjös, 140; cred. f. drs sändeb. t. Sv., 345; instr. f. dem, 346—348; fsaml. i Odense, 346; undhdl. m. Lüb. i Kphmn, 346—347; i fbund. m. hert. af Holst., 347; i frid m. kejs. o. hs länd., 347.

- Råd, Norges rikes**, fbundstract. md Sv., 18—31; ej ratificerat den, 83.
 — **Sveriges rikes**, 33, 39, 48, 55, 64, 79, 91, 92, 104, 105, 107, 118, 120, 122, 198, 256, 369; deput. af, afsluta tract. md Dmk, 18—31; i Finl., kallas t. Sthm, 81; sändeb. t. Dmk o. Lüb, 106; br. t. danska råd., 104—110; sändeb. t. danska råd., 114, 153; br. fr. kon. G., 122—124, 282; utrusta fartyg t. rikets tjenst, 142; ngra anför. f. sv. t. Dmk afsända trupp., br. t., 305—306.
- Rådmän** i Sthm, 72, 296.
- Rådstuga**, Stockholms; se **Stockholm**.
- Råg**, 92; läggeråg, 3; i afgäld, 101.
- Räfst**, kon. Karls (K. Knutssons), 43, 44.
- Räkenskap**, Lübeck's m. Sv., 107—109.
- Ränta**, kronans, 13, 337; — i smör, 41, 57; laglig, 34; årlig, 72.
- Röck** (Rök, s:n i Lysings h., Ög.), hr Anders i, 6.
- Rönnow**, **Jachim**, elect. af Roskilde, br. t. 14, 49—50; bud o. br. t. hon., 79—80, 113—114.
- Rör** (skjutgevär), 152, 319; fr. Himbo (Habo?) m. fl. s:r i Smål., 148.

S.

- Sachsen** [Sassen, -ssz-, Saxen, Saxonia, Szassen], 103, 237, 238, 365; se vid **Magnus**.
- Sack**, **Hans**, sändeb. fr. Revals stad t. kon. G., 295; — fr. härmäst. i Lifl. t. kon. G., 368.
- Saker** (sakören), 27, 41, 45; — **biskops**, 58, 59, 71, 72; — **kongl.**, 13, 58, 72, 78; flän., af, 45, 101, 102, 130; se vid **Förläningar**.
- Salaby**, **öfre** (Saleby), preb. i Skara, 12, 36.
- Salberget** [Salebergit, Sza-], borgläg. drst., 86; br. t. bergsmänn. drst., 87, 257, 258; orikt. smältn. drst., 127; malm drifr. sänd t. Tyskl. a. proberas, *ib.*; Aruidh Clauesszon hdshfd. öfv. socknarne drund., 310.
- Salista** (Salsta, gamm. sätesgd. i Tensta s:n, Norunda h., Upl.), eges af fru Petronilla, 92; landbor, *ib.*
- Salmon** i Viborg, gr. Joh:s af Hoya tjen., 272.
- Salt**, 274.
- Samson**, ett danskt fartyg, taget af fienderne, 227.
- Sanct Annæ berg** (bergsstad i sachsiska Erzgebirge), bergverk drst., 362.
- S. Anne** preb. i Nyköp., flän. t. Lambr. Perlestickere, 145.
- S. Marthens koor** (i Skara?), 218.
- S. Olaffs kyrka** i Enköp., 8.
- S. Petri Ludosiensis** preb. i Skara, 12.
- S. Petri** prestegäll i Ups.; coll.-br. drå f. hr Greger, 145.
- S. Petri** preb. i Strengn., 259.
- S. Sigfrids** preb. i Link., gods frändömda, 44—45.
- S. Ylians kyrka** i Enköp., 8.
- Sandby** (i Sandby s:n, Slätebo h., Öl.), fl. t. Hans Helgeson, 232.
- Sander**, kon. G:s budbär., 135.
- Sasse**, **Staffan** (i slottslofv. på Sthms slott, f. d. höfvidsm. på Gotlandståget), i kon:s nämnd, 38.
- Sassen**, **Sasszen**, se **Sachsen**.

- Sattiala bol** (i Tenala s:n i Finl.), flänt t. Jöns Michelson, 101.
- Saxen, Saxonía, se Sachsen.**
- Schaonia, se Skåne.**
- Schaffwen l. Schawenn, se Skagen.**
- Schara, se Skara.**
- Schepper l. Schipper Clemet; se Skeppar Clemet.**
- Schone, Schåne, se Skåne.**
- Schoneske sidon, se Skåne.**
- Schweden, se Sverige.**
- Screddare, Tord, i Lidköp., hs lycka, 42.**
- Scriffuare o. Scriffuere, se Skriffuare.**
- Secreterare, Ax. Jull [Juel], dansk, 18, 345, 346; kon. G:s Wlf Gyler, 223, 228, 238, 330; hert. Chrs af Holst., se Trebaw; herts af Preuss., se Rudolphi o. Reynechius; kon. G. önsk. a. få en tysk, 280, 292—294, 297, 303, 331.**
- Seglats, f. Svensk. t. Reval medgifven, 295; den vesterländske, 304.**
- Seland [-dt, Seel-, -äl-, Szæl-, Szäl-, Selandia, Sæl-], 161, 226, 227, 320, 323, 329, 340, 372; — bisk. af, 321, 323, 324, 334; br. t. inneb. drst., 161—163; om hären drst., 181; anfallet af Lübeck., 183, 370; intag. af fiend., 190, 227, 235, 249, 370, 372; råd. drst. gått fiend. thanda, 201, 203, 233, utan motstånd, 392; — bedt om Sv:s hjälp, 227; gifvit sig åt gr. Christoph., 250, 252; utrymdt af Lübeck. m. fl., 261; vill gerna öfvergifva gr. Christoph., 323; tillträde dit hindras af Lübeck. m. fl., 371.**
- Semithuna (Simtuna s:n o. här. i Vstml.), 311.**
- Sexmiki (Sääksmäki) s:n i Tavastl., 100.**
- Sickman, Hermen (borgare) i Lüb., 366.**
- Sidengewant (sidentyg i allmänhet), om uppköp af, 76.**
- Sigismund, kon. i Polen, 357.**
- Sigurd, 84.**
- Sillbo här. (Selebo i Söd.), Hemm. Perss. får hdsrätt. drst., 86.**
- Silffboland (möjl. en del af Selebo h., Söd.), 71.**
- Siletorph (i Vg.), h. Beritthes egdm, 350; om rustjt. af, *ib.***
- Sill [Sziild], 313.**
- Sijtze (accis), 27.**
- Silff [-uer], se Sölff.**
- Sindell (ett slags sidentyg), requireras, 135.**
- Sjöbreff (för en skotte), drom, 149; för örlogsfartyg (o: förpassningar), 264—265.**
- Sjöfaret folk, om anskaff. af, 150.**
- Skafft, Peder, instr. f. hon. t. Henr. Rosenkrantz på Gotl., 333—335.**
- Skaffuen o. Skaffwen, se Skagen.**
- Skagen [Schaffwen, Schawenn, Schaffuen, Skaffwen] (nordligaste udden af Jutland), 197, 250, 253, 291, 296, 299.**
- Skalm, Lars, hr, coll.-br. på Gla Ups., 8.**
- Skanunghz här. (Skånings i Vg.), hdsh.-br. drå f. Er. Stenss., 45.**
- Skara [Sch-] stad, 60, 349; om spetalet drst., 1, 11; om preb. o. canonier drst., 11—13; om skatten af, 13; Clawes Gulsméd drst., 45; — domkyrka, om dss ränta, 12; om preposituren drst., 12, 36, 60; — stift, 13; Sven, biskop, se Sven.**

Skarpelosta, 101.

Skatt, kronans, 42, 61, 72, 165; i pgr, 72; fr. Finl., 78; fr. Kumegds l., 177; af länen, *ib.*; i Dmk, svår, pålagd af gr. Christoph., 280—281.

Skatteved, af Öland, 2.

Skedar, 13.

Skedzherrar [-eid-, -eyd-] (skiljedomare), 24—26, 28, 30, 31.

Skedvatten, 363.

Skelby (Skälby, sed. landshöfdingeboställe vid Kalmar), flän.-br. drå f. Jac. Smålänn., 231.

Skelby, 61.

Skenbonäss (nu Skärfvenäs), i Tväreds s:n (Kinds h., Vg.), flänt t. Göst. Olss., 98.

Skenck, Georg, ståthåll. i Friesland, 288.

Skepp, 77, 129, 149, 166, 167, 172, 173, 176, 247, 249, 270, 374, 383; undsätn. m. skepp mell. de nordiska rik. inbördes, 21; utrustas i Kalmar, 96, 140; om förhyrn. af f. köpfärd t. Holl., 74—75; holländska, 75, 159; lübska, 85; ett svenskt, plundr. vid blek. kust., 94; kons, 123, 126, 135—137, 146—147, 157—159, 162, 165, 171, 186, 189, 200, 201, 208, 226, 233, 253, 303, 319, 327, 329, 331—333, 336, 371, 382; om drs instruct., 287; ett utrustas af råd. i Upl., 123, 142, 143; fr. Gotl. 137; fr. Vg., 143; danska rådets, 140; om bemann. af, 147; kon. utrustat många, 147; sända t. Öresund, 172; — t. Finl., 176; föreskrift. f. skeppshöfvidsmänn., 152—153; beordras t. svenska skären, 152—153; utsända mot Lübeck., 187, 188, 198, 205, 278, 279; tagna af Lübeck. vid Kphmn, 186, 189; Henr. Rosenkrantz' fr. Gotl., 208, 218, 241; ett, inköpt af kon., 309; gr. Christophers, 329; hert. Albrts af Preuss., 333; begäras fr. Norge, 340; mkgr. Vilh. begär ett t. undsätn., 356, 387; kejsarens gjort upptäckter, 361; ett svenskt flor. t. Lüb., 365; om eröfr. af fr. Lübeck., 371; lübska sända mot mkgr. Vilh., 373; skeppar Clemets, 380; uppbrända i Varb. hamn af Svensk., 380.

Skeppar Clemet, 8—11, 290, 291, 313, 319, 334, 380, 382.

Skeppar Olaff, rådm. i Sthm, 72.

Skeppare, 21, 60, 172, 173; dugl. sk. värfvas, 303.

Skeppsbyggmästare, Michael Joannis, 288.

Skepptuna (s:n i Seminghundra h., Upl.), prestgd, 1; — prestgäll, coll.-br. drå f. hr And. Mathej. *ib.*; förut innehafts af hr Erik, *ib.*

Skiitt, se **Skytt**.

Skiip, se **Skepp**.

Skillert (ett slags sidentyg), reqvireradt, 135.

Skinnare, Eriick, i Mosta, i Semituna, fsvar.-br. f., 311.

Skinnare, Gregis (i Ups.?), 7.

Skip, se **Skepp**.

Skjutsfärder, t. Dmk, 3; frih. fr., 98; flän. å, 259.

Skog (i Tväreds s:n, Kinds h., Vg.), fl. t. Göst. Olss., 98.

Skogen (Skog, gd i Kopparbergs l., Aspehoda s:n), i Dal., thör. Mårt., en af hufvudmänn. f. daluppreot, 39.

Skogh, 362.

Skolmästare, i Ups., Ped. Joannis, 308.

Skone, se **Skåne**.

- Skoninger, the**, 323; se vid. **Skåne**.
- Skott**, 143, 383. Se vid. **Skytt**.
- Skotte**, en, vill komma i kon:s tjenst, 148—149.
- Skratista** (nu Skrattorp) i Lundby s:n (Lunda, Jönåsk. h.), vid Nyköp., 130.
- Skreddere, Jon**, i Lidköp., rusttj., 349.
- Skriffuare, Anders**, i Lidköp., br. om utförs. af ox. t. Dmk, 143.
- Skriffuare, Benet** [-ckth], en af hufvudmänn. f. daluppror., 39; benådn.-br. f. hon., 307; hs hustru får tbaka alla lösör. *ib.*; får bo i Vesterås, 307.
- Skriffuare, Bertiil**, fogdebr. på Borga l., 164, 165.
- Skriffuare, Botuid** [-wed] (Anckar, frälsem., fogde i Verml.), i slottslofv. på Leckö, 52; br. t., 78; qvitto på skinn, 145; rusttj., 388.
- Skriffuare, Clement** (i Ups.), fl. på sakören, 130.
- Skriffuare, Eric** (i Finl. förut utn. t. fogde öfv. kon:s landbor i Finl.), öfv. Nykors landbor, br. t., 78.
- Skriffuare, Eric**, 2; på Öl., uppdrag, 78.
- Skriffuare, Erich** [-ck], kommit ifr. grefven t. Reval, 166; i Viborg, misstänkt f. stämpl., 272.
- Skriffuare, Esbiörn** (Bock, se reg. t. 4:e del., hdsh. i Tveta h., flänt md biskopsfodr. i Kind, Ydre o. N. Vedbo), om afgäld af Vista o. Tveta h., 41—42; får befalln. öfv. Vista o. Tveta h. smt Jönköpings stad, 45; får drifva 70 ox. t. Dmk, *ib.*
- Skriffuare, Esbiörn** (förut i slottslofv. på Kalm.), flän.-br. på hdsrätt. i N. Möre, 231; d:o på en gd i Kalm., 232.
- Skriffuare, Halsten**, rusttj., 389.
- Skriffuare, Hans** (fogde i N. Upl., biskopsfogde i Trögd, m. m.), flän.-br. på sakören, 130.
- Skriffuare, Joen** (se reg. t. 7:e del.), 249.
- Skriffuare, Knutt**, på Kalmar, fl.-br. f. hon., 231.
- Skriffuare, Lasse**, i Lödöse, sk. resa t. Holl. o. sälja smör, smt göra uppköp, 74—77; br. t., 149; får 3 tr smör, 265.
- Skriffuare, Lasse**, fogdebr. på Borga l. i Finl., 164.
- Skriffuare, Marquard**, 2.
- Skriffuare, Matz**, fl.-br. på hdsrätt. i Konga h., 232.
- Skriffuare, Mårten** [Marthen] (i kon:s cancelli?) 71; br. t. hon., 283.
- Skriffuare, Nils**, budbär. fr. Halmst. t. kon. G., 377.
- Skriffuare, Per**, borg. i Skara, får utföra klippare t. 10 mark, 60; rusttj., 349.
- Skriffuare, Rasmus, Henr. Rosenkrantz'** på Gotl. skriv., 250.
- Skriffuare, Truels** (Rosenstråle t. Rafvanäs, hdsh. o. fogde i Smäl. o. Ög., se reg. t. 4:e del.), br. t., 260; rusttj., 389.
- Skriffuare, Vulf**, förrädare, 204; br. t. hon. fr. två rådsherr., 306. Se vid. **Gyler**.
- Skrifvare**, en tysk, önskas af kon. f. cancelliet, 65, 199, 202, 240.
- Skrifvarestugan** i Linköp., 72.
- Skroding** af malm fr. Salbergs grufva, 127.
- Skute** [Skw-], Swen, borg. i Vadstena, upplåtelsebr. å stenhus i Sthm, 6; fört underrätt. fr. Lüb., 122, 125.
- Skute, Swen**, br. på gds, 130; bfmn på flottan, 140.
- Skutor** [Skuder], 249, 360, 387.

- Skytt** [Skiitt, Skott, Skiött, Skyt, Skytte, Skött], 21, 129, 143, 159, 210, 249, 271, 379, 383.
- Skyttar**, 260, 324.
- Skýttetyg**, 348, 349.
- Skådepenning**, 361.
- Skåne** [Schone, Schåne, Schaonia, Skone], 226, 227; br. t. innebygg. drst., 161—163, 191—194; rådsherr. drst., 167, 218, 324, 392; om hjälp fr. Sv. t., 186; — dagtingat m. gr. Cristopher o. de Lübske, 201, 203, 205, 219, 233, 252; hyllat gr. Christoph. o. förrådt hert. Christ., 220; — oförståndige, 221, 233; en del för hert. Christ., 251; hela Skåne gifvit sig åt gr. Christoph., 248, 252; -- lemnadt af Lübeck. o. drs anhang, 261; om Sv. fält-tåg dit, 190, 261, 277, 301, 313, 314, 319, 323, 379; svår skatt pålagd af gr. Christoph., 281; om allmogens stämn. drst., 282; om strid. der, 320; adeln dr vill gerna undfalla gr. Christoph., 323; råd. drst. valt hert. Christ. t. kon., 370; tillträde dit hindr. af Lübeck, 371; underrätt. drifr., 382; intag. af hert. Christ., 372; om infall drst. af gr. af Hoya o. B. v. Melen, 391—392.
- Skäninge** (Skeninge), 60.
- Skären**, de svenska, 147, 153, 158, 167.
- Skärgården**, Sthms, 326.
- Skäriebåt**, 140.
- Skärsten**, 362.
- Skön** (sn i Medelpad), 60.
- Skött**, se **Skytt**.
- Slangekrut**, 147, 383, 392. Se vid. **Krut**.
- Sleswig** [Sleswic, Slesswik], 202, 237, 370.
- Sletbo** (Slätebo) h. på Öl., 232.
- Slomwik** (trol. Slumsvik, by i Månstads sn, Kinds h., Vg.), 349.
- Slott**, 147, 190, 216, 251; Elfsborgs, 283; Köpenhamns, 189; i Dmk åt fiend. uppgifna, 201, 205; Kalmar, 336; se vid. **Calmar**; Viborgs, se **Viborg**; många i riket, 336; kronans, 337; Stockholms, 39, 256, 294, 296, 298, 301, 311, 312, 338, 345.
- Slottslofven**, på Leckö, br. drpå, 52—53; på Nyslott, 178; på Viborg, fmktdrom, 210—211; dagting. om dss uppgifv., 211—212; drom, 213—217, 261.
- Slottsskrifvare**, i Ups., Marthen, 308.
- Slukop** (Schlutup vid Trave-flod, mell. Travemünde o. Lübeck), 379.
- Slup**, 379.
- Småland**, 3, 174; om skickl. rörsmed. drst., 148; om oxar drifr., 174; br. t. inneb. drst., 195—196.
- Smålenning**, **Jacob**, fl.-br. f. hon., 231.
- Smååsven**, **Anders**, rusttj., 349.
- Småsven** [Smaa-], **Jon** (trol. Joen Suensson t. Kedum af Rylanda-släkten), rusttj., 349.
- Smältare**, 126, 316, 363.
- Smältning** af malm, 126.
- Smör**, 101, 102, 112, 145, 218, 259; skatte-, 9, 12, 146, 265; -ränta, 57; såldt t. Lüb., 62—63; om fsäljn. af t. Holländ., 74; skänkes t. Popias Otto, 76; restantier af, 77; sändt t. Lüb., 365, 366; må ej utföras t. Reffle, 322; utföres öfv. Königsberg, 330.

- Socknebud**, 34.
- Sollentuna härad** (i Upl.), hdsh.-br. drå f. Björn Perss., 252.
- Sophia** (Krummedige, g. m. danske rikshofmäst. Eske Bilde), fru på Vollen, 392.
- Sophoi**, konung af Persien, 361.
- Spannemål**, i kronotionde, 2; af Öl., 2; upländsk, 2; om fsäljn. af, 73, 78.
- Spetalet**, i Skara, 11; i Söderköp., 71.
- Spetalsdelen** t. Skara hosp., 11.
- Spetz**, then longe (spetsgård?), 318, 338.
- Spetzer**, 319.
- Spiserij** (speceri), fr. Reffle, 165.
- Sporre** [Spore], **Erich** [Erick], fogde i Tavasteh. l. flän., 191; fogde på Ny-slott o. i Öfrehär.; om hon., 274.
- Staffan Henriesson** [-rison], borgmäst. i Ups., br. t., 7; gåfvobr. på hälften i Rankhytt., m. m., 308—309; br. på stenbod. i Ups., 309—310.
- Stammett**, t. "hosokläde", om uppköp af, 75.
- Stake**, **Eric** [-ech] (Amundss. t. Hönsesäter), i slottslofv. på Leckö, 52; rusttj., 348, 389.
- Starck**, **Olaff** (i Finl., frälsem.?), fsvar.-br. f., 7.
- Stedzleöre**, 13, 36.
- Stegeburgh** [-gk, Stägborg, Stech-] (slott i Björkekind's h., Ög., vid Slätbaken), 374.
- s skärgård, 191.
- s slott, hr Holg. Karlss. befmn drst., 18.
- Sten**, unge hr Sten (S. Sture den yngre), 255.
- Sten** [-enn] **Benetson** (frälsem.), bisitt. i kons nämnd, 38; fl.-br. på hdsrätt. i N. Møre, 231.
- Stelfugler** (bulvaner, lockfoglar?), 80.
- Stellebref**, f. knektarne, s. skola användas på flottan, 127—128.
- Stenkista**, om fsänkn. af i Kalm. sund, 2.
- Stettin**, 351, 352.
- Stigesund** (trol. Baggensstaket nära Sthm), 157.
- Sting** [-gh], **Swen** (frälsem. i Skara stift; se reg. t. 3:e o. 4:e del.), i slottslofv. på Leckö, 52; rusttj., 349.
- Stockholm** [Stoegsholm, Holmia], 8, 10—14, 18 o. flerest.
- borgmäst. o. råd drst., 38, 289; — hamn, 287; — rådmän drst., 72; — St Olaii preb. drst., 164; — rådstuga, 38.
- s slott, 151, 256, 294, 296, 298, 301, 311, 312, 338, 345; Måns Svensson fogde drst., 39.
- Storcköö** [Sturkö, ö i Östersjön, $\frac{1}{2}$ mil s.o. om Carlskrona), bönd. drifr. plundrat ett sv. fartyg utanför Lyckå, 94.
- Stormaren** [-eren] (S. Holstein), 192, 202, 237.
- Stralsunde** [Strälesund] (Stralsund i Pommern), ombud drifr. t. mötet md Holländ. i Hamburg, 366.
- Strandvrak**, tract. drom mell. Sv., Dmk o. Norge, 46—47.
- Strandvård** (strandvakt, vårdkasar), 138.
- Strengnäs** [-nes, -ness], 328; gods fr. erkedjeknedömet få återbördas, 43—44; Samtings markn. drst., 53; om preb. drst., 71, 259, 359; om djekenedömet drst., 283; om biskopens rusttj., 390.

- Strywinck, Jacob**, plundrad på skepp o. gods utanför Lyckå, 94; rec.-bref f. hon., 94—95.
- Strålesund**, se **Stralsund**.
- Studenter**, br. f. två, 130.
- Stuffhult** i Dannicke s:n, flänt t. Göst. Olss., 98.
- Sture, Sten**, hr, "gamble", arf eft. hon., 50.
- Stycker** (kanoner), 129, 157. Se vid. **Skytt**.
- Styrmän**, 21, 172, 173, 188, 254.
- Ståthållare**, kon:s af Polen i Danz., 385.
- Stångebergs gård** vid Linköp., 44.
- Stäck** [-ääck] (Stege på Möen, slott o. stad), And. Bilde höfvidsman drst., 63, 178.
- Sualssås** (nu Svalås i Källeryds s:n, Smål.), i Vestbo; flän.-br. derå f. Is. Birgerss., 231.
- Suartzosee**, se **Swartesiö**.
- Suderköpfung**, se **Söderköping**.
- Sunberss haffn** (Simrishamn), 187.
- Sundet** [Sundt], se **Öresund**.
- Sunnerbo** här. i Smål.; Lasse Bröms fogde drst., 3; om hs styr. drst., 3—4; om fodring. drst., 6; fogdebr. drå f. Jör. Jönss., 252.
- Surarff l. Surare** (Surarfvet), gd på Kopparb., fbrut. o. bortskänkt, 51; br. f. Hans Perss. drå, 265.
- Swalsiö** (trol. Svärdsjö i Dal.), s:n, fl. t. And. Perss., 259.
- Swanen**, fartyg, kon:s, 281.
- Swante** [-o] **Stensson** (Sture), om hs tillfångatag. af Lübeck., 125, 255, 367—368; om hs befrielse, 132; om Lübeck:s fslag a. göra hon. t. kon. i Sv., 256.
- Swart, Oloff** [Olauus, Oluf], borgare i Sthm, sändeb. t. Preuss. o. Pomm., 289, 292; instruction f. hon., 301—303; br. t., 328—331; fånge i Danz. 385.
- Swartesiö** [-öö, Suartzosee, Sz-] (slott, se re reg. t. 1:a del.), 78, 79, 81, 98, 100—102, 110, 111, 137, 138; fogdebref derå för Clauess Peckmann, 283.
- Sweden**, se **Sverige**.
- Swen** (Jakobsson), bisk. i Skara; ctr. mell. kon. o. hon., 12—13; undhdl. md de danska sändeb., 18; rusttj., 350, 388.
- Swen**, hr, i Linköp., 72.
- Swenska språket**, 111; om öfvers. af Gmla Test. t., 61.
- Swenske, Bentt**, rusttj., 349.
- Swenske, Hendreg** (i Skara stift?), rusttj., 349.
- Swenske, Peder** (Bengtsson, kon:s tjensteman i Ög., hdsh. i Lysings här. 1520 o. provisor i Skeninge), br. o. uppdrag, 1—2, 85—86, 120—121, 146—148, 281; får återbörd a gds, 43—44; befimn på Kalm., 251; vid Varberg, 380.
- Swenske, Peder** [Per] (fogde i Kumegårds län, Finl. 1527?), 269, 270; br. t. om slottslofv. i Viborg o. Nyslott, 164—166; flän.-br., 259; fmkt a. värfva krigsfolk, 275—276.
- Sverige** [Sweden], 106, 195, 196, 255, 256; i fbund md Dmk o. Norge, 18—31, 46—47, 65, 82, 83; — md Dmk, 115, 346; i godt fhåll. t. Dmk, 347; befar. anfall af Lüb. emot, 161; om k. Chr:s lönl. vänn. drst., 254; angripet af Lübeck., 374.

- Sveriges krona**, 112, 179, 212, 214.
 — s rikets råd. Se **Råd**.
- Synnerborg** (Sönderborg, slott på ön Als), k. Christ. II:s fängelse drst., 255.
- Syögeraas** (Sjögerås i Klefva s:n, Vilske h., Vg.), h. Margretas egdm, 349.
 Se vid. **Söderåss**.
- Szalebergit**, se **Salberget**.
- Szeland** [Säländ, Szäl-] (Seland), 166; skatt dr pålagd af gr. Christopher, 281; råd. drst. dagtingat m. gr. Christoph. o. de Lübske, 219; — hyllat grefven o. förrådt hert. Christ., 220.
- Szela kyrkor** (Selaön i Mälaren), om kanikedelarne vid begge, 164.
- Sziild**, se **Sill**.
- Szilber**, se **Sölff**.
- Sämieskatt** af bönd. i Kåkindes h., Vg.; br. drom 146.
- Söderåss** [-oss, Syögeraas], h. Mariets egdm, 349; fl.-br. f. henne på konungsfodr. i Vilske h., 34, 45; rusttj. af, 390. Se vid. **Syögerass**.
- Söderköping** [Sud-, Sudh-], 71, 152, 171, 173—176, 178, 180, 184; om spealet drst., *ib.*; br. f. två borgare drifr., 315.
- Södermannelandt**, uppbåd t. frälset drst., 263.
- Sölff** [Sylff, Szilber, Szölff, Sölfuer], 11, 78, 101, 130, 178, 199, 208, 218, 273, 362—364, 371; sändt t. Lüb., 62—63; utföres öfv. Königsberg, 330; utlånt t. hert. Christian, 201, 203.
- Sönderby, Eskilstorp**, 218.

T.

- Tabellarius**, 232.
- Tafft Carmesie** (ett slags sidentyg; registratret har misskrifningen: "Cafft Carmesie"), 76.
- Taffuesthuss** [-sz] (Tavastehus i Finl.), 275; Er. Sporre fogde drst., 191.
 — län, 101; Er. Olss. fogde drst., 259.
- Taffuesteland** (Tavastland, Finl.), 100.
- Taxa** af preb. o. canonier, 12; af Skara stift, 13; af Er. Flem:s flän., 45; af Esbiörn Scriffus fögderi, *ib.*; af Marks h., 57; af bisk:sfogd. i Vg., 58—59; af Aspeboda gd, 102; af Finl., 157.
- Tecktekarlgårder**, 309.
- Tegel**, brytes af spealet utanför Söderköp., 71.
- Tersaby**, 61.
- Tesszie** (eller Tessjö) landbor vid Viborg, flänta t. Er. Olss. på Tavastehus, 259, 275.
- Testamentet, Gamla**, om dss öfvers., 61.
- Tennemarken**, se **Danmark**.
- Thomas** i Quararijd, frias fr. bödelsnamn, 92, 102.
- Thorup** (Torup i Bara s:n o. h., Skåne), Trued Viffstands egdm, 19, 29, 46.
- Tierpenn** [Tiärpen] (Tierps här. i Upl.), om gästn. drst., 7; ctr. m. fogden, 71—72; And. Jonss. fogde, utn., 311.
- Timmerman**, en god, från Holl., drom, 149.
- Tionde**, 13; om rätt utgör. af, 33—34, 92.

- Tjurbo** härad (nu Öfver- o. Ytter-Tjurbo h., Vstml.), Arv. Clauss. hdsh. drst., 310.
- Tjära**, får utskeppas t. Reval, 270.
- Toffuetorp** (Tofvatorp; tre byar o. en gd md detta namn finnas i Vg.), fl. t. Er. Monss. i Kind, 259.
- Tolk** [-ck], **Albrecht** [-bricht, -ct], flän.-br., 61, 71; budbär. fr. Joh. Magnus t. kon. G., 385.
- Tord** i Rysta, rusttj., 390.
- Tord Persson** (t. Ekelunda, riksråd o. väpnare, fogde i Roslagen), rusttj., 389.
- Torgbron** i Ups. (nu Dombbron), 309.
- Torneby** (nu Törneby, egdom i Kalm. landsförsaml., Smål.), flänt t. Jak. Smäländ. o. Henr. v. Köllen, 231.
- Tornmestare** (byggmästare), 7.
- Torpa** [Törpe] (sätsgd i Långhems s:n, Kinds h., Vg.), Göst. Olss:s (Stenbock) egdm, 45, 104, 105, 114, 348. Se vid. **Törpe**.
- Torsåkers** [-akers, Törssåkers berg] s:n i Gestr., privil. f. innebygg. drst., 258, 265—266.
- Torsten Brunson** (t. Hæggetorp af Forstenaslågten, förut i slottslofv. på Elfsborg), fl. på sakör. af egna landbor, 45; rusttj., 348, 390.
- Torsthen Nilsson** [Nels-] (frälsem. i Skara stift), rusttj., 349, 390.
- Torsten** [-ö-] **Salmonsson** [-mundsz-, -unss-] (Ram t. Torlax, se reg. t. 4:e del.), 269, 270; fl. på kgl. sakören, 101; kon:s bud, 157; uppdrag, 210; fodr. f. ngra häst. i Åbo l., 275—276; ärlig o. välbörd. man, 275.
- Tractat** mell. Sv., Dmk o. Norge om strandvrak, 46—47; br. t. danska råd. om de afslutade, 48—49; drom, 49—50. Se vid. **Danmark** o. **Förbund**.
- Trauen** [Traffuen] (Traveflod. i Tyskl., 371, 379.
- Travemünde** [Trau-, Traufmunne] (vid Traveflodens utlopp i Östersjön), 370, 372.
- Trebaw, Frans** (Franciscus), secret. hos hert. Christ. af Holst., 232—235, 238—240; sändeb. t. Sv., 289, 296, 299, 320; om hon., 290, 301; br. t. hon. a. värfva krigsfolk, 296—298; instr. f. hon., 370—372.
- Tre konungars** prebenda i Kalm., fl. å, 231.
- Trolle, Arnid** [Arffued] (Joachimsson), 102; uppdrag, 86; befmn på flottan, instr., 140—141, 152—153; vid Varberg, 380; rusttj., 388.
- Trolle, Gustaf** (f. d. erkebiskop), se **Götzstaff**.
- Trolle, Joachim**, hr. dansk, br. t. kon. G., 186, 189.
- Trolle, Ture**, hr (t. Bergqvara, riksr. o. ridd.); br. t. hon. om värfu., 148; rusttj., 388.
- Trosza** (Trosa i Söd.), hr Niels kkhde drst., 71.
- Truid**, hr; se **Vifftand**, **Trued**.
- Truls** (Anderss. Marbo?), kon:s fogde, sänd t. Jutl., 383.
- Trälär**, 162.
- Träszell** (drätsel), Lödöse stads, 305.
- Trögden** (Trögds h. i Upl.), om gästn. af, 7.
- Tull, -ar**, 27, 175.
- Tuna** (i Jönåkers h., Söd.) s:n, flän.-br. drå f. lodgj. Benct Larsson i Nyköp., 145.
- Ture Jönsson**, hr (af Tre Rosor, se föreg. register), 39, 179.

- Turken**, 361; hs land, *ib.*; turkiska seder, 352, 369.
Turo Person, rec.-br. f. hon. t. hert, Magn., 93—94.
Tuue Bergisson (Lilliehöök t. Kolbäck i Vg.), rusttj., 349.
Twereds s:n (i Kinds h., Vg.), flän. drst. t. Göst. Olss., 98.
Tweta härad i Smål., om fodr. af, 6; ctr. m. Esbiörn Skriffu. om afgäld af, 41—42; E. S. fogde drst., 45.
Tyge, hr; se **Krabbe**.
Tysk, Jöns [Jens] (frälsem. o. fogde, i Kinds h., Smål.), rusttj., 349, 390.
Tysk, Willim (fogde i Vartofta o. Gudhems h., förlän.-man i Vg., fogde öfv. Thure Jönss:s landbor 1530), rusttj., 350.
Tyska orden, 357, 375.
 — språket, 384.
Tysker, the [Tijske], 195, 196; Sv. rikets ovänner, 195.
Tysland [-ss-, -sz-] (Tyskland), 109, 249, 359, 361; hrr o. furstar drst., 137, 142, 144.
Täby (Tåby s:n i Ög.), br. f. Sv. Skute på en gd drst., 130.
Törpe [Törphe] (Torpa, i Långhems s:n, Kinds h., Vg.), h. Karins (Lake) egdm, 350. Se **Torpa**.
Törph, h. Beritthes egdm (Vg.), 349.
Törssåkers berg, se **Torsåker**.
Törssångh (Thorsång, s:n i Dal.), hr Pers deja drst., 250.

U.

- Ubsala**, se **V**.
Ulfskinnskjortel, 51, 80.
Uppstäder, 319. Se vid **V**. o. **W**.

V. W.

- Vadzstena** [Vastena] (Vadstena, stad o. slott), 6, 60, 122, 125; riksr. dr församl., 276.
Valburgmesse (Valborgsmessan, från gammalt en bemärkelsetid i afs. på kommunala o. a. förhållanden ända t. senaste tid. Valborgs dag är d. 1 Maji), 329.
Wale s:n (Valö i Frösåkers h., Upl.), br. t., 6.
Walentuna (Vallentuna härad i Upl.); hdsh.-br. drå f. Niels Hård, 252.
Valkebo härad, Ög., flnt t. Måns Johanss., 86; hdsrätt. drst. flnt t. Lasse Knutss., 175.
Valkikoski fors, i Tavastl., 100.
Vallaeratt (Valle h. i Vg.), om spetalsdel. af, 11; om afgäld. af, 58—59.
Vardberg [Wårdberg] (Varberg, stad o. slott), 391; Truid Vlfztand der höfvidsm., 19, 29, 46, 53; möte beram. drst., 30—31; om sv. lägr. der utanför, 311, 340, 377—384, 386—388, 391—393; gårdar dit, 311, 340; egdm o. skepp dr uppbrända af Svensk., 380; undhdl. m. borgersk. drst., 377, 378, 380—381, 387.
Warg, Lassze, i Vestervik, fsvar.-br. f., 252.
Wartofta här. i Vg.; om afgäld af, 58, 59.

- Waschaus** (Warkaus gods i Retunkylä s:n, Finl.); fl. t. Er. Flem., 266—267.
Vatugränden i Ups., 309.
Vaxala (Vaksala h., Upl.), hdsrätt. drå fl. t. And. Simonss., 259.
Vasbo (Vadsbo h., Vg.), frälsemän drst., 349.
Wed, skatte-, af Öl., 2; må utskeppas t. Reval, 270.
Wederlagx swen, 63.
Wedöön (Väddö i Roslagen), coll.-br. f. hr Ol. drå, 259.
Wederdöparne i Mönster, 360.
Vendell [Wendell, -e] s:n (i Örbyhus h., Upl.), ctr. m. fogd. drst., 71—72; coll.-br. drå f. kon:s capellan, hr Matz, 130; fl. t. Marqu. Henrikss., 258; And. Jönss. fogde drst., utn., 311.
Wenden, 351, 352, 369, 375.
Vendiske städer (Hansestäd. i n. Tyskl.), befar. anfall af, 20.
Venherat (Väne h. i Vg.), om afgäld af, 58.
Wensisszel (Vendsyssel, en halfö på Jutl., n. om Limfjorden), 197.
Verne, mäter, får smör o. korn, 102.
Vesbo (Vestbo här. i Smål.), 231; om fodr. af, 6; fogdebr. drå f. Jör. Jönss., 252.
Vesphalia, se **Westphalen**.
Veszphalen, se **Westphalen**.
Vestergarn, "under Gotlandh" (hamn o. sock. vid Gotlands vestra kust mell. Visby o. Klintehamn), 286.
Vestergötland, 204, 221, 319, 337, 384; om fodr. af, 73; föreskrift. t. fogd. drst., 77; om rester. skattesmör af, 77; br. t. fräls. drst., 95—96, 144—145; uppbåd drst., 97, 125; om dss fsvar, 125, 142; krigsfolk sänd. drifr., 142; fräls. drst. utrust. fartyg, 142, 339; om frälsets rusttj. drst., 143—145; om ox. drifr., 174.
Westerlanden (Holland o. Burgund), bud dit, 8.
Westerwick, 252.
Westerås [-åårs], 51, 129, 130, 258, 265, 266, 307, 339, 341; fräls. ditbeordr., 263; borgm. o. råd. drst., 307; Bengt Skriffu. får bo drst., 307; markn. drst., 173.
 — **ordinantia**, 310.
 — **recess**, 5, 12, 43, 44, 310.
Westersjön [-Szöö] (Nordsjön), 46, 84.
Westgöte, en, br. på ett gods, 130.
Vestgöte [-a], **Anderss** (t. Vijk o. Koskis), fogde i Finl., uppdrag, 177, 284.
Vestgöte, Jöns (kon:s fogde i Finl., förut i slottslofv. på Viborg o. Nyslott, frälseman, se reg. t. 7:de del.), sändes t. gr. Joh. af Hoya, 120, 121.
Westphalen [Vesphalia, Veszphalen], 52, 103, 238.
Vestralandske seglatsen, 304. Se vid. **Vestuart**.
Vestuart, 75.
Vgerop [Vgrup] (Ugerup) **Axel**, hr, d. riksr. o. ridd., br. fr., 186, 189, 392, br. t., 313—315.
Wiborg [Wij-] (slott o. stad i Finl.), 97, 119, 271, 273; om skatts utgörande dit, 121; gr. Joh. af Hoya rynt drifr., 161; fl.-br. f. borgm. drst. Lasse Skriffu., 164, 165; om belägr. af V. slott, 209—210, 262; fmk t. å slottslofv. f. Er. Flem. o. Niels Grabbe, 210—211; dagting. om slottets uppgifv., 211—217, 261—262, 274; om slottslofv. f. gr. Joh., 217; en borg. fr. Refle dr arrest., 271; fnöd. dit må tagas fr. Nyslott, 274.

- Wiborgs län**, 271; br. t. inneb., 121—122; om a. lägga Nyslott o. N:s län und. Vib., 273—274.
- Wick** (Wiek, rättel. Wik, nv. del. af Estl.), 355.
- Widbo** (Vedbo h. i Smål.), **Norra**, fl. t. Germ. Svenss., 71.
- Wifolka här.**, Ög.; br. å hdsrätt. drst. f. Esbiörn Jonss., 61.
- Wiken** (Bohuslän), 179.
- Vildgäss**, om fångst af, 80.
- Willam**, capellan, får Olau i preb. i Sthm, 164.
- Wilhelm**, mrkgr. af Brandenb., coadjutor i Riga stift, 173, 228, 229, 321, 327, 331, 351, 352; br. t. kon. G., 354—357; undhdl. m., 156—157, 327, 331; cred. fr. hon. f. Jak. Payn t. kon. G., 351; instr. f. hs sändeb., 351—356; fklar. i akt af kejsaren, 357; br. t. Erik Flem. om hjälp, 373; om påfvens o. kejs:s mandat mot hon., 373.
- Wilske** [-a] här., Vg.; kgs-fodr. drst., 45; om afgäld af, 58.
- Windztorp** [Vinsthörph] (i Vg., se reg. t. 3:e del.), hr Karl Erikss:s egdm, 18; h. Annas egdm, 349.
- Winnäs** (Vinäs sätesg. i N. Tjusts h., Smål.), hr Birg. Niels:s (Grip) egdm, 18.
- Wijsby** [Wijszby] slott, 335; innehafvits af Sev. Norby, 244.
- Wist** [Wiste, Wiist] här. (i Smål.), om fodr. af, 6, 45; ctr. om afgäld af, 41—42; Esbiörn Skriffu. fogde drst., 45; om biskopssak. af, 71.
- Wittenberg** [-em-] (i Sachs.), 359, 360, 364.
- Wittenstenen** (Wittenstein i Lifl.), grefvinnan Margr. drst., 177.
- Wif I. Wiffgangus**; se **Gyler**.
- Wifftand** [Vu-, Wu-, Wulft-, Vulfstan], **Trued** [Truid, -dt], d. riksr. o. ridd. (se reg. t. 1:a del.), d. sändeb. t. Sv., 14, 15, 17—19, 21—31, 46, 48—50, 53, 54, 67, 73, 79, 83, 102, 104—107, 115, 181; cred. f. hon., 345; instr. f. hon., 346—348; höfvidsm. på Varberg, 95, 377; undhdl. m., 386—387, 391—392; br. t. hon., 59, 60, 70, 77, 86, 94—95; hon. thör. gods vid Varberg brändt, 330.
- Wileråkers** [Wlaker] (h. i Upl.), br. å hdsrätt. drst. f. Boo Jönss., 164; d:o f. And. Simonss., 259.
- Vngeren** (Ungern), drotn. Maria af, 10.
- Vngerska gyllen**, 71, 75.
- Vnnarijd**, preb. i Skara, 13.
- Wnnendranck, Jacob**, fl.-br. på Eleme s:n i Tavast. l., 101.
- Wollen** (Vollen, egdm i Voxtorps s:n, Höks h., Halland), fru Sophias egdm, 392.
- Wpland** [-dh, -dt] (Upländerna kring Mälaren), 99, 221, 319; rustn. af fräls. drst., 96, 151—152, 263—264; om rådets drst. utrustn. af skepp, m. m., 142—143; om spml. drifr., 2.
- Vpsala** [-e, Ubsala], 1—6, 82, 84, 86, 98, 99, 307—310; salubr. å bod. drst., 5; Gråbrödrakl. drst., 5; Klostergatan, *ib.*; Torget, *ib.*; Helgeandshuset drst., dombr. på jord, 7; Distingsmarkn., 32; coll.-br. f. hr Greger på preb., 145; f. Pedh. Joannis, 308; Marthen slottsskr., *ib.*; Staffan Henrikss. borgmäst. drst., se **Staffan Henriksson**. Stenbod. drst. säljas, 309—310; torg o. torgbro drst., 309; Vattugränd. drst., 309; f. d. erkebisk. drst. Joh. Magnus, 377, 386.
- **gård**, 130.
- **domcapitel**, br. t. fr. Joh. Magnus, 391.

- Vpsala domkyrka**, egdm drifr. indrag. t. kron., 309—310.
 — **Gamla**, prestgäll, coll.-br. drå f. hr Lars Skalm, 8.
Vrne [Orne], **Johan**, d. riksr. o. ridd., br. t., 4, 80.
Vullenwefwer, **Jörgen** [Jörn], borgmäst. i Lüb.; undhdl. i Köphmn med danska rådet, 15, 347.
Wyszmer (Wismar, hansestad), sändeb. drifr. t. möt. i Hamb., 366.
Wånga fjerding (i Skrukeby s:n, Ög.). fl. t. Ax. Eriksson, 259.
Wårdberg, se **Warberg**.
Wårfru [Warfrue] preb. i Nyköp.; fl.-br. drå f. Lambr. Perlstick., 145.
Vårfnng, af krigsfolk, 325—326.
Wårje, se **Vårjor**.
Vårjor, 22, 97, 123, 165, 262, 263, 319.
Wää (förr stad, nu by i Gårds h., Skåne, nära Christianstad), sv. trupp. ditbeordr., 186, 187.

Y.

- Yggerne** i Gestr., fl. drå f. hr Niels bröd. i Skarpelosta, 101.
Yttergarn (Yttergran, s:n i Håbo h., Upl.), om skatteflåsk o. gäss drifr., 311.
Ylian, **S:t**, se **S:t Ylian**.

Å.

- Åbo**, borg., br. på seglats, 61; ett skepp drifr. taget af fiend., 285.
 — **rådstuga**, 139.
 — **län**, 259.
Åke Johansson (Natt o. Dag), får kgsfodr. i Medellössa s:n, 72.
Åker [A-], coll.-br. f. hr Er. Nicolaj drst., 145.
Åkerö (i Bettna s:n, Oppunda h., Söd.), fru Britas (Tott) egdm, 389.
Ålandh, om kalkbränn. drst., 311.
Åleborg (Ålborg, stad på Jutl. i Dmk), 380; skepp. Clemet ämn. dr hafva vinterläger, *ib.*
Årss (Århus på Jutl.), br. fr. bisk. af t. de sv. höfvidsmänn. vid Varb., 383.
Återstäder (skatte-restantier), 61, 101.
Åsze herat (i Vg.?), afgäld af, 58—59.
Åå i Tvåreds s:n, Kinds h., Vg., fl. t. Göst. Olss., 98.

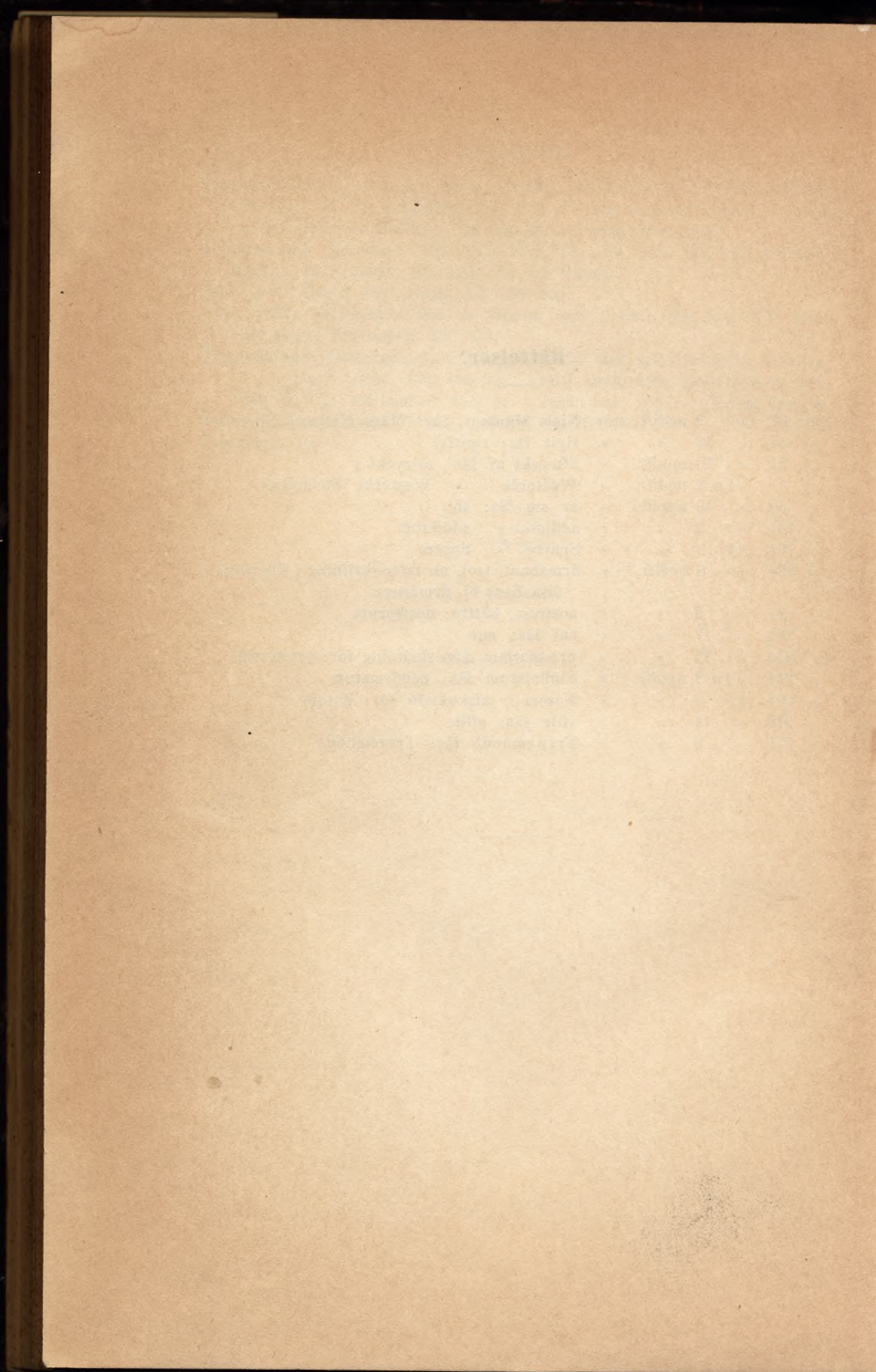
Ö.

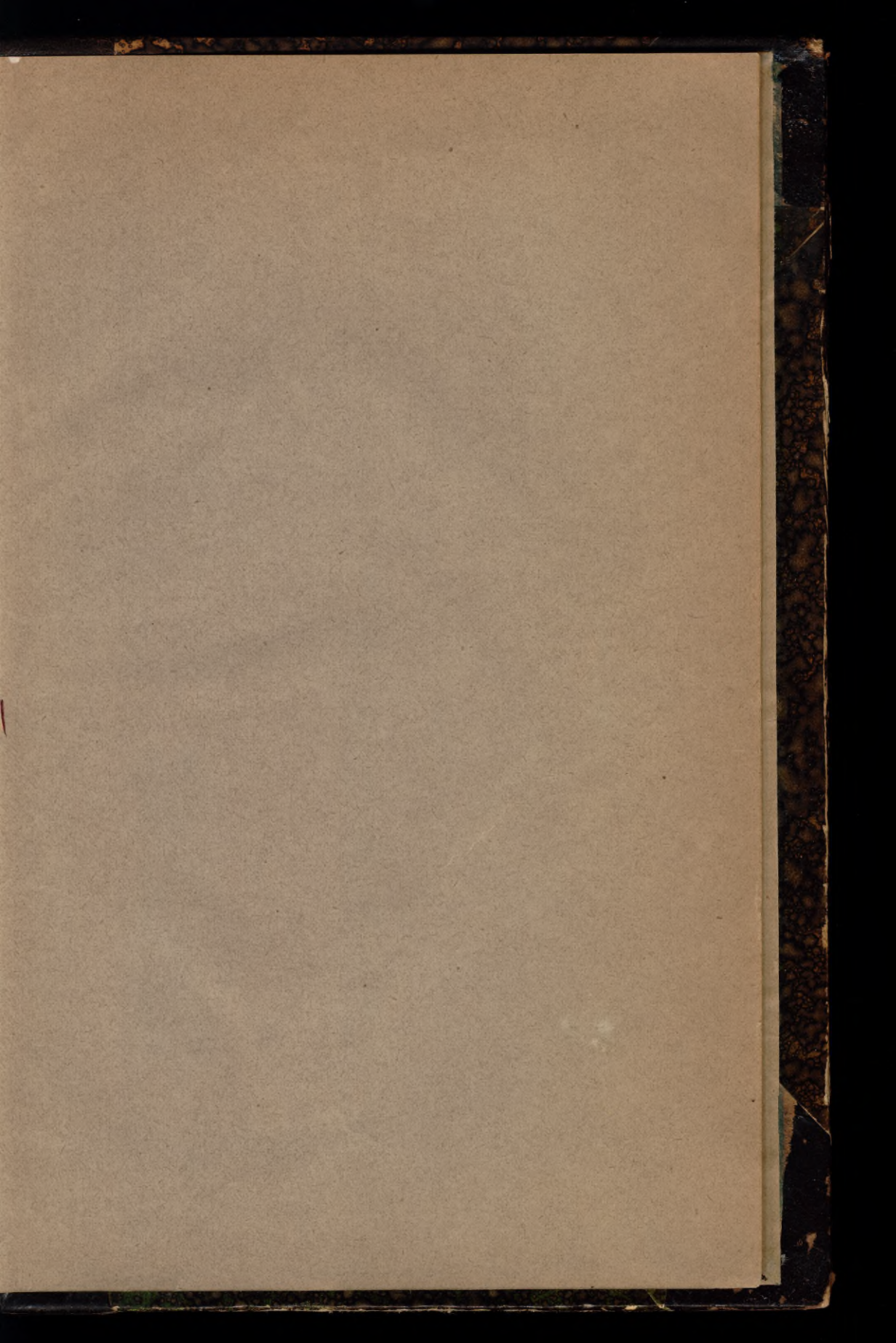
- Oestergotland**, se **Östergötland**.
Oesterszlön, se **Östersjön**.
Ölandt, se **Öland**.
Öffre Garn (Öfver-Gran, s:n i Håbo h., Upl.), om skatteflåsk o. gäss drifr., 311.
Öffuerherade i Tavastl., Hans Perss. ånyo förordn. t. fogde drst., 274—275.
Öland, 145, 250, 251, 260; kronotionde af, 2; skatteved draf får lösas, *ib.*; om fodr. o. seglats drifr., 60; hotadt af de lübske, 95, 97, 124, 125, 144, 145; om dss fsvär, 124, 125.
Öll (öl), 22, 343, 378, 383.
Örebro slott, Lars Siggess. befmn drst., 18.

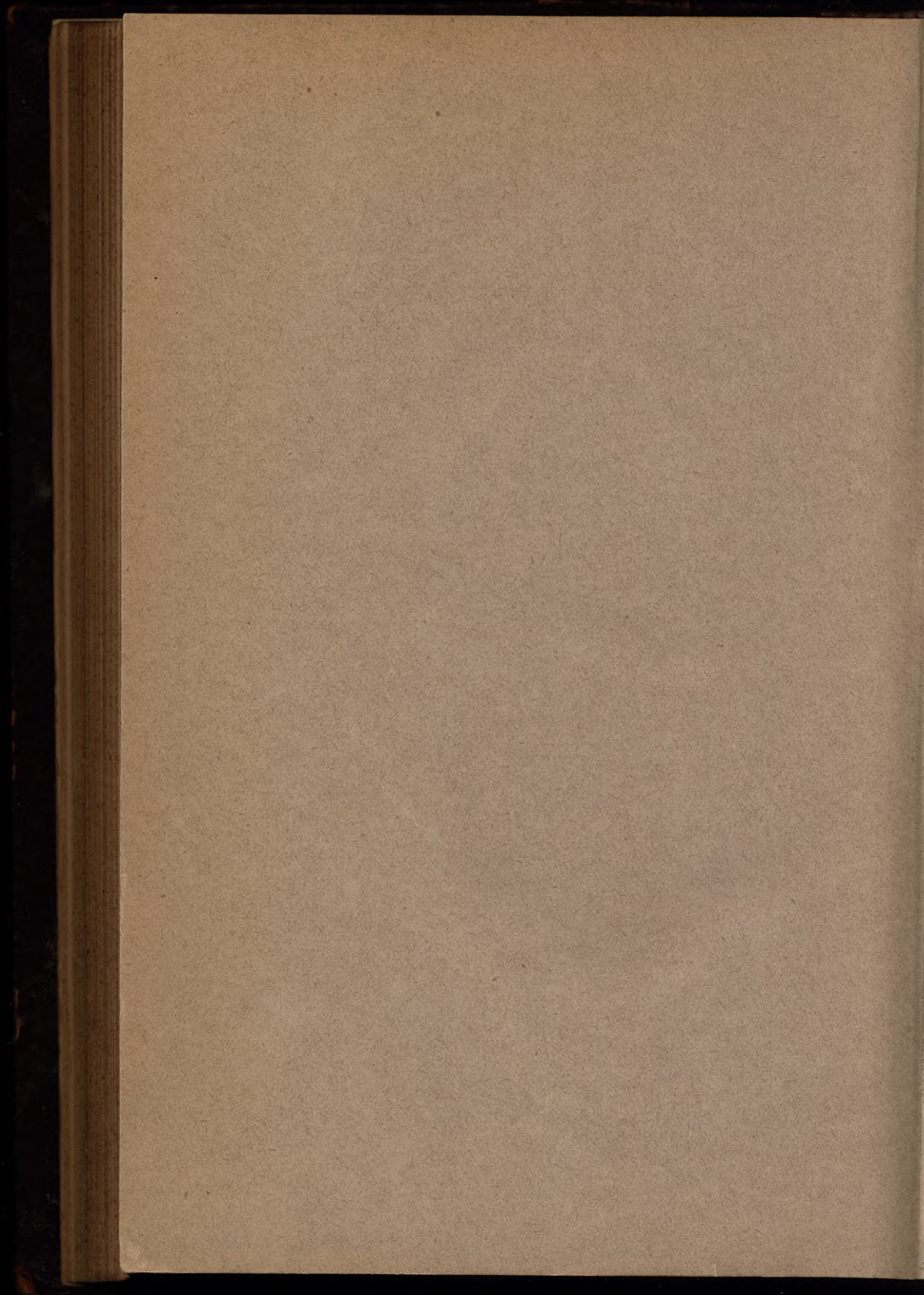
- Öresund** [Örsund, Orsundt, Sundet, Sundt], 158, 160, 168, 172, 186, 188, 189, 197, 319, 371, 379, 382, 392; holl. fart. dr uppbragta af Lübeck., 84; om sv. örlogsskepps ditsänd., 172; om Lübs framg. drst., 183.
- Örlogsskepp**, 47; kon:s, 132, 135—137, 158, 159, 162, 165, 171, 200, 201; danska, 160; lübska, 162, 172. Se vid. **Skepp**.
- Ösel** [Osell, Oszel, Ozel, Özel], 351, 352, 357.
- s **stift**, 355, mkgr. Vilh. af Brand. vald t. bisk., 351, 352, 373; förut vald Reyn. Bixoueden, 352, 373.
- Östergötland** [Oestergotl.-], 276; fogdebr. öfv. bisk.-sak. drst. f. Per Anderss., 72; f. Hans Larss., 130; om fräls. rusttj. drst., 124; gods drst. fl., 130; fräls. fr. Upl. dit beodr., 151; br. t. städ. drst., 253; — t. knekt. drst., *ib.*
- Östersjön** [Oestersziön, Östher-, -Szöö], 46, 158, 329, 336.
- Österrige**, 10.
-

Rättelser.

Sid. 37, rad. 9 nedifr.	står:	Niels Månsson	läs: Måns Nielsson
» 47, » 13 »	»	rigit	läs: rigit[s]
» 51, » 10 uppifr.	»	aftryckt af	läs: aftryckt i
» — » 1 o. 2 nedifr.	»	Westerås	» Westerås [Stocholm]
» 80, » 10 uppifr.	»	är sig	läs: sig
» 151, » 2 »	»	addictus	» addictum
» 191, » 4 o. 9 »	»	Sparre	» Sporre
» 223, » 6 nedifr.	»	firmabunt, trol. en miss-skrifning i Registrat. f.	firmabant el. firmarunt.
» 227, » 2 »	»	nostram, bättre:	nostrarum
» 230, » 17 »	»	cui	läs: cur
» 235, » 11 »	»	praesentiam miss-skrifning för:	praesertim
» 244, » 1 o. 2 uppifr.	»	confirmatum	läs: confirmatum
» 308, » 3 »	»	Notum (!) miss-skrifn. för:	Votum
» 316, » 14 »	»	ville	läs: villie
» 370, » 9 »	»	Trawemünde	läs: Travemünde

6000175039

Göteborgs universitetsbibliotek

